

51

א 2565

דברי הימים

למלכי צרפת

וארשומאן

תשע"ב

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 151.

114791

ספר דברי הימים

למלכי צרפת ומלכי בית אומומאן התונר

בראות זרחים הלנו בן אחות המחבר
יושי הדר הספר וזקף יערת אמריו :
העיר ה' רוחו והואיל גם הוא לדבר
ויפתח פיו במירו רכניו :

ויאמר

כל החפץ למצא חפץ בזמן היה לפנינו
יקח ספר זכרוננו זה בנדרוד שינה יקראנו
כי בו יראה דברי מלכי גוים ולקץ גלותנו
אם יזכה יבחין בין גודל מלכי אומו' למשיחנו :
ובכן יתן אל אל תורה כי לא עזב חסדו מנו
לתת לנו סופר מהיר בותב זכרונות עמנו :

ספר דברי הימים למלכי צרפת ומנ
בית אוטומאן

כה אמר יוסף בן יהושע בן מאיר בן יהודה
בן יהושע בן יהודה בן דוד בן משה
מן הכהני אשר יצאו מנז'אמי מארץ ספרד : יודע
כל שער עמי כי לאקם סופר עוד בישראל כיוספון
הכהן אשר כת' את מלחמת ארץ יהודה וירושלם :
חדלו כותבי זכרוננו בישראל חדלו : עד שקמתי אני
יוסף שקמתי כותב זכרונות בישראל ואתנה אל לבי
לכתוב זכרון בספר את רוב התלאו אשר מצאונו
בארצות הגוים מיום גלות יהודה מעל אדמתו עד
היום הזה : ואת מלחמות מלכי הגוים אשר נלחמו
בארץ יהודה וירושלם ואת גירוש צרפת וספרדי
למען ידעו בני ישראל : ואלקטם בשבולים אחרי
הקוצרים כאשר מצאה ידי זעיר שם זעיר שם : לכן
נערתי חצני לכתוב ספר דברי הימי למלכי צרפת
ומלכי בית אוטומאן : ולשים זמניהם על ספר
את אשר הרעו לנו המצרים ולאבותינו ולא יעבור
מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם עד ידלג
כאיל פסח ותרון לשון אלם זמרו ה' כי גאות עשת
מודעת זאת בכל הארץ :

אדם

חוליד את שת • ושת חוליד את אנוש
 ואנוש חוליד את קינן • וקינן חוליד
 את מהללאל : ומהללאל חוליד את ירד • וירד חוליד
 את חנוך : וחנוך חוליד את מתושלח • ומתושלח
 חוליד את למך • ולמך חוליד את נח • ונח חוליד
 את שם את חס ואת יפת : בני יפת גומר ומגוג ומדי
 ויון ותובל ומשך ותירס : בני גומר אשכנז וריפת
 ותוגרמה • בני יון אלישה ותרשיש כתים ודודנים :
 ואלה משפחות בני יפת • בארצות אשר נפוצו שם
 ללשונות בארצות בנוייהם : בני גומר הם פראנקוש
 היושבים על הנהר פרונטה • ועל הנהר סינא : ריפת
 הם בריטונים היושבים בארץ בריטאניא על נהר
 לוירה ההולך קדמת אוקיאנוס • הוא הים הגדול :
 וירבו שרי צרפת באשר בארצותם ובאשכנז עוד
 היום : ויהי בימי שפוט שופטי הרומיים
 ויהלק לבם ויאשמו ויכבשם קיסר רומיי ויתנם תחת
 רגליו : ולא קמה בהם רוח לפניו נתנם האדנים
 בידו • וימשול במכמני הזהב :
 בימים החם גורשו הפראנקי משיקאנטיא כי
 לא אבו לתת המס לקיסר : וישימו
 בראשם ארת האנשים האלה אשר נקבו בשמות :
 ואלה שמותם מארקומירו שואימוני וניניבאברו
 ויצאו לפניהם ויחנו במקומות הקרובים למלכות :

דברי הימים

ויבנו שם מגדל עז ויקראו שמו פראנקופור ויהי
להם לזמון נציב הרומיים גם את טורנאיי • היא
העיר הראשונה אשר ירשו בארץ צרפת בעת ההיא :
ולא יכלה ארץ מגוריהם לשאת אותם וילכו רבים
לשבת על שפת הנהר שיקואנה • וייטב בעיניהם •
כי מקום נאה הוא : ומארקו מירו איש גבור חיל
ויתנוהו עליהם לרועה • וכבדוהו מאד וימליכוהו
עליהם כי אמרו לו נאה למלוך כי מזרע פריאמו
מלך טרויא הוא • לו משפט המלוכה וישכב מארקו
מירו עם אבותיו ויבחרו בבנו פיראמונדרו וימליכוהו
למלך עליהם • ועשתי עשרי שנה מלך פיראמונדרו •
וישכב עם אבותיו • וימלוך קלודיאו בנו תחתיו :
ויכבוש את הטורניני • ואת הטורנאסינשי ואת
הקאמבראסינשי • וישימום למם עובד : ובנים לא
היו לו • וימלוך עשרים שנה וימות :
וימלוך תחתיו מירוביא ממשפחתו • וילחום
בעד הרומיים עם האונגארי ועם הגוטי •
ימים רבים : וישכב מירוביא עם אבותיו וימלוך
קילדיריקו בנו תחתיו : ויגבה לבו מאד ובכל
אשר פנה הרשיע • ויגרשוהו העמים • מאנו שמוע
אליו : ויהי לימים עוד • וישוב אל ערי מלכותו :
וילחם עם גילוני רומיי • רועה האשוישיאוני ויגבר
אגשי הרומיי וינוסו מפניו : וגם את האוריליאנשי
ואת

ספר ראשון

בני ישראל : החם נלחם אבדימירו הוא עבדימרום
 מלך ספרד בארץ צרפת ויתן האלהים
 בידו את בורדינאלה : ואת פיקטאביאה : וישם
 בתוכן משמר : ויאסוף מארטילו אנשי חיל ויצא
 לקראתו ביד הזקה ויערכו שם מלחמ' וינפּו אנשי
 עבדימרום : ויפלו חללים ארצה אז לקח מרטילו
 מיד עבדימרום את כל הערים אשר לקח ויגרשחו
 מארצו : וישם מארטילו בכבוד ושם טוב את
 מלכו הצרפתים כי הנדיל לעשות : ויולד מארטילו
 שלשה בנים : את קארלו : ואת פיפּינו : ואת גריפּוני
 ויגדלו האנשים מאד :
ויהי : מארטילו המוציא והמביא בצרפת חמש
 דעשרים שנה : ויהי שומעו בכל הארץ :
 ויחלק את המלכות לבניו אחריו בחיי המלך : ולא
 מנע המלך ממנו מאומה : מכל אשר יזם לעשות :
 ויתן לקארלו את האושטריאה : את אימאניא : ואת
 לוטורניגיא ו לפיפּינו עשה קונדישטן זבלי ושר
 הצרפתים : ומגריפּוני השלישי לא אמר מאומה :
 וישכחהו : וישכב מארטילו : עם אבותיו ויקברוהו
 בניו כאשר צום : ויעש קארלו גדולות : ויקראו
 שמו קארלו מאנו עד יום מותו : ויהי בהיותו שבע
 כבוד : וילך אל בית הכמורים אשר בנה על הר
 שומראקטי : ויעבוד פסלו שם ימים רבים : ויבחר

דברי הימים

עוד לנוח בדרך • וילך אל הר קאשינו • וישב שם •
וישם ארת פיפינו גחיו בחיי טיגודיריקו המלך
תחתיו ותכון מלכותו מאד • ויהי טיאודיריקו
לעצלותו • לנבזה בעיני העמים • וימשח האפיפיאור
זאקאר'יאה ארת פיפינו למלך • וישוב טיאודיריקו
לעבוד פסלו כאשר בהיותו שם • ויעש פיפינו בצרפ
דברים גדולים ועצומים לא יסוף זכרם לעולם •
ויבואו הלונגובארדי ונשיהם וטפם לאיטאליאה
מכנף ארץ הצפון • כי לא יכלה ארץ
מגוריהם לשאת אותם • וילחצו את איטאליאה
ויברח אישטיפאנו האפיפיאור מרומה מפניהם • כי
ירא לנפשו • הוא אישטיפאנו אשר בחרו לאפיפיאור

752 בימי פיפינו בשנת שתים וחמשים ושבע מאות •

ויעבור פיפינו המלך לאיטאליאה ביד חזק להצילה
מיד הלונגובארדי ויערוך אתם מלחמה • ויפלו תחת
רגליו • כי נבהלו מפניו • וישב את אישטיפאנו
לרומה על כסאו כבראשונה • וישוב צרפתה ביד
רמה • ויעש חוקים ומשפטים בצרפת לשום שלום
בארץ בימים ההם • ויעמד את יועצי המלך ותנתן
להם פאר'יו לבית מושב • וישבו שם עד היום הזה •
ולו שני בנים שם האחד קארלו הוא הנקרא קארלו
מאניו כי הנדיל לעשות • ושם השני קארלו
מאנו ויקראום השרים מלכי ארץ בימי ההם • וישכב
פיפינו

ספר ראשון

ואת הַגִּבּוֹרִים אֲבִי כֶבֶשׂ קִלְדַּיִקוֹ וַיִּתְּנֵם לָמַס׃
 עוֹבֵד וַיִּשְׁכַּב עִם אֲבוֹתָיו וַיִּמְלֹךְ קְלוּדוֹבִיאָו בְּנוֹ
 תַחְתָּיו׃ הוּא קְלוּדוֹבִיאָו אֲשֶׁר כֶּבֶשׂ אֶרֶץ הַרִימִי
 וְאֵת הָאִישׁ כִּישִׁי׃ וַיִּתְּנֵם לָמַס עוֹבֵד׃ זֶנֶם עִם
 הָאֲשֶׁכְנַזִּים נֹלֵחַם קְלוּדוֹבִיאָו׃ וַיִּפְּלוּ תַחַת רַגְלָיו׃

זֹתָהּ׃ אִתּוֹ רוּחַ אַחֲרֵת וַיַּעֲזוֹב אֵת אֱלֹהָיו׃ וַיִּטְבַּלְהוּ
 דִּימִינִיאָו רִימִינְשִׁי הַהַגְּמוֹן׃ וַיֵּאסֹף אֲנִשְׁי חִיל׃

וַיִּלְחֶם עִם הַבּוֹרְגוֹנוֹנִי׃ וְעִם הָאִיקוֹאִימָאנִי׃ וְעִם
 הַגְּוֹטִי וַיִּמְחָצֵם וַיִּפְּלוּ תַחַת רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁכַּב קְלוּדוֹבִיאָו

עִם אֲבוֹתָיו׃ וַיַּחֲלַק מַלְכוּתוֹ לָאַרְבַּעַת בְּנָיו׃ וַיִּלְחַמּוּ
 צִינְחָם׃ וַיִּמְוֹתוּ מֵהֶם בַּמִּלְחָמָה וּמֵהֶם כָּל־הַזְּמוֹן לֹא

נִשְׁאַר מֵהֶם כִּי אִם אַחַד וְשֵׁמוֹ קְלוּדוֹטָאֲרִיאָו וַיִּמְלֹךְ
 תַּחַת אֲבִיו וַיִּמְוֹת קְלוּדוֹטָאֲרִיאָו וַיִּמְלֹךְ אַרְיִבִירְמָו

בְּנוֹ תַחְתָּיו׃ וַיִּשְׁכַּב אַרְיִבִירְמָו עִם אֲבוֹתָיו בְּטוֹלוֹתָהּ
 וַיִּמְלֹךְ דָּאֲנוֹבִירְמָו בֶּן אִמּוֹ תַחְתָּיו׃ הוּא בָנָה אֵת בַּמָּת

הַבַּעַל דִּיאֲוֹנִיזִיאָו שְׁמָה נִקְבַּר הַמֶּלֶךְ הַרְאִשׁוֹן אֲשֶׁר
 מֶלֶךְ בְּצַרְפָּ׃ וַיִּמְלֹךְ אִירָאֲקִלִיאָו בֶּן־קוֹשְׁטָאֲנִינְוִפּוֹלִי

לְקִיסָר׃ בְּשַׁנַּת שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה וְשֵׁשׁ מֵאוֹת הָיָה שְׁנַת 13
 שְׁלֹשָׁה וְשֶׁבַע עִים וְשֹׁלֶשׁ מֵאוֹת וָאַרְבַּעַת אַלְפִים׃

זִיקָם מֵחֹמֶד בְּאַרְצוֹת הָעֵרֶב׃ בְּשַׁנַּת הַשְּׁנִית
 לְמוֹלְכוֹ׃ וַיִּכְתוֹב חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִי׃ וַיֹּאמֶר

כָּל־אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמַע לְתוֹרָתִי יוֹמֵת׃ כִּי־הוּא שִׁלְחַנִּי לְהָיוֹ׃
 נְבִיא בְּגוֹיִם׃ וַיַּגְדֵּל הָאִישׁ מְאֹד וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו עַמִּים׃

דברי הימים

וישכב מחומר עם אבותיו וימלוך איבוכיו ויחתינו
דיתר דבריהם הלא הם כתובי על ספר דברי הימי
למלכי ארץ ושמעאל :
ויהי בשנ' החמישית לאיראקליאו ויעל קושררואי
מלך פרס להלחם בירושלם אשר היתה ביד
הערלי מימי קושטאנמינו הקיסר עדה היו הוזה : ויצא
ימים רבים וילכדנה ויפלו בתוכ' כעשרים אף עליה
איש חללים ארצה בעת ההיא : ואת הכומר הנדול
חוליכו שבי ואת עץ פסלם לקחו : ואת מזבחותם
זאת במותם שברו היטב ותצא העיר בגולה והעם
נכרת מן העיר : אז הקים ה' את דברו אשר דבר
ביד משה עבדו לאמר : ושממו עליה אויביכם
היושבים בה : וישלח אליו הקיסר מלאכים לאמה
צא מן העיר והיו לך יושביה למס ועבדוך : ולא
אבה שמוע אליהם : ויהי לתקופת השנה : וילכוד
קושררואי את כל ארץ מצרים : וארץ ארם וערבי
עד קארטאניני הניע : ויחרד הקיסר מאד :
וישם אירקליאו כתר הקיסרו בראש קושטאנמינו
בנו בשנ' עשר למלכותו : ויאסור את רכבו
ויסע עם כל מחנהו ביום השני לפסחם : וילך א' ארץ
שיר'אה היא ארם ויבא עד עזה : ויירא קושררואי
וינוס מפניו : וישרוף בכל המקומות אשר עבר שם
מנדיש ועד קמה ועד כרם זית וגם את הערים שרף
באש

ספר ראשון

באשׁ־קִיחֵץ אֶת הַעֵם אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו וַיִּשֶׁם עֲלֵיהֶם אֶת
שֵׁרָבָאֲרָאם וְאֶת שֵׁרָבִגְנִים וַיִּלְכוּ לְמַסְעֵיהֶם כְּשִׁמוּעַ
הַקִּיסָר וַיִּשְׁלַח לְקִרְאָתָם אֲנָשֵׁי חֵיל וְהוּא וְהַעֵם אֲשֶׁר
אִתּוֹ עָבְרוּ אֶת נְהַר פֶּרֶת : וַיַּעֲבְרוּ הַנְּהַר וַיָּבֹאוּ עַד
הַנְּהַר שֶׁאֲרוֹן : וַיִּקְחוּ אֶת הַנֶּשֶׁר : וַיַּחֲנוּ שָׁם : וַיָּבֹאוּ
גַם שֵׁרָבִרְם לְקִרְאָתוֹ וְהַנְּהַר בְּתוֹךְ : וַיִּטְאֵהְלוּ שָׁם :
וַיְהִי תַיּוֹם וַיַּעֲרְבוּ שֵׁם מִלְחָמָה : וַיִּתְחַכֵּם שֵׁרָבִרְם :
וַיִּבְרַח מִפְּנֵיהֶם בְּעֶרְמָה : וַיֵּצְאוּ מִמַּעַרְכוֹת הַמִּלְחָמָה
בְּרֹדֶפֶס אַחֲרֶיהָ : וַיֵּאמֶר הַפְּרָסִי זֶה עַתָּה לְשַׁחֲוֹק וַיָּשׁוּב
אַחֲזֹר וַיַּחְלִישֵׁם לְפִי חֶרֶב : וַיִּתֵּר הַפְּרָסִיִּים נִלְחָמוּ עִם
הַקִּיסָר אֲשֶׁר עַל הַנֶּשֶׁר וַיִּדּוּ חֲצִים בּוֹ וַיִּכְחוּ וְאֶרֶץ
הָאֲנָשִׁי אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּבֹאוּ לְקִרְאָת הַקִּיסָר אִישׁ כַּעֲנֵק
לְהִלָּחֵם בּוֹ וַיִּדְקַרְהוּ הַקִּסָּר בַּחֲנִית וַיַּפּוּל מֵעַל הַנֶּשֶׁר
וַיָּמוּת וַיִּרְאוּ הַפְּרָסִיִּים כִּי מֵת גְּבוּרָם : וַיִּנּוֹסוּ לַנֶּפֶשׁ
דְּיוֹסֵף עוֹד קִשְׁדְּרוּאֵי שְׁלוּחַ אַחֲרֵיהֶם אֲנָשֵׁי חֵיל
דְּפִרְשִׁים דְּבִרְאִשִׁים שְׂאֵי שֶׁר צָבָאוֹ וַיַּחְלִישׁוּם אֲנָשֵׁי
הַקִּיסָר לְפִי חֶרֶב וְגַם מִשְׁמַיִם נִלְחָמוּ כִּי נָפַל עֲלֵיהֶם
הַכֶּרֶד וַיָּמוּתוּ מֵהֶם עִם רַב : וַיּוֹסֵף עוֹד מֶלֶךְ פֶּרֶס
שְׁלוּחַ שְׂרִים רַבִּים וְנִכְבָּדִים : וְלֹא הָיָה לָהֶם תְּקוּמָה :
וַיַּפּוּלוּ לְפָנָיו הָעֵרְלִי בַּחֶרֶב וְגַם שֶׁר הַצָּבָא הַפְּרָסִי נָפַל
בַּיּוֹם הַהוּא : וַיְהִי לַיְמֵי עוֹד וַיִּגְבַּח לֵב קוֹשְׁדְּרוּאֵי
דְּיֵאמֶר אֲנִי : וַיִּתֵּן אֶת לְבוֹ כְּלָב לְאִקִּים : וַיֵּצֵאוּ
וַיִּקְרְאוּהוּ מֶלֶךְ מַלְכִים וְאֲדוֹן הָאֲדוֹנִים : בְּכָל עַרְדֵי

דברי הימים

מלכותו ויעש לו מגדל כסף מעולפת אלפים
יקרות ויעש בתוכה כסא זהב וישב עליה : ויעש
בתוכה ארת השמש ואת הירח : ויוציא ממנת
במעברים צרים מים ויאמר אני אממיר :
וילחם מלך פרס שנית ויקח את ארץ ארם
וארץ פלשת' ויתוץ את במות הערלים
וישרפם באש וידק לעפר : ויחר לאוראקליאו ויצא
לקראתו בעם כבד וביד חזקה ויהי היום בהיות
בן קושרואי וחילו על שפת הנהר דינוביאו ומחנה
הקיסר לקראתו : וייטב בעיני שני המלכים האלה
להלחם לבדם באמצע הנהר על הגשר לעיני
העמים : ואשר יגבר משניהם ימלוך על שני המחנ' :
האה כי המשפט לאהים הוא : וילחמו שניה על הגשר
דיפול הפרסי לפני הקיסר בעת ההיא : וישמעו אליו
כל המחנות : ויאמרו לך נאה למלוך אליך משפט
המלוך : וילך א כל המקומות אשר לכר קשדורואי
עד המקום אשר כסאו שם : וימצאהו וישב על הכס' :
ויסר ראשו מעליו וימות כאחד הריקים : ויקח
את כל הכסף והזהב והאבן היקרה וישוב א ארצו :
ויהי בשנת אחד ועשרים שנה למלכותו ויתחכם
אוראקליאו בחכמת המזלות מאד : וירא
בחכמתו את מלכות רומי נופלת בימיו תחת כפות
רגלי הנמולים : ויאמר הכליעל בלבו : לא יחפוץ
האלדים

ספר ראשון

חאֲלֵימָם לַעֲשׂוֹת הַיֶּקֶר הַזֶּה • כִּי אִם אֵל הַיְהוּדִים •
כִּי מוֹלִים הֵם : וַיַּחַר אִפּוֹ עֲלֵיהֶם וַיִּצְוּ בְּכָל עֵרֶךְ
מַלְכוּתוֹ לַחֲמִית אֶת כָּל הַיְהוּדִי • אֲשֶׁר יִמְאֲנוּ לַחֲמִיד
אֶת כְּבוֹדָם בְּלֹא יוֹעִיל : וּמִלֵּאכִי שִׁלַּח אֶדְאֲנוּבִירְטוֹ
מֶלֶךְ צַרְפַּת לַעֲשׂוֹת גַּם הוּא כַּדְּבַר הַרַע הַזֶּה :
וַיִּשְׁמַע אֱלֹוֵי רְגוּבִירְטוֹ • וְרַבִּים הַמִּירוֹ אֶת כְּבוֹדָם
וְרַבִּים הוֹכּוּ לְפִי חֶרֶב בְּצַרְפַּת בַּיָּמִים הָהֵם : ה' יִנְקוּם
דַּם עַבְדֵי וְנִקְם יִשִּׁיב לְצַרְיָו • אֲמֵן וְאֲמֵן :
וְלֹא יָדַע אִירָאקְלִיאֹו הַבְּלִיעֵל • כִּי אֵל הַהֲגָרִים
הַדְּבַר מִנִּיעַ • כִּי כִּמּוֹנֵהֶם נִמּוֹלִים :
בַּיָּמִים הָהֵם בָּא עוֹמֵר בֶּן קֶטֶף • וְהוּא הִדְרִי
הַשְּׁלִישִׁי לְמַחֲוֹמֵד וְעִמּוֹ חֵיל גְּדוֹל מְאֹד
וַיִּלְכְּדוּ אֶת אֶרֶץ אַרְם וְאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי שִׁמְעָם
בְּכָל הָאֶרֶץ : וַיַּחֲנוּ עַל עֵזָה וַיִּלְכְּדוּהָ • לֹא הִיִּתַח
קִרְיָה אֲשֶׁר שָׁנְבָה מֵהֶם • וְגַם אֶת דְּמִשְׁקֵי לִקְחוּ בְיָד
חֲזָקָה בַּעַת הַהִיא : וַיִּשְׁמַע אִירָאקְלִיאֹו וַיִּתְעַצֵּב אֵל
לְבוֹ מְאֹד • כִּי לֹא יָכוֹל לֵהֶם • וַיִּשׁוּב אֶל אֶרְצוֹ : אֲזַי
לִקְחוּ הָעַרְבִיִּים אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ מִצְרַיִם •
וַיִּבְחָרוּ לְשִׁבְתָּ בְּעָרִים הַשּׁוֹמְמוֹת הָהֵם וַיִּשְׁיִמוּ כְּצִאֵן
מִשְׁפָּחוֹת : וְגַם אֶת יְרוּשָׁלַם הַשּׁוֹמְמָה לִקְחוּ שְׁנֵיתָ
וַיִּכְרְתוּ בְרִית אֶת הָעַרְלִים אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ וְאֶת קֶבֶר
מִשׁוּחָם : וַיִּתְּנוּ לָהֶם הַמַּס • אֲשֶׁר שָׁמוּ עֲלֵיהֶם לַחֵק :
וַיִּשְׂאֵל עוֹמֵר בֶּן קֶטֶף • וַאִיָּה הַבַּיִת אֲשֶׁר

דברי הימים

חרם שיטוס אשר נקרא שם האלדים שם יראו
לו את מקדש ה' ההרוס : ויוציא כסף וזהב לרוב
ויצו לבנות הבית ולהשיבה על תילה כבראשונה
וישתחו ארצה ויתפלל אל ה' : וימהרו לבנות את
הבית כאשר צוה עומר ויתן אל המקדש הכנסות
ושדה אחוזה : להוציא לעבודת האלקים דבר יום
ביומו :

ותהי ירושלם וכל ארץ ישראל וארץ ארם ביד
הערביים ארבע מאות ותשעים שנה עד
אשר הלכו מלכי המערב בשנת ששה וחמשים
ושמנה מאות וארבעת אפים : בלכת שם נוטיפריחו
והשרים אשר אתו וילכדוהו : וישבו בה שמונים
ושמנה שנה : עד אשר הקים האקים את סאלאדיט
מלך מצרי ויקחנה מידם : וישליכם אל ארץ אחרת
כיום הזה :

וישכב דנובירטו מלך צרפת עם אבותיו וימלוך
לודוביקו בנו תחתיו : ויולד לודוביקו
שלשה בנים : את קלוטאריאו : את קילדיריקו : ואת
טיאודיריקו : וישכב לודוביקו עם אבותיו : בשש
עשרה שנה למלכו : וימלוך תחתיו קלוטאריאו כי
הוא הבכור לו משפט המלוכה : וארבעה שנים מלך
קלוטאריאו : ובנים לא היו לו : וישכב עם אבותיו :
וימליכו הצרפתים את טיאודיריקו אחיו והוא הקטן
ובקילדיריקו

ובקדיריקו נעלה נפשם • זיגרשוהו • זילך
 לאבשמידיאה • וישב שם ימים אחדים •
 זיגבה לבטיאודיריקומאד • זיאמרו הצרפתים
 מהזאת עשינו כימשחנו למלך אתהנבל
 הזה עלינו ויקשרו עליו קשר • זיגרשוהו מאתם •
 זיקראו את אחיו זיבא צרפת • כי לו משפט המלוכה •
 זימלוך קילדיריקו בעת ההיא • זיגבת לבו מאד •
 ולא יכלו שרי צרפת דברו לשלום • זיהי היום זיצו
 המלך • זיקחו איש אחד משרי מלכותו ויקשרוהו
 על העמוד • זיכוהו עבדיו בשומי • זיחר לכל עבדיו
 ושריו מאד • זיהי היום ויקשרו עליו קשר • זיקומו
 גם עליו זיהרגוהו בשוכו מציד ציד זאת אשתו ביום
 אחד • זימליכו שרי צרפת עליהם שנית את
 טיאודיריקו והוא כומר לאלדיו בעת ההיא • זימלוך
 בצרפת אחד ועשרים שנה • זיוולד שני בנים את
 קלודוביאן • ואת קידילבירטו • זיתנם שרי צבאות
 בראש העם • זישכב טיאודיריקו עם אבותיו •
 זימלוך קלודוביאן בנו הבכור תחתיו • זישלש שנה
 מלך קלודוביאן ובני לא היו לו זישכב עם אבותיו •
 זימלוך תחתיו אחיו קידילבירטו ימים אחריו • זישכב
 קידילבירטו בראשית מלכותו עם אבותיו זימלוך
 דגובירטו בנו תחתיו • והוא נער קטן בעת ההיא •
 זימות המלך הנער הזה מבלי חפץ • ולא הניח אחריו

דברי הימים

מכלים בארץ דבר יורש עצר :
ויהי כי אפס זרע המלוכה :
ברניאל . והוא כומר לאלהיו בעת ההיא :
וימליכוהו עליהם למלך ויקראו שמו קילפיריקו עד
היום הזה : וילחם קילפיריקו עם מארטילו בן פיפינו
גיחי היום ויערכו מלחמה : וינגף קילפיריקו לפני
מארטילו ויפלו אנשיו חללים ארצה : ויברח
קילפיריקו מפניו וילך א' אואדוני שר הגואשקוניה
וישב עמו שם : וידבר אואדוני עם מארטילו על
דבר המלך ויכרתו ברית ביניהם : וישב לו את
ערי מלכותו לבר מהערים אשר בחר בהן וישב
המלך על כסא מלכותו ויעש קילפיריקו המלך את
מארטיל קונדישטאבלי בצרפת בעת החיא : וישכב
עם אבותיו : ולא הנהגם הוא אחריו יורש עצר :
ויבחרו שרי צרפת ומארטילו הקונדישטאבלי
בטיאודוריקו אשר היה בעיניה כקדשי
וימליכוהו עליהם למלך וימלוך טיאודיריקו
בצרפת ימים רבים :
ויהי טיאודיריקו המלך תם וישר : ויהי רק שם
המלוכה נקרא עליו וכל שאר הדברים
היו למארטילו . שר צבאו : מי בעל דברים יגש
אליו : וילחום מארטילו עם האישיביבי ויפלו תחת
דגליו : ויהי

כד
פנשה
למלך

ספר ראשון

פיפני. הם אבותיו וגם קארלו מאנו סגר יומן וימלוך
 קארלו הגדול תחתם בכל חבל המלכות ההוא :
 ויעבור גם הוא לאיטאליה להצילה מיד
 הלונגובארדי בעם כבד וביד חזקה : וילכוד את
 פאביאה עיר מלכותם . במרס נקרא מאדריאנו
 האפיפיאור ואת דישידיריאן המלך האחרון אשר
 ללונגובארדי תפש חי . וישם עליו משמר : וישב
 קארלו מאניו ארת כסא רומי לכבודה הראשון
 בעת ההיא : ויגמלהו אנדריאנו האפיפיאור כצדקתו
 ויעש לו חוקים גדולים ועצומים כאשר אותה נפשו
 וישב צרפתה : הוא אנדריאנו אשר בחרו הערלים
 לרועה . בשנת שתים ושבעים ושבע מאות : ויעבור 772
 קארלו את הנהר רינו וילחם בשאקשוני ימי רבים :
 ויתנם למס עובד : ויצום קארלו ויעזבו את איתחם :
 ויאמינו במשיחו ויתן אל לבו כלב אלהים : ויאמר
 קארלו להלחם גם בישמעאים אשר בספרד בימים
 ההם : וגם עם האונגארי נלחם קארלו מאניו
 וירמסם כמיט חוצות וינוסו מפניו :
 וימות אדריאנו האפיפיאור בשנת ששהותשעל 796
 ושבע מאות ויבחרו הערלים בליאון : ויהי
 להם לרועה : וישם ליאון האפיפיאור כתר הקיסרות
 בראש קארלו מאניו : על כל הגדולות אשר עשה
 בשנת שמנה מאות ושתים ויהי שמעו בכל הארץ : 802

דברי הימים

ויגדיל קארלו את פארים עיר מלכותו: ויעמם בתוך
 אנשים חכמים יודעי ספר ומביני כל חכמה • ללמוד
 בחוריהם ספר: ויולד קארלו מאניו שלשה בנים •
 את פיפנו • את קארלו • ואת לודוביקו: וימליך את
 פיפנו בנו הבכור באיטאליאה • ואת קארלו השני
 בצרפת: וימותו על פני אביהם • וימליך ארז
 לודוביקו בנו השלישי תחתם: וימליך קארלו
 מאניו • שבע וארבעים שנה וימות • ויקברו אותו
 באקואיש גראנה: והמלוכה נכונה ביד לודוביקו
 בנו בשנת חמש עשרה ושמונה מאות שנה לביאת
 משיחם: ויהי לודוביקו רחום • איש הרוח • ולא
 הצליח במלכותו: כי בניו פשעו בו וישימוחו בבור •
 וישימו עליו משמר: ויתן להם את הקיסרות על
 אפיו ועל חמתו • וילך מאתם לשרת את אלדיו:
 ויהי לימי עוד מזער • וישיבוהו העמים והשרים על
 כסאו • כי חרה אפם על המעשה הרע הזה • וכי
 נפל פחד לוטאריאו בנו הבכור עליהם: ויהי
 לודוביקו ארבעה ושבעים שנה וימות • ויחלק
 הקיסרות לארבעה ראשים: קארלו בנו מלך
 בצרפת • ולוטאריאו הגדול באשכנז • ולודוביקו
 בבאביר • ולפיפנו בן אחיהם נתן האיטאליאה
 בעת ההיא: וילחמו בקארלו המלך • ולוטאריאו
 ולודוביו אחיו • ולא זע מפניהם ויפלו תחת רגליו:

518

ויכרתו

וזכרתו ברירת בניחם ויניח איש כלי מלחמתו
 ותשקוט הארץ: ויואל לוטאריאו לשרת את פסלו
 וישאר מלכותו ללוטאריאו ולודוביקו בניו
 כאשר צום: וימלוך לוטאריאו באיטליאה וילך
 קארלו המלך עליו ביד חזקה: ויגרשו ואת אחיו
 על אשר עשה לו אביו כי ירא קארלו פן יגיע אליו
 כתר הקיסרות כאשר זמם לעשו: וימות לוטאריאו
 מבלי הפץ כי מחשבות האדם הבל ועצת ה' היא
 תקום: וישוב עוד קארלו לאיטליאה פעמים
 להושיע את האפיפיאור מיד שוסיו וימלא את ידו
 בהגרים השודדים כל המקומות בעת ההיא:
 וינמלהו יואניש האפיפיאור כצדקתו וישם כתר
 הקיסרות בראשו ותכון מלכותו מאד: הוא יואניש
 אשר בחרו בו הערלים בשנת שנים ושבעים
 וחמאות ויהי להם לרועה וימות קארלו וימלוך
 לודוביקו בנו תחתיו: ויקראוהו חעמים באלבו
 כי כבד פה וכבד לשון היה לודוביקו
 ולא שת לבו למלחמה וירא מנוחה כי טוב: ויקרא
 גם הוא קיסר מהאפיפיאור יואניש. כאשר נקרא
 אביו וישם כתר מלכותו בראשו: ויולד לודוביקו
 שני בני אך לא מאשתו כי עקרה היא ולא ילדה:
 וימות לודוביקו וימלוך תחתיו לודוביקו
 בנו הבכור: ולקארלוגו השני נתנה

872

דברי הימים

האי קואיטאניא והבורגוניה ויהי להם לרועה
וקארלונו הוליד את רודולפו אשר מלך אחרי כן
בצרפת בימים ההם : ויחי לודוביקו ימים אחדים
זימות : וימלוך קארלו בנו תחתיו : ואלה
תולדות קארלו : קארלו תם וישר היה
בדורותיו : וירא אלהים וסר מרע : וילחם בו רולוני
מנורמאנדיאה : עובר הבעל ימים רבים : ויואל
קארלו לתת את בתו לו לאשה : ואת העיר
נאושטריאה : למוחר ומתן : אך כי ימיר רולוני דתו
בדת ישו משיחם : ויטב הדבר בעיני רולוני ויקראו
שמו רובירטו עד יום מותו : ויתנו לו את בת המלך
זאת העיר נאושטריאה : ויסב את שמה נורמאנדיאה
עד היום הזה : ויהי לימים עוד מועד ויבגוד רובירטו
בהמו : וילחם בו ולא זכר הכרית אשר כרת אתו :
ויצא קארלו לקראתו ובכל אשר פנה הצליח ויראה
את כחו : ואת גבורתו בעת ההיא : ויהי בשובו אל
ביתו ויעבור דרך פיירונה : כי נקרא מאיבירטו
שר הוירומאנדי : בערמה : ויאסרהו איבירטו
בנחושתיים : ויענה בכבל היוו עד יום מותו : ותקח
אשתו את לודוביקו בנה הקטן : ותברח אל בית
אביה מלך אינגלה טירה : וישבו שם ימים רבים :
לכן המליכו הצרפתים עליהם את רודולפו
בן קארלונו דוכוס בורגוניה : וימלוך

כעשר שנים : וימות המלך קארלו בבית הסוחר
 בשנה העשירית לרודולפו ויהי רוח אחרת את
 רבים מגדולי צרפת בעת ההיא : נגע האלדים
 בלבם : ויקראו את לודוביקו בן קארלו מלכם :
 והוא יושב באינולאטירה : כאחד העם בעת ההיא :
 ויהי בבואו ויאסרוהו בנורמנדיא העיקוהו מצוקות
 הזמן ימים אחדי וינחם יי על הרעה : ויוציאוהו מבית
 כלא : וימליכו את לודוביקו : זה עליהם למלך
 תחת קארלו אביו : ויקח לו את בת
 אוטוני מלך הנורמאני לאשה : ותלד לו שני בנים
 את לוטאריאו ואת קארלו : וימות לודוביקו בשנת
 ששים ותשע מאות שנה : וימלך לוטאריאו
 בנו תחתיו : ויואל קארלו לשברת
 כאחד העם ויהי חלקו לאחיו : ולא הנדיל
 לוטאריאו לעשות אך נלהם בנורמאנדי וינפּו
 בפניו : וישכב עם אבותיו ובן אין לו :
 ויבקש קארלו אחיו אשר מאס לפנים במלוכה
 למלך תחרת אחיו : ויהי כבואו ויתפסותו
 אויביו אצל לאנדינו : וישימו עליו משמר : ויולד
 קארלו שני בנים את לודוביקו ואת קארלו בימים
 ההם : ותהי המלחמה חזקה בצרפת : וירחבו
 איש ברעהו : כי רבים היו המבקשים למלך
 במלכות הנדול הזה :

דברי הימים

ולא עצרו עוד כה יוצאי חלצי מארשילו: וימלוך
אוגו בן אנון הגדול: ובן אחות אומוני
הקיסר: ברוב מזמותיו תחתם:

987 ותכון מלכותו בידו: בשנת תשע מאות ושמונים
ושבע שנה: וישמעו אליו עמים: וישכב אוגו
עם אבותיו בשנה התשיעית למולכו: וימלוך
רובירטו בנו תחתיו: ויהי רובירטו חכם חרשים
ונבון לחש ויודע בחוקי הקיסרו ותורתם
ויירש גם אינריקו דוכוס הבורגוניא: וילבש
לאבדריקו דוכוס אנוויר'שה עליו קנאת
באומרו כי הוא נואלו הקרוב אליו: לו משפט
הירושה: ותחזק יד המלך רובירטו ויקח ארת כל
הבורגוניא והמלחמה שקמה: וימלוך רובירטו
ארבע ועשרים שנה וישכב עם אבותיו: ולו חמשה
בנים: ואלה שמותם: אינריקו ורובירטו מאשתו
הראשונה: אי אוגוני מהשנית: שימוני ואלמריו
מהשלישית:

וימלוך אינריקו תחת אביו: ולרובירטו נתנת
הבורגוניא: בעת ההיא:

ויקנאו בו אחיו ויגרשוהו ויקחו את כל ארצו מידו:
ויברח אינריקו מפניהם: אל דוכוס נורמאנדיאה:
ויהי בעזוריו: וישיבהו על כסא מלכותו והמלחמה
שקמה: ויהי

ויהי בימים הרבים ההם ויאמרו התוגרמים
נתנה ראש ככל הגוים אשר סביבותינו
והאנשים רועי מקנה : ומקצה ארץ הצפון
מטארטאריאה : יצאו העמים ההם בימי פ'פינו מלך
צרפת לראשונה : וילחמו עם האונגארי : וישחיתו
מהם עם רב : וילכו לדרכם וילכדו כל מדרך כף
הגליהם : ויאכלו שלל אויביהם חלק כחלק : ויתנו
עליהם ראשים : ולא עמד איש לפניהם : ויקחו את
גליל הקאפאדוצ'יאה : ואת האס'יאה : ואת הארצות
הקרובות אליהם : וירדו מים אי'אונ'יאו : עד הים
איני'או : ולא היה להם מלך : בימים הרבים ההם :
ויבקשו וימצאו ביניהם מאה משפחות אנשי שם :
וידו גורל ביניהם ויצא הגורל למשפחת הילדוקיאו
ויבחרו מהם עוד מאה אנשים : וידו גורל שנית :
ויצא הגורל אל שילרוק : ומליכותו עליהם למלך :
והאיש יפת תואר כאחד מבני המלך : גבור חיל
ואיש מלחמה : ויצא לפניהם בימי אינריקו מלך
צרפת הלזה ובימי בנו : ובכל אשר פנתה הצליח
באשר ה' אתו : וילחמו עם מלך מצרים : ויקחו את
ארץ ארם : ואת ירושלם ואת הער' אשר סביבותיה
ביד חזקה : וימרדו את חיי הערלים אשר מצאו שם
בעבודה קשה : הכבידו עולם עליהם : וישבו עוד
הישמעאלים : ויקחו מידם את ירושלם : וארץ

סביבותיה בשנת בא גוטיפרידו ירושלימה :
 וימליך אינריקו את בנו פיליפו תחתיו
 וימות בשנת ששים

ואלף : והממלכה נכונה ביד פיליפו המלך ויקח את
 בת בארואינו דוכוס אולאנדה לאשה ותלד לו בן :
 ויקן פיליפו המלך את הביטוריסנישי מאת
 אלפינו דוכוס : כי הלך עם גוטיפרידו
 לארץ המזרח וימכור את נחלתו :

איש יהודי היה בגרנדה אשר בספרד יוסף הלוי
 בן הנגיד רב שמואל שמו בשנת ארבע ועשר
 ושמונה וארבעת אלפים : הוא הנגיד אשר היטיב
 לישראל בספרד ובארץ המערב ובאפריקה
 וארץ מצרים וילך יוסף בדרכי אביו לאחסר
 מאומה אך לא היה עניו כמותו כי לא נשא עול
 בנעוריו ויגבה לבו ער להשחית ויקנאו אותו
 סהני גרנדה ולא יכלו דברו לשלום ויקומו עליו
 ביום השבת בתשעה לחדש טבת ויהרגוהו : וגם
 את כל הקהל וארץ היהודים אשר באו ממדחק
 לראות תורתו ונגדולתו הכו לפי חרב ביום המר
 החוא ויחי אבלם בכל הארצות אשר שמעו את
 השמועה הרעה הזאת ראה יי והביטה וריבה ריבם :
 וילך פיטרו אירימיטה חכומר ירושלימה

בשנת ארבעת אלפים ושמונה מאות

וחמשים

וחמשים ושש היא שנת שישה ותשעים ואף יורא
 בסבלות הערלים אשר שם ואת העבודה הקשה
 אשר עובד בהם ויקנא לאחיו: וישוב לרומה
 וידבר באזני האפיפיור אורבאנו את אשר ראו עיניו
 ואת סבלות הערלים אשר בירושלם בימים ההם:
 ויעשו עצה בקלאראמונטי ויאמר האפיפיור
 אל השרים: לכו ונעלה אל הר יונקחנו
 מיד הישמעאלים: כי חרפה היא לנו להגות הארץ
 הקדושה התיא ביד הכלבים ההם: וישמעו רבים
 לקולו וידבם לבם ללכת וישימו לאות על לבושם
 את הצלם ביום ההוא: וגם פיטרו דבר באזני העמי
 והשרו וישמעו רבים לקולו ויתנו לב ללכת להלחם
 בארץ יהודה ועיר הקדש בעת ההיא ויתקבצו מכל
 הארצות: מאשכנז ומצהפת ומספרד ומאיננלמירת
 ואישקוציה ומאיטאליה עם רב אשר לא יספר מרוב
 אנשי זנשי אשר נדבה רוחם ללכת ישם מלכו ויועצי
 ארץ גדולי וקטני עשירי ועניי גבורי וחלשי כמרי
 והגמוני יחדיו ועליהם נאמר מלך אין לארבה:

ותהי השנה התיא עת צרה ליעקב ויהיו למשיסת
 בארצות הערלי בכל המקומו אשר נפוצו
 שם: וימצאום צרות רבות ורעות הכתובות בתורת
 משה והבלתי כתובו בספ כי קמו עליהם המתועבי
 האה האשכנזי וצרפתי גוי עז פני אשר לא ישא פני

דברי הימים

לוקן ונער לא יחון : ויאמרו ננקום נקמת משיחנו
מאת היהודים אשר בקרבנו ונכחידם מגוי : ולא
יזכר שם ישראל עוד : או ימירו את כבודם ויהיו
כמונו : אחר נלך : וישמעו הקהלות אשר באשכנז
את השמועה הנמתרה הזאת ויבס לבבם ויהי למים
ודערה אחותם : חיל כיולרה : וישאו לבבם אכפים
ויגזרו צומות : העלו עפר על ראשם חגרו שקים :
ויזעקו אל יי' בצר להם : ויסך בענן מעבור תפלה :
ויקומו האויבים על קהל קדוש אישפירת : ביום
השבת בשמנה לחדש אייר הוא החדש
השני : ויכו מהם עשרה לפי חרב : על אשר מאנו
ליגאל במים הזדונים : ושם אשה חסידה : ותבחר
מות מחיים ותקח את המאכלת ותשחוט את עצמה
מאנה גם היא ליגאל בעת ההיא : ותהי הראשונה
לשוחטים ולנשחטים ותאמר חלקי יי' על כן אוחיל
לוי : והנשארים נצולו על יד ההנמון : כי חמל עינו
עליהם ויצילם מיד אויב : ויקונן אלעזר עליהם :
בעת ההיא :

ובשלשה ועשרים בוקמו כזאבים על העדה
הקדושה אשר בווי'רמיש : וינוסו
רבים אל בית ההנמון : כי יראו פן תדבקם הרעה :
וילכו אל הבתים ויכו הנמצאים לפי חרב לא חמלו
על איש ואשה : ויתרסו הבתים ויפילו המדרגות :
וכבזו

ספר ראשון

זבכיהו שלחו את ידם ולא היה מידם מציל ביום
אף יי' : ואת ספרי התורה לארץ הפילו • ויקרעום
וירמסום ברגליהם • קול נתנו בבית יי' כיום מועד :
ויאמרו אך זה היום שקוינוהו • ויאכלו את ישראל
בכל פנה • ראה יי' זהביטח : לא השאירו מהם כי אם
עוללות אשר נגואלו במים הזרונים בחזקה : ויחשבו
אחרי כן יראתם להבל • זפסלם כמיט חוצות •
ויאמרו נלכה ונשובה אל יי' בעבור מעליהם הזעם
והנהרגים קדשו קדוש ישראל לעיני השמש • בחרו
מות מחיים • מאנו ליגאל : וישחטו רבים את עצמם
ואיש את אחיו ואת רעהו • ואת בניו ואת בנותיו
החתנים והכלות • ואת אשת חיקו : ונשים רחמניות
שחטו ילדיהן בכל לב ובכל נפש • ויאמרו שמע
ישראל • בתשתפך נפשם אל חיק אמותם :
ויהי לשבעת הימים ביום הראשון לחדש סיון •
ויעשו לאשר ברחו בבית ההנמון • כאשר
לראשונים • זיתעללו בהם ויכו רבים לפי תרב :
ויעשו גם הם כאחיהם • וישחטו איש את רעהו • ואם
על בנים רוטשה ביום אף יי' • ולא נצלו ביום המר
ההוא כי אם מתי מספר :
ויהיו המתים במנפה בשני הימים החם שמנת
מאות נפש : ובתוכם בחור אחד שמתה
הכהן שמו • ויוליכוהו אל בית טעותם בחזקה •

להמיר את כבודו: ויוציא מחיקו מאכלת ויהי חג את
 קרוב ההגמון שר העיר: וידקרוהו גם הוא בחרבות
 וימות: עליהם אספרה ואילילה אעשה מספר כתיב
 ואבל כבנות יענה: ויקונן גם עליהם אלעזר בעת
 ההיא: ולהיותו כבד לשון חשבתיו לזר: ולא
 וישמעון: העדה הקרושה אשר במנאנצה ארת
 השמועה הרעה הזאת: וימס לבכם ויהי
 למים: וינוסו כלם אל בית ההגמון: אשר חשבו
 להם לעיר מקלט: להציל חיותם משהת: ויקומו
 עליהם האויבים: ביום השלישי לחדש סיון: ויכוס
 לפי חרב: ופננזקנים לא נשאו: ביום הנמחר ההוא
 ויהי כבא עליהם האויבים ויצעקו בקול גדול שמע
 ישראל: וישלחו יד במחמדי עיניהם: וישחטו את
 בניהם ואת טפם: וגם הנשוי מלאו את ידן ביום חמר
 ההוא: ומקצת הזקנים נתעטפו במליתות ויאמרו
 הצור תמים פעלו: על אלה למדנה בנות ישראל
 ואשה רעותה קינה: הן אראלים צעקו חוצה מלאכי
 שלום מרי בכיון: על העדה הקרושה הזאת: אשר
 עלה עליה הכורת: בקרדומות כחוטבי עצים:
 על זאת אספרה ואילילה: אלכה שולל וערום: על
 אלף ושלש מאות נפשות אשר היו למשיסה בערת
 הנמחרת ההיא: העל אלה תתאפקי:

וששים

ספר ראשון

וששים נפשות נחכאו בבית האוצר • וישלחם
החגמון לכפרו הנקרא רינקונה להציל
אותם מידם : וירדפו אחריהם האויבים ויהרגום •
ובכל המקומות אשר ברחו שם • אבן מקיר תזעק
אחריהם • להומם ולאבדם • כי נתן רשות למשחית
לחבל • בימי הרעים החם ושנים נצולו אשר נגואלו
בחזקה • שם האחד אורי • ושם השני יצחק בן דוד
הפרנס • ושתי בנותיו עמו • וישבו אי • וישחט יצחק
את בנותיו בערב חג השבועות • ויצת אש בביתו •
ויעלה עולה ליי • וילכו הוא ואורי בבית הכנס' לפני
הארון וימותו שם לפני • כעלות הלהב : לבי לבי
על חלליהם ועל אשר נשרפו באש • מאנה הנחם
נפשי : ריבה יי ריבי נפשותם • שפטה משפטם •
ונקום דם עבדיך השפוך • כאמור ונקיתי דמם לא
נקיתי • ויי שוכן בציון :
ותבא השמועה הנמהרה הזאת • קהלת הקדש
אשר בקולוניא • ביום החמישי לחדש סיון
וינוסו היהודים אחד הנה ואחד הנה • ויתחבאו
בבית מכריהם • ויהי בבקר • והנה קולות ורעדה •
חיל כיולדה : ויקמו האויבים • וישברו הבתים •
ויבוזו ביוזא רבה • ולא היה מידם מציל : ויהרסו
העם אל בית התפלה • ויוציאו את ספרי התורה
ותעללו בהם • ויתנום למרמס חוצות ביום חג יי

דברי הימים

ביום אשר נתנה תורה והרעושה ארץ ועמדה
יתפלצון קרעוה דרסוה זידים שרפוה חללוה עושי
רשעה העל אלה לא יפקוד יי צבאות שופט צדק :
ויקרו את מר יצחק אשר לא רצה לברוח
ויוליכוהו אל בית תפלתם : וירוק הוק
בפסלים וחרפם וגרפם ויהרגוהו וגם אשה אחת
הרגו בעת ההיא : ויהי בעשירי לחדש כעבור הזעם
וישלח ההגמון את אשר נחבאו בבית מכריהם
אל הכפרים : ויחלקם בשבעה מקומות למען הציל
אותם וישבו שם עד החדש הרביעי : ויצומו בימים
ההם דבר יום ביומו ויררו נדרים ויתפללו לאהי :
ויהי ממחרת החדש השני וילכו האויבים
המתועבים אל כפר נושא וגם ערב רב
הלך עמם בעת ההיא : ויקומו על שמואל בן אשר
היהודי ויהרגוהו ואת שני בניו עמו וירמסוס בטימ
חוצות : ואת בניו תלו לפתח ביתו ויתעללו בהם
לחרף עם אלהים חיים : ועתה א נקמות יי חטאתם
אל תמחי בעת אפך עשה בהם :
ויהי ממחרת ויקומו על היהודים האומללים
אשר בעיר ובלצק למהר לבלעם חיים :
ושם ר' לוי בר שמואל וביתו ומרת רחל הזקנה
ור' שלמה הכהן וכל יתר היהודים אשר הוליד עמו
להמלט שם : ויהי כבוא עליהם הרעה וימלאו גם

ספר ראשון

הם את ידם ויקדש בם קדוש ישראל: וישחטו איש את רעהו פן יתעללו בהם הערלים בתוך אנמי המים אשר לעיר סביב: ויפלו שמה טף ונשים וחתנים וכלות וזקנות יחדיו ויזבחו זבחים שלמים לוי ותעל נשמתם המהורה השמימה:

ויהי בתוך הכאים איש זקן בא בימים רבינו שמואל בר יחיאל שמו והיה האיש ההוא חס וישר ירא אלהים וסר מרע ולו בן יהוד בחור כארזים ויברח עם אביו בתוך המים: ויפשוט הנער צוארו ויקח הזקן את המאכלת ויברך על השחיטה וישחטו ויען הנער אמן: ויענו כל העומדים שם ויאמרו שמע ישראל: הביטו וראו כל עובדי דוד אם יש מכאוב כמכאובם ואת כחם ואת גבורתם: אשר מלאם לבם לעשות כן: או הנשמע כזאת מיום ברא יי אדם על הארץ אוי לעינים שכך ראו: ויהי שם בחור ירא אלדים שמש הכנסת מנחם שמו: ויאמר אליו הזקן קח חרבי ומותתני על בני ויתאמץ הבחור וימיתו וימות גם הוא שם: ועוד כאלה רבים בחרו מות מחיים קדשו קדוש ישראל לעיני השמש מאנו לינאל במים הזרונים: ומחם טבעו במים וירדו במצולות כמו אבן לא נשארו מהם כי אם שנים שלשה גרגרים בראש האמיר:

דברי הימים

ובשלישי לחדש הנמחר הזה נהרגו היהודי אשר
באילנירה לא נשארו מהם כי אם

מתי מספר וימלאו גם הם את ידם בעת ההיא :
ויקחו את ר' יצחק הלוי וימררוהו הכוהו פצעוהו
וינאלוהו במים הזדונים ולא ידע מה כי כפשע
בינו זבין המות : ובשוב נשמתו בו בעור שלשת ימי
הלך אל קולוניא ויבא אל ביתו וישתומם כשעה
חדא : וילך אל הנהר ריכוס ויטבע בנהר וימות :
ועליו נאמר אשיב ממצולות ים :

וביום הרביעי לחדש בערב השבת

נוסדו על כרם יי אשר באילנירה

ליסרם ולענותם עד יאותו לינאל במים הזדונים

וישמעו היהודים את השמועה הרעה הזאת

ויאכפו כלם אל הדר אחד טרם בואם והנם

כשלש נואות נפש : ויזעקו במר לפניי אהה

ויתנדבו ראשי העם לשחוט את כלם בעת ההיא :

ואלו שמות האנשים ר' גרשם מר יהודה

ומר יוסף אחיו בני אברהם ר' יהודה ברבינו

שמואל הלוי ור' פטר : ויקומו האנשים ויחזיקו

בחרבותם ויסגרו הדלתות וישחטום כאיש אחד

ביום הנמחר ההוא וישהט ר' פטר גם את ארבעתם

זיעל על המגדל ויפול ארצה וימות לפניי : לא

נשארו מכל העדה הקדוש ההיא כי אם שני בחורים

ושני

ספר ראשון

ושני נערים . וגם הם נשחטו בקנה וחיו :
ויהי לעת ערב וישתו גם היהודים אשר
בזאנטה את קובעת כוס התרעלה ביום
הנמהר ההוא : ומקצתם קדשו את חיוס בעלות
הכורת עליהם : וימלאו גם הם כאחיהם את ידם
זיקדש במ קדוש ישראל : ויחפור רבי מצרפת
בארץ ויברך הזבח וישחוט צוארו וימות : ויענו
כל העם שמע ישראל : ולא היה ביס אף יי שריד
זפליט : כי אם מתי מספר אשר נמצאו מנווללים
בין המתים בעת ההיא :
ובשבעה לחדש תמוז קמו האויבים
אנשי הצבא על עם עמי
ומדוכה אשר במידה ויצורו על העיר : והנם
כחול אשר על שפת הים : ושאלו את
היהודים לעשות בהם כרצונם : כאשר
עשו בכל הערים אשר עברו שם : ויצאו
אליהם שר העיר : ויאמר אל שרי הצבא
מה בצע כי נחרוג את היהודים וכסינו את דמם :
ועתה עמדו נא החוצה : ואדברה באזניהם :
ודבר מה ישוב לי אניד אליכם : אולי יארתו
האנשים לונאל ולהיות כמונו : ונקינו מבוא בדמים :
וויטבו דברו אל שרי הצבא : וישבו העיר :
ויקרא את כל היהודים : וידבר אליהם לאמר :

דברי הימים

אתם ידעתם את אשר עשיתי עמכם מעודי עד היום
הזה : ואשר הצלתי אתכם מכף מעול וחומץ כאשר
נדרתי : לא חרץ לאיש מכם כלב את לשונו ולא
לוקה מכם שרוך נעל . אתם עדי . עד היום הזה :
ועתה עיניכם הרואות : כי באו בנים עד משבר .
וכח אין ללידה : יום צרה ומצוקה . יום שואה
ומשואה . יום עברה ותוכחה היום הזה . ואנכי לא
אוכל לעמוד נגד זרון האודים העשנים האה בחרי
אף . פן יבאו והכניאם על הבנים : ועתה בחרו
לכם . או תאותו להם ליגאל להיות כמונו . או
תנתנו לחם . ועשו בכם כאשר עשו בכל הארצות
אשר עברו שם . בחרו לכם אתם ונקיתי מעון . ויענו
כלם כאיש אחד ויאמרו . טוב מותנו ביראת יי'
מעשותנו הדבר הרע הזה . ועתה אדוננו הננו בידך
כטוב בעיניך עשה . כי כלתה אלינו הרעה בשלנו
הצער הגדול הזה עליכם . וירא השר כי לא יכול
אליהם . ויתחכם וישלח מהם רבים ביד עבדיו
החוצה : ויצו וישבו האנשים העירה . וחרבותם
מגואלות מדם חית השרה : ויראום אל היהודים
לאמר ראו את הנעשה באחיכם כמשפט הזה יעשה
לכם . אם לא תאותו ליגאל להיות כמונו : ויענו
כלם כאיש אחד ויאמרו אין לנו חלק בדתכם . ונחלת
באמונתכם . כטוב בעיניכם עשו . כי יי' אלהינו יי'

אחד

חלק ראשון

אחד: בו נדבק ואותו נעבוד. ובו נשבע כל הימים
לא נסור מן המצוה ימין ושמאל אשר צוה משה
עבד אדני:

ויצו השר וישיבו את היהודים אשר שלח
החוצה. ויתנו אותם במשמר אחד הנה
ואחד הנה. פן ישלחוך בהם. כאשר עשו בשאר
הערים: ותהיינה שתי נשים. שם האחת גינמול.
ושם השנית רבקה. ותכרע האחת ותלד בן. כי
נהפכו עליה ציריה: ולא היה שם עמהן כי אם נערה
אחת טובת מראה מאד: ויהי בראותן כי קמו
עליהן האויבים ויקחו את הילד. ויכסוהו בכנדים
כי נכמרו רחמיהן עליו. ויפילוהו מן המגדל אשר
הן אסורות שם ארצה:

ויהי בראות האויבים את אשר עשו. ויקומו
ממחרת. ויתפשו ויוליכום בחזק יד
אל בית טעותם. ויעשו בהם כרצונם ואין אומר
השב: מהם הכו לפי חרב ביום המר ההוא. ומתם
ננידו ופלוהו לצלמא. וימירו את כבודם בלא יועיל
נגאלו על אפם ועל חמתם במים הזדונים:
איש יהודי היה בתוכם שמריה שמו. ויאמר
אליו גזבר ההגמון. שמריה אל תירא
שבה עמדי ואצילך מידם. ויוא האיש לשבת. ויתן
לו את הכסף הנמצא אתו: ויוליכהו ואת אשתו ואת

דברי הימים

שלשת בניו ויושיבם ביער עד היום התשיעי לחדש
אב הוא תחדש החמישי : וילחצם הבליעל הזה
עד שולחו אל בניו אשר באישפיר'ה לקחת משם
כסף או זהב : וישלחו לו את הכסף הנמצא אתם *
ויקחנו הבליעל * וימחר וישלחם אל יד האויבים :
וישמחו עליו יושבי הכפר כי הכירוהו * ויאותרו לו *
לבלתי הנאל עד יום מחר : ולא אכלו כל תועבת
ביום תהוא * כי אמרו היום נעשה כמשפטנו ולמחר
נהיה לעם אחר : ויכורו החדרה כי מרים ועיפים היו
וילינו שם והדלת סגרו * ויהי כאשמור הבוקר ותרד
שינתו מעיניו : ויקום האיש במרס יכיר איש את
דעהו : ויקח את המאכלת * וישחוט את בניו ואת
אשתו : ויתחזק האיש ויתחוד נם את צוארו * ולא
יכול כי אחזתהו השבץ * ויתעלף ולא מת הבקר
אור * והאויבים באו אליו ויראו את אשר עשה :
ויאמרו אליו מה זאת עשית * ולמה הרעות לעשות
כדבר הזה : דמך בראשך ואנחנו נקיים * כלתה
עליך הרעה * ועתה בזאת יכופר עונך בהיותך כמונו
ונהפכת והיית לאיש אחר * ותנצל נפשך : ואם אין
נרע לך מהם * ועמהם תקבר חי : ויאמר אליהם
הלילה לי מעשות כדבר הזה * כמוב בעיניכם עשו
אך ביי אל אמרוד * ויעשו קבר וילך ברגליו ויקבר
וישם אשתו בימינו ובנו בשמאלו * ויזרקו עפר
עליהם

חלק ראשון

עליהם • ויאמרו אליו כפעם בפעם שובה א תורתנו
ותחיה ולא תמות • ולא שמע אליהם • ויסירו העפר
מעליו פעמים שלש לראות אולי יפותה : ולא אבה
שמוע ויכסוהו בעפר : וישמע קולו כל היום וילעינו
עליו • העל אלה תתאפק • :

גם בכפר כרפנא עשו ביהודים כרצונם •
ויטמאום במי צחנתם • ויתעללו בהם :
גם היהודים אשר בגילדא שתו קובעת כוס חמת •
זיתנום לבז ולמשיסה • ולא היה ביום אף • וי שריד
ופליט • אשר טפחתי ורביתי אויבי כלם : על אלה
אני בוכיה עיני עיני יורדה מים : בנות ישראל על אלה
בכנה • אל תלבשו בגדי משי אל תעלו שני כי גלת
בעונותינו כבוד מיהודה • כתרוהו הרדיפותו מנחה
הדריכותו • במסלות עוללוהו • וידל ישראל מאד :
וכאשר עשו באו הקהלות כן עשו • במלביים
ובמ"ץ • ובריסבורק • ובפראג •
וכלם קדשו את קדש ישראל לא רצו ליגאל • כל
אלו המהומות היו מחדש אייר עד חדש אב : הוא
החדש החמישי • בהם נתקדשו ונמחרו לעלות אל
האלדים • המה היוצרים יושבי נטעים עם המלך
במלאכתו יושבים : אשר נתנו נפשם עליו • ודמם
שופך כמים • והוא ישיב להם כפעולם וכמעשה
ידיהם : ויהיו נפשותם צרורות בצרור החיים •

דברי הימים

בהיכל המלך יי' צבאות וזכותם וצדקתם יעמוד לנו
לעד אמן ואמן :

אמר יוסף הכהן אתם ראיתם את הצער
הגדול הזה אשר הניע אל בני עמנו

בימים ההם: ודברי הצומות וצעקתם אשר העתקתי
מקונטרים רבי אליעזר אשר כתב בימים ההם :

ומבלעדיו מצאתיהו כתוב בכללות . בספר דברי
הימים למלכי אשכנז . ועתה הואלתי לכתוב את

אשר קרה את אויבינו בכל הדרך אשר הלכו בה .
למען ידעו בני ישראל : כי אל קנא ונוקם יי' דם עבדיו

השפוך וכי גם הם מתו בדרך בחרב וברעב וברבר
לאלפים ולרבבות . ולא נשארו מהם כי אם מתי

מספר : וגם כי לקחו את ארץ ישראל ויהודת .
ויטמאוה בשיקוציהם ובגלוליהם שמונים ושמונה

שנה . לסוף נתקיים בהם פסוק . ושטמו עליה
אויביכם : ויפלו גם הם אלף פעמים ביד מבקשי

נפשם ביד מלכי פרס ומצרים כאשר תראו אם
יגזור יי' בחיים :

ויהי בראשי הגוים הנמתרים אשר התנדבו
ללכת ירושלימה : גומיפרידו דוכוס

לוטורניגיאה . ואיאוסטאקיאו ובלדואינו אחיו .
ואוגו אח פיליפו מלך צרפת . ושרים רבים ונכבדים

אשר התנדבו גם הם ללכת : גם הארור פיטרו
הכומר

חלק ראשון

הכומר הלך עמם: ויהי להם לעינים: והי מספרם
כשש מאות אלף איש: וילכו בשבעה דרכים בים
וביבשה: כי לא יכלו הארצות לשאת אותם: ואיש
לדרכו פנו: וכמעט לא היה בית בכל המערב שלא
הלך ממנה איש או אשה: ומהם הוליו טפס ולא
שבו עוד לביתם:

ויסע גואלטיריאו אחד משרי הצבא ועמו חיל
גדול מאד וילך למסעיו דרך אונגאריאה
עד קונשטאנטינופולי הניע וישאל מהקיסר לשבת
בארצו ימי הסתיו: עד הניע פיטרו הכומר: ויבא
גם פיטרו: ועמו כארבעים אלף איש: ותקצר
נפשו בדרך: לקושי עורף חיילותיו: ובבולגאריאה
הרגו מהם ואבר עשרת אלפים איש: לרוב זדונם
ורשעם: ויקחו ממנו את כל הכסף: אשר נתנו לו
להוציא לעניים בדרך: וימצא שם את גואלטיריאו:
וישבו שם עד אשר נאספו כל העדרים: ויצו הקיסר
ויעברו בספינות אל עבר נאטוליאה: ויטו אהליהם
על שפת הים: וישבו שם כשנים חדשים ולא חסרו
דבר: וישמן החיל ויבעט ויצאו מאהליהם כעשר
מיל: ויקחו את כל אשר מצאו: והי בלכתם יום
יום: ואין מכלים בארץ דבר: ויוסיפו עוד לצאת
כפעם בפעם: כשלשת אלפי איש ואלפים פרשים:
וישם לחם שולימאן שר התוגרמים יושבי הארצות

דברי הימים

ההם מארב : ויפלו עליהם פתאום . ויכוס לפי חרב
לא נשאר מהם איש : ויהי כהשמע קולם א המחנה
ויקומו כלם כאיש אחד . ויאמרו נלכה לקחת את
נקמת אחינו מידם : ולא אבו שמוע אל השרים
הרודים בעם : ויזידו וידברו בהם נבלה לאמר . כי
מפחיתות נפשם היו ממאנים ללכת ויכינו מערכות
המלחמה . והנם חמשה ועשרים אלף רגלי וחמש
מאות פרשים לובשי שריון : וילכו לדרכם לא
הרחיקו . ויפגשם סולימאן ביד חזקה ובעם כבד
אשר לא ימד ולא יספר : ויערכו שם מלחמה .
וינוסו הערלים ויתנו עורף . וירדפם סולימאן וחילו עד
מחנתם . ויחרימום לפי חרב : ויפול גם גואלטיריא
שר צבאם במלחמה ההיא :

בימים ההם נסע קונדיקאלקום הכומר
מארץ אשכנז . ועמו חמש עשר אף
איש : וילך למסעיו גם הוא דרך אונגאריאה . ויאמר
למלך אעברה נא בארצך . בדרך המלך נלך . עד
אשר נעבור גבולך : ויואל המלך לתתם לעבור .
ולמכור להם צידה : וישמן העם ויבעט . ויעשו
במלכות כרצונם . מעשים אשר לא יעשו . ויאמר
למלך וחמתו בערה בו . ויאסוף אנשי מלחמתו
ויחרימם לא הבחין בין טוב לרע : והנשארים מחרב
האונגארי שבו הביתה בחרפה .

לימים

חלק ראשון

לַיָּמִים עוֹד מִזְעָר נֹסְדוּ יַחַד בְּאַרְצוֹת הַמְּעָרָב
עַם רַב מְאֹד וַיֹּאמְרוּ נִסְחָם לְלַכְתָּ :
וַיִּלְכוּ כְּצֹאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רוּעָה וַיִּלְכוּ בְּשִׁרְיֹת לֶבֶם
וַיַּחְרְגוּ אֶת הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר
עָבְרוּ שָׁם וַיִּלְכוּ לְמַסְעֵיהֶם עַד הַמְּקוֹם זְאֵבֹר־שֵׁן :
אֲשֶׁר בְּקִצֵּה אוֹנְגַּאֲרִיָּאָה : וְלֹא יָכְלוּ עֵבֹר כִּי צָדוּ
צִעְדֵם מִלְכַת וַיַּחֲנוּ מֵעֵבֶר הַנְּהָר : וְהַמְּקוֹם הַהוּא
חֹזֵק מְאֹד בֵּין הַנְּהָר דִּינֹבְיָאוּ וְהַנְּהָר לִינְטָאֲצִי
וְאֲנִי מִיָּם סְבִיב לֹו וַיִּצְוּ הַמֶּלֶךְ לְסַגֹּר בְּעֵדֵם כִּי
יֵרָא פֶּן יִתְּנוּ לָהֶם נִקְמַת הַרְאֲשׁוֹנִים אֲשֶׁר שָׁפֵךְ דַּמָּם
כְּמִים : וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הַצְּבָא הֵן רַבִּים עֵתָה הַעֲכֵס
אֲשֶׁר בְּרַגְלֵנוּ וְאֲנַחְנוּ מִחֲשִׁים נַעֲלֶה נָא אֶל הַמְּגִדָּל
וְנִבְקִיעֵנוּ אֵלֵינוּ וְנִרְאָה מִה יִתִּיָּה חֲלוּמוֹתָם : וַיַּעֲשׂוּ
כַּיְשָׁר עַל הַנְּהָר וַיִּצְוּרוּ עֲלֵיו וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלָיו סוּלְלָה
וַיִּפְּלוּ חוּמוֹתָיו אֶרְצָה וַיְהִי בְּהַלְחָמָם בְּכָל עוֹן עַד
רִדְתָּ וַיְהִי חֲתַת אֱלֹדִים בָּהֶם וַיִּנּוֹסוּ וַאֲיִן רוּדֵף וַיִּנְיָחוּ
הַעִיר כְּאֲשֶׁר הִיא וַיִּרְדְּפוּ הָאוֹנְגַּרִי אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁחִיתוּ
מֵהֶם עַם רַב : וְכַמֵּאתִים אֶלֶף רַגְלֵי הָיוּ וּשְׁלֹשֶׁת אֶף
סוּסִים : וְלֹא קָמָה בָּהֶם עוֹד רוּחַ לַעֲמוּד נִגְדַת הָאוֹנְגַּרִי
אֲשֶׁר הָיוּ מִתֵּי מִסְפָּר : וַיִּשׁוּבוּ הַנְּשֹׂאֲרִים אֶל בֵּיתָם
כִּי לֹא רָצוּ עוֹד לְלַכְתָּ : וּמֵהֶם עָבְרוּ דֶרֶךְ אִיטָאֲלִיָּאָה
וַיַּעֲבְרוּ אֶת הַיָּם וַיִּלְכוּ עַד דּוּרְאֲצוּ וַיִּתְּרְבוּ עִם

דברי הימים

אנשי הצבא אשר מצאו שם וילכו לדרכם:
בשנה ההיא הלכו גוטיפרידו והשרים אשר
אתו עד אונגאריאה: ויתנם המלך
לעבור כי חלו פניו ויעברו בשלום: ויעברו דרך
בולגאריאה ויבואו עד פיליפופול אשר בקצה ארץ
יון: וישמעו שם כי נלכדו בשחיתורת קיסר
קושטאנטינופולי: אונג אח פיליפו מלך צרפת:
והשרים אשר אתו ויחר אל גוטיפרידו מאד וישלח
מלאכים אל הקיסר לאמר: כה אמר אחיך גוטיפרידו
שלח את חשרים ההם: כי מה פשעם ומה חטאתם
כי יעשה להם הנבלה הזאת: ולא שמע הקיסר
לדבריהם: וישלחם מעליו: וישבו האנשים ויגידו
לו את דברי הקיסר ויחר אפו מאד: ויתנו לשלל
ולמשיסה את ערי הקיסר: והעיר קושטאנטינופולי
נבוכה: ויתחלחל הקיסר ויירא ויצר לו מאד:
ויוציא את השרים מבית כלא: וילכו לדרכם:
וישלח הקיסר מלאכים אל גוטיפרידו שר הצבא:
למצא חן בעיניו: ולהביאו אליו העירה: ולא אבה
שמוע: ויאמר הקיסר האמנם לא אוכל כבודם:
ויחר אפו: ויצו ויעבירו קול פן ינתן להם צידה
ותקצר נפש העם ברעב וילכו צפונה ונגבה לטרוף
טרוף לנפשם: ויתנו לשלל את כל אשר מצאו:
לא חמלו על איש ואשה: וינחם הקיסר: ויצו
וימכרו

חלק ראשון

וימכרו להם צידה וחמתם שככה : ויאמר הקיסר
עתח ילחכו הקהל הזה את כל סביבותינו ויאסוף
גם הוא אנשי היל ויפלו עליהם פתאום וישחיתו
מהם עסרב : ויקומו עליהם כל אנשי הצבא ויכו
את היונים לפי חרב והנשארים העירה נסו כי
כלתח אליהם הרעה : וילחמו דבר יום ביומו וינוסו
היונים מפניהם כי לא נסו : ובכל יום ויום שרי
החילים באים מכל הארצות כי שם יאספו כל
העדרים ואנשי הצבא רבו למעלה : ויגר הקיסר
מפני העם כי רב הוא ויקץ מפניהם ויקרא אליהם
לשלום ויאמרו שלום : ויתן להם הקיסר מתנות
וכלי כסף וכלי זהב ואבן יקרה למצא חן בעיניהם
ויתמתו האנשים מאד : ולא כן לבו אתם כי מיראח
עשה כל אלה ובוחן לבות יי :

וישמעו גוטיפרידו והשרים אשר אתו כי קרבו
שרי החילים הבאים אחריהם ויהינו
בעזר הקיסר לעבור גם הם באוניות אל עבר
ביטיניאה ויטו אהליהם שם והמקום קרוב אל
קושטאנטינופוליס מאד : ויעבירו הקיסר באניות
כפעם בפעם בהגיע תור אנשי החיל כי ירא
מפניהם פן יתקבצו לפני העיר :

וכאשר תמו כל הגוים לעבור את הים
אילישפונטו בהיותם בביטיניאה :

דברי הימים

וישאו את ראש אנשי הצבא : ויהיו כל הפקודים
שש מאות אלף רגלי . ומאה אלף פרשים לובשי
שריון : כל אלה חנו על העיר הגדולה ניביאה .
וילחמו עליה וילכרוה . ובביזה שלחו את ידם ולא
היה להם מושיע :

והעיר ניביאה . וסביבותיה סביב היתה
תחת ממשלת איש החיל רב פעלים

סאמראפאם סולימאן שמו . והוא איש תונר .
הרודח מתרשיש עד הים איליספונמו בימים ההם :
ויאסוף גם הוא אנשי חיל מכל ארץ המזרח . להציל
את העיר מירם . וילכו לקראתו אנשי החיל . ולא
עמד לפניהם . וישוב אחור . ותלכד העיר בשנת
1097 . שבעה ותשעים ואף בחדש הרביעי הוא חדש תמוז
בעשרים יום לחדש וישבו את אשת שולימאן ואת
בניו בעת החיא . ויחר לשולימאן מאד :

ויסעו משם כל אנשי הצבא . וילכו לדרכם
דרך העיר אנטיאוקיאה . והי בניסעם
וילכו בואמונרו . והשרים אשר אתו והאנשים אשר
ברגליהם ראשונה . וכאלפים אמה ביניהם . ובין
המחנה הנוסע אחריהם : ויפגשם סולימאן כדוב
שכול כי נפשו מרה לו על העיר ואשתו ובניו .
וישחית מהם עם רב . והנשארים נתנו עורף וינסו
מפניו : וישמע נומיפרידו ויבואו הוא וחילו כאשר
ידאה

חלק ראשון

ידאה הנשר * וינוסו שולימאן והאנשים אשר אתו
מפניו ותהי להם נפשם לשלל * ויפלו ביום התוא
מהתונרמים כשלשת אלפי איש * ומחערלים
בארבעת אלפים איש ואשה כי נשים היו להם לרוב
בקרוב המחנה :

ויעברו מביטיניאה * ויבואו אל פישיריאה *
ולא היה מים לשתות לעם * וימותו
מהם בצמא עס רב : ויסעו מן המקום התוא * ויחנו
אצל אנטיאוקיאה הקטנה * והיא עיר ואם בארץ
פישיריאה * וימצאו מים לשתות :

ויסעו משם באלרואינו * אח נוטיפרדו
ועמו כשבע אלפים איש נושאי
שריון : וטאנקרדו * ועמו המשרת אלפי איש
רוכבים בסוסים * ואיש רגלי * וילכו אל ארץ
ציליציאה ויבואו תרשישה * ויחנו עליה : ותרשיש
הגדולה היא עיר ואם בארץ ההיא * אשר בנה
תרשיש בן יון * בניפת * בן נח * וילחמו אליה עד
דרת ויתנוח בידם * ויקחנה באלרואינו * כי
רבים היו האנשים אשר אתו : וישלח מאתו את
טאנקרדו * והתונרמים אשר בתוכה הלכו
לדרכם : והאנשים אשר בתוכה נוצרים * ורובם
עובדי ארמה * וסוחרי ארץ * ויחיו לתונרמים למס
עובר עד היום הזה :

דברי הימים

וילך

משם טאנקרירו • ויחזן על העיר
אנושטריאה • וילכדה גם הוא ואת

בנותיה סביב • ויגרש את התוגרמים אשר שם •
ויקח גם באלדואינו את הערי אשר סביבות תרשיש
ויגרש את התוגרמים אשר בתוכן • ופאננראציאו
ארמינו שר צבאו בעת ההיא : ויהי שומעו הולך
וגדל • ויקראוהו בעלי אידישאנו • ויתנוהו עליהם
לראש • ויהי להם לרועה ואידישאנו עיר ואם בארם
גהרים • ואנשיה נוצרים מימי תלמידי ישו ויהיו אל
התוגרמים למס עובר עד היום הזה • ויגרש את
התוגרמים מסביב ותחי אליו הארץ :

בהיותם באידישאנו עברו כל אנשי הצבא •
ויקחו את כל המקומות אשר עברו
שם : ויגרשו את התוגרמים ויבאו עד אנטיאוקיאח
עיר ואם וצבי לכל הארץ • היא הרבלה : ויסב
אנטיאוקו את שמה אחרי מות אליסנדרו מאניו •
אנטיאוקיאח כשמו • עד היום הזה • ותחי עיר ואם
לכל מלכותו :

והעיר עיר גדולה חומת גבוהה דלתים וברית
ובתוכה שני חרים ובראש היותר גבוה
מגדל עוז • והנהר עובר ביניהם • ואלפים אמה
ארכה • והיא רחוקה מהים כעשר מילין • והארץ
סביב לה כגן יי כארץ מצרים ואנשיאנו התוגר מלך
עליהם

חלק ראשון

עליהם בעת ההיא: והוא ממשפחת השולטאן
הפרסי: אשר מלך על כל הארצות ההם ביד חזקה
ובשובו אל ארצו נתן את כל הערים ההם לקרוביו
ואל עבדיו: ויתן אל שולימאן: בן אחיו את העיר
ניכיאה: ואת בנותיה סביב: ואל דוקאט: נתן את
דמשק וסביבותיה: ואת אסונגור עבדו נתן את
חלב: ואת אנשיאנו הלזה נתן את אנטיאוקיאה היא
הרבלה: וסביבותיה מעט: כי קאליפה מלך מצרים
רודה עד ארץ ארם:

ויצורו גוטיפרידו: ושלש מאות אלף איש
אשר אתו על העיר הגדולה הזאת
שמנה חדשים: ולא יכלו להנות סביב כי עיר
גדולה היא: ותקצר נפשם ברעב: ויצאו מהעיר
כפעם בפעם: וישהיתו מאנשי הצבא עם רב: ויאמר
אליהם הנה עם יצא מפרס: הנה כסה את עין הארץ
והוא יושב ממולכם: הבו עצה עשו: ויועצו שרי
החילים: ותפעם רוחם: זה יאמר נלכה כלנו
לקראתם: וזה יאמר לא כי חצינו נלך: והנשארים
יעמדו פה למשמרת: בלל יי שפתם: ויען בואמונרו
שר טארינטינו: ויאמר אם כלנו נלך: ויצאו אנשי
העיר ונוספו גם הם על שונאנו ונלחמו בנו ויבואו
כלם העירה: ואם חצינו נלך: ויצאו על הנשארים
ולא ישאירו מהם עוללות: והיינו חטאים: הלא

דברי הימים

טוב לנו עשות כל יכולתנו לבִּנְיָ העִירָה לקחת
טַרְס בּוֹאֵם וְאִם אֵין דַּעוּ כִּי כִלְתָה אֲלֵינוּ הַרְעָה :
וַיֹּאמְרוּ לוֹ זִמָּה לַעֲשׂוֹת עוֹד וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אִישׁ
אֶחָד מִשׁוּמְרֵי הָעִיר נּוֹצְרֵי כְמוֹנֵי וּבִידוּ מִגְדַּל עוֹז
מִמְגַּד לֵי הַחֹמוֹת הוּא אָמַר אֵלַי בִּידֶךָ אַתָּן אֶת הָעִיר
הַזֹּאת כִּי תִתֶּן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר נִדְרַת לִי וְעַתָּה
תֵּנוּ לִי אֶת הָעִיר הַזֹּאת לְרֵשֶׁת אַחֲזַת עוֹלָם וּמְלֹאֲתֵי
אֶת דְּבָרֵי עַם הָאִישׁ הַהוּא וְאֶת הָעִיר נִבְא וְאִם אֵין
עֲשׂוּ כַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְאֲנִי בְּאֲשֶׁר תִּלְכוּ אֲלֶיךָ
וְנִלְחַמְתִּי עִד בְּאֲחֻלִּיפְתִּי : וַיִּשְׁמְעוּ הַשְּׂרִים וַיִּשְׁמְחוּ
מְאֹד וַיֹּאמְרוּ הֵן לֹוִיָּהּ כִּדְבָרֶיךָ וַיִּתְּנוּ לוֹ אֶרֶץ
הָעִיר לְאַחֲזַת עוֹלָם :

אִישׁ נּוֹצְרֵי הָיָה בְּעִיר הַהִיא אִימִיר פִּירִיאוֹס שְׁמוֹ
גְּדוֹל לִפְנֵי אֲדָנָיו וְהוּא נִשְׁעַן עֲלֵיו וַיִּתֵּן לוֹ
הַמְּגַדִּל בְּמִשְׁמֵר : וַיִּשְׁמְעוּ אֶת שְׁמֵעַ בּוֹא מֹנְדוֹ כִּי
אִישׁ חֵיל הוּא וַיִּשְׁלַח אֵלָיו שְׁלוּחִים יוֹם יוֹם לְהַגִּיד
לוֹ אֶת עֲרוֹת הָעִיר לְמִצּוֹא חֵן בְּעֵינָיו וַיִּשְׁלַח אֵלָיו
בּוֹא מֹנְדוֹ יוֹם וַיּוֹם לֵאמֹר וְעַתָּה רֵאֵה לַעֲשׂוֹת אֶרֶץ
אֲשֶׁר דְּבַרְנוּ שְׁנֵינוּ וְאֶת הָעִיר נִבְוֵא : וַיִּשְׁמַח
אִימִיר פִּירִיאוֹס וַיִּגַּד לְאַחָיו מִרְחוֹק לְרֵאוֹת אֶת
אֲשֶׁר בִּלְבָבוֹ כִּי לֹא יִכּוֹל עֲשׂוֹהוּ לְבָדוֹ וְאֵלָיו לִבְנֵי
הַגִּיד מֵאוֹמֶה עַד הַיּוֹם וַיִּרְאֵה כִּי אֵין בִּלְבָבוֹ לַעֲשׂוֹת
הַנְּבִלָה וְהַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וַיַּחֲרֹד מִדְּבַר אֵלֶּיךָ
וַיַּחֲרֹשׁ

חלק ראשון

ויחרוש עליו רעה :

בלילה ההוא בנפול תרדמה על אנשים ויבא
החרדה ואחיו שוכב על המטה ויקום
עליו ויחרנהו . ויכסחו בשמיכה . וישלח להביא
את בואמונדרו ואת אנשיו . ויבואו ועמדו לפני
המגדל : וישלח החבל בעד החלון . ויעל את
בואמונדרו ראשונה : אחרי כן העלה את אלוף
פיאנדרה . ואת מאנקריו . ויתר האנשים אשר
אתם : ויצאו משם עמו וילכדו עשרה מגדלים
ממגדלי החומה : ויהרגו את התוגרמים השומרים
ולא ידע איש בואם . וירדו השער וישברו דלתותיה
ויביאו את אנשי החיל הנשארים החוצה : ויהי בעלות
השחר ויתקעו בחצוצרו . ויתנו אות ויביאו כל אנשי
החיל העירה וישוקו בעיר וירוצו בחומ' ויעלו בבת'
ויבואו בחלונים כנגב . ויכו את כל יושבי העיר לפי
חרב : כשמוע אנשי העיר את קול ההמון . ויקומו
מממתם ויתנו לב לנטם : ויפגעו בחם הערלים ויכוס
לפי חרב ויפלו חללים ארצה . ורבים ברחו בשערי
העיר ורבים ברחו דרך החומות ותהי להם נפשם
לשלל . ויברח גם אנשי אנוש שר העיר . וימצאוהו
אנשים מאירמיניאה . ויהרגוהו נפש לא המל עינם
עליו כי בני זנונים המה : ול' מצאו בעיר
צידה . כי יבשה היתה נפשם אין כל . מפני

חמת

דברי הימים

חמת המציק • אך לכסף ולזהב ולאבן היקרה •
ולבגדים אשר מצאו בה אין מספר : ותלכד העיר
השוממה ההיא בשנת ד' אלפים תתנח בשלשה
ימים לחדש הרביעי הוא יוני • וישבו הערלים
בתוכה בשנת שמנה ושתים ואלף :

1098

ויהי בעוד שלשה ימים ויבא קארבונאק התונר
ועמו חיל גדול מאד מאד ויצר על העיר •
ותבא העיר במצור : ותקצר נפש הערלים בתוכה
ברעב ובחוסר כל ויאכלו את הסוסים ואת החמרים
ואת הנמלים ואת השקץ ואת העכבר ואת כל אשר
מצאו : והאנשים אנשי השם חשך משחור תאורם
לא נכרו בחוצות • ואיש משענתו בידו כי כשל כחם
ועניים שאלו לחם פורש אין להם : ויתעותו אנשי
החיל ובטלו המוחנות כי מעטו • והעיר סוגרת
ומסוגרת ויגדל הכאב מאד :

ויברח מאתם מפני זלעפות רעב גוליאילמו
מנראמאטילדיש • והאנשים אשר
ברגליו • וילכו לאלים אנדריאה וירדו הימה באניות
• וילכו לאיש מירמו : וימצא שם ארת קיסר
קושטאנטינופולי • וחילו • וארבעים אלף איש
מערביים אשר נתקבצו עמו הולכים להציל ארת
הערלים אשר באנטיאוקיאח • מיד התוגרמים :
וישאלהו הקיסר לאמור איך נפל דבר • ויאמר אליו
לכסות

חלק ראשון

לכסות את ערותו : נלכדה העיר : ורוב אנשי החיל
מתו ברעב : נשארו מעט מהרבה : וקארבונאק
מלך פרס וחילו צרים עליהם : ואין לנשארים כח
לעמוד לפניהם מרעב וחוסר כל : והצל לא יצילות
מידם : ואדבר אליהם לאמר : למה תקשו ערפכם
לשבת הנה עד מתי תהיה העיר הזאת עלינו למוקש
ולא אבו שמוע : ונפן ונצא מתוך ההפכה להציל
נפשותינו מרעב : ואתה אדוננו אל תעבור מזה אתה
והעם אשר ברנליך פן תספה ברעב : ויועז הקיסר
וישוב אחור :

בשמוע קורנובאק את שמע הקיסר ויקרב
וילחם על העיר בכל עוז לא נתן
להם מרגוע : ויאמרו רבים מהשרים לברוח באישון
לילה בלט להציל נפשותם ממות : ויודע הדבר
לנוטיפרידו ויקראם ויזכירם וידבר על לבם : ויועדו
כלם ושם נשבעו לשבת יחדיו ולבלתי נסוג אחור :
עד עשותם את אשר יזמו לעשות : ויהי היום ויאמרו
איש אל רעהו : עד מתי יהיה זה לנו למוקש : כלי
הקרב שות שתו השערה : ואנחנו מזי רעב טובים
היו הללי חרב : ועתה נפלה אל מחנה קורנובאק :
ואם יחיינו האלדים נחיה ואם ימיתנו ומתנו : ויאזרו
חיל למלחמה : החלש אמר גבור אני : ויהי בבוקר
בשמונה ועשרים יום לחדש יוניו הוא חדש תמו :

דברי הימים

ויערכו שנים עשר מערכות • ובואמוֹנוֹש שר העיר
באחרונה: ויהי כצאתם העירה • ותרד שכבת הטל
וישמתו בו אנשי החיל: ויהי להם ולסוסים למשיבת
נפש וילכו לדרכם:

וישמע קורנוֹבָאֵק • ויערוך גם הוא מחנהו •
וילך לקראתם: ויפלו במחנה

התונרמים שלש המערכות ויערכו שם מלחמה •
ויפלו הנשארות אחריהם: ויערכו גם הם מלחמה
ויהי בהלחמם ותפול גם האחרונה ובואמוֹנוֹש
בראשם: ותמוש המלחמה: וינוסו התונרמים
מפניהם לא עמדו כי ייִ הדפם: ויברח גם קורנוֹבָאֵק
בראותו כי כלתה אל אנשיו הרעה וירדפו הערלים
אחריהם וישחיתו מהם עם רב וישבו אחור: כי
היו סוסיהם מזי רעב יטאנקרִידו לברו רדף אחריהם
עד בא השמש: וישבו אל המחנה וימצאו שם
כסף וזהב ואבן יקרה ובגדים: ובר ולחם ומזון
לרוב מאד: וישבו את נפשם: וישבו הערלים
בעיר ההיא ימים רבים:

ותהי המנפה בהם ותמותנה כמעט כל
הנשים ויהיו המתים במנפה חמשים
אלף: כן יאבדו כל אויביִ ייִ: ויסעו משם שרי
החיילים: אחד הנה ואחד הנה איש לדרכו פנו:
וילכדו את הערים אשר קביבותיה סביב: ומתם

חלק ראשון

נתנו למס עובר · עד יום גלות הארץ :
ויתקבצו · שרי הצבא בחדש שיטימרו הוֹיָה
חדש תשרי · וילכו למסעיהם ללכת
ירושלימה : וילכדו את הערים אשר עברו שם ·
ויבואו אל טריפולי · והעיר עיר גדולה מאד ·
ויצאו אנשיה להלחם עמם השרה : וינפולפני
הערלים ויתנו עורף · וישבו העירה ודלתותיה
סגרו · ויצרו על העיר ימים רבים ·
וילונו העם על שרי הצבא מחוסר כל ·
ויעלו מעל העיר · וילכו
למסעיהם על שפת הים · ויבואו אל בארוט :
ויסעו משם וילכו דרך צידון · וצור · ויבואו
אל הככר אשר אצל עכו : משם נסעו ויעברו
מימין אל ארץ הנליל וילכו דרך שלשת ימים :
ויבואו אל הככר בואכה איאופים · ויחנו שם :
וישמעו כי רומי הקטנה קרובה אליהם ·
וישלחו שם את אלוף הפיאנדרה · ועמו כחמש
מאות פרשים : ויבואו העירה · וזנה אין שם
איש · כי נסו בנשא טרם כואם · ויעזבו ארץ
בתיהם ואת קנינם לא חמל עינם עליהם ·
ותחי להם נפשם לשלל : ויבואו אחריהם כל
אנשי המלחמה · וימצאו הבתים מלאים כל טוב ·
וישבו שם שלשת ימים :

דברי הימים

וישמעו אנשי ירושלים וינע לבבם ויטם
ויחזקו את חומת העיר : וישמו
בתוכה אנשי חיל : ובר ולחם ומזון וכלי קרב לרוב
כי כן צוה מלך מצרים : אשר לקח ארת העיר
השוממה ההיא מיד התוגרמים : ביד חזקה בשנה
ההיא : ויחזקה מבית ומחוץ : ותחי להם הלילה
למשמר והיום למלאכה :

ויעצו להרוג את כל הנוצרים אשר בעיר :
ולחרוס הבמה עד היסוד בה : ולעקור
קבורתם ולזרותם לרוח להסיר מלב הערלים לבא
העירה : וייראו מעשות הדבר הזה כי לא ידעו מה
יולד יום : דיתנום לשלל ויגרשום : ואת הכומר
הגדול מתוך העיר : וישבו החוצה : ונפשם בכפם
יום יום עד בא הערלים שמה : ויסעו הערלים
מרומולה ויקרבו העירה : ויראו את העיר מרחוק
וישאו קולם ויבכו בכי גדול : ויתנו תודה לפסלם :
ירושלם הרים סביב לה : בארץ בנימן :

פלשתים איה מים והירדן והמדבר
מקדם : בית לחם מתימן : ונבעון מנגב : שלם
שמה לפנים ויקראוה יבוס על שם יושב הארץ : על
כן קראו שמה ירושלם כמו יבוס שלם עד היום הזה
ובתוכה שני הרים : והעמק בתוך : הר ציון מים זהר
המזריה מקדם : הוא המקום אשר קנה דוד מאת

ארונה

חלק ראשון

ארונה היבוסים במחיר לאמר • לא אעלה עולות
לוי אלדו חנם •

ויהי בשנת ד' אלפים תתנ"ט ביום השביעי
לחדש ג'וניו הוא החדש הרביעי • ויבאו
הערלים ירושלימה • והנם כארבעים אלף נפש אדם
ויטו אהליהם סביב • ויצורו עליה • ותבוא העיר
במצור • ובתוכה כארבעים אלף איש שולפי חרב •
ויקרבו הערלים להלחם עליה ביום החמישי • וילחמו
אליה דבר יום ביומו • ולא יכלו לה כי התחזקו אנשי
העיר • וישבו אליהם דבר כפעם בפעם • והנבחרים
במחנה הערלים לא היו כי אם כעשרים אלף רגלי •
ואלף וחמש מאות רוכבים בסוסים •

וביום עשתי עשר יום לחדש ג'וליו הוא חדש
אב קרבו עוד העירה וילחמו אליה ער
הצהרים • ולא עשו מאומה • ותקצר נפש הערלים
ולא נלחמו כפעם בפעם • וישבו כמעט אחור כי
נבהלו מפניהם •

ויהי לעת ערב והערלים הנחשלים אזרו חיל
ויקריבו א' החומה מצור אשר בנו מעצי
היער • וישפכו אליה סוללה • ואנשי העיר תלו עצים
גדולי מארזי הלבנון מעל החומה להצילה מהאלים
ויפילו הערלים אשר במצור שנים מהם ארצה •
ויצו גוטיפ'ר'דו שר הצבא ויעלו אל המצור וישמו

דברי הימים

אותם על החומה ועל המצור • ויעשו נשר ויעברו
עליהם : ויעברו נוטפרידו • ואיאוסטאקיא
אחיו ראשונה ויבאו העירה : וילכו אחריהם
שרים רבים ונכבדים ורבים מאנשי הצבא וינוסו
מפניהם שומרי החומות • ותהום כל העיר עליהם :
וירדו הערלים מעל החומות וילכו השערה וישברו
הרלתות ויביאו את כל אנשי הצבא העירה :
ויכו את כל יושביה לפי חרב לאנשאר נם אחד •
וכעשרת אלפים נפש אדם • ברחו אל עזרת
ההיכל : וירדוף אחריהם טאנקריו ויכס לפי
חרב • ולא היה ביום אף יי שריר ופליט : למען
הקים יי את דברו אשר דבר ביד משה עברו לאמר
ושממו עליה אויביכם היושבים בה : ותבקע
העיר בעשתי עשר יום לחדש החמישי • בשנה
השלישית לצאת הערלים מארצם : בימי אורבאנו
אפיפאור • בימי אינריקו הקיסר • ובימי פיליפו
מלך צרפת ותהי בידם שמונים ושמונה שנה • וילכו
לראות קבורת משיחם ויבכו עליה בכי גדול :
וקהי לימים עוד שמונה ויבחרו השרים
בנוטפרידו רוכוס לוטורנינא •
וימליכוהו על ירושלים ועל סביבותיה סביב ועל
כל הערים אשר לקחו למלך • וחוא צרפתי מעיר
בולוניא אשר על שפת הים • ושם אביו
איאוסטאקיא

חלק ראשון

אִיאוּסְטָאָקִיאוֹ גִּלּוּף הָאָרֶץ הַחַיִּיתָ : וְהָאִישׁ
גּוֹטְפְרִידוֹ גִּבּוֹר חֵיל • בְּעַל נֶפֶשׁ • נֶאֱמַן רוּחַ •
וְנָדִיב לֵב • יִפְהַ תּוֹאֵר וְהוּא אֲדַמּוֹנִי : וְלֹא רָצָה לְשׁוֹם
כֶּתֶר מַלְכוּת עַל רֵאשׁוֹ כִּמְשַׁפֵּט הַמַּלְכִּים בְּעִיר
אֲשֶׁר נִתְּלָה מִשִּׁיחוֹ • לִכְן לֹא קִרְאוּהוּ מֶלֶךְ בְּסִפְתָּ
הַזֵּה : הַזְכֵּרונֹת :

וַיֵּאסֹף קֵאלִיפָה מֶלֶךְ מִצְרַיִם חֵיל גְּדוֹל • מִכָּל
הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתָיו : וַיִּשְׁלַח אֶל
אֶרֶץ אֲרָם לְהִלָּחֵם בְּעַרְלִים וּלְכַלּוֹתָם מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה : וַיִּתְקַבְּצוּ גַם הֵם וַיְהִיו פְּקוּדֵיהֶם כְּאַלְפָּ
וּמֵאֵתִים סוּסִים וְתִשְׁעֵי אַלְפֵי אִישׁ רִגְלִי : וַיֵּצְאוּ
לְקִרְאתָם : וַיַּעֲדְכוּ שֵׁם מִלְחָמָה • וַיִּנְגְּפוּ הַיִּשְׁמַעְאֵלִים
מִפְּנֵיהֶם • וַיִּנּוֹסוּ לַנֶּפֶשׁ : זִירְפוּ הָעַרְלִים אַחֲרֵיהֶם
וַיִּשְׁחִיתוּ מֵהֶם עֵם רַב • וַיָּבֹאוּ לְאַחֲלִיָּהֶם הַמַּלְאָאוֹת
כָּל מִטְבֹּ וַיִּתְּנוּם לְשַׁלַּל :

וַיִּשׁוּבוּ אוֹגֹ אֶחָ מֶלֶךְ צִרְפָּתָה וּרְבִים מֵהַשְּׂרָיִם
אֶתוֹ אֶבֶתָם צִרְפָּתָה בִּימֵי הָהֵם וּרְבִים
נִשְׂאָרוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וַיְהִי גּוֹטְפְרִידוֹ אֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ :
וַיִּשְׁמַעוּ בּוֹא מִוְנָרוֹ שֶׁר אֲנִטִּיאֹקִיָּאָה • הִיא
חֶרְבֵּלָה • וּבְאַלְדּוֹאִיטֵי • שֶׁ
אִידִישְׁאָנוֹ • וַיִּלְכוּ גַם הֵם שָׂמָה • וַעֲמָהֶם כְּעַשְׂרִים
וַחֲמֵשָׁה אַלְפֵי רִגְלִי : וַיֵּצְאוּ אֲלֵיהֶם הַתּוֹנְרִמִּים הַדְּהָק
וְלֹא עָשׂוּ מְאוֹמָה • וַיִּלְכוּ לְמַסְעֵיהֶם וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַיִם

דברי הימים

ויראו גם הם קבורת פסלם • וישבו שם ימים מספר
וישובו אל ארצם :

ויהי אחרי שוב בואמננדו אל ביתו • וילך
עם אנשיו בחפזון לקחת אחת מהערים
הקרובות אליו : ויפגעו בו התונרמים פתאום
ויחלישוהו לפי חרב • ובואמננדו נתפש חי ויוליכותו
אתם :

בשנה 1100 • ההיא היא שנת מאה ואלף חלה

גומיפרידו את חוליו אשר מת בו
וילך בדרך כל הארץ • וימלך באלרואינו שר
אודישאנו אחיו תחתו : ותוא איש חיל • וגם הוא
נלחם עם התונרמים והישמעאלים • וינוסו מפניו
נתנו עורף • וילכוד את עריהם מיהם :

וישמעו מלכי המערב את אשר עשו הערלים
מזרחה : ויתנו לב גם הם לשלוח עור

אנשים לצבא קרמה : ויתנו בראשם גוליאילמו
פיקטאביאינשי ואת אוגו אח מלך צרפת • ויסעו
האנשי וילכו למסעיהם עד קושטאנטינופולי הניעו
ויעברו את הים : ויבואו אל עיר ניקיאה : וישלח
הקיסר אל התונרמי שפי לאמר צאו אליהם הדרך
וחרבכם תאכל בשר :

ויהי היום ויצאו אליהם התונרמים ויחלישום
לפי חרב : ויפלו מתערלים ביום ההוא

כחמשים

הלקראשון

כחמשים אלף נפש אדם : והנשארים ברחו למו
ותהי להם נפשם לשלל : ויבואו מרים ונגפים

תרשישה :
וימות שם גם אוגו אח המלך והנשאר הלכה
לדרכם ויצורו על מורטושה וילכדות
ולא היתה לה מושיע :

וימצאו שם בבמה קערה יחקה ואליה ששה
דפנות ושתי ידות : ויתנוח המלך

והשרים לאנשי גינובה אשר היו אתם בחלקם שלל
ויביאוה גינובאתה : וישימוה בבית פסלם ולמשמרת

ועודנה שם עד היום : ואומרים שהיא משמיר אלד
לא נמצא כמוה בכל הארץ : ולא נודע מאין היתה

עד היום : ואני יוסף הכתן ראיתה : ויפה היא
מאד : וישימו בערים אשר לקחו משמר : וישוב

המלך ירושלימה :
ויאמר למלך לאמר שלח קאליפה מלך

מצרים אנשים לצבא על ארץ ארם
וחנם כעשרים אלף רגלי וחמשה עשר אלף רוכבי

בסוסים : וישלח גם הוא לקראתם מאתים ושבעים
סוסים : ושנים עשר אלף רגלי : ויערכו אתם

מלחמה : וינגפו אנשי קאליפה מפניהם : וינוסו
לנפשם : וירדפו אחריהם וישחיתו מהם עם רב :

ויפול שר צבאם במגפה תהיא :

ובשנת שלש ומאה ואלף בחזית המלך
באלרואינו באיאופי אשקלון

באו הישמעאלים ביד חזקה ובזרוע נטויה :
וישמע המלך באלרואינו ויצא לקראתם בחול
גדול ויערכו שם מלחמה : וינפחו הערלים ויתנו
עורף וימותו שרים רבים ונכבדים ביום ההוא :

והמלך באלרואינו נס ברגליו אל אחד ההרים :
וישוב העיר ויתמתו עליו אנשי העיר מאד כי
אמרו נפל גם הוא כאחיו כי יד אלוה נגעה בו :
וישוב ויצא השרה וימצאם אנה ואנה בחלקם
שלל ויכסלפי הרב ותנשארים ברחו למו ותתו
להם נפשם לשלל :

ובשנה חרביעית למלכו הלך באלרואינו
עם ספינות גדולות אנשי גינובת
אשר הלכו לחוף אשקלון : ויצורו על עכו
עשרים חדשים וילכדות ובביזה שלחו ארתי ידם :
ויגרש את התוגרמים אשר שם :

בשנה חהיא נועצו לב יחדיו בזאמוןרו
שר אנמיאוקיאת ומאנקריו :
וכאלרואינו די בורגו שר אירישאנו ושרים רבים
אחרים : ללכת להלחם על קאראם העיר
הקרובה לאירישאנו וילכו האנשים ויצורו עליה :
ויכו חומותיה עד ררת :

ויהי

חלק ראשון

ויהי בבת אנשיה את העיר בידם ויקנאו
השרים ביניהם לאמר מי יבא אליה

ראשונה: עודם מדברים והנה אורחת תוגרמים
באה מכל ארץ המזרח ויערכו אתם
מלחמה: וינוסו הערלים מפניהם ותהי נפשם
להם לשלל ויפלו רבים מהם חללים ארצה:

ושר אידישאנו ויוסילינו קרובו נתפשו חיים:
רק בואמונרו וטאנקרירו ברחו לנפשם ותהי
להם נפשם לשלל וישבו אידישה לא היתה
כמנפה הזאת לערלים עד היום הזה:

ויהי לתקופת השנה ויבוא רודואבאם
התוגר בעם ככד מאד וביד חזקה

ובזרוע נטויה בגבולי אנטיאוקיאה ויצא טאנקרירו
לקראתם: ויפלו לפניו חללים רבים ארצה
והנשארים ברחו למו ותהי להם נפשם לשלל
וישובו אל ארצם:

וישובו עוד הישמעאלים מארץ מצרים
ביד חזקה ויצא המלך לקראתם

בעם רב ככד מאד ויננפו הישמעאלים ויפלו
מהם כארבעת אלפי איש חללים ארצה ביום
ההוא: ובשובם אל ארצם היתה יד יי בהם
להומם ותשברנה הספינות לזעף חים ל

נשארו מהם כי אם מתי מספר:

דברי הימים

בימים ההם בא בואמונרו שר אנטיאוקיאת
מצרפת : ועמו חמשת אלפים סוסים
וארבעי אף איש רגלי וילך למסעיו עד פולניא ועד
ארץ יון : ויזכור את אשר עשה להם הקיסר בעברם
וילכוד את הערים אשר על שפת הים ויתנם לשלל :
וגם את שאר הערים הקרובות והרחוקות לא המל
עינו עליהן : ובביזה שלחו את ידם : ולא היה
מידם מושיע :

וישמע הקיסר ויצא לקראתו בעם כבוד וביד
חזקה : ולא נלחמו כי השלימו
בניהם : וישבע הקיסר להיות בעזר החולכים אל
ארץ יהודה וירושלם מהיום ההוא והלאה :
אנשי הצבא הלכו למסעיהם ובואמונרו שב
אחור ארצה פולניא : ויהי לתקופת
השנה : ויאמר לשוב מזרהה ויהלא וימות : וישאר
באדנותו בואמונרו בנו תחתיו : אשר ילדה לו
קושטאנציאה בת מלך צרפת :

ויהי אחרי קנות פיליפו מלך צרפת ארת
הביטוריצינסי מאת אלפינו דוכוסם
ואחרי הרחיבו המלוכה מכל המלכים אשר היו
לפניו : ויואל וימליך את לודוביקו בנו בחייו ויקרבו
ימי פיליפו למות וילך בדרך כל הארץ : בשנת
אף ומאה ושש לביאת משיחם : וימלוך בנו תחתיו :

1106

לודוביקו

חלק ראשון

לודוביקו

זה המלך המכונה גרוסו בן פיליפו
 מלך אחריו ויגדיל לעשות והצליח
 נגד האינגליסי • ונגד אינריקו קיסר אשכנז ומפני
 אימרת אינריקו הקיסר נקראת מארת גילאשיאר
 האפיפיאור • למשען לו : ואחרי מות האפיפיאור :
 הזה בצרפת • נעשה אפיפיאור גואידו הנמון ויאנית
 תחתיו • ויקראו שמו קאליסטו השני • ויהי לודוביקו
 בעוזריו • ויביאהו לרומה וישב על כסא האפיפיורים
 לכן נלחמו את לודוביקו מלך צרפת • אינריקו
 הקיסר ואינריקו מלך אינגלאמירה ויצא לקראתם
 ביד חזקה וידיחם מעליו • ויהי לעת זקנתו ויפול בנו
 הבכור מעל חסום ארצה וימות • ויבך אותו אביו :
 ויואל לודוביקו המלך וימליך ארת לודוביקו בנו
 בחייו • ושלשים שנה מלך • וילך בדרך כל הארץ :
 וילך בירטראנדו אלוף מלושה • בספינורת
 גינובה אל ארץ ארס • ועמו חיל גדול
 פרשים ואיש רגלי • ויחן על טריפולי ויצורו עליה
 בים וביבשה : וילכו שם באלדואינו המלך ואנשי
 מלחמתו וילחמו אליה ימים רבים • ויראו אנשי
 העיר כי אין לאל ידם להצילה • ויצאו אליהם ויתנו
 העיר בידם בשנת תשע ומאה ואלף • וילכו הם
 ונשיהם וטפם לדרכם חפשים • והעיר נתנה
 לבירטראנדו רק כי יהיה למלך באלדואינו לעבד •

דברי הימים

מעלה מנחה כל הימים: בימים ההם הלך בארואנו
המלך על בארוט וילכדנה בחוקה ויכו את יושבי
העיר לפי חרב בחדש השני הוא חדש אייר בשנת
עשתי עשר ומאה ואלף היא שנת ד' אפים תתע"א :
בשנה

1111

היה הניע לחוף איאופה אחמלך
נוכר גיאה ועמו היל גדול כי
התנרבו לבו גם הוא ללכת להלחם בישמעאלים :
וישמח המלך ויאסוף גם הוא נחנהו וילכו שניהם
יחדיו ויחנו על צידון ויצורו עליה בים וביבשה :
וילחמו אליה ימים רבים ותנתן העיר בידם בתנאי
שהעשירים וגדולי העיר ילכו לדרכם ודלת העם
תשאר לעבוד ארז האדמה : ויבואו הערלים
העירה בחדש העשירי הוא חדש טבת ותהי
בידם ימים רבים :

לתקופת השנה מת טאנקרדו מכלכל

אנטיאוקיאה וישם את רוניריאו
קרובו תחתיו : ויאמרו אליו בבא בואמונדרו בן
בואמונדרו נתון תתן איו העיר כי לו משפט המלוכה:
ובשנת שלש עשרה ומאה ואלף בא תונר אהר

1113

מארץ פרס בעם כבד מאד וביד חזקה
להלחם בארץ יהודה ויצא המלך לקראתם עם
אנשי הצבא אשר אתו ואת שרי אנטיאוקיאה
ומר פולי ואת חילם לא קרא וינגף בארואינו
לפניהם

חלק ראשון

לפניהם ויפלו אנשיו לפי חרב ויהיו חמתים במגפת
ההיא אלף ומאתים איש רגלי ושלשים פרשים :

והנשארים ברחו לנפשם וישחיתו התוגרמי את כל
המקומות אשר עברו שם וישבו ארצם בשמחה :

ובשנת חמשה עשר ומאה ואלף ב' ת"ס

בורשוקואינו שר התוגרמים ועמד

חיל גדול מאד וילך בארץ אנטיאוקיאה ויצת אש

בכל הערים ההם ואת העם הכה לפי חרב ויצאו

אליהם שר אנטיאוקיא ושר אידישאנו ויערכו אתם

מלחמה וינגפו התוגרמים ויתנו עורף וירדפו

הערלים אחריהם וישחיתו מהם עם רב וילכו

לאהליהם ויקחו שלל רב וישבו אל ארצם :

ורא באלדואינו המלך את ירושלם שוממת

מאין יושב ויתעצב את לבו וישמע

כי בכל ערי הערב מעבר לירדן נמצאו ערלים

בין הישמעאלים וישלה ויקחם ואת נשיהם וארצ

טפם ויושיבם בירושלם ויהיו שם עד היום

גלות הארץ :

ויאסור באלדואינו את רכבו ואת עמו

לקח עמו לנקום נקמתו מארץ

המצריים וילכו למסעיהם ויחנו על העיר

פאראמיאה אשר על שפת הים קרובה אל הנהר

נילוס ואולם מאנוש שם העיר לראשונה :

דברי הימים

ויצורו עליו וילכדוהו : ובביזה שלחו את ידם :
ויהי בחשבו לרשת משכנות לא לו : ויהלא ארת
חוליו אשר מת בו וישוב ירושלימה וימות : בשנת
שמונה עשר ומאה ואלף : וימלך באלדואינו : III 8
די בורגו שר אידישאנו : הקרוב אליו וממשפחתו
תחתיו : והוא צרפתי ויחר אל רבים מהשרים מאד :
וישלחו להביא את איאושטאקיא או אח המלך : כי
לו משפט המלוכה : ויבא על אפו עד פוליא וישמע
כי מלך באלדואינו : ויאמר לשוב אל ארצו :
ויאמרו איוי למח תעשה כה ואלך משפט המלוכה :
ויאמר הלילה לי מהיותי סבות מלחמה בארץ
הקדושה : הארץ אשר מתו שמה שני אחי הטובים
ממני : להרבות בשלומה : וישוב אל ארצו :
ובאלדואינו : המלך איש חיל : יפה תואר :
וסר מרע : ויהי במולכו ויתן
את עירו אידישאנו אל יוסלינו הקרוב אליו להיותו
יודע את מוצא הערים החס :
אז באו גאון שר צבא הישמעאלים ומלך
דמשק ועמהם עס רב : וילכו בגבולי
אנטיאוקיא ויחנו שם : ויצאו לקראתם רוגיריא
מכלכל העיר : ושרי אידישאנו וטרופולי ויערכו שם
מלחמה : במרס בא אליהם המלך והחיל אשר אתו
וינגפו לפני אויביהם ויפלו לפי חרב : ויפול גם
רוגיריא

חלק ראשון

רונידואו שר הצבא במלחמה התיא • ויהיו המתים
במנפה שבע מאות פרשים ושלשת אפי איש רגלי •
ומהישמעאלים כמעט לא נפקד איש : ויהי לימים
עוד וישלח גאֵזו מאנשי הצבא אשר אתו לקראת
המלך : ויפגשם באלדואינו ויהלישם לפי חרב •

והנשארים נתפשו חיים :

ויהי לתקופת השנה • וילכו המלך ואנשיו •
לאנמיאוקיאה ויצא גאֵזו לקראתם :
וינפּו אנשיו גאֵזו • ויפלו מחם ארצה כארבעת אלפי
איש • מלבד השבויים והמוכים והנשארים ברחו
לנפשם :

ויהי מקץ שנתים ימים ויבואו בלק שר צבא
התוגרמים וחילו בנבולי אנמיאוקיאה •
צדו צעדס מלכת : ויאסוף באלדואינו המלך שרי
צבאותיו וחילו • וילך בנבול אידישאנו : ויהי בצאתו
מהעיר טורבישיל • לבטח • ויצא בלק מן המארב
לקראתו ויתפשהו חי : ויוליכהו אסור בזיקים מעבה
אל הנהר פרת • ויתנחו במשנר • במקום אשר
יוסלינו שר אידישאנו • ומרעהו אסורים שם וישבו
שם ימים רבים : וכהנושים איש ארמיני מארץ שר
אידישאנו נשבּעו יחדיו להוציאם מבית כלא בעת
התיא : ויבואו אל המנדל • אשר המלך והשרים
אסורים שם • מלובשים ככומרים בערמה : ויכו

ה א ס i

דברי הימים

את שומרי המנדל לפי חרב : ואת המנדל לקחו :
ויוציאו את המלך ואת שריו מבית כלא : וישמעו
התוגרמים : וירצו אל המנדל : במרס צאתם
החוצה : ואל המנדל לא עלו כי סוגרו הדלתים :
ויצורו עליהם : ויצו המלך ויצאו יוס' לינו ושני נערי
אתו בלט : ויעברו את הנהר פרת בנודות : וילכו
עד אנמיאוקיאה : וינידו את כל אשר קדם : ויאספו
הערלים גם חיל גם פרשים ללכת בעזרתם : עודם
באנמיאוקיאה : ובלק לקח המנדל בחזקה : ויקח
את המלך וישלחתו עם בן אחיו ועם גאלידאנו אל
העיר קאיירו : היא מצרים לראשונה : וישבו שם
אסורים בזיקים ימים רבים : ואת אנשי אירמניאת
יסרו בשוטים : ויורידום בדם שאולת : וישמעו
הערלים הבאים לעזרתם : וישבו אחור :
וישמע מלך מצרים כי נשבת באלדואינו :
וכי הורד מצרימת : ויאסוף מחנתו
ויבא דרך הים באניות עד אשקלון : והקול נשמע
ויאספו הערלים גם הם : ובראשם איאושטאקיא
צרימיר : כי בו בחרו השרים מיום גלות המלך :
ויצאו לקראתם ביד חזקה : וימצאום ביבלים ויערכו
אתם מלחמה ויכוס לפי חרב : וכשבעת אלפים
ישמעאלים נפלו חללים ארצה במגפה ההיא :
מלבד השבוים אשר היו לרוב מאד : והנשארים
ברחו

דלק ראשון

ברחו למו • ותחי להם נפשם לשלל :
לימים עוד וימות איאושטאקיאן ויבחרו
השרים את גוליאילמו מבורים • ויהי
להם לרועה עד שוב המלך :
בימים החם הלך דומיניקו מיכאל • שר צבא
הוויניציאני • ועמו שבעים ספינות
משוטטות • אלימי סיריאה • היא ארם : וירדף
אחרי ספינות מצרים החולכות דרך ארצם בשמעם
כי נפלו צבאותם לפני אויביהם במלחמה : וישגם
אצל אשקלון • וישחיתו מהם עם רב : וינוסו
הנשארים ויתנו עורף • ותחי להם נפשם לשלל :
ומדם הישמעאלים אשר נפלו במנפתה תחיא נחפכו
מי הים לדם • עד רחוק במילין לא נהיה כזאת מיום
היותם לגוי : וימצאו עוד חוויניציאני עשרה ספינות
נושאות כל טוב מצרים • וילכדום ויחלקו שללם
בניהם : ויבא שר צבאם ירושלימה ויכבדוהו ויועצו
יחדיו ועל צור ברית יכרותו • ויעשו ככל אשר יזמו
לעשות • ויצרו עליה וילחמו אליה ימים רבים :
ויאספו הישמעאלים לבא בעזרתם • ולא עצרו כח
וישובו לדרךם : והרעב כבד בעיר נשבר להם ממת
לחם במצור ובמצוק • ולא יכלו עוד הצפינו • מפני
זלעפות רעב : ויצאו אל אנשי הצבא • ויתנו העיר
בידם בשנת ארבעה ועשרים ומאת ואלף :

דברי הימים

בשנה

ההיא בחדש השביעי נפדה המלך

באלדואינו אחרי גלותו שמנה

עשר חדשים וישוב ירושלימה וישמתו השרי אתו:

לחקפת השנה באבורש'קואינו שר צבא

התוגרמים וחמשה עשר אלף

פרשים רצים לפניו: ויעברו את נהר פרת ויבואו

בגבולי אנטיאוקיאה ויחנו שם: ויצא המלך

לקראתם ועמו מאה אלף פרשים ואלפים איש

רגלי: ויערוך אתם מלחמה: וינוסו מפניו נתנו

עורף: וירדוף אחריהם ויחלישם לפי הרב: ויפלו

מהם כאלפים איש ביום ההוא: ומהנוצרים לא

נלכדו בשחיתותם: כי אם ארבעה ועשרים איש:

ויאסוף עוד המלך מחנהו וילכו בגבולי

דמשק: וישחיתו כל חלקה טובח:

והנמצאים הוכו לפי הרב: ויצאו לקראתם אנשי

דמשק: ויערכו אתם מלחמה: מן בקר עד ערב:

וינגפו אנשי דמשק ויתנו עורף: כיכלתה אליהם

חרעה: ויפלו מהם כאלפים איש ביום ההוא חללים

ארצה ומהערלים נפקדו ארבעה ועשרים פרשים

ושמונים איש רגלי:

ובשנת שבע ועשרים ומאה ואלף שנים

בא בואמונדרו בן בואמונדרו: שר

אנטיאוקיאה אל ארץ ארם: ויצא המלך לקראתו

וישיבו

1127

חלק ראשון

וישיבנו לו את אנטיאוקיאה ויתן לו המלך את אל'ים
בתו לאשה ויאהבה וישוב המלך אל ביתו : אז
לקח בואמונדרו את העיר קרסד'ם מיד התוגרמים
בחזקה : ותרעש צור בימים ההם ותפתח הארץ
את פיה וימות עם רב :

וישלה המלך מעצת השרים להביא את
האוף פולקוס מאינד'גנאבי ויביאו
פולקוס והשרים אשר אתו אל עכו בחדש האביב
בשנת תשע ועשרים ומאה ואלף * ויכבדוהו המלך
מאד ויתן לו את מילישינ'דה בתו הגדולה לאשה :
ויאמר אליו על פיך ישק כל עמי רק היה לבן חיל :

129

ויהי לתקופת השנה וישובו המלאכים אשר
שלח המלך אל מלכי המערב ועמהם
שרים רבים ונכבדים אשר נדבה רוחם להיות להם
לעזרה : וישמח המלך עמהם וינבה לבם מאד
ויבטחו ברבויים ובעוצם ידם : וילכו להלחם
בדמשק וימותו מהם עם רב וישובו אחר בחרפה :

130

ובשנת שלשים ומאה ואלף בארדורואקס
מלך חליפו בעם כבר וביד חזקה
בגבולי אנטיאוקיאה ויחנו שם : ויצא לקראתו
בואמונדרו שר העיר במרס הקבץ עמים רבי' ויערוך
אתם מלחמה : וינוסו האנשים אשר אתו ויכוהו
התוגרמים לפי חרב לא שב עוד לביתו : וישלחו

דברי הימים

אנשי אנטיאוקיאה למלך ירושלם לעזרה
ויחפו ללכת :

ויהי כבואו ותמאן אלים בתו להביא ארת
המלך אביה העירה : ולא אץ לבוא

כיום תמים וחמתו בערה בו • וידברו על לכה •
ויבוא על אפה העירה • ויעש מהעיר וסביבותיה
כרצונו • וינוסו התונרמים מפניו : ולבואמונרו בת
אשר ילדה לו אלים • ואליה משפט הירושה :

וישוב המלך ירושלימה • ויחלה את חוליו
אשר מת בו : ויצו ויוציאוהו א בית

הכומר • ויקרא את כל שריו ועבדיו ויבא גם את
פולקושחתנו ואת בתו • ואת באלרואינו בניהם
הקטן • ויתן להם חתנת המלכות • וידור נדר
לעבוד פסלו • ותצא רוחו וימות • בשנת שלש
עשרה שנה למולכו :

וימלוך 1131 פולקושחתנו בשנת אחר ושלושים
ומאה ואלף וחוא בן שבעים שנה :

בימים ההם בא השולטאן ביר חזקה • ויצר על
מנרל איקון אשר בנבולי אירישאנו : וישמע יוסילינו
השר והוא חולה בא בימים • ויקרא לבנו יוסילינו
ויאמר אליו הנה נא זקנתי ושכתי לא אוכל לצאת
ולבוא : ועתה בני אזור נא כנבר חלציד • וצא איהם
השרה : עם האנשים אשר אתנו והסר מעלינו רק

את

חלק ראשון

את המות הזה : וימאן הנער ללכת כי ירא • ויחר
אף חזקן • ויצו וישאווהו במוטות על המטה : ויצא
עם אנשי הצבא לקראתם • וישמע השולטאן ויירא
ויתחלחל • ויקום מעל המגדל במרם בואם • וילך
לו לדרכו :

ויהי בשובם ויצו חזקן ויורידו המטה מעל
שכמם ארצה • וישא עיניו השמימה
ויתן תודה לאלדים אשר נתן אליו התשועה הזאת
באחרית ימיו : ואשר שם יראתו על התונרמים
בהיותו בשערי צלמות : ותצא רוחו וימות • ויקום
בנו תחתיו •

ויקראו בעלי אנטיאוקיאה : את המלך
פולקוש בשנה הראשונה למולכו
ויחפזו ללכת : ותמאן אלים להביאו העירה כי
אותה למלוך עליהם • ותתן מתנות אל שר מר'פולי
ותטהו בחלקלקות פיה להיות בעזרתה : ויצא
השרה ביד חזקה להלחם במלך • ויערכו שם
מלחמה • ויברה מפני המלך • ותהי אליו נפשו
לשלל : ולימים עוד מועד השלימו ביניהם • ויבא
המלך העירה • וישם את ריגנאלרו לרועה עליהם
והעיר שקמה • וישוב ירושלימה : ויהי לימים עוד
וישמע כי באו תונרמי מארץ פרס ביד חזקה לשוט
בגבולי אנטיאוקיאה • ויאסור את רכבו ואת עמו

דברי הימים ה

לקח עמו • ויחפוז ללכת לקראתם : ויהי בלכתם
וישמע כי באגם שאגנינו שרתתוגרמים בירחזקה
וכי הוא נלחם על טריפולי • ויט הדרך לנגרו :
ויקום שאגנינו במרם בואם • כי ירא את נפשו •
וישוב אל ארצו : וילך המלך לדרכו טריפולי
וימצא את התוגרמים נמושים על פני השדה • ויט
אחלו מנגד : וישבו שם ימים מספר • ולא קמו ולא
זעו ממנו • כי אמרו בלבבם יאספו כל העדרים
הבאים אחרינו • ונכחידם מגוי ולא ישאר עוד ערל
וטמא : וירא המלך כי לא זעו מפניו • ויאמר הלא
דבר הוא ויחזק לבו • ויפול עליהם פתאום ויכם
לפי חרב • ויפלו מהם עם רב • והנשארים ברחו
לנפשם :

ויצו המלך וישלחו בעלי אנטיאוקיאח לקרוא
את ראימונרו פיקטאביאנשי לתת לו את
בת בואמונרו ארוניהם לאשה • וישוב ירושלימה
אז קשרו קשר על המלך • והי בקושרים אונגו שר
איאופי • וילך מאתו אשקלונה • ויכרות ברית עם
הישמעאלים וישבי הארץ : וייצר המלך על עירו
איאופי • וישמעו כי הלך אונגו מאתם לכרות ברית
עם יושבי אשקלון • ויתנו העיר בידו : ויהי בהיות
המלך באיאופי • וילך מלך דמשק וילכוד את העיר
פיניאדים בחזקה : ויך את כל זכורה לפי חרב
וכל

חלק ראשון

וכל מחמרי עין הנשארים הלכו שבי לפני צר :
לתקופת השנה בא ראמונדרו ויתנו לו את
בת בואמונדרו לאשה . והיא בת

ארבע עשרה שנה בעת ההיא :

צימים ההם פשט חיל דמשק נדודים

בנבולי טריפולי . ויצא לקראתם

פונציאו שר העיר . ויעהוד אתם מלחמה : וינסו

אנשיו מפני חיל דמשק . וגם הוא נפל שדוד ארצה

כי אנשי אשור אשר בלבנון היו בעכריו . ויפלו

רבים מאנשי טריפולי במלחמה ההיא : ויקום בנו

ראמונדרו תחתיו . וירק את חניכיו ויעל הר הלבנון

וינקום את נקמת אביו . מאת האנשים ההם .

וישוב אל ארצו :

וישמע יואן קיסר קושטאנטינופולי כי נתנה

בת בואמונדרו לראמונדרו לאשה וכי

שמוהו לראשל בעלי אנטיאוקיאה ולא הניר אליו

דבר ויחר אפו : ויאסור את רכבו ואת עמו לקח עמו

וילך למסעיו אל עבר אנטיאוקיאה ביד חזקה :

ויגרש את הצרפתי מכל המקומות אשר עבר בהם

ויבא עד אנטיאוקיאה ויצר עליה : ויאמר למלך

פולקוש ויאמר להצילה . ועצת יי היא תקום :

עודם נלחמים באנטיאוקיאה . ושאננינו

בא בנבולי טריפולי ביד חזקה :

דברי הימים

54
בְּעִירֵינוּ

ויהרונ כל מחמדי עין ויצת אש בכל הערובים אשר
עבר שם: ויאמר למלך בא שאננינו טריפול לאתה:
והנה מציב לזיר ויסוב חמלך ויעבור וילך לקראתו
ביר חזקה: וישמע שאננינו והוא נלחם על ראפאנית
ויקום וילך לקראתו ויערוך אתם מלחמה ויפלו
לפניו חללים ארצה: והמלך נס ברגליו אל עיר
קטנה הקרובה אליהם: וימלט שם: ויפלו ביום
ההוא לפי חרב כל אנשי החיילים והנשאר נתפשו
חיים: וגם שר טריפולי גם ראמונרו נלכרו
בשחיתותם ויאסרום בנחשתים:

וילך שאננינו ויצר על העיר אשר המלך שם
וישפוך אליה סוללה ולא הניחם השב
רוחם אליהם: וישמע כי שרי אנמיאוקיאה ואידישה
באים לעזרתם: ויקראם לשלום לאמר: תנו לי
המנדל ואתם גם המלך גם האנשים אשר נלכרו
ראשונה תלכו חפשים: ויעשו כן וילכו חמלך
והשרי אשר אתו לדרכם: לא חסר מאומה שאננינו
מכל דברו הטוב אשר דבר אליהם: וישבו
ירושלימה: ושר אנמיאוקיאה שב למקומו
והמלחמה שקמה:

בימים ההם סגר יומן לודוביקו מלך צרפת הנקרא
גרוסו ושלשים שנה מלך ומלוך לודוביקו
בנו תחתיו: הוא לודוביקו יוגיאורי אשר הלך

עם

חלק ראשון

עם קונראדו הקיסר אל ארץ יהודה • ונס שם לא
עשו מאומה וישבו אחרו בחרפה :

כל הימים ההם נלחמו אנשי יואץ הקיסר
על אנטיאוקיאח תמיד • גם אנשי העיר
מלאו את ידם וישחיתו מהם עם רב • כי יד יי היתח
בם לחומם : והי כי נלאו נשא • ויאמרו עד מתי
תאכל חרב • וישלימו ביניהם בעת ההיא :

פתשגן השלום שילך שר אנטיאוקיאח
להתנפל לפני רגליו • ולהיות

אליו למס עובר : אך כי ישיב אליו הקיסר את
אלאפיה • ואת ציסאריאה • ואת אמם • ואת

אימ'שם : והוא יתן את אנטיאוקיאח ביד הקיסר
ועל שמו יקרא : והקיסר ישיבנה אליו רק הכסא

יגדל : ויכרתו ברית שניהם • וישבעו יחדיו
לקיים את כל תוקף פתשגן הברית הזה : ויבא

הקיסר העירה • ויקבלוהו בשמחה : וידבר על לב
השר ויאמר להלחם בערים ההם להשיבם אליו •

וילך מאתו בשלם : וילך אל מדינת ציליציאה היא
קאראמאניאה • וישב שם עד החדש האביב :

ויהי בעת צאת המלכים וילך הקיסר ויצר
על צישאריאה ויכו חומותיה וירו אבן

בה וישחיתו בתוכה עם רב : ושרי אנטיאוקיאח
ואירישה • לאנתנו לב לעשות מאומה וילכו אחרי

דברי הימים

שרירות לכם וישבו לאכול ושחו כל היום • ויחר
אל הקיסר מאד: ויאמר אני היום אכלני חורב וקרח
בלילה ותידר שנת מעיני • והאנשים האלה
משחקים באהליהם • האנכי ילדתיים כי אעשה
חדבר הזה: ויקח את חכסף אשר נתנו לו אנשי
העיר וילך מאתם בשלום: וישוב לאנטיאוקיאה
וישב שם ימים מספר • וישא את מבצר העיר: ובעיני
השר והאנשי אשר אתו רע כי תנתן העיר אשר עליה
שופך דם הצרפתיים כמים • ביד היונים הפוחזים
ההם: והקול נשמע ותהום כל העיר ויקומו כאיש
אחד ואיש כלי מפצו בידו ותעל צעקתם השמימה:
וילכו בשוקים וברחובות ויכו את היונים הנמצאו
שם לא חמל עינם עליהם • ויתחלחל הקיסר ויירא
ויצר לו מאד:

ויקרא את השר ואת גדולי העיר ויקרא
באזניהם לאמר שאלתי מאתכם
את חמנדל • וילונו העם ויקומו עלינו: ועתה אם
רע בעיניכם אשובה לי • והעיר תשאר בידכם רק
הכסא יגדל ויקרא שמו עליכם: ואתם צאו מאתי
דברו על לב העם • והסירו מעלינו את המות הזה •
ומחר אלך לדרכי: וייטב הדבר בעיניהם • והעיר
שקטה: ויהי ממחרת ויצו הקיסר ויצאו כל אנשי
החיל מתוך העיר • ויטו אהליהם על שפת הנהר •
וישובו

חלק ראשון

וישובו אל ארצם :

אז חניע שאוד'יריקו אלוף הפיאנדרה ירושלימה
ועמו חיל גדול מאד וישמחו הערלים עמם :
וילכו וילכדו מגדל עוז אשר מעבר לירדן בחוקה
ויכו את כל זכורה לפי חרב :

ויאמר שאגנינו להלחם בדמשק וישמע
אינארדו שר העיר חותן מלך דמשק
ויכרות ברית את הערלים אשר בירושלם ויתחברו
אליו להיות לו לעזרה : וישמע שאגנינו וירא
מפניהם ויקום מעל העיר אשר צר עליה וישוב
אל ארצו :

וילכו המלך ואנשיו עם מחנה דמשק ויצורו
על העיר פיניאדים כי כן התנו ביניהם :
ותנתן העיר בידם ויתנוה אל השר ראיניר'יקו כי
ממנו לוקחה וישובו אל ארצם :

וישוב עוד הקיסר לאנטיאוקיאה ולא
נתנוהו בא העירה ויחר אפו מאד
וישוב אל ציליציאה לאמר יעבור הסתיו ונשובה
ונראה מה יהיו חלומותם ויהי בצאתו לצוד ציד
בחדש האביב וקשתו בידו וירא חזיר מיער ויורה
החצי להכותו ותכה החצי בידו ויחפו לשוב
האהלה : ויקראו הרופאים ולא יכלו להצילו
ויאמרו לחתוך ידו : בטרם יכנס סם החצי פנימה

דברי הימים

וימאן לאמר אם כן איפה טוב מותי מחיים כי לא
יאות בעל מוס למלוכה ויקרא לבנו מנאל
וימליכהו תרתיו והוא נער ויצא רוחו וימות :
וישובו אל ארצם :

בימים ההם בשבת המלך פולקוש בעכו

בצאתו בצאת המלכים : וירוצו

הכלבים אחר הארנבת וישאו כל אנשי החיל
את קולם וינוסו רבים כי לא ידעו מה הוא וירוז
המלך ויסר לראות מה קול ההמון הזה ויפול הסוס
תחתיו : ויפול גם הוא ארצה ותשבר מפרקתו

ויוליכחו העירה ותצא רוחו וימות בשנת שתיים 1142

וארבעים ומאה ואלף : ולו שני בנים שם האחד
באלדואינו והוא בן שלש עשרה שנה ושם השני
אלמיריקו וימלוך באלדואינו תחתיו : בשנה
ההיא בא שאננינו על אידישה ויצר עליה : כי שמח
הלך יוסילינו השר מורבשילח אשר על נהר פרת
ואנשי העיר כשדיים וארמיני לא נוסו להלחם

ויאמר זה עת לשחוק וילחם עליה סביב סביב
לא נתן להם מרגוע : ותהי להם הלילה למשמר
וחיום למלאכה וישמע יוסילינו שר העיר ויאסוף
אנשי חיל וגם את שר אנמיאוקיאה ארוניו קרני
בעזרתו : גם אל המלך שלח לאמר באו הישמעאים
והגם נלחמי על העיר ועתה נלכה ונלחמה עליהם
ויתמחמו

חלק ראשון

ויתמהמו האנשים לבא וילחום שאננו על העיר
ויקחנה בחזקה: ויכו את יושבי העיר לפי חרב: לא
נשארו כי אם מתי מספר: אשר ברחו אל המבצר
ותמלט נפשם:

בימים החם בשנת ד' אלפים תתקכ"ש
העולם מן הישיבות כי מפני הרעת
נאסף הצדיק רב יוסף הלוי בארץ ספרד: ואחרי
מותו היו שני חרום ושמדות על ישראל בארצות
הערב ויצאו ממקומותם אשר למות למות ואשר
לחרב לחרב: ואשר לרעב לרעב: ואשר לשבי
לשבי: ואשר לצאת מן הכלל: מפני חרב בן
תמורת הרשע הישמעאל אשר גזר להוציא ארץ
ישראל מן הכלל: ויאמר לכו ונכחידם מגוי ולא
יזכר שם ישראל עוד: ולא השאיר להם שם בכל
מלכותו: ובכל המדינות אשר לקח בקצה העולם
עד מדינת אלמאה אדיאה: בימים ההם כבדה יד
המלך אלפונסו בן ראימונדו על הישמעאלים
הנמצאים בספרד ותכונ מלכותו מאוד: ויקח מיד
הישמעאלים גבערקה אשר על אם הדרך מארץ
ישמעאל לארצו: והמורדים בארץ פלשתים
עברו מעבר לים אל ספרד אחרי אשר לא השאיר
פליט לישראל: מתנגה עד אלמאה אדיאה: ויבקשו
לעשות כן בכל מדינות ישמעאל אשר בספרד:

דברי הימים

וישמעו היהודים כי באו המורדים להדיחם מעל יי
אלהי ישראל וינוכו לנפשם : וכמעט לא הפנו
אבות על בנים מרפיון ידים : ומתם נכבשו ביד
ארום : ונמכרו להם להניכס מארץ ישמעאל : ומתם
נסו ברגלם יחפים : ועולליהם שאלו להם פורש
אין להם : ויצעקו ותעל שועתם אלה האלדים ויתן
בלב המלך דון אלפונשו להפקיד על גבע רקה :
על כל מנת המלך : את רב יהודה הנשיא בן רב
יוסף בן עזרא : ואבותיו היו מגדולי גראנדה
ויורשי עזר ומשרה : מיושבי ירושלם : וכאשר
חזפקה על גבע רקה : ועל מקלט הגולה : הוציא
אסירים בכושרות ויעברו על ידו הגולים והנדהים
מארץ ישמעאל : וישלח רצוצים חופשים : ומצאו
בביתו ועל שלחנו מנוח רעבים גם צמאים : ויתן
לחם לחם לאכל ובגד ללבוש : וינהלם בסוסים
ובפרדים לכל כושל : ועד בואם עד מולידו
מוליטולא שמה לפנים : בכבוד ובחסד וברחמים
מפני מוראו וכבודו כי גדול שמו בגוים : המוליכו
אותם : וכסף לא חשב למאומה : וזהב לא גנז
לעצמו מעבודת המלך : כי אם צדקת יי עשה
עם ישראל : ויתן מלחמה לדל : ועניים מרודים
תביא תביתה : כי למחיה שלחהו אלדים לפני
הגולים ההם :

וימרוד אחד מנציבי ערי מלך דמשק בארנו
 ויהי לימים ויואל להתרצות למלך
 לחשוב את העיר ההיא אליו: וישמע באלהואינו
 מלך הערלים ויאמר בלבן זה עת לשחוק: נלכה
 ונבקיענה אלינו בטרם תשוב ביד המלך ויקומו
 וילכו שם: ויצאו התונרמים לקראתם. וילחמו
 אתם וישחיתו מחם עם רב. והנשארים ברחו
 לנפשם:

ויהי אחר אשר נלכדה אירישה. וישמעו
 אנשי המערב לאמר. באו התונרמים
 בארץ יהודה. וארץ ארם. וישחיתו כל חלקת
 טובה: ואת הערים אשר לערלים לקחו. ואת זכורם
 הרגו לפי חרב: וישמע האפיפיאור איאונניאו וישלח
 כומרים אל כל מלכי הגוים לאמר באו בנים עד
 משבר. ואין איש שם על לב: ועתה קומו ונעלה א
 ארץ ישראל ונבקיענה אלינו. ונכחיד את התונרמים
 מגוי ולא יזכר שמם עוד: וילך הכומר שאן בירנדרו
 מקלארה וואלי. אל מדינה ומדינה. ואל עיר ועיר.
 ויקרא באזניהם את הצרות ואת המהומות אשר
 מצאו את הערלים בארץ כנען: ויהי בהיותו
 באישפירה. ויקחהו הקיסר קונראדו בשתי ידיו
 ועלהו אליו. כי ירא פן ירמסוהו עם הארץ הכאים
 לשמועתו כי רבו מארבה: וישמע הקיסר. וישמעו

כל עם הארץ • ויתנרבו ללכת ירושלימה :
 אז נועדו לב יהודיו קונראדו הקיסר : ולודוביקו
 מלך צרפת • ללכת ירושלימה ביד חזקה :
 וישומו הצלם על בגדיהם לאות • ויקומו ללכת
 בחדש מאי • הוא החדש השני בשנת ארבעת אפים
 ותשע מאות ושש ליצירה • היא שנת ששה וארבעים
 ומאה ואלף :

גם השנה התיא היתה לבית יעקב עת צרת
 ומצוקה • בוקה ומבוקה ומכולקת •
 ופיק ברכים וחלחלה בכל מתנים • ופניחם קבצו
 פרוה • כי בא רודולפו הכומר לארץ אשכנז לתור
 ולציין בשתי וערב הנצמדים ללכת ירושלימה :
 וידבר על היהודים יתר הפליטה הנשארה מהנזרות
 הראשונות תועה • ויאמר בלבו עת לעשות ולדבר
 על עם לא אלמן • לשמר להרג ולאבדן • וילך
 חלוך וצעוק בשם אלהיו ללכת ירושלימה : ובכל
 המקומות אשר עבר שם הסית בהם את הכלבים
 לאמר נקמו את נקמת אלהינו מאויביו אשר לפנינו •
 אחר נלך : וישמעו היהודים וימס לבבם ורעדו
 אחזתם חיל כיולדה • ולא קמה רוח בהם מפני חמת
 המציק אשר כונן להשחית : ויצעקו אל יי ויאמרו
 אהה יי אלדים הן עדנה לא עברו חמשים שנה כשנת
 חיובל • אשר נשפך דמנו כמים • על קדוש שמך
 תגדול

חלק ראשון מ ב

הגדול הנבור והנורא · ביום הרנרב · חלעולמים
תזנח יי ומה תעשה לשמך הגדול · התקום פעמים
צרה · וישמע יי את נאקתם · ויזכור את בריתו ·
ויפן אליהם וירחמם כרוב חסדיו · וישלח אחר
הבליעל הלזה ארת האנאמי שאן בירנא ארדו
מקלארה וואלי העיר אשר בצרפת · ויקרא גם הוא
כמשפטם לאמר לכו ונעלה ציון אל קבורת משיחם
אך השמרו לכם מדבר על היהודים מטוב עד רע ·
כי כל הנוגע בהם כנוגע בבת עינו של ישו כי עצמו
ובשרו הם · ורודולפו תלמידו לא דבר נכונה ·
ועליהם נאמר בתהלים אל תחרגם פן ישכח עמי ·
וישמעו לקולו כי גדול היה ביניהם וישבו
מחרון אפם · ויחדלו מחרע להם ·
כאשר דמו לעשות · ולא לקח מהיהודים כופר כי
מלכודבר טוב על ישראל · אודך יי כי אנפת בי
תשוב אפך ותנחמני לתת לנו שארית בארץ ·
להחיות מהם פליטה גדולה כיום הזה · כילולי
דחמי יי אשר שלח הכומר הזה לא נשאר מהם שריף
ופליט · ברוך פודה ומציל אמן ·
ובשאר המקומות נתנו היהודים כספם
וזהבם להציל נפשותם משחת ·
לא כחדו מהם מאומה מכל אשר שאלו ויצילם יי ·
זיהי בחדש אלול בבונא רודולפו הכומר

ורדפהו ורדפהו אל לקולו נ"י : ויצא רבי שמעון
 מהעיר לשוב לעירו מר"ר שכי שם ביתו : ויפגעו בו
 אנשים ריקים מהמצוינים ללכת : ויפצרו בו ליגל
 במים ולא שמע אליהם : ויבא גוי עז פנים אשר לא
 ישא פנים לזקן : ויכרות ראשו מעליו ויתנהו על
 פנת גב : ותהי נבלתו כדומן על פני השדה ואין
 מאסף : וישמעו היהודים ויתעצבו ויהרדו חרדה
 גדולה ומרה מאד בעת ההיא : ויאמרו באו ימי
 הפקודה : באו ימי השלום : יצא הקצף החל הנגע
 מלאו ימינו כי בא קצנו : אמרנו ננזרנו לנו : ויבכו
 זעם בכי גדול מאד מאד : וילכו ראשי הקהל וידברו
 באזני בעל העיר : וישבו אליהם את ראש הצדיק
 ואת נבלתו ויקברוהו בקבורתם :

בימים ההם לקחו את מינה היהודית בצאתה
 מישפירת ויכרתו ארת אוזניה וארת
 בהונות ידיה ויתנו שכמה לסבול על קדוש ויצרת
 וידל יהודה בימים הרעים ההם מאד :
 וישאו בני ישראל את עיניהם והנה חיל
 הנצמדים לבעל : נוסע אחרים
 ויראו ויצר אליהם מאד : וישאו עיניהם אל החרים
 המבצרים : ויבקשו איש מאת מכרו אשר לו מגדל
 ומצודה : לשבת בנקרת הצורים ובנקיקי הסלעים
 להתחבא עד יעבור זעם : ויצאו מביתם אחר חג
 הסכות

הסכות בשנת ד' אלפים תתקז וילכו אל המבצרים
 וידמו שם : עד עכור אנשי החיל וישבו אל ביתם :
 אז נתנו היהודים היושבים בקולונ'א אל החנמון
 ככל אשר שאל : זיתן בידם מבצר וולקינ'ס רק : כי
 חזק הוא מאד : ואת שומרי המגדל הוציא החוצה :
 ולא עבר זר בתוכם ויתנו בתיהם וקנינם אל החנמון
 לערבון : ויודע הדבר ולא רדפו אחריהם עוד : גם
 יתר היהודים אשר ברחו א' יתר המבצרים לא אמרו
 מאומה מתיום ההוא והלאה : ישתבח שם יי' לעד :
 ואלעזר הלוי כתב כל אלה בקונטרסו בתיוותו
 במבצר בתוך הבאים הקרובים א'יו ממשפחת אמו :
 והוא בן שלש עשרה שנה בעת ההיא : גם היהודים
 אשר בכל מדינות המלך נמלטו איש איש אל בירת
 מכרו במצודות ובמגדלי ויבא את קרוביו ריעיו עמו
 וישבו שם עד עכור הזעם :

בימים ההם בשבת היהודי במבצר וולצקינ'בורק
 והנה איש יהודי בא בימים יושב בתחתית
 ההר ולו שני בנים שם האחד אברהם : ושם השני
 שמואל : ותשאם ילדותם לעלות ההרה לראות
 בעולים : ויפגע בהם האיש הכליעל וכס נפש וילך
 לדרכו : והנה שנים בחורים יורדים מן ההר ויראום
 שוכבים מתים ויקרעום שמלותם וירדו וינידו
 לאביהם : ויבך ויתאבל על בניו ימים רבים ויבוקש

וימצא הרוצח • ויתנו שוחר אל החגמון • וינקרו
את עיניו • ובעוד שלשת ימים מת • כן יאברו כל
אויביך יי :

ושני יחודים יצאו ממאנאנצה בעת הכציר
שם האחד יצחק ושם השני יהודה •

ויקום עליהם גוי עז פנים ויהרגם • וילך למחרפות
ולא שב עוד לביתו • וינקש חשר לכל אשר לו :

איש גבור חיל היה במאנאנצה ושמו שמואל
בן יצחק ויצא החוצה ויקומו עליו

האויבים בין נארמאישה ובין מאנאנצה • ויכוהו
זיתרחק גם הוא ויך שלשה מהקמים עליו וימות :

ושלשה אנשים עברים היושבי בכפר בקדקא ברחו
אל המבצר הם ונשיהם וטפם וישבו שם ימים רבים

וירדו מהמבצר בחדש השלישי בחמשה לחדש •
ויקומו עליהם הנצמדים לבעל • ויפצרו בהם מאד

לאמר לכו אתנו ונהיה לעם אחד • ולא אבו שמוע
מאנו ליגאל במים חזדונים • ואלה שמותם אליקים

נדרי בן משה • אברהם בן שמואל • וקלונימוס בן
מרדכי • וירק קלונימוס על פסלם ויכוהו נפש •

והשנים הנשארי נחבאו תחת מטות הבית וידקרום
בחרבותם וימותו: ויקברו במאנאנצה ירא יי וישפוט

בימים הרעים תהם אין מלך שופט לישראל כי גם
הקיסר קונרארו בנצמדים • וילך גם הוא ירושלימה

חלק ראשון מד

גם יהודים אחרים נאנסו ויגאלו במים וישונו אחרי
 כן אל קדוש ישראל כבראשונה ויהודית אחרת
 נתפשה באיש פובורק ושמה גומה לדא ותמאן
 ליגאל ונמבעה בנהר על קדוש יוצרה זוכרה
 אליה אלהי לטובה :

בימים ההם ברחו כל היהודים אשר באשכנז
 אחד הנה ואחד הנה אל הסלעים
 ואל המבצרים להציל נפשותם ממות : רק קהל
 זורצטרק נשארו בביתם לא שמו את לבם לברוח
 ויהי בשנים ועשרים יום לחדש שנים עשר משנת ד'
 אפים תחזו וישומו עליהם עלילות דברי להתגולל
 ולהתנפל עליהם ויאמרו מצאנו נזי בנהר ואתם
 חמותם אותו ותשליכוהו המימה ויקדש בנו זהנו
 עושה אותות ויקומו הטועים ודלת העם ויכוס נפש
 לא השאירו עוללות : שם נהרג רב יצחק על ספרו
 דעמו כעשרים ואחד נפש : ושם אתו נער עברי
 תלמוד ויכוהו כעשרים פצעים ויהי עוד שנה תמימה
 זימות : ואת אחותו הוליכו אל בית טעותם ותרק
 על פסלם ויכוהו פצועה באבן ובאגרוף ותתעלף
 עד כפשע בינה ובין חמות : ויכוהו ויפצועה במים
 מושיטוה על אבן שיש ולא הקיצה משינתה : ולא
 הרימה את ידה ואת רגלה הערימה עד הלילה
 למען יאמינו כי יצאתה נפשה כי מתה : ויהי באישון

דברי הימים

לילה ותבא גזית אחת ותשאנה אל ביתה כי נכמתו
 רחמיה עליה • ותטמנה למען הציל אותה להשיבה
 אל אחיה • ושאר היהודים נמלטו בבית מכריהם •
 וממחרת ברחו אל מבצר שטולפון • וישבו שם עד
 עבור הזעם • ברוך יי אשר נתן להם פליטה •
 ויהי ממחרת ויצו ההגמון ויאספו את כל המתים
 במנפה וישאום בעגלות כל נתח טוב ירך
 זכתף ובהונות ידיהם וכל הנמצא מהם • ויקברום
 בגנו • ויקנו ר' רחיקיה ויהודית אשתו • את הגן מאתו
 ויהי אליהם לאחוזת קבר עד היום הזה •
גם • בביהם • נהרגו כמאה וחמישים נפש אדם •
 גם בסולי נהרגו כמה נפשות על אשר
 מאנו להמיר את כבודם בלא יועיל • גם בקרנען
 עלה הכורת עליהם פתאום • ויאספו לחצר אחד •
 ושם שנים בחורים בני איש אחד • גבורי החיל •
 ויעמדו על נפשם • ויכו באויבים ולא יכלו לעשות
 אליהם מאומה • ויהי בהלחמם ויבואו מאחריהם
 אל תוך החצר • ויכוס נפש ולא נשאר גם אחד •
 גם הרב הגדול ר' פטר ורבנא יעקב מן מידו נהרגו
 בלכתם לקבור פרנס אחד ירא יי וישפוט •
ובחדש השלישי בשבעה לחדש נאספו
 הטועים במידו אשר בצרפת •
 ויבואו ביתה רבינו יעקב • ויקחו את כל אשר לו •
 ואת

חלק ראשון מה

זאת ספר תורת אלדינו קרעו בפניו לקרעים :
ויתפשוהו ויוליכוהו השדה : וידברו אתו קשות :
ויתנכלו אותו להמיתו : ויכוהו בראשו : ויאמרו
אתה גדול בישראל לכן נקחה ממך את נקמת אחינו :
וכאשר עשיתם איו יעשה לך גמולכם ישוב בראשך
וכמעט רומה שכנה נפשו : לולי רחמי יי כי לא תמו :
וימן יי שר גדול עובר בשדה : ויקראהו רבי :
וירכיבהו על הסוס : וידבר על לב הטועים לאמר
הניחוהו אליו אדברה על לבו : אולי יפותה : ואם
אין אשיבנו אליכם מחר : וישמעו לקולו : ויצילתו
מידם בחמלת יי עליו יהי שמו מבורך אמן : בשאר
מדינות צרפת לא שמענו שנהרגו או נאנסו : אך ירדו
לשערים עם יי כי צוה המלך לודוביקו ויעבירו קול
בכל מלכותו לאמ' מי האיש אשר ידבנו לבו לעלות
אתי למלחמה ירושלימה : נקי יהיה מכל חובותיו
אשר יהיה חייב ליהודים : וידל ישראל מאד :
ובאינגלטרדה הצילם יי על יד אינריקו המלך
כי לב מלך ביר יי ויתן בלבם
להצילם : ולא לקח מהם מחוט ועד שרוך נעל :
יהי שם יי מבורך לעד אמן : גם את האנוסים אשר
נגאלו בשנה ההיא נתן יי לרחמים בעיני כומר אחד
ויוליכם צרפתה : לא בכסף ולא במחיר : וישבו
שם עד שוך חמת הטועים מעליהם : וישבו אל יי

דברי הימים

זוכרה אליו אלהי לטובה :

וילכו

כל אנשי הצבא הנצמדים לדרכם
וימותו רובם בדרך · בים במגפה
ובחרב · וברעב ובצמא ובחוסר כל · לא שבו עוד
לביתם : וישבו כל היחודים אשר באשכנז אל
מחוז חפצם · וישבו בעריהם ובבתיהם כבראשונה ·
בשנת ד' אפים תתקן · בחמשה עשר לחדש החמישי
וישבו שם עד היום הזה :

אמר

יוסף חכהן עתה אשוב לדבר את אשר
קרה א הנצמדי החולכי ירושלימה ואת
כל התלאה אשר מצאתם בדרך · למען ידעו בני
ישראל כי אל נקמות יי אל נקמות הופיע · עליהם
לרעה ולא לטובה · וינקום את נקמת עמו ישראל ·
לבן אורך בגוים ולשמך אזמר :

ויסעו

קונראדו הקיסר ולודוביקו מלך
צרפת וצבאותם בחדש השלישי
בשנת ששה וארבעים ומאה ואף · ללכת ירושלימה
ואיש לדרכו פנו כי לא יכלה הארץ לשאת אותם כי
רבו מארבה · וייראו פן ירגזו בדרך · ויעברו דרך
אונגאריאה וילכו אל ארץ יון · וילך קונראדו וחילו
ראשונה · עד קושטא נמינופולי הגיע · ויצא עמנואל
קיסר היונים לקראתו · ויחבקהו ויביאהו העירה ·
וישבו שם ימים אחדים · ויעברו את הים אילישפונטו
ויבואו

ויבואו בנבולי שיריאה הוא ארם : ויחיו פקודיהם
 שבעים אלף פרשים נושאי שריון ואישרנלי לרוב
 אין מספר :

ויאמר לשולטאן איקוניאו לאמר עם יצא

מארצות המערב והנה כסה את עין
 הארץ והוא יושב ממולך • ויירא ויצר לו מאד • כי
 רבו מארבה • ויאסוף גם תוא מתנהו ויצא לקראתם
 בעם כבד וביד חזקה : ויבואו הקיסר וחילו א עיר
 ליקאאוניאח • עיר ואם למלכות איקוניאו : ועמהם
 שנים אנשים אשר נתן להם הקיסר לראותם הדרך
 להיות להם לעינים : ויוליכום האנשים האלה
 אורחות עקלקלות • ויהי בלילה בנפול תרדימת
 על אנשים • וינכו גם שניהם • לא נודעמי הית
 נסבה : ואיש לא ראה כי עיפיים היו נמושים על פני
 השדה : ויהי בבקר ואינם • ויחרד הקיסר מאד •
 ויקרא את כל שריו ויאמר אליהם : או עמנואל
 הקיסר התל בנו • או שוחד התונרמים עור ארת
 האנשים האלה כי עזבונו ויאכלו את כספם : ועתח
 הננו נבוכים בארץ • סגר עלינו המדבר : ואין צידת
 לעם אשר ברנלינו : ואנחנו היום בארץ נכריה כי
 קרח האלדים אותנו להמיתנו ברעב : לכן הבו עצה
 דברו כי אתם הרבים :

השרים מאד ויאמרו נתנה ראש

זית עצבו

דברי הימים

ונשובה כי מכרנו הצר הצורר הזה : ומהם אמרו
לא כי לדרךנו נלך • וי' הטוב בעיניו יעשה • בלל
י' שפתם : וישמעו כי חיל התוגרמים נוסע לקראתם
ויראו יראה גדולה : ויהי בהיותם טועים במדבר
יגעים ומזי רעב • ויפלו עליהם התוגרמים פתאום •
ויערכו אתם מלחמה : ויפלו הערלים לפניהם •
נרפים ונגפים חללים ארצת • כי י' הרפס • ויסגרום
ביד מבקשי נפשם ביום ההוא : ולא נשאר מכל
החיל העצום ההוא • כי אם המעשר • ותשע הירות
נפלו בשחיתות התוגרמים : וימלט הקיסר וחלק
מהשרים אשר אתו וילכו אל עבר העיר ניקיאה :
ויקחו התוגרמים את שלל אויביהם אשר הניחו שם
בחפזם לרוב מאד • אשר לא יספר מרוב וילכו
לדרךם : והשולטאן לא היה בכל אלה כי אם
פאראמוני שר צבאו : ויתן י' בידו לתוגרמים את
התשועה הגדולה הזאת אשר לא נהיתה כמות מאז
היו לגוי בחדש התשיעי בשנת ששה וארבעי ומאה II 46
ואלף • ויתנו תודה לאלדים :

וילכו האנשים אשר נתן להם עמנואל
לראותם הדרך • א מחנה לודוביקו
גולך צרפת • הנוסע אחריהם : ויאמרו אליו הלוך
הלכנו עם הקיסר לראותו הדרך • ובכל אשר פנת
הצליח • וגם את איקוניאו לקח בחזקה • כחדו :
וילך

וילך גם לוֹדֹבִיקוֹ לְמַסְעוֹ וַיַּעֲבֹר אֶת הַיָּם
אֵילֵי־שָׁפוֹנִים * וַיִּשְׁאַל מִמַּהֲנַת הַקִּיסָר *
וַיִּגִּידוּ לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְחוּ * וְגַם פִּי־דִרְיָקוֹ בֶּן אַח

הַקִּיסָר דּוֹכֹס הָאִישׁוּיִי הַפְּלִיט * נֶחֱפֵז אֶל הַמֶּלֶךְ וַיִּגַּד
לוֹ גַם הוּא אֵיךְ הָיָה הַדְּבָר * וַיַּחֲרַד הַמֶּלֶךְ מְאֹד :

וַיֵּלֶךְ גַּם הוּא לְמַסְעוֹ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר נָטָה שָׁם
קוֹנְרָאָדוֹ אֶהְלוֹ * וַיְדַבֵּר אֵתוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְחוּ *
וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ עַל לְבוֹ וַיִּנְחַמְהוּ * וַיֵּלְכוּ לְמַסְעֵיהֶם

יַחֲדוּ : וַיְבוֹאוּ עַד אֵיפִישׁוֹ עִיר וְאִם בְּגִלְיָל הָאִסְיָאָה *
וַיְהִי בַהֲיוֹתָם שָׁם * וַיִּשְׁלַח קוֹנְרָאָדוֹ אֶת יֵתֵר הַפְּלִיטָה
אֲשֶׁר אֵתוֹ דֶּרֶךְ הַיַּבְשָׁה : וַיֵּרֵד הַיָּמָה בְּאוֹנוֹת וַיֵּשׁוּב

אֶל קוֹשְׁטָאֲנְטִינוֹפּוֹלִי * כִּי בּוֹשׁ לָלֶכֶת * לְמִיעוֹט
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ אֵתוֹ * אוֹ כִּי קָצָה נִפְשָׁן
בְּצַרְפָּתִים * וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד חֹדֶשׁ הָאָבִיב :

וַיֵּשֶׁב לוֹדֹבִיקוֹ בְּאֵיפִישׁוֹ יָמִים אַחֲדִים
וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ עַד הַנְּהַר מִינְאָנְדְּרוֹ * וַיִּרְאוּ
אֶת מַחֲנֵה הָאוֹיְבִים מֵעֵבֶר לַנְּהַר : וַיַּעֲבְרוּ אֶת הַנְּהַר

בְּחֹזֶקָה * וַיִּכּוּם לְפִי חֶרֶב * וְהַנְּשָׂאִים נָסוּ לַנְּפֶשֶׁם :
וַיִּקְחוּ הַצַּרְפָּתִים אֶת הַשְּׂבִי וְאֶת הַמֶּלְקוֹחַ * וַיִּרְדְּפוּ
אֲחֵרֵיהֶם עַד אֶהְלִיָּהֶם וּבְבִיזָה שִׁלְחוּ אֶת יָדָם כְּאֲשֶׁר

אוֹתָהּ נִפְשָׁם בְּיוֹם הַהוּא :

וַיִּשְׁכַּיְמוּ בְּבִקְרָה וַיֵּלְכוּ לְמַסְעֵיהֶם * וַיֹּאמְרוּ
אֶל הַמַּהֲנֵה הַרְאֵשׁוֹן פָּנּוּ וְסַעוּ לָכֶם

דברי הימים

ההרה • ונלכה אחריהם כי שם נלין : ויבא נושא
הרגל ההולך ראשונה אל ראש ההר • ויאמר עוד
היום גדול • ולא עת האסף המחנות • וילך הלוח
וגסוע • וההולכים אחריהם לא ידעו מאומה • וילכו
לאט לרגל המלאכה : ויחלק המחנה • הציים הלכו
מעבר ההר • וחציים נשארו אחר • ותחר בתוך :
וירדפו האויבים אחריהם מנגד • ויאמרו זה עת
לשחוק • כי סר צל המחנה תראשון מעליהם •
והנם במקום צר אין דרך לנטות ימין ושמאל • ויפלו
על המחנה השני פתאום • ויחלישום לפי חרב •
וימותו מהם עשר רב : ויברח המלך ויחפו לעלות
ההרה והנה אין שם איש • וירד באישון לילה ויבא
עם הנשארים אשר אתו אל המקום אשר נמו שם
אהליהם ההולכים ראשונה • ולא היה להם צידח
בעת ההיא • וילכו נעים ונרדים ונבוכים בארץ • סגר
עליהם המדבר : ויבואו עד טאטאליאה אשר על
שפת הים • והיא מתקיסר מנואל : וירדו לודוביקו
והשרים אשר אתו הימה באוניות • ויבואו אל חוף
שאן שימון • הרחוק מאנטיאוקיאה כעשר מילין :
וישבו שם עד באכל המחנה יתר הפליטה • הבאים
אחריהם דרך היבשה על שפת הים :

ויצאו ראימונרו והשרים אשר אתו לקראת
המלך לודוביקו וכבדוהו ויביאוהו
העירה

חלק ראשון מה

העירה • וישב אתו ימים אחדים : ויאמר ראימונרו
אל המלך • ימצאנא עכרך חן בעיניך • וילכו נא
עמך ועמי להלחם בערים הקרובות אלינו העומדים
לסיכים בצדוי : הלאהן אלאפואה צישאריאה •
ואימאן • והערים אשר סביבותיהן : וימאן המלך
כי נתן את לבו ללכת ירושלימה ויחר אף ראימונרו
ויחרוש עליו רעה : ויודע למלך ויחפז מעצת שריו
ללכת • ויצא מתוך העיר בלטה • וילך לדרכו :
וירדו קונראדו הקיסר והנשארים אתו הימה
באוניות אשר הכין לו הקיסר עמנוא •
בחדש האביב : וילכו אל חוף עכו • ויעלו היבשת
זילכו ירושלימה : ויאמר למלך באלהואינו הנה גם
לודוביקו מלך צרפת קרוב אליך ויצו ויצאו חכומר
הגדול וכל עם הארץ לקראתו ויביאוהו ירושלימה
ויכבדוהו המלך והשרים ויראוהו את אשר אותח
נפשו • וישב אתם ימים אחדים : ויהי לימים עוד
ויוערו הקיסר ושני המלכים האה בהיותם אצל עכו
לאמר • ומח לעשות לכבוד המלכות הזה : ויאמרו
כלם פה אחד • טוב לנו להלחם בדמשק ונבקיענה
אלינו • ויישב הדבר בעיניהם : והדת נתנה בעת
ההיא • לאמר הכינו אתכם ליום המועד אחר נלך :
ויצאו הקיסר ושני המלכים האלה והאנשים

אשר ברגליהם בחדש השלישי בשנת 47 II

שבע וארבעים ומאה ואלף: ויעברו את הר הלבנון
 אשר בין צי שאריאה ובין דמשק: וירדו אל ככר
 דמשק: ויקרבו העירה: וסביב לעיר גנות ופרדסים
 לרוב: מהלך חמשה מילין עד הר הלבנון: וחומת
 סיד אליהם סביב: ויבא המלך באלרואינו ראשונה
 ויקחו את הפרדסים: ויעברו גם את הנהר בחזקה:
 ויטו אהליהם סביב לעיר: וייראו אנשי העיר מאד:
 ויסגרו השוקים והרחובות: אשר מצד הערלים
 לאמר: אם יבואו הערלים העירה: נמלט את
 נפשנו בטרם יוכלו עבור: והיתה אלינו לשלל:

ויקח בראותם כי כלתה אליהם הרעה: וכי
 אין לאל ידם: לעמוד לפני החיל ההוא
 וידברו באזני שרי הצבא היושבי ראשונה במלכות
 מיום בואם אל הארץ: ויאמרו לתת להם כסף וזהב
 לרוב: כי יצילו נפשותם ממות: וישמעו אליהם כי
 השוחד יעור פקחים: ויאמרו אל הקיסר והמלכים
 והשרים אשר אתם: טוב לנו לצאת מהפרדסים
 האלה: נלכה נא מעבור לעיר: ונתנה האלדים
 בדינו: כי חלושה היא: ויטב הדבר בעיניהם:
 ויניחו המקומורת אשר קנו בדם הללים: ויחנו
 מעבר לעיר ולא היה מים לעדה: וילונו כל העם
 לאמר בערמה הוציאנו משם: להמית את כל העם
 הזה ברעב ובצמא ובהסר כל: טרם באנו העירה:
 ויאמרו

ויאמרו נתנה ראש ונשובה כי כבר הרעב. ולא
 ידעו עוד מה לעשות או מאין תבוא להם צידה :
 וישובו בחרפה ובזו ירושלימה : ויהי שרי הערלים
 אשר בארץ המזרח בעיני המלכים האלה לתועבת
 קצה נפשם בהם כי בני זנונים המה : וימצא הכסף
 אשר נתנו אנשי העיר לשוחד כסף סינים לא הצלית
 למלאכה : כי בחכמה עשו עם הערלים :
 וירא קונראדו כי מאת יי היו כל אה להומס
 ולאבדם : וירד הימה באניות וישב א
 ארצות המערב בחרפה :

וישבו לודוביקו ואשתו בירושלים שנת
 תמימה : וישבו אל ארצם : מהיום
 ההוא והלאה ירדה יד הערלים בארץ המזרח מטה
 מטה : עד אשר הריחם יי משם : ותקיא הארץ אותם
 וחי שמעאלים אזורו חיל : ולא זעו מהם כבראשונה :
 וזלהמו אתם בחזקה : החלש יאמר גבור אני :
 ותפגושנה ספינות היונים במלך לודוביקו
 יוניאורי בשובו צרפת ויתפשוהו
 זיוליכוהו דרך ארצם : כי אמרו לתת אותו א תקיסר
 מלכם : והוא צר על קורשוליאו בעת ההיא : עודם
 בדרך : והנה גרינוריאו שר צבא ספינות המלך בא :
 ויצת אש בכל גלילות יון : כי שמע את השמועה
 ותנם לשלל : ועד קושטאנט'נופולי הגיע : וישליכו

חצי זהב בתיכל הקיסה וישרוף כל הבתים אשר
 מחוץ לעיר ומפרי גנות הקיסה לקחו בחזקה וזהו
 בשובו ויפגע בספינות היונים ויקחם ויקח גם את
 המלך אדניו מידם והיונים הלכו לדרכם כי כן צוה
 המלך וישבו צרפתה ויהי אחרי שובם ויגרש
 את אשתו כי קנאה ותלך מאתו ותהי לאשה
 לאינר'יקו דוכוס הנורמאני ובזקנתו הוליד בן
 ויקרא שמו פיל'פו ובכנוי דואור'אמוס כי היה
 בעיניהם כפלא ואחרים קראוהו אאונוסטו ויהי
 צורך היחודים מלידה מבטן ומתיריון :

57
 מתבל

ויהי בשנת אחרי שוב המלכים האלה אל ארצם
 ויבנה נורא'דינו בן המלך שאנ'נינו
 בנבול'אנטיאוקיאה בעס כבוד וביה חזקה בשנת
 שמנת וארבעים ומאת ואלף והואמר לראימונדו
 ויצא לקראתם עם העם הנמצא אתו ויירא ויצר
 לו מאה כי הבים היו ממנו ויערוך אתם מלחמה :
 וינסו האנשים אשר אתו ויתנו עורף ויותר
 דאימונדו לברו ויכוהו אויביו לפי חרב ויפלו
 שרים רבים במלחמה ההיא ויצו נורא'דינו ויסירו
 ראשו וזרועו מעליו וישלחנו א קאל'יפה מבאלדאק
 נלימה שהי התונרמים להתעולל בה : גם שר
 אידי'שאנו נפל בכורה בשחיתותם ויוליכוהו אל
 אלאפיאת היא הלב וימררו את חייו וימות בבית

ii 48

חסותר

הלך ראשון

כ

חסוהו : ונתקום אשתו אחריו ותחוק את הערים
הנשארו להם : ולהצילם מיד שוסייהם : כי אשת

בנותיהם מיד וזאת חיל היא :

וישמעו הקיסה קושטאנמונפולי את שוממות

הארץ והיא ותעצב כי ארצו תחשב

וישלח שר צבאו ביד חזקה : להיות להם לעזרה :

נדברה על לב האשה : ויאמר לתת אליה ולבניה :

דבר מה מידי שנה בשנה ולהצילה מיד התונדמים

אך כי תתן אליו את המצודות אשר בירה : לשים

בתוכם אנשי חיל : והוא ישיב אליה את הערים :

אשר לוקחו מהם בחזקה ויטב הדבר בעיניה ובעיני

המלך באלד' ואינו ויעשו כן :

ויקה המלך את האשה ואת בניה ואת כל

הצרפתים אשר רצו ללכת אתם :

וישוב ירושלימה : ותשאר אנטיאוק'אה ביד היונים

בעת ההיא :

וירא נוראנ'ינו כי הלכו המערבנים וכי

איך לאל ידם לעצור עוד כח : וישוב

לתקופת השנה : ויקח את כל הארץ והיא כקחת

איש בדל אוזן לא היתה קריה אשר שגבה ממנו

ותהי בידם עד היום הזה : והארץ רחבת ידים חמשת

אלפים פרשים תכיל אכול והותר : בשנה ההיא

חיא שנת אחר וחמשים ומאת ואלף : הרגו העם

ii 5 i

דברי הימים

הנקראים אשיניני ארת ארזניהם את שר מריפולו
ויורידוהו בדם שאולה :

ויהי לתקופת השנת ויבואו שנים תוגרמים
בני איש אחר ביד חזקה ויצורו על
ירושלים : כי לחם היתה תארץ בטרם בא הערלים
וארצם תחשב וישו אהליהם בחר הזמים ותבא
העיר במצור ויצאו אנשי העיר ויפלו עליהם פתאום
וינפפו התוגרמים לפניהם ויתנו עורף ויכוס ויכתום
עד הירדן : ויפלו מהם ביום ההוא כחמשת אלפי
איש וחמשארים שבו אל ארצם :

וימות קונראדו קיסר בשנת שלשה וחמשים II 53

ומאת ואלף : וימלוך תחתו פידיריקו
בארבה רושה בן אחיו דוכוס האישיביבי בחזקת
נגד רצון קצת השרים ותכון מלכותו מאד : ויבא

באוטאליאה בשנת ששה וחמשים ומאה ואלף II 56

ויצר על מילאן שבע שנים : וילכדנה בחזקת
זיהרסנה וכל בתיה ומגדליה לארץ הפילי
וישב אל ארצו :

ובשנת שבעה וחמשים ומאה ואלף אסף II 57

בארואינו המלך את אנשי המלחמ
הנמצאים אתו : וילך להלחם באשקלון אשר על
שפת הים ויצרת אש בגנות ובפרדסים אשר
סביבותיה סביב : וישם אל העיר פניו והעיר עיר
בצורת

בצורה מאד כחצי ענולה והמים אליה חומה: וילחמו
 אליה חמשה חדשים דבר יום ביומו: ותבא העיר
 במצור: ותבאנה אליה ספינות מצרים לעזרה:
 ותהינה לחם למשיבת נפש: כי יבשה נפשם
 במלחמה במצור ובמצוק: לא עצרו עוד כח:
 עודם צרים על אשקלון ונוראנדינו בא בעם כבד
 וביד חזקה: וילחם בדמשק: כי שמע כי מרת
 אינארדו דועה מלכם ויקחנה: כי קצו אנשי העיר
 במלכם להיותו תם ועצל לא יאות למלוכה:
 זיברח מאתם זילך קדמה: ויסע משם נוראנדינו
 דיצר על העיר פיניארום: כי אמר ישמעו הערלים
 דישובו מעל אשקלון: ולא עשה מאומה: כי את
 העיר לא לקח: והערלים לא השיבו ידיהם אחור:
 וילחמו עליה כפעם בפעם: וימותו מבית ומחוץ עם
 דב דבר יום ביומו: ויהי היום ויבואו ארבעים איש
 בתוך העיר במחתרת: ויהרגום כאיש אחד: ויחר
 אל הערלים מאד: ויתנו לב ללכת מעליה: ויהי
 היום ויצאו אליהם אנשי העיר: ויערכו אתם
 מלחמה: ויננפו לפני הערלים לפי חרב: והנשאים
 שבו העירה: ותהי להם נפשם לשלל: ולא היה
 בית בעיר אשר לא היה שם בכי ומספר: ותהום
 כל העיר: כי נשארו מתי מספר: ויאמרו איש אל
 דעהו: עד מתי תהיה העיר הזאת אל נפשותנו

דברי הימים

למוקש • ועתה נצאה נא אליהם ונשאלה להם
לשלום ונציל הנשארם כמות : וישלחו מלאכים
אל המלך • ויכרתו אתו ברית • ואת העיר נתנו בידו
וילכו הם ונשיהם וטפם חפשים • ויבא המלך
העירה וישם בתוכה משמר • וישב ירושלימה :
בימים • החם לקח ריג'נאלרו די קאשט'ליאוני
והוא ממשפחה שפלה • את אשת
דאימ'ונרו המת שר אנטיאוקיאה לאשה : ורבים
מהשרים בקשו לקחתה • ובכלם קצתה נפשה
ותבחר בריג'נאלרו כי הוא ישר בעיניה • ויהי בראותו
כי לא נכון הדבר בעיני הכומר הגדול הפטריארקה
ויחר אפו עליו • ויתעלל בו והוא זקן וחולה • ויקההו
וישם דבש בראשו • וישימהו לשמש בימי הקיץ מן
בקר עד ערב • ואת כל אשר לו לקח • ויהי כי בוש
ויצא מן העיר • וישא את רגליו וילך ירושלימה :
או הלך ריג'נאלרו שר אנטיאוקיאה אל
ציפרי האי וילכדנה בחזקה • מיד קיסר
קושטאנטינופולי : ויקח את כל הערים הבצורות
ואת בנותיהן ויתנם לשלל • וגם בכמות הכומרים
והכומרות שלח ידו • לא חמל עינו עליהם : ולכסף
ולזהב אשר לקח מאתם אין מספר • וישב אל
מקומו ולא רצו :
וילך באלדואינו המלך החמישי בשנת
שמנת

חלק ראשון נב

1158 שִׁמְנָה וְחֲמִשִּׁים זְמָאָה וְאַלְף : לְבָנוֹת עֵיר אַחַת אֲשֶׁר
שָׂרְפוּ הַתּוֹנְרָמִים : וּבְשׁוּבוֹ יְרוּשָׁלַיִם צָרוּ הַתּוֹנְרָמִים
צָעְדוּ מִלֶּכֶת : וַיִּשְׁיֵמוּ מְאֹד וְהוּא לֹא יָדַע : וַיִּפְּלוּ
עָלֵיהֶם פְּתָאוֹם וַיִּנּוּסוּ אַנְשֵׁי מְנוּסַת חָרֵב : וַיִּנּוּס גַּם הוּא
עַל סוּם קָל וַחֲהִי לוֹ נַפְשׁוֹ לְשַׁלֵּל : וְרַבִּים נִתְּפְשׁוּ
וְרַבִּים הוֹכּוּ לְפָנֵי חָרֵב בַּיּוֹם הַהוּא יוֹשֵׁר הַצְּבָא נִתְּפַשׁ
חַי וַיִּלְיָכֹהוּ אַתֶּם :

וַיִּקְרֵי לְתַקּוּפַת הַשָּׁנָה וַיָּבֵא נוֹרְאָנְדִינוּ צוּרָה

57 אִישׁ שְׂפִילּוֹנָקָה וַיִּצַח עָלֶיהָ : וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ וַיֵּצֵא
לְקִרְאָתוֹ : וַיִּשְׁמַע נוֹרְאָנְדִינוּ וַיַּעַל מֵעַל הָעֵיר : וַיָּבֵא
לְקִרְאָתוֹ : וַיַּעֲרוֹךְ אֶתוֹ מִלְחָמָה וַיִּנְגַף חֵיל נוֹרְאָנְדִינוּ
לְפָנֵי הָעֵרְלִים : וַיִּתְּנוּ עוֹרָף : וַיִּשׁוּבוּ הַנְּשֹׂאֲרִים
אֶל אֶרֶץ :

בַּשָּׁנָה הַהִיא בָּא קִיסָר קוֹשְׁטַאנְטִינוֹפּוּלִי

בֵּיד חֻזְקָה בָּאֲרֶץ צִילִיָּצִיָּא

לְהַצִּילָה מִיַּד טוֹרְוֹ שֶׁר הָאֲרֻמִּי : אֲשֶׁר לָקַחָהּ מִיְּדוֹ

וַיִּגְרַשׁ אֶת הַיּוֹנִים מִתְּגִלְלִיל הַהוּא : וַיִּירָא רִיגִינְאֵלְרוֹ

שֶׁר אַנְטִיֹּאקִיָּא : וַנִּפְשׁוּ מֵרָה לוֹ עַל אֲשֶׁר עָשָׂה

בְּצִיפְרֵי : וַיּוֹזֵן אֶל לְבוֹ לְלַכֵּת לְהַתְּנַפֵּל לְפָנֵי הַקִּיסָר : מִי

אָמַר אֲכַפְרָה פָּנָיו בְּדַבְרֵי אוֹלֵי יִשְׂאֵ פָּנָי : וַיִּלָּךְ מֵעֲצַת

אוֹתָבִיו אֶל הַקִּיסָר בְּהִיּוֹתוֹ בְּצִילִיָּצִיָּא יַחַף וּלְבוּשׁ

כְּגֵדֵי בָר : עַד הִצִּיזוּרְעוֹתָיו : וַחֲבַל בְּצוּאָרוֹ זָבִידוֹ

דברי הימים

מאכלת • ויתננו אל הקיסר לעיני השמש • ויפול
לפני רגליו • ויאמר הטאתי לארני • ועתה עשה לי
כמוב בעיניך • וישב שם עד אשר קצה נפשם •
ויהי לצרפתו לחרפה למשל ולשנינה עד היום הזה •
וישמע באלרואינו כי בא הקיסר ויבא
לקראתו ויקבלהו הקיסר בשמחת
וישלים באלרואינו את הקיסר ואת שר אירמיניאח
זהמלחמה שקמה • ומגדנות נתן למלך וישוב
ירושלימה • והקיסר שב אל ארצו •

1160 ובשנת ששים ומאה ואף הלך ריניאלרו

שר אנטיאוקיאה בארץ אירישאנו
לשלול שלל ולבוז בז • ויקחו את כל אשר אותח
נפשם ויבאישו כל חלקה טובח • ויאספו יושבי
הארץ ההיא וירדפו אחריהם • וינפנו אנשי ריניאלרו
מפניהם וינוסו לנפשם • ויכוס ויכתום ואת ריניאלרו
תפשו חי • ויוליכותו אסור בזיקים אל אלאפיאה •
היא חלב בחרפה • אז הלך המלך לאנטיאוקיאה
כי נקרא מאנשי העיר • וידבר על לבם • ויתן את
הכומר הגדול הפאטריארקה • לרועח עליהם •

וישוב אל ארצו • ויהי לימים עוד וישוב המלך
לאנטיאוקיאה ויחלה • ויצו ויוליכותו אל בארוט
ויקרא את שריו ואת כומריו ויתודה • ותצא רוחו
1163 וימות בשנת שנים וששים ומאה ואלף • בעשרים

ואחר

ואחד יום לחדש שנים עשר הוא חדש אדר : כי סם
 חמות השקוחו • ותנשאר נתנו בלחם • לכלב קטן
 וימות :

וימלוך אלמ' ריקו בנו תחתיו • ויהי אלמ' ריקו
 המלך הששי הזה • אוהב כסף מכל

אשר היו לפניו • יודע ספר ואיש מלחמה : וימרו בו
 המצרים לא אבו לתת המס כאשר בימי אביו •

ויאסוף מוחנהו וירד מצרימה : ויצא מכלכל מצרים
 לקראתו ביד חזקה ויערכו אתו מלחמה : וינפלו

המצריים מפניו ויתנו עורף • ויפתחו את מובאי
 המים • ויצא הנחר נילוס ויכס את עין הארץ : ולא

יכול עוד אלמ' ריקו עבור כי נברו המים וישבו אל
 ארצו • בשנת הראשונה למלכו :

ויהי לימים עוד ויאסוף נוראנדינו שר דמשק
 את פרשיו וחילו • וישלח את סיראקון

שר צבאו מצרימה • כי נקרא מאחד משרי העיר :
 וישמע השולטאן מלך מצרים • ויירא ויצר לו מאד :

וישלח מלאכים אל אלמ' ריקו לאמר • הושיעני
 מפני התונדרמים • ואני אתן המס כאשר תשים עלי •

וזאחיה לך מעלה מנחה כל הימים • ויאמר המלך
 כאשר תאמרון אלי אעשה • אך אל יוסף מלככם

חתל בי עוד : עודם עם המלך ושיראקון בא
 מצרימה • ויצא השולטאן לקראתו ויערכו שם

מלחמת: וינפּו המצריים וינוס השולטאן מפניו
 ויהי בבורחו זכותו עבדיו וימות: וימליכו אר-
 שוֹאֵר תחתיו: ויסוב שיראֶקוֹן ויחן על בלביאים
 העיר ולכדנה: ויתחלחל השולטאן שוֹאֵר ויירא
 ויצר לוֹ מאד: וישלח גם הוא מלאכים אֶל מִיריקו
 ויכרתו שניהם ברית: ויאסוף אלמִיריקו מחנהו
 וירד גם הוא מצהימה בשנה השנית למולכו: ויחן
 על בלביאיש עם אנשי השולטאן ויצורו עליה: ויהי
 לימים ויתן שִיראֶקוֹן את העיר בידם וישבו אל
 ארצו:

בימים ההם הלכו מאשכנז ארץ המזרח
 אוֹנֹד הוֹקֵן וְגוֹפְרִידוֹס ועמהם אנשי
 חיל לרוכ: כי התנדבו גם הם ללכת: ויהי בחניעם
 לטריפולי ויפלו על מחנה נוראֲנִדִינו פתאום: ויכום
 לפי חרב: וישחיתו מהם עם רב: והנשארים נתנו
 עורף וינוסו לנפשם: ויחזר לנוראֲנִדִינו מאד: ויהי
 לימי עוד ויאסוף אנשי חיל ויצר על עיר קטנה אחת
 אשר לערלים אצל אנטיאוקיאה: וישמעו שרי
 הערלים ויחרד לבם: ויאספו את מחניהם ובראשם
 בואמונדו שר אנטיאוקיאה: ושר מריפולי:
 וקאלאמוס נציב קיסר קושטאֲנִטין אשר בארץ
 ציליצ'יאה וטורוש שר הארמִיני: ארבעה מלכים
 את האחה: וילכו לקראתו ויערכו אתו מלחמת:

וינפּו

וינגפו הערלים ויפלו לפניו חללים ארצה : ושרי
 אנטיאוקיאה : ומר'פולי ונציב הקיסר : ואונו הזקן
 ושרים אחרי אתם : נתפשו חיים : והנשאים ברחו
 למו : ותהי להם נפשם לשלל : והי לערלים
 לחרפה : וישב נוראנדינו ויצר על העיר וילכדנה

בחדש החמישי בשנת ארבע וששים ומאה ואלף § 164
 בשנה ההיא בעוד אלמ'ריקו במצרים הלך נוראנדינו
 ויצר על עיר בילאנאש : אשר לערלים וילכדנה :

דישמע אלמ'ריקו המלך ולא שת לבו גם
 לזאת : וילך לאנטיאוקיאה כי

נקרא מאנשי העיר : וידבר על לבם ויהי בעוזרם :
 ויפרו ארץ השר מיד הישמעאלים בכמה משקלי
 כסף וישוב אל ביתו בשנה ההיא :

ויהי לתקופת השנה וירד נוראנדינו וחילו
 מצרימה וישמע אלמ'ריקו ויאסוף גם

הוא מחנהו ויעבור ארץ המדבר וירד מצרימה
 לקראתו : וישמע שואר השולטאן וישמח בלבו :

ויאמר לתת לאלמ'ריקו ארבעים אף זהובים מעצת
 קאליפה : אחרי הורישו את חיל שיראקון שר צבא

נוראנדינו מכל גבול מצרים : ויצא אלמ'ריקו
 מתוך העיר : וילך לקראת שיראקון ויש אהלו

מנוד : והי ממחרת ויצא שיראקון לתלחם ועמו
 שנים עשר אלף רוכבים בסוסים לובשי שריון :

דברי הימים

ויוצא גם אלמיריקו ועמו כארבעת אפי איש פרשים
מלבד המצריים אשר לאנסו להלחם • ויערכו שם
מלחמה : וינגפו אנשי שיראקון ויתנו עורף וירדפו
אחריהם וישחיתו מהם עם רב • והנשארים נסו
לנפשם : והשר אונו אשר במערכה השנית יצא
גם הוא • ויערוך מלחמה את המערכה אשר
לשאלאדינו בן אח שיראקון • וינגף הוא וכל עמו
ויתנו עורף • והשר אונו שר צישאריאה ורבים
מאנשיו עמו נתפשו חיים : ויפלו מהישמעאלים
ביום ההוא אלף וחמש מאת איש • ומהערלים לא
מתו כי גם מאת : ויברח שיראקון וילך
לאלישאנדריאה • ויתנוה בידו יושבי העיר • וישם
בתוכה משמר :

ואלישאנדריאה עיר גדולה צבי לכל ארץ

מצרים : רחוקה מנלוס

חמשה מילין • חמדבר אליה מים • וליביאה מקדם
ויבן אותה אלישאנדרו • ויקראנה על שמו • ואלית
חוף הים נחלק לשנים • ולשון הארץ קטנה בתוך
ויבן יוליאוקיסר בראשה מנרל גבוה ונקרא פארוס
עד היום הזה : והסוחרים מביאים אליה בשמים
ואבן יקרה לרוב • מהודו • ומכוש • ומשבא •

ומעילם • ומשנער • ומחמת • ומאיי הים • דרך ים
סוף יבואו א העיר ארדיף אשר בקצה ארץ מצרים
ומשם

ומשם דרך נילוס • עד אלישאנדריאח : גם
מארצות חמערב ילכו שמה דרך חים • צביהיא
ושוק של כחורות לכל הארצות :

וישמע אלמיריקו ויהפז ללכת שמה • ויהן

על העיר : ויצר עליה ותבא העיר

במצור והרעב כבר • כי לא באו אליה כתמול

שלשום : וילחמו אליה דבר יום ביומו וימותו מהם

עם רב : ויירא שאלאדינו פן יקומו עליו אנשי העיר

מפני זלעפות רעב : ויכתוב אל שיראקון דודו את

כל אשר קרתו • והוא נלחם על עיר אחת בקצה

גבול מצרים בעת ההיא : וישמע שיראקון ויעל

מעל העיר • ויבא בבלה : ויאמר להלחם בערי

הערלים להעלות את אלמיריקו משם • ולא מלאו

לבו • בי שמע כי בצורות הנח : ותתי אתו רוח

אחרת ויקרא לשלום • על יד אונו מצישאריאח

אשר בידו : וישמעו לקולו • ויתן העיר בידם

והשבויים הערלים והישמעאלים שולחו חפשים

וישובו איש אל אחוזתו ביום ההוא • ויצא שיראקון

מכל גבול מצרו • ואלמיריקו וחילו שבו ירושלימת

בשנת הרביעית למולכו היא שנת חמש וששים 1165

ומאה זאלף :

ויהי לתקופת השנה וישלח קיסר קושטאנטין

מלאכים אל אלמיריקו לאמר נרדה

דברי הימים

ה

מצרימה ונקיצנה ונבקייענה אלינו כי ביד אנשים
 פוחזים נתן יי המלכות ההוא : ויטב הדבר בעיני
 המלך : ויאמר אליהם : ישלח מלככם למועד :
 שיה צבאו ונלכה : לא אסור ימין ושמאל : כי אתי
 הוא : ויהי בעת צאת המלכים ויאסוף אלמיריקו
 מחנתו וירד מצרימה : ויצר על פילוסים או וילכדנה
 ואת עמה החרים לפי חרב : וישמע שואר השולטאן
 ויתחלחל : כי לא ידע מה ילד יום : וישלח מלאכים
 אל נוראנדינו לאמר חבה לנו עזרה מצר כי באו
 בנינו עד משבר : וכה אין ללידה : ויעש נוראנדינו
 ככל אשר שאלו : ויקרא את שיראקון שר צבאו
 וישלחנו מצרימה ביד חזקה : ויהי
 ויקום אלמיריקו אחרי הכותו את יושבי
 פילוסים וילך מצרימה ויצר
 עליה : ויאמר השולטאן בלבו הערל הלזה אוהב
 כסף ועתה אל עיטנו נא כסף אולי אוכל זה העליתיהו
 מעלי : וישלח אליו מלאכים לאמר מה פשעי כי
 דלקת אחרי זעתי קום לך מעלי ואתנה לך עשרי
 פעמים מאה אלף זהובים : רק אל תוסף להלחם בי
 עוד : ויטב הדבר בעיניו : ויתנו לו מאה אלף :
 בפעם ההיא : ויעל מעל העיר : ויטאהלו בנן
 האפרסמון : הוא נן המלך : וישמע כי בא שיראקון
 ביד חזקה : וילך לקראתו : ויוגד לאלמיריקו לאמר

עבר

עברה שיראקון את הנהה נילוס וגם הולך לקראתך
 ביד חזקה : וינע לבבו ולבב עמו ולא קמה בו עוד
 רוח ללכת : בנירא את נפשו : וישא את הנלו
 וישוב ירושלימה : ושיראקון תקריב : ויאמר אך
 זה היום שקויתתו מצאתי מנבולי מצרים עד היום
 הזה : ויצו ויהרגו אנשיו את שואר השולטאן : כי
 לא נשמר מהם : ויבא שיראקון אל קאליפה פנימה
 וישתחו לאפיו ארצה : ויעשהו קאליפה : שולטאן
 תחת שואר המת :
 וימות : גם שיראקון בשנה ההיא : ויעשו
 את שאלאדינו שולטאן תחתיו :
 ושאלאדינו איש גבור חיל : וועץ וחכם חרשים
 זנבון דעת : וכסף לא יחשב למאומה עם אנשי
 הצבא : החמן לשבויים ונאמן רוח : לא יחל דברו :
 ויבא גם הוא להשתחות א' ארנו קאליפה כמשפטם
 ויחרגו בקרדום אשר בירו : ואת כל משפחתו
 הוריד ברם שאולה : ויהי שאלאדינו שולטאן :
 וקאליפה ביום ההוא : ויחלק שאלאדינו את כל
 אוצרות קאליפה : אל אנשי הצבא אשר אתו :
 ויהי שומעו בכל הארץ : ויהא הערלים וראת
 גדולה : וישלחו אל מלכי המערב לעזרתו : ולא
 עשו מאומה בעת ההיא :
 ויזכור : תקיסר את בריתו אשר כרת את

וישלח בחדש השביעי בשנת תשע אלמיריקו •
 וששים ומאה זאלף • חמשים ומאה ספינות
 המשומטות ושבעים ושתיים ספינות גדולות נושאות
 אנשי חיל • וסוסים וכלי קרב לרוב • אל שיריאה
 היא ארץ ארם • על יד מאלדוקאש שר צבאו הקרוב
 אליו ממשפחתו • ואישאנדרו מקונורשאנו מפוליא
 מרעהו • וישמע אלמיריקו ויאסוף גם הוא אנשי
 חיל • רוכבי הסוסים ואישרנלי • מארץ יון ומערב
 לרוב • וילך אשקלונה וילכו כל המחנה דאמיאמה
 ויצורו עליה • ויתמהמהו להלחם שלשת ימים •
 ויבואו תוגרמים ממצרים • ויבואו א קרבה לעיניהם
 וישימו בתוכה אנשי חיל וצידה כאשר אותה נפשם
 זתחי להם הלילה למשמר וחיום למלאכה • וילחמו
 עליה הערלים ויכו חומותיה • גם אנשי העיר מלאו
 את ידם בעת ההיא • וימס לב הערלים ולא נלחמו
 כפעם בפעם • ויש אשר יקרבו להלחם וגברו • ויש
 אשר יקרבו וגברו התוגרמים • ויפלו אנשי העיר
 במחנה היונים כפעם בפעם וישחיתו מהם עשר
 ויביאו אל תוך העיר אנשי חיל דבר יום ביומו •
 וייראו הערלים מאד • ויאמרו טוב לנו לשוב לארצנו
 ממותנו ברעב בארץ מצרים • כי לא היה להם
 צידה והרעב כבד • והיו היום וישלימו אתם מחוסר
 כל • והדת נתנת • וישרפו את האלים המננחים •
 ואלמיריקו

ואלמ' ריקו שב למקומו :
 וירדו היונים הימה באניות ווי השליך
 רוח סערה אהים ותשברנה האוניו
 אל הסלעים : ולא נשארו מהם כי אם מעט מזער
 כן יאכדו כל אויביך יי :
 ויהי לתקופת השנה ויהי רעש גדול בארץ
 המזרח אשר לא נהיה כמוהו : ויפלו
 הערים עד היסוד בה : וישארו יושביהם מעט
 מהרבה : ותפול טר'יפולי וימותו יושביה : וגם
 אנטיאוקיאה נפלה כמעט כלה : אבלה נבלה כל
 הארץ כי שודדה פתאום כמהפכת סדום ועמורה
 ולא חלו בה ידים : גם מהערים אשר לתונרמים
 לארץ הפיל הרעש הלאהן אלאפיאת וצישאריאה
 ואמאס ואימישה ומהערים אשר סביבותיהן
 ותעל צעקתם השמימת :
 ויאסוף שאלאדינו את מחנהו בשנה חתיא
 וילך להלחם בארץ יהודה בחדש
 העשירי ויהיו פקודיהם ארבעים אף איש רוכבים
 בסוסים ויירא אלמיריקו מאד : ויחפו גם הוא
 ללכת אשקלונת ויואל ללכת לקראתם ועמו
 כמאתים וחמשים פרשים : וילך שאלאדינו עותה
 ויתנו לשלל את כל סביבותיה סביב וישבו עם
 השבי ועם המלקוח מצרימה :

דברי הימים

ויירא אלמיריקו וישלח מלאכים אל מלכי
המערב לאמר הבו לנו עזרה מצר כי
גדל שאלדינו ושמענו יצא בכל הארץ: וירד גם הוא
הימה וילך בעשרה ספינות משוטטו אל קושטאנט
בשנה ההיא היא שנת אחד ושבעים ומאה ואלף: I I 7 I

וישמע הקיסר ויצא לקראתו ויתבקחו וישקחו
ויכברתו ויביאהו העירה: ויאמר בואך לשלם
הלא דבר הוא ויסורו החרדה: וידבר אל הקיסר
את אשר הביאו הלום וישם בלבו לשוב להלחם
במצרים לאמר: נקל אליך הדבר ואליך לעשותו
ווצא שמעך בכל הארץ: וייטב הדבר בעיניו
וידור לעשות ככל אשר דבר: וינחמתו וידבר על
לבו: ויאמר שימו לחם ויאכלו וישתו ויתעלצו
יחדיו: ויקום אלמיריקו וישוב אל ספינותיו וירד
הימה ויבא אשקלונה בעת ההיא:

אמר יוסף הכהן אוי לי אמי כי ילדתני כי רעה
נשקפה מצרפת ושבר בכיב' לואים: על
קיצו ועל קצירו שודד נפל: ויהי בשנת ד' אלפים
תתקלא היא שנת אחד ושבעים ומאה ואלף: וילך I I 7 I
איש יהודי להשקות סוסו לעת ערב וימצא שם גוי
אחד אשר הלך גם הוא שמה: ויירא היהודי
ויתחלחל ויצא מחיקו כנף עור מתחת למדיו:
ויראהו סוס הגוי בחשך וירא גם הוא וישוב אהור:

וימאן

חלק ראשון נח

וימאן לבא המימה : ויבהל הנזי וישוב אל ארניו
ויגד לו לאמר ראיתי איש יהודי אשר השליך נער
קטן המימה אשר הרגו היהודים : ואירא פן יהרגני
גם אני : ונס הסוס נבעת מרגשת המים : ואבואת
להגיד לך : ובביבלואים : יהודית אשת חיל
פולצילינה שמה : ותוא ירע בארניו כי שונא הוא
אליה מתמול שלשום : ויהי ממחרת וירכב על
סוס וילך אל שרה העיר ותוא בן בליעל : וידבר
אליו כדברים האלה : ויחר אפו : ויקח את כל
היהודים והנס כארבעים איש ויתנס בבית הסוהר :
ותדבר פולצילינה על לבם כי בטחה בשר באהבתו
אותה כי אשת חיל היא : ולא עשתה מאומה כי
חטתו אשתו ברוב לקחה : ותדבר על היהודים
שטנה ולצא מצאה האשה חן בעיניו וישנאה בלבו
מאד : ויצו אל השומרים פן יניחו את פולצילינה
לבא פנימה לדבר עמו : כי היא לבדה לא היתה
בבית הסוהר : ויבקש להתגולל ולהתנפל עליהם
ולא יכול : כי לא נמצאו עדים בדבר הרע הזה
אשר העלילו : ויבא כומר אחד ויאמר איעצך נא
ארני את אשר תעשה ותוציאת לאור משפט : אך
אל תקח מהם כופר :

ועתה הבא נא את העבד אשר ראית : והשלך
אותו אל מקוה מים טמאים : והיה אם

כנים דבריו יצוף על המים : ואם אין ירד תחתית
 כעופרת : ויעשו כן ויצופו את העקר ויעלוהו :
 ויצדיקו את הרשע וירשיעו את הצדיקים ותתום כל
 העיר עליהם : וישלח השר איש יהודי לשאול
 מאתם : מה יתנו לו בכופר נפשם : ויתעצמו עם
 הנוי ועם היהודי ויאמרו לתת מאה ליט' ותובתיחם
 אשר היו כשמונים ומאה : עודם מדברים והכומר
 עומד לשטנם : ויאמר אל השר אל תפן אל מנחתם :
 ויסב את לבו אחורנית : ולא שמע עוד אליהם ולא
 הועיל הזן ביום עברה : ויצו הצורך ויתנום אל בית
 אחר של עצים : ויערכו עצים וחבילי זמורות סביב
 סביב : ויהי כהוציאם אותם החוצה : ויאמרו
 אליהם המלטו על נפשותיכם והיג כמונו ותחיו ולא
 תמותו : ולא אבו ליגאל במים הזדונים ויענום
 וייסרום לדאורת אולי יוכלו להדיחם מעם אלת
 ישראל : וימאנו : ואיש את רעתו עזרו ולאחיו אמר
 הזק ונתחזק בעד אלהינו : כי אנחנו עמו וי' הטוב
 בעיניו יעשה : ויצו הצורך ויקחו את ה' יחיאל ברבי
 דוד ואת ר' יקותיאל בר' יהודה חכהנים תלמידי רבנו
 שמואל : ואת ר' יהודה בר' אהרן : ויקשרום בעבותת
 ויציתו אש בעצים : ותתלקח האש בעבותות אשר
 על ידיהם וינתקו : ויצאו שלשתם : ויאמרו אל עבדי
 הצורך הן לא שלט בנו האש ומדוע לא נצא :
 ויאמרו

חלק ראשון נט

ויאמרו חי נפשנו אם תצאו מזה ויפצרו בהם
 ויושיבו עור אל בית המוקד : ויוסיפו לצאת
 ויתפשו בנו אחד לחביוא עמהם אל המוקד כי
 נבורי חיל היו : ויתחזקו הערלים ויקחונו מידם
 ויהרגום בחרב : וישליכום אל תוך האש : ולא
 נשרפו נם הם : נם יתר היהודים אשר היו אתם
 שלשים ואחד נפש : אך פרחו נשמתם וימותו לפני
 יי : ויראו הערלים ויתמהו איש אל רעהו : ויאמרו
 אצבע אלהים היא : אך קרושים חמה כי קדשו זר
 דוד הכהן היושב באחרת מערי הצורר ראה כל
 אלה : אשר הלך להליץ בעדם : ולא לחועיל : כי
 מאת יי היתה זאת : היא נפלאת בעינינו : ויתה
 היהודים אשר בארצו נתנו אל הצורר אלף לים :
 זאת כפדי הקודש הצילו מידו : וזאת המגפה נחיתת
 בנינו לירוביקו יוניאורי המלך : ברביעי בשבת
 בעשרים יום לחדש השלישי : כדברים האלה כתבו
 מאורליאניסי הקרובה אל הלליי אל רבי יעקב :
 ועוד כתבו יתי כעלות הלהב וישאו קולם פה אחד
 זירנו : ויאמרו הערלים שמענו שורכם : ולא שמענו
 מימינו כמוהו : וידענו באמת כי עלינו לשבח הית :
 כנות ישראל על הנפשות המתורות האלה בכנות
 הנאהבים והנעומי בחייתם ובמותם : אל
 תלבו בניו משי אל תעלו שני : כי גלה כבוד

מישראל ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה :
 ולא נתנו אז לקבורה ויהי לימי עור ויבואו היהודים
 ויקברו את עצמותיהם ויבכו עליהם בכי גדול כי
 גדל הכאב : ויקבלו כל היהודים אשר בצרפת ואני
 היס : את היום המר הזה ליום הספר ותענית :
 במאמר הנאון רבינו יעקב בר מאיר אשר כתב
 גדול יהיה הצום הזה מצום גדליה כי יום כפורים
 היא וקבלו היהודים את אשר החלו לעשות
 בשנה ההיא באו לקולונוא רבי בנימן הנדיב
 ורבי אברהם הסופר : ויהי בהיותם
 ברחוב העיר ויסת עליהם חלפני אחד אשר מבני
 העיר לאמר ראו הביאו לנו אנשים עבדים כסף
 סינים לשקר בנו ויתנו ליאת הכסף השקר הזה
 כוחה כי החלפני נתנו אליה למען כחש כיום
 הזה ויתקבצו עליהם אנשים ריקים לאלפים
 ויאסרום ויענום וישמו בסדר הנלם : בני יעקב
 הלכו אל השרים בשמעם וידרו נדרים ולא אבו
 שמוע ויתעצבו האנשו מאד : וילכו אל החנמון
 וידבר אתם קשות וידחם מדחי אל דחי : לא דבר
 אתם נכונה : ויהי ביום השלישי ויבואו אל החצר
 ויאמרו תנו לנו מליץ ולת אבו שמוע : ויאמרו
 לקצות ארתי ידיהם ואנשי העיר נסכו לראורת :
 וישמעו היהודים ויקרעו שמלותם וילכו אל בית
 תפלתם

חלק ראשון ס

תפלתם ויצומו ויספרו ויבכו מקטנם ועד גדולם :
 ויוציאו ספר התורה וידרו נדרים וישלמו יד ליהוה
 ויורידו כנחל דמעה : וישמע אלהים ארצת נאקתם -
 וישם בלב השופטים לקחת שוחד : לבלתי שפוך דם
 נקי : ויתנו הקהל והיהודים אשר סביבותיהם קָת
 מגינים להצילם : וגם הם נתנו שלשים : זמרון לוי כי
 גאות עשה מודעת זאת בכל הארץ : אשר כל אשר
 יבא אל חצר קולוניא : וננמר דינו : אחד דתו
 להמית : ולא יצילנו זחב וזכוכית : ולא לו תקעו
 בחצוצרות וקול שופר הריעו בית און : וימשכו
 הפעמון בחבלי השוא : כתרו את בנימן הדריפוהו :
 הוציאו את אברהם : מנחת הדריכותו : ויצילם יי :
 לאנהיתח כזאת : מאז היתה לבני : ברוך יי אשר לא
 נתנם טרף לשיניה אמן ואמן : ויצאו ויברכו את העם
 ויתנו תודה לאלהים ויענו כל העם אמן : זוכרה להם
 לקהל קולוניא אלהי לטובה זריבה ריבם : אפרים
 בן יעקב כתב כל אלה ואביאם על ספרי : בימים
 ההם עלה שאלא דינו אל ארץ יהודה פעמים : ולא
 עשה מאומה וישוב אל ארצו : וימות נורא דינו
 צורר הערלים שר אלא פִיאתה ותשע ועשרים שנה
 מלך : והניח ממנו שם טוב בין אויביו : כי צדיק היה
 בדורותיו : ואיש גבור חיל :

וימות גם אלמוריקו המלך בשנת שנים עשר

1175 למולכו היא שנת חמש ושבעים ומאה ואלף :
 וימלך באלרואינו בנו תחתיו והוא בן שלש עשרה
 שנה בעת ההיא : ולהיותו נער וחולה מנעוריו נתנו
 זנחנת המלכות לראימונרו שר טריפולי : ויהי להם
 לרועה :

ימים הם לקח שאלאדינו את דמשק כי נקרא
 מיושבי העיר בחיות בן נוראנדינו מלכם
 אצל אלפאיה : והוא נער : ויחפו ללכת עם מחנחו
 אל העיר ציליציאה : וילכוד את כל הערים אשר היו
 לנוראנדינו בגליל ההוא : ככל אשר זמם : וישמע
 ומלך באלרואינו וישלח לקראתו את שר טריפולי
 ביד חזקה : וישמע שאלאדינו וישלח אליו מלאכים
 לאמר : אל תמנעני מלהלחם בבן נוראנדינו כאשר
 עם לבבי : ואני אשיב אליך את האנשים אשר הניח
 אצלי ריג'ינאלדו שר אנטיאוקיאה לערבון : והלכו
 לדרכם חפשים : וייטב הדבר בעיני שר טריפולי :
 ויקח את האנשים ההם וישוב ירושלימה : עודנו
 נלחם בגליל ההוא : ובאלרואינו הלך ביד חזקה
 בגבולי דמשק : ויצא שירושידולו אח שאלאדינו
 שר העיר לקראתו ביד חזקה : וינגף לפני באלרואינו
 ויפלו רבים מאנשיו לפי חרב : וחנשארים ברחו
 לנפשם : ויקחו הערלי את השלל וישובו ירושלימה :
 ושאלאדינו שב מצרימה אחרי לוקחו את כל הערים
 אשר

אשר היו לנו אנדינו . ויאסוף עוד כששה ועשרים
אלף איש . ויעל לנקום את נקמת אחיו : וישמע
באלדואינו המלך ויאסוף גם הוא אנשי מלחמתו .
ויצא מאשקלון . ועמו כשלש מאו וחמשה ושבעים
פרשים לובשי שריון : ויערוך אתם מלחמה .
וישחיתו מאנשי שאלאדינו עם רב . והנשארים
ברחו למו ותהי להם נפשם לשלל : וירדפו אחריהם
עד הלילה . ויברח שאלאדינו ועמו כמאת סוסים
וישוב אל ארצו : ויקחו הערלים את חשבי ואת
המלקוח וישבו ירושלימה :

ויעל עוד שאלאדינו ביר חזקה ירושלם למלחמה
עליה . בשנת שבע ושבעים ומאת ואלף :

ויצא לקראתו באלדואינו . ויערוך אתו מלחמה
זינפו אנשי שאלאדינו ויתנו עורף ויפלו מהם חללים
ארצה : והנשארים ברחו אל המחנה אשר שם
שאלאדינו . ויתחלחל . ויצאו גם הוא והאנשים
אשר אתו השדה . ויערכו את הערלים מלחמה .

ויפלו רבים לפניו חללים ונגפים ארצה בעת ההיא :
והנשארי ברחו לנפשם . ויברח גם המלך משחיתות
התונרמים בעת ההיא : ואודו שר הצבא נתפס חי .
וימות בבית הסוהר : בשנת ההיא הנדיל לעשורת
שאלאדינו בארץ יהודה . ובכל אשר פנה הרשיע .
ומי היתה זאת : וישלימו את שאלאדינו שנתים .

דברי הימים

ותשקוט הארץ : ולא זכר שאלֹאֲדִינו ארֶנְ בְּרִיתוֹ
 ויאסוף כעשרים אלף איש • ויעל ביהודה וישלול
 את ערי הפרזי : ויצאו לקראתו כשבע מאת פרשים
 ויערכו אתם מלחמה ויננפו התוגרמים מפניהם :
 ויפלו מהם לפי חרב כאלף איש • ומהערלים לא
 נפקדו כי אם מתי מספר • וישוב שאלֹאֲדִינו אל
 ארצו : ויאסוף עוד אנשי חיל • ויעבור את הנחל
 פרת • וילך ארם נהריו • וילכוד את קֶאֱרָאם • ואת
 אִירִישָׁה • ואת כל הערים אשר סביבותיהן • ואת
 כל הערים אשר היו לאחיו של נוראֲדִינו • ולא היה
 מירו מציל : וישמע באלֹדֹואִינו כי הלך אל ארֶץ
 רחוקה • ויאסוף מחנהו וילך להלחם בדמשק :
 ויצר על זוראֲם הקרובה אליה • וילכדנה בחזקה :
 וילך משם ויצר על המבצר אשר לקח שאלֹאֲדִינו
 מירו • עד רדת • וישוב עם כל השלל וחשבי
 ירושלימה :

ויאֵל לורובִיקוֹ יוֹנִיאֹורִי מֶלֶךְ צִרְפַּת וימליכו את

בְּנוֹ פִּילְיָפוֹ מֶרֶס הַיּוֹתוֹ בֶּן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָיִם

וימשחוחו בשמן : וישימו כתר מלכות בראשו •

בפעם הראשונה בריִנִּים • ובשנית בפֶּאֲרִישׁ בשנת

תשעֹושְׁבְעִים וּמֵאָה וְאַלְפֵי : ויטב פִּילְיָפוֹ בְּעֵינֵי

עבדיו להיותו צורר היהודים : ובבחרותו עשה בהם

שְׁפָאִים כִּי הֶעֱלִילוּ עֲלֵיהֶם • שבכל שנה היו שופכים

חלק ראשון סב

דס נקי וידל ישראל מאד : ויהי בעיניו בעל נפש :
ולא סבל המגדפים והמקללים : ויצו בבחרותו
לכבד שם האל בכל מלכותו : והדת נתנה בפאריש
וסביבותיה :

וישוב שאלאדינו אחרי לוקחו את כל ערי ארם
נחרים ויעבור את תנהר פרת : וישוב אל
גליל סלישיריאה : ויקח ארת העיר הגדולה
אלאפיאה : בתנאים וייראו הערלים מאד : כי
ממלכות שאלאדינו עליהם סביב : מצרים מים :
וארם צובא מקדם : וארץ יהודה בתוך : ויחזקו את
ערי הנבול ויתנו בהן צידה : כי נפל פחרו עליהם :
וימס לבבם ויהי למים :

ויחלא באלדואינו והצרעת פרתה במצחו : מלכר
חולי הפיל אשר חלא מנעוריו : ורא כי
אברה תקותו : ויתן את נואידון מלישינאיאקו בעל
אחותו לרועה : רק הכסא יגדל :
וישוב שאלאדינו וחילו דמשק : ויעל ביהודה :
ויצאו הערלים לקראתו אל המקום אשר
נטה שם אהלו ויחנו נגדם : ויהיו פקוריהם אלף
ושלש מאו פרשים לובשי שריון וחמשה עשר אלף
רגלי : ובראשם כואמונדו שר אנטיאוקיאה
וראימונדו שר טריפולי : אנריקו דוכוס לובאניאה :
אשכנוי : ורודולפו ממילוני : ארבעה מלכים את

האחד : ויחלק לכם כי קנאו בנו אידון אשר גדל
המלך ויאמרו לא טוב להלחם : וישבו שם
שאלאדינו והאנשים אשר ברגליו קרובים אליהם
שמנה עשר יום ויהי לערלים לחרפה : ויעשו בנליל
ההוא ככל אשר אותה נפשם ואין מכלים בארץ
דבר וישבו אל ארצם וישבו שאלאדינו מקצה
שלשים יום ויצר על העיר קראק היא סלע מדבר
לראשונה וישפוך אליה סוללה : וירא המלך את
הנעשה ויעבר את טבעתו מגואידון בעל אחותו
ויתנה מעצת השרים לבאלדואינו בן אחותו אשר
ילדה לגואיליילמו מארקיש מונפיראמו : ומליכחו
למלך וישם כתר מלכות בראשו : ויאסוף מחנתו
וילך להציל את העיר מיד שאלאדינו וישמע
שאלאדינו ויעל מעל העיר וישבו אל ארצו בשנת
שמנים ומאה ואלף והמלחמה שקטה :

1180

בשנה ההיא היא שנת ר אלפים תתקס יצאו
בספינה אנשים עברים מקולוניא אשר
באשכנז : ויצאו מהם היבשה ללכת על שפת הנהר
ויהי בהיותם אצל ביבראטי העיר והנה ספינה אחרת
אחריהם : וימצאו מלחיה נערה גויה נופלת על שפת
הנהר רינום לאנודע מי הכהה ויצעקו אחריהם
לאמר מדוע הרגתם את הנערה הזאת : וילכו הלוך
וצעוק אחריהם עד העיר ויכוס וישליכום חיים
ברינום

ברינוס : וגם ארת אשר בספינה השליכו חיים :
 ויפצרו בהם מאד שימירו את כבודם : ויקדשו את
 יוצרם : ולא אבו שמוע : ואת הקהלות העניש
 פידריקו בארטה רושה הקיסר : בחמש מאורת
 זחובים : וגם ההנמון העניש את היהודים אשר
 בארצוד אלפים ומאתים : ולוליו צבאות כמעט
 כסרום היו : כי היה הפורענות הולך וגדל : וימשכו
 את רבי יהודה אחד מההרוגים ברנליוס חוב והשלך
 במים וביבשה : מעיר לעיר וממדינה למדינה : גם
 בקולוניא גררוהו משער לשע וכמעט חיים בלעום :
 לוליו שהיה להם ויתן חונם תחתם : ית שמו אמן :
 לימים עוד מעט סגר יומו באלדואינו המלך
 הזקן : וימות גם באלדואינו המלך
 הנער אחריו : ותשוב המלוכה אל גואידון בעל
 אחותו : ובעיני ראימונדרו שר טריפולירע : ויחיו
 דבריו את שאלאדינו : ואיש לא ידע מאומה : ויקחו
 הישמעאלים מערי הערלי כאשר אותה נפשם בעת
 ההיא :

וישלח גואידון המלך מלאכי אל מלכי המערב
 לעזרה : ויבואו אל פיליפו בימי אביו :
 ויתנו לו מפתחורת קבר משיחם ומפתחורת שערי
 ירושלם : ויקבלם וידבר על לבם : ויועדו בפאריש
 ויצו ארת הכמרים לדרוש אל השרים ללכת

דברי הימים

ירושלימה : ויאסוף אנשי חיל פרשים ואיש רגלי
ויתן את שכרם וילכו ירושלימה :
ו**יאסוף** עוד שאלאֲדִינו אנשי חיל תונרמים
וערביים לרוב ויבא בארץ יהודה ויצר
על הגליל : ויאסור גואידון המלך את רכבו ואת
עמו לקח עמו : ויצא לקראתו ביד חזקה ויעל
שאלאֲדִינו מעל העיר וילך לקראתו ויערכו שם
מלחמה מן הצהרים עד הערב : ויהי השמש לבא
וישובו לאהליהם ויאכלו וישתו ותהי להם הלילה
למשמר : ויהי ביום השלישי וישאלאֲדִינו הקריב
ויועצו הערלים ויאמרו ומה לעשות : ויען אחד
מאנשי החיל יואֲנִיש שמו יודע מלחמה ונכון דבר
והוא ישב את התונרמים לראשונה : ויאמר שמעני
אדני המלך טוב לנו להלחם עם המחנה אשר דגל
שאלאֲדִינו שם : כי אם ייטב בעיני האלהים ונתנו
בידנו והיה המחנה הנשאר למרמס ואם אין דע כי
בלתה אלינו הרעה : וייטב הדבר בעיני השרים
ובעיני ראימוֹנְרו שר טריפולירע : ויהס את העם
לאמר מדוע תשמעו לעצרת האיש הבליעל הלזה
ההמיר דתינו ועתה שב אלינו : ובמה יתרצה עוד
אליהם הלא בראשי השרים האלה אשר אתנו היום
ויבזו את עצת המסכן ויפלו באויבים ויערכו אתם
מלחמה כחום היום ויועפו ויצמא העם למים : ולא
יכלו

הלקראשון סד

יכלו לעמוד לפני זרון החצים ואבני הקלע ויתנו ע
 עורף וינוסו לנפשם : ושר טריפולי והאנשים אשר
 בהגליו השליכו כלי מלחמתם וינוסו • וילכו אל
 מבצר סאפיט • ויפלו רבי מהערלים ארצה במלחמה
 ההיא : וידו המורים ויכו את הגמון עכו נושא הצלם
 ויהי בצאת נפשו ויתנהו למרעהו • והוא נתנו אל
 המלך גווירדון בעת ההיא : וילחמו המלך והאנשים
 אשר אתו • ויפלו אנשיו חללים ארצה • ויתפשוהו
 חי ואת צלמו • ויוליכוהו אתם : לא נהיתה כמלחמה
 ההיא מאז הלכו הערלים לרשת משכנות לא להם :
 ויאמרו אבר נצחנו כי נפלו גבורם בעת ההיא :
 ומעטים נתפשו חיים • ויצו שאלדינו לאמר לא תחיו
 כל נשמה ויורידם בדם שאולה : וגם את ריגינאלדו
 אשר היה לפניו שר אנטיאוקיאה צורר התונרמים
 ואיש ריבם • הביאו לפניו • ויסר ראשו מעליו •
 וישסעהו • וכאשר שכלה נשים הרבו נשכלה אמו
 בעת ההיא אל נקמות יי : ויחלק סלאדינו את השבי
 ואת השלל אל אנשי הצבא • ויתן תודה לאלדים :
 את גווירדון המלך לבדו השאיר חי • ואת שר
 הצבא אשר נתפש אתו • כי חלה המלך
 את פני שלאדינו ויתנהו אליו :
 ויהי אחר נתון יי את אויבי שאלאדינו בידו • וילך
 משם ויצר על עכו • ויתנו העיר בידו ביום

דברי הימים

השלישי : וילך אל בארוט ויתנוחו גם אנשי העיר
בירו : לא היתה קריה אשר שנבה ממנו עד אשקלון
בעת ההיא * כי מתו כל אנשי המלחמה אשר היו
בתוכן ויצו שאלאדינו ולא הרעו אנשיו למאיש ועד
אשה * בכל הערים אשר פתחו לו בשלום : אנשי
אשקלון לבדם לא אבו שמוע אליו לאמר לא נתן
העיר עד שומענו את הנעשה בירושלם : כי בצורה
היא ויצורו עליה ימים תשעה וילחמו אליה דבר יום
ביומו ויהי כי לא יכול ויעל משם ירושלימה :
וישמעו הערלים אשר בירושלם כי נלכד מלכם
ופטלם וכי מתו נבוריה ואנשי מלחמתם
וימס לבכם ויהי למים * ויתפללו לאלהיהם ויגזרו
צומות ויורירו כנחל דמעה * ולא שמע אליהם * כי
הוי אומר לעין הקוצה * וכל רוח אין בקרבן :
ויקרב שאלאדינו ירושלימה דרך ים ויצר עליה
ותבא העיר במצור : וילחמו אליה יום יום
וישפכו איה כוללות * ויכו חומותיה עד רדתן וייראו
אנשי העיר מאד : ויהי בראותם כי אין לאל ידם וכי
כלתה איהם הרעה * ויתנו העיר בירו * ויתנו לו כסף
פדיון נפשם * וילכו הם ונשיהם וטפם חפשים : ויבא
סאלאדינו העירה בחדש השמיני הוה החדש השון
בשני לחדש * בשנת שתים ושמונים ומאה ואלף *
וישימם המוסים בבמות לחרפת הערלי * אך א הבמת
הגדולה

הגדולה לא באו כי פראוה הערלים אשר מאשור
 בכסף וזהב לרוב : ולמקדש יי' ההרוס כברו
 התונרמים : ויצו שאלאדינו : זירחצו קירות הבית
 סכיב במי וורדים טרם בואו שם : ויקסרוהו ברית
 נוחח : ויבא פנימה : ויתפלל אל יי' ויצא החוצה :

ויצו : וישברו את פעמוני הבמורת במהלמות
 היטב : ועודן שם שבורות לחרפת

הערלים עד היום הזה : ומי היה כל אלה היא נפלאות
 בעינינו למען הריחם מעל אדמתו : כי מלאו הארץ

חמס מפניהם וכטמאת הגדה היתה דרכם לפניו :
 ויצאו מתוכה הכמרים : והערלים המערביים :

והנוצרים החודיים : והמארוניטי : והיאקוביטי :
 והגיאורגיאני : והארמיני : והניסטורני : נשאר

שמה : ויהיו לתונרמים למס עובר : נטו שכמם
 לסבול :

והקול נשמע : ויתנו את שאר הערים הבצורות
 אל שאלאדינו לא היתה קריה אשה

שגבה ממנו כי יי' אתו :
 ויאמר בארצות המערב לאמר בא שאלאדינו

ירושלימה : והנה מציב לו יד : ותהום
 אשכנו מאד : ויתנו לב ללכת להצילה מידו : זיקומו

על עם יי' לבלעם חיים : ויתנם יי' לרחמים בעיני
 הקיסר פייריקו בארבת רושה : ויצו את הכמרים

דברי הימים

לבלתי דבר על היהודים מטוב עד רע: ויצילם בכל
כחו: ולא ננע בהם איש: ואל הקיסר נתנו מנחה
וישא את פניהם: זכור לו אלהים לטובה יהי שם יי
מבורך לעד: אשר לא נתנם טרף לשניהם:

1182 בשנה: ההיא היא שנת שתים ושמונים ומאה

וזאלף: מת לוהוביקו יוניאורי מלך

צרפת והממלכה נכונה ביד פיליפו בנו אשר

1179 הומלך בשנת תשע ושבעים ומאה ואף

בימי לוהוביקו אביו: וילכו הערלים המערביים

והצרפתים אשר יצאו מירושלם: הם ונשיהם ומפם

אל עבר טריפול: כי אמרו בצלה נחיה בגוים: ויצא

אליהם שר טריפול: ובני הבליעל אשר אתו: ויקחו

את כל אשר להם וירעו: אליהם יותר מאשר הרעו

התוגרמים: ותהי בתוך הבאים אשה ובנה על

כתפה: ויקחו את כל אשר לה: ותלך הלוך ובכה

ערומה: אשר לאנסתה כף הגלה הצנ על הארץ:

והיא מרת נפש: ותשלך את בנה אל הים מקוצר

רוח ומחוסר כל והיא מר לה:

ויכתוב: שאלא הינו אל דאימונדרו שר טריפול:

לאמר: וועמדו נא גם אנשי עירך עמי

בברית: כאשר נשבעת לעשותו: ויצו דאימונדרו

ויקרא את כל העדה: וישביעם לעשות ככל אשר

יאמר אליהם: ויאמרו חלילה לנו מלחשבע

בטרם

בטרם נדע על מה ועל מה : ויפצר בם ויאמרו הרף
 ממנו עד בקר ונשיבה אליך דבר • וייטב הדבר
 בעיניו וישוכו איש לביתו : והי בבוקר וימצאוהו
 נופל מת על מטתו • לא ידעו מה היה לו : וילכו
 לראותו וימצאוהו מהול • אז גלו עבדיו סודו כי בעל
 ברית היה לשאלאֲדִינו • ולא נודע עד יום מותו :
 וישבע לו לתת בידו את העיר • ולהיות לו עבד
 מעלה מנחה כל הימים :

ויסע שאלאֲדִינו וילך אשקלונה • ויצר עליה •
 וישפכו אליה סוללה : ויהי בראותם כי אין
 לאל ידם • ויקראו לשלם ויאמרו את העיר נתן בידך
 אך כי תשלה את נואֲדִון מלכנו • ואת שר צבאו
 חפשים מעמך : וייטב הדבר בעיניו ויעש ככל אשר
 שאלו • וילכו אנשי העיר הם ונשיהם וטפס חפשים :
 ויסע מאשקלון ויצר על צור • וישפכו אליה סוללה •
 ולא יכלו לה • כי נתקבצו אֵיה אנשי החיל הנשארים
 ויצילוה מידו :

ויסוב מעליה וישלה את צבאותיו אל עבר א
 אנטיאוקיאה : וימאן להלחם בערים אשר
 על שפת הים • כי הניע שם שר צבא ויליאֲלמו מלך
 ציציליאה ועמו חמישים דוגיאות להיות לערלים
 לעזרה • והי להם לעינים : וילך גם שאלאֲדִינו אל
 גליל אנטיאוקיאה • ויקחנו כקחת איש ברל און •

דברי הימים

בשלשה חדשים : ואל העיר לא קרב . כי אמר
אקחה את כל סביבותיה ואפשיטנה ערומה . אחר
יצאו אלו לשלום : וישוב עוד אל ארץ יהודה . ויחזן
על צור שנית ויצר עליה סביב . כי היא נשארה
לערלים בעת ההיא : אז הניע שמה קונראדו בן
בוניפאציאו שר מונפירה והו איש חיל . ויבא העירה
ביום אשר נתפס המלך : ויאמר אל זקני העיר אם
אציל אתכם מיד שאאדינו . אנכי אהיה לכם לראש :
ויאמרו זקני העיר ה שומע בינותינו אם לא כדברך
כן נעשה . וישימו אותו עליהם לראש ולקצין : ויחל
להצילם מיד שלאדינו . ויפול על מחנחו פתאום
ויגרשם מעל העיר : ואת ספינותם שרף באש . ויחר
לשאאדינו . ויעל מעל העיר : ויצר על המנדלי אשר
לערלים סביב . ימים רבים וילכדם בחוקה בהשבר
להם מטה לחם :

וישמעו מלכי המערב ויתנו לב לנקום דם
הערלים השפוך מיד התוגרמי : ויוסדו

יחד במלכות צרפת . אינריקו מלך אינגלאטירה
ופיליפו הרשע מלך צרפת . והכמר טירינשי מצור
בנותם : ביום השלישי לחדש זינאר נוערו לב יחדיו
ויתנדבו ללכת בפני הכומר . וישימו עליהם הצלם
לאות : ויתנדבו רבים מהשרים אשר אתם . גם הם
ללכת : ויעשו עץ וירימוהו לנס במקום אשר דברו

שמה

חלק ראשון סז

שמה שני המלכים האלה • ויבנו שם במה למזכרת •
זיכרתו שניהם ברית : ויקראו שם המקום שדה
קדש • ושדה החרם יקרא • עוד היום בארץ
נורמאנדיאה :

ברוש
ברשת

וירבו היהודים בפאריש וסביבותיה בימים ההם •
ויעצמו מאד בעושר ונכסים : ויקחו להם
עבדי ושפחות בנות אנכר מכל אשר בחרו • ויקנאו
בהם הצרפתים מאד • וישימו עליהם עלילות דברים
לאמר לוקחי אתם כלי הכסף והנביעי אשר בכמות
לערבון • ואתם מבזי אותם • ותשקו בהם את בניכם
ואת בנותיכם למען הלל : ויוסיפו עוד שנא אותם
וימצאו עלילות דברים לאמר • שבכל שנה היו
משימים נוי אחד בצלם במערות • וימררו את חייהם •
וישמע פיליפו המלך בבחרותו בימי אביו • וישמור
את הדבר : והי בשנת ד' אלפים ותשע מאות וששה
וארבעים ליצירה היא שנת ששה ושמני ומאה ואף :
ויצו ויתפשו את היהודים אשר בכל מלכותו • ויקח
את זהבם ואת כספם ויגרשם מארצו : ורבים המירו
את כבודם בלא יועיל • בעת ההיא : ומבתי התפלה
עשה כמות לפסלו • כירוח זנונים התעה • יראה
וישפוט : על הגרוש הזה אמר אבן בוחן • שמעתי
אומ' להרים כסונו גבעות נפלו עלינו נעותי משמוע
ברעה אשר ימצא את עמי • נבהלתי מראות באבדן

186

דברי הימים

מולדתי • ותקצר נפשי בעמל ישראל: בעלות עלינו
רוח המושל זה שבע עשרה שנה להגלות עמי בראש
גולים: על צאן קדשים נטה קו תהו הפכם באפו •

וביד חזקה יגרשם מארצו:

ויהי מקץ שנתים ימי' ויעשו עצה בפאריש ויתנדבו
שם שרים רבים ונכבדים ללכת להלחם
בארץ יהודה: וישימו עליהם אותות: ויצו המלך
לאמר אשר לא יבא אתנו למלחמה: עשר יעשר את
כל אשר לו: לתת לאנשי הצבא: ויקראו שמו
מעשר שאלאדינו עד היום:

גם פידיקו הקיסר נתן את לבו ללכת בשנה
ההיא: אחרי השלימו עם אליסאנדרו

האפיפיאור: לכופר פדיון נפשו כאשר נדר אליו •
וישם גם הוא בדמעות עיניו: הצלם על כתפו: ויעש
כל אשר אמר וילך ביד חזקה פרשים ואיש רגלי:

וילך גם קונראדו בנו השני עמו: גם משאר המדינות
הלכו שרים רבים ונכבדים למלחמת ההיא: וילכו
גם בעלי פיטה בספינות הגדולות ובמשוטטות: ויהי
ההגמון שלהם לראש: ומפרישיאה ומדאציאה הלכו
חמישים ספינות: ומפלאנדריאה: שבע ושלושים
אוניות נושאות כלי קרב ואנשי חיל:

ויהי בהכין מלך צרפת: ואינגלאטרה: אנשי
חיל וכלי קרב ובר ולחם ומזון ללכת
לדרכם:

חלק ראשון סה

לדרבם : ויבא דיקארדו בן מלך אינגלאטירה ביד
 חזקה בארץ אלוף מלושה : אשר תחת מלכי
 צרפת : ולכוד מבצרים רבים : ויגד ראיומוגדו למלך
 פיליפו את כל אשר עשה : וחמתו בערה בו : ויאסוף
 גם הוא אנשי חיל : וילך אל ערי אינגלאטירה : ויקח
 גם הוא מבצרים רבים במדינת אלואירניאה וישם
 בחוכם משמר : וגם אינריקו מלך אינגלאטירה
 מלא את ידו ביום ההוא : ויבא צרפתה ביד חזקה :
 ובכל אשר פנה הרשיע : ומי היה כל אלה : ויהי
 בבא הסתיו : וישלימו ביניהם והמלחמה שקטה :
 אז אמר דיקארדו אל אינריקו מלך אינגלאטירה
 אביו : תנה את אשתי את אחות פיליפו מלך
 צרפת : הנתנה לך מאת אביה למשמרת לתת אותה
 אל אחי הבכור לאשה : והנה אינריקו אחי מת : ואלי
 משפט הירושה : ולא שמע אליו המלך : ויחר
 להיקארדו בנו מאד : וילך מאתו אל מלך צרפת
 ויכרתו ברית שניהם : וישבע לאמר לא אמרה את
 פיך כל הימים : ויהי בעת צאת המלכים וילך פיליפו
 ביד חזקה בארץ אינגלאטירה : ויברח המלך
 דיקארדו מפניו מהעיר צינומאנינשי וילכדנה המלך :
 ויבא ער הנהר ליניר : ויעבור פיליפו ראשון : ויעברו
 כל אנשי הצבא אחריו : ויקח את העיר טורונינשי
 בחזקה : ויחלה המלך אינריקו מדאנה : כי הקי יו

אליו הרעה מתוך ביתו : בהיותו אצל מגדל קינונים :
 וימות : וימלוך ריקארדו בנו תחתיו : בשנת ד' אפים
 תתקן היא שנת תשעים ומאת ואלף : ויחנו כתר
 מלכות בראשו בעיר לונדריש : בבית המלכו אשר
 מחוץ לעיר :

ויאספו שם עם רב : מצרפת ומאיי הים : ויבאו
 גם היהודים ראשי העם : בתוך הבאים
 להביא למלך מנחה : וילונו עליהם לאמר לא נכון
 הדבר : שיראו היהודי בעטרה שיעטירו לו הכמרי :
 וירחפוס ויתעללו בהם : והמלך לא ידע מאומה :
 והקול נשמע בעיר לאמר הדבר יצא מפי המלך :
 להשמיד את היהודי : ויקומו עליהם פתאום ויהרסו
 בתיהם ומגדליה : ויהרגו בהם כשלושי איש : ומקצת
 שחטואת בניהם ואת עצמם לבלתי הנע כיום המר
 ההוא : שם נפל שרוד רבי יעקב מאוהלי אינש על
 קדוש יוצרו ביום הנמחר ההוא : ומכל אלה לא ידע
 המלך ריקארדו מאומה : וישמע את קול ההמון
 ויאמר מה אלה היום : ויען השוער ויאמר אין דבר :
 רק כי הנערים שמחים וטובי לב : ויהי בשמעו את
 הרעה הגדולה הזאת : ויחר אפו מאד וחמתו בערה
 בו : ויצו ויקשרו השוער בזנבות הסוסים : ויגררוהו
 סחוב והשלך בשוקי וברחובו עד צאת רוחו וימות :
 ברוך הנותן נקמות אמן :

חלק ראשון סט

ויהי בשנה הזאת ויקם נזיר אחד על איש עברי
 ויהרגהו כי שונא הוא לו בעיר בר' יוש
 ובספריהם בראי' בארץ צרפת : ויצעקו קרוביו
 אל השרית אשר בעיר : ויתפשו את הרוצח ויתנתוהו
 במשמר : ויוציאוהו ביום הפורים ויתלוהו על העץ
 ולא שמו את לבם כי עבד מלך צרפת הוא : וישמע
 פיליפ המלך וחמתו בערה בו : ויאסור את רכבו
 ואת עמו לקח עמו : ויבוא העירה בראי' ויצו
 וישרפו את היהודי באש וחמתו שככה : ובספריהם
 מצאתי כי השחופים היו שמונים : וכלם עשירים
 חכמים וידועים ורבנים : ולא אבולוגאל במים
 הזרונים : ויתחזק רבי יום טוב ביום ההוא : וישחוט
 מהם רבים פן יגאלו במים : והשאר נשרפו ביום
 המר ההוא : רק את הנערים אשר לא מלאו שלש
 עשרה שנה צוה לבלתי ננוע בהם ותתי להם
 נפשם לשלל :

ובשנת ד'אפ"ס תתקנא היא שנת אחד ותשעים
 ומאה דאלף קמו המועי על עם יי אשר
 בעיר אברוד אשר באינגלאטירה ביום שבת
 הגדול וינוסו אל בית תפלתם : ויעמוד הרב ר' יום
 טוב : וישחוט במ נפש וגם אנשים אחרים מלאו את
 ידם ביום המר ההוא : ויש שצוה לשחוט בנו יחירו
 אשר לא נסת כף רגלו הצג על הארץ : ומתם נשרפו

דברי הימים

על יהוד בוראם · זיקדש בם קדוש ישראל : ויהי
מספר ההרונים · מאה וחמישים נפש · אנשים ונשים
וטף · ויהרסו הכתים וכביוה שלחו את ידם : זיקחו
הון רב וחמדת ספרים נחמדים מזהב ומפז · ויביאום
לקולוניא · וימכרום אל היהודים : וכן עשו אויבינו
בשאר המקומות · גם בעיר אחת אשר לא נמצאו
שם כי אם כעשרי איש · קמו עליהם פתאום ויתרנום
על אשר מאנו לינאל במים הזרונים : ראה יי ויהיטה
וריכה ריבם :

ויואל גואידון מלך הערלים אשר בארץ יהודה ·
מעצת שריו · ללכת אל צור · להתחבר עם
אנשי הצבא אשר שם · והוא יושב אצל טריפולי
בעת ההיא : וישלח מלאכים אל קונראדו שר
מונפירה · לשאול מאתו את העיר · ולא הקשוב
קונראדו לדבריו · וישוב המלך אחור : והקול
בשמע בטירו היא צור · ויצאו את העיר אנשי הצבא
אשר למלך ציציליאה · ובירטולדו השר האשכנזי ·
זמרעהו עם אנשי הצבא אשר ברנליהם · ויטו
אהליהם סביב לעיר : וישמע שאלאדינו והוא צר
על מנרל בילפורטי בעת ההיא : וישלח חלק
מאנשיו ויפלו עליהם פתאום · ויערכו שם מלחמה :
וינצפו אנשי שאאדינו ורבי נפלו בחרב · ורבי נתפשו
חיים · והנשאריו ברחו למו ותהי להם נפשם לשלל :
וישלח

חלק ראשון ע

וישלח ריקארדו מלך אינגלאטירה בשבתו
על כסא מלכותו מלאכים אל פיליפּו
מלך צרפת ויזכרתו שניהם ברית : כברית הראשון :
אשר היה בימי אביו וישב לו את כל הערים אשר
לקח מאביו : אז נועדו ללכת יחדיו למלחמת ארץ
יהודה וירושלם :

וילכו גוארדון המלך ואנשי הצבא אשר ברגליו
ויצורו על עכו : וישמע שאלאדינו ויקום
מעל המגדל וילך גם הוא שמה ויפול עליהם דרך
צפון וישחית מהם עם רב ביום ההוא :

בימים ההם הניעו רבים משרי המערב וחילם
וספינות הפריזוני ויביאו עמהם צידה :
ויצורו על העיר סביב ותבא העיר במצור :

וישלח שאלאדינו ספינות ואנשי חיל ומזון
מאלישאנדריא ויבואו העירה ותהי
לערלים לחרפה : ויעברו עליהם צרות רבות ורעות
קצו בחייהם במלחמה ההיא : ויפלו עליהם
הישמעאלים דבר יום ביומו ויציתו אש באלים
המננחים וישפכו דמם כמים : ותהי המגפה בהם
מרעב ומחוסר כל ומעפוש האויר ומעבודה קשה :
ולא היה לחם לעם כי הסאה הנמכרת בשקל לא
היתה נמצאת בששים במחנה ההוא : ויאמרו איש
אל רעהו מה אנחנו יושבים פה ומתנו : ועתה לכו

דברי הימים

ונפלה אל מחנה שאלאֲדִינוּ • אם יחיינו האל ונחיה •
ואם יתננו ביד אויבינו ומתנו: וימרו את פי שרי החיל
ויזידו ללכת • והנם כעשרים אלף איש שולפי חרב:
וישמעו הישמעאים ויצאו מן המחנה • וינחו האתלים
כאשר המת בערמה: ויבואו הערלים הרעבים אל
אחיהם ויאכלו וישתו עד אשר יצא מאפס • ויקחו
מהבגדים ומהכלים כאשר יוכלון שארת וילכו:
האוכל עודנו בין שיניהם והישמעאלים הניעו ויפלו
עליהם פתאום: ויכוס ויכתום ויפלו לפי חרב • לא
נשארו כי אם מתי מספר: וישמעו אנשי העיר ויצאו
גם הם פתאום ויפלו במחנה הערלים ותחום כל
המחנה: ולולי נאֲפִרְדוּ מִלִּיִּינֵי־אִקוּ אשר עמד
בחכמתו בפרץ • כמעט נתנו כלם למשיסה: וישבו
הישמעאלים אחור ורבים נפלו בחרב • וישבו
הנשארים העירה:

בהיותם צרים על עכו הניע אינֲרִיקוּ קרוב מלך
צרפת • אל צור ועמו אנשי חיל לרוב •
ויבואו גם הם לתחנֹּךְ אשר בעכו ויקבלום בשמח:
בימים ההם הלך גם הקיסר פִּדִירִיקוּ בארבת
רושֶׁה • ופרשיו וחילו אל קושטאנטי כי
שלם בין פִּדִירִיקוּ ובין קיסר קושטאנטי בעת ההיא
ויכרתו ברית שניהם: ויעבור את הים אֵילִיסֶפּוֹנטוּ
ויבא אל מדינת אֲשִׁיֶּאֶה • ותקצר נפש העם בדרך
מחוסר

חלק ראשון עא

מחוסר כל : ויבואו אל מלכות איקוניאו וירד
 השולטאן ויצר לו מאד : ויאמר לתת להם צידה
 בכסף מלא : ולא מצאו בפיו נכונה : ויחלל את
 בריתו : ויצא אליהם הדרך ביד חזקה : ויחר אף
 פידיריקן : וילך לקראתו וירדפוהו עד איקוניאו
 וישלול את ערי הפרזו לא חמל עינו עליהם : ויסע
 משם וילך למסעיו אל עבר ציליציאה ויהי בעוברם
 במקום צר : וימצאו תונרמים לרוב היושבי במארב
 בנקיקי הסלעים כי אמרו נפלה עליהם פתאום : ולא
 יותר מהם איש : ויאמר אל פידיריקן וילך למסעיו
 ויפגשם כדוב שכול : וינוסו מפניו : וירדפו אחריהם
 עד הככר וישחיתו מהם עם רב : וילך אל עבר
 ציליציאה : ויקבלהו ליוון שר הארמני בשמחה :
 ויתן להם צידה עד אשר די : וישבו שם ימים רבים :
 וישמחו שם יחדיו ויצאו לצוד ציד דבר יום ביומו :
 ויהי היום וירד פידיריקן אל מי הנהר לרחוץ
 כחום היום ויפגעו בו מלאכי מות ויטבע במי
 הנהר כמו אבן ולא היה לו מושיע : ויבכוהו כל
 השרים אשר אתו :

וירא שאלאדינו מאד ויתחלחל מרס בואם : כי
 לא נודע כי מת פידיריקן : ויאמר בלבו
 לעזוב את כל הארץ : לשוב מצרימה :
 ויצו ויפילו את חומות לאודיצי : ואת חומרת

דברי הימים

זיביליטורשי • ואת חומת ביבליאי • ואת חומת
בארות • וצידון • פן יבואו הערלים אל קרבנה
להיות לסיכים בצדם • כאשר עשו עד היום הזה :

וישלח קונראדו בן פיריריקו מלאכי • ויגידו לו את
המלך אחרי מות אביו :

בל התלאה אשר מצאתם בדרך • וישאלו מאתו
אנשים חכמי וידועים אנשי מלחמה לראותם הדרך •
כי אמרו נלחמה בערים אשר לקחו התוגרמים
ראשונה • אחר נבא אליכם • ולא נשען קונראדו
על שר אנטיאוקיאח • כי שמע את אשר עשה שר
טריפולי • וירא מגשת אליו :

וישלח אליו המלך את באלדואינו • ואת
גאלגאנו • וישתחוו לו ויאמרו אליו

לאמר : טוב לשבת בארץ אנטיאוקיאח ימים או
עשור כי ארץ מרעה היא • וישמע אליהם ויש
אהלו שם :

ויהי בהיותם בארץ השמנה ההיא • ויאכלו
האשכנזי וישתו ככל אשר אותה נפשם עד
אשר יצא מאפס ויהי להם לזרא :

ואף יי חרה בעם ותהי המגפה בחיל העצום
ההוא וימות מהם עם רב • וישארו מעט

מתרבה • ולא נלחם קונראדו כאשר היה עם לבבו •
כי מן שמים נלחמו • וירד הימה באוניות ויבא אל

חלק ראשון עב

צור: ויקבור שם את פידיריקו אביו. ויאבל עליו
ימים רבים:

וישמע שאלאדינו כי אנשי הקיסר באים אל
עט. וישלח את מודיקון שר צבאו.

לקראתם ביד חזקה. וידל מחנהו שאלאדינו מאד:
ויאמרו שרי הערלים להלחם בשאלאדינו. וימאנו
אנשי מארק'יש מונפיראמו שר צור. ולת רצו
להלחם כי אם בשבת אדנם אתם וישבו תחתם
במחנה:

ויירא שאלאדינו פן יפלו עליו פתאום. ויקום
מן המקום אשר היה שם. ויט אהלו הרחק
וישבו במח: אז באו קונראדו בן פידיריקו. והאנשי
אשר ברגליו. הנשארים מן המגפה אל המחנה.
והנם כשבע מאו איש שולפי חרב. ויקבלהו המלך
ויכברו. וינחמו וידבר על לבו. ויבואו האחלה:
ויכינו את אנשי המלחמה להלחם על העיר ויחלקו
החומות ביניהם. וילחמו אליה ולת יכולה. כי
לת מלאו את ידם אנשי צור בהלחמם כאחיחם
כי לת היה לבם שלם עם המלך וישבו אחור
בחרפה ביום ההוא:

בימים ההם מתו שתי בנות המלך גואידון
אשר ילדה לו שיבלה בת אלמיריקו
המלך: ויהי לימים עוד ותמות גם אשתו: ויותר

דברי הימים

גואִידון המלך לבדו • ובנים לא היו לו •
ויתנשא גִיאופִידוֹ איש אילִישָׁאֵבִיט • הכרֵת
השנית אשר לאלִמְרִיקוֹ המלך לאמה
אני אמלֹךְ כִּי לאשתי משפט המלוכה : כי כן צוה
אביהן לפני מותו • גם באלִדוֹאִינוֹ המצורע צוה
כדברים האלה :

וישמע גואִידון אשר הורס ואשר נמשה בשמן
הטמא בירושלם וירע בעיניו : ויאמר
את מי עשקתי ואת מי רצותי ומיד מי לקחתי כופר •
כי ימירו את כבודי היום • יעידו נא לפנינו נגד מלך
צרפת בבואו אלינו ואשר יצא מפיו נעשה : ודבר
אינרִיקוֹ שר קאנפאִנִיאה כדבר מלך שלטון במחנה
ההוא : ויאמר אינרִיקוֹ זה הדבר אשר תעשו • ונחית
ולא נמות : יהיו נא הכנסות הים והמכסים והקנסות
אל השר איִאופִרִידוֹ רק הכסא יגדל ממנו • וגואִידון
ימלֹךְ עלינו כל הימים : ויחד לגואִידון מאד • ויקרא
את אנשי הצבא היושבים ראשונה במלכות : ויואל
להלחם בישמעאלים ויאמר אמותה הפעם ואצא
מתחבולות הזמן הסוער אשר לִי • נתנני בלעי רוקי
מעודי עד היום הזה : וייראו שרי החיל פן ימורט
במלחמה ויהיה המחנה הנשאר למשיסה : וירברג
על לבו וישיבוהו על כנו כברִישונה • וחמתו
שככה :

וירא

וירא מארְקִישׁ מוֹנִפִירָאמוּ שר צור כי לֹא־לִישָׁאבִיט
 בת אל־מִירִיקוּ משפט המלוכה : וילך ויקחנה
 מתחרת אישה ברצון קולומ־אריאה אמה ותהי לו
 לאשה : ויחר לערלים כי זמה עשה : ולא אמרו אליו
 מאומה : כי לא היה להם צידה כי אם דרך צור בימי
 חתם : ויתן שר צור מגדנות ומתנות אל שרי ההיל
 בעת ההיא : למצאחן בעיניה ולמען יהיו לו לעזרה :
 ויחפז גם פיליפו מלך צרפת ללכת אֶרֶץ יהודה
 וירד הימה באניות בנינובה וילך אֶמִיסִינָה
 אשר בצי־לִיאה : ויקבלהו מנקר־ירו המלך בשמחת
 ויתן להם צידה לדרך : וישם גם ריק־אֶרְדוּ מלך
 אינגלאט־ירה לדרך פעמיו בחדש אנושטמו בעם כבד
 וביד חזקה : ויסעו פיליפו משם וילך למסעיו ויבא אֶ
 עכו בערב פסחם בחדש האביב : ויהי לערלים
 למשיב נפש ויראוהו כראות פני אֶדִים ויטו אהליהם
 שם : ויעשו לו בית עץ וישב שם : ולא רצה להלחם
 על העיר עד בא מלך אינגליטיר : כי כן דברו שניהם
 ויבא ריק־אֶרְדוּ מלך אינגלאט־ירה עד האי צִיפְרִי
 וישמע כי מרד השר אשר שם באדוניו ב
 בקיסר קושטנאט־ינא : ויפול עליו פתאום : ויקח
 את כל ארצו מידו : ויתפשהו חי ואת בתוואת
 כל נכותו : על דבר אשר לא קדם בלחם וביין את
 אנשי החיל ההולכי לפניו : וישם בארץ ההיא משמר

דברי הימים

וילך לדרכו : וישא עיניו וירא והנה ספינת גדולה
 באה לקראתם : ובתוכה אנשי חיל ובר ולחם ומזון
 אשר שלח שאלאֲדִינו אל עכו לעזרה : ויצו וילכו
 לקראתה וילכדה וישרפוה באש : ואת אנשיה הכו
 לפי חרב : ויבא גם הוא אל עכו ויקבלוהו בשמחה
 וישו אהליהם סביב לעיר :

ויהי כבואם וילחמו אליה דבר יום ביומו וישפכו
 אליה סוללות : בימים ההם מתו שרים רבים
 במחנה הערלים ואלה שמותם : טיאובאלרו
 שינישקאלקו צרפתים אלוף פארטיצינסי אלוף
 קלאראמונטי אוף בורנונדיאה אלוף אישבייאה
 היא באבירה : ובן פידיריקו : וישבו שם ימים רבים :
 ויראו אנשי העיר כי אין לאלידם לעצור כחננר זרון
 המלכים הערלים האלה : ויקראו אליהם לשלם :
 פת שגן השלם כי יתנו העיר בידם : ומאתים אלף
 זהובים פריון נפשם וילכו לנפשם חפשים : ויאמרו
 להשיב גם את העין אשר לקח שאלאֲדִינו ביום
 המלחמה : ויעשו כן :

1194 ויבוא העירה בחדש החמישי בשנת ארבעה
 ותשעים ומאה ואלף ויתעצב שאלאֲדִינו
 את לבו ויירא ויצר לו מאד : ויצו ויפילו ארצה ארז
 חומות ערי הים את חומת פורפיֲרִיאה : ואת חומת
 ציסאֲרִיאה : ואת אשקלון : ואת חומת דאמִיאטה

חלק ראשון ער

פן יתחזקו בהן הערלים · כי לא ידע מה ילד יום ·
ויחלקו שני המלכים האלה ארת הצידה אשר
בעיר אל אנשי הצבא · איש לפי פקודיו
לקח כי רעבים היו · ונס את השבויים חלקו ביניהם
בעת ההיא :

ויהי היום ויצו ריקארדו מלך אינלאטריה ·
וישחטו חמשת אלפים איש מהשבויים אשר
בידו ביום אחד : על אשר לא השיבו את העז כאשר
נדרו · ואת השבויים אשר במלכות שאלאדינו · לא
נמלטו כי אם העשירים אשר נתנו כופר נפשם וילכו
חפשים :

ומלך צרפת החליף את השבויים אשר אתו
בערלים אשר ביד התוגרמים וישבו
לאחוזתם :

וי' בלל שפתם · זה יאמר נרדה מצרימה ונבקיענת
אלינו · וזה יאמר נלכה ירושלימה · אחר נלך
דמשק : ולא שמעו איש שפת רעהו · ולא עשו מכל
אלה מאומה · ומאת " היתה זאת : ולא היה לב
המלכים האלה שלם איש אל רעהו · כי דור
תהפוכות המה בניס לא אמון בם :

וירא פיליפו מתהפוכות ריקארדו כי שלח אליו
שאלאדינו מלאכים ומנחה בידם · ויקבלם
ריקארדו בשמחה :

דברי הימים

ויחלה אינר'קו מאד ויאמר לשוב אל מלכותו
ולארצו בעת ההיא : וישמע פיליפו
מלך צרפת ויקנא בלבבו לאמר : עתה ישוב אל
ארצו ונלחם בארצם ועלה מן הארץ ויתן גם הוא
את לבו לשוב צרפתה בעת ההיא : ויתן הנהגת
צבאותיו אל דוכוס בורגונדיאה ויסע מן המקום
ההוא ויחר אל השרים אשר הלכו איתו מאד : וילך
למסעיו עד פוליא וישוב אל מקומו ולארצו :
ויסע משם גם ריקארדו כי קנא גם הוא
למלכותו ולארצו : ויחפו וירד הימה
כילא נשען על השבועה אשר נשבע פיליפו
לבית הלחם בו עד עבור חמישים יום אחרי שובו
הביתה במלכות אינלאטירה : וישם את אינר'קו
בן אחותו אלוף קאנפאניאה על צבאותיו אשר
הניח שם לראש ולקצין ויתנם למשמרת ערי הים
אשר בארץ יהודה בעת ההיא : ויהי בשובו ויי נהג
את הים ברוח קדים עזה ויהמו גליו ותשברנה רוב
אוניותיו ואנשיו צללו כעופרת ויותר ריקארדו
המלך ומעטים מהשרי אשר אתו ויחנכר ריקארדו
וילך דרך אנסטריאה ויתפשהו שאפולדו דוכוס
המדינה ההיא כי הכירוהו : ויקחו את כל אשר
השאר הים ויתנוהו ביד אינר'קו הקיסר ויתן
אותו במשמר : וישב שם שמנת עשר חדש ענת
בכבל

הלך ראשון עה

ככבל נפשו קצר ימיו : ויתן מאתים אלף מארק
כסף בעד פריון נפשו וישלחהו חפשי : וירד הימת
באוניות יישוב אל ארצו :

ויתן אינריקו אוף קאנפאניאה שר צבא ריקארדו
מלך אינגלאטירה את לבו לשברת בארץ
יהודה ויהי לערלים לעינים : וישימו אותו שרי החיל
בראשם להיותו נבזר חיל ואיש מלחמה ומליכותו
עליהם למלך : ויתנו לו את בת אלמיריקו המלך
אשר לקח קונראדו שר מונפירה לאשה : כי נהרג
קונראדו אישה בשנה ההיא :

בימים ההם מכר גואידון המלך ארת משפט
המלוכה אשר לו בארץ יהודה :

לאינריקו מלך אינגלאטירה והוא נתן אליו את
האו ציפרי אשר לקח מיד היונים בעברו : ויהי
המלכות ההוא גואידון ולזרעו עד שנת שבעים
וארבע מאות ואלף ומאתים ושבעים וחמש שנים
ישבו בה ויבואו אחרים וירשום וישבו תחתם :

וילחמו עוד הערלים בשאלאדינו ויפלו לפניו
חללים ארצה ויתנו עורף ולא פנים :
ויגרשם בגבורתו וחכמתו מכל ארץ יהודה וארץ
ארם ומלך בכל ארץ המזרח וגם את עמנואל
קיסר היונים נלחם טרם בואו ירושלימה ויתפשהו
הי ויהי שמעו בכל הארץ :

דברי הימים

ולשאלאֲדִינוּ שני בנים שם הנכור שאפֹאֲדִינוּ
 ושם השני מִירָאֲלִינוּ ויקרבו ימיו
 למות • וימלוך את שאפֹאֲדִינוּ בארץ יהודה וארץ
 ארם • ואת מִירָאֲלִינוּ בארץ מצרים : ויהי בעת מותו
 ויקרא אל עבדו נושא דגלו • ויאמר אליו אתה עבדי
 נאמן ביתי אשר הלכת עמי בכל מלחמותי כל ימי
 חבלי : קח לך את הסדין הזה אשר ישימו גופי בו
 ושים אותו על נס • וקרא בנרון אל תחשוך בכל
 חוצות רמשק : הביטו וראו כל העמים • כי לא במותו
 יקח הכל שאלאֲדִינוּ מלך כל המזרח • ולא ירד
 אחריו מכל עמלו אשר עמל תחת השמש • כי אם
 הסדין הזה : ויצא מאתו ויעש ככל אשר אמר : וימות
 שאלאֲדִינוּ שוט ושבר הערלים • ויקברו אותו בניו
 כאשר צום : ויקום שאפֹאֲדִינוּ רודם עליהם לשמן •

ויקה את ארצם מידם •

1195

בימים החם בשנת חמֶשׁ ותשעים ומאה ואלף :
 באו הערביים • אל ארץ ספרד ביד
 חזקה : ויצא לקראתם המלך אפונָשׁוּ וינגף מפניהם •
 ויפלו מן הערלים חללים ארצה כחמשים אלף איש
 במלחמה ההיא :

בימים החם בשכרת המלך אינריקוֹ שר
 קאנפֹאֲנִיאה אשר מלך על הערלִי
 תחת גואֲדִרוֹן • בטולומֹאֲידה • בבית המלכות : ויקרב
 אל

חלק ראשון עו

אל החלון לראות ויפול ארצה וימות : ויבכו אותו
פיליפו מלך צרפת : וריקארדו מלך אינלאטריה :
כי בן מרים אחותם הוא :

1196

ויהי בשנת ד' אלפים תתקנו היא שנת שש"ה
ותשעים ומאה ואלף : איש יהודי בארץ
אושטת ריב"ה שלמה שמו : והיה האיש ההוא תם
וישר ירא אלהים ועושה צדקה בכל עת : ויפקידהו
הדוכוס על מכסיו : ועל כל אשר לו ויהו לו עבדים
ושפחות יהודים ונכרים ועבודה רבה : ויתנו לב
הערלים ללכת ירושלימה בשנה ההיא : ויתקבצו
לאלפים ולרבבות עד כי חדלו לספור : ויהי בתוך
התולכים אחד מעבדיו : אשר נדבו לבו גם הוא
ללכת : ויגנוב מאתו ארבעה ועשרים זהובים : ויחד
אפו עליו ויתנהו בבית הסוהר : ויהי היום הוא יום
אירם : ותלך אשתו אל בית פסלם : ותצעק בקול
גדול : על דבר אישה : אשר שם היהודי בבירת
הסוהר : ויקומו הנצמדים אשר בואינח : ויבואו אל
ביתו ויחרגוהו : וכחמשה עשר נפשות הרגו אתו :
וישמע הדוכוס ויחר אפו : ויצו ויקחו שנים מראשי
העם אשר עשו את הרעה הגדולה הזאת : ויסירו
ראשם מעליהם ויורידם בדם שאולה : וליתר העם
לא עשה מאומה כי בתום לבבם עשו : ולא שם
לבו עליהם :

מה נאמר ליי מה נדבר ומה נצטרק כי מצא את
 עון יושבי נושא נם בשנת ד' אלפים תתקנז
 בשבעה לחדש אדר כי פנע איש עברי חסר לב
 בנערה נזיה וישחטנה בתוך העין לעיני חשמש כי
 בשנעון ינהג : ויקומו הערלים ויהרננהו וגם את יתר
 היהודים הכו לפי חרב : ובכניה שלחו את ידם :
 ויוציאום החוצה וישימו אותם באופנים לחרף עם
 אלהים חיים : ובעשתי עשר יום לחדש ביום השבת
 תפשו את אם הרוצח ואחיה ויקברוה בעור נשמתח
 בה : על קרוש יוצרה : ואת אחיה שמו באופנים :
 דיהודית אחת ושלה בנותיה נאנסו וידיחום מעם
 אלהי ישראל : ואת הנותרים העניש ההגמון בחמשים
 ומאה זהובים : ואת היהודים אשר סביבותיהם :
 הענישו ההגמון והשרים : ויקחו מהם חון רב : ויתו
 לימים עוד ויתנו היהודי שוחה : ויורידום מן האופני :
 וישאום בספינה למטה מהעיר דאנטי : ויקברו אצל
 הצדיקים אשר נקברו שם בשנת ד' אלפים תתנו :
 והיהודית האנוסה שבה אל עמה ואל אלהיה קודם
 הפורים : ואלה שמות המתים במגפה ההיא רבי
 יצחק חזן : רבי שמואל : ובנו נתן : ורבי יצחק בן
 שמשון : ורבי שמואל בן נטרוני : וברוך בן יוסף :
 תן להם יי כפעלם : גם זה הכיאר רבי אפרים בן יעקב
 בקונטרסו : ועוד אמר ברוך יי אלהי ישראל אשר

חלק ראשון עז

פדה את נפשי מנסיון כי גם אני הייתי מיושבי נושא
ובאתי שלשה ימים לפני הרעה לקולוניא ותהי אלי
נפשי לשלל: אך באו אל ביתי ויקחו מכל אשח

בחרו מקניני ומחוני יוצרי ומלא חסרוני:
ובשנת ד' אלפים תתקנח: הרשה עוד פיליפו

מלך צרפת את היהודים נגד רצון
העמים לשבת בפארוש ולא ארכו להם שם הימים
וידיחום שנית אל ארץ אחרת כיום הזה:

ובשנת ד' אלפים תתקסב היא שנת שתיים
ומאתים ואלף התנרבו רבי מהערלים
ללכת ירושלימה: וילכו אל וינציאה ולא יכלו
לעבור וימותו מהם רבים והנשארים שבו אחור
בחרפח:

גם הימים ההם היו ימי שמד ועליהם אמר אבן
בוהן זה שנתים הרעה בקרב הארץ
בפרוח רשעים עמדו עלינו לכלותנו על זרע קדש
ידו נורל באפס הרגו בנו זקן ועולל בחור ובתולה
יונק עם איש שיבה וימורת עם רב מישראל ביום
כרות רעים חילינו מאת ה' חיתת זאת כי עזבנו
תורתו ולא אבה יי סלוח חלהלה בכל מתנים
בשמענו אז לקוחים למורת ומטים להרג להקדיש
את קדוש יעקב למען ספר שמו נחשבו לצאן
טבחה ביום הרג רב לא פחדו ולא זעו בהרונ הרג

1198

1202

1202

דברי הימים

ביום ענן וערפל אל יחד בימי שנה ביום ההוא חלק
עמי ימיר יבחר אלהים חרשים לא יכול להתאפק
בהוציא אל הורג בניו חלק לבם ויכרתו להם
ברית חדשה אעפ שתחלתם באונם סופם ברצון:
וזאת שנית הווה על הווה מושל מקשיב עלילות
דברים על עדת ישראל אויבנו כי רבו

אכלו קורצהון דיהודאי ויאמרו לו מצאנו מים
רעים והארץ משכלת בפשע יעקב כל זאת אשר
נועצו לב יחדיו להמיתנו ויהי כדברם יום יום

והקול נשמע הולך וחזק מאד ויאמץ העם ויצא
דבר מלך שלטון לבקש האמת למראה עיניו כי אין
יכולת ביותר אז גויי הארץ חיים בלעונו והמלך
וכסאו נקי מי שמע צרת ישראל ואת הלהץ אשר

המצרי המצרים לוחצי אותם להוציא מפיהם אשר לא עלה
על לבם ולא תבחר מחנק נפשו מי ראה למשימה

יעקב יסורים קשים וענויים כמותם לא נבראו
בכל הארץ ובכל הגוים האלהים מצא את עון

ישראל לשפוך בהם חמתו ובערה בם אש יקדושי
עליון בלבת אש איש וביתו באו כחתן יוצא מחפתו

יצאו מבירת האסורים לקדש אביהם שבשמים אל
נקמות הופיע נקום דם עבדיך השפוך על לא חמם

עשו:

שתים אלה עברו בתקופות ימים בעוד שנת
לראשונה

חלק ראשון עה

לראשונה מקץ היורה לה שנים עשר חדש השנייה
ממתרת לבנה ועוד בא שלישיה חוררת יי תמימה
נקדשה והיתה לבער : מלבד כבוד הגלות : ושנאת
האמת חזקה עלינו : נלאיתי נשוא שנאתם וקנאתם
כי קשתה : אלי גוים יבואו לשלול קניני בתוך
האהל : יחזיקו עשרה אנשים מלשונות הנוים שפרת
לא ידעתי אשמע : בכנף אישי יהודי : להפשיט ארץ
כתנתו מעליו : ואם יעז פניו : להסיר הרפה : בחרבו
יריץ אליו לאחוז בערפו : אם יי לא ישמור : לכן אתח
קדוש ישראל רם ונשא הביטה וראה את מכאובינו :
כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה וריבת
דיבנו בעבור שמך הגדול והנורא : למה יאמרו
הנוים : ונודה לשמך הגדול סלה :

1202 זבשלים יום לחדש מאיו : היה רעש גדול

שלשה ימים בארץ המזרח : אשר
לא נהיה כמוהו מימי עזיהו מלך יהודה : וישמע קול
גדול : אשר כל שמעו תצלנה אזניו : ויפול ארצה
חלק גדול מעכו : וחצר בית המלך : וימות עם רב :
ותפול צור כלה : ותפול גם ארקאש העיר הכצורה :
עד היסוד בה : ותפול גם טריפולי רובה : ותהי הרת
עולם כי מתו תחתיה עם רב : ויהי רעב בארץ ול
נתנה את יבולה בימים ההם : עליה לבניכם ספרו :
כי יתר החרב אכל הרעש : ויתר הרעש אכל הרעב :

דברי הימים

ויתר הרעב אכלה המגפה ולא היה עוד לערלים
 תקומה בגליל החוג כי מן שמים נלחמו למען
 הדיחם מעל אדמת ישראל : אז חקיס יי את דברו
 אשר דבר ביד משה עברו לאמר ושממו עליה
 אויביכם : ושמונים ושמנת שנים ישבו הערלים
 בארץ ההיא וידיחם אל ארץ אחרת כיום הזה :
 ואלה המלכים אשר מלכו על הערלים בארץ
 יהודה : וימלך גומפרידו ושם עירו
 בולונאי וימות וימלך תחתיו באלדואינו אחיו
 וימות וימלך תחתיו באלדואינו די בורגו וימות
 וימלך תחתיו פולקוש חתנו וימות וימלך תחתיו
 באלדואינו בנו וימות וימלך תחתיו אלמיריקו בנו
 וימורת וימלך תחתיו באלדואינו בנו המצורע
 וימלך תחתיו בחייו את באלדואינו בן אחותו והוא
 נער וימותו וימלך תחתם גואידון ושם אשתו
 שיכילה בת המלך אלמיריקו אם הנער בימיו
 נלכדה הארץ וימליכו שרי החילים את אינריקו
 מקאנפאניאח תחתיו עליהם למלך ויפל בעד
 החלון בסולומאידה וימות :

ויעש פיליפו אחרי שובו צרפתה גדולות לרבו
 דתם ויהי בעיני העמים לאיש טוב ויודע
 בהנהגת המדינה : וימות פיליפו בשנת תשע עשרה
 ומאתים ואלף וימלך תחתיו בנו לודוביקו
 וילך

חלק ראשון עט

וילך לודוביקו בדרכי אביו וילחם עם האוי'אונשיו
אשר היו בעיניו כמינים ויתנם למס עובד :

בשנת מות פיליפו נאספו עמים רבים ללכת

ירושלימה : וישמע קורדיריאו בן

הנרול שאלאדינו • וירא ויצר לו מאד : ויצו ויפילו

את חומות ירושלים • ואת בתיה ארצה • עד היסוד

בה • לא השאיר כי אם חורבות המקדש : ואת במת

הנצרים לא הפיל • כי חלו פניו וישג פניהם בדבר

חזה : בשנה ההיא לקחו הנוצרים ארז דמיאטה

ולימים עוד מזער מכרוה לתונרמים בעד הערלים

אשר בידם • וילכו איש אל אחוזתו :

ויואל לודוביקו מלך צרפת להלחם גם

באלבינישיו להיותם בעיניו כמינים :

ובהאסף חיילותיו מת פתאום אצל מונפינשיאירי :

ואלה שמות הילודים לו • הראשון לודוביקו כשמו •

ומשנהו רובירטו השלישי אלפונשו והרביעי קארלו :

ולודוביקו מלך אחריו כי לו משפט חבכורת

ותהי לו בת אוף נארבונה לאשה :

ולרובירטו אחיו נתן דוכסורת הארמינשיאי •

והאמריבאטי • ויתן לו את בת אלוף בארבאנציאת

לאשה : ולא לפונשו נתן את בת אלוף • מלושה •

ולקארלו את אחות אשתו • בחושבו שהאחד יהיה

אלוף מלושה • והשני אלוף נארבונה :

דברי הימים

וילך להלחם באיננלישי ויערוך אתם מלחמת
ויתנו עורף ויפלו לפניו חללים ארצה
ויתפוש רבים מהשרים הצודדים אליו כיום ההוא :
ויבן את הכמת הנקראת שאנמו וישב בתוכה חנית
וספוג למשמרת ואומרים שהיא החנית שנקרר בה
משיחם והספוג שהעבירו על פניו במותו : אשר
שולחו לו מנחה מאת באדואינו קיסר קושטאנמינו
ויהיו להם לתעבה עד היום הזה :
ולאלפונשו נתן את קונטאדו ארבירניאנשי
ופיקטאביאנשי ולקארלו את
אדנות סינומאנינשי ויעש להם בתים :
הוא קארלו אשר לקח את מלכות ציזיליאה
ויקראוהו קארלו הראשון עד היום הזה :
בימים ההם חלה לודוביקו למות וידור נדר ללכת
להלחם בהנרים על אדמת ישראל בסור מעליו
חליו : ויחי לודוביקו מחליו וישוב לאיתנו
כבראשונה : ויתן הנהגת המלכות לאמו ולאחיו
אלפונשו ויאסוף אנשי חיל לרוב ויתן אל ארץ
המזרח פניו וימצאהו אינו צינציאו רביעי האפיפיאור
בעודו בליאון ויתנפל לפני רגליו לאמר : הצילני
נא מיד הקיסר פיריריקו השני אשר גרשני מהסתפח
בנחלתי ברומי וישליכני אל ארץ אחרת כיום הזה :
וישא לודוביקו פניו בדבר הזה וידבר על לבו וילכו
שניהם

שניהם יחדיו : וישיבהו על כנו כבראשונה : וילך
 למסעיו מעבר לים מזרחה שמש : וילכוד את
 דאמיאמה בחזקה : והיית עיר ואם בארץ מצרים :
 ויעברו עליו ועל אנפיו צרות ומצוקות : ותלגאות
 שונות במלחמה ההיא : ויצא השולטן לקראתו
 ויערוך אתו מלחמה ויתפשהו חי ואת אחיו קארלו :
 ויוליכם בנחושתיים מצרימה : וישיבו לו את
 דאמיאמה : וכסף פריון נפשם כאשר שאל השולטן
 מאתם ויצאו חפשים : וישבו צרפתה בחרפה : והי
 אחרי שובו ויבן לודוביקו במורת בעל הרבח
 לבמרים האחים : ויתן להם משאת כיד המלך :
 והי לימים עוד ויאסוף חיל גדול מאד מעצת
 האפיפיאור וילך לאפריקה בספינו בשנת :

אלף ומאתים ועשרים ושבעי : ושלשה בניו עמו
 ואלה שמותם פיליפו : ויאני : ופיטרו : ויעשו בגליל
 ההוא גדולות : ולא חרף רמיה צירו : כי חרה אף יי
 בהם החל הנגף : וימות לודוביקו אצל טוניסטרם
 כלותו המלחמה החיית : ויחנטו אותו וישאוהו
 צרפתה וקרבו נקבר בציציליאה בכמת מונטריאל :
 ומלך תחתיו פיליפו בנו הכבוד : בשנת אלף
 ומאתים : ושבעים : ויתחזק והי
 לבן חיל : ולא השיב ימינו אחור : בהיותו בארץ
 אויביו : ויצר על טוניס ימים רבים : גם שמה הלך

דברי הימים

קָאָרְלוֹ מֶלֶךְ צִיצִילִיָּאָה בְּעוֹר גִּחְוִי לודוביקו *
בִּיד חֹזְקָה : וַיְהִי כִּי מֵת לודוביקו * וּשְׁלִימוֹ עִם
מֶלֶךְ טוֹנִים * כְּטוֹב וְכִישָׁר בְּעֵינֵיהֶם * בְּהַעֲלוֹתוֹ
לַחֵם הַמֶּס * מְדֵי שָׁנָה בְּשָׁנָה : וַיֵּשֶׁב פִּילִיפּוֹ
צִרְפָּתָהּ בְּשָׁנַת אֲלָף וּמֵאָתִים וּשְׁבַעִים וּשְׁתַּיִם : 1272

בִּימֵים הָהֵם בְּהִיּוֹתָם צָרִים עַל טוֹנִי מֶלֶךְ בִּינְדִינְאָר
בְּמִצְרַיִם וַיִּצַּר אֶל הָעֶרְלִים אֲשֶׁר בְּאַרְם
וּבְאִירְמִינִיָּאָה וַיִּמְצָא אֶת אַנְטִיאֹקִיָּאָה שׁוֹמְמָה מִבְּלִי
וַיֹּשֶׁב : וַיִּצַּו וַיַּחְרְסוּהָ עַד הַיְסוּד בֵּת * וְהוּא * נִלְחַם עִם
אַנְשֵׁי אֲשׁוּר וַיִּכּוּהוּ וַיָּמוּת בְּדַמְשֶׁק : וַתִּפְשַׁע צִיצִילִיָּאָה
בְּקָאָרְלוֹ בְּעוֹדוֹ בְּטוֹנִים * וַיִּקְרָאוּ אֶת פִּידְרוֹ מֶלֶךְ
אַרְאֲנוֹן * וַיְהִי לֵהֶם לְמֶלֶךְ : וַיֵּלֶךְ קָאָרְלוֹ אֶל
הָאֲפִיפִיָּאָר אֲשֶׁר חֲמַלִּיכוֹ בְּצִיצִילִיָּאָה * וַיַּגֵּד לוֹ אֶת
כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ וַיַּחַר אֵלָיו מְאֹד : וַיִּכְתּוֹב אֶל פִּידְרוֹ
הַמֶּלֶךְ וּלְאָבִה שְׁמוֹעַ * וַיִּכְתּוֹב לוֹ שְׁנֵית וַיִּקְלַלְהוּ
וַיֵּלֶךְ מֵאֲתָם * וְהַמְּמַלְכָה נִכּוֹנָה בִּיד קָאָרְלוֹ בְּעַת

הַזֶּה : וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
וְתַמְלָא

צִיצִילִיָּאָה זְמָה מִפְּנֵי הַצִּרְפָּתִים אֲשֶׁר
יִשְׁכְּבוּן אֶת הַנְּשִׁים וַיַּחַר אִף יוֹשְׁבֵי
הָאָרֶץ עֲלֵיהֶם : וַיִּקְשְׁרוּ קֶשֶׁר * וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּתְּנוּ אוֹת
וַיַּהַרְגוּם כְּאִישׁ אֶחָד * וַיִּשְׁמְחוּ לָהֶם שְׁמוֹת לֹא נִשְׂאָר
גַּם אֶחָד : וַיִּקְרָאוּ שְׁנֵית אֶל מֶלֶךְ אַרְאֲנוֹן וַיִּמְלִיכוּהוּ
עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ : וַיָּמוּ קָאָרְלוֹ בְּנֶאֱפּוֹלִי וּבְנֵי לֹא הֵיוּ לוֹ :
בְּשָׁנָה

בשנה ההיא: בשוב פיליפו צרפתה: עשה
 האפיפיאור גריגוריוסו עצה כוללת
 בליאון: ויבא גם שם פאליאולונו קיסר קושטאנטינ
 ויקבלוהו בשמחה: שמה דברו לעשות עצה על
 אמונתם כי בחשך ילכו ובחשך שמם יכוסה

כעורים ינששו קיר: כאשמנים במתים:
 ויאסוף פיליפו אנשי חיל: וילך להלחם עם
 פיטרו מלך אראגון: על דבר מלכות
 ציציליאה: אשר לקח מיד קארלו דורו: ויקח זכר
 טוב מערי המלכות ההוא: ויהי היום ותצא נשמתו
 פתאום וימות: ואלה שמות הילודי: פיליפו מאשתו
 הראשונה: וקארלו אלוף ואלישיאו מהשנית:
 ולודוביקו אלוף האיברואי צינשו: ומארנאריטה:
 אשת מלך אינגלאטירה: וביאנקה אשת דוכוס
 אבשטריאה: וימלוך פיליפו הבכור תחתיו
 בשנת אלף ומאתים ושמוני וחמשה:
 ויקראוהו יפה כי היה יפה תואר וקומה: הוא נלחם
 עם אנהוארדו מלך אינגלאטירה: ולא הצליח
 במלחמה: וישנא את בוניפאציאו האפיפיאור
 בלבבו: ויצו ועבירו קול בכל מלכותו: שלח
 ישלחו כסף וזהב לרומה: וישלח שפי את שאר
 קולונה שר צבאו לאיטאליאה: ויאסוף את חילו
 ואת אוהביו רועיו: ויוליכם אתו לאנאנני: ויתפוש

את בוניפאציאו האפיפיאור בביתו ובחומותיו •
 ויאסרתו ויוליכתו לרומה • וימורת שם בעוני
 ובחוסר כל :

בימים הלך מלך אסה שולטאן מצרים ביר
 חזקה • ויצר על טריפולי וילכדנה
 בחזקה • ויפלו ערלים רבים במלחמה התיא הללים
 ארצה : וישרפו את העיר כלה ויהרסו חבתים לא
 חמל עינם עליהן : וילך לצידון ולבארז • ויתנם יי
 בידו • ויעש להם כאשר עשה לטריפלי וישוב אל
 ארצו : בשנת אלף ומאתים ותשעים :

1290

בימים ההם העביר קלימינטו חמישי האפיפיאור
 את כסא האפיפיאורות מרומה לאבניון

1305

אשר בצרפת בשנת חמש ושלש מאורת ואלף •
 וישבו שם האפיפיאורים חמש ושבעים שנה :

ובימים ההם הקים יי את אוטומאן בן זיח התוגר
 ומשפחתו הצעירת • ויהי איש מצליח •
 גבור חיל ואיש מלחמה • ונבון דעת • ויגדל האיש
 מאד • ויאסוף אנשי חיל • וילחם בערלים הקרובים
 אליו ויאכל את שלל אויביו דבר יום ביומו : ובכל
 אשר פנה הרשיע • וילך הלוד ונגדל עד כי גדל מאד :
 וילכוד ערים בצורות על שפת הים הגדול • ויתנם
 למס עובד : וילך גם על העיר הגדולה שיואשי אשר
 שיבאשטה שמה לפנים וילכדנה • והיו שומעו בכל

2853

הארץ

חלק ראשון פב

הארץ • הוא אבי האוטומאנים עד היום הזה :
ויולד פיליפו המלך שלשה בנים • ואלה שמותם

לודוביקו הנקרא אוטינו מלך נאבארה :
ופיליפו אף פיקטאביאנישי וקארלו אף המארק'אה :
וימלוך שתים ושלשים שנה וימות זקן ושבעימים :

וימלוך לודוביקו בנו תחתיו בשנת שלש עשרה 1313
ושלש מאות ואלף : ויהי במולכו

ויגבה לבו ויקח חלק מאוהבי אביו ומעבדיו ויורידם
בדם שאולה : ואת היהודים הרשה לשבת בערי

מלכותו • כי מצאוהו בעיניו • וישא את פניהם •
ויכרו להם ברית : וימות לודוביקו וימלוך יואני

בנו תחתיו והוא נער • ויהי לו פיליפו דודו
לאומן • וימות הנער מקץ עשרים יום • וימלוך

פיליפו דודו תחתיו בשנת חמש עשרה ושלש 1315
מאות ואף : ולפיליפו שלש בנות • ותהיינה

לנשים לדוכוס בורגוניא • ולדוכוס ניוירשי •
ולדולפינו ויאנינישי • ובנים לאהיו לו : וילך בדרך

כל הארץ • וימלוך קארלו אחיו תחתיו • בשנת
שתים ועשרי'ושלש מאות ואלף • ולג 1322

הצליח במלכותו : ויהי לימים ויחלה וימות • ותשאר
אשתו והנה הרתה • ויהיו עיני כל השרים עליה

לראות התלך יורש עצר : ויהיריב ביניהם • כי אותה
נפשם למלוך עדי גדל • אשר בבטן המלאה :

יא ב יי יי

ויהי במרובים קארלו ואליש'או ואודוארדו מלך
 אינלאטירה ויבחרו השרים בקארלו ויהי להם
 לחועה: וימות קארלו בטרם תלך ויהי בערת
 לידתה והנה נקבה בכטנה: ויבחרו השרים
 בפיליפו בן קארלו המת וימליכוהו עליהם למלך
 בשנת שבע ועשרים ושלש מאות ואלף:
 ובעיני מלך אינלאטירה רע: ויהי פיליפו השישי
 הזה גבור חיל ותכון מלכותו מאד:

1327

וימלוך אוטומאן התוגר על מדינת אשיאה
 הקטנה עשרים ושמונה שנה וימות:

וימלוך אורקאנה בנו תחתיו בשנת שמונה ועשרים
 ושלש מאות ואלף: וילך בדרכי אביו: וינבה לבו
 מאד ויחכם ממנו לחשוב מחשבות: לרשת את
 הערים הקרובות אליו: ויהי נדיב ורחב לב עם אנשי
 החיל: ולא חשך מהם מאומה מכל אשר שאלו:

1228

וזה החילו לקנות שם בגבורים אשר מעולם אנשי
 השם: ובתחבולות נלחם: ויהי חרשו וחושב לעשות
 כלים משחיתים ואים המננחים להפיל החומות כיום
 חזת: ויקח לולאשה את בת מלך קאראמאניאה:
 ציליציאה ושמה לפנים: וירום מאביו ותנשא
 מלכותו:

ויבא אודוארדו מלך אינלאטירה ביד חזקה
 צרפתה: לאמר כי איו משפט המלוכה:

חלק ראשון פב

ויצא פיליפו המלך לקראתו ויערוך אתו מלחמה •
וינגף אידוארדו מפניו • וישוב אחרו בהרפתה • ויעשו
בן כפעם בפעם מירי שובו להלחם צרפתה • ואצל
אישקלושה אבד פיליפו ושבר חוזק האינג'לושי
באוניות וישבו הנשאים אל ארצם :

ויקרבו ימי אימ'בירטו דילפינו מויאנה למות •
ויאמר אליו המלך • הנך הולך בדרך
כל הארץ • זעתה זה חסרך אשר תעשה עמדי צו את
ביתך • ותן את הדאלפינאטו א קארלו בן בני הככור
לאחוזה • ויאמר אימ'בירטו אליו יי שומע בינותנו
אם לא כדברך אדוני המלך כן אעשה היום הזה •
מהיום ההוא והלאה היה הדאלפינאטו למלכי צרפת
או לבניהם הככור עד היום הזה :

וידי בשנת חמשת אלפים ומאה ושמונה שנה
היא השנה השנית למלך פיליפו דבר ככר
מארד • ממזרח שמש ועד מבואו • ולא היתה קריה
אשר שנבה ממנו • ככתוב בספר עמק רפאים לר'
חיים גאליופ'אפה • ותהי צעקה גדולה מקצה העולם
ועד קצהו אשר כמוה לא נהיתה • והעיר היוצאת
אלף השאירה מאה והיוצאת מאה השאירה עשרה
בעת החיא • ולאחד גוע או חלה מהיהודים •
מתו וחלו מאה מעמי הארץ • וילכשו עליהם
קנאה :

דברי הימים

בימים הרעים ההם אין מלך ואין שר וּלְלוֹי ייִ
שהיה לנו לא נשאר מִהַיהוּדִים בְּמַלְכוּת
אַרְאֲנֹן וְקַאֲמֹלֹנִיא שְׂרִיד וּפְלִיט: וַיַּעֲלִילוּ עֲלֵיהֶם
בְּרִשְׁעֵי וַיֹּאמְרוּ בַּפֶּשַׁע יַעֲקֹב כֹּל זֹאת: וְהֵם הֵבִיאוּ
סֵם הַמּוֹת בַּעֲוֹלָם מֵאֵתֶם הִיתָה נִסְכַּח מֵהֶם בָּאָה
אַלֵינוּ הַרְעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת: וַיְהִי כִדְבַר־סֵרַת
וַיִּירָאוּ הַיְהוּדִי יִרְאָה גְּדוֹלָה וַיַּעֲנוּ בְצוּם נַפְשָׁם וַיַּצַּעְקוּ
לְאֱלֹהִים: וַתְּהִי עֵת צָרָה עֲבָרָה וַתּוֹכַחַח לְבֵית יַעֲקֹב
בְּשֵׁנָה הַהִיא: וַיְהִי בְיוֹם הַשַּׁבָּת לַעֵת עֶרֶב וַיִּקְוּמוּ
עֲלֵיהֶם בְּבֹאֲרֵצִילֹנָה וַיְהַרְגוּ מֵהֶם כַּעֲשָׂרִים נַפְשׁ
וּבְבִיזָה שִׁלְחוּ אֶת יָדָם וְאִין אֹמֵר הַשָּׁב: עוֹדֶם נִלְחַמִּי
וַיִּי נָתַן קוֹלוֹת וּמָטָר וְנִשְׁמַשׁ שׁוֹמֵף וְאֵשׁ מִתְּלַקַּחַת
וַיִּבְהִלוּ הַקָּמִים עֲלֵיהֶם בְּלֵיל ייִ שְׁפָתָם: וַיִּלְכּוֹנֶם שְׂרִי
הַעִיר וְגְדוֹלִיָּה וַיִּצִּילוּ הַנְּשֹׂאֲרִים מִיָּדָם וְלֹא עָצְרוּ
כַּח לְהַצִּילֵם מֵרֵם הַקּוֹלוֹת וְהַמָּטָר: כִּי רַבּוּ הַקָּמִים
עֲלֵיהֶם הָאוֹמְרִים נִכְחִידֶם מִגּוֹי: יִיטִיב ייִ לְמוֹבִים
וְחַמְטִים עַקְלָקְלוֹתֶם יוֹלִיכֶם אֶת פּוֹעֲלֵי הָאוֹן אֲמֵן:
וַיְהִי לַיָּמִים עוֹד וַיִּקְוּמוּ עַל הַיְהוּדִים בַּעִיר סִירְבִּירָה
וַיְהַרְגוּ כַּשְּׂמוֹנָה עֶשֶׂר נַפְשׁ וּבְבִיזָה שִׁלְחוּ אֶת
יָדָם: וְהַנְּשֹׂאֲרִים בָּרְחוּ לְנַפְשָׁם וַיַּעֲנוּ בְצוּם חֵייתָם
וּשְׁקוּ וְאִפְרָה הִצִּיעוּ לְרַבִּים:

וַיְהִי לַיָּמִים עוֹד שְׁלֹשָׁה בְיוֹם הַעֲשִׂירִי לְחֹדֶשׁ אָב
בְיוֹם עֲנוֹת נַפְשָׁם: וַיִּקְוּמוּ גַם יוֹשְׁבֵי

מֵאַרְיֵגָה

חלק ראשון פר

שארִינה * ויכו ביהודים ואבר יותר משלש מאות
נפש ויסחבום אל בור רק ובביזה שלחו את ידם:
והנשארים ברחו לנפשם אל בית מכרהם * במתן
בסתר עד עבור הזעם * וישארו ערומים מכל אשר
להם ולא יתבוששו:

גם על יושבי שולשונה * וסאלקונה * עלה
ברוב פשעינו הכורת * ורמי הקומה ננדעו
שחו נבעות עולם * ויהרגו בשני המקומות ההם
כשלש מאות נפש * ראה יי' והכימה וריבה ריבם:
גם במלכות פרובִינציה שתו היהודי כוס התרעלות
בימים ההם: * ובהניע השמועות הרעות לעיר
מונטֶון * נבהלו היהודים בפרוע פרעות בישראל:
וינזרו צומות ויחנרו שקים * ויתפללו לאלרים:
ויתחזקו ברחובותם בחצריהם ובטירותם ותהי להם
הלילה למשמר והיום בטול מלאכה: * ולא יצאו
מרחוב היהודים החוצה * עד מות האנשי המבקשים
את נפשם * ובלירִידה * ובאואִיסקה ובכל המקומות
אשר ליהודים חומה דלתים ובריה * נקתלו ועמוד
על נפשם ויעמידו שומרים עד השקיף עליהם יושב
בשמים ויצילם יי': * ובאשכנז העלילו על היהודים
שהשליכו מות בבורות וייסרום בשומים ובעקרבים
וישרפום באש * יי' ינקום דם עבדיו השפוך
אמן ואמן:

דברי הימים

ויעש פיליפו המלך במלחמה ובשלם דברים
הראויים למזכרת ועשהים ושלש שנה
מלך בצרפת ויחלה וימות והוא בן חמשים ושבע
שני וימלוך יואני בנו תחתיו בשנת חמשים ושלש
מאות ואלף : 1350

בימים ההם נלחם אורקאנה התוגר עם מיכאל
פאליאולוגו קיסר קושטנטינופולי וילכוד
את העיר הגדולה בורשיאה אשר מלכו בימינאיא
ישבו בה לפנים • ויורו המורים ויכוהו במלחמה
ההיא : ויחלה אורקאנה התוגר הגדול וימות •
וימלוך אמוראט בנו תחתיו :

יהי אמוראט בן אורקאנו בן אוטומאן ערום
כנחש • ותתיינה אזניו קשובות לשמוע
מה ילד יום : כי נכסוף נכסף לפרוש כנפיו ולהרחיב
את גבולו • ולא חשך ממנו זמנו מאומת • מכל אשר
אותה נפשו : והי שלם בין אמוראט ובין קיסר
קושטאנטינה ויכרתו ברית שניהם : וימרו שרי יון
בקיסר • והי מארקו צרנוביקיאו שר בולגאריא
בעזרם • וישאל הקיסר את אמוראט לעזרה : ולא
אחר אמוראט לשלוח שנים עשר אלף תוגרמים
לעזרתו : והי כבואם ויצא הקיסר לקראת
השרים הפושעים בו : וינגפו מפניו ויתנו עורף • ויפלו
מהם לפי חרב ותנשארים ברחו לנפשם • והמלחמה

שקמה

חלק ראשון פה

שקמה : וישלח הקיסר שבעת אלפים תוגרמים אל
ארצם • ואחיהם נשארו אתו למשמרת במלאכתו
ישבו שם : וזה החילם לבא בארץ יון • להיות בעוכרי
הערלים כיום הזה • ומי היה כל אלה • כי לו נתכנו
עלילות : ויאמרו שרי החיילים אל אמוראט לאמר •
באנו אל ארץ יון וגם הנח שמנה היא • טובה הארץ
מאד ורחבת ידים • אפס חלק לב העם היושב עליה
ויאמר בלבם עת לעשות לי יד ושם :

ויבא ריקארו מלך אינגלאטירה צרפתה
למלחמה ויצא לקראתו יואני המלך
ביר חזקה : ויהי בהלחמם נגפותו האנגלישי כתרותו
ויתפשותו חי ויאסרוהו בנחשתים ויוליכוהו אתם :
ויהי מקץ ארבעה שנים ויעשו שלם ביניהם • וישבו
אל ארצו : ויולד שלשה בנים ואלה שמותם • קארלו
והוא מלך אחריו • ופיליפו אלוף טורנאי • ולודוביקו
דוכס אנגו • וביטוריצינישי :

בימים ההם ברה אמוראט מלכו ללכת א ארץ
יון לנקום את נקמת הקיסר מאויביו :

ויאסוף אנשי חיל • והיו פקודיהם ששים אלף איש
כלם אנשים • ויבואו אל מעבר נאליפולי בשנת
שלש וששים ושלש מאות ואלף : ויעבירום
שתי ספינות אנשי גיבוב • האחת למשפחת
האימטריאני • והאחת למשפחת האיסקוארצת פיאת

דברי הימים

ויתנו בשכרם ששים אלף זהובים זהוב לאחד: וילכו
בכל ארץ יון לשלול שלל ולבוזו ככל אשר
אותה נפשם ואין מידם מציל: ותעל צעקתם
השמימה:

וימות יואני מלך צרפת אחרי הביא הזמן חצי
תלאותיו בכליותיו בשנת ארבעת
וששים ושלש מאות ואלף: וימלוד קארלו
בנו תחתיו: ויקרא שאביאו וילך קארלו
אל באריני אחרי המשח אותו: ויתן לפיליפו אחיו
את דוכסות בורגוניה ויקח פיליפו את מארגאריטה
בת לודוביקו אף הפיאנדרה לאשה ויהי ללודוביקו
לבן: כי לא היו לו בנים:

1364

וילכוד אמוראט התוגר את גאליפולי ואת
הערים הקרובות אל המעבר בשנת
ששים ושש ושלש מאות ואלף: ויעשו אוניות
להעביר הסוסים ואיש רגלי ויעברו דבר יום ביומו
וירבו מאד: ובכל אשר פנו הרשיעו לאמר אויבי
הקיסר הם: וילכוד גם את פיליפופולי ויעבור בכל
גליל השירביאה ויהתו הגוים מהם:

1366

וישם קארלו המלך חוק ומשפט על המכסים
ויאסוף כסף וזחב לבלי חוק: מכל
המלכים אשר היו לפניו: ויעש עוד הקים ומשפטים
במות המלך בלי יורשים גדולים בהנהגת המלוכה
וישימם

חלק ראשון פו

וישימם בצרפת לחוק : ויחלה קארלו אחרי עשותו
חקים ומשפטים לקיום המלכות • ויצו את ביתו •

1368 וימות בשנת שְׁמֹנֶת וּשְׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מאות ואלף : ולו
שני בנים • קארלו ולודוביקו • ויהי לודוביקו דוכוס
אורליאנסי • ותחי לו גאלינמנה אחות פיליפו
וישקונמו דוכוס מילאן לאשה :

וקארלו מלך אחריו והוא נער • ויהי לו לאומן
לודוביקו דוכוס אנגו דודו כי כן צוה

קארלו אביו לפני מותו : ולא נטה קארלוהמלך
מעצת לודוביקו דודו • עד גודלו • ימין ושמאל •
כאשר צוה אביו :

ויהי היום ויצא קארלו בעודו בחור כארזים •

לצוד ציד ביער סילואניטו : וימצאו צבי
ויתפשוהו • ורביד הכרזל על צוארו • וימצא חקוק
עליו הקיסר נתנו אלי • או מתת הקיסר היא • מהיום
ההוא ותלאה • הביא על דגלו וכלי מלחמתו צבי
עם רביד הזהב : בימיו עשה קלימינטי ששי
האפיפיאור • דתות האנאטי :

בימים הרבים ההם חברו לאזארו די שפוטו

שר השירביאה ומארקו שר בולגאריא
ושרים רבים מאלבאניאה : ויאספו אנשי חיל איש
כמתנת ידו : ויצאו להלחם באמוראט ויערכו אתו
מלחמה • וינפּו מפניו ויפלו חללים ארצה : ולאזרו

דברי הימים

רישפוטו נתפש חי ויוליכותו אתם ויורירוהו בדם
 שאולה: וילכוד אמוראט את נליל בולגאריאה מיד
 הערלים בעת ההיא: היא שנת שבעים ושלש מאות
 1370 ואלף: וישמע אחד מהשבויים: כי נהרג לאזארו
 שר שירביאה אדוניו: ויתעצב בלבבו מאד: והיה
 חיוס ויאמר: תמות נפשי עם אמוראט: הורג אדוני
 חיוס: ויקרב אליו ויקח את ההרב ויתקעה בבטנו:
 וימותו גם שניהם בעת ההיא: ועשרים ושלש שנים
 1373 מלך אמוראט: וירד בדם שאולה: בשנת שלש
 ושבועים ושלש מאות ואלף: וימלוך באיאוט בנו
 תחתיו: ויקום באיאוט על שולימאן אחיו
 ויהרגהו: והממלכה נכונה בידו: והיה באיאוט
 גבור חיל: ומפלס מעגל רגליו: ויקראוהו הילדריץ
 באיאוט: עד חיוס הזה:

רל למיד
ביזיט

ויהי אחרי מות אמוראט אביו ויאסוף אנשי חיל:
 וילך לקראת מארקו שר בולגאריאה לנקום
 את נקמת אביו ויערוך אתו מלחמ' אצל המקום אשר
 נהרג אביו: וינגף מארקו מפניו ויפלו מאדקו והשרי
 אשר אתו חללים ארצה: במלחמה ההיא: ויקח
 באיאוט חתונג את כל הערים הכצורות והמבצרים
 אשר נשארו בבולגאריאה בעת ההיא: והיה לימים
 עוד ויעבור דרך הבושנינה ויבא באונגאריאה חרדת
 ובבאאקיאח: ובאלבאניאה הפקיד כליו: ולא חמל

עינו

חלק ראשון

פז

עינו עליהם ויקח את השבי ואת המלקוח ככל אשר
אותה נפשו וישלחם אל ארצו ויקח את כל ארץ
יון וישומם למס עובר עד העיר הגדולה
קושטאנטינה הניע ויצר עליה ימים רבים :
וילך הקיסר צרפתה ויתחנן לפני המלך והשרים
לאמר : באו בנים עד משבר וכח אין ללידה
והנה עיניכם הרואות לכך היו נא לי לעזרה וידבר
המלך על לבו וינחמתו ויאמר אליו אל תירא ואל
תחת כי כעמי כעמך היום הזה וילך מאתו בשלום :
וישלח קארלו המלך את יואני אלוף מוירטה
שר צבאו ועמו שרים רבים ונכבדים
משרי החיילים אשר בצרפת : ועמהם חיל גדול מאד
ויהיו פקודיהם אלף פרשים צרפתים מלכד הסוסים
הקלים הנלויים אליהם וילכו דרך אונגאריאה
ויתחברו עם המלך שיגישמונרו ויבואו דרך
הסירביאה בעזרה השר הדישפוטו ביד חזקה :
ויחנו על ניקופולי ויצורו עליה ולא יכלו להלחם
עליה כי הצילוה התוגרמים מידם : וישמע באיאוט
התוגר ויאסוף אנשי חיל לרוב פרשים ואיש רגלי
ויעל מעל העיר קושטאנטינופולי וילך לקראת
הערלים וישבו תחתם : וירוצו הסוסים הקלים אשר
לו אנה ואנה לראות ויצאו אליהם הצרפתים
הנוסעים ראשונה ויכוס ויכתום לפי חרב :

דברי הימים

ויגבה לבם מאד ויאמרו נסעה ונלכה כי נתנם
האלדים בדינו: ולא שמעו קול מורים
מאנו לשברת עד בנא שיגישמונרו וחיל האונגרי
והאשכנזים והסירביאמי: לאמר דברי שיגישמונרו
הם פן יכבדו הצרפתים באויבינו היום הזה: ולא
יכלו השרים לתת מעצר לרוחם כי בשגעון ינהגו:
ויסע שר ויא'ינה נושא הדגל ראשונה: ומי' היתה
להם כי קצף ליי בצרפתים וחמה על כל צבאם
החרים נתנם לטבח: ויתקעו בחצוצרות ויערכו
שם מלחמה ויכו בתוגרמים מכה רבה: ויאמרו
היאח היאח: ותעבור שמחתם כמעט רגע כי
בנא סוס באיאזיט וחילו ופרשיו לקראתם ערוכי
מלחמה כתבנירת לבנה בחרושה: והיו פקודיהם
ששים אלף סוסים ואיש רגלי לרוב ויסגרם בתוך
בטרם בנא שיגישמונרו ויפלו הצרפתים לפי חרב
בעת ההיא והקול נשמע במחנה שיגישמונרו וימס
לבבם והיו למים: וינוסו מנוסת חרב בערת
ההיא: ושיגישמונרו ושר קמריי דודו ברחו
באוניה דרך הנהר דינוביאו וישליכו אחריהם
התוגרמים בני אשפתם: וכשלש מאות צרפתים
המלוכשים רקמה החיו התוגרמים לאמר אנשי חיל
הם ונתנו פדיון נפשם בכל אשר נשים עליהם: ויצו
באיאזיט ויביאו את יואני אלוף ניוירשה שר הצבא
לפניו

חלק ראשון פח

לפניו וחוא ערום כי הפשיטוהו : ויאמר אליו נשאתי
פניך להיותך בחור וממשפחת המלוכה : ועתה בחר
לך חמשה מן השבויים לשבת אתך • וחנשארים
ירדו בדם שאולה : ויבך ויתנפל לפני רגליו • וישאל
את שר קוסי • ואת נוא'ידו שר טרימוליא • ואת
פיליפו אמרו'איש • ואת אלוף ד'און : ואת שר ויאנת'
לא שאל כי מת במלחמה החיא • ויביאום אליו :
ויצן באיאזיט אל אנשי הצבא לאמר • הרנו
איש אנשיו • ויהי כהוציאם החוצה ויכיר
יואני אוף ניב'רשה • את שר בוניאל'דרו מאריסק'אקו
צרפת • והוא כענק : וירוזן וישתחו ארצה • ודמעתו
על לחיו • ויבך לפני באיאזיט עליו • ויתחנן לו :
דיאמר אל תמותהו כי אחי הוא : וישא פניו גם לדבר
הזה ויתנהו אליו ויציל חייתם ממות : והשלש מאת
הזכו לפי חרב לעיניהם • ויוליכו את שש השרים
האלה לבורש'יאת • ויאכילום וישקום • אך לא כיד
המלך : ויאמרו לתת פדיונם אז הרחיבו להם •
ויפק באיאזיט רצונם וישלחם לצוד להם ציד וישיבו
את נפשם : ויתן יעקב שר מאמ'ילין מאתים אלף
זהובים בעד פדיון נפשם ויצאו חפשים :
וידי מחנה באיאזיט כשלש מאת אלף איש
וימצאו בו מכל לשונות הגוים :
ומחנה הערלים היו כשמונים אלף וכעשרים אלף

דברי הימים

סוסים היו בחוכם : ויתנם יי ביד מבקשי נפשם
בעת ההיא בשנת חמש ושמנים ושלש מאות ואלף 1385

בחדש השביעי :

בשנה ההיא עבר לוֹדוֹבִיקוֹ דוכוס אנגו
באיטאליאה • וימליכוהו בנאפולי

למלך • וימות שם מבלי חפץ וישארו אנשיו כצאן
אשר אין להם רועה • וישבו הנשארים צרפתה :

ובשנת חמשת אלפים ומאה וארבעים ותשעה
היא שנת תשע ושמנים ושלש מאות

1389

ואלף • בחדש הראשון ביום אחרון של פסח :

ואנשי פראגה אשר בבוהימיה נסבו על כרם יי
צבאות בית ישראל כל העם מקצה ואין בהם כושל

זאיש קרדומו בידו כחוטבי עצים זיטו ידיהם עליהם
ויכום : וירגזו ההרים • ותהי נבלתם כסוחה בקרב

חוצות : וימאסו את תורת יי ואת אמרת קדוש ישראל
נאצו • ובכל זאת לא שב אפם • וישרפו מהם באש

וגם אל הקברות הלכו ויוציאו ישני עפר מקברותם •
זאת מצבותם שברו : ורבים מהיהודים האומללים

שלהויד בעצמם • בראותם כי כלתה אליהם הרעה :
ויהרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו

זאת אשת חיקו הענוגה • ואת בניו ואת בנותיו • פן
יפלו ביד הערלים • ותעל צעקתם השמימה • ראה

ג' וחביטה וריבה ריבם : ויקונן אביגדור קרא
עליהם

חלק ראשון פא

עליהם בימים ההם : בסליחתו שם תמצאנו :
וישוב באיאיזט התוגר אחרי הכותו את חיל
הצרפתים ויצר על קושטאנטינופוליו :
וישחיתו כל חלקה טובה ויתנו לשלל ולא היה מידם
מושיע ותבא העים במצור : ויראו כי אין לאל ידם
ויאמרו אברה תקותנו : ונשינו וטפינו יהיו לבז
הלא טוב לנו לתרת העיר בידם ונציל נפשותינו
ממות :

עודם צרים על העיר : וטאמירלאנו הפרסי שר
הזאנאטאי בא מארץ המזרח : ויעבור
בגליל האשיאה הקטנה : בעם כבד וביד חזקה
ותרעש הארץ מקול מצהלות אביריו : ויהיו פקודיהם
ארבע מאות אלף סוסים ושש מאות אלף רגלי :
וישמע באיאיזט וירא ויצר לו מאד : ויעל מעל העיר
ויחפו ללכת : ויבא עד אנגוריו : ויערוך אתם מלחמה
וינגף מפניהם : ויפלו אנשיו חללים ארצה : וגם הוא
נתפשח : ויאסרוהו בכבלי זהב : ויוליכוהו בכל
ערי פרס : וישימהו טאמירלאן תחת רגליו ברכבו
ויהי מלקט תחת שולחנו : ויענהו עד יום מותו :
ויהיו המתים במלחמה החיא מאתים אלף איש : לא
נשמע כזאת מאז היתה אשיאה לנו :

וינסו בני באיאיזט מפני טאמירלאנו וישבו בארץ
יון תחת כנפי הקיסר וישם עליהם משמר :

וימות טאמירלאן וישוב נירי ניליכי בן באיאזים
 אל גליל האשיאה ויקבלוהו העמים וימלוך בכל
 הערים אשר מלך אביו ויאסוף גם חיל גם פרשים
 ויהי שומעו בכל הארץ ויחר לסיניסמונרו מלך
 אונגאריאה ויצא לקראתו ביד חזקה וינגף
 שיניסמונרו מפניו כאשר בימי באיאזים אביו
 זיננס לנפשו ואנשיו הוכו לפי חרב בככר
 1409 שאלומכיו בשנת תשעה וארבע מאות ואלף
 זילחם עוד בדישפוטו משירביאה ובנבולו
 קיסר קושטאנטינופולי ולא זכר את
 הטובה אשר עשה אתו בכורחו מפני טאמירלאן
 זיחלה וימות בשנת הששית למולכו ולו שני בנים
 שם הבכור אורקאנה ושם השני מחומיט ויבקש
 אורקאנה למלוך תחת אביו והוא נער וימתחו
 משה דודו וימלוך תחתיו ויהי לימים עוד ויקום
 עליו מחומיט בן נירי ניליכי ויהרנהו וימלוך על
 כסא אביו ותכון מלכותו מאד הוא נלחם עם
 הוואלאקי ויעבור בנאטוליאה וילכוד את כל
 הערים אשר לקח טאמירלאנו בימי אביו ויגהש
 משם שרים רבים וימלוך תחתם הוא העביר כסא
 המלוכה מבורשיאה לאנדרניפולי עיר ואם בארץ
 1416 יין וימלוך ארבע עשרה שנה וימות בשנת תשע
 עשרה וארבע מאות ואלף ולפי זה החשבון נראה
 שהוא

חלק ראשון

צ

שהוא חכה את שיני שמונרו בככר שאלומביו
ולא אביו:

וימלוך שולטאן אמוראט בנו תחתיו ויהי איש
מצליח ויקח אמוראט את ברת
גיאורגיאן דישפוטו מתשירביאה על נשיו לו לאשה
ויבא אליה ותהרותלד בן ויקראו שמו מהומיט והוא
מלך אחריו ויעש כרצונו נגד הגוים אשר סביבותיו:
אז הקים יי את דברו אשר דבר ביד עובדיה הנביא
לאמר מהרסיך ומחרביך ממך יצאו:

ויהי לימים עוד ויאסוף אמוראט אנשי חיל וילך
להלחם בחמיו ולא יכול גיאורגיאן לעמוד
לפניו ויחזק את העיר שינדירגיאן וישם בתוכה
אנשי חיל ובנו הבכור בראשם ויברח לאונגאריאה
עם אשתו ובניו וילכו גם אתו רוב הכומרים אשר
בעיר כי יראו פן תדבקם הרעה ויקח אמוראט את
כל ארצו מידו וישם אל העיר שינדירגיאן פניו
ויצר עליה וילכדנה בחזקה ויקח את בן גיאורגיאן
ואת עיניו עיור ויוליכוהו אתו וישב גיאורגיאן חותן
מהומיט באונגאריאה ימים רבי וגם את אישקופיאט
ואת שופיאט ואת נובימונטי לקח אמוראט
בעת ההיא הוא התחיל לקחת את נערי הערלים
הלא הם הגניצרי ויהיו אנשי מלחמתם ושרי
צבאותם עד היום תזה:

ויואן קאשטריאוט שר האלבאניאה נבור חיל
 וילחם עם אמוראט ימים רבים : ולא
 יכול יואן לעמוד וישלח עמו ויתן לו את בניו לערבון :
 וירא אמוראט את ניאורניאו והוא הקטן וישא חן
 בעיניו ויאהבהו : ויכרות בשר ערלתו : ויסב שמו
 שכאנדרבינ רל אלישאנדרו שר : עד היום הזה :
 ומראהו כאחד מבני המלך : וילמדוהו ספר ולשון
 תונרמים : וישא חן בעיני כל רואיו : והי לאמוראט
 לבן : והוא בן שמנח שנים בחמול בשר ערלתו :
 ויגדל חנער והי לבן חיל וישמח עליו אמוראט
 ויעשהו שר צבאו : וילך להלחם באויבי
 המלך בנאטולואה וינפפו מפניו : ובכל אשר פנה
 הצליח באשר ויאתו : ויאמר המלך עליו יד ימיני
 הוא : ויאהבוהו התונרמים מאד : וילכו האונגרי
 להלחם בערי אמוראט : ולבוז בז בימים התם :
 וישלח את שכאנדרבינ לקראתם וישובו אחור : כי
 נפל פחדו עליהם : ושם אתו רבים מעבדי אביו
 וילמדוהו תורת משיחם : וידברו על לבו דבר יום
 ביומו : ויש אזנו אליהם : לכן לא רדף אחר האונגרי
 כי חמל עינו עליהם : ולא אבה שפוך דם הערלים
 בעת ההוא : וישוב לאנדרניפולי : ויכבדוהו מאד :
 וימות יואן קאשטריאוט אביו : וישלח אמוראט
 את שיבאליאה שר צבאו : לאלבאניאה

חלק ראשון פג

בֵּית חֹזֶקָה וַיִּקַּח אֶת הָעֵיר קִרְיֹת וְזֹאת כָּל עָרָיָה
וַיֹּאן קִאשְׁמֵרֵיאוֹט בְּשֵׁם בְּנֵי וַיִּשֶׁם בְּתוֹכָן מִשְׁמֵרָה
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שׁוּב־אֲלֵיָאֵה אֶל תִּירָאוּ כִּי בְנֵי אֲדוֹנֵכֶם
יָשׁוּבוּ הֵנָּה וְאִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ יֵשֵׁב וְלֹא עֲשֵׂה
אִמּוֹר אֵט מֵאוֹמָה מְכַל אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם שֶׁר צְבֹאֵן
וַיִּקַּח אֶת כָּל הָעָרִים הָהֵם וְאֶת אַחֵי שְׂכָנֵי רִבִּינָה
הַשְׁקָה סֵם הַמּוֹת וַיּוֹרִידֵם שְׂאוֹלָה וַיִּדְבַּח
עַל לֵב שְׂכָנֵי רִבִּינָה דְבָרִים נְחוּמִים וּשְׂכָנֵי רִבִּינָה
שָׁמְרָה אֶת הַדְּבָרִים וַיִּחְשׁוּב בְּלִבָּבוֹ מֵהַיּוֹם הַהוּא
וַחֲלָאָה לָשׁוּב אֶל אֶרְצוֹ וְאֵל אֱלֹהָיו וְלֹא דָם לֹא
הֵגִיד מֵאוֹמָה כִּי יֵרָא לְנַפְשׁוֹ
וַיִּקַּח קִאֲרֵלוֹ מֶלֶךְ צִרְפַּת אֶת אַנְשֵׁי הַפִּיֹאנְדֵרֵה
וַיַּעֲנוֹשׂ אֶת יוֹשְׁבֵי פֶאֶרִישׁ עַל אֲשֶׁר מֵאִמּוֹ
לַחַת הַמֶּכֶס אֲשֶׁר שָׁם עֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וַיִּסַּר אֶת
הַמִּסְנָרוֹת וְאֶת שְׁלֹשׁ אֲוֹת הַכְּרוֹל אֲשֶׁר הָיוּ מִיְמֵי
קִדְם בְּחֻצוֹת פֶּאֶרִישׁ וְאֶת דְּלָתוֹת הָעֵיר וּבְרִיחֵיהֶן
הַפִּיל אֶרְצָה וְלֹא חָמַל עַל יוֹשְׁבֵי רֹאֵן כִּי הָיוּ
בְּמוֹרְדִים וַיִּירָאוּ מִמֶּנּוּ הָעַמִּים מֵאֵד
וַיֵּשֶׁב קִאֲרֵלוֹ עִם אֲבוֹתָיו בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם וְעֶשְׂרִים
וָאַרְבַּע מֵאוֹת וָאַלְף
וַיִּמְלֹךְ קִאֲרֵלוֹ בְּנֵי תַחַתָּיו בְּשָׁנָה הַחֵיָא
וַיִּלְחַמוּ עִמּוֹ הָאִינְגְּלִישִׁי
וַחֲבוּרְגוֹנוֹנִי וַיִּקַּחוּ אֶת אֶרְצוֹ מִיָּדוֹ רַק אֲדַמַּת

הביטורִי צִינְשֵׁי • וְלֹא לִקְחוּ מִידוֹ • וַיְהִי בִלְעֲנָם עֲלוּיֹ •
 וַיִּקְרָאוּהוּ מֶלֶךְ בִּיטוּרִי צִינְשֵׁי • וַיְהִי מִנְּנִינְתָם • וַיִּלְחַם
 אִינְרִיקוּ בֶן אִינְרִיקוּ מֶלֶךְ אִינְגְּלֹאֲטִירָה בִּמְלֶכֶת צֶרֶפֶת
 בַּעַת הַהִיא לֵאמֹר • לִי מִשְׁפַּט הַמְּלוּכָה • כִּי בָמוֹת
 קְאָרְלוֹ הַחֲמִישִׁי • לֹא הֵנִיחַ יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף אַחֲרָיו •
 יוֹדֵשׁ עֶצֶר • וַיִּבְחָרוּ הַשְּׂרִים בְּפִלְיָפוּ מוֹאֲלוֹ אִישׁ • וְכֵן
 לֹא יַעֲשֶׂה כִּי לֹא יִדְוֹאֲרָדוּ מֶלֶךְ אִינְגְּלֹאֲטִירָה אֲבִי אֲבִיו
 מִשְׁפַּט הִירוּשָׁה • כִּי לִקַּח אִינְרִיקוּ אֲבִי אִירֹאֲרָדוּ אֶת
 אַחֹת קְאָרְלוֹ הַחֲמִישִׁי לְאִשָּׁת • וַיִּכְרְתוּ בִּינֵיהֶם בְּרִית
 שְׁלוֹם בְּעַד שְׁלֹשִׁים שָׁנָה • וְשֵׁם נִשְׁבְּעוּ לֵאמֹר • אִם
 יִחִיהַ אִינְרִיקוּ אַחֲרַי אֲשֶׁתוֹ יֹשֵׁב עַל כֶּסֶף צֶרֶפֶת אַחֲרַי
 מוֹת קְאָרְלוֹ הַחֲמִישִׁי • וְאִם אִינְרִיקוּ יָמוּת רֵאשׁוֹנָה •
 יִרְשׁוּ בָנָיו אַחֲרָיו אֶת קְאָרְלוֹ מֶלֶךְ צֶרֶפֶת הַדָּם • כִּי
 לָחַם מִשְׁפַּט הִירוּשָׁה • לִכֵּן בָּא אִינְרִיקוּ לְהִלָּחֵם

בצרפת בעת ההיא

אמר יוסף הכהן נראה כי כבר נמצא הדפוס בימי
 ההם: ואני ראיתי ספר נדפס בוֹיני צִיֵּאָה

1428 בשנת שמונה ועשרים וארבע מאות ואלף: ויקומו
 וישבי אשׁאִישׁ אשר בפרוֹבִינְצִיָּאָה על
 היהודים בשלשים יום לחדש שבט:

בשנת חמשת אלפים ומאה ותשעים היא שנת
 1430 שלשים וארבע מאות ואלף: ויכו מהם תשעה לפי
 חרב ובביזה שלחו את ידם: ולא היה מידם מציל

ביום

חלק ראשון צב

ביום אף יי : ושבעים וארבעה נפש המירו כבודם
 בלא יועיל : כי נפל פחדם עליהם : היום המה החוא
 אל יחד בימי שנה : כי בו שודדו הקהל החוא פתאום
 רגע שודדו ורועותם : ראה יי והביטה : כי עליך
 הורגנו כל היום : וחיבה ריבנו ונאלנו : וצרת זו
 נרמזה בפסוק הושיעני אלהים : כִּי בָאוּ מַיִם
 עָדָה נַפְשׁ : כִּי עוֹלָה לַמִּסְפָּר יְמֵי הַחֹדֶשׁ : בְּאֵן
 לַמִּסְפָּר הַנְּהַרְגִים : מַיִם : לַמִּסְפָּר הַפְּרֵט הַקָּטָן : עַד
 לַמִּסְפָּר הַנְּהַרְגִים : נַפְשׁ : לַמִּסְפָּר הַפְּרֵט הַקָּטָן שְׁלֵהֶם :
 בַּיָּמִים : הֵם בִּימֵי אֵיאוּגִינִיאוּ הַאֲפִיפִיאור בִּימֵי
 פִּילִצִּי רְבוּ הַשְּׁמֵרוֹת בַּסְּפָרֶר : וַיִּדַּל
 יִשְׂרָאֵל מְאֹד : כִּי קָם הַכּוֹמֵר פְּרָא וַיִּנְצִינְצוּ מַעִיר
 דְּאֵלִינְצִיאוּהָ מַכַּת בַּעַל דּוּמִינִיגוּ עַל תִּיהוּדִים : וַיְהִי
 לַחֵם לְשִׁטָּן : וּסְתַת עֲלִיחֶם אֵת כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ :
 וַיִּקְדְּמוּ לְבַלְעֵם חַיִּים : וַיְכּוּ רַבִּים לְפִי הַרְבֵּ וְרַבִּי שְׁרָפוּ
 בְּאֵשׁ : וְרַבִּים הִדְרִיחוּ בַכָּה הַחֶרֶב : מַעַל יי אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁרָפוּ סְפָרֵי תוֹרַת אֱלֹהֵינוּ : וַיִּרְמְסוּ
 כְּשֵׁיט חוּצוֹת : וְאֵם עַל בְּנֵים רוּמְשֵׁת בְּיוֹם אָף יי :
 וַיִּצְאוּ אֲבוֹת אֲבוֹתֵי הַכַּתָּנִים מַעִיר קוֹאִינְקָה בִּימֵי
 חֵם : מַפְנֵי חֵמַת הַמְּצִיק : וּלְכוּ אֵל מִצּוֹדֶת אוֹאִימִי
 וַיִּדְמּוּ שֵׁם : וְהַנְּשֹׂאִים מֵהֶם נִהְרְגוּ וּמֵהֶם הִרְגוּ אֵת
 בְּנֵיהֶם וְאֵת בְּנוֹתֵיהֶם לְבִלְתִּי הַנְּאֵל : וּמֵהֶם הַמִּירוּ
 כְּבוֹדֶם בְּלֹא יוֹעִיל : מַהִיוֹם הַחֹוֹא וְהַלֵּאָה : רְבוּ

האנוסים בכל ארץ ספרד • וישמו עליהם חקירה
 עד היום הזה: וישבו היהודים במצודת אואימי
 ובמצודת שוריאָה • ובמצודת אחרים עד צאתם מן
 הארץ הארורה ההיא • אשר אדרה יי:

גם על היהודים אשר היו בשאָבויה נטה קו
 תהו הצר הצורר הזה • ואני ראיתי

ספר מושחת מראהו • מאשר החביאו בבורות
 בשאָבויה • בימים הרעים ההם: ויהי הכליעל הזה
 בעיניהם לקדש: ויכתוב קאליסטו האפיפיאור זכרו
 בקדשים וחוננים לשמו בחמישי לחדש אבריל
 כפעולו השב לו אלהי:

ויאסור אמוראט השני את רכבו • וילך להלחם
 במישאלוניקי • אשר היתה לויניציאני
 בימים ההם: וילכדנה ביד חזקה • ואת סביבותיה

1442 סביב בשנת שתים וארבעים וארבע מאות ואלף
 ויהי לערלים לחרפה:

וילחם באונגאריאה ובבוסניה • ובואלאקיא
 ובארץ יון • ימים רבים • וישוב עוד
 להלחם באונגאריאה • ויצר על בילנראָרו • וישפוך
 אליה סוללות: ולא זעו אנשי העיר מפניו • ומיתו
 מאנשיו כעשרת אלפים איש • וישוב אחור בחרפה

1443 בשנת שלשה וארבעים וארבע מאות ואלף:
 ויהי לתקופת השנה • ויעבור לאדישלאו מלך

אונגאריאה

חלק ראשון פה

אוּנְנָאֲרִיאתָ • וּפְלוּנִיָּאָה • בְּנִבּוּלֵי הַשִּׁירָבִיאתָ •
וְהַבּוֹלְגָאֲרִיאתָ • בֵּיד חֲזָקָה • זִיעֶרְדִּךָ מִלַּחֲמַת בְּבִקְעַת
הַנֶּתֶר הַיָּמֹ • עֵם קֶאֱרָאֲמִבִּי וְעֵם שְׂכָאֲנִירְבִּינִי • שְׂרִי
צְבֹאוֹת אֲמֹרָאֵט • זִינְנָפוּ הַתּוֹנְדָמִים מִפְּנֵי • וּפְלוּ
חֲלָלִים אֶרְצָה בְּמִלַּחֲמָה הַהִיא • וְקֶאֱרָאֲמִבִּי
שֶׁר הַצְּבֹא נִתְפַּשְׁחִי • זִישִׁינֹו עֲלִיוּ מִשְׁמֵר
וְאִישְׂכָאֲנִירְבִּינִי וְהַנְּשֹאֲרִים בְּרַחוּ לְמוֹ • וְחַיִּי נַפְשִׁם
לְשִׁלָּל •
זִישְׁמַח • שְׂכָאֲנִירְבִּינִי לֵאמֹר • זִיאֲמֵר בְּלִבּוֹ זֶה
עַתָּה לְשַׁחֲקֵי • וַיְהִי בְּאִישׁוֹן הַלַּיְלָה וַיָּבֵא
אֱלֹהֵי אַחַד מִסּוֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ • וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה לְךָ פֶּתַח
אִישְׂקָאֲנִירְבִּינִי • כִּי לֹא רֵאִינוּךָ בּוֹרַח בְּלַתֵּי הַיּוֹם •
וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִזְרַת עֵירוֹן פִּתְגָמָא כִּי הַמִּלַּחֲמָה לְאֲדֹמִים
הִיא וְמוֹי יוֹכֵל לְעַמּוּד • וַיֵּצֵא אִישְׂקָאֲנִירְבִּינִי וַיִּקְחוּ אֶת
סוֹפְרֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאסְרוּהוּ בְּנַחוּשְׁתִּים • וַיֹּאמֶר אֵלָיו
הַסּוֹפֵר מַה פִּשְׁעֵי וּמַה חֲטָאתִי כִּי תַעֲשֶׂה אֵלָי הַדְּבָר
הַזֶּה • וַיַּעַן אִישְׂקָאֲנִירְבִּינִי לֹא עֲשַׁקְתָּנִי וְלֹא רִצּוֹתָנִי
דַּק פֶּן תִּכְרַח מֵאֵתִי עֲשִׂיתִי אֵלֶיךָ הַדְּבָר הַזֶּה • וְעַתָּה
כָּתוּב נֹא כָתוּב • נִכְתָּב וְנִחַתְּם בְּטַבְעַת הַמֶּלֶךְ אֵל
הַשֶּׁר אֲשֶׁר בְּקֶרְוִיא • עֵיר מַלְכוּת אֲכִי • וַיִּתֵּן לִי אֵת
הָעִיר וְאֵת סְבִיבוֹתֶיהָ • בְּשֵׁם אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ • כִּי כָתוּב
אֲשֶׁר נִכְתָּב בְּשֵׁמוֹ אֵין לְהַשִּׁיב • אַחַר תֵּלַךְ אֶתְּ
וְאֲנִדְלָה שְׂמֶךְ • וְהָיִיתָ לִי לְאַח כָּל הַיָּמִים • וַיֹּאמֶר

הסופר ואיך אעשה הנבלה הזאת וחייבתי את ראשי
 למלך: וישלוף אישקאנד'ירביג חרבו וישטמתו
 להרגו נפש: ויירא הסופר לנפשו ויעש כל אשר
 אמר: ויאמר אליו לכה אתנו: וימאן הסופר
 ויהרגהו ואיש לא ידע מאומה: ויחפז אישקאנד'ירביג
 וילך לאלבאניא ויכבדוהו התוגרמיס אשר שם
 מאד ויאכלו וישכרו עמו: ויהי כטוב לבם ביין
 ויאמר אליהם הידעתם את בואי הנה: ויאמרו לא
 ידענו מאומה: ויאמר אליהם אדוננו המלך שלחני
 לשבת בקר'ויה תחת השר אשר שם: ויאמינו לרביו
 כי אהבת נשים אהב אותו אמוראט המלך: ויאמר
 אחד מהם ללכת אתו: וישמח אישקאנד'ירביג מאד
 וילכו אל העיר קר'ויה: ויתן הכתב אל השר: ויתן
 חעיר בידו: ויבא אישקאנד'ירביג העירה: וכשלש
 מאות איש אבאניסי עמו: והתוגרמיס הלכו לדרכס:
 ויהי כבואו: ויסר את דגל אמור'אט: וישא דגלו:
 אשר עליו נשר שחור: עם שני ראשים: ויאמרו יחי
 אישקאנד'ירביג: וימרוד באדונו בעת ההיא: ויהרוג
 את התוגרמיס הנשארו שם: ויקח את כל ערי אביו
 כקחת איש ברל אוזן: וגם את שאר הערים אשר
 לאמור'אט באבאניאה לקח ויהי לחס למלך: וישמחו
 האלבאנישי מאד: כי קצה נפשם בתוגרמיס:
 ויאמרו יחי אדוננו אישקאנד'ירביג לעולם:
 וישמע

חלק ראשון צד

וישמע אמוראט את כל אשר הנעשה ויתעצב

את לבו מאד וילחם באישקנדרבינו

כל הימים ולא עשה מאומה: וינדל אישקנדרבינו

מאד ויהי שומעו בכל הארץ:

השלים אמוראט עם האונגרי ויתן חמשים

אלף זהובים בפדיון שר צבאו: ותשקוט

הארץ:

ויהי לימי עוד ויעבור לאדישלאו מלך אונגאראה

חוק הפר ברירת כי הסכו האפיפיאווה

איאונגיאוו וקיסר קושטאנטינופולי והוכוס בורגונני

והוינציאני את לבו אחורנית וילך להלחם

באמוראט אל עבר וארנה אשר על הים הגדול

להתחבר עם הספינות אשר שלחו שם לשמור פן

יעבור אמוראט אשר הלך להלחם עם המלך

הקראמאני אחרי השלימו עם לאדישלאו בימים

ההם: וישמע אמוראט ויחפו להלחם בקאראמנו

ויגרשוהו ויעבור את מעבר גאליפולי בעזר אנשו

גינובה ביד חזקה ויתן להם את שמרם ויהי לשבעת

הימים ויתיצב לפני האויבים אצל העיר וארנה:

דיאונשיפולי שמה לראשון: הרחוקה מאנדהינופולי

בהלך ארבעה ימים ועמו כשמונים אלף איש ויהי

ביום עשתי עשר לחדש נובמרי: בשנת ארבעה

וארבעים וארבע מאות ואלף: ויערכו שם מלחמת

14 4 4

דברי הימים

וינגפו התוגרמים ויחשוב אמוראט לברוח ולא אבו
 הניניצארי לאמר התיצב זראה את ישועת יי וילחמו
 עוד בחזקה : ויצאו הגמוני וארודינו ואשטרינוניאה
 לדרוף אחרי הכורתיים ויוציאו ארת אנשי החיל
 ממערכותם : ויבואו אורחת תוגרמים ויערכו שם
 מלחמה וירוץ אוניאדיש שר צבא לאדישלאו להיות
 בעזרתם : ואמוראט ואנשיו אזרו חיל וירוץ אליהם
 לאדישלאו ופרשו : ויכו בסוסי שער המלך מכה
 דבה וילחמו אתם הניניצארי ויקחו את לאדישלאו
 בתוך : ויכרתו הגלי סוסו ויפול ארצה ויהרגוהו :
 וימותו שרים רבים ונכבדים עמו בעת ההיא :
 ומהפולוני לא נשאר גם אחד : ויאל אוניאדיש שר
 הצבא לקחת את נבלת המלך ולא יכול וכמעט נטיו
 הגליו ביום ההוא : וימותו כל הכומרים אשר באו
 עם המלך ונושאי בר ולחם ומזון : והנשארים ברחו
 לנפשם : ויברח החשמן יוליאנו ציסארינו וימצאתו
 האונגרי ויהרגוהו ותהי נבלתו למאכל לחית הארץ
 ולעוף השמים : הוא הסיב את לב לאדישלאו להפר
 את בריתו לאמר : לא יאות לערלים לקיים ארת
 שבועתם עם שאר העמים : כן יאברו כל אויבי יי :
 ויצב שם אמוראט עמוד גדול למוכרת : ויכתוב
 עליו את כל אשר קרחו : ויתן תודה לאלרים : ועוד
 היום ימצאון שם העצמות היבשות : לאות לבני מרי :

ויצו אמר את ויסירו את ראש לאדני שלא חמלך
 מעליו וישימוהו על נס וישאוהו בכל ארץ יון
 וישמחו חתוגרמים מאד : ולא רדף אמר את אחרי
 חבורהים : ויכנע בלבבו מאד : ויאמרו אליו מדוע
 פניך רעים היום אחרי תת האלדים את אויבך בידך
 ויאמ' אין לי חפץ במלחמ' כזאת : וישוב לאנדרינופולי
 וישלם את נדריו אשר נדר : ויתן תורה לאלדים :
 אז השלים עם הויניציאני וישם אל ארץ יון פניו :
 וילך אל עבר המור' יאה אל המקום הנקרא
 איכשימילו : ושם חומה גבוה מים עד ים : שש מילין
 אורכה : וילכדנה בחזקה ויהרסנה : ויפלו אחי קיסר
 קושטאנטינופולי לפניו : חללים ארצה : ויקחו את
 השבי ואת המלקוח וישרפו חבתי וישחיתו כל חלקה
 טובה : וילכוד גם את הוילונה בעת ההיא :
 וילך להלחם באישקאנדירביג עבדו אשר
 מרד בו : וילך עמו גם מהומיט בנו
 ויצר על העיר קרויא : וישפכו אליה סוללה ימים
 רבים : ויכו חומותיה תבצורות : ולא עשו מאומה :
 ויעל משם וישוב אל ארצו : ויחלה נדאנה מדבר
 ימות באנדרינופולי : בחדש נובימרי בשנת חמשים 450
 וארבע מאות ואף וימלוך מהומיט השני בנו תחתיו :
 בן אחד ועשרים שנה מהומיט השני במלכו :
 ושלשים ושתים שנה מלך : ושם אמו יורינה

דברי הימים

בת הדיש פוטו מה שירביאה : ויהי איש מצליח ושום
ושבר הערלים כל הימים • ויהרוג את אחיו •
והממלכה נכונה בידו : ויאהוב את החכמים ואת
החרשים וידעי מלאכת מחשבת • ויתן להם כפעלים :
ויוא שיכתבו אנשי השם מלחמותיו • לקנות לו שם
עולם אשר לא יכרת : ויקרא בדברי הימים מכל
המלכים אשר היו לפניו : ויאהב את יואן מאריאה
ויציטו עבד עבדו • על אשר כתב בלשונם ובלשון
איטלקי את המלחמה אשר נלחם עם אושונקאשנו
מלך פרס : ולרוב מדותיו הטובות קנה שם בנבורים
אשר מעולם אנשי השם ויהי שמעו בכל הארץ :
ויאסור • את רכבו ואת עמו לקח עמו : וישם
אל קושטאנטינופולי פניו • בעם כבד
וביד חזקה • ויצורו עליה בים וביבשה ימים רבים :
וישלח הקיסר א מלכי הערלים לעזרה • וכפתן חרש
לא אבו שמוע : וילחמו עליה • דבר יום ביומו •
ויחפרו סביב סביב • ויעשו גשר מעבר פירה אלפים
אמה אורכו מעשה חרש וחושב • אשר לא נראה
כמוהו : ויקימו עליו מגדלים • להלחם עם אנשי
העיר • וגם חס מלאו את ידם ויחזקוה דבר יום ביומו
ולא נתנו שינה לעיניהם • וישפכו אליה התונרמים
סוללה ויכו חומותיה עד רדת : ויהי היום ויצו מהומים
ויעבירו קול במחנה לאמר • התיצבו והכינו עצמכם
לעת

חלק ראשון צו

לעת מחר : כי קרבים אנחנו א העיר הזאת למלחמת
 ונתנה האלדים בידנו : ובביזה תשלחו את ידיכם
 שלשת ימים : וישמחו אנשי החיל מאד : ולא אכלו
 ולא שתו מאומה ביום ההוא : ויהי בצאת הככבים
 וישבו לאכול לחם : איש את אחיו ואיש את רעהו
 וישמחו יחריו : ויחבקו וישקו איש את רעהו : וילכו
 לאהליהם : והקול נשמע בעיר והעיר קושמנטינופול
 נבוכה : ויבכו בכי גדול : ויקראו איש את אלהיו
 וידרשו בעד החיים אל המתים : וישאו את עצמותם
 סביב לעיר : ויתענו גם הם ביום ההוא : ושתי חומות
 סביב לה ושימו את אנשי המלחמה בין החומות
 והדלתות סגרו : ויהי בסוף האשמורת התיכונה
 ויקרבו התוגרמים העירה : וילחמו אליה בחזקה :
 גם אנשי העיר מלאו את ידם וידו אבן במ וחצי ואבני
 קלע עד אור הבוקר : וימותו תוגרמים רבים בעת
 ההיא : הבוקר אור ומהונויט הקריב : ויתנו אות
 מלחמה : ויצו וילחמו עליה סביב סביב : ויחלקו
 החומות ביניהם בים וביבשה : ויריעו תרועה גדולה
 ותבקע הארץ לקולם וישמע למרחוק : ושימו
 מנניהם בראשם : ויעלו בסלמות על חומות העיר
 בחזקה : ויפילו מהם אנשי העיר רבים ארצה : ויהי
 בנפול האחר : ויעלו שנים תחתיו כי רבו מארבת
 וימותו תוגרמים רבים בעת ההיא : והנשארים נזורו

דברי הימים

אחר : ומהומי הקריב שנית : וידבר באזני אנשי
 החיל : וישבו להלחם כבראשונה . ויעלו בסולמות
 וימלאו גם אנשי העיר את ידם בעת ההיא : ופילוס
 ארצה באבנים ובהצים ובאש הנוערת : ויעלו
 אחרים תחתם : ולא יכלו אנשי העיר השב רוחם
 בעת ההיא : איש נינובִיש היה בתוכם : וואָן
 וישמיניאנו שמו והוא גבור חיל : והוא נלחם בכל
 עוז : ושימו היונים את כסלם באיש ההוא : ויהי
 בהלחמם ויכוהו האויבים ויסר מעל החומה וילך
 להרפא : וישמע קושטאֲנטינו בן אילינָה הקיסר
 וילך אליו ויתחנן לו ויבקש מלפניו לשוב א החומה :
 ולא אבה שמוע אליו : ויצו הקיסר ויפתחו את פתח
 החומה הפנימית וילך העירה : ויהי בלכתו ויפחדו
 האנשים אשר על החומה : כי סר צילו מעליהם ולא
 נלחמו כפעם בפעם : ויקרבו התוגרמים ויעלו על
 החומה ויברחו היונים מפניהם : ויבקשו לבא
 העירה דרך השער אשר בא הנינובִיש וינוסו כמפני
 חרב : וכשלו איש באחיו ויברח גם הקיסר בתוכם
 כי ירא את נפשו : ויפול ארצה : וירמסוהו אנשי העיר
 בחפזם : וימות ביום ההוא כאחד הרקים : וינוסו
 אנשי הצבא פנימה : שנים לברם בחרו מות מחיים
 ביום ההוא : וילחמו עד צאת נפשם : כי לבס כלב
 הארי : ויהי בבואם העירה : ויהרגו כשמנה מאות

איש

איש שולפי הרב הנמצאו שם פתח שער העיר בעת
 ההיא : וגם את יושבי העיר אשר באו לקראתם
 בחצים ובקשת הכו לפי הרב : וישוקו בעיר ויעלו
 בחומות • ויבואו בעד החלונים • ובכיתה שלחו את
 ידם • ולא היה מידם מציל : ותצא העיר בגולה
 וזכרת העם מהעיר והנשים נשכבו • ותלכנה שבי
 לפני צר : וילכו אל הבמות ויקחו את שללם ואת
 כספם ואת זהבם : ואת צלמיהם ואת מצבותם שברו
 ויגלו הכומרי ביום ההוא : אז הקים יי את דברו אשר
 דבר ביד ירמיהו הנביא לאמר • גם עליך תעבור כוס
 תשכרי ותתערי : ויוציאו מהעיר ההיא כסף וזהב
 לרוב מאד • וליתר הביזה והמלקוח אין מספר :
 ויאכל מהוֹמֵי־התוגר את שלל אויביו ביום ההוא •
 בשנת שלשֶׁה וחמשים וארבע מאות ואלף בעשרים 453
 תשעה ימים לחדש מאיו : ויהי ביום השלישי • ויעש
 מהוֹמֵי־משתה גדול לכל שריו ועבדיו • ויהי כטוב
 לבם ביין • ויצו ויביאו את השבויים ראשי עם הארץ
 ויורידם בדם שאולה : ויביאו גם ריר־לֶקֶה שר העיר
 ויהרגו את בנו הבכור בפניו • ואת השני החיה לשכב
 עמו • וגם את הזקן הוריד בדם שאולה : דעו איפת
 וראו כי קושטֹאנְטִינוּ בן אֵילִינָה • היה הראשון אשר
 מלך בעיר ההיא • וקושטֹאנְטִינוּ בן אֵילִינָה • היה
 האחרון : ותהי העיר ביד המלכים הערלים אלף

ומאה ועשרים ואחד שנה ותפול ביד התוגרמים
בעת ההיא : אז נתנו הַנְּיֹבָבִים את העיר פִּירָה אל
מהומים בשלום : ויהי לימים עוד ויפילו חומותיה
ויקח מהנשים ומהילדים ככל אשר אותה נפשו ולא
היה מידו מציל וימשול במכמני הזהב ויצו מהומים
ויבנו את חומות קושטנטינופולי הפרוצו כבראשונה
ויביא איה מכל הערים אשר לקח אנשים ונשי לשבת
ותחי עיר מלכותם עד היום הזה :

וישמעו האלבֹּאֲנִישֵׁי יוֹשְׁבֵי הַמּוֹרִיָּאָה כי נלכדה
העיר וכי מת הקיסר וימרו בטומאשו
ודימיטרו אחיו וילכו אל מהומים לעזרה : וישא
את פניהם וישלח בעזרתם אנשי חיל ויכנעו
האלבֹּאֲנִישֵׁי וישוכו תחתם כבראשונה ויאמרו לתת
למהומים שבעה עשר אלף זהובים מדי שנה בשנה
ויקרא טומאשו די שפוטו המוריָאָה רק הכסא יגדל :
ויאסוף מהומים מחנהו וילך לאטיני ויחן עליה
והעיר בצורה מאד : ויראה איש ארני
הארץ כי אין לא ידו לחצילה ויתננה בידו ומחומים
נתן אליו מערי הפרזי די מחיתו ערים לשבת : ואת
שני בניו חוליך אתו כי נשאו חן בעיניו ויגדלו
הנערים ויהי האחד לבן חיל ויאהבהו מאד :
ויהי אחרי אשר נלחמו הככבים ממסלותם עם
קארלו השמיני מלך צרפת שבו וירפו לו
ואתרי

חלק ראשון צח

ואחרי אכוד כל תקוה שבר במלחמותיו את ראש
אויביו. וילכוד מלכותו מידם: וילכוד גם את
הנורמאנדיאה. אחרי הלחמו בארץ ההיא שלשים
ושש שנים. וילכוד גם את האינקוויטאניאה. אחרי
חיותה ביד האינגלישי ארבעים שנה: וידע קארלו
כי הטובות גם הרעות ילדי הזמן הרע. כאשר יחנו
בן יסעו: והי אחרי הקים אליו האלדים הרעה מתוך
ביתו. וחלחמו עם לודוביקו בנו. אשר מלך אחריו
ותכון ממלכתו: ויחלה את חוליו וימות זקן ושבע
ימים. ויחשבו רבים מהרופאים כי נתן איו סם חמות:
וימלוך לודוביקו האחד עשר. בנו תחתיו בשנת

שבע וחמשים וארבע מאות ואלף: 1457

ויראו שרי צרפת מפניו. וידברו על לב קארלו אחיו
דוכוס הביטור' צינשי לאמר. לך קצין תהיה לנו
והמכשלה הזאת תהיה תחת ידיך: ועתה אל תירא
ולבבך אל ירד. כי עמך אנחנו בכל אשר תלך:
וישמע קארלו לקולם. וילך אל הכריטאניא ביד
חזקה וילכרנה:

בימים ההם נלחמו אנשי מהומיט עם הדישפוטו
אקארנאניאה. היא לארטה. דבר יום
ביומו: ולא יכול הדישפוטו עמוד. ויקח לו לאשת
את בת ויאני שר צבא אלפונשו מלך נאפולי והי
בעזריו. ויצילו מהרב התונרמים וישבו אל

ארצם: וילך יואני חמו שר הצבא מאתו: ויקשו
 עבדי הדישפוטו על אהזניהם קשר: ויתנוהו ביד
 מהומיט: ויקח את כל ארצו מידו: וינבה לבו מאד
 וירם מאבותיו וירבה לו סוסים מאד:

וישמע ניאורגיא שר השירבאיה אבי אמו:

ויירא ויצר לו מאד: וילך אל מלך

אוננאריאה לעזרה: ולא שמע בקולו: ויחר אליו

עד מות: וישמע כי מיקיל וילונגו ולא דישראלאו

אחי אשת הואיבודה אשר בבילגראדו: באים דרך

ארצו: וישלח לקראתם: וילכו האנשים: ויברח

מיקיל מידם: ואחיו הוכו לפי חרב: ומיקיל שמר

את הדבר: וישלח לרנל את ניאורגיא וישבו

המלאכים ויאמרו באנו אל ניאורגיא: וגם הולך

לראות עדי מלכותו על שפת נהר דינוביא: ויצא אי

הדרך ביד חזקה: ויערוך אתו מלחמה ויכתו ביד

ימינו ויתפשהו חי ויוליכהו אתו: ויתן אליו ניאורגיא

כופר פדיון נפשו וישוב אל ביתו: ויצא דמו יום יום

ולא יכלו הרופאים לסגור בעדו ויתעלף וימות:

וימלוך לאזארו בנו תחתיו: ויגרש את ניאורגיא

אחיו הגדול: הוא ניאורגיא אשר עיור אמוראט:

וילך מאתו: ויהי לימים וישכב לאזארו עם אבותיו:

ויהי ריב ביניהם:

וילך ניאורגיו העיור אל מהומיט התוגר לעזרה

ותלך

ותלך גם אשת לאזארו המרת אל מלך אונגאריא
 ותכר ותתחנן לו ויתבקש מלפניו על עמה : ויאסוף
 לאר' ישראל גם חיל גם פרשים : וישלחם עם יואן
 קאדאפונא השמן שאנט אנגילו להיות בעזרתה :
 ולא עשו מאומה כי נחפו מהומיט לשלוח מרם בואם
 ויקחו את כל ערי השיר ביאה כקחת איש בדל אוזן
 וישוב החשמן אחור : וכמעט נטיו הגליו בעת ההיא
 היא שנת תשע וחמשים וארבע מאות ואלף :
 בימים ההם מרד דישפוטו המור' יאה במהומיט
 ולא נתן אליו המס כי נשען על כישענת
 קנה רצוץ הערלים : ונכזבה תוחלתו : וישוב לחסות
 תחת כנפיו : ויקבלתו : ובלבו שמר את הדברה
 זורא : מהומיט כי הככבים ממסלותם גלחמו עם
 אויביו : ופינקרא מאנשי השיר ביאה
 ויאמר עת לעשות : ויאסוף מתנתו ויהיו פקודיהם
 מאה וחמשים אלף : וישם אל אונגאריא פנו :
 ויעבור ההרים וילך עד חנהר שאבא :
 ויאסוף : יואן החשמן אשר שלח האפופיאור גם
 הוא אנשי חיל : מאישכנו ומיבואי ביאה
 ומאונגאריא כי דרוש דרש האח יואן קאפישטר' אנו
 באזני עמי הארץ : וידור להם חגן ערן בשם
 האפופיאור : ויאמינו להבריו : ויהיו פקודיהם
 ארבעים אלף : גם הואי בודה אסף גם חיל גם פרשים

דברי הימים

ויבואו לביל גרארו עיר קצה גבולם:

ומהומיט הקריב ויחן על ביל גרארו אשר על

שפת הנחל דינוביאו וילחמו אליה

ימים רבים: ויכו חומותיה דבר יום ביומו: גם

אנשי העיר ושכיריה מלאו את ידם ויתחזקו מאד ו:

ויפילו חומותיה ויקרבו אליה ולא יכלו לה: כי

הצילוה אנשי העיר כאשר בתיות החומה: ויחר

למהומיט ויאמר אל תתנו דומי לה יומס ולילה ויצו

ויחלקו ביניהם החומות וילחמו עליה וימותו בעת

החיא עם רב: ויהי לעת ערב ויקרבו גם מהומיט

ואנשי משמרתו לראות אולי יתננה האלדים בידו:

ויורו המורים מעל החומה ויכותו בדרו הימנית

ויחלש וישאוהו והאחלה ויורד לבבם ויעלו מעל העיר

ולא נלחמו עוד: ויניחו האלים המנגחים כאשר הם

וישובו אל המחנה: ויהי באישון הלילה ויסעו משם

וילכו למסעיהם אל ארץ יון: ומהומיט נדחף אל

ביתו ויכנע בלבבו ולא דבר מהיום ההוא והלאה

גבוה גבוה כבר אשונה: כי נפשו מרה לו: ובכל

עת דברו מביל גרארו תעלה חמתו באפו:

בימים ההם מת האפיפיאור קאלישמו ויבחרו

באיניאה פיקולאומינו וילך למאנמואה

ויועדו לחלחם בתונר ויאמ' ללכת גם הוא עם אנשי

החיל: ולא עשו מאומה: כי חסב האלדים את

לבם

חלק ראשון

ק

לבם אחורנית:

וישמע

מהומיט כי נועדו יחדיו להלחם בארצו

ויאסוף מהנהו בשנת ששים וארבע

מאות ואלף: וישלחם אל המוריהא: ויקחו את כל

הארץ ההיא: ואת העיר קורניטו: ודימטרו

דישפוטו נתפש חי: וישלחוהו אל קושטאנטינופולי

אסור בנהושתים כי מרד באדונו ואת בריתו הפרה:

וטומאשו אחיו ברה לרומה: ויתן אל האפיפיאור

ראש פגר אחר למנחה: ויקבלהו ויתן אלעודי

מחיתו:

ויאסוף עוד מהומיט אנשי חיל וילך עם ספינותיו

להים פונטו: ויחן על העיר מריבישונדה

ויצר עליה וילכרנה: בשנת שתים ודשים וארבע

מאות ואלף: ורוד מלכה: חותן אושונקאשאנו

מלך פרס: נתפש חי: וישלחוהו אל קושטאנטונה

וירידהו בדם שאולה: וגם את שאר הערים אשר

לערלים סביבותיה סביב: ואת שינאפי העיר: לקח

מהומיט בעת ההיא: ויאבד את כל זרע המלוכה:

גם עם אושונקשאנו מלך פרס נלחם מהומיט: ויננף

מפניו: וישוב וילחם שנית: ויננף אושונקשאנו: כי לא

נסו סוסי פרס בקול המון האלים אלי הנחשת: ויצאו

ממערכותם ויפלו חללים ארצה: וחנשארים ברחו

לנפשם:

דברי הימים

463 ויאסוף עוד אנשי חיל וספינות לרוב בשנת שלש

וששים וארבע מאות ואלף: וילכו אל

האי מימלינו. לישבו שמה לראשונה: ויצורו עליה

ימם רבים: ויכו חומותיה עד רדת וילכדה בחזקה

ואת כל זכורה הכו לפי חרב: והנשים וחמף הלכו

שבי לפני צר: ופראנצישקו נאמטלושי הנינוכיש

שה העיה נתפש חי: ויוליכותו אתה: ויאכלו את

שלל אויביהם בעת ההיא:

וישמע המונישי אשר בשואו וחס נינוכישו:

וייראו מאד וישלחו אל מחומיט לאמור

הננו לך לעבדים והיינו למס עובר: ויתנו לו עשרת

אלפים דוקאמי מדי שנה בשנה: ויכרות עמהם

ברית: ויהיו לו עד היום הזה:

ויאמרו הויניציאני עתה ילחנו התוגרמים את

כל סביבותינו ויאספנו אנשי חיל ופרשי

ויורידום הימה באוניות: וברוניאות: וילכו אל

חמוריאה ויבנו את החומת איגשימילו הנופלת: וילכו

ויחנו על קורינמו: ותבא העיר במצור: ויכו

חומותיה: וילחמו אליה דברי יום ביומו:

ויגד למחומיט ויאסוף גם הוא מחנתו: וישלחם

א עבר חמוריאה ויכו את חומו איגשימילו

ולא יכלו הערלו שומרי החומה לעמוד ויורו אחורה:

ויפילו את החומה וילכו אל המקום אשר הערלים

הלך ראשון קא

שם ייערכו אתם מלחמה ויפלו מהערלים עם רב
דהנשאים נתנו עורף ויגסו אל חים וירדפו אהריהם
דיכום לפי הרב והנשאים נתפשו חיים ויקחו את
האלים אלי הנחושת ואת כל אשר להם וישבו א
קושטאנמינה בשמהת: ומהשבויים אשר הוליכו
אתם הורידו ברחובות קושטאנמינה בדם שאולה
דהנשאים נמכרו לעבדים ולשפחות בכל ערי
האשׁיאה ולא שבו עוד לביתם:

ויראו הויניציאני כי לא יכלו לו וישלחו
מלאכים אל האפיפיאור לאמר: דבר
נא באזני מלכי הערלים להיות בעזרתנו כי באו
צים עד נפש ולא עשו מאומה כי נלחמו איש
ברעהו בעת ההיא: זהו לימים עוד ויואל האפיפיאור
ללכת להלחם בתוגר ויהיו דבריו עם מלך
אוננאריאה ורוכוס בורגוניאה ובעלי ויניציאה:
ונם אל שאר המלכים כתב לאמר עושו ובואו
לאנקונה ונלחמה באויבינו ואלכה עמכם גם אני
ולא אכה יי: כי נלחמו שרי צרפת וירחו איש
ברעהו וינגף חיל לודוביקו המלך אצל מונליריקו
לפני חיל רוכוס בורגוניאה ויפלו חללים ארצה
דהנשאים ברחו לנפשם: וישלח לודוביקו מלאכים
אל האפיפיאור לאמר לא אוכל ללכת כי כלי הקרב
שות שתו השערה ונם רוכוס בורגוניאה שלח או

דברי הימים

לאמור כדברים האלה :

בימים ההם הלכו קארלו אח לודוביקו המלך
ודוכוס בורנוניאה ביד חזקה : ויחנו
על פאר'יש כי ברה שם המלך מפניהם ויצורו עליה
ימים רבים :

והאפיפיאור הלך לאנקונה . וימצא שם

אנשי חיל . אשכנזים וצרפתים

אשר התנדבו ללכת וישלחם ביתם כי נטה למות .

ויכבר עליו חליו וימות . בשלשה עשר יום לחדש

אנוש'טו . בשנת ארבע ושישים וארבע מאות ואלף 1464

ביום ההוא הגיע שמה דוכוס ויניציאה בשתי עשר

דוניאות . וישוב אחור כי נבוכה תוחלתו :

אז שלחו הויניציאני את ניקולו קאנאליטו שר

צבאם אל ימיון : ויתנו לשלל את העיר

איניאה . וילכו אפאטראש אשר במוריאה . וילחמו

עם התוגרמים אשר שם ויכוס לפי חרב : ויקחו את

מגדל וישטיציאו ויחזקוהו וישימו בתוכו משמר :

ויאמרו שרי צרפת עד מתי תאכל חרב ויעשו שלום

ביניהם ביום הראשון לחדש נוב'מרי .

בשנת חמש ושישים וארבע מאות ואלף : פתשנן 1465

התנאים שיניח קארלו אח המלך ארת דוכסורת

הביטורצינשי ויקח הנורמאנדיאה תחתיו : ושהמלך

יתן איזח סך כסף או ערים אל השרים אשר היו בעזר

אחי

חלק ראשון ק ב

אחיו קארלו ודוכוס בורגוניא ואיש על מקומו יבא
בשלוש: ולא ארכו להם ימי השלום: וישוב קארלו
דיערוך מלחמה את אחיו לודוביקו • כי חלל את
בריתו • ויקח מידו את הנורמאניא • והי דוכוס
בורגוניא בעוזרו בעת ההיא: אז נתן לודוביקו
המלך לאחיו קארלו ארץ האי קוויטאניא וישלימו
ביניהם שנית: ויהי לימים עוד מזער וישקו את קארלו
אחי המלך סם חמות וזירידתו שאולה: ותשוב
האי קוויטאניא תחת המלך:

בימים החם הסית קארלו דוכוס בורגוניא
את אידובארדו מלך אינגלאטרת
להלחם עם לודוביקו המלך • ויעבור צרפתה ביד
חזקה: ויירא לודוביקו ויצר לו מאד • כי לא ידע
מה ילדיום: וישלים עם אידובארדו ויתן לו ככל
אשר שאל • כי לא נשען לודוביקו על עוצם ידו
ותוקפו ותשקוט הארץ שבע שנים: ויתן חמס
לאידובארדו מדי שנה בשנה כאשר התנו ביניהם:
ויהי בהניח אלדים את לודוביקו מכל אויביו
סביב • וינקום נקמתו מארץ דוכוס
גימורשיאו • ומנתת לו אישינאו לוצימבורג
הקונדישטאבלי הנדול • ויסר ראשם מעליהם
וזירידם בדם שאולה: בימים ההם לקח לודוביקו
המלך חלק גדול מהבורגוניא אחרי תכורת

דברי הימים

תאישויצארי את קארלו רוכוס בורגוניאה תחרת
ממשלת רוכוס לור'ינה : בהיות הארץ ההיא כצאן

אשר אין להם רועה :

ויואל לדוב'יקו ויקח קארלו בנו את מארג'ריטה

בת מאקשימיליאנו מלך הרומיים : אשר

ילדה לו מאריאה אשתו בת קארלו רוכוס בורגוניא

לאשה וישלימו עם הפיאנדרה בימים ההם :

1470 יהי בשנת שבעים וארבע מאות ואלף

ויאסוף מהומים אנשי חיל לרוב ויורידום

הומה באניות : ויהי מספרן מאתים משוטטות :

ומאתים ספינות גדולות וקטנות : ומתומים באשה

בראשם : וילכו להלחם בעיר קאלס'ידי אשר באי

נינרופונטי : איאובוא'יקה שמה לראשונה : ויחנו

עליה ויכו חומותיה ימים רבים : וירא מהומים כי

ארכו להם שם הימים ויאסוף עוד אנשי חיל וילך גם

הוא שמה ויכו עוד חומותיה עד רדת יוהי היום וידבר

על לב אנשי החיל : ויאמר אליהם אתם קרבים היום

למלחמה על אויבינו : אל תראו ואל תערצו מהם

כי נתנם האלרים בידנו : ויחלקו החומות : וידור

נדרים לאשר יעלה ראשונה : ויתקעו בתופים

ובחצוצרות התרועה : וישמע קולם למרחוק :

וילחמו אליה שני ימים לילה ויום : ולא נתנו שינה

לעיניהם : ויתנעש ותרעש הארץ מקול האלים

בימים

חלק ראשון קב

בימים החם • ותבקע העיר פעמים וישיבום אחור
בחזקה וימות עם רב: וישובו עוד ולא עצרו עוד כח
יושבי העיר • ויבואו אל תוך רחובת ויאמרו מות
נמות: ואשר לא מלאם לבם לעמוד ברחו א המגדל
וימותו שם כל אנשי החיל: ויבואו התוגרמי העירה
ויקחו את האיטליאני הנמצאו בעיר וישימו אותם על
נס כמשפטם • ויפשימום חיים • ויכרתו אותם בתוך
לא נשמע כזאת: ויתמלאון חוצות ניגרופונמו דם
חללים מון אל זן • ותעל באשם השמוימה: והנשים
והטף הלכו שבי לפני צר • ויקחו את כל שללה בעת
ההיא: וילכו אל המגדל ויתנוחו בידם רק כי ינחום
ללכת חפשים: ויהי כצאתם ויחללו את בריתם:

ויכום לפי חרב לא חמל עינם עליהם • ותהי העיר
השוממה למחומיט בחמשה עשר יום לחדש יוניאו •
הוא חרש תמוז בשנת שבעים וארבע מאות ואלף: 470
היא שנת חמשת אלפים ר ל ליצירה:

וישוב ניקולו קאנאליטו א ויניציאה וישימוהו
בבור על אשר לא הציל את ניגרופונמו
וישימו פיארמו מוצינינו תחתיו: וילך עם ששים
דוניאות ועשרים ספינות גדולות • אל ארץ יון:
ויחרם כל הערים אשר על הים בעת ההיא ויחר
למחומיט מאד:

ויראו הנינובישיפן תדבקם גם הם הרעה בקאפח

דברי הימים

אשר היתה להם על הים מאיור • וישלחו שמה מאה
 וחמשים איש • דרך הפד' בלי • ויעברו באונג' אריאה
 ופדלוניאה • ומארמ' אריאה • ויבואו אל קא'פת :
 וידיו אנשים אשר אמרו לתת את קאנדיאה ביד
 מהומ'ט • ויואל לשלוח שמה : ווודע הדבר
 לבעלי וניציאה • וישלחו ספינותם ויקחו הקושרים
 ויורידום בדם שאולה • וישימו בתוכה משמר :
 וישמע מהומ'ט וישם א' הים מאיור פניו וישלח שמת
 ספינותיו : גם בדרך חיבשת שלח אנשי חיל וילכו
 ויתנו על קא'פת ויכו חומותיה ותבא העיר במצור :
 ויראו תנינוכ'ישי כי כלתת'איהם הרעה • ויתנו העיר
 בידו בשנת ח'ש ושבעים וארבע מאות ואלף בששה I 475
 לחדש יוניאו : ביום ההוא שלח אקמ'ט בא'שה שר
 הצבא את זקן ביתו העירה • ויתנו לו את הכירת
 וישב על כסא שרי העיר ושופטיה • ויהי ממחרת
 ויעבירו קול ויביאו את כל כלי המלחמה אליו אל
 הכירה ויתנם במשמר : וישא את ראש כל יושבי
 העיר • ויתן על הנערים אות : ואת כל הטחורה אשר
 לבני הנכר בתוך העיר דרוש דרש • ויקחנה מאתם :
 ויבא גם הבא'שה העירה ויקח אלף וחמש מאות
 ילדים אשר עליהם האות • ואת כל העברי' והשפחות
 ויורידם הימה באוניות ואת חצי כל קנינם לקח •
 וישימם למס עובד : וגם מהנינוכ'ישי לקח • ויעבירם
 אל

חלק ראשון קד

א פיר'ה וקושטאנטינופולי לשבת חס ונשיהם ומפם :
ואת אוב'רטו אישקואר'צאפינו * אשר היה נסבת
תלו על העץ : ותהי קאפה למחומ'ט בעת ההיא *
וישימו בתוכה משמר :

ויהי לתקופת השנה ויאסוף מהומ'ט מאח אלף
איש וישלחם לאלבא'ניאה : ויחנו על
אישקוטארי אשר על נהר בויא'נה * ויצורו עליה
ויכו חומותיה ימים רבים : ויהי בעת החורף ויכם יי
בקדחת ולא יכלו עמודי ויעלו מעליה * וישבו בערי'
הקרובים אליה עד עת האביב :

בימים ההם שלח הכ'אשה מאנשי הצבא אל
ערי ווא'ני ג'ר'נוי * וילכדו את שאב'יאקו
ואת דריוא'שטרו ואת לי'שו * בחזקת * ויחרגו את
זכרם והנשים והטף הלכו שבי לפני צר : ויהי בחדש
האביב וישבו לאישקוטארי * ותבא העיר במצור :
ויראו חויניצ'יאני כי אין איש שם על לב לבא בעזרתם
וישלחו מלאכים אל מהומ'ט ויקראו לשלום : וישמע
לקולם אך כי יתנו לו את אישקוט'רי ומאה אף זהוב'
ויעשו ככל אשר שאל ויכרתו ברית שלום ביניהם :
אז הרשת לשים הב'א'לו בקושט'אנטינופולי לדין כל
דיב בין סוחריו ויניצ'יאנה היושבים שם : וישלח את
אנשי הצבא לאוננא'ריאה וספינותיו הלכו א'תפול'יא
ויקחו שלל רב :

דברי הימים

ויאסף עוד מהומיט אנשי חיל וספינות לרוב

וישלחם אל האי רודי ויבואו שמה

באחד ועשרים יום לחדש השלישי הוא חדש מאיו

בשנת שמנה ושבועים וארבע מאות ואלף : ויתנו 1478

לשלל את כל ערי הפרוז אשר שם : ויחנו על העיר

רודי ויצורו עליה : ויכו חומותיה ימים רבים :

ויצילוה מידם ויצאו אליהם כפעם בפעם : ויקרבו

גם הם העירה : וילחמו אליה דבר יום ביומו :

וישפכו אליה סוללות ותפול החומה תחתיה :

ויתמלאו החפירות אשר סביבותיה מזן אלזן :

ויחלקו חומותיה ויקרבו העירה בעשרים יום לחדש

יוליאן : כעלות השחר ויריעו תרועה גדולה וישמע

קולם למרחוק : ויעלו על פרצות החומה וישדיתו

מהם אנשי העיר עם רב ויפלו חללים ארצה : ויעלו

עוד על החומה ביד רמה : ולא יכלו הערלים עמוד

ויזורו עד רחוב העיר וירדפו התונרמים אחריהם :

ויהי חתת אלהים עליהם : והערלים אזרו חיל :

ויגרשום מחעיר וישבו לאהליהם בחרפה : ויחזקו

אנשי העיר את פרצות החומה : וישבו על בושמרתם

כבראשונה : אז תבאנה שתי ספינות אשר שלח מלך

נאפולי בעזרתם בשלשים יום לחדש יוליאן : ותבא

הקטנה העירה ביד רמה ויקבלוה בשמחה : ויראו

אנשי הגדולה ותשוב אהור : ויהי ממחרת ותבא גם

חלק ראשון קה

היא * וילכו התונרמים לקראתה ותעמוד מלכת :
 וישאה עוד הרוח ולא עמדו לפניה ותבא גם היא על
 אפס ועל חמתם העירה: וישמח כל עם האר שני ימי
 שמחה גדולה: ויתרא התונרמים מאד ויעלו מעליה
 וישבו את האלים אל הספינות וישבו אל ארצם
 בשבעה עשר יום לחדש אנושמו והמלחמה שקטה:
 וישלח מהומיט חמשה עשר אלף איש רוכבים
 בסוסים ואת אקמיט הבאשה שר צבאו
 באוניות אל האי מאורה איאוקאדיאה שמה לפנים
 וילכדוה: וגם את הציפאלוניאה ואת יאצינטו נתן
 האלים בידם: וילכו א עבר הפוליאה לשלול שלל
 עד אוטראנטו הניעו * ולא אמרו אליהם אנשי העיר
 מאומה ויעלו היבשה: וילכו בכל ארץ אוטראנטו
 ולא עמד איש לפניה וישבו העירה בשמנה ועשרי
 יום לחדש יוליאן בשנת תשע ושבעים וארבע מאות
 ואלף * ויאמרו נתנה האלהים בידנו: ויתחזקו סביב
 כמשפטם ויצורו עליה ותבא העיר במצור ויכו
 חומותיה עד רדת: ובעשתי עשר יום לחדש אנושמו
 נלחמו עליה ותבקע העיר ויבואו אליה ביד רמה:
 וינוסו אל בית תפלתם ההגמון וראשי עם הארץ
 וילכו שם התונרמים ויורידום בדם שאולה: והנשים
 והטף הלכו שבי לפני צר * ותצא מאוטראנטו כל
 הדרה בעת ההיא:

479

דברי הימים

ויחרד פירנאנדו מלך נאפולִי חרדה גדולה
וישלח לקרא את בנו דוכוס קאבריאֵה
ויאסוף את כל מחנהו וילכו אל עבר אומראֵנטו
ויחנו מנגד הרחק ויתחזקו סביב : גם דרך הים שלח
ספינות ואנשי חיל לרוב ויצאו אליהם התוגרמים יום
יום וישחיתו מהם עם רב : ויהי היום ויקרבו הערלים
העירה ויצאו אליהם התוגרמים וינגפו אנשי המלך
ויפלו רבים חללים ארצה ויפול גם הקֹנטי ווליאֹו
שר צבאם והנשארים ברחו לנפשם : ולואִישו
מקאפואֵה ואנשיו ברחו בתוך המנדל אשר אצל
העיר וירדפו אחריהם : ויכינו להפיל המנדל ארצת
וייראו האנשים ויצאו איהם לשלם ויוליכום העירה :
וינגפו עוד אנשי המלך לפניהם דבר יום ביומו
וימותו שרים רבים ונכבדים במלחמה היא
ויתחלחל המלך מאד : וילך המלך לפוליאֵה וישב
בבארליטת בימים ההם : ולמלכי הערלים שלח
לעזרה וישלח מאמיאֵש מלך אוננאריאֵה שמנת
מאות פרשים : ומספרד ומפורטֹונאל ומארֵאנון
ומקאמאלֹוניא שלחו באוניורת חיל גדול מאד :
ויתחזקו התוגרמים ולא עשו להם מאומה ויפלו
הערלים לפניהם חללים ארצה : ורבים נלכדו
בשחיתותם ויוליכום אסורים העירה בימים ההם :
ותתום לריק כחם כל הקיץ ויקומו מעליה וילכו
לשבת

חלק ראשון קו

לשבת בערים הקרובים אליה סביב
בימים ההם הלבו ספינות התוגרמים בכל ערי
הפוליאָה אשר על הים • ויתנום לשלל •
ולא היה מידם מציל : וישם אקמיט הבאשֶׁה שר
הצבא באוטרֶאֶנטו • שמנה אלפים איש ובר ולחם
ומזון לרוב : וישוב אל קושטֶאֶנטינופֹּולי לדבר אל
מהומיט ארניו • ויגד לו את כל אשר קרהו • וישמת
מהומיט מאד :

ויבא איש מארץ הנאטֹוליאָה ביום ההוא ויגד
למהומיט נס בנך באיאזיט לפני חיל
הקארֶאמֶני וגם מגפה גדולה היתה בעם : ויחרד
מהומיט מאד : והוא בן חמשים ושש שנה בימים
ההם : ויואל ללכת בעזרתו ביד חזקה • ויאמר אל
אקמיט שר הצבָה לכה אתי ונשובה אחר נלך
לאיטֶאֶליאָה : ועצת יי היא תקום : ויעבר מהומיט
וחילו אל נטֹוליאָה • ויהי בהיותם אצל אישקוטֶאֶיו •

ויחלה מהומיט וימות • בשנת אחר ושמונים וארבע
נאֹות ואלף • וימלך באיאזיט בנו תחתיו :

ולבאיאזיט אח ושמו גִימֶה הוּגֶזיזימֹו • ויטו
הניניצֶאֶרי אנשי הצבָה אחר
באיאזיט • ויחפזו לשוב לקושטֶאֶנטינופֹולי מרם
בואו • ויקחו את קורֶקוט בנו והוּגֶזי בן שלש עשרת
שנה • וישיבותו בכסא המלכים : ויאמרו יחי המלך •

ויוליכוהו ברחובו העיר ויאמרו יחי באיִאֲזִיט לעולם:
 וישׁוב באיִאֲזִיט מתנאמולִיאה בחדש השלישי
 ויבחהוהו למלך וישב על כסא המלכים: ולגיניצִאֲרִי
 ולשרים אשר נטו אחריו נתן מתנות ותכון מלכותו
 מאד: ויאסוף אנשי חיל ופרשים כי ירא מאחיו:
 וישמע גימֶה כי מלך באיִאֲזִיט ויבא מנבולו ארם
 אל האשִׁיאה הקטנה עד בורסִיאה הגיע
 ויחזקה ויגדל מחנתו מאד: ויבא באיִאֲזִיט לקראתו
 ביד חזקה ויערוך אתו מלחמה: וינגף חיל גימֶה
 מפניו ויפלו חללים ארצה בככר בורסִיאה וימות
 ביום זהו עס רב: ויברח גימֶה מצרימה ויהי
 השולטן בעוזריו וישׁוב ביד חזקה וינגף לפניו אחיו
 שנית: ויברח אל רודים וישלחהו שר הכמרים
 צרפתה: ויכבדוהו המלך וישלחהו אל רומֶה כי כן
 צוה אינוצינצִיאו האפיפיאור: ויכבדוהו וישם עליו
 משמר:
 ויחזר לבאיִאֲזִיט לבלתי תתו לשוב תוגרמה:
 ובאיִאֲזִיט שלח אליו שלשים אלף מגינים
 מדי שנה בשנה: ויוליכוהו המלך קארלו לנאפולו
 וימות בדרך בטאראצינה: כי השקוהו סס חמות
 רועץ: ויהי לימים עוד וישלח המלך פידיריקו את
 נבלתו אל באיִאֲזִיט אחיו למצא חן בעיניו:
 וישמע פירנאנדו מלך נאפולו כי מת מהומיט
 ויאמר

חלק ראשון קז

ויאמר אל שרי צבאותיו אשר באוטר אנטו לאמר :
הנה מלככם מת ועתה תנו לי את ארצי ואני אוליך
אתכם ואת כל אשר לכם אל ארצכם קוממיות :
ולא אבן התונרמים שמוע כי לא האמינו לדבריו :
ויקרב דוכוס קאלאבריאה העירה ויצר עליה ויכו
חומותיה ימים רבים : ויתחזקו התונרמי פנימה ותהי
אליהם הלילה למשמר ותיוס למלאכה : ויהי היום
וילחמו עליה ויעלו בפרצו החומה ויראו את הנעשה
בעיר וישובו בחרפה וימות ביום ההוא עם רב :
ויראו התונרמי כי בושש אקמיט שר צבאם לבא
וישלימו עם אנשי הצבא הצרים עליהם עד
שולחם תונרמתה כי לא ידעו מה היה לו : וישובו
המלאכים איהם לאמר : מת מהומיט מלכנו ואקמיט
עודנו בנאטוליאה כי נטה אחרי גימה : ובאיאזיט
הולך לקראתם וחיל גדול עמו : ויתעצבו האנשיים
ויאמרו נתנה ראש ונשובה אל ארץ מולדתנו למה
נמות בארץ נכריה : ויתנו העיר אל אנשי פירנאנדו
וישבועו לחם המלך ובנו למחר לשלחם הם וקנינם
והאליים אלי הנחשת אל ארצם : ויבואו העירה
ויפרו את בריתם ומוצא שפתם חללו : את ראשי
הצבא שמו בכור : ואת יתר האנשים שמו ברוגיאות
לאת נצלו כי אם מועטים אשר נתנו אל האונגארי
וישלחום חפשים :

דברי הימים

וילכוד באיאיזט את כל ערי האסיאה אחרי הכותו
את אחיו וישב בכורשיאה ימים אחדים :

וישא חן בעיני כל רואיו וישוב אל קושטאנטינופולי
וישמח כל עם הארץ ותכון מלכותו מאד : ויואל
למצוגה חשבון הכסף המובגה אל גנזי המלך מדי
שנה בשנה ויכתוב בספר: וישא את ראש הניניצ'ארי
וירבח לו אנשי חיל רגלי ופרשים ויתן את שכרם
מדי חדש בחדשו : ויצו וילבשו עבדיו בגדי משי
ובגדי רקמה ויהי שמעו בכל הארץ : וילך בכל ערי
יון וימצא כי מרדו חלק מהאלב'אניאה במות אביו
ויבקשו להם בורות נשברים : וישלח שמה אנשי
חיל ויתנם למס עובד כבראשונה :

ויזכור את אשר עשה פירנאנרו מלך נאפולי
ויכתוב אליו לאמר : שלח את אנשי ואת
כל אשר להם ואם אין איך המלחמ' : ויירא וישלחם
ואת כל אשר להם אל הוילונה וישבו אל ארצם :
וילך באיאיזט אל אנדרינופולי ויאסוף אנשי חיל
לרוב וישם אל ארצות הקאר'אמאנו פניו :
כי נפשו מרה לו על אשר עשה לו לפני מורת
מהומיט אביו :

והקאר'אמאנו מיתר התונרמים אשר נשאר
באסיאה וימלוך בקצה האסיאה
הקטנת : אצל הסורי'אה הינה הציליצי'אה אשר
תרשיש

חלק ראשון קח

תדשים שם על הככר · והנהר סינדה עובר בתוך ·
וימלך גם בקצה האירמיניאה הקטנה אצל התר
תאורו · והי חילו ארבעים אלף פרשים · כלם
אנשים מלמדי מלחמה · ויבטחו על רכב כי רב ·
כי עצמו מאד ·

וילך באיאוזיט בעם כבד וביד חזקה · למסעיו
דרך ארצו · עד הביטיניאה הניע · ויעבור
הפריניאה והדארדאניאה והאיאוניאה והמישיאה ·
הקאריאה · והליציאה · והפאנפיליאה · ובציליציאה
הפקיד כליו · ויט אהלו שם ·

וישמע אברהם מלך הקארמאני · כי בא
באיאוזיט · וחזק את ערי מלכותו · ואת
המעברים הצדים וישם בהם משמר · ויתיצב עם
אנשי הצבא אשר לו על ההרים הרמים ובנקיקי
הסלעים כי לא רצה להלחם בעת ההיא · וילכו
אנשי באיאוזיט כל הקיץ ההוא אנה ואנה ככל אשר
אותה נפשם ולא עמד איש לפניהם בגליל ההוא ·
וילך באיאוזיט ויחן על תדשים ויצר עליה וישפכו
אליה סוללות · ותפול החומה תחתיה · ויראו אנשי
העיר כי כלתה אליהם הרעה · ויתנו העיר בידו ·

ויבא באיאוזיט העירה ולא הניח את אנשיו לבא
רק האנשים אשר נקבו בשמות לשמרה ·
וירוצו אנשיו בכל שדה הערים סביב ולא יכלו

דברי הימים

לזרוע : ויראו יושבי הארץ כי אין לאל ידם : ויבואו
אל באיאזיט : ויאמרו הננו לך אדננו המלך לעבדים
והסר מעלינו את המות הזה : ויקבלם המלך ויתנם
למס עובד ותשקוט הארץ :

ויהי בחדש הראשון וישלח אברהם מצרימה
אל השולטן קארבינו לעזרה וישלח אליו
אנשי חיל וכסף וזהב ויגדל מחנהו מאד : ויצא השדה
אל המקום אשר בחר :

וילך באיאזיט אל המקום אשר חיל הקארמאני
שם וישלח לפניו את אלי הנחשת : ויערכו
שם מלחמה : וילחמו כל היום ההוא וימות עם רב :
וילחם אברהם ביום ההוא כגבור כאיש מלחמה :

ויהי לעת ערב וירא את אנשיו נגפים וילך בעזרתם
ויריץ עם סוסו בתוך : ויכירוהו ויכו את סוסו ויפול
ארצה : וילחם עוד בכל עוז : ותאכל חרבו בשר :
ויכוהו ויתעלף וימות : וימס לב אנשיו ויהי למים
וינוסו לנפשם : וירדפו אחריהם ויכוס לפי חרב :
והנשארים נתפשו חיים : ויחפז באיאזיט ללכת בכל
ערי הצליצ'אה ויאמרו אליו הננו לך לעבדים :
ויקה את כל מלכות הקארמאני ביום ההוא : וישא
את ראש צבאותיו ויתן את שכרם : וילכו אל עבר
שאטיל'אה ויט אתלו שם :

וקרוב איה עיר גדול' מנגד לציפרו אישקאנד'אדו
שמה

חלק ראשון ק ט

שמה ומלכה מיתר התנודמים : ויהי אויב אל בית
אוטומאן : ואל הקארמאט כל הימים : ולו
בעשרים אלף איש רוכבים בסוסים אנשי מלחמה :
ויהי דבריו עם מלך ציפרי : ועם כומרי רודו : ומלך
עליה עד היום הזה : ושמע כי הכה באיאזט את
הקארמאט ויירא ויצר לו מאד : וירא כי לא יכול
לו : ויצא אליו לשלם : ויתן לבאיאזט את ערי
מלכותו : ובאיאזט נתן אליו בנאמוליאה די מחיתו
ערים לשבת : ומלך באיאזט מנאליפולי : עד
קצה גבולי ארץ ארם בעת ההיא :
ויעבור החר תאורו וילך לאירמניאה ויקח את
כל הערים אשר היו לקארמאט שם :
ולא קמה באיש רוח מפניו וירום מאביו ותנשא
מלכותו מאד : וישם בארץ ההיא אנשי חיל :
ומושטאפה באשה בראשם : וישוב באיאזט אל
קושטאנטינופולי ויקבלוהו בשמחה :
ויהי בעת צאת המלכים בחדש הראשון די אסוף
עוד מחנתו ויעבירם אל עבר האטיאה :
זילכו עד העיר איקוניאו אשר שם מושטאפה שר
צבאו : וישם אל הציליציאה פניו : להלחם בשולטן
מצרים : על אשר עזר את אחיו ואת הקארמאט :
וישא את ראש צבאותיו ויהיו פקודיהם מאה אלף
פרשים : מלבר הגניציארי ואיש רגלי :

דברי הימים

וישמע השולטָאן כי מת הקאר־אמני וייר־

ויצר לו מאד : וישלח את המאמ־אלוקי

אשר לו ובראשם דיא־ארו שר צבאו ועמהם אנשי

חיל ערביים לרוב אל גבולי ארצו בארץ ארם :

וישמע באיא־זיט וילך תרשי־שֶׁה וילכו המאמ־אלוקי

לקראתו ויבואו גם הם תרשי־שֶׁה אל המקום אשר

באיא־זיט שם : ודיא־ארו הקריב ויערכו שם מלחמה

מחצי היום עד הערב וימות ביום ההוא עם רב : והי

לעת ערב ויפול דיא־ארו עליהם שנית : ויזורו

התוגרמים אחור : וירץ באיא־זיט לעזרתם ויעמדו

הגיניצ־ארי נגד זרון המאמ־אלוקי ויצו ויתנו אורת

ויזורו אנשיו אחור ופניחם אל האויב : וישבו אל

המחנה וישבו שם כל הלילה ותהי להם למשמר :

ומגפה גדולה היתה בחיל באיא־זיט ביום ההוא :

וקאלובי בא־שֶׁה ברח לנפשו וקירצ־יגלי בא־שֶׁה

הוכה בידו ויתפשוהו ויוליכוהו מצרימה : הבוקר

אור וישבו המאמ־אלוקי ויראו את המקום אשר

התחזקו שם וילכו לדרכם :

וישובו דיא־ארו שר הצבא והאנשי אשר אתו

אל חֶלֶב היא ארם צובא : וילכו בכל

גבולי התוגר לשלול שלל כל הקיץ וישבו אל

ארץ ארם :

ובאיא־זיט וחילו הלכו אל ארץ צילוציאה וישבו

שם

הלך ראשון קי

כל החורף • וישלימו ביניהם והמלחמה שקמה :
וישוב אל בורסיאה • ולך ארץ יון וישם בכל ערי
מלכותו שופטים ושוטרים כי בצדקה תכון כסא :
ויאהוב את הפילוסופי ואת החכמי ויקרא בספרותם
ויקריבם אליו :

ואנשים יונים באו איו בשנה השלישית למלכו •
ויאמרו לכה אתנו וארץ קורפו נתן
בידך • וישמע לקולם : ויאסוף מחנהו ויאמר להלחם
בואלאקיא בעת ההיא : ותלכנה ספינות ויניציאני
מקאנדיאה אל קורפו • וירא שר צבאם את חזקורת
העיר ואת כלי הקרב • ויקחו מאנשי העיר וילכו
להרכם : וירא באיאזיט כי נכובה תוחלתו • וישם
אל הואלאקיא פניו כאשר דבר : וישלח ספינותיו
אל הים מאזור • ואת צבאותיו שלח דרך היבשה •
ויעברו הכולגאריאה • עד ואלאקיא • הניעו • ויקחו
את שלל הערים ההם : וירא המלך כי אין לאל ידו
וישען על טוב מזג באיאזיט כי יצא שמעו בכל
הארצות : וישלח אליו מלאכים • ויאמרו עבדך המלך
אמר תחי נא נפשי ואהיה לך לעבד מעלה מנחה כל
הימים : ויקבלם ויאמר העודנו חי אחי הוא : ויתלונן
תחת כנפיו ותשקוט הארץ :

ויעבור באיאזיט הנהר דינוביאו עד מונקאסטרו
אשר על שפת הים והנהר ניסמיר • והעיר

דברי הימים

בצורה מאד עיר ואם בגליל ההוא: ומהומיט נלחם
עליה חדש ימים ולא יכול עמוד לסבת הקרת הנורא
וילך לדרך ויהי שמעה בכל הארץ:
וירצו אנשי באיאזיט בכל שדה העיר סביב
ולא אמרו אנשי העיר מאומה: ותבא
העיר במצור: ויצו ותקרבנה הספינות: ויחנו עליה
סביב ויכו חומותיה עד רדת: ויתחזקו אנשי העיר
ויעמדו על נפשם: ויהי היום ויקרבו העירה ויעלו
בחומות ופילוס חללים ארצה וימות ביום ההוא עם
רב: וישבו עוד להלחם ויפלו גם מאנשי העיר
וישארו מעט מהרב: ויצו באיאזיט ויתקעו בחצוצרו
וישובו אל המחנה וילינו בלילה ההוא: ויעבירו קול
בכל המחנה לאמר אתם קרבים מחר למלחמה:
ועתה אל תראו ואל תערצו מפניהם: כי נתנה
האלהים בידנו: וישמעו אנשי העיר ויתחזקו גם הם
ויסגרו את פרצות החומה: הבוקר אור ובאיאזיט
הקריב: ויריעו תרועה גדולה ותרעש הים והיבשה
לקולם ויקרבו העירה: ויצו ויתנו אות לדבר אתם
לראות חיוכל להצילם מרעתם: כי נכמרו רחמיו על
יושביה כי כלתה אליהם הרעת: ויקרא באזניהם
לאמר אנחנו קרבים היום למלחמה עליכם: ולא
נעלה מעל העיר עד תת האלהים אותה בידנו: והיה
בבואנו שמה לא נחיה כל נשמה: ועתה אל תרעו
היטיבו

חלק ראשון קיא

חסיבו שאת וצאו אלי לשלום וטוב ארצכם
 תאכלו רק הכסא יגדל ויקרא שמו עליכם ואשר
 ימאנו לשבת ילכו לדרכם חופשים וישמעו לקולו
 ויתנו העיר בידו ואשר מאנו לשבת הלכו חופשים
 ולא לוקח מהם שרוך נעל ויבוא העירה וישם
 בתוכה משמר ונס את שאר ערי היס לקח ואת
 מובאי הנהרות פן יוכלו לבנות באוניורת אל הים
 מאיור התוא אם לא מרצונו וישוב למסעיו אל
 ארץ יון וישב באנדרינופוליס ימים רבים
 ויגדל המלך לודוביקו מאד ויחכם מכל המלכו
 אשר מלכו לפניו בצרפת ויהי שמעו בכל

הארץ ולו שתי בנות ותהי האחת לפירו דוכוס
 בארבאנצ'יא והשנית ללודוביקו דוכוס אורליאנס
 הוא לודוביקו אשר מלך אחרי כן בצרפת וישכב
 המלך עם אבותיו בשנת שלש ושמונים וארבע

483

מאורת ואלף וימלך **קארלו** בנו תחתיו
 אשר ילדה לו קארלוטה משאבויה
 והוא בן שנים עשרה שנה במולכו ותהי לו אנה
 אחותו לאומנת וישק על פיה כל עמו ועל פי פירו
 דוכוס בארבאנצ'יא אישה ויקנא בהם לודוביקו
 מאורליאנס ולא דבר אליהם לשלם ויסת קצת
 מהשרים להלחם בקארלו ויהיו דבריו עם אנשי
 בריטאניה ויערכו אתו מלחמה בשדה אורליאנס

תחתיו

דברי הימים

ויאסוף קארלו פרשיו וחילו ויצא לקראת ביד חזקה:
ויברח לדוב'יקו מפניו • וילך אל דוכוס אל אקוניאנו •
ויהי מליץ בינותם וישלימו • ויכרתו ברית שניהם :
וילך להשתחות לקארלו • ולא ארכו לו הימי' בחצר
בית המלך • כי ירא את נפשו : וילך אל ב'לים העיר •
וינוס אל הבריטאניה • וישב שם :

ויאספו דוכוס אנג'ולים • ויוא'ני דוכוס בור'בון
גם הם אנשי חיל להלחם בקארלו •
ויצא קארלו המלך לקראתם • ביד חזקה : ויהי
לימים עוד וישלימו גם הם עם קארלו והמלחמה
שקטה :

וימות פראנצ'ישקו דוכוס בריטאניה • ותשאר
אנ'ה בתו אחריו : ויואל מאקשימיליאנו
מלך חרומיים לקחתה לו לאשה כי מתה אשתו
מאריא'ה בימים ההם : ויאמרו ויעציה לתת אותה
אליו לאשה : וישמע קארלו קול סוס קול חיל גדול
בארץ הבריטאניה • ויחפו ללכת לקראתם ביד
חזקה • וילכוד את ארץ נירמיט'ינסי וסביבותיה : ויחר
למאקשימיליאנו מאד • ויבא בנבולי פיקארדי'את
ביד חזקה • וישחיתו כל חלקה טובה : ויצא קארלו
לקראתו • ולא עשה מאנשימיליאנו מאומה • וישוב
אחור : וילך קארלו אל הבריטאניה • ויצאו לקראתו
ויערכו אתו מלחמה ויגנפו מפניו • ויפלו חללים
ארצה :

חלק ראשון קיב

ארצה : ולדוביקו דוכוס אורליאנס נתפס חי
וישימו עליו משמר : ותבך אנה ברת דוכוס
בריטאניה ותתחנן לו : ותעש ככל אשר צוה אלית
קארלו לא סרה ימין ושמאל :

ויגרש קארלו ארת אשתו מארנאריטה ברת
מאנשימיליאנו וישלחה אל בית אביה

כנעוריה : ויקח לו את אנה מבריטאניה לאשה

בשנת תשעים וארבע מאות ואלף : ויאחזה קארלו
ותלך לו בנים וימותו :

ותהי גראנארה ביד הישמעאלים שבע מאות

שנה : ותהי לצנינים בצדי מלכי ספרד עד

היום הזה : ויצורו עליה פירנאנרו מלך ספרד ואשתו

אישאכילה ימים רבים : ויבנו עליה דיק : ובתים

לשבת : ותבא העיר במצור : ויתנוה בידו בחדש

זינאר : בשנת שתים ותשעים וארבע מאות ואלף : 492

ותהי למלכי ספרד עד היום הזה : והארץ רחבת

ידים היא : וצבי היא לכל הארצות :

בשנה ההיא גורשו גלויות ירושלם אשר בספרדי

בדבר הרשעים פירדינאנרו מלך ספרד

ואישאכילה אשרתו : ומשם נפוצו לארבע

כנפות הארץ : וילכו באוניות אל אשר יהיה שמה

הרוח ללכת : לאפריקה : ואסיא : וארץ יון

ותוגרמה : וישבו שם עד היום : ויעברו עליהם צרות

רבות

דברי הימים

רבות ורעות * ותקצר נפש העם בדרך : כי מהם
 המיתו הישמעאלים להוציא הזהב אשר בלעו
 להחביאו * ומהם כלו הדבר והרעב : ומהם הושלכו
 ערומי מרב החובל באיי הים * ומהם נמכרו לעבדים
 ולשפחות בנינוכה ובנותיה * ומהם טבעו בים : ראה
 יי וזחימה : למי עוללת כה * אם יאכל אנוש פריו * כי
 וזה בתוך המושלכים באיי הים על פרוֹפִּנְצִיָּאָה *
 איש יהודי ואביו הזקן עמוף ברעב * שואל לחם *
 ופורש אין לו * בארץ נכריה : וילך האיש וימכור את
 בנו הקטן בלחם להשיב את נפש הזקן * ויהי בשובו
 אל אביו וימצאונו פלמת * ויקרע את בגדיו : וישוב
 אהאופה לקחת את בנו * ולא אבה האופה להשיבו *
 ויזעק צעקה גדולה ומרה על בנו * ולא היה לו
 מושיע : כל זאת באתנו בשנת כי רב'ים בני שוממה *
 היא שנת שתים וחמישים שנה ומאתים שנה וחמשת
 אלפים * ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך : ועתה
 אהים אל תרחק : יי לעזרתנו חושה : כי עליך הורגנו
 כל היום נחשבנו כצאן טבחה : חושה לעזרתנו אתי
 תשועתנו * וריבה ריבנו ונאלנו :
 וגם על אשר המירו כבודם בלא יועיל בימי
 חכמר פרא וינצינצו שר'י היתה אישאכ'לה
 הזאת לשמן בימים ההם : ותשם עליהם חוקרים
 ודורשים : לראודת הילכון בתורת משיחם אם אין :
 וישרפו

חלק ראשון קיב

וישרפו מהם למאות על לא דברי ואת כל אשר להם
בזו דבר יום ביומו : וזה החילם לברוח : וללכת גם
מהם תונרמתה : לעבוד את יי אלהינו כיום הזה :
ויקנא יי לעמו ויתן למלכים האלה גמול
כמעשה ידיהם : ותמו בתם בפורטונאל
בלדתה : ובנה הבכור מת בדבר ולא נשאר להם
בן זכר יורש עצר : ואישאבילה המלכה קצתה
בחייה ותאכל הצי בשרה מהננע הרע ונאמן הנקרא
סרסן ותמות :

אמר יוסף הכהן גרוש צרפרת והגרוש הוח
העירוני לחבר הספר הזה : למען ידעו
בני ישראל את אשר עשו לנו בארצותם : בחצרותם
ובטירותם : כי הנה ימים באים :

גם בפורטונאל : רבו השמדות : וגזרו בכח
החרב : לבלתי לכת אחרי תורת משה עבר
יי : ויקחו את בניהם וארזת בנותיהם וישלחום לאוי
הים אשר אין שם יושב : ורבים קדשו קדוש ישראל
ורבים נגידו ופלהו לצלמא : וימירו כבודם בלג
יועיל : ויהי לימים עוד : ויקום על הנדחים כומר אחר
לשמן : ויהי בהיותם בבית תפלתם ויסת עליהם את
יושבי הארץ : ויקומו עליהם ויהרגום ולא חמלו על
איש ואשה : ולא היה המלך בלישבונה בעת ההיא :
ויוגד למלך ויחר אליו מאד : ויקחו את הכמר

דברי הימים

וישרפוהו באש • ומעטים מאשר היו אתו • הוחררו
בדם שאולה :

ויצאו רבים מפורטוגאל בעת ההיא וילכו אל
ארץ המזרח לעבוד את יי אהינו כבראשונ' •
וישבו שם עד היום : ורבים נשארו שם • פוסחים על
שתי הסעיפי • את יי היו וראים ובפסלם היו נשבעים •
ואל במותם הולכים • דבר יום ביומן : וירבו ויעצמו
בעושה עד היום הזה : מהיום ההוא והלאה לא
נשאר בכל מלכות ספרד איש • אשר בשם ישראל
יכנה :

ולא נרשם מלך נאבארה מארצו • וילכו שם
מתיהודים אשר באראנון רבים לשכרת :
ויהי לתקופת השנה • ויבקשו האנשים • אשר נגע
אהים בלבם • לצאת מכור הברזל כי יראו לנפשם •
ויתנם מלך אראנון עבוד • ויבואו באונורת עד
פרובינציאה • וישבו באויניון ימים אחדי • ויהי בתוך
הכאים דון בונאפוויש דודי • ואשתו אורוס'טי ואמה
דולצה • בנעוריה בית אמה • ובניו • ודון אברהם
אופיציאל ואשתו מיר'ת • ועוד רבים אחרים • אשר
לא אשא את שמותם : וימצאו שם את אבי כמר
יהושע הכהן מן הכהנים אשר יצאו ממצודת אואיטי
ויתנו לו את מרת דולצה אמי לאשה : ולא ארכו
להם שם הימים וילכו משם תונרמתה וישבו שם עד
היום :

הלך ראשון קיד

היום : ויהי לזמנים עוד ויגדש המלך את הנשאים
בנאבארה ולא יכלו לצאת סגה עליהם הדרך :
וימירו את כבודם בלא ועיל וידחו מעל יי אלהי
ישראל : גם היהודים אשר במלכות פרובינציאה
גורשו ולא רצו לצאת וימירו את כבודם בזרון בלא
ועיל וישבו שם עד היום : לא נשאר בפרובינציאה
כי אם היושבים באבינון ובערי אשר לאפיפור שם :
וישלח באיאזט בשנת שלש ותשעים וארבע 493

מאות ואלף : את קארון באשה שר
צבאו קדמת אונגאריאה ועמו כשמונת אלפים איש
רוכבים בקוסים : וילכו עד זאבאריאה ויבוזו את
כל אשר מצאו ויהי חתת אלהים על יושבי הארץ
ההיא ויראו יראה גדולה מאד : ויעדו שרי
קרואציאה ואישקלאבונאה ואונגאריאה ויכרתו
עליהם ברית ויאספו אנשי חיל ויצאו לקראתו :
וישוב קארון אהור עד הר הדיאבלו אשר בין
קרואציאה ובין קורבאביאה ויט אהלו שם : ויערכו
שם מלחמה על נהר מוראבה ויחלק קארון את
אנשיו לשלשה מחנות : ויערוך ישמעאל שר המחנה
הראשון אתם מלחמה : וינגפו מפניו וירדפם עד
הנהר מוראבה ויפלו מן הצורים הנבוהים בכורחם
וימותו : וישוב ישמעאל ויערוך עוד מלחמה אל
המחנה השני ויפול גם עליהם קאריבילו ואיבודת

דברי הימים

מרעהו שר השני : ויכו את מחנה הקונמי גואן
 טורקואטו לפי הרב : וירד מעל הסוס : לתלחם
 ויכוהו וימות : וקארון באשה נלחם במחנ' האונגארי
 ויחרימם וינפונם הם מפניו : ויקחו את הארון באנו
 מקרואצ'יאה ואת בנו הרגו בחרב : וימות ביום
 ההוא עם רב : ומהתגורמים לאמתו כי אם מתי
 מספר : ויבקשו במתים ויקחו את ראשי השרים
 וישלחום אל באיאזט תוגרמתה : ויהיו חמתים
 במנפה ההיא כשבע אלפי איש : ויפלו כלם
 בשעה אחת :

ויהי גאליאצו מאריאה בן פראנצ'ישקו שפורצת
 דוכוס מילאן גבור חיל : ותהי לו בונה ברת
 דוכוס שאבוויא לאשה : ותלד לו בן : ויגרש את
 לודוב'יקו המורו אחיו מעליו בעצת קיקו סימוניטה
 קאלאברה'יטו : וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלם :
 וילך ברחבי וואן מאריאה ויסקונטי האכזרי דוד אמו
 ואחר שרירות לבו כל הימי : ויקח לו מבנות מילאן
 מכל אשר בחר ויענה אותן וישא את שמותן על
 שפתיו : ויוסיפו עוד שנא אותו : על נאפופיו ועל
 דבריו : ויקשרו עליו קשר ויהי היום ויחרגוהו בבמת
 שאן איסטיפאנו ביום אידם : ויהיו בקושרים וואן
 אנדר'יאה לאנפונ'יאנו וקארלו וישקונטי ונירולימו
 אולגיאטו : ויברח וואן אנדר'יאה בחפזו בין הנשים

וירדוף

חלק ראשון קטו

וירדוף אחריהם הכושי ויהרגוהו וגם קארלונפל שדוח
 ותהום כל העיר עליהם וגירולימו ברח אל ביתו
 וילך משם בבגדי גלח כמתנכר וכיהוהו ויתפשוהו
 חי ויורידוהו בדם שאולה ותשקוט הארץ וישב
 יואן נאליאצו תחת אביו והוא בן תשע שנים בשנת
 שבע ושבעים וארבע מאות ואלף ותתי אמו אליו **477**
 לאומנת וישק על פיה ועל דודיו כל עמו ימים רבי
 וישמע לו דוביקו כי מת אחיו ויבא אל לומבארדיא
 וילכו ארץ טורטונה ויהי רוביטו סאנסיפרין
 בעוזריו וישלימו ביניהם ויהי אל בן אחיו עם בונה
 אמו לרועה ויהי שמעו בכל הארץ כי השתרר
 עליהם גם השתרר ויגדל הדוכוס ויתנו לו את
 איסאבילה בת אלפונסו מלך נאפולי לאשה ותלד
 לו בן ויהיו ימיו מעט ורעים ויאסוף מזלו ננהו ויהי
 תחת לו דוביקו דודו כשבו הרב כל הימים ולפי
 היה לו כי אם שם הדוכוס ודודו היה אדון כל הארץ
 לפניו יכרעו כל יושביה וייראו מפניו מאד
דירא אלפונשו כי גדל יואן נאליאצו ואדנותו
 לאנתן לו ויחר אליו מאד וישלח מלאכים
 אל לו דוביקו לאמר למה תעשה כה אל בן אחיך
 ולא שת לבו אליהם וישבו אל ביתם וישמו
 אלפונסו את לו דוביקו לאמ' יתמו מלחמות מלכותי
 דארעה מה אעשה לו ולו דוביקו שמר את הדבר

ויסת עליו את קארלו מלך צרפת • וישם בלבו
 לקחת המלכו ההוא כי לומשפט המלוכה:
 וישמע המלך ויאמר לחכמים • היושבים ראשונה
 במלכות: ויאמרו לא נפלאת היא המלך • כי שאל
 נא לימים ראשונים ויגידו לך • כי הנורמאני אשר
 מלכו בציציליאה ונאפולי הצילו המלכות ההוא מיד
 אויבי דתנו • והשיבוהו אל הבמה: ובגלל הדבר
 הזה נתנוהו האפיפיאורים אל בית צרפת ארבעה
 ועשרים פעמים • ופעמים נתן אליהם משתי עצורת
 כוללות: וגם קארלו אלוף אננו • מלך בציציליאה
 בדברי אורבאנו הרביעי האפיפיור • וקיימו קלימנטו
 אשר קם תחתיו: ויקח המלכות ההוא בחרבו
 ובקשתו מיד מאנפרידו ממזר פידיריקו שני הקיסר
 אשר לקחו נגד הדין: וימלוך אחריו קארלו בנו
 בשנת שנים ושמונים ומאתים ואלף: ותכון מלכותו
 חמש ועשרים שנה: ויצו אל ביתו ויתן את מלכות
 אונגאריאה אשר ירש מאשתו לקארלו בנו הבכור:
 ולרוברטו השני נתן את מלכות נאפולי וציציליאה:
 וימלוך רוברטו שלש ושלשים שנה: ויולד בן ויקרא
 שמו קארלו • וימות קארלו על פני אביו: ותשאר
 יואנה בתו אחריו • ותהי לרוברטו המלך לברת
 ויאהבה תחת בנו: ויצו לפני מותו שימלוך אחריו
 אנדריאה בן אהיו מלך אונגאריאה ויעשו כן: וימלוך
 אנדריאה

1282

חלק ראשון קיו

אנדריאָה : ויקח את יואָנה בת קארלוֹ המת לאשה
 זיבא אליה : ותנעל נפשה במלך ותחרנהו : ותקח
 את קרובה לודוביקו שר טאראנטו תחתיו : ויבאו
 מאונגאריאה ביד חזקה לנקום את נקמת מלכם
 ותהי המלחמה חזקה באיטאליאה בעת החינה :
 ותברח יואָנה המלכה מפניהם ותלך לפרובינציאה
 ותתן מלכותה ללודוביקו דוכוס אנגו : אח קארלוֹ
 מלך צרפת : ויעבור באיטאליאה בשנת שתים
 ושמונים וששלש מאות ואלף : ולא הצליח : וישאר
 המלכות ללאדישלאו : ויגרשהו גריגוריו
 אפיפיאור : ויתן המלכות ללודוביקו בן לודוביקו
 דוכוס אנגו : ואף גם בהיות המלכות ללאדישלאו
 מלך אונגאריאה מירושת אנדריאָה : נתן שני
 לקארלוֹ מלך צרפת : כי מת לאדישלאו ובנים לא
 היו לו ותשאר יואָנה אחותו אחריו : ותתנהו אל
 דינאטו אח לודוביקו מאנגו וימלוך שש שנים וקיימו
 אליסאנדרו האפיפי בימים ההם : וגם את לודוביקו
 מאנגו קיים מארטינו האפיפיאור : לכן אליך אדוננו
 המלך משפט המלוכה : ועתה אדננו לך רש כאשר
 דבר אליך : כי לעת כזאת הנעת למלכות : ובמה
 יודע איפה כי נתנך האהים עליון הלא בלכתך לקחת
 את אשר היה למלכי אשר היו לפניך בצרפת ברצון
 האפיפיאורים : אשר היו עד היום הזה : ויטב

דברי הימים

הדבר בעיני המלך • ויתן אל לבו ללכת :
בימים ההם מתו יואן גאליאצו דוכוס מילאן

ובנו זגס אהבתם גם קנאתם אברה
וימלוד ברוכסות לודוביקו המורו דודו בשנת שלש
ותשעים וארבע מאות ואלף : בחדש העשירי • ויהי
שמעו בכל הארץ :

ויאסוף קארלו המלך אנשי חיל ופרשים ויסעו
מצרפת בסוף אנושטו בשנת ארבע

ותשעים וארבע מאות ואלף : ויעבור באיטאליאה
כאשר אותה נפשו ואין כושל במחניו • ויהיו בעוזריו
כוכבי השמים וכסיליהם במלחמה ההיא : וילך אל
פיסה ויצילנה מכף מעול וחומס • וישומו וועצית
ושופטיה כבראשונה ולגתהו למס עובד : וישלח
מלאכים אל גינובה • ויאמרו להשיב תחת ידם את
שאריואנה ואת פיאמרה שאנמה • ולא עשו מכל
אלה מאומה : וילך למסעיו עד פלורנציאה ויכבדותו
בעלי פלורנציאה מאוד : וישלחו שם אנשי גינובה
מלאכים על דבר הערים ההם • ולא שמע בקולם
וישובו :

וישמע אלפונסו מלך נאפולי את שמע קארלו
הקרב אליו ביד חזקה • ויירא ויצר לו
מאד : ויתן המלכות ביד בנו פירנאנדינו ויקח את
הכסף וארת הזהב ואת אבן היקרה אשר אצרו
אבותיו

חלק ראשון קיז

אבותיו • ויברח מפניו א ציציל יאה בחדש שנים עשר
הוא חדש אדר : זקארלו מלך צרפת הקריב ולא
עצר פירנאנדינו לפנינו כח וילכדו את נאפולי בחדש
זהוא : ופירנאנדינו המלך ודודו פיריריקו ומארקיש
פישקארה נאספו אל מצודרת קאשטיל נובו
אשר בנאפולי כמפני חרב ושבע מארת איש
אישוויצ'ארו עמו : ויתנו את היהודים אשר היו שם
לשלל בעת ההיא : וישב קארלו בחצר פוזו ריאל
יום או יומים ויבא העירה בשלשה ועשרי יום להדש
מארצו ויחן במצודת שער קאפואנו ימים אחדים :

ויקח את כל ערי המלכות החונת • ויהי שמעו בכל
הארץ :

וישובו הפיאורניט'וני להלחם בפיסה לחשיבה
אליהם • ותקצר נפש בעלי פיסה
במלחמה ההיא : וישלחו אל בעלי ג'ינובה לעזרה •
ויהיו בעזרתם בעת ההיא :

ויגורו שרי הערלים מקארלו • ויועדו לב יחדיו
ועליו ברית יכרותו בחדש השני הוג'ת
חדש אבריל : ויהיו בקושרי האפיפיאור אליס אנדרו
ומאקשימיליאנו • מלך תרומיים • פירדינאנדרו מלך
ספרד • ובעליו ויניציאה : ויהי גם בקושרים להלחם
עמו • לזרוב'יקו המורו דוכוס מילאן : כי סרה תלונת
מלך נאפולי מעליו • במות יואן גאליאצו דוכוס

דברי הימים

מִלֵּאן וּבְנֵי הַקָּטָן וַיְהִי הַדּוֹכָסוֹת אֵלָיו : וַיִּשְׁלְחוּ לוֹ
מִלְאכִים לֵאמֹר שׁוּב אֶל אֶרֶץְךָ וְאֶל מוֹלַדְתְּךָ : וְאִם
אֵין אֵלֶיךָ הַמִּלְחָמָה : וַיִּירָא קִאֲרָלוֹ בְּלִבּוֹ וּלְאָדָם לֹא
הֵגִיד מֵאוֹמָה : וַיִּתֵּן נְצִיבִים בְּעָרֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־הַמֶּלֶךְ
וַיְהִי גִיל בִּירְטוֹ מוֹנֵפִינְטִיאִירוֹ מִשְׁנֵהוּ לְהֵם לְרוּעָה :
וַיִּחְפְּזוּ לְשׁוּב עִם יִתְרַ אֲנָשָׁיו : כִּי שָׁמַע שְׂרִיקוֹת עֲדָרָיו
יֹצֵאִים לְקִרְאָתוֹ הַדֶּרֶךְ :

בִּימִים הֵהֵם נִתְּנָה נֹבֵאִירָה אֶל לֹדוֹבִיקוֹ דּוֹכּוֹס
אוֹרִלִיאִינִם בְּעֶרְמָה : וַיִּשְׁכֵּם בְּתוֹכָהּ
מִשְׁמֵר : וַיֹּאמֶר לְלֹדוֹבִיקוֹ דּוֹכּוֹס מִלֵּאן : וַיַּחַר
אֵלָיו מְאֹד :

וַיָּבֵא קִאֲרָלוֹ לְמַסְעָיו עַד פִּיֶּסֶתָּהּ : וַיּוֹאֵל לְעַבְדּוֹ
הַהַר אֲפִינִינֵנוֹ דֶּרֶךְ פּוֹנְטִרִימֹלוֹ בְּעֵת הַהִיא :
וַיִּצְאוּ לְקִרְאָתוֹ הַקּוֹשָׁרִים : בְּעַם כְּבֹד וּבִיד חֹזְקָה
בְּפוֹרְטֵנוֹ נֹבְוֹ עַל נְהַר טֵאֲרוֹ אֲשֶׁר בְּגִבּוֹלֵי פֶאֲרָמָה :
וּמֵאֲרִקִּישׁ מֵאֲנִמֹּוֹאֵה שֶׁר צִבְיָהּ בְּעָלָיו וַיִּנְיִצִּיאָהּ
בְּרֵאשִׁים : וְגַם חֵיל לֹדוֹבִיקוֹ הַמּוֹדֵרוֹ נִלְוָה אִתָּם בְּעֵת
הַהִיא : וַיִּירָא קִאֲרָלוֹ מִפְּנֵיהֶם וַיִּשְׁלַח מִלְאכִים לֵאמֹר
אֵעֲבֹרָה נָא בְּאַרְצְכֶם וְאֲשׁוּבָה אֶל מְקוֹמִי וּלְאַרְצִי :
וַיֹּאמְרוּ לֹא תַעֲבֹר כִּי בַחֲרִב נִצָּא לְקִרְאָתְךָ : וַיִּדְבַר
קִאֲרָלוֹ עַל לֵב אֲנָשָׁי הַחֵיל כְּגִבּוֹר כְּאִישׁ מִלְחָמָה
וַיִּשְׁאוּ אֶת קוֹלָם וַיִּרְיעוּ : וַיִּתְּנוּ אוֹת מִלְחָמָה : וְעֵצָה
יִזְאָן יֶאֱקִימוּ טְרִיאֹוֹלִצִּיאֹו בְּמִלְחָמָה כְּדַבַּר אִישׁ אֱהִים
בְּעֵת

חלק ראשון קיה

בעת ההיא : ויאמר למלך הבה נתחכמה להם :
וישלחו לפניהם בערמה ארבעים פרדים נשאים
כל טוב המחנה וילכו לדרכם : ויראום האימאליאני
ויצאו ממערכותם לעשרות ולמאות וירוצו אחריהם :
וילכו גם האלבאניסי רוכבי הסוסים אחריהם : והי
דיב ביניהם : ויכו איש באחיו ואיש ברעהו : על דבר
הבגדים והכלים והפרדים ויפלו מהם ארצה כאלף
איש כמעט רנע : וישמע קולם למרחוק : ויאמר
המלך זה עת לשחוק ויערוך אתם מלחמה : וינפּו
מפניו ויפלו כחמשת אלפים איש ארצה : רבים משרי
איטאליאה הוכו לפי הרב : וחמשה משרי המלך
נתפשו בעת ההיא :

וגם קארלו בעצמו נלחם עם פראנצישקו שר
צבא ויניציאני וישברו החניתות : וישלוף
המלך חרבו ולת יכול פראנצישקו לעמוד : וינּוּס
מפניו : וירימו שם אנשי פארמא עמוד ויהי לנס עד
היום הזה :

ביום ההוא הוא יום שלש עשרה לחדש יוליאו

בשנת חמשתשעים וארבע מאות ואף : 1495

לקח המלך פירנאנדינו את נאפולי מיד הצרפתים :
ויהי עם הארץ בעוזריו : ותשארנה המצודות ביד
המלך ותבאנה במצור : ויכתוב פירנאנדינו אל
בעלי ג'נובה וישמח כל עם הארץ מאד :

דברי הימים

וילך קארלו למסעיו עד אסמי • ויחזק את
נובארה וישם בתוכה אנשי חיל • ובר
ולחם ומזון לרוב • ויגרש משם את הזקנים ואת
החולים ואת הנשים ואת המף • וישוב אל ארצו
ויקבלוהו בשמחה • אחרי כן השלים עם לודוביקו
המורו כי אירקולי דוכוס פירארה חותן המורו הליץ
בינותם • וישיבו לו את נובארה בעת ההיא • והמורו
נתן ארז מגדל גינובה ביד דוכוס פירארה חמו
לעירבון • אז באו שני עבדי המלך א גינובה לשלוח
ספינות בעור הצרפתים אשר נשארן בנאפולי
במצודות • וישמעו כי נלכד קאשמיל נוטי • ולא
שלחו שם עוד :

בימים ההם בשנת חמשת אלפים ומאתים
וחמשים ושבעה היא ששה ותשעים i 496
וארבע מאות ואלף • בעשרים יום לחדש דיצימרי
הוא חדש טבת • נולדתי אני יוסף בן יהושע • מן
הכתנים • אשר גורשו מספרד • במדינת פרובינציאה
באויניון אשר על נהר רוני • ויציאני אבי משם • ואני
בן חמש שנים • ונשב בגבולי גינובה העיר עד
היום הזה :

ויאמר קארלו המלך לשוב שנית לאיטאליאה
ביד חזקה ולא יכול • כי נסוגו אהור
כוכבי שמי • ועצתו היא תקום • ויחלה וימות בשנת
שבע

חלק ראשון קיט

שבע ותשעים וארבע מאות ואלף ויהיו שני חיינו 497

שבע ועשרים שנה ובנים לא היו לו: ויבחרו השרים

דוכוס אורליאִינס • ובאלוֹים •

וימליכוהו למלך וישב בכסא

המלכים: ויגרש לודוביקו את יואנה אשתו בדבר

האפיפיאור: כי מום בה וחמוטרות על גבה: אשר

לקח מיראתו את לודוביקו אבי קארלו המלך ולא

יסף עוד לדעתה: ויקח לו את אנה מברייטאניא:

אשת קארלו המלך לאשה:

בראשית ממלכת לודוביקו בא מאקשימיליאנו

מלך הרומיים בבורגוניא ביר חזקה:

ויצאו לקראתו וישוב אחור בחרפה: וישלום

לודוביקו מלך צרפת עם מלך ספרד: ועם מלך

איטלאטרה: ויכרתו ברית ביניהם:

וידע לודוביקו כי לו משפט דוכסום מילאן

מירושת ואליינטניה אם קארלו אביו:

בת יואן גאליאצו ויסקונטי דוכסום מילאן הראשון:

כי נתנה אחיה פיליפו ללודוביקו מאורליאִינסי את

קארלו הששי מלך צרפת לאשה: ויכרתו ברית

לאמר אם ימות פיליפו בלי בנים יהיה הדוכסות

לואלינטניה ולבניה אחריה: והאפיפיאור קיים

הברית: כי לא יהיה קיסר בימים ההם: איש היושר

בעיניו יעשה:

דברי הימים

ויגרש לודוביקו המלך את סוחריו גינובה בימים
ההם וישבו אל ארצם :

ויהיו דבריו עם הפיורניטני ועם בעלי

ויניציאה ויאסוף גם חיל גם פרשים

ויעבור לאיטליאה ביד חזקה : וישמע לודוביקו

המורו ויתחלחל ויאסוף גם הוא אנשי חיל וישלח

אל גינובה לעזרה : ואנוסטניו אדורנו וגואן אחיו אז

בארץ ויתמהמהו לשלוח ולודוביקו הקריב וילכוד

את אליסאנדריא וסביבותיה ועוד ידו נטויה ויחר

ללודוביקו המורו מאד : וירא כי לא יכול לו וכי

אבן מקיר תזעק אחריו : וישם אל ארץ אשכנז פניו

ויחפו לברוח : וישלח לפניו את אחיו אשקאניאו

החשמן ואת בניו ואת כל הון ביתו . וילך אחריהם

וארבעת אלפים אישרגלי וחמש מאות פרשים עמו :

וארת מגדל מילאן נתן ביד עברו בירנאלדינו די

קורטי וישם בתוכו משמר :

וילך לודוביקו למסעיו עד מילאן הגיע ויקבלוחו

שרי העיר בשמחה : וישלחו שם אנשי

גינובה מלאכים לתת העיר בידו : ויקבלם המלך

בששה ועשרים יום לחדש אוטוברי : בשנת תשעה

1492

ותשעים וארבע מאות ואלף : להוות לו לעם ויכרתו

ברית ביניהם : ויבקשו אנוסטניו ויואן אדורני לשבת

בעיר כבראשונה ולא יכולו . וילכו לדרכם : ויקח

המלך

חלק ראשון קב

המלך את כל ערי הדוכסות בשלום. דק קרימונה
נתנה לו ויניציאני. כי כן התנו ביניהם:

וימרוד בירנאלדינו די קורטוי באדוניו ויתן
המגדל ביד המלך. וישם בתוכו
משמר: וישלח מאנשי החיל אשר לו אל הרומאניא
בעזר האפיפיאור אליסאנדרו והרוכוס ואלינטינו
בנו. וילכדו את אימולה ואת פורלי. וישבו אל
ארצם:

ויאמר באיאזיט התוגר הגדול מי משלנו אל
הויניציאני. ויאמרו לו עבדיו הבאילו
אשר להם פה עמנו. יגיד כל אשר אנחנו עושים פה
היו: ויצו לבלתי היות בארצותיו באילו לבני הנכח
ויגרש אותם מעל פניו: ויבוקש וימצא כי סחרי
ויניציאה גלו את דבר קורפיו ויקח את כל אשר להם
ויתנם בבית הסוחר ואנדריאה גריטו בתוכם:

ויאסוף אנשי חיל וישלחם באוניות אל המוריאה
וילך גם הוא למסעיו אל עבר פאטראש: ויחן על
ליפאנטו ניאופאטו שמה לפנים. ויצר עליה ימים
רבים. ויתנוה בידו בעת ההיא: וירא לודוביקו
המוז' כי בעלי ויניציאה היו בעוכריו. ויסת עוד
עליהם את באיאזיט: וישלח את הבאשה
איסקאנדרביג שר צבאו. דרך הפריבילי. ויבואו
פתאום עד קרוב לטריבישו. ויקחו את כל יושבי

דברי הימים

הערים ההם: וכארבעת אלפים נפש אדם אשר לא
יכלו להוליך אתם הכו לפי חרב על נהר מאימ'נטו:
ויבואו עד ראש ההרים ויראו את ויניצי'אה הוושבת
בלב זמים וישבו ותתחלחל ויניצי'אה בעת ההיא:
ויהי לתקופת השנה וילך על מוד'ון ויצודו עליה
ותבא העיר במצור והרעב כבר: וישלחו
אליה בעלי ויניצי'אה ספינה גדולה ותבא העיר ביד
רמ'ה: ויצו נציב ויניצי'אה אל יושבי העיר ללכת
הימה להקל מעליה את החטה וילכו כלם כאיש אח'
שמחים ומזבי לב: ולא שמו לבם אל האויבים אשר
סביבותם יחנו: ויודע הדבר לבאיאז'ט ויצו ויקרבו
כלם העירה ויעלו על החומות: ולא היה שם איש
זירדו העירה וירוצו ברחוביה: בטרם יוכלו לשוב
משמרתם: ויהרגו כל זכר: ויקחו את הנשים ואת
הטף ואת כל רכושם בעת ההיא: ביום העשירי
1500 לחדש אנוש'טו בשנת חמ'ש מאות ואלף: והאנשים
אשר במצודה לא יכלו עמוד ויתנוה בידו וילכו
לדרכם: ויראו אנשי קור'ון כי נלכדה מוד'ון ויראו
מאד וישלחו מלאכים אל באיאז'ט לאמר הננו לך
לעבדים: ויתנו העיר בידו ויבואו אנשי העירה
בשלם: וישבו במור'יאה עד חדש האביב: ויחזקו את
מוד'ון ויקימו חומותיה: וישם בתוכה משמר: ויביאו
אנשים משאר הערים לשבת: ויסב שם העיר
טאננ'ארי

חלק ראשון קכא

מאנארי רל האל נתן : ויהי בחדש האביב וישלח

שר צבאו אל חוילונה וארבעים אלף איש עמו :

וילכדו את דוראצו בשנת אהד וחמש מאות ואלף • 501

וישובו אל ארצם :

ויבקשו ראשי הגיביליני לפרוק עול הצרפתים

מעליהם ויקראו את לודוביקו המורו

לשוב מילאנו : וישלח לפניו את החשמן אשקאניאו

אחיו ואת החשמן סאנסיבירינו לפנות הדרך לפניו

ויבואו מילאנה בחדש פיברירו בשנת חמש מאות 500

ואלף : ויבא גם הוא אחריהם ועשרים אלף איש

שויצארי ואשכנזים עמו : ויקבלוהו כל עם הארץ

בשמחה כקדש כמלאך אלהים ויקראו לפניו

מורו מורו ותבקע הארץ לקולם : ויסע ממילאן

וילך לפאביאה וילכוד את מצודת ויגיבני ויהי

שמעו בכל הארץ וילך משם אל נובארה ויצר

עליה :

אז נרדה גינובה כמשפטה וישימו בתוכה

משמר : וגם המלך שלח חמש מאות איש

מפרובינציאה ותשקוט הארץ : ויכתוב אליהם

אשקאניאו החשמן דברי שלם ואמת להשיבם אליו

ולא השיבו אליו דבר לא אבו לעצתו :

וילכוד לודוביקו המורו את נובארה וילכו

הצרפתים אשר בתוכה אל מורטארה

דברי הימים

כי שם יאספו כל העדרים • ותשאר מצודת נוב ארה
 ביד הצרפתים בעת ההיא : ויאסוף אשקאניאו אנשי
 חיל ללכת עם אחיו • ולא נתנוהו יואן יאקומו
 מריאולציאו • ומרימולייאה • עכור : ויאספו גם הם
 אנשי חיל • ויבואו הצרפתי מהרומאנייה וגם המלך
 מלא את ידו שנית • וישלח אנשי חיל מצרפת : וילכו
 על נובארה ויצורו עליה • ויצא לודוביקו המורו
 לקראתם ויאל להלחם • ולא ידע כי בא יומו : ✠
 וישחקו הנערים אנשי הצבא לפניהם דבר יום ביומו :
 וידברו האישוויצארי אשר למורו עם הצרפתים
 כאשר ידבר איש את רעהו • ויחר למורו ויירא מאד
 וישוב העירה : וידבר על לבם ויתן להם מתנות
 להשיבם אליו • ולא שמעו בקולו : ולא אבו להלחם
 עם הצרפתים • ויהיו כלם כאיש אחד בעוכריו • כי
 לא אמון בם : וידע לודוביקו כי כלתה אליו מאתם
 הרעה • ויתנכר וילבש בגדים צואים כאחד הרקים
 להציל את נפשו • וילך בתוכם : ויכירוהו בשער
 העיר • ויתפשוהו חי ויסנירוהו אל הצרפתי • ואנשיו
 היו כלא היו איש לדרכו פנו • בעת ההיא : ויוליכוהו
 אל מורטארה וישלחוהו צרפתה • וישב שם עד יום
 מותו :

ויברח אשקאניאו אחיו ויתפשוהו הויניציאני
 ויוליכוהו אל ויניציאה : וישלחוהו
 מילאנת

חלק ראשון קכב

מילאנה אל התשמן רוטומאניסי משנה המלך :
וישלחו צרפתה :

ויגבה לודוביקו המלך מאד ויכרות ברית עם
פירדינאנדו מלך ספרד ללכת להלחם
במלכות נאפולי יחדיו וחלק כחלק יאכלו : וישלחו
שמה שרי צבאותם ביד חזקה :

וישמע פירדיקו מלך נאפולי : וירא ויצר לו
מאד : וירא כי לא יכול להם ויקח את

כל כלי המלחמה ואת האלים המנח' אשר בנאפולי
ובכל גבולה סביב : ויזכרם לדוכוס ואלינמונו
בשלושים אלף דוקאטי : ויתמהו עמים כלם : כי לא
נראה כדבר הזה : ויקח את אשתו ואת יתר הנבירות
ואת כל אשר לו וישלחם אל ארץ אחרת כיום הזה :

וירד הימה באוניו וילך צרפתה וישתחו למלך ויבך
ויתחנן לו : ויקבלהו המלך וידבר על לבו וינחמהו :
וישב שם ימים רבים : ויקחו שרי צבאות המלכים
האלה : את כל ערי המלכות ההוא כקחת איש בדל
אוזן : וישבו יחדיו ימים אחדים : ולא ארכו לצרפתים
שם הימים : כי חלל פירדינאנדו את בריתו : וישלח
שם אנשי חיל ויקחו את כל ערי המלכות ההוא :
ותחיינה למלכי ספרד עד היום הזה :

ויצו לודוביקו המלך ויאספו בגינובה אנשי חיל
ויורידום הימה בארבעה ספינות גדולות

דברי הימים

וארבעה משוטטות ופיליפו מקליבים מכלכל העיר
 בראשם : ויסעו מנינובה בחדש החמישי בשנת
 1501 אחר וחמש מאות ואלף : וילכו אל עבר נאפולי
 בעזר הצרפתי אשר שם ולא עשו מאומה כי נלכרו
 הערים טרם בואם : ויואל פיליפו ללכת אל ארץ
 המזרח גם הויניציאני נלוו עמו ותהינה ספינותיהם
 ארבע ושלשים :

וילכו אל הארציפילאנו למיטלין הניעו
 ויבזו את ערי הפרזי : ויחנו על העיר
 ויצורו עליה ויכו חומותיה בחפזון וייראו אנשי העיר
 מאד : וישלחו מלאכים אל באיאזיט ויתחלחל
 המלך מאד והעיר קושטאנטינפולי נבוכה : כי גדל
 שם הצרפתים בגוים בימים ההם ויהי שמעם בכל
 הארץ : וירד באיאזיט הימה ויאזור מתניו וירק את
 חניכיו למהר לשלחם להושיע את מיטלין : ולא
 עשו הצרפתים מאומה כי חלק לבם ויתמהחו
 הויניציאני לשלוח איהם צידת ולחם אין בכל הארץ :
 ויחר אף פיליפו די קליבים ויעל מעל העיר וילכו
 לדרכם : ויהי בבואם ותשברנה שתים מהספינות
 הגדולות באי ציטרי ותרדנה במצולות כמו אבן :
 ולא נצלו מהאנשים אשר עליהן כי אם מתי מספר :
 וישבו הנשארים אל גינובה בחרפה :

אז חשלימו ויניציאני עם באיאזיט ויהי אנדריאט
 גרימי

הלקראשון קכב

גריט' המלויץ בינותם : וישיבו לו את האי שאנטה
מאורה אשר לקחולו : ויהי שלום ביניהם עד היום
הזה :

וילך באיאזיט לשבת באנדרינופולי בחצר
גינת ביתן המלך : ויצו ויבנו את חומות
קושטאנט'ינופולי אשר הפיל הרעש בימים ההם :
ויהי בחיורת באיאזיט שליו בביתו ובחצרותיו
אשר בנה : ויקם יי את ישמעאל השופי בן
בת אושונקאשאנו מלך פרס : ויתקבצו אליו עמים
רבים ויפרוץ מחנהו מאד : ויבא עצות מרחוק וירבר
באזניהם : ויואל באר האלקוראן אשר חבר מהומר
כאשר בדה מלבו : ויצו שיהיו כל הנכסים והקנינים
בצבור שמוט כל בעל משה ידו למען יחדל ערום
זרעב מקרב הארץ : וישמעו אליו עמים וילחם בכל
הגוים אשר סביבותיו ויתנס למס עובר : ויהי שמעו
בכל הארץ : וירוצו שרי צבאותיו עד הנאטוליאה
וייראו מפניו כל יושבי האר' ההיא : ויחשבוהו לנביא
בימים ההם : וישלח באיאזיט לקראתם את
קאראניאו שר צבאו ביד חזקה : וינגפו אנשי באיאזיט
ומגפה גדולה היתה בעם בעת ההיא : ויתפסו את
קאראניאו : ושימו אותו על נס כמשפטם : אצל
קוציאיה וימות : וירדוף אחריהם עלי באשה שר
צבא באיאזיט : ויערוך אתם מלחמה וינגפו אנשי

דברי הימים

ושמעאל השופי ויפלו חללים ארצה : והנשארים
ברחו לנפשם : וגם עלי שר הצבא : נפל שדוד
במלחמה ההיא :

ויקום באיסטריאה אצל ויניציאה יהודי אשכנזי
לעמלן שמו אויל הנביא משונע איש הרוח
ונתרו איו היהודי : ויאמרו אך נביא הוא כי ה' שלחהו
לנגיד על עמו ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע
כנפות הארץ : וגם מהחכמים נטו אחריו ויגזרו
צומות ויחגרו שקים וישבו איש איש מדרכו הרעה
בימים ההם כי אמרו קרובה ישועתנו לבוא : ויהי
בעתה יחישנה :

לודוביקו המלך לגינובה בשנת שתים
וחמש מאות ואלף : לראות העיר ויצאו
לקראתו ויכבדוהו וישמח בלבו : ויהי ריב לאמר מי
יצא ראשונה : ויאמרו כל עם הארץ הזקנים ויאמרו
המיוחסים לא כי אנחנו נלך ראשונה : ויען שר העיר
אשר למלך שם לא כי הזקנים ילכו ויעשו כן : וישב
שם ימים אחדים : וילכו רבים משרי איטאליאה
להשתחוות לפניו וישבו אל ארצם : ויהי בשנת
שלש וחמש מאות ואלף :

וימות איסאנדרו הששי אפיפיאור : ויבחרו את
פיאור : וימות פיאור מקץ ששה ועשרים
יום : ויבחרו את יוליאור השני אפיפיאור מסאבונה :
ויהי

חלק ראשון קכד

ויהי להם לרועה כעשר שנים :

ויהי בשנת ארבעה וחמש מאות ואלף • וילחצו 1504

בעלי פלורין ציאה את פיסה ויקוצו בחייהם
ויבקשו לתת העיר א אנשי גינובה ולא שמעו בקולם
כי דור תהפוכות המתה : וילחמו עוד עליה לתקופת
השנה ויפילו חומותיה : וישבו אחר ויפלו מהם
הללים ארצה : ויהאו כי אין לאל ידם • וישלחו
מלאכים שנית אל גינובה • ולא עשו מאומה • כי
חלק לבם : ותנתן העיר אל בעלי פלורין ציאה ותהי
להם עד היום :

ויהי בשנה השביעית למלך לודוביקו ותשמן
גינובה ותבעט ויקוו לעשורת ענבים ותעש
באושום : ויקומו כל עם הארץ ותפרזו אשר
סביבותיהם סביב כאיש אחד נגד המיוחסים לרוב
זרונם ורשעים • בשמונה עשר יום לחדש החמישי

1506 בשנת שש וחמש מאות ואלף : ויהרגו מהם ובביותה
שלחו את ידם • והנשארים ברחו למו ותהי להם
נפשם לשלל ויהי לימים עוד • וילך פיליפו מקליביס
משנה המלך מאתם • כי קצה נפשו בהם • וישאר
משנהו : ויכעיסוהו דלת העם בהבליהם • וילך גם
הוא מאתם : וישארו כצאן אשר אין להם רועה •
ויבחרו להם את פאולו מנובי הצבע לנגיד : ויהי
לתקופת השנה ויבואו המלך והמיוחסים עליהם ביד

דברי האמים

חזקה: ויצאו אליו בבקעת פוצ'בירה ביד חזקה
בארבעה ועשרים יום לחדש השני וינגפו מפניו
וישובו העירה: ויהי ממחרת ויעלו הצרפתים ההרה
ויקחו את המצודה אשר שם וינוסו מפניהם ויבואו
העירה והעיר ג'נובה נבוכה:

ויהי באשמורת הבוקר וישלחו מלאכי להתנפל
לפני המלך ולא יכלו דברו לשלם: ויאמר
אליהם חשמן רואן לא יכרות המלך עמכם ברית כי
חטאתם חטאה גדולה רק לא יתן העיר לשלל:
וישובו אליהם דבר: וינוסו מדלת העם לאלפים
בעת ההיא:

ויבא המלך העירה בשמנה ועשרים יום לחדש
השני: וחרבו שלופח בידו: ויצאו לקראתו
זקני העיר וישתחוו לו ארצה: ויאמרו אליו חטאנו
זעת אדנינו סלחנא כגודל חסדך והיינו לך לעבדי:
ויאמר אליהם סלחתי קומו ולכו לדרככם: ויקומו:
וישב חרבו אל נדנת: וילכו כלם העירה: ויצאו גם
הבתולות מלובשורת בגדי בד לקראתו: ויתנפלו
לפני רגליו: וינחם המלך על הרעה: אשר דבר
לעשות:

ויהי היום ויעמוד המלך על העמוד: וישבעו לו
להיות לו לעבדים: ויעמוד כל העם בברית:
וישאו ידם השמימה: ואת ספר הברית הראשון
שרף

חלק ראשון קכה

שרף המלך ויתר להם מאד ואת העיר העניש בשלש
מאת אלף מגיני זהב עובר לסוחר : ויצו ויבנו מנרל
חדש בראש הספֵר ויקראו שמורסֵן עד היום : ואת
בית פאולו מנובֵי אשר בחרו לנגיד ואת בית פאולו
באמישטֵה יושמיניאן הפילו ארצה . ותהיינה תל
עולם ימים רבים : ויברח פאולו מנובֵי . וילכד
בלכתו רומֵה ויסגירוהו ביד מבקשי נפשו : ויסירו
ראשו מעליו בדבר המלך . בחמשה עשר יום לחדש
החמישי בשנת שבע וחמש מאות ואלף . וישסעוהו 1507
ביום ההוא וירד בדם שאולה : וגם את דימיטרו
יושמיניאן הורידו בדם שאולה בעת ההיא :

בימים ההם בא פירדינאנדו מלך ספרד בעשרים
דוגיאות אל גֵינובֵה בחדש הרביעי : ויראו
לו את הקערה אשר להם . וילך אֵסאבֵונה ויקבלהו
לודובֵיקו המלך בשמחה : ויתעלצו באחכים ימים
אחדים : ויתפרדו איש מעל אחיו :

וימות לודובֵיקו המֵורו בבית הסוחר בצרפת

בשנת שֵמנה וחמש מאות ואלף . 1508
ויקבר שם :

ויאסוף פירדינאנדו מלך ספרד אנשי חיל
וישלחם באוניות אל בוגיאֵה אשר
בבארברֵיאה . וילכדוה ותצא העיר בגולה ויכרת
זעם מהעיר : וגם היהודים יושבי הארץ . והגלויים

דברי הימים

אליהם אשר נורשו מספרד · הלכו שבי לפני צר

בעת החיג · בשנת תשע וחמש מאות ואלף : 1509

ותשאר הארץ אשר היתה כגן עדן שוממה · ופילו

בתיה ארצה · ויעשו ממנה עיר קטנה ותהי לספרדי

עד היום הזה :

בימים ההם נועדו לבי יחדיו בקאמבראיי · ויליאן

האפיפיאור מאקשימיליאנו מלך הרומיים

לודוביקו מלך צרפת · ופירדינאנדו מלך ספרד :

גם אלפונסו דוכוס פירארה נלוה עמם להלחם

בוניציאני · על דבר הערים אשר חמסו מכל מלכי

הגוים סביב · ויכרתו ברית ביניהם :

ויאמרו להשיב אל יוליאן את צירביאה ואת

ראבינה · ואת רימיני · ואת פאינצה :

ולמאקשימיליאנו · את ויצינצה · ואת טריביס · ואת

וירונה · ואת פארואה · ואת כל חבל הפריבולי :

ולמלך צרפת · גיראדאדה · ואת קרימונה · ואת

קרימה · ואת בירנאמו · ואת בריסה · ולפירדינאנדו

ארט ערי הפולייני · אשר נתן להם פידיריקו המלך

לערבון · ולאלפונסו את רוביגו וארט כל חבל

פוליסינו · ואת ערי מאנמואה · אל אדוניהם · ויעמדו

בברית :

ויהי הראשון לודוביקו ויאסוף אנשי חיל לרוב

ויאספו בעלי ויניציאה גם הם אנשי חיל ·

וילכו

חלק ראשון קכו

וילכו ניקולאו קונטי מפטיליאנו • ובארטולומיא
מליביאנו שרי צבאותם • ויפילו את טריבי ארצה :
ויעבור המלך את הנהר אדה • וילכוד את ריבולטח
ביר חזקה : ויבא עד ככר גיראדאדה • ויצאו
הויניציאני לקראתו : ויערכו שם מלחמה • בארבעה
עשר יום לחדשמאיו • ותבקע הארץ לקולם : וינפּו
הויניציאני • ויתנו עורף • ובארטולומיא שר צבאם
נתפשח : ויהיו המתים במנפה ששה עשר אלף :
וינתנו למלך בריכה • וקרימה • וקרימונה • ובירגמו
ובנותיהן • בעת ההיא : וילך על פיס קירה • ויקרא
אליה לשלם • ולא אבו שמוע : ויצורו עליה ויפילו
חומותיה וילכדוה • ואת השרים אשר בתוכה הורידו
בדם שאולה : וישימו בתוכה משמר • וישוב חמלך
מילאנו בשמחה :

וישלה מאקשימיליאנו גם הוא את דוכוס
פראנקופורט בערי הפריבולי • וילכוד
את נוריציאה • ולא ביר חזקה : ויבא עד טריאיסטי •
וילך אל צויראל • ויחן עליה ותבא העיר במצור :
וילך יואן פאולו באליון שר צבא הסוסים להצילה •
ויעלו מעליה וישובו אל ארצם :

ומאקשימיליאנו הקריב ויהי חתת אהים
על יושבי הערים טרם
בואו : ויתנו לו את ויצינצה ואת טריביס ואת

דברי הימים

וירונה • ואת פאדוואה • ולא חלו בהן ידי • וישם
בתוכן משמר : ויברחו שרי צבאות בעלי ויניציאה
נפניהם וילכו למיטרי ויחזקו • וישימו באלהם
כסלם : ויהי לימים עוד • ותשוב טריביס אל בעלי
ויניציאה כי נתנת מארקו פיליצארו בידם ותהי להם
עד היום : ויהיו דבריהם עם כמר מסונצין ויהי היום
וישלחו עגלורת המלאות להם תבן אל פאדוואה
בערמה : וישימו את אנדר יאה גריטי ואת אנשיו
לאורב : ויהי כבואן העירה ויסר אופן העגלה האחת
ותפול ותעמוד בפתח השער ויבואו בהם האורבים
פתאום ויקחו הפתח : ויבואו אחריהם אנשי החיל
וילכדו העיר במרם יודע בואם : וישמעו האשכנזים
שומרי העיר ויאמרו קשר קשר : ויהגרו כלי מלחמת
וירוצו לקראת ולא עשו מאומה כי נחפזו הויניציאני
וילכו אל רחוב העיר ראשונה : ויושבי העיר היו
בעזרתם ויקראו בקול גדול ותהום כל העיר : וינוסו
האשכנזים אל המצודה ויתחזקו שם : ויתנו לשלל
את אוהבי הקיסר ואת היהודים בעת ההיא : ויצורו
על המגדל וישפכו אליו סוללורת ויתנותו בידם •
ומהם שלחו אל ויניציאה • ומהם שולחו חופשים :

וישלח האפיפיאור ארת פראנצ'סקו מאריא

דוכוס אורבין וחילו עם הצרפתים אל

חרומאניאה וילכוד את קונבינמו וישרפתו באש :

ויחנן

חלק ראשון קכו

ויחנו על רוסאי · וילחמו אליה ולא יכלו לה · ויצורו
 עליה ימים רבים · וילכו אל ברישיגילה · וילך נואן
 פאולו מאנפרון נציב ויניציאני להצילה · וימצאם כי
 באו השערה בחוזקה : ויערוך אתם מלחמה · ויכו
 את סוסו ויתפשוהו חי · ויננפו אנשיו ויפלו ארצה ·

והנשארים ברחו לנפשם ורבים נתפשו בעת ההיא :
 וילכדו העיר ויתנוה לשלל · וישימו בתוכה משמר :
 וישבו אנשי החיל אל הדוכוס ויציגו לפניו ארז
 פאולו מאנפרון וקבלהו וכבדהו בעת ההי : וישבו
 לחלם ברוסאי ויפול עליהם יואן גריקו ישר הסוסי
 באישון לילה · ויננף גם הוא מפניהם ויתפשוהו חי ·
 ויחר לבעלי ויניציאה מאד : ויראו כי אין לאל ידם
 ויצאו אליהם לשלם ויתנוה בידם ולא היתה לשלל :
 ויבא הדוכוס אל ראבינה ויקרא אליה לשלם · ולא
 אבו שמוע · וילחמו אליה ולג יכלו לה ככה
 עשו ימים רבים : ויראו שרי ויניציאה כי אין לאל
 ידם וישלחו מלאכים אל האפיפיאור לאמר · את
 ערי הרומאניאה נתן רק הסר מעלינו את המורת
 הזת : ויקבלם האפיפיאור ויתנו לו את ערי הרומאנייה
 וישלימו ביניהם :

ויחזקו

שרי ויניציאה את פאד'ואה ויאספו אנשי
 חיל וישימו בתוכה בר ולחם ומזון וכלי
 קרב לרוב · ותשקוט הארץ : ויאמר לקונט' ניקולו

דברי הימים

פיטיליאנו בא פראנצישקו מארק'ש מאנטואה ביד
חזקה בארץ וירונה: וישלחו שם גם הם אנשי חיל
ויפלו עליה באיסולה די לאסקאלה באישון הלילה
פתאום: ויערכו שם מלחמה וינפּו אנשי
פראנצישקו מפניהם ויתנו עורף ויתפשו ארז
פראנצישקו אנשי המקו בשדה כי נחבא שם ערום:
וישלחוהו אל פארואה בשמנה לחדש אנוסטו
וישלחוהו אל ויניציאה וישימו עליו משמר:

ויאמר אליהם הלל הקונטי גואידו די רומי
בלינגארה וישלחו שם ויערכו שם
מלחמה ויתפשוהו חי וישלחוהו אל בעלי ויניציאה
ויתנוהו במשמר:

ויאסוף מאקשימייליאנו חיל גדול מאד ויהיו
פקודיהם מאה ועשרים אלף: ויבואו
1509 אל פארואה בשבעה עשר יום לחדש יוליאן בשנת
תשע וחמש מאות ואלף ויצורו עליה ימים רבים:
ויתחזקו אנשי העיר וישאו את ראש צבאותם ויחלקו
החומות: ומאקשימייליאנו הקריב ויקרא אליה
לשלם וילעיגו עליו ולא אבו שמוע: ויחר אליו
מאד ויצו ויכו חומותיה סביב ותבקע הארץ לקולם
וילחמו אליה ולא יכלו לה דבר יום ביומו ויפלו מהם
חללים ארצה: וירא כי לא יכול לה ויקומו מעלית
ביום השני לחדש אוטוברי וישבו אל ויניציאה
וישימו

חלק ראשון קבח

וישימו בתוכה משמר : וגם בכל שאר הערים
והמצודות אשר לקח שם אנשי חיל ויחזקם בערת
ההיא : ויברך את העם וישבו איש לביתו והוא
הלך למסעיו וישב אל ארצו :

וילך

אנדר'ריאה גר'יט'י שר צבא ויניצ'יאני על

ויצינצ'ה בשנת עשרה וחמש מאו ואף : 1510

וישמעו אנשי הקיסר וינוסו מפניהם וילכו אל וירונה
ויבואו הויניצ'יאני העירה וישימו בתוכה משמר :
וילכו על וירונה ויצורו עליה ימים רבים : ולא יכלו
לעמוד ויקומו מעליה וילכו לשואב'י וישבו שם עד
חדש האביב :

ויאמרו שרי ויניצ'יאה באעת לעשות וישלחו

צבאותם באוניות אל גבולי פירארה

ותהיינה המשוטט'ו שבע עשרה ולקטנות אין מספר :
ויתנו לשלל את כל המקומות אשר עברו שם ויקחו
את כל רכושם וילכו עד קומאק'יו ויהרגו כל זכורה
וישרפוה באש ויחרד הדוכוס מאד : ויצא אליהם
ויערוך אתם מלחמה דבר יום ביומו : ותקרבנה
הספינות המשוטטות אל פירארה ותב'ת העיר
במצור : ויהי היום וישפכו עליהם סוללות פתאום
וירו אבן במ ותרעש הנהר פה וחיבשה לקולם :

וישמע קולם למרחוק : ויניחו הספינות המשוטטות
כאשר הם וינוסו בקטנור'ת כאשר יכולו כי כלתה

דברי הימים

אליהם הרעה ותהי לנשאים נפשם לשלל: וישמעו
שרי צבאות ויניציאני וישבו אל פאד'ואה וגם אשר
הלכו אל הפוליק'נו נאספו שם בעת ההיא: וישלימו
שרי ויניציאה עם יוליא'ו האפיפי'אור וישלחו לו את
מארק'יש מאנטוא'ה חופשי ויפג לבו כי לא אמון בם:
וישלח יוליא'ו את דוכוס אורבי'נו שר צבאו על
בולונ'י'א וילכו הצרפתי' להצילה מידו:

ויערכו שם מלחמה דבר יום ביומו וגם הויניצי'אני
נלוו עם דוכוס אורבי'נו וישבו עליה ימים אחדים:
וישוב דוכוס אורבי'נו אל ראי'נה ויפלו הצרפתיים
על צבאות ויניצי'אני הנשאים וכוס ויכתום ויפלו
רבים ארצה בעת ההיא: וינסו הנשאים מפניהם
אל פאד'ואה ערומים ולא יתבוששו כי כל אשר
לאיש יתן בעד נפשו: בימים ההם בחיות הצרפתיים
בבולונ'י'א הלך הנריט'ו וחילו על וירונ'ה ויקחו
הצרפתיים את בולונ'י'א בעת ההיא: ויעל מעל
וירונ'ה וישבו לפאד'ואה כי ירא מפניהם ויתחזקו
בתוכה: וישבו הצרפתיים ויחנו על טרי'בים ויצורו
עליה ימים רבים ולא חלו מפניהם כי בצורה היא:
ויהי כי נכסף יוליא'ו אל בולונ'י'א ויקשור קשר
עם מלך אינגלא'טירה ועם מלך ספרד ועם
שרי ויניצי'אה להלחם בלוד'וביקו והדת נתנה
בוניצי'את וישמח כל עם הארץ: ויעלו הצרפתיים

מעל

חלק ראשון קכט

מעל טירביון וילכו אל עבר ווירונה : וחיל יוליאן
והספרדי הלכו על בולונאי ויצודו עליה ימים רבב :
וישראלחו בעלי פריסה את האוף אלויס אונגארן
אל וניציאה ויתנו העיר בידם : וילך

הנרימי וחילו שמה וישם בתוכה משמר :
והצרפתים שומרי העיר ברחו אל המצודה וישבו
שם : וילך שם יואן יאקומו טריאולצי שר צבא
המלך ויחן עליה ותבאה העיר במצור :

וימות מלך אינגלאמירה וימלוך אינריקו בנו
תחתיו בשלש עשר יום לחדש מארצו

ישיו בשנת עשרה וחמש מאות ואלף : וישמו כתר
מלכות בראשו בלונדרים העיר ותכון מלכותו
מאד : ויירא מבני דודו וישם את איממונדו דוכוס
סופוק במשמר : וריקארדו אחיו ברח צרפתה וישב
שם : וימצא כי בקשו לשלוח יד במלך עם אימסופה
ועם אידוטלה ויסירו ראשם מעליהם : וירדו
שלשתם ברם שאולה :

ויאסוף פירדינאנדו מלך ספרד אנשים וילכו
אל טריפולי אשר באפריקה באניות

ישיו וילכדוה בשנת עשרה וחמש מאות ואלף : ותצא
העיר בנולה ותעל צעקתם השמימה : וגם היהודים
אשר היו שם לרוב הלכו שבי לפני צר : ויצא
ממריפולי כל הדרה בעת ההיא : ולכסף ולזהב

ולאבן חיקרה ולבגדים אשר לקחו שם אין מספר
 כי עיר גדולה היתה לארים • ותבא איה עת פקודתה
 בעת ההיא : ותשאר העיר שוממה • ויפילו בתיה
 ארצה לבקש מצפוניה • ותהי תל עולם לא תבנה
 עוד : ומגדל עשן בתוכה ויתנוהו אל כומרי רודו
 וישבו שם עד היום : ואת היהודים האומללים
 הוליכו שבי לנאפולי וימותו מהם במרס נפרו
 מחוסר כל עם רב : ומהם נפרו ברומה • וישבו שם
 עד היום :

ותלכנה ספינות פירדינאנרו אל האי גירבי •
 ויכתמו הישמעאלים את הכורורת
 טרם בואם • ויצמא העם למים : ויערכו שם מלחמה
 ויפלו ננפים ארצה כי עייפו : ויכו הישמעאלים בהם
 מכה רבה : ויהיו חמתים במגפה כארבעת אפי איש
 וגם דון נארציאה שר צבאם נפל שדוד במלחמה
 ההיא : וישבו הנשאים א ארצם בחרפת :

ויחזק הנריטי את בריסה וידבר על לב
 האנשים אשר אתו וישבו על
 משמרתם ימים רבים : וילחמו אליה הצרפתים ויכו
 חומותיה סביב ותבקע הארץ לקולם : וגם אנשי
 העיר מלאו את ידם וידו אבן כס • ויפלו מהם עם
 רב : ויהי היום ויקרבו העירה • ויבאו א הצייטאדילה
 ביד רמה : וילכו לקראתם ויגרשום • וירוצו יואן
 יקומו

חלק ראשון קל

יאקומו טריאולצי ושרי החיל והאנשים אשר אתם
 ויבאו העירה ביד הזקה שנית : וילכו עד רחוב
 העיר ויערכו שם מלהמה ויפלו רבים ארצה : ויראו
 האלבאניסי כי אין לאל ידם ויפרצו תחומה ויצאו
 המה וכוסיהם וינוסו : ויראו הנשארים החוצה את
 המחרת אשר עשה : ויבאו העירה ולא קמה באיש
 דוח מפניהם : וילכו ברחובותיה ותהום כל העיר
 עליהם : והצרפתים אשר במצודה יצאו ביד רמה
 ותחי המלהמה חזקה על ויניציאני פנים ואחור בעת
 ההיא : וילך לקראתם פיִדְרִיגו שר הסוסים ויהרגוהו
 ורבים משרי הצבא נתפשו חיים ויתנו במשמר :
 וישליכו יושביה כלי מלחמתם וילכו לקראתם
 ויאמרו הטאנו : וגם הגִרְיִטי שר הצבא נתפש חי
 וישימו עליו משמר : גם הקונטי לואיס אוונארֹו
 אשר נתן העיר לבעלי ויניציאה נלכד בשחיתותם
 אחרי הלחמו כנבור כאיש מלחמה : ויהי ממחרת
 ויצו יואן יאקומו שר הצבא ויסירו ראשו מעליו
 ברחוב העיר : ויורידוהו בדם שאולה : ואת הגִרְיִטי
 ואת יתר התפוסים שלח מילאנה ויקבלוהו מונסיניור
 די פֹוִיִיס משנה המלך וכבדוהו : וישלחו למלך
 צרפתה וישב שם ימים רבים : וימותו בתוך העיר
 כשמונת אלפים איש במלהמה ההיא : ויתנו העיר
 לשלל והנשים נשכבו ותעל שועתם השמימה :

דברי הימים

וישלחו שרי ויניציאה להגיד אל אנשי הצבא
 אשר שלחו עם הספרדים וחיל
 האפיפיאור על בולונייא : ויעלו מעליה וילכו
 בנכולי פירארה ונס מוניציאה שלחו באניורת
 דרך הנהר עם רב : ויתנו לשלל את כל יושבי
 הככר ההוא ויציתו הבתים באש : וכל חנמצא
 נדקר בהרב : וילכדו את ארנינטה : וילחמו גם
 על המוראנדולה וילכדוה : וילחמו גם על המצודה
 אשר עשה הדוכוס אלפונסו בקריספינו : ולא יכלו
 לה : וישבו על בולונייא ויצורו עליה ימים רבים :
 וישלחו בעלי בולונייא אל משנה המלך אשר
 במילאן לעזרה וישמע בקולם : וילכו שמח ויאן
 יאקומו טריאולצי שר הצבא והשרים אשר אתו ביד
 חזקה : גם דוכוס פירארה נלוה עמהם היה זרוע
 אל יושבי בולונייא סלה :

וישמעו משנה מלך ספרד ובעלי ברית יוליאן
 ויעלו מעליה וילכו אל ראבינה : וישו
 אהליהם שם ויתחזקו סביב : ויצאו יושבי בולונייא
 ביד חזקה השדה : וילכו עם הצרפתים ודוכוס
 פירארה א עבר ראבינה בעת ההיא : וישו אהליהם
 הרהק ממחנה בעלי הברית כאלפים אמה פעמים
 וישבו על משמרתם בעת ההיא : וישלחו מאנשי
 הצבא על ראבינה להוציא הספרדי מן המקום אשר
 נתחזקו

הלקראשון קלא

נתחזקו שם ולא יכולו כי אנשי מלחמה חמה

ויעמדו כתמול שלשום :

ויצאו פאבר' יצאו קולונה ואנשיו מן העיר :

וילכו למחנה בעלי הברית בעת ההיא :

ויהי ביום השבת וידברו על לב אנשי הצבא וישימו

שרי צבאות בראש העם :

ויהי ממחרת ביום הראשון לפסחם בשנת

עשתי עשר וחמש מאות ואלף : ויצאו

מונס' נייר די פ'ויס משנת המלך ודוכוס פיר' ארה

ואנשי בעלי בולונ' יא והשרים אשר אתם השדת

ביד חזקה : ויתנו אות מלחמה : ויצאו משנה ספרד

ובעלי הברית לקראתם : וישלחו לפניהם ענלות

מלאות אנשי היל אשר בנר בחכמה : והם נושאות

את עצמן אל מקום אשר יהיה שמה הרוח ללכת

ילכו באופנים אשר תקנו אל קרבנה : ובראשם

כלי קרב לחשחית : ובכל אשר פנו הרשיעו ל

נעשו כהם עד היום : וילכו בעלי הברית אחריהן :

ויזורו הצרפתים אחור : וירוצו מונס' נייר די פ'ויס

והשרים אשר אתו בעזרתם ויערכו שם מלחמת

ויפלו מהם חללים ארצה : ויכו האנשים אשר

בעגלות בצרפתים מכה רבה ויצאו ממערכות

המלחמה וינוסו : עודם נלחמים ואל' פונסו דוכוס

פיר' ארה הגיע וישפוך עליהם סוללות ואבני אנביש

דברי הימים

ותרעש הארץ לקולם ויפלו מהם עם רב : והספרתי
נסו לקולם כילאירעו מאין באה עליהם הרעה
הגדולה ההיא פתאום : ותהי לנשאים נפשם
לשלל : וגם מהצרפתים נפלו ארצה רבים ונכבדים
בעת ההיא : וירדפו הצרפתים אחריהם עד חומות
ראביטה וילכדוה : ויתנוה לשלל . ותעל צעקתם
השמימה : ויהיו המתים במגפה עשרים אלף :
וגם מונסיניור די פוויס משנת המלך . ורבי מהשרי
אשר אתו מתו במגפה ההיא : גם מב עלי חברית
מתו רבים : ופאטריציאו קולונה נתן אל דוכוס
פירארה . ויואן קורדונה . ומארקיס פישקארה .
ושרים רבים ונכבדים שולחו בשבי מילאנה בעת
ההיא :

ויהי חתת אלדים על הערים סביב . וינתנו
אימולת פאינצה . ופורלי . אל
הצרפתים בימים ההם :

ובאיאזיט זקן בא בימים ויואל לחמליך את
אקומאט בנו הבכור תחתיו :
ויבא אקומאט מן המקום אשר היה שם וישתחו
למלך ארצה : ויחבקו וישקחו במצחו וישמחו
שניהם יחדיו : ויתן לו מתנות כיד המלך וישב אתו
ימים אחרי : ויברכהו המלך ויאמר אלו לך לשלום :
וישתחו ארצה : וישוב אל ארצו : וישמע סלים
משנתו

חלק ראשון קלב

משנתו את שמע אחיו ואת אשר נשאו המלך
ויחר אליו מאד : ויסע גם הוא מטר אביזונדה • ויבא
לפני המלך וישתחו ארצה • ויאמר המלך מה לך
ומי הביאך הלום • ויחר אפו עליו מאד : ויען סלים
לאמר לראותך אדוני המלך באתי • כאשר עשה
אחי למען תברכני נפשך • כי נכספה נפשי ראותך חי
וחמת המלך שככה : ויקרב אל המלך וישק רגליו
ויחבקו המלך וישקתו במצחו : ויתן לו מתנות :
ויסורו החררה • וישב סלים בשער המלך ימים
אחדים : ויהי היום ויאמר אליו המלך • שוב אל
מקומך • ולא שמע אליו : וישב עם חניני צארי
ואנשי החיל למצוא חן בעיניהם • ויתן להם מתנות
ומגדנות ויאהבוהו מאד :

ויחר לבאי אזים • ויצו ויאמרו לו מהו עתה אתה
עובר את מצות המלך : ויהי כאמרם
אליו יום ויום ולא שמע אליהם : ויגידו למלך ויחר
אליו מאד וחמתו בערה בו : ויצו ויאמרו לו בדבר
המלך לך לשלום • ואם אין דע כי כלתה אלק
הרעה : ויצא סלים התוצה וילך א עבר הסירבא
מהלך ארבעה ימים • וישב בסקאו אקארה ויתחוק
במקום ההוא : ויאמר לאסוף אנשי היל להלחם
באונגאריאה • וישב שם ימים רבים : ויקח את כל
הכסף המובא א שער המלך • מיון ומדאלמאציאח

דברי הימים

ובוט'נה : ומסיר'באה : ומכולגאריאה : ויתן אותם
 במשמר : ויאסוף אנשי חיל רגלי ופרשים : ויתן
 את שכרם כסף מלא : ויהי שומעו בכל הארץ :
 וירוצו אליו מרחוק : ויפרוץ מחנהו ויחר לבאי'אזים
 מאד : ויצו עליו אנשים וידברו על לבו בדברי
 המלך : ולא שמע לקולם : ויאסוף אנשי חיל לרוב
 ויאמר באי'אזים אלכה אל קושטאנטינופולי : ולא
 אלחם עם בני היום : וילך למסעיו הוא והאנשים
 אשר אתו : ולא אחר ס'לים לרדוף אחריו : וישנם
 ויפול עליוחם פתאום : וישלה אליו המלך לאמר
 סור מאהרי פן מרתתהיה : ולא שמע לקולו : ויד
 כל הנחשלים אחריו : ויאמר באי'אזים אל אנשיו
 רדפו נא אחר בן נעות המרדו'הלזו : כי זנתה הורתו :
 וישמעו לקול הזקן : ויפלו על אנשי ס'לים באף
 ובהימה : וינגפו מפניהם וינוסו : וירדפו אחריהם
 רוכבי הרכש ויחלישום לפי חרב : וינוס ס'לים כל
 היום ההוא וכל הלילה : וילך מעבר ואר'נה אשר
 בכולגאריאה על ההרים הרמים כי ירא לנפשו :
 וילך המלך לקושטאנטינופולי וישלה להביא את
 אקומט כי הוא ראשית אוננו לו משפט הבכורה :
 וישמע קורקוט בנו השלישי אשר במנ'יסיאה
 את אשר עשה ס'לים לאביו : ויתנכר
 וירד היטה : ויבא אל קושטאנטינופולי באונה :
 וילך

חלק ראשון קלב

וילך גם הוא לפני אביו • וישתחו לאפיו ארצה :
ויאמר אליו זכור נא אדוני המלך כי אותי הושיבו על
כסא המלכות ראשונה • ואתה אדוני נשבעת
לעבדך לאמר • קורקוט בני ימלוך אחרי ותואישב
על כסאי • ועתה ימלוך אקומאט • וחרגני • ועתה
תיקר נפשי בעיניך למה ימות עבדך כאחד הרוקים
והיה על אדוני אשם : ויחבקתו באיִאזיט וישקתו
וידבר על לבו וינחמחו ויתן לו מתנות ויברכהו
וישב עמו ימים אחדים : ויתן לו ארבע ספינות
משוטטות • וישלחהו מעליו וישוב אל ארצו :
וישמע באיִאזיט כי בא אקומאט • ויצו וימהרו
אוניות רבות בים להעבירו : ויבא
למסעיו עד סקוטארי אשר על הים מננד • ויצו
המלך אל השרים ואל הגניצארי ללכת לקראתו
לקבל פניו : ולא אבו שמוע כי קצה נפשם
באקומאט • ויבחרו בסלים כי ציד בפיו • ומרחוק
מלחמה יריחו ולבו כלב הארי : ויצעקו בקול גדול
וירוצו • ויתנו לשלל את בית הקאדי • ואת בתי
שני רואי פני המלך : וירדו הימה ויתנו לשלל את
כל הספינות אשר הכין המלך לא השאירו עוללות :
וילכו אל שער המלך • ויקראו בקול גדול יבא סלים
וישק את כפות רגלי המלך ויתחלחל באיִאזיט מאח
ויאמר לתת להם כסף וזהב להמליך את אקומאט

דברי הימים

ולא אבו שמוע : וירא באיֵאוֹזֵיט כי ברע הוא וידבר
על לבם להשיבם אליו : ולא שָׁמְעוּ בקולו :
ויאמר המלך עשו כטוב בעיניכם : וישלחו ארת
אֲנָאֵר חֲנִינִי־צָאֵרִי ויתר השרים אֲסָלִים : ויחפז לבא :
וילכו לקראתו חֲנִינִי־צָאֵרִי ורוכבי הרכש : ועמם
רבים אשר אתם : וישתחוו לו : ויביאוהו העירת :
ויקראו לפניו יחי המלך : וישב בכסא המלכים :
וישימו כתר מלכות בראשו : ויכרת עמהם ברית :
והעיר קושטֵאֲנִינֵה צהלה ושמחה :

ולאביו שלח לאמר אל יחר בעיניך אבי
ולבבך אֵירֶךְ : כי לא במרד באתי
ולא להרע : כי נקראתי ואתיה לך לבן : ואתה
אדני תהיה לי לאב : ולאדון כל הימים : ועתה הואל
נא להיות אחרי רבים לאמר גם אתה אני עשיתי :
ולא אסור ממצותך כל הימים : ויען באיֵאוֹזֵיט שלם
בואך : ועתה בני חזק ואמץ כי מוי יצאה רבר : ומי
יאמר אליו מה תעשה : וישלח באיֵאוֹזֵיט שנים
מתקרובים אליו : להשתחוות לפני סָלִים המלך
בשמו : ויהי באשמורת הבוקר : וירד גם הוא
העירת : לראות את סָלִים וישתחו ארצה וישק את
רגליו : ויקימם סָלִים ויחבקו וישקו : וילכו
החדרה וידברו ויחדיו ויצאו : ויהי בצאתם ויאמר א
בנו אשוכה נא אל חצר הדימוֹטִיקו אשר בנית לי
באנדרינופולי

חלק ראשון קלד

באנדרינופולי ויאמר לך אבי ובאשר ייטב בעיניך
שב כי ממך הכל : ויפרדו איש מעל אחיו וישב שם
ימים אחדים : וישוב לראות את בנו ויברכתו וילך
מאתו בשלום : וילך למסעיו אל עבר אנדרינופולי

1512 ויתלה בדרך מראנה או מסס וימות בשנת שתים
עשרה וחמש מאות ואלף :

וישמע אקומאט כי מלך סלים וישוב אחוה
אל בורסיאה ויסע משם וילך אל
הנאטוליאה : וילך עד החר טאברו אל הערים אשר
היו לקארמאני ראשונה : ויתחזק בתחתית החר :
וישם שם בר ולחם וכלי קרב לרוב : ויאמר פת
אשב ונראה מה ילד יום : כי האלדים צדיק זה
ישפיל וזה ירים :

ויקח סלים מתכסף אשר אצרו אבותיו ויתן
לאנשי הצבא כאשר אותה נפשם ויצו

וילבשו קשקשים : וישם בכל עריון משמר :
ויעבור אל הביטיניאה וילך אל עבר ליקאוניאה
והקאפארוציאה : ביה חזקה : להלחם באקומאט
אחיו : וילך אל המקום אשר היה שם : ויתנו אות
מלחמת : ולא רצה אקומאט להלחם : וישב שם
סלים ימים רבים :

ותתם לריק כחו : ויקום מעליו : וילך אל
מאניסיאה להלחם בקורקוט אחיו

דברי הימים

השני : ולא אסף קורקוט אנשי היל כי בתום
 לבבו התהלך וישב במח : ויהפז סלים ללכת ולא
 ידע איש בואו ויברה קורקוט מפניו : ויתנכר וילך
 אל הים לעבור אל רודו : ולא יכול כי צרו ספינות
 סלים צעדיו מלכת ויתחבא ביער וישב במערה
 ימים רבים : ויאכל דבש ושרשי העצים בימים
 החם : ויצו סלים ויעבירו קול לאמר האיש אשר
 ימצא את קורקוט יעשירנו המלך : וילכו עובדי
 האדמה ויאמרו לסלים הלאת קורקוט מסתתר
 במערה : וישלח להביאו ויהרגוהו בדרך : ויקח
 סלים את מאניס'יאה ואת כל ערי הים בעת ההיא
 ואת כל ערי האס'יאה וישם בתוכן משמר :

וישוב אל בורס'יאה ושם שני בני אחיו אשר
 מתו על פני באיא'זים אביו : ויעש
 משתה גדול לכל שריו וליושבי העיר ולשני בני
 אחיו האלה הנותרים : ויאכלו וישכרו עמו וילכו
 איש לביתו : ואת שני הנערים הוליד החדרה ויצו
 ויורידום בדם שאולה : ולא נשאר עוד לבירת
 באיא'זים כי אם אקומ'אט ובניו בעת החיא : ויסע
 סלים וילך אל ניקומ'דיאה ויעבור באניות אל
 קושטאנט'ינופולי וישוב לביתו בשלום :

ותהי'נה כל מחשבותיו כל היום להסיר
 את אקומ'אט מעל פניו : ויצו אל

אנאר

הלקראשון קלה

אנאר הנניצארי ואל שני רואי פניו • וישלחו לו
בערמה לאמר : קצנו בחיינו מפני סלים אהיך
ורוע מעלליו • ועתה באנא ער בורס'אה • כי ביום
צאתך משם ימות • ונמליכך למלך : ולא האמין
לדבריהם • וישלחו להגיד לו כפעם בפעם כדברים
האלה : ויהי כדברם אליו יום ויום ויטו את לבו •
ויצא מן המקום אשר היה שם • ויאמר אלכה ואראה
אם כנים דבריהם ואשובה : וישמע סלים כי יצא
אחיו • ויעבור בנאט'ול'אה וילך שפי : ויחפז ללכת
אל בורס'אה • ואקומ'אט לא ידע מאומה כי בתמו
הלך : ויפנע סלים במחנה אחיו בככר בורס'אה
בשנת חמש עשרה וחמש מאות ואלף : ויפול
עליהם פתאום • וינגפו אנשי אקומ'אט מפניו וינוסו
וירדפו רוכבי הסוסים אחריהם ויחלישום לפי חרב :
ויכו את סוס אקומ'אט ויפול ארצה ויתפשוהו •
ויאמר הוליכוני אל אחי : ויהי בהיותם בדרך ויבאו
עבדי סלים ויורידוהו שאולה : ושני בני אקומ'אט
ברחו מן המלחמה : וילך האחר א השופי מלך פרס
ויכברוהו : ויתן לו ערים לשבת : ויגדל הנער ויתן
לו אשה כי אמר בזה אלחם בסלים : וילך הנער
בשרירות לבו • ויורידוהו בדם שאולה : וחשני
הלך מצרימה וישב שם : וישב סלים אל ביתו
בעת ההיא • והמלחמה שקטה :

1515

דברי הימים

וישמע יוליאן האפיפיאור את אשר נעשה
בראב'טה ויהיו דבריו עם הקיסר
ועם מלך אינגלאטירה ומלך ספרד ובעלי
ויניציאה ויכרתו ברית על צדפת למהר לבלעם
חיים : ויביאו את האישוויצ'ארי דרך וויר'ונה
ויערכו מלחמה על נהר פ'וא וינגפו הצרפתי מפניהם
וילכו אל נוב'ארה וירדפו אחריהם וינוסו צרפתה :
וישאר מגדל מיל'אן אל הצרפתים ושימו עליו
משמר : וגם קר'ימה ובר'ישה נשארו לצרפתים
בעת ההיא : ויתנו בעלי חברית את דוכסות מיל'אן
למאקשימיליאנו בן המ'ורו בדבר הקיסר ותשקוט
הארץ : אז נרדה ג'ינובה וישלחו לעזרה א' הצרפתים
ולא שמעו בקולם : ויו'אניס פרא'גוסו הקריב ויקרא
אליה לשלום : ויכרח הצרפתי אשר למלך שם
במלכתו אל המגדל ומאה איש אשר אתו נשארו
חחוצה וישלחום צרפתת כי יראו לנפשם :
ותשאר העיר שלשת ימי' כצאן אשר אין להם רועה
ויבא י'אניס בדבר אנשי חברית ויתנו העיר בידו :
ותבאנה שתי המצודות אשר נשארו למלך במצור
ותהי המלחמה חזקה עליהם ימים רבים : ויבחרו
את יוא'נוס פרא'גוסו לדוכוס בתשעה ועשרים יום
לחדש יוני'ון וישמחו אוהביו מאד : ויצו יוא'נוס
ויצורו על המגדל ויכו חומותיו סביב : וידבר כומר
אחד

חלק ראשון קלו

אחד על לב הצרפתי אשר במנדל : ויתנהו בידם :
ויתנו לו שנים עשר אלף מנינים וילכו לדרכם :
ותשאר המצודה אשר על חים למלך וישלח אליה
בר ולחס ומזון וישבו הצרפתים בתוכה ימים רבים :
והקריבילו בקרימה : בשם המלך לודוביקו בימים
ההם : ויהיו דבריו עם פאולו קאפילו נציב וניציאני
ויתן העיר בידם : ואת רעהו הוריר בדם שאולה :

וילכו בעלי הברית על בריסה : ויצורו עליה
ימים רבים : ויראו הצרפתים כי אין

לא לידם : וכי לא נשאר למלך משתין בקיר
באיטאליאה : ויתנו העיר אל הספרדים וילכו
לדרכם : ויבאו הספרדים העירה : ולא רצו לתת
לוניציאני כי אם בכסף מלא : ויחר אפם מאד :

וישלימו עם המלך וישלח אליהם את בארטולומיא
די ליויאנו : ואת הנרימי : ואת האנשים אשר אתם

חפשים וישובו בחדש אומזברי בשנת שתים עשרה 1512
וחמש מאות ואלף : איש לביתו :

בשנה החיא באמלך אינגלטירה צרפתת
ביד חזקה : והקיסר בא בנבולי

הפיאנדרה עם מארנאריטה בתו וישחיתו כל חלקת
טובה : וירא לודוביקו ויצר לו מאד :

ויעש אינריקו עצה בקאליס : ויסע מקאליס
ויחן על העיר ארדו אשר למלך :

דברי הימים

וישפכו איה סוללות ויתנו העיר בידו וילכו לדרכם
ויבואו האינגליסי העירה ויתרסוה ותהי תל עולם
ימים רבים : וילכו לטארואן ויכו חומותיה ויתנו
העיר בידו : וגם תקיטר בא טרואנה בימים ההם
ביר חזקה :

ויאסוף לודוביקו המלך אנשי וילך לעזרתם
ויהיו פקודיהם ארבעים אלף : ויערכו
שם מלחמה ויגנפו הצרפתים ויפלו חללים ארצת :
ויראו אנשי המצודה כי אין לא ידם ויתנו המצודה
לאינריקו המלך וילכו לדרכם חופשים : עודם
בטורואן וגימיני מלך שקוציאנה שלח לאינריקו
לאמר שוב אל מולדתך פן אבא עליך והכיתי עיר
ומלואה : וישלח מלך אינגלאטירה אל גימיני
לאמר החוח אשר בלבונן שלח אל הארז לאמר
לכה נתראה פנים ותעבור חית השדה ותרמוס את
החוח : ועתה למה תתנרה ברעה ונפלת אתה
ועמד עמד כי טוב עוללות אינגלאטירה מבציר
שקוציאנה :

ויכתוב אינריקו לאישבילה אשתו : ותאסוף
המלכה ארבעים אלף איש ודוכוס
אורקו בראשם ותלך אל העיר אורקו לקראת
גימיני המלך ביר חזקה : ויעש גימיני נשר על
הנהר ריבאסיס אשר בין שקוציאן ובין אינגלאטירה
ויעבור

חלק ראשון קלז

ויעבור עם אנשי החיל ויהיו פקודיהם מאה אלף :
וישלח אינר'יקו המלך לאור'קו עשרת אלפי אשכנזי
ובן דוכוס נאסאו בראשם והאיש גבור חיל והוא בן
אשה זונה : ויואל להלחם : ויקח שלשים אלף
בחור ויצא החוצה : וישם כלי מלחמתו מנגד לעיר
ויתחזק וישב שם : ויהי היום ויתנו אות מלחמה
ויאמר א אנשיו לאמר : אנחנו קרבי היום למלחמה
והיה כי יצאו אנשי גימ'יני לקראתנו : ונסנו לפניהם :
ויצאו אחרינו עד התיקנו אות מן המקו אשר התחזקו
שם ומן האים המנגחי : כי יאמרו נסים לפנינו : ונסנו
לפניהם : אחר תקומו כי נתנם האדים בידנו : כי אין
מחסור לחושיע : ויצא גימ'יני וכל עמו למלחמ' וינגפו
האינג'ליזי לפניהם וינוסו : וירדפו אחריהם וינתקו
הסקוצ'יזי מן חמקום אשר התחזקו שם : ולא נשאר
איש במחנה גימ'יני אשר לא רדף אחריהם עד מקום
האלים המנגחים : ויעמרו האינג'ליזי וידו אבן בס
ויכו אותם עד בלתי שאיר להם שריד ופליט :
ויהיו המתים במגפה חמשים אף : והנשארים ברחו
לנפשם : ועם גימ'יני איש אינג'ליש אשר מרד במלך
אינר'יקו : ויעשהו שר צבאו : ויהי בברוח גימ'יני
המלך וירדוף גם הוא אחריו וידקרחו בחנית אשר
בידו פעמים : ויפול ארצה וימות : ויקח את רדיו
רדיד המלך מעליו ויצא מן המלחמה : להביאו אל

נאסאו

דל

ביסקרד

דברי הימים

חמלך : וישלח שר צבא איננלאמירה וישברו
הנשר : ויהי בנוסם ויפלו המימה אל תוך הנהר
וימותו במים אדירים : ויבוקש גימני וימצא
וישאוהו העירה : וימות ביום השלישי ויקברוהו
בקיר החומה : על אשר הרג את אביו : וישמע
אינריקו המלך : ולא ארכו לו הימים בטורואן ויבן
שם מצודה וישוב אל ארצו : אז השלים עמו
לודוביקו ויקח את אחותו לאשה : וישוב לו ארת
הערים אשר לקח ותשקוט הארץ שבע שנים :
וימות יוליאן האפיפיאור : ויבחרו בליאון
ממשפחת מיד'יצי : איש פלורינציה
בעשתי עשר יום לחדש מארצו וישב תחתיו בשנת
ש'ש עשרה וחמש מאות ואלף :

1513

בשנה : ההיא התחיל לרפוס דניאל בומבירנו
מאנווירסה : והוציא מפילה לאורה
ספרי הרבה בלשון הקודש : ותמיד היו הולכי ושבי
בביתו אנשי מלומדי כפי האפשר : ולא השיב אהור
ימינו ליתן לכולם ככל אשר שאלו כידי הטובה
עליו : ודניאל הנל הוא נוצרי נולד מאביו ומאמו
ובכל זקינו לא היה טפה מזרע יהודים :
וישלחו בעלי ויניציאה את בארטולומיאן
די ליביאנו ואת הנרימי על בריסה
ביד חזקה : ויצורו עליה בשנה ההיא :

וגם

חלק ראשון קלה

זגם לורוביקו המלך שלה צבאותיו לאיטאליה
כי הויניציאני נתנו יד ויצורו על נובארה

ומאקסימיליאנו ספורצה הדוכס אז בארץ ובתוכה
כששת אלפי איש אשכנזים ותבא העיר במצור :

ויאמרו לתת העיר בידם רק כיתנום ללכת חפשים
ולא אבו הצרפתים שמוע : ויהי היום ויפלו על

הצרפתים פתאום וינגפו הצרפתים ויפלו ארצה
והנשארים הרהנסו ויהי לצרפתים לחרפה :

בימים ההם ספינות ג'ינובה צרים על המצודה
אשר נשארה שם ביד המלך : ותבוא

ספינה גדולה ביום העשירי לחדש מארצו נושאות
בר ולחם ובגדים לרוב אל האנשים אשר בתוכה

לעזרה : ותעבור ביד רמה בתוך : ותעמוד מנגד אל
המצודה הודק כמסחוי קשרת : ותהום כל העיר

עליהם : ויהי איש גבור חיל מאנועל קאבלו שמו
ויאמר אל שרי העיר אל תיראו כי אנכי אקחנה :

וישמעו לקולו ויבחרו מאנשי העיר אנשי חיל וילכו
אתו : ויעל מאנוא באחת הספינות : ויצו א המלחים :

ותעבור הספינה בין המצודה : ובין הספינה הבאה
לעזרתם ויערכו שם מלחמה : ויעל מאנועל על

הספינה אשר שלה המלך ויכרות את מתריה בגרזן
ויציאנה ביד הזקה החוצה : וידו אבן בס אנשי

המצודה בעת ההיא ויפלו מהם הללים ארצה :

דברי הימים

ומהצרפתים אשר על הספינה מהם נהרנו ומחם
ברחו אל המצודה. ושלשים ושנים נתפשו חיים :
וגם רב החובל נתפש בתוך הים ויביאוהו העירה :
ויתנו אותו במשמר. וששה מאנשיו תלו על העץ
ותשקוט הארץ : אז חכו המורים את אנר'יאת
דאור'יאת וירפאוהו ויחי :

בימים ההם בהיות חיל המלך על נוב'ארה
בשלשה ועשרים יום לחדש מאיו הוא

החדש השלישי באו הקונטי ג'ירונ'ימו מפיאסקו 1513
ואחיו בנינובה א תוך החצר פנימה : לדבר א הדוכוס
יאנוס פראנוסו וידבר אתם יאקומו לומ'לין ויהי
ריב ביניהם : ויחר אל הדוכוס וידבר על לבם
וחמתם שככה : ויירא יאנוס מאד פן יתנו הפיאסקי
יד למלך בעת ההיא :

וירד הקונטי ג'ירונ'ימו אל רחוב החצר
ויקומו עליו פראנוסינו ולודוביקו אחיו
הדוכוס ויכוחו ויפול שרוד ארצה : וינוסו אחיו
אל ביתם ויקראו אדורנו אדורנו בקול גדול וילכו
אל עריהם בעת ההיא :

ויקי ממחרת ויבואו אנטוניאו וסו אדורנו
ויירונ'ימו אחיו ושלשת אלפי איש עמו :
ויערכו עם האנשים הצרים על המצודה מלחמה
ויגרשום ויתנו בתוכה בר ולחם ומזון לרוב וינוסו
יאנוש

חלק ראשון קלט

יאָנוֹס הַדּוֹכּוֹס וּפְרֵאנֹסִינוּ אַחִיו אֶל הַכְּפִינּוֹת מִפְּנֵיהֶם
כִּי כָלְתָה אֵלֵיהֶם הַרְעָה :

אז באו אנטוניאָומו אדוֹרנו ואחיו העירה
ונם הפיאִיסקי אחי חמת שבו ביד רמה
בעת החיא : ויהי אנטוניאָומו להם לרועה כרבר
המלך ימים אחדים וזאקאריאה אחי יאָנוֹש הַדּוֹכּוֹס
נתפש חי ויסגרוהו ביד אחי הקונטי ויהרגוהו
וירמסוהו בחוצות גִּינֹבָה בעת החיא : אז תבאנה
ספינורג המלך ויתנו צידה אל אנשי המצודה ככל
אשר שאלו וילכו אחר הספינות אשר ליאָנוֹס
ויקחו מהם אנשי יאָנוֹש שתיים ספינות וישבו אחור
בחרפה :

ויהי בהנף חיל הצרפתים בנוכארה ויבא
אוטאָביאנו פראָנוֹסוּ ושלשת אלפים
ספרדוֹ וארבע מאות סוסים עמו : ויראו אנטוניאָומו
אדוֹרנו והפיאִיסקי מפניה ויצאו מתוך העיר באישון
לילה בששה עשר יום לחדש יוניאֵו וילכו אל
עריהם בעת החיא : ויהי ממחרת ויבאו אוטאָביאנו
ופיטרו פראָנוֹסי העירה ויקבלום זקני העיר בשמחה
ויהי ממחרת ויבחרו באוטאָביאנו ויהי להם לנגיד
ויצו אוטאָביאנו וישימו על המצודה אשר לצרפתים
משמר ויצורו עליה ימים רבים : ויתנוה בידם -
ויפילוה ארצה :

דברי הימים

ויצאו

הצרפתים באניות לבזוז בז בנבול
גִּינוֹבָה והקול נשמע ויכינו זקני
העיר ארבע ספינות משוטטו ויהי אנדר־יאה ראור־יה
שר צבאם בעת ההיא : אז תבאנה שתיים עשרה
אוניות משוטטות מישמעאלים בימי גִּינוֹבָה ויבזוזו
בזה רבה : ויוגד לאוטא־ביאנו לאמר הנח חרש
עליך יֵאָנוֹש אשר היה דוכוס לפנים רעה והוא
בשא־וונה בעת ההיא : וישלח שמה כשלש מאות
איש וינזם יֵאָנוֹש מפניו וילך אל ארץ אחרת כיום
הזה :

בימים

ההם באו אנטוניאטו אדור־נו
וחפ־איסקי בעזר הדוכוס מילאן
וילכרו את קי־א־ב־א־י אשר על הים : וישלח עמה
אוטא־ביאנו אנשי חיל ויצורו עליה יומים ולא יכלו לה
ויפלו מהם רבים והנשארי שבו גִּינוֹבָתָה בשלשה
עשר לחדש נו־ב־מרי בחרפה : אז באו האדור־נו
וחפ־איסקי וכאלפים איש עמהם ויחנו על גִּינוֹבָה
בביזא־ניו הנחר ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה :
ויתחזק אוטא־ביאנו וישם בתוכה משמר : ויהי מקץ
עשרה ימים ויקומו מעל העיר לילה ויניחו מהאליס
המננחים אשר תביאו וילכו לדרכם :

וילכו

הצרפתים על בריס־ה בעזר בעלי ויניצ־יאה
ויצורו עליה ימים רבים : ויסגרוה

הספרדים

חלק ראשון קמ

i 514 הספרדים אל הצרפתים בחדש מאיו בשנת ארבע
 עשרה וחמש מאות ואלף וילכו לדרךם: אז נתנה
 העיר לוינצ'יאני ותהי להם עד היום: וילכו גם על
 ווירונה ויצורו עליה: ויצילוה הקיסר והספרדי מידם
 בעת ההיא בכח לחדש דיצימ באוגוסט אדורנו
 וסיפואן פיאיסקו גינובאתה באשמורת הבקר ויצא
 אליהם הרוכוס וינפנו ויתפסם חיים ויתנם במשמר

i 515 בית הסוהר: והי בחדש האביב שנת חמש עשרה
 ומאה ואלף ויבואו הספרדים בנבולי ויניצ'אה: עד
 מיסטרי הניעו וישחיתו כל חלקה טובה: וכל בית
 טוב שלחו באש: וכל הנמצא נפל בחרב: הממם
 אלדים בכל צרה: ובעתים ההם אן שלום ליוצא
 ולבא וידמו שרי צבאות ויניצ'אה: ויאספו אל ערי
 המבצר וישבו שם:

ויאסוף בארטולומיאו מליויאנו אנשי חיל:

וגם מתושבי הארץ: ויצא איהם ביד

חזקה: וילכו הספרדים אל נבול ויניצ'אה לקראתם

זיחנו במוט'ה: זכאר בעת אלפים אמה ביניהם:

וינוסו הספרדים בערמה עד ההרים: וישליכו בגדים

וכלי בחפזם ואת בהמתם אשר בזזו לרוב מארצות

חגוים עקרו: ויאמר בארטולומיאו אך נסים הם עשירי

נתנם האלדים בידנו: ויצו ויעבירו קול לאמר לא

תחיו כל נשמה: והאיש אשר ימרה נפשו תחת

דברי הימים

נפשו: ויראו פרוספירו קולונה ושרי הצבא כי כלתת
 אליהם הרעה: ויעבירו קול לאמר כל הבא אלינו
 לשלום לא יפול משער ראשו ארצה: ויהי היום
 וידבר בארטולומיאו על לב אנשי הצבא: וישם
 שרי צבאות בראש העם: וישלח לפניו ארת
 באטיסטמה דוטו שר אנשי החיל: ואת סאנראמורו
 שר הפרשים: ותוא והאלים המננחים התמתמהו
 ללכת: ויפלו שני השרים האלה על האויבים מרם
 בואם: ויערכו מלחמה: ויפלו הראשונים חללים
 ארצה: ויראו הספרדים כי נתקו מן המחנה ומחאים
 המננחים: ויערכו אתם מלחמה שנית: ויחלישום
 לפי חרב: וחנשארים נסו עד פאדואה כי יראו פן
 תבלעם הארץ: ויהיו המתים במגפה כארבעת
 אלפי איש: ונס באטיסטמה וסאנראמורו ונציב
 ויניציאני מתו במגפה החיא:

וישלים מלך צרפת עם פירדינאנרו שרי ואל
 חשויצארי נתן מתנות וישלחם מארצו
 ויהי בהניה יי אליו מכל אויביו סביב: ויאמר לשוב
 לאיטאליה: ונס הויניציאני אשר היו לפנים בעוכריו
 שחרו פניו יום יום: ולא אבה איהם: ומאנסים לואנו
 בן המורו דוכוס מילאן והאישוויצארי: אז בארץ:

ויהי בהכן לודוביקו חילו ופרשיו לעבור: ויחלח
 1515 וימות בשנת חמש עשרה וחמש מאות ואלף: ולא

חלק ראשון קמא

היו לו בנים כיאם בת ושמה קלאוד'יאה • ותת
לפראנצ'ישקו הדאלפין לאשה : ותוא מלך אחריו
כילו משפט המלוכה :

וימלוך פראנצ'ישקו דאנג'ולי'ש • וישימו
כתר מלכות בראשו בפאר'יש •

ויכבדוהו חשרים ומלאכי ויניצ'יאני מאד :

זירא אוקט'אביאנו פראנ'וסו כי אין לאל
ידול לעמוד וכי כל מחשבו האדורני

וחפ'יא'סקי עליו בל היום ויתן יד למלך פראנצ'ישקו
זיכרתו ברית שניהם : אז תבאנה ספינות המלך

א'גינ'ב'ה ויקבלום בשמחה : ויתן את המצודה ביד
המלך ויהי לו לעכר • ונ'ירונימו אדורנו וסיפ'יאון

פיא'סקו שולחו חופשים אל ארצם : ואלפים איש
שלח אל עכר לונב'ארדיאה עד אים אנ'רדיאה הניעו

ויהיו לצרפתיים לעינים :

ויעבור פראנצ'ישקו המלך ביד חוקת וילך
עד מאר'יניאן : זגם בארט'ולומיאן

שר צבא זיניצ'יאני הלך אחר חיל הספרדים וירדפם
עד חנהר פ'וא • זינסו מפניו עד פי'א'זיניצ'יאה : ויהפז

בארט'ולומיאן ויבא עד לוד'י • והאדון אינצ'יאן דצ'ירי
נלחם על המצודה בעת החיא : וייראו אנשי המצודה

מפניה • ויאמרו כרתו לנו ברית ונלכה ויעשו כן וילכו
לזרכם : וילך בארט'ולומ'יאן מליו ויאנו להשתחוות

דברי הימים

למלך ויועדו יחדיו וישוב לקראת הספרדים פן
יבואו גם הם מילאנו : ויסע המלך ממאדנייאן
ויקרב העירה ויחנו שם : ויצו וידברו על לב השויצרי
אשר במילאן ויכרתו ברית ביניהם : ויבא החשמן
אישויצארי מילאנו ויחר איו מאד וידבר על לב שרי
הצבא ויסב את לבם אחורנית : ויתנו קול בערמה
לאמר ננפו חויניציאנו לפני הספרדים : והנם באים
ביד רמה על המלך : ועתה נצא אליהם ונראה מה
יהיו חלומותם :

ויהי בארבעה עשר יום לחדש סיטימרי לעת
ערב בשנת חמש עשרה וחמש מאות
ואלף : ויצאו כל צבאות השויצארי ממילאן ויהיו
פקודיהם ארבעים אלף : וישם החשמן את העם
שלשה ראשים ויפלו על חיל הצרפתים איש נגדו
ויבואו אל קרב המחנה כמעט רנע . ולא עמד איש
לפניהם : ויתחלחל המלך מאד : וישלח
לקראתם את פידרו נאבארו ויגרשם : ויקח מאתם
את האלים אשר לקחו : ויערכו עוד אתו מלחמה
וינגף חיל המלך וינוסו מפניהם כי עייפה נפשם
להורגים :

וישלח בארטולומיאן לדעת את הנעשה
וישוב בדבר המלך לאמר הנם
נלחמים וגם מנפה היתה בעם : ויצו וימהרו צבאותיו
ללכת

חלק ראשון קמב

ללכת אל המחנה ובארטולומיאו עבר לפניהם
וחמשים איש עמו : השמש יצא על הארץ
ובארטולומיאו חניע וירא והנה כשמנת אלפים איש
נלחמים בצרפתים וכמעט נטיו רגלם בעת ההיא :
וירץ ויקרא בקול גדול צרפת צרפת מארְקו מארְקו
ויערוך אתם מלחמה וינוסו השויצארי כי נבהלו
מפניו : וירא המלך כי באו לעזרתו ויתחזק וידבר
על לב גבוריו ונכשלו אזרחיל כי האיר להם היום
ויערכו מלחמה כי לבם כלב הארי : וחיל הויניציאני
חניע ויערכו גם הם מלחמה וינגפו השויצארי בעת
ההיא ויפלו חללים ארצה : ורבים ברחו אל היער
ויכוס באים המנגחים לא חמל עינם עליהם ויורידום
בדם שאולה : ויפלו מהם עשרים אלף איש במנפה
ההיא : ומהצרפתים נפלו ששת אלפים רגלי ושלוש
מאות פרשים : ויכסו את עין הארץ חמשה מילין
באורך ושנים מילין ברוחב ותהי המלחמה חזקה
ביניהם מיום ה' כ"ב שעות עד י"ח שעות מיום המחרת
לא נהיה כזאת בשערי מילאן מאז היתה לנו :
ויתר השויצארי ברחו למו וישבו א' ארצם נכלמים
בנוסם מן המלחמה :

ויצאו זקני מילאן וישתחוו למלך אפים ארצה
ויאמרו חטאנו ויתנו העיר בידו : ויבאו
בארטולומיאו שר הצבא ונציב ויניציאני להשתחות

דברי הימים

למלך • ויכבדם פראנְצִישְקו המלך • וישבע להיות
אליהם לאח כל הימים כי הצילו נפשו ממות :
ויהי ממחרת ויבא מילאֵנה בשמחה • ויקח את כל
ערי הדוכסות בעת ההיא ואת הדוכוס מקשימֵיליאנו
שלח צרפתה • ויתן לו די מהיתו עד יום מותו : אז
נבהלו מלכי הערלים וכל שרי אימֵאֵליאה זעו מפניו
בעת ההיא :

ויזאל ליֵאון האפיֵפֵיאור להראות למלך ויבא
אל בולוֹנֵיֵא : וגם פראנְצִישְקו המלך
הלך שם להשתחוות לו • ויתעלצו באהבים ימים
אחרים וידברו יחדיו • וישבו איש לביתו :

וישלח צבאותיו עם הויניציאני ויצורו על
וירֹנה וברֵיסה ימים רבים • ויהי

כי ארכו להם שש הימים • וישלימו בעלי ויניציֵא
עם הקיסר בדבר המלך בשנת שֵשׁ עשרה וחמש
1516 מאות ואלף : ויתנו את וירֹנה ביד המלך • והמלך
השיבה אל הויניציאני ושאר ערי הפֵרֵיאולי נשאר
לקיסר בעת החֵא • ותשקוט הארץ עד יום מותו :

וישוב המלך צרפתה ויהי שמעו בכל הארץ : וכמהו
לא היה לפניו מלך יפה תואר וגבוה מכל העם •
וראה כל איש משכיל נבור חיל • ויאספו אליו :

כימים ההם בא קורטֹונילו תוגר מארץ המזרח
ועמו עשרים כפינות משוטטות : ויקח

שמנה

חלק ראשון קמג

שמנת עשר ספינות נושאות בר כבואן מציל' לואת
ובימים ההם אין שלום ליוצא ולבא כי צר צעדס
מלכת ויחר לאנשי ג'ינ'ובה מאד ויאספון גם הם
אנשי חיל ויורידום הימה באניות ויהי מספרן תשע
עשרה משוטטות עם ספינות המלך ושלשה ספינות
גדולות ופיר' ר'יקו פראגוסו הכומר אח אוט'אביאנו
שר הצבא בעת ההיא וילכו לבוניפציו עד ביס'רטה
אשר בבאר'אריאה הגיעו וימצאו שם ספינות
קורטוג'לי בתוך הנהר יושבות במח וילכדום ויצאו
כל העבדים לחפשי חנם בעת ההיא ויקחו את
מגרשי העיר סביב ויתנום לשלל ולא היה מידם
מציל ויואל פיד'ר'יקו לשרוף הספינות באש ולא
שמעו אליו כי נמו אחרי הבצע ואחרי לא יועילו
הלכו ואנד'ריאה דאור'יאה שר שתי רוג'אות שם
עמו ולא היה נחשב למאומה בימים ההם ויצאו
אליהם ישמעאלים ופילו מהם חללים ויגרשום
ויי' נהג את חים ברוח קדים עזה ותצאנה ספינות
הערלים החוצה ושתים נשארו בנהר בשחיתורת
הישמעאלים עד היום הזה וילכו הערלים לטונ'ים
ויקחו בגוליטה ספינה אחת משוטטת אשר לקחו
בקורס'יקה התונרמים וילכו אל הניר'בי וישרפו
באש ספינות משוטטות מישמעאלים אשר היו שם
וישובו וקורטוג'לי נחפו ללכת עם ספינות קדמה :

דברי הימים

1516 יוהי

בשנת שש עשרה וחמש מאות ואלף
ויאמר סלים התונר הגדול עתה ילמדו
הסוחרים האנמי את עמי את חוקי הסופי ואת
תורותיו ושב לב העם הזה אליו : ויצולבלתי תת
עבוד עוד סוחרי ארצות הסופי בארצו : ואת כל
אשר לסוחרים האנמי הנמצאים בבורטיאה לקח
ויתנחו במשמר ואת הסוחרים שלה קושטאנטינה
בעת ההיא : ותואנה בקש להלחם בשופי על דבר
ערי אורמיניאה כי תונרמים ישבו בס לפנים ויקחם
השופי מידם ותתינה לו עד היום :

ויאסוף סלים אנשי חיל וירבה לו זיניצארי
ויבא חרשים מאשכנז מאונגאריה

ומצרפת ויתיכו את האלים המננחים ויעלום
בענלות : וגם מהקטנים לשאת רוכבי הסוסים עשו
לרוב ויתן את שכרם ככל אשר שאלו : וראה
סלים כל בן חיל ויאספהו אליו כמשפטו כל הימים
ויתן להם סוסים וסקופיטי ויהי מספרם אף מלבד
ההולכים רגלי : ויאמר באלה אננח את הסופי
כי לא נסו אנשיו בכל אלה : וגם מארצות הערלים
הלכו עמו ויתן את שכרם כסף מלא : ויהי שומעו
בכל הארץ : וגם בערי הים בנה בתים לספינות
ויוסף מכס הסחורות להרבות כסף : ויהי אחרי
עשותו כל אלה : ויעביר את אנשי החיל האסיאה

ויתחברו

חלק ראשון קמר

ויתחברו עם אנשי הצבא אשר שם : ויחי פקודיהם
מאה וחמשים אלף פרשים ואיש רגלי לרוב מלבד
הגניציארי : וישם אל פרס פניו ויעבור דרך
קאפאדוציאה • וליקאֹניאה • ויקח את האירמיניאה
הקטנה • ויחיו לו למס עובד : וישלח מלאכים אל
מלך אדוֹלה • היושב בהרים לאמר כרות עמנו
ברית ונלחמה בסופי :

ויען ויאמר לא אחס בשופי כי אחינו בשרנו
הוא • וגם לו גם לכם אתן בר ולחם
ומזון • וכל איש מכס בארצי יעבור בשלום :
ויתבו דבריו באזני סֵלִים • ולא שת את לבו עליו •
כי ארצו ערים בצורות דלתים ובריה • ולו שלשים
אלף פרשים עושי מלחמה בכח חיל • וישבעו גם
שניהם לבלתי הרע איש לאחיו :

וילך סֵלִים לדרכו • ויעשו גשר על הנהר
פרת • ויעברו בארצות הסופי ויתנום
לשלל : ויצא הסופי מטאברים לקראתו ביד חזקה
דרך ארבע ימים : ויערוך אתו מלחמה בארבעה
ועשרים יום לחדש אנושֶׁמו אשר לא נחיתה כמוה
וישמע קולם למרחוק : וירא סֵלִים כי גבר השופי •
ויצו ויתחלקו אנשיו • ויעברו הפרסיים ביד חזקה
בתוך • עד מקום האלים המנגחים : ויתנו אנשי
סֵלִים אש באילים המנגחים • ותרעש הארץ לקולם

דברי הימים

ויפלו מהם לרוב מאד חללים ננפים ונדפאי ארצה :
וחסוסים הנשארים נסו לקולם כי לא נסו • ולא
יכלו הרוכבים להשיבם אל המלחמה • ולא נשאר
שנים יחד : וירדו אחריהם ויהלישום לפי הרב :

ורבים נתפשו חיים • והנשארים ברחו לנפשם :
וישוב השופי ויתר הפליטה מר וזעף אחר • ויאמרו
אצבע אלדים היא : וילן סלים במחנה הפרסיים
ויקחו את כל אשר מצא לא השאירו עוללות בלילה
ההוא : וישכם סלים בבקר וילך למסעיו עד מאבירים
עיר המלוכה ויהן עליה : ויצאו אליו זקני העיר
ויאמרו כרות לנו בריח ונעבדך : ויכרות להם ברית
ויבא סלים העירה בשלום :

בימים ההם גרש אוטאביאנו פראנוסו שרי
את היהודים מנינובח : ויצא אביר
יהושע הכתן זצל משם וישוב אל ביתו לנובי • ולא
שב אליה עוד : ויתר היהודים הלכו לנאפולי
וישבו שם :

ויפר מלך אדולה את בריתו ויצא בהיות
סלים בטאברים השדה ביד חזקה :
וישלל כל עובר ושב • ולא יכלו אנשי סלים להוליך
בר ולחם ומזון אל המחנה : ויכלו לאכול ארז
השבר אשר בטאברים • ואת אשר הביאו עמם :
ויאכלו את מיטב הסוסים ואת השקץ ואת העכבר
ואת

חלק ראשון קמה

זאת שרשי העשבים ותכבד עליהם הרעב מאד :
וירא סלים כי כלתה אליהם הרעה וכי אין לאל
ידו לעצור חיל : ויצא מטאברים ויוליך עמו את
מיטב אנשי העיר ונשיהם וטפם וכל קניינם ואת כל
חרשי כלי המלחמה : ויעבור את הנהר פרת ויחן
על מאסקואל אשר על הנהר וילכדנה ויתנות
לשלל : וישוב לדרכו וימותו רבים מהסוסים
הנשארים ברעב : וילך עד ליקאוניאה היא קונג'י
ויחנו סביב :

ויבא סלים מר וזעף העירה ואנשי החיל
נשארו החוצה ויחשך משחור תוארם
מרעב ומחוסר כל בעת ההיא : וישלח מאנשי
החיל הנחשלים והנרפים אל ארץ יון ואהרים באו
תחתם במחנה עד חיותם :

וירך לב הכופי ולבב עמו גם אחרי צאת
התוגרמים מטאברים כי נפל פחד
האלים עליהם ויבא עם אנשיו הנשארים עד
הנבול ויתחזק שם :

ויהי לתקופת השנה ויואל סלים להנקם
ממלך אדולה וישלח עליו את סינאן
באשה ביד חזקה ויבא בארץ אדולה ויערוך אתם
מלחמה ויננפו מפניו ויפלו חללים ארצה : ויקח את
כל ארצם וגם המלך נתפש חי וישלחו אסור

דברי הימים

בדהט' א סלים; ויצו ויסירו ראשו מעליו וישימוהו
על נס וישלחוהו בכל גבולו סביב :
דיאסוף עוד סלים אנשי חיל ויואל לשבת
באי קוניאו עד חדש האביב :
ויאמרו הניניצארי לשוב אל ארץ יון ולא שמע
אליהם : וידברו אתו קשות לאמר אם לא תלך
והלכנו ונמליך את בנד סולימאן עלינו למלך :
ויירא סלים מאד ויקום בלילה ויתחפש וירכב על
סוס קל כל הלילה וילך עד סקוטארי ויעבור הים
ואיש לא הכירו ויסרהביתה : וישב שלשת ימים
ולא שמע לקול איש ולאדם לא הנוד מאומה מכל
אלה : ויאמרו אליו פירי באשה והקארי מדוע
אדוננו המלך פניך רעים היום הזה : ויאמר אליהם
אינני עוד מלך : כי הניניצארי דברו אלי כדברים
האלה : וידברו על לבו לאמר אדוננו המלך אל
תירא ואל תחת כי נבלים הם ונבלה דברו ועל
קודקודם חמסס ירד ואתה אדני תחי לעולם :
ותחי רוחו בדברים אליו : ויאמה אליהם מי ומי
המורדים : ויכתבו אל ראשי הניניצארי ויקחו את
האנשי החטאי בנפשותם וישלחום א קושטאנטינה
ויהי בהיותם בשער המלך ויאמרו סלח נא אדוננו
המלך כנודל חסרך כי שריו צבאותינו הסבו ארץ
לבנו אחורנית ויתנום בידו ויאמרו הורידום ברם
שאולה

חלק ראשון קטו

שאולה והיו לאות לבני מרי ויעשו כן וחמת המלך שככה :

וירא סולימאן בנו מאד פן יחרה אף אביו גם עליו על אשר דברו וילך וישתחו לאביו ארצה וישק כפות רגליו ולא עצבו אביו ויברכהו וישוב לביתו בשלום :

וישם סלים אנשי חיל בכל ערי הנבול וישוב לאיקוניא וישב שם :

וישלח הסופי לקאמפיוסון וסולטאן מצרים לעזרה וישמע לקולו לאמר : כעמי כעמך כסוסי כסוסך רק חזק ואמץ והיה בעת האביב ונלחמה עמו ויכרתו ברית שניהם :

ויהי בשנת שמנה עשר וחמש מאות ואלף . 1518 וישא סלים את ראש אנשי הצבא ויתן

את שכרם : ויסע מאיקוניא בחדש האביב וילך אל חתר טאברו : ויהי בהיותם בדרך ויוגד לסלים לאמר נסע הסולטן ממצרים והנה מציב לו יד להתחבר עם חיל השופי : ויסוב ויעמוד ויועדו שם ויאמרו טוב להלחם בשולטן ראשונה מרס בואו א השופי ונראה מה יהיו חלומותיו : וישבו אחור וילכו קדמת הציליציאה וישמע הסולטאן מלך מצרים וינע לבו ויאסוף מהערביים עם רב : מלכר חמאמאלוקי אשר היו עמו חמשה עשר אלף :

דברי הימים

ויבואו עד העיר הגדולה חלב ויחנו שם :
ויחפזו סלים ללכת לקראתו וינידו לו לאמר
הנה חיל הסולטאן על הנחר סיננה
וילך שם ביד חזקה : ויפול עליהם ויערכו שם
מלחמה בכר אנושמו וילחמו המאמאלוקי ויבואו
עד מקום הנניצארי ביד רמה ויזורו אחר עד
המקום אשר סלים שם : ויצו סלים ויתנו אש
באלים המנגחים ותרעש הארץ לקולם ושמש וירח
קדרו כי עלה עשנם השמימה : ויכו במאמאלוקי
מכה רבה והסוסים הנשארים נסו לקולם ולא יכלו
להשיבם אחר כי לא ניסו בכל אלה ויאזרו אנשי
סלים הנחשלים חיל וירדפו אחריהם ויחלישום לפי
חרב : ולא שמעו הנשארים אל הסולטאן מקוצר
רוח כי נפל פחד הסוללות עליהם : ויברח גם הוא
אחרי הלחמו ויתעלף ויפול ארצה וימות קאמפיוסון
הסולטאן בעת ההיא וקאמפיוסון בן שבעי ושש שני :
ושש עשרה שנה מלך במצרים ולא שמע קול
מלחמה עד היום ההוא : וינטו הנשארים לחלב :
וסלים לן בלילה ההוא במחנה וישם סביב
משמר וישכימו בבוקר וילכו
אל מחנה האויבים ויבוזו בזה רבה : בלילה ההוא
יצא גאולי שר צבא הסולטאן והנשארים באשמורת
חרביעית מחלב וילכו לדמשק : ויקרב סלים
העיר

חלק ראשון קמז

העירה : ויצא קאסיר בני שר העיר ויתן העיר
בידו : ויכברוהו סלים : אז אמרו קאסיר בניו
מוסר אדוניו :

בשנה : החיא בראש חדש אלול רעה לפק
נשאתי ארת פאלומה ברת הרב
אברהם הכהן זל לאשה ונשוב לטובי אשר בנבולי
גינובה : כי שם בית אבי זל בעת ההיא :

ויבא : סלים העירה והנחה לעיר ולסוחרים
עשה : ויקבלוהו בשמחה : ויונה

לסלים לאמר נאספו המאמאלוקי ברמשק וילכו
מצרימה להמליך עליהם מלך : ויסע סלים מחלב
וילך רמשק ויקרב העירה : דיאמרו זקני העיר כרות
לנו ברית ונעבדך : וזכרות להם ברית ויבא העירה
ואנשי הצבא נשארו החוצה לבלתי שחת את הארץ
וישמעו אנשי טרופולי וצרון ובארוט וטולומאודה
את שמע סלים ויצאו אליו גם הם לשלום : ויאסוף
מזקני כל הערים אל רמשק : ויחדש שם המלוכה :
שם שם להם חוקים ומשפטי ושם נשבעו לו להזית
לו לעבדים כיום חזה : וישבו שם ימים אחדים עד
שוב רוחם וישם אל מצרים פניו : וישלח לפניו
את שינאן באשה : אל ארץ פלשתים עזתה : ויהי
בהיותם בדרך ויש סלים הדרך וילך אל ארץ יהודה
ויבא ירושלימה : וילך אל מקדש יי החרום וישתחו

דברי הימים

שם לוי וישוב לדרכו :

ויעבור סינאן בארץ ועמו חמשה עשר אלף

פרשים ויצאו אליו הערביים :

ויעבור ביד רמה עזתה ויתנו העיר בידו וישב שם

עד בא אדוניו :

אז בחרו המאמלוקי בטומומבירו דיאדארו

הגדול לסולמן והוא איש חיל רב פעלים

ברורותיו : ויאסוף טומומבירו הסולמן אנשי חיל

ואת כל העבדים הנמצאים במלכותו כתב על ספר :

ויתן להם סוסים וכלי מלחמה ונס מהערביים אסף

חיל גדול מאד : וגם את האלים המננחים הכין ואת

עפר השרפה ויפרוץ מחנהו מאד : וישמע כי בא

סינאן עזתה וישלח שמה את גאזילי ביד חזקה כי

נשען על משענת קנה יושבי העיר אשר שלחו

להביאו : וירא סינאן ויצא החוצה דרך חצי יום

לקראתם ויחן שם על המים : עודם מבקשים

מנוח ויאמרו השומרים הנח סוסים באים : עודם

מדברים וגאזילי הניע ויפול עליהם פתאום ויערכו

שם מלחמה : וירא גאזילי כי לא באו יושבי עזתה

לעזרתו וישוב אחור ויניחו הבגדים והכלים בחפזם

ויפלו מהם עם רב : וישוב סינאן עזתה ויהרוג

במשמניהם על אשר נתנו יד אל גאזילי להביאו :

וישב שם ימים אחדים :

חלק ראשון קמח

אז באנם סלים עזתה: וישתחו אליו סינאן
 ויגד לו את כל הדברים האלה: ויסע משם
 סלים המדברה: וילך לפניו סינאן דרך יום עם
 היונים: ויעברו המדבר ויבאנו מצרימה: ויחנה
 מרחוק אצל מאקאריאה אשר שם גנת ביתן המלך
 ושם עצי השמן הטוב האפרסמון: ויושבי הנינת
 נוקבים העצים מדי שנה בשנה בסכין שן הפיל
 וברדת השמן נותנים אותו בצנצנת למשמרת:
 ויחזק הסולטן את מאקאריאה: וישם שם את
 האלים ואת להט החרב לשמור ארץ
 דרך עץ הנן: וישמע כי בא סלים ויצא ממצרים
 ושנים עשר אלף מאמאלוקי עמו מלבד הערביים
 וישב גם הוא על משמרתו שם:
 ויוגד לסלים ולא הלך אל מקום האלים:
 ויש הדרך ויפול עליהם א המקום אשר
 התחזקו שם: ויצאו אליו ויערכו מלחמה מן בקר
 עד ערב ויפלו רבים חללים ארצה: ויהי השמש
 לבא: ויצו הסולטן ויתקעו בחצוצרות וישבו
 לאוהליהם והמלחמה שקטה: ויצא הסולטאן מן
 המקום ההוא ויבא העירה בלילה ההוא: וימותו
 דיארוארו שר צבא הסולטן וסינאן באשה שר צבא
 התוגר במלחמה ההיא: ויבא סלים אל תוך הנן
 אחרי צאת טומוכביירו וישב שם:

דברי הימים

ויהי כבוא הסולטאן מצרימה ויחנו צבאותיו החוצה בין העיר ובין היאור ויתחזקו שם וישלח ויקרא את כל המאמאלוקי מכל הערים אשר היו שם ויוציא את כל כלי הקרב ויתנם לבני המאמאלוקי ולשנים עשר אלף עבדים אשר נמצאו בעיר ויפרוץ מחנהו מאד ונס אל ארץ יהודה שלה ולא ארץ ערב להשכיר אנשי חיל לרוב ויאמר ללכת להלחם באישון הלילה ויוגד לסלים ויצו ויעשו אש סביב מחנהו ולילה כיום האיר ויעמוד על משמרתו :

ויצא טומומבירו באישון הלילה וירא את האש הגדולה ויאמר הנד הוגד לו סודי וילחם אליהם וירא כי לא יכול וישוב אחר : ולא רצו המאמאלוקי לשבת החוצה ויבואו עמו העירה ויחזקוה וישימו בתוכה משמר :

ויקרב גם סלים ויבא העירה כי אין לעיר חומה וילחמו בתוכה שלשה ימים ושלשה לילות וירוצו בחוצותיה ותהום כל העיר עליהם : ותחי צעקה גדולה במצרים וימות עם רב במלחמה ההיא : ויראו המאמאלוקי כי אין לאל ידם ויצאו מהעיר וילכו על שפת היאור : ויעברו עם הסולטאן מעבר היאור וילכו בארץ סיניסטאן דרך אפריקה וישבו שם : וישלח עוד ויקרא המאמאלוקי אשר

חלק ראשון קמט

אשר באלים אנדרריאה וגם מאפריקה ומארץ ערב
ומשאר הארצות הקרובות אליו הביא אנשי חיל
ויפרוץ מחנהו מאד ולא להועיל :

וישוב גאזילי שר צבאו עם מלכי הערביים
וירא כי ברח הסולטאן וישא את קולו
ויבך: ויאמר אל שר: הצבא ומה לעשות עוד ויאמרו
עשה כחכמתך ותחיהו לא תמות: וילך גאזילי אל
סלים וישתחו לאפיו ארצה: ויאמר אליו בתום לבבי
התהלכתי עם הסולטאן מנעורי עד היום הזה: וחנת
גם עתה באתי לחיורת בעזרתו ואיננו כי ננף אותו
אלדים: וארא כי היה אלדים עמך ואכואתא אדני
לאמר כרות את עכרך ברית ויעכרך:

ויקבלהו סלים וידבר על לבו ויאמר אליו א
תירארק היה לבן חיל: ויעשהו
שר צבאו ויתן את שכרו כסף מלא: ויבואו שרי
הערביים וגם הם להשתחוות לו ויתן את שכרם:
ויונד לסלים את כל אשר עשה סומומבירו
וכי רבו מראשי העיר נותני יד להשיבו
מצרימה: ויקרא את ראשי העיר ויתן אותם במשמר
ויחפו ללכת ויעבור את הנהר:

וישמע השולטאן וירא מיושבי הארץ
ויאמר נפלה נא ביד יי ונלחמה אך
הפעם כי אין מחסור ליי להושיע: ויסע מסניסמאן

דברי הימים

באשמורת השלישית ויחפזו ללכת וארבעת אלף
מאמאלוקי. וארבעת אלפים ערביים עמו: ויבואו
אל הנשר פתאום. וימצאו את מוסטאפה באשה
ואת אנשיו ויערכו אתם מלחמה וינפּו התוגרמים
וינוסו: ולא יכול מוסטאפה להשיבם כי נפל פחד
השולטאן עליהם: וירוף סלים אל נילוס ויעבר כל
אנשי החיל. ויערכו אתו מלחמת ויסוג טומומבירו
אחור: וינוס דרך שלשת ימים עד סינוסה. וישב
שם: וישלח סלים אחריו את מושטאפה ואת
קאר'יביו ואת גאז'לו: ויעבירו קול לאמר האיש
אשר ימצא השולטאן יעשירונו סלים עושר גדול:
ואשר יכסה עליו בזדון הדמין יתעבד:

וידא טומומבירו כי כלתה אליו הרעה
ויתחפש ויתחבא באנס המים ויתכסה
באחו: וימצאוהו יושבי הארץ ההיא במים עד צוארו
ויוליכּוהו אסור אל מושטאפה. וישלחו מצרימה
ויביאוהו אל סלים: ולא דבר אתו מאומה.
וייסרוהו שוטריו. על דבר אוצרות קאמפּשון
השולטן אשר מלך לפניו: ולא נלה להם טומומבירו
מאומה. ולא ידעו את מקומם עד היום הזה:
וישכימו בבוקר ויעבירוהו ברחובות העיר. ויתלוהו
על העץ בשער באסואילה. וישימו רביד הברזל על
צוארו: ויצו סלים ויכו את יתר המאמאלוקי אשר
היו

חלק ראשון קנ

היו אסורו לפי חרב • ולא נשאר מהם משתיך בקיר:
 ויהי כי החל יוליאן האפיפיאור לבנות הבמה
 הגדולה אשר ברומה וישלח את האחים

הפראנציסקאני בכל גלילות הערלים: ויתן להם
 כח להתיר ולאסור • ולהציל נפשות משחת: וילכו
 ויקראו בקול גדול לאמר • פרקו נזמי נשיכם
 ובנותיכם והביאו לבנין הבמה והיה בבואכם תצילו
 נפשות מיתכם משחת: ויהי אחרי מות יוליאן ויוסף
 ליאון האפיפיאור שלוח: וילכו כבראשונה •

עד ערי אשכנז ויגבה לבם מאד: והיה כאשר יאמרו
 אליהם האשכנזים דבר לאמר איך תאמרו הדבר
 הזה ואיך יוכל האפיפיאור עשותו וישיבו להם בזדון
 לאמר מקוללים אתם אם לא תאמינו כי לא תאמנו
 ויהיו דראון לכל בשר: ויהי שם הכומר מארמינו

לפטר

איש נבון וחכם • ויאמר גם הוא אליהם מדוע לא
 תבושו בהשמיעכם במהום קולכם בדבר כחלומות
 האלה: ולא יכלו הכומרים השב דבר ויתנהנו

בשנעון במשפטם • ויחרימוהו בשנת שמונה עשר

1518

וחמש מאות ואלף • ויחר אפו מאד: ויפתח מארמון
 את פיהו וידרוש בקול גדול נגד האפיפיאור ונגד
 חלומותי ונימוסי האפיפיאור ירק באותו האיש חשק
 ויתקבצו אליו רבים: וישם להם חוקים ומשפטים
 ועל חכמי הבמה דבר סרה • ויואל באר תורתם

דברי הימים

ודברי פֶּאֻזְלוּ מִלְבוּ וְלֹא הִלְכוּ אַחֲדֵי הָאֲפִיפִיאוֹרִי

וְתָהִי תוֹרַתְּם שְׁתֵּי תוֹרוֹת עַד הַיּוֹם :

וּיְקוֹמוּ בְּאֵלֵי סְאֲנֵדְרִיָּאָה כֹּל הָעַם מִקְצָה •

וַיִּקְחוּ אֶת הָעֵיר וְאֶת הַמְּצוֹדוֹת: וַיְכּוּ

אֶת הַמַּמְאֵלֻקִּי הַנְּשֹׂאִים וְאֶת שְׂרֵי הַשּׁוֹלְטָאֵן

וְשׁוֹפְטָיו וְשׁוֹטְרָיו לְפִי חֶרֶב: וַיִּקְרְאוּ סְלִים בְּקוֹל גְּדוֹל

וְתִבְקַע הָאָרֶץ לְקוֹלָם: וַיִּשְׁלַח שֵׁם סְלִים אֲנָשִׁי

חֵיל: וְגַם אֶת שְׂאֵר הָעֵרִים לָקַח: וְלֹא קָמָה בְּאִישׁ

רוּחַ לִפְנֵינוּ כִּי נִפְלַח פְּחָדוֹ עֲלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם תְּהִי

נֹא אֱלֹהֵי בִינּוֹתֵינוּ וַיִּשְׁבְּעוּ לוֹ לַהֲיוֹת לוֹ לְעִבְדִים כִּיֹּם

הַזֶּה: וְגַם מַלְכֵי הָעֵרִבִּים אֲשֶׁר הָיוּ תַּחַת הַשּׁוֹלְטָאֵן

בָּאוּ אֶל סְלִים וַיֹּאמְרוּ הֲנֵנוּ לְךָ לְעִבְדִים: וְלֹא נִשְׂאָר

בְּכָל הָאָרֶץ הַהִיא עַד אֶרֶץ יְהוּדָה אִישׁ אֲשֶׁר לֹא שָׁמַע

אֶת סְלִים וַיִּגְדַּל מַלְכוּתוֹ מְאֹד: וַיּוֹשְׁבֵי הָאֱהָלִים לְבָרֶם

לֹא שָׁמְעוּ אֲלֵיוֹ לַהֲיוֹתָם נְעִים וְנָדִים כִּיֹּם הַזֶּה:

וַיֵּלֶךְ סְלִים דֶּרֶךְ הַנְּהַר לְאֵלֵי סְאֲנֵדְרִיָּאָה •

וְשָׁמָּה סְפִינּוֹתָיו בָּעֵת הַהִיא: וַיִּרְא אֶת

הָעֵיר וְאֶת הַמְּצוֹדוֹת וַיִּשֶׂם בְּתוֹכָן מִשְׁמֵר: וַיִּשׁוּב

מִצְרִימָה: וַיִּקַּח חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ מִרְאֵשֵׁי הָעֵיר

וְנִשְׁיָהֶם וּבְנֵיהֶם וְכָל קִנְיָנָם: וְאֶת נְשֵׁי הַמַּמְאֵלֻקִּי

וְאֶת טַפְּסָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּשְׁלַחֵם בְּאוֹנוֹת אֶל

קוֹשְׁטָאֲנְטִינָה וַיְהִיו שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַיִּתֵּן בְּמִצְרַיִם

מִשְׁמֵר וְאֶת קְאָרִיבִיּוֹ עֹשֶׂה מִשְׁנֵהוּ: וַיַּחַר לִיּוֹנָאוּ

הַכַּאשָׁה

חלק ראשון קנא

הבאשה מאד :

ויאמר בלבנו לאמר למי חפץ סלים לעשורת
יקר יות ממני אשר עבדתיו בכל כחי
מנעורי עד היום הזה : ויבא עצות מרחוק פן ישאר
קאר'יביו במצרים ויחר לסלים מאד :

ויאמרו שרי החילים אל סלים לא נוכל
לחיות במצרי' בכסף אשר אדני נותן

כי כבד הרעב : ויצו סלים את יו'ניאו הבאשה
לאמר לאשר על המלאכה להוסיף על שכרם : ולא
הניד יו'ניאו הבאשה מאומה כי נפשו מרה לו מאד :

ויסע סלים ממצרים . ויהי בחיותו בארץ יהודה .
וילונו שרי החילים על קאר'יביו המשנה . כי לא
נוסף על שכרם מאומה : ויען אליהם לאמר לא עלי
תלונותיכם כי אם על סלים . ועתה שלחו איו ואשר

יאמר לכם אעשה : וישלחו לו מלאכים בחיותו אצל
ירושלים . ויגידו לו לאמר לא נוסף לעבדיך מאומה
ויחר לסלים מאד : וישלח ויקחו את יו'ניאו הבאשה

באף ובחימה . ויורידוהו בחנק שאולה : ויתן סלים
שופטים בארץ פלשתים : ואת גא'ילי נתן על דמשק
וישם בתוכה משמר : ובמצודות נתן אנשי חיל ואת
האלים המננחים וילך אל הלב : ויעש בחלב כאשר
עשה בדמשק . וילך למסעיו : ואת מושטאפה
באשה שר צבאו הניח בתחתית ההר טאברו בארץ

דברי הימים

צילי ציאה לשמור את ארץ ארם ועמו ארבעים אף
פרשים עושי מלחמה בכח חיל : וישוב אחור על
שפת הים עד בורטיאה הגיע וירד הימה באוניות
וישוב אל ביתו קושטא נמינופולי : ויברך את העם
וישובו איש לביתו :

בימים ההם באו ספינות הישמעאים לבנו
בז ויאמר לאנדריאה די אוריאה
יצאו ספינות ממונים להלחם בך וילך לקראתם
בששה משוטמות ויהי בהיותו על האי פיאושה
וישא עיניו וירא והנה תונרמים באים : ולתונרמים
תשע ספינות משוטמו וירדפו אחריו וינוס אנדריאה
די אוריאה עד האי לילבא בערמה ויראו הישמעאים
כי בערמה ברח וירך לבבם וישבו אחור וירדוף
אחריהם בשתים וישיגם ויערוך אתם מלחמה : ויהי
בהלחמם ותבאנה הספינות הנותרו אשר לו ויערכו
אתם מלחמה ויהפכו המים לדם : וילכוד אנדריאה
די אוריאה שש ספינות ביד חזקה בעת ההיא : ולא
נשארו משש מאות ישמעאים כי אם חמשה ועשרים
וגם מהערלים מתו לרוב ביום ההוא מלבד המוכים
אשר רבו מספר : ויצאו ביום ההוא הוא יום כב

1519 אפריל בשנת תשע עשרה וחמש מאות ואלף :
העבדים אשר עליהן חופשים : אז החל אנדריאה די
אוריאה להיות גבור ציד ויהי שומעו בכל הארץ :
ויתהלך

חלק ראשון קנב

ויתהלך

סֵלִים בכל ערי ארץ יון בעת ההיא
ויכבשם ויהיו לו עד היום :

בחדש האביב ויוציא ספינו החוצ' ותהיינ' המשוטטות
מאתים ויצו את האנשים ללכת עליהם : ויהי היום
ותהי רוח אחרת אתו וישלח אותם איש לביתו : וילך
לאנד' רינופולי וישב שם לצוד ציד : ויהי בעבור
הקיץ ויננע יי את סֵלִים בסרטן מאחוריו ויאכל חצי
בשרו : ויהי כי הכביד חוליו וישם ראשו על ברכי
פירי הבאשה ויאמר אי הנה אנכי הולך למות ולמה
זה לי מלוכה : ויאמר אליו ויצוה אדוני המלך ויעשו
בית לעניים : מקנייני האנ'ימי עבדי השופי אויבך
אשר שם בכורש'ינה זה ימים רבים : ויאמר אליו
סֵלִים כי אכבד בבגדי האנשי' ההם הייטיב בעיני יי
ויצו סֵלִים וישיבו להם את כל קניינם וגם שלשת
אלפים דוקאטי אשר היו מקוברו פלור'ינטינו השיב
בעת ההיא : ויקרא לבנו סולימאן ויצוהו לאמר
הנה אנכי מרת וחוקת והיית לאיש ונלחמת במלך
אונגא'ריאה ובכומרי אשר ברודו והחרמתם כאשר
היה עם לבכי : ולא תכרות להם ברית כי צוררים
הם לנו ולא תכון אתה ומלכותך אם לא תעשה את
הדבר הזה : וימות סֵלִים בציאורלו הוא המקום
אשר נלחם עם אביו בסוף ס'ט'מבר בשנת
עשרים וחמש מאות ואלף : ויקברוהו בקברות 1520

דברי הימים

אבותיו וימלוך סולימאן בנו תחתיו :

בשנה ההיא מת מאקסימיליאנו הקיסר

בחדש אוטוב' ויבחרו שרי אשכנז

בקונארלו בן פיליפו בנו מלך ספרד וימליכוהו

באקיסנר' אנה עליהם : אז בקש גם פראנציסקו

מלך צרפת למלוך לקיסר וישלח את הארמיראליו

לדבר על לבם ולא שמעו בקולו וישוב צרפתה :

ואלה ימי שני חיי יהושע הכהן אבי אשר

חי שמנה וששים שנה ויגוע וימות

ויאסוף אל עמיו ביום הרביעי לחדש טבת שנת

מאתים ושמונים על האלף החמישי ואקבור אותו

בנובי מול העיר ותהי מנוחתו כבוד : ותהר אשתי

ותלד בן בשנה החיא ואקרא שמו יהושע

ויגדל הילד וישא חן בעיני כל רואיו

ואנחם אחרי אבי :

תם ונשלם ההלק הראשון

בימים הרבים החם ותלכנה אוניורת
 מלך פורטוגל לשלול שלל ולבוז בז
 בארץ כוש אשר על שפת הים הגדול מבא השמש
 ומשם יסובבו עד הצבי והמזרח זה משפטם כל
 הימים: ויקחו להם ערים על שפת הים ויבנו שמת
 מצודות וישבו בתוכם עד היום הזה וגם מאנשי
 הארץ ההיא הביאו דבר יום ביומו וימכרום לעבדים
 ולשפחות בארבע פנות הארץ: וישבו עוד מדי
 שנה בשנה וירחיבו את צעדם עד באכה תרשישת
 וקאליקוט הניעו אשר תחת ממשלת התונג הנדול
 ויאסרו מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל
 ותהי להם הארץ ויכרתו את יושביה ברית ויהיו
 למלך פורטוגל לעבדים עד היום הזה: ויביאו
 משם בשמים וכסף וזהב לרוב וימלאו מעונותם
 מרפח: ויוגד אל התונג הנדול את כל הנעשה
 בקאליקוט ויקנא לעמו ולאלהיו: ויצו ויביאו
 הרשים ויעשו אוניות משומטות וישאום על הנמלים
 עד ים סוף כי מן הים תהוא ילכו התונגרים אל הים
 הגדול הוא הים הסובב: וישומו עליהם אנשי חיל
 כלם אנשים שולפי חרב ויהי אחד משריו עליהם
 לראש: ושם אתו איש ויניציאנו נבון ואיש נבור
 חיל ויצו המלך אל הבאשת שר צבאו לאמר אל
 תרגזו בדרך: וכל אשר יאמר אליך הויניציאנו עשה

ועל פי זה תשק ויאמר הבאשה כרברך ארוני המלך
כן אעשה ויסעו משם וילכו למסעיהם וימצאו עיר
גדולה צביל לכל סביבותיה ומלכה איש ערבי נכבד
מאד והוא בעל ברית הערלים בעת ההיא וישלח
אליו הבאשה לאמר רדה אלי אל תעמוה כי המלך
התונב תבטול שלחני אליך להצילך מיד הערלים
האלה כיום הזה ויאמר המלך מי זה אשר מלאו
לבו לאמר רדה אלי ועלה הוא אל ביתי כי מלך ובן
מלך אנכי ויחד אף הבאשה עליו וישלח אליו
בעדמה ויכונאת המלך נפשו את אחצו בזו וינעה
בו הויניציאנו לאמר מה זאת עשירית להבאישנו
ביושבו הארץ ולא יהו אליו עוד לעורר וגם צדח
לא ותנו אליו ונמות ברעב ויהי כדבר הויניציאנו
כן היה ויאמרו כל מלכי הערים ההם חלא טוב לנו
עבוד את הערלים האלה ממותנו ביד האישי האכזר
הזה וישנאוהו ויפגו אליו עורף ולא פנים תחרת
אתבתם אותו וישבו התוגרמים אחר מכלי הפץ
ויהי בהיותם במצרים ויגד חויניציאנו אל אחד
מאזכיו את כל אשר קרה ויבא האישי ההוא את
דברו אל הבאשה וישנאוהו בלבן מאד וישנאוהו
ויבקש הויניציאנו לשוב אל ארוני המלך הים ויפצר
בו הבאשה ויאמ לא כי עמנו תבא וילכו למסעיהם
ויהי בהיותם אצל קושטאנינה ויהיבו חויניציאנו

חלק שני קנד

בינתם ויכו את חויני צואנו נפש וימות מרם שומי
אל ארוננו לאנוהע מוי הכחו וירע לתוגר מאד :
איש אחד היה בקא שטילייה אשר בספרד
זיאת הרמס ואמיר'יקו שמו ולו אוניה גדולה ויתן
בתוכה צידה לרוב כאשר אותה נפשו וידבנו לבו
גם הוא ללכת לשלול שלל באשר ימצא ולהרחיק
צעדיו משפת הארץ ויתקבצו אליו אנשים ריקים
וירדו עמו הימה וילכו להרמס : וילכו הלך ונסוע
ימים רבו בדרך לא עבר אדם שם מיום ברא ארים
ארץ ושמים ויסעו הלום ער לא ראו עוד הכוכב
אשר בו וילכו המלחי יורדי הים ולא יעוותון אורחות
ויחוננו וינועו כשכור וילכו מתחום אל תחום נבוכים
בנבכים ימים רבים : ויתום האוכל אשר אתם
וישאלו האנשים את נפשם למות ויקראו איש את
אלהיו בעת ההיא : ויתנולב לשוב ולא ידעו כו היה
הב החובל כמתעתע ולא ידע בין ימינו לשמאלו :
ויאמרו בחתעטף נפשם נפילה נא נורלו ואשר יפול
עליו הגורל יומת ונאכל את בשרו ונחיה ולא נמות :
עודם מדברים וישא הצופה את עינו וירא מקום
מהחוק ויצעק אתה אחי ארץ ארץ : וישמחו האנשים
מאד ויחתרו אל היבשה ויעלו אליה : ויבואו א עיר
קטנה ואנשים בה מעט ערומים ולא יתבוששו :
וידברו אתם וללא הבינורק בלשון ושמעאל מעט

מרבונמנה

דברי הימים

וישאלו להם ללחם : ויביאו להם מן הלחם אשר
 הם עושי' והנה יבש היה נקודים ואותו יעשו משרשי
 עשבים אשר בארצם עונות מצות כי לא חמץ :
 ומראהו כמראה הבישקומו הנעשה בפיוזה העיר
 אשר בטושקאנה ביום הזה : ויתמהו האנשים ההם
 מהספרדים מאד בראותם כלי מלחמתם : אף כי
 בשמעם קול הסוללות ולבת האש הבוערת: ויאמרו
 אך בני אלדים חמה וכמוהו יתנו קולם ומי יאמר
 אליהם מה תעשו : וייראום מאד ויביאום אל ביתם
 ויתנו להם כספס וזהבם ויקחו לחם מהסכינים וכלי
 הכרזל אשר עמהם כי לא נראה ברזל ונחשת קלל
 בארץ ההיא מיום היותם עליה: ויקחו משם הספרדי'
 צידה מאשר מצאו ויסעו משם וישבו אל ארץ ספרד
 מלאים כל טוב בשמחה ויתנו תודה לאלדים: ויגידו
 לאחיהם ארת כל אשר עשו ואת כל התלאה אשר
 מצאתם בדרך ויקנאו בהם רבים : מן היום ההוא
 והלאה רבים מדלת הארץ נדבה רוחם ללכת גם
 חס שמח אל מקום הזהב ומתם ל^א מצאו כי אם
 מקום שמיר ושירת וימותו בדרך ברעב ובצמא
 ובחוסר כל : ורבים הניעו אל מחוז הפצם וישבו
 אל ביתם בשמחה בעושר ונכסים ורוב כל : ויהי
 מדי לכת הספרדים שמה ויכבשו את אושבי הארץ
 להם לעבדים ולשפחות ויהיו להם למס עובר עד

חלק שני קנה

היום: וגם מבנותיהם לקחו הספרדים לדקחות
ולמבחות ולאופות ולא היה מידם מושיע ותעל
שועת יושבי הארץ ההיא השמימה:

והארץ רחבת ידים לפניהם ומבורכת יי
ואנשיה כסום כפרד לא ידעו ולא

יבינו בחשיכה יתהלכו ויהיו הספרדים להם לעינים:
ויהי כי החלו הספרדים לרוב על פני האדמה ותהי
הארץ לפניהם כגן יי כארץ מצרים ויאחזו בה וישבו
עליה ויקראו למקומות ההם שמות כשמות אשר
בארצם: וילמדו את יושבי הארץ חקים ומשפטים
כרצונם ויאמינו באדיהם ובמלכם וילמדו מעשיהם
ויראו בתחבולות הספרדים וגבורתם ויחשבו
לנביאים ומלאכי השם ויראו מפניהם מאד:

ואשר פליאה דעת מהם נשנבה מאד בעיניהם
היתה חכמת הכתב והמכתב בראותם

כי דבר ידבר איש את רעהו מארץ מרחקי במגילת
ספר קטנה ככף איש על כן הם אומרים אצבע אדם

היא: ושם האיש אשר מצא את הארץ ההיא
אמיריקו ויקראו לה אמיריקת בשמו ואולם

וקלובוקאנה שם הארץ לראשונה ויקראה
הספרדי עולם חדש עד היו: ויוסף עוד הקיסר קארלו

שלוה שמה שרים רבים ונכבדי ואנשי חיל ופרשים
דרך הים באניות וילכרו כל מדרך כף רגלם ביד

חזקה את חכל נתנו קורות הזמן בידם : וישם שם
 הקיסר משנה ותחי אליו הארץ : וילחמו עוד
 הספרדים עם המלכים הקרובים אליהם ויירשום
 וישבו תחתם : ושמה מצאו ערים גדולות ויושביהם
 אנשי שכל ומביני מדע : ולהם חוקים ומשפטים
 כאשר בארץ הלזו : אך אחרי הבעל ילכו וארץ
 בניהם יעבירו באש למולך עד היום הזה :
 וימצאו שם נהר גדול וכו כסף וזהב הרוב
 וחפירות זהב ואבן יקרה לא נראה
 כזה עד היום : וגם כל מיני בשמים יביאו משם
 לרוב ובהמות וחיות ועופות זפרות אשר לא נמצאו
 אתנו מאז היותנו עד היום הזה : גם בני הענק מצאו
 שם אשר כגובה ארזים נבהם ויביאו מהם ספרדה
 אמורים בזיקים ויתו הספרדים בעיניהם כחנבים :
 ויוסיפו עוד ללכת מזרח שמש : ויגיעו עד
 גבול ארץ הקאן הגדול ולו מדינות
 רבות וערים גדולות לאין מספר : וילחמו עם אנשי
 ולא עמד איש מפניהם כי נפל פחד הספרדי עליהם
 וילכו עד עיר גדולה שמה טימיסטיאן אשר סותריה
 שרים ואנשיה נכבדי ארץ וילכדוה בערמה ויתנוה
 לשלל ותחי להם עד היום : וטימיסטיאן עיר
 גדולה רבת עס ובתוך נהר גדול היא יושבת והמים
 אליה חומת סביב כויניציאה העיר הגדולה : ותחי
 המלחמה

שולסן

חלק שני קנו

המלחמה בין הספרדים ובין אנשי הקאן הנדול כל
חיים רק לא בא המלך בעצמו למלחמה כירחוק
הוא משם מאד ולא שת לבו גם לזאת ופירדינאנדו
מאנילאנו איש נבור חיל ובקי מאד בים וביבשה
ויתן קארלו מלך ספרד אליו חמשה אוניות גדולות
בשנת עשרים וחמש מאות ואלף : וישם בתוכן
כחמש מאות איש וילכו גם הם לרנל את כל ערי
הארץ ההיא אשר על שפת הים לאשר יהיה שם
הרוח ללכת : וילכו וימצאו איים רבים אהת אש
מולוקאש ויעלו היבשה : ויצאו אליהם יושבי הארץ
ההיא ויערכו אתם מלחמה : וינפנו מפניהם מייצאם
נפשם לקול האילים המננחים : ויהי היום ויצא
אליהם מלך אחד מיושבי הארץ ההיא בעם סבד
וביד חזקה : ויערכו שמה מלחמה וינפנו גם אנשי
נפני הספרדים כי נפל פחד הסוללות עליהם ויפלו
מחם כשלשת אפו איש חללי ארצה : רק מאנילאנו
שר הצבא נפל שדוד ארצה : ויבחרו להם איש
אחר וישמוהו עליהם לראש תחתיו :
וידי בראות אנשי הארץ ההיא כי כלתה איהם
הרעה ויאמרו אצבע אלדים היא : וישלחו
אנשים אל הספרדים ויתנפלו לפניהם ויאמרו הננו
אל הקיסר הנדול לעבדים זחינו אליו למס עובה :
ויבאו להם מנחה כסף וזהב ופשמים לרוב מאד

1520

1520

דברי הימים

וישאו את פניהם בעת ההיא : וישמו הספרדים אל
כליתכם מטוב הארץ ההיא וישבו אל ארץ ספרד
מקץ שלש שנים בשמחה ובטוב לבב :

וישם הקיסר קארלומס על הארץ הזאת
ואיי הים ויהיו לו עד היום ויתר דברי
הארצות תתם חלא הם כתובי על ספר דברי הימים
למלכי ספרד אשר חשבתי להעתיקו אם יגזור יי
בחיים :

כימים תתם נתן ליאון האפיפיאור אל
פראנציסקו המלך בהיורמו
במילאן את מעשרות כומרי צרפת ללכת להלחם
בתוגרמים : ויהי כאשר מת הקיסר ויבקש למלך
תחתיו אם לא ביד חזקה : ויאסור את רכבו לבא
לאיטאליאח . וישלח אליו ליאון מלאכים לבקש
חכקף מאתו : ויען אליו אנכי אביאנו אליך ושמת
כתר מלכות רומי בראשי אחר נלך : ויגידו לליאון
את דברי פראנציסקו ויחר אפו עליו ויכרות ברית
את קארלו מלך ספרד אשר בחרו לקיסר להלחם
בצרפת : וישלח קארלו מלאכים צרפתה לחשיבו
מדעתו ולא יכולו : ויאמרו יהי נא מלך איננלאמירה
שופט בינינו ויעשו כן :

ויתראו שני המלכים האלה בחדש מאיו
בשנת אחר ועשרים וחמש מאות
ואלף

חלק שני קנז

ואלף בבקעת ארדיר בין ארדיר ובין גיליניס: ויבאו
האוחלה ויוועדו יחדיו ויתעלצו באהבים עד בג
השמש וישבו איש לביתו לשלום:

ויחי לימים וישלה מלך איננלאמירח מלאכים
אל קארלו הקיסר ויכרתו שניהם ברית:

בימים תהם בשבת הקיסר בנורמאציאה
וישא ארת ראש פרוספרו קולונת

ויעשתו שר צבאו: ויבא א בולוניא ונס את המשנה
אשר בנאפולי הביא שבע מאות פרשים וששת אפי

איש רגלי ספרדים עמו: ויתחברו עם חיל האפיפיאר
ויהיו לאחדים בידו: אז שלח הקיסר א פראנציסקו

שפורצה בן המרו לאמר התיצב וחכן לך ואשיבך
במילאן על כנך וישמח בלבו מאד: ויאסוף גם

הוא אשכנזים אנשי חיל: וישב במרינמו כי שם
ביתו עד עת הקץ:

ויכתוב לוטרק משנה המלך אל פראנציסקו
המלך גרניו לאמר השמר לך

מאיננלאמירה ומבורגוניי ומספרד ואני פה על
משמרת אעמוד כי בהיות בעלי ויניציאני אתנו לא

נירא משני זנבות האודים העשנים האלה: וישלח
תמלך אל ויניציאה ויחדש עמהם הברית: וישלחו

את אנדריאה גריטי לעזרתו ביד חזקה: אז שלח
לוטרק משנה המלך את אישקוד אחיו ואת פידריקו

לוטרק משנה המלך את אישקוד אחיו ואת פידריקו

גונזאנה די בחולו אל פארמה ויחזקוה וישבו בה :
 ויהי בארבעה ועשרים לחדש יוליאו בשנת
 אהר ועשרים וחמש מאות ואלף : ויסע
 פרוספירו שר הצבא מבולוניא : וילך לרגל
 המלאכה עד בא פידריקו מארקיו דמאנטוה שר
 צבא ליאון : וילכו ויחנו על פארמה וישפכו אליה
 סוללות : ויתחזק פידריקו בחולי בתוכה וידבר על
 לב אנשי החיל דבר יום ביומו : ויקרבו אל החומה
 וילחמו איה ויפלו רבים תללי ארצה : ויהי בהלחמם
 ויבואו הספרדים העירה ויתנו ארת פארמה הקמנה
 לשלל : ואנשי החיל אשר בתוכה עברו את חנהר
 העובר בתוך : ויתחזקו בעיר פארמה הגדולה וישבו
 בתוכה : וישמע לוטרדיק ויאסוף אנשי חיל וילך
 לעזרתם ביד חזקה :

ולא היו עם פראנצ'ישקו כי אם בעלי
 וינצ'אה לברם בעת ההיא : ואף גם
 זאת בהיותו לברו לא השיב ימינו אהור : ובנפש
 רחבה השיב את מלך נאבארה במלכותו : וילכוד
 את פונטו : ראביאה ביד חזקה : בימים ההם מרד
 רובירטו דילה מארציאה : בקארלו הקיסר אדוננו
 וילך אחרי פראנצ'ישקו : ויתעיבו וישחיתו גדודי
 המלך בכל גלילות הפיאנדרה בימים ההם : ויאסוף
 קארלו אנשי חיל : ויקחו את כל ערי רובירטו וגם

את

חלק שני קנה

ארת העיר פלורנציאה לקח וימצאו שם ארת בן
דוביטו ויאסרהו בנחשתים וגם אל העיר אשר
רובירו שם הלך שר צבא הקיסר וילכדה
ורובירו נתפש חי וישלחהו אל הקיסר עם בנו
ויתנם במעלם אשר מעלו בו בבית הסוהר
בהותם צרים על פארמה בא חנוויצה דינו
פקיד האפיפיאור ויאמץ פרוספירו
וצאיצא דוכוס פירארת להלחם במוניצה וריו בית
חוקה ואתם פנו וילכו לכם שמה וישמע גם את
שמע לוטריוק משנה המלך הנוסע אחריהם ויעל
מעל העיר וישוב אחור וילך לבריסילו ויעבור את
הנהר פוא עד קאטאל מאזור הניעו וימצאו שם את
השויצארי ואת האשכנזי אשר הביא ליאון האפיפיור
לאיטאליאה בעת ההיא או הלך החשמן וילואו
די מידיוצי הוא וילואו אשר בחרו לאפיפיאור אחה
אדריאנו ויקראו שמו קלימנט השביעי להאות
באנשי החיל ויתמהו שרי הצבא על חריצותו
זמשפטו ועצתו הטובה ונכורתו ויסורו למשמעתו
לאנטו ימין שמאל ויעברו גם הצרפתים ארת
הנהר פוא וילכו לקראתם להלחם בם ולאת הצו
השויצארי אשר עם לוטריוק ללכת אתו להלחם
באחיהם וישובו איש לביתו וילך פרוספירו שם
צבא הקיסר עד קורטי די פרה ויבנע בפרשי

הצרפתים ובסוסים הקלים : וינגפו מפניו וינוסו :
 ויראו הצרפתים את עוצם החיל ההוא וארת
 הלשונות אשר בו : ויראו מפניהם
 ויעברו את חגד ארץ : לשמור פן יעברו האויבים
 ונכזבה תוחלתם כי נוי אובד עצות המה : ופרוספירו
 העמיד שמנת אלפים שויצארי בקאראבאצו : והוא
 עבר לפניהם וילך לריבולטח :

ויצו בערמה לעשות נשר על ארץ : וארת העם
 העביר מרחוק ולא ידעו הצרפתי מאומה
 מכל אלה : ויסונו הצרפתים אחור וילכו מילאנה עם
 הויניציאני ויחזקו : וגם הצרפתים אשר במצודה
 התחזקו מאד : וילך עוד פרוספירו למסעיו וישב
 במארנייאן עד בא האלים המננחים : ויהי בתשעה
 עשר יום לחדש נובימרי ויקרבו העירה וילכו עד
 המצודות ויערכו אתם מלחמה וימות עם רב : ואת
 מיאודורו טריאולציאו שם לוטריוק בשער הנקרא
 דומי לשומרה כי ירא מאנשי העיר : על אשר שפך
 דם שריהם כמו : וינגף מיאודורו מפניהם ויתפשוהו
 חי ביום ההוא : ויקשרו אנשי העיר על הצרפתים
 קשר כי נפשם מרה עליהם : ויביאו את חיל הקיסר
 וחאפיאור בלילה בתוך העיר : וילך פרוספירו
 ברחובותיה כל הלילה וידבר על לב אנשי מילאן :
 ויאמר אליהם אל תיראו : ויאספו הצרפתים אל

חבארקו

חלק שני קנט

חבֹּאֲרְקוּ הוּאֵנָּה הַמְצוּדָה • וַיִּשְׂמוּ כָל כְּלֵיהֶם שֵׁם:
וַיֵּלְכוּ לְקוֹמוֹ עִם הָאֵילִים הַמְנַנְחִים • וַיִּשְׂמוּ בְּתוֹכָהּ
מִשְׁמֵר: וַיְהִי לְשֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּשְׁלַח פְּרוֹסְפִירוֹ אֶל
מֵאֲרָקִיז פִּישְׁקָאֵרָה עִם הַסְּפָרְדִים אֶל קוֹמוֹ וַיִּלְחֲמוּ
אֵלֶיהָ וַיָּמוּת עִם רַב: וַיְכּוּ חוֹמוֹתֶיהָ וַיִּפְּלוּם אֶרֶצָה
וַיִּרְאוּ הַצְּרַפְתִּים וַיּוֹשְׁבֵי הָעִיר כִּי אֵין לָאֵל יָדָם וַיִּצְאוּ
אֶל הַמֵּאֲרָקִיז וַיִּכְרוּת לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם • וַיִּתְּנוּ הָעִיר
בִּידוֹ: וַיְהִי כִּבּוֹא הַסְּפָרְדִים הָעִירָה וַיִּתְּנוּהָ לְשֵׁלֵל
וַיִּתֵּר אֶל הַמֵּאֲרָקִים וְאֶל פְּרוֹסְפִירוֹ מֵאֵד כִּי עַל אַפְסֵם
וְעַל חֲמַתָּם עָשׂוּ הַדְּבָר הַזֶּה:

אז תִּפְשַׁע קְרִימוֹנָה בְּמֶלֶךְ וַיִּלְךְ שֵׁם מוֹנִסְיֹר
דִּיל אֵיסְקוֹד אֶחָ לֹטְרִיק בֵּיד חֹזְקָה:
וַיִּשְׁפּוֹךְ אֵלֶיהָ סוֹלָלוֹת וְגַם הַצְּרַפְתִּים אֲשֶׁר בְּמְצוּדָתָהּ
מִלְאוּ אֶת יָדָם וַיִּמְסוּ וַלִּילָהּ וַתְּהוּם כָּל הָעִיר: וַיְבֹאוּ
הַצְּרַפְתִּים הָעִירָה דֶּרֶךְ הַמְּגֵרָל • וַיִּשְׂמוּ בְּתוֹכָהּ
מִשְׁמֵר:

ויסעו פְּרוֹסְפִירוֹ וּמֵאֲרָקִים מֵאַנְטִיּוֹאָה מִמִּילָאָן
לְלַכְתָּא קְרִימוֹנָה וַיִּשְׁמְעוּ כִּי מַת לִיאֹן
הָאֶפִיפִיאֹר: בְּלֵיל יוֹם רֵאשׁוֹן דִּי צִיֵּמֵר בְּשַׁנַּת אַחַד
וְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַף • וַיִּרְדּוּ לְבָבָם וַיִּשׁוּבוּ אַחֲרָיָם:
וַיְהִי בְּהֵיוֹתָם בְּמִילָאָן וַיִּתְּנוּ שְׂרֵי פְּלִאוֹנִיָּצִיָּאָה יָד אֶל
הַקִּיסָר: וַיִּשְׁלַחוּ אֶל פְּרוֹסְפִירוֹ לְעֹזְרָה • וַיִּשְׁלַח אֶת
חֲשׂוֹצְאָרִי אֲשֶׁר בְּקֶאֱרָאֲבָצוֹ • וַיִּשְׁבוּ שֵׁם: וַיִּשְׁמְעוּ

שרי פארמה ויתנו גם הם יד אל הקיסר וישלחונם
שם אנשי חיל ולא שבו אליה הצרפתים עוד

ויבחרו החשמנים באדריאנו פיאפינו

לאפיפיאור בהיותו מספרד והוא
לא ידע ותחי מגפה גדולה ברומה וסביבותיה

ובכל איטאליאה בימים ההם לא היתה קהית
אשר שגבה ממנה וימורת עם רב בשלש

השנים ההם

ויאמר גאזולו בשנת מות סלים התונר

נקיתי משבועתי אשר נשבעתי אלו

דיתנשא לאמר אני אמלך בכל ארץ ארם כי לא

נסה סוליימאן בנו בכל אלה ויעש לו רכב ופרשים

ויאסוף את יתר פליטת המאמאלוקי אליו וידבר

על לב שרי הערביים ויטו גם הם אחריו וינשאוהו

מאד ויתנו דבריו עם חכומרים אשר ברודן וישא

מהם כלי מלחמה וכפינות משוטטות וגם אל

קאריביין המשינה אשר במצרים שלח לאמר זה

עת לשחוק כי מת האיש המבקש את נפשנו ואשר

שפך דמנו כמים ועתה חבת נתחכמה לבנו פן ירבה

כילונקם עם בית הרמזם ולא האמין קאריביין אל

גאזילי ויצו ויחנה את האיש אשר שלח אליו ואל

סוליימאן התונה שלח לאמר כדבחים האלה דכה

אלו עכרך

וילך

חלק שני קס

וילך נאזילי וילכוד את באהמ ואת טריפולי
ואת הערים והמצודות אשר לתונרמים

וורידם ברם שאולה:

וישמע סוליימאן את שמע נאזילי וישלח
שמה את פארמט באשה ביד חזקה

וישמע נאזילי ויירא ויצר לו מאד וישוב דמשק:
וילך פארמט למסעיו ויחן על פני העיר: ויצא נאזילי
לקראתו ביד חזקה ויחנו מנגד: ויהי היום ויערכו
שם מלחמה: וינבף נאזילי מפניהם ויפול ארצה:
ויתר פליטת המאמאלוקי הוכו לפי חרב: וישוב
פארמט את כל ארץ ארם וארץ מצרים: אסוליימאן
אדונו בעת ההיא: ויבא דמשק ויכרות להם ברית
שלום וישוב אל ארצו:

ויהי לתקופת השנה ויואל סוליימאן להלחם
בבילגראדו אשר כנבולי אוננאריאה:
ושם כל כלי חמלחמה אשר לקחו האונגרי מאמורט
וממהומיט אבותי: בבית פסיליהם:

וילך סוליימאן עד סופיאה ותאונגרי ליה
ידעו מאומה: וישב שם ימים אחדים:
ולוהוביקו בן לאדיסלאו מלך לאוננאריאה בערת
ההיא: והוא נער ויאכלו שריו את כל אשר לו ולא
עצה כח: ויתמהו לבא בעזרתו: וילך סוליימאן
ויחן על בילגראדו ויכה חומותיה ימים רבים:

דברי הימים

I 5 21

וילחמו איה וילכדיה ביד חזקה בעשרים יום לחדש
אנוכטו בשנת אחד ועשרים וחמש מאות ואלף
ויפלו רבים חללים ארצה במלחמה תהיא: ואת כל
עם הארץ הגלה סוליימאן וישם בתוכה משמר
וישוב אל ארצו:

ויהי אחדימות ליאון האפיפיאור ויאמר
פראנציסקו המלך עת לעשות ויבא
עשרים ושנים אלף שויצ'ארי ויתן את שכרם: וגם
בצרפת אסף אנשי חיל וישלח ארת ממזר שאבוית
ביד חזקה: ויתחברו עם השויצ'ארי ועם חיל לוט'ריק
אשר באיטאליאה ועם הויניצ'יאני ויהיו לאחד' ביום
ההוא: ויהי פקודיהם ששים אלף: וילכו קדמת
מילאן ביד חזקה: ויירא פרוכפירו קולונג ויחוק
את העיר: וידבר על לב עם הארץ. ויאמרו כלם
מות נמות ולא נשוב לעבוד את לוט'ריק אשר שפך
דם שרינו כמים ויאכל גם אכול את כספנו:
וגם את היהודים הצר לוט'ריק בתיותו במילאן
ויצום לשים חכובעים הירוקים בראשם
נבוהים כמוסק'וביטי למען חרף עם אלדים חיים ולא
אבת' וידיהו מאדמת מילאן כיום הזה:
ויצו פרוכפירו ויעשו חפירה גדולה סביב
למצודה אשר עודנה ביד אנשי המלך
וישם בתוכה משמר: ויהי לשנים ימים ויבוא
הצרפתים

חלק שני קסא

הצרפתים לצאת אל נן המצודה • ולא יכלו עבוד כי
 החפירה בתוך : ויצו פרוספירו ויתנו אות מלחמה
 ויריעו פעמים שלש לכסות את עם הארץ : ויקומו
 כלם כמעט רנע ואיש כלי מלחמתו בידו • וישמח
 פרוספירו שר הצבא מאד : ויהיו פקודיהם ארבעים
 אלף ובתוכם תשע אלפים נושאי סוללות :

וילכו מארְקו אנטוֹניאו קולונה ומרעהו
 קאמילו טריאולציאו לראות ארץ

ערות העיר סביב • ויורו המורים מעל החומה • ויכוס
 ויפלו ארצה וימותו : ויחר לשרי צבאות המלך מאד
 ויספרו עליהם לאמר איך נפלו נבורים : ויראו
 הצרפתים כי אין לאל ידם לבא אל המצודה ויעלו
 מעל העיר וילכו לקאסינו לבלתי חרת עובר ושב
 לפאֹויאה • ואנטוֹניאו ליוֹאֹ וחספרדו בתוכה בימים
 החם : אז בא פראנציסקו שפורצה בן המורו ועמו
 חמשים ומאתים פרשים ושבעת אלפים אשכנזים

וישב בפאֹויאה ימים אחדו : ויצא פרוספירו ממילאן
 ונס פראנציסקו יצא לקראתו ויבואו מילאנו :

ופירדריקו דוכוס מאנטוֹאה נשאר בפאֹויאה לשומרת
 בעת ההיא : ויעברו אצל האויבים ולא ידעו ולא

הבינו עד בואם מילאנו ויחר ללוטריק מאד : ויצא
 כל העם לקראתו ויקראו בקול גדול ותבקע הארץ

לקולם : וילכו הצרפתים ויחנו על פאֹויאה • ויכינו

האלים: ושמנה מאות כפרדים שלה פרוספירו
 בעזרתה. ויעברו בתוך האויבים באישון לילה ולא
 הכירום: ויהי באשמורת הבוקר ויבואו העירה:
 ויחזקוה סביב סביב ויחלקו החומות:
 ויבואו הצרפתים בשער הפונה מילאן: ויפילו
 חומותיה ויערכו איה מלחמה והשויצארי
 והנאשקוני הלכו ראשונ להלחם ויפלו מהם עם רב
 ויסוגו אחור: ויעשו כן כפעם בפעם כי התחזקו אנשי
 העיר ויפלו רבים חללים ארצה: ויבא פרוספירו
 בינאסקו ותהי המלחמה על הצרפתים פנים ואחור
 ורבים נתפשו חיים: ופרוספירו הקריב ויבא אל
 הצירטוזה היא במת הכומרים: ויעלו הצרפתים
 מעל העיר: וילכו להנטואנגילו באישון לילה כי
 פחדו מפניו: וישוב פרוספירו לקאטינו כי ירא פן
 ילכו הצרפתים מילאנו וילך משם אל הביקוקה
 ויתחזק שם: וילכו גם הצרפתים אל הביקוקה ויחנו
 מנגד: וישלח פרוספירו אל פראנצישקו הדוכוס
 אשר במילאן לאמר צא אתה והאנשי אשר ברנליך
 ויצא גם הוא ועמו שמנת אלפים נושאי סוללות
 ושלשים אלף מיושבי העיר לובשי שריונות והאים
 המננחים: ויהי כבואו והנם נלחמים וישמע למרחוק
 אנקת בני תמותה: וילכו השויצארי אשר לצרפתים
 גיד חזקה עד מקום האילים: ויצו פרוספירו ויתנו

חלק שני קסב

בחם אש ויפלו רבים חללים ארצה : ופראנצ'ישקו
 והאנשים אשר ברנליו עמדו מנוד מצד העיר : וירא
 פרוספירו את פרשי הצרפתי באים לקראתו : ויקרא
 את האיטאלקיים ויערכו אתם מלחמה : ויפלו רבים
 מהצרפתים חללים ונגפים ארצה : ויסוגו הנשארים
 אחור כי נפל פחד הסוללות עליהם : וגם הצרפתים
 אשר הלכו להתחם באנשי העיר אשר עם הדוכוס
 חוכו מרבוי הסוללות ויפלו ארצה ויסוגו הנשארים
 אחור : ויראו שרי צבאות ויניצ'אני כי אין לצרפתים
 תקומה ויאספו ויקחו האלים המננחים וילכו אל הנחר
 ארה ותהי להם נפשם לשלל : ולא רדף פרוספירו
 אחריהם כי שאלו האשכנזים כספם ויחר אליו מאד :
 והצרפתים הנשארים הלכו אל קרימונה
 ויחזקוה ואת השר בונה וואלי
 שלחו אל לודי לשומרה : ויאסוף פרוספירו את אנשיו
 ואנשי מילאן הלכו איש לביתו : וילך למאדינייאן
 ויתן לאשכנזים כסף : ויהי ממחרת ויחפזו ללכת
 ללודו ויחזן עליהם : וילחמו אליה ויעלו על המצודות
 וילכדוה ויתנוה לשלל וימות עם רב : ויתר הצרפתי
 נחפזו לברוח וירדפו אחריהם ויכוס מכה רבה :
 והנשארים נתפסו חיים : ויסע משם ויחזן על פיצ'ניטון
 ויתנו העיר בידו כי נבהלו מפניו : ויסוב וילך אל
 קרימונה ויחזן עליה : וישלחו אליו שרי הצבא לאמר

הרף מעלינו ונשלחה צרפתה : והיה אם לא ישלח
 המלך לעזרתנו בעוד ארבעים יום ונתנה העיר
 בידך ונלכה לדרכנו חפשים : וישמע פרוספירו
 לקולם וישוב אל פאוויאָה : ויהי לימים ויתנו העיר
 בידו אך לא המצודה כי לא נתנה להם מאת המלך :
 אז נדברו שרי הצבא איש אל רעהו ויאמרו
 להלחם בנינובה אשר ביד אוטאביאנו
 פראנוזו לבלתי השאיר לצרפתים שארית בארץ כי
 היא לברה נשארה למלך בעת ההיא : וילכו שמח
 מארקיז פישקארה ואנטוניאטו וגירונימו אדורנו
 ועמהם חיל גדול מאד : וילך גם פרוספירו בשערי
 גינובה בחדש מאיו בשנת שתים ועשרים וחמש I 5 2 2
 מאות ואלף : ויצורו עליה וישפכו אליה סוללות
 ויפילו חומותיה וישאלוה לשלום ולא אבו שמוע כי
 הקשה יי את לבם ויכו חומותיה דבר יום ביומו
 והעיר גינובה נבוכה : וישלחו מלאכים אל שרי
 הצבא ויהי בהיותם החוצה ויבא פידרו נאכארה
 עם שש ספינות משוטטות וספינה גדולה ויקראו
 בקול גדול יחי המלך ויקשו את לבם וירוצו עם
 אנשי פידרו נאכארו אל החומות לחרף מערכות
 הספרדים וישמעו שרי החיילים ויתנוה אל אנשי
 הצבא לשלל ולמרדך כף רגל : ויהי בשלשים
 יום לחדש מאיו וישלחו מלאכים אל פרוספירו
 להתחנן

חלק שני קסג

להתחנן לו ולתת העיר בידו ליום המחרת ויאמר
 אליהם השמרו לכם מהספרדים מאד: ומאנשי אל
 תיראו כי לא אתנם להלחם עוד: אך דעו וראו כי
 לא עלי תלונותיכם: וישמע מארקיז פישקארה
 ויקרב העירה בערת ההיג ויערכו אליה מלחמה
 וישפכו אליה סוללות ויגפפו שומרי החומה: ויבואו
 הספרדים העירה בעד פרצות החומה כעם חרף
 נפשו למות ויאמרו לבלעם חיים ולא עמד איש
 לפנים וירוצו ברחובותיה וינוסו מפניהם א הבתים
 ואל הבמות ואל החצרות: ויבואו אחריהם כל אנשי
 החיל ויתנוה לשלל ומעשים אשר לא יעשו נעשו
 בתוכה בלילה ההוא ויכוו בזה רבה: גם אל הבמה
 הנדולה אשר שם הקערה הלכו אנשי החיל ויתחזקו
 הכומרים עד בא להם עזרה: ויתנו לחם אלף
 דוקאטי ויעלו האשכנזי מעל הבמה: ויכו הצרפתי
 הנחבאים לפי הרב ופידרו נאבארו: ואוטביאנו
 פראנזו צורר היהודים נתפשו חיים: ויוליכום
 אסורים בזיקים וימות אוטאביאנו בבית הסוחר אל
 נקמות י: גוי שלא נתננו מרף לשיניהו יהי מבורך
 לעולם סלה אמן ואמן:

ויהי אנטוניאוטו אדורנו דוכוס גינובה מוזר
 חקיסר בעת החיא: וזה היה השלל
 הרביעי לגינובה: כי הראשון היה על יד מאנון

דברי הימים

קארטאניס והשני על יד רוטארי מלך לונגבארדי

והשלישי על יד החנריום:

ויבא ארריאנו האפיפיאור אל גינובה

בחדש אנושטו ויבואו פרוכפירו

ודוכוס מילאן ומארקיו פישקארה להשתחות לפניו

וישאלו ממנו כפרה על שלל גינבה ולא אבה שמוע

וישובו מילאנו: ותמות אמי דולצה בחדש טבת

רפג לפק ואקבור אותה בגובי ותהי מנוחתה כבוד:

ואשתי ילדה בת ואקרא שמה דולצה ואנחם אחרי

אמי:

בשנה ההיא העיר יי את רוח סולימאן ללכת

להלחם ברודו ויאסוף אנשי חיל וילך

שמה בחדש יוניאו בשנת שנים ועשרי וחמש מאות

1522

ואלף ביד חזקה: ותהיינה ספינותיו ארבע מאות

ומספר אנשי החיל מאתים אלף: ולאילים המנגחים

אין מספר: ויכו חומותיה ויעשו חפירות סביב

ויעשו הר גבוה מנגד וידו בעיר יומם ולילה בסולל

אבנים גדולות אמה רחבם ויפילו בתיה ארצה:

ותהי המלחמה חזקה ביניהם ימים רבים וימות עם

רב: ויבואו בחפירות אל תוך העיר דבר יום ביומו

ויתחזקו גם הם וימותו בחפירו מעפר השריפה אשר

שמו אנשי העיר עם רב: ויתמלאון החפירות סביב

סביב לה פגרים מתים ותעל באשם השמימה:

ונם

הלך שני קסד

וגם מחולאים מתו במחנה סולוימאן כשלשים אלף :
ובכל זאת לא השיב ימינו אחר וילחמו אליה דבר
יום ביומו ולא היה לה מושיע :

ובצוק העתים והיו שם איש הבליעל אשר

המיר כבודו יעקב קומיניטו שמו לפני

בישראל : וימצאהו מורה כתבים במחנה בחצים

ובקשרת כי ידע ספר ולשון תונרמים : וישקעוהו

כשסע הגדו ויורידוהו בדם שאולה : וגם את אחד

מעברי אנדר'אה מיר'אול מצאומורה בקשת בשם

אדוניו ויורידוהו ואת אדוניו בדם שאולה בימי ההם

ואנדר'אה מנדולי הכומרים היה בעת החיא : והוא

מארץ פורטוגאל : ויחר אפו בהם על אשר בחרו

בפיליפו ויליריס הצרפתי לנגיד : ולגר'אן מאיסטרו

במות פאבר'יצ'או דיל קארטו : ויבז בלבו לשלוח

יד בפיליפו לבדו ויחרוש על כל הכומרים רעה :

ויכתוב אל סולוימאן דבר יום ביומו ויביאהו ביד

חזקה העירה כיום הזה : ויראו הכומרים ויושבי העיר

כי אין לאל ידם וישלחו מלאכים אל סולוימאן ויתנו

העיר בידו :

ויבא סולוימאן העירה בתחלת חדש זינאר

בשנת שלש ועשרים וחמש מאות ואף

ויבא א תוך החצר : וישאל מהגר'אן מאיסטרו ויבא

פיליפו וישתחו לאפיו ארצה : וידבר סולוימאן על

דברי הימים

לבו וינחמחו לאמר : אל ירע בעיניך כי אין כל חדש
תחת השמש והכל בגזרה : ועתה אל תירא כי מוצא
שפתי לא אשנה : ואתם תלכו לדרככם חפשים :

וישתחו פיליפו ויליריס לאפיו ארצה ויברכהו וילך
מאתו בשלום : וירכב סוליימאן על סוס וילך
ברחובות קריה וישוב אל המחנה : ופיליפו והאנשי
אשר ברגליו נסעו מרודו ויגלו הכומרים מעל
ארמתם : וישם סוליימאן בתוכה אנשי חיל ויחזקה
כבראשונה וישוב אל ארצו :

בימים ההם מת קאריביו המשנה אשר חניח
סלים במצרו וישלח תחתיו סוליימאן

את אקומאט הבאשה וינבה לבו מאד : וימרוד
אקומאט בסוליימאן : ויתנשא לאמר אני אמלוך
בכל ארץ מצרים : ויקרא את היהודים וידבר אתם
קשות : ויאמר להכחידם מגוי אם לא יתנו לו את כל
קנינם ותחי עת צרה ליעקב בעת ההיא : וינזרו
צומות ויחגרו שקים ויתפללו אל יי אלרי אבותם
וישמע צעקתם ממעון קדשו : ויהי היום ויקראם
ויאמר אליהם כצאתי מהמרהץ וראיתם כי כלתה
אליכם הרעה ולא יזכר שם ישראל עוד : ויהי במרס
צאתו מחמרהץ ויקשרו עליו התונרמים ויכוחו נפש
וירמסוהו כאחד הריקים : וישב יי על ראשו ארז
אשר זמס לעשות לעמו : על בן אודך בניוים יי

ולשמך

חלק שני קסה

ולשמך אזמר :

הרצים יצאו רחופים ללכת א שער המלך

וילכו וינידו לסוליימאן את הקשר

אשר קשר אקומאט ואת אשר זמס לעשות :

וישלח סוליימאן את אברהים באשה מצרימה

על דבר אקומאט אשר מרד בו ואשר

חשב על היהודים לאבדם : ונחפוך הוא וישוב

מתשבתו הרעה על ראשו : והעיר מצרים צהלה

ושמחה :

וישב אברהים במצרים ימים אחדים וירבר

על לב עס הארץ ועל לב התונרמים

אשר בתוכה וישם בתוכה משנה : ויכתוב אליו

המלך סוליימאן להשיבו : וישוב אברהים אל

ארניו בעת ההיא :

ומהיהודים אשר בערי מלכותו שלח סוליימאן

אל רודו וישבו שם לבטח עד היום

תוה :

וילך פיליפו ויליריש למסעיו עד ציווטה ויקייה

אשר על שפת הים : ויסעו משם וילכו

לרומה לראות את אדריאנו האפיפיאור : וימצאהו

על ערש דוי וישתחו לאפיו ארצה : ויבך

ניתחנן לו וידבר האפיפיאור על לבו וינחמהו :

ויאמר לעשות גדולות בערו ובעד אחיו ויברכהו

וילך

וילך מאתו ולא דבר אליו עוד: ויכבד עליו חוליו
 וימות אדר'אנו בחדש סיטמ'ו בשנת שלש ועשרים 1523
 וחמש מאות ועשרי אלף: ויבחרו ביו'ליאו די מיד'יצי
 בתשעה עשר יום לחדש נובימ'רי ויקראו שמו
 קלימ'נטו עד יום מותו:

ויהי ריב בין דוכוס בורב'ון הקונדישטאבלי ובין
 אם פראנצ'ישקו המלך על דבר הערי אשר
 לקחה מאתו ויבקש להריס יד במלך: ויודע
 הדבר בהיותו בלי'און ויבקש המלך להמיתו ויברח
 בורב'ון מפניו בחדש סיטמ'רי: וילך אל הקיסר 1523
 ויקבלהו בשמחה: והשרים אשר נטו אחריו נתפשו
 חיים ויתנו אותם במשמר:

וילך ירונימו אדו'דנו לדבר א שרי ויניצי'אה
 בדבר הקיסר בשנה ההיא כי נשלם
 הכרית אשר כרתו עם פראנצ'יסקו המלך: וישלימו
 עם הקיסר ויכרתו ביניהם ברית וימות שם ירונימו
 הוא בן ארבעים שנה: ויחנמו אותו ויושם בארון
 ויכבדוהו שרי ויניצי'א מאד: הוא התחכם והוא סבב
 כל המלחמות האלה: לשוב אל ביתו נינוב'ה כי
 משריה הוא ועצתי' היא תקום וישאוהו אל נינוב'ה
 ויקברוהו בקברות אבותיו:

ויאסוף עוד פראנצ'ישקו המלך אנשי חיל
 לרוב בהיותו בלי'און: וישלחם

הלך שני קסו

לאיטאליאה והארמיר אליו שר צבאו בראשם ויהי
פקודיהם שלשים אלף : ויאספו עוד אליו אנשי
חיל ויפרוץ מחנהו מאד וילכו אל נובארה וילכדוה
בחדש אוטוברי בשנת שלש ועשרים וחמש מאות
I 5 2 3 ואלף : ויסעו משם וילכו מילאנו לא יאמן כי
יסופר ויצורו עליה ימים רבים : ומילאן סוגרת
זמסוגרת אין יוצא ואין בא : וישלחו בעלי ויניציאה
את דוכוס אורבינו שר צבאם בעזר אנשי הקיסר
ביר חוקה ויקרבו גם הם העירה :

וייראו : הצרפתים ויעלו מעל העיר ואנשי
הקיסר אזרו חיל ויצאו להלחם
בשרה ויערכו אתם מלחמת דבר יום ביומו :

ויהי תיום ויפלו עליהם פתאום וינגפו הצרפתים
מפניהם בנארל אסקו ובבינסקו ובריביקו
ובמורטרה ובויגיניא ועל שפת הנהר וניחו האים
המנגחים וינוסו מנוסת חרב כי נבהלנו מפניהם
וגם באליסנדריא נגפו יתר הפלטה וילכו לנובארה
זימלטו שם ויסעו מנובארה בסוף חרש מאיו בשנת

I 5 2 4 ארבעה ועשרים וחמש מאות ואלף וישובו צרפתה
ותשקוט הארץ ארבעה חדשים :

ודוכוס בורבון בא אל גינובה וילך גם הונג
מילאנו ויהי לשרי צבאו הקיסר לעינים
ולחיל המלך לפוקה ולאבן מכשול בימים ההם :

דברי הימים

וימות פרוטפירו קולונה שר צבא הקיסר

בשנה ההיא ובעיני הקיסר רע כי

איש חי רב פעלים היה ברורתו :

וימות גם הסופי מלך פרס בשנה ההיא וימלוך

בנו תחתיו והוא נער וישמח סוליימאן

התונר מאד :

וישלח סוליימאן שרי צבאותיו כנבולי

אונגאריאה ויבזזו ביוה רבה :

ויצורו על זירינו המצודה אשר על שפת הנהר

דנוביאו וילכדוה וישימו בתוכה משמר : גם מעבה

לנהר בנה סוליימאן מצודה בצורה מאד וישבו בה

התונרמים עד היום :

בימים ההם שבו היהודים לשבת בנינובה כי

אנשי חסד היו הארורני עם היהודים :

ויביאו ארתניסיר יוסף ן רוד שמה אשר לא כרתי

העיר השוכבת ההיא וישב שם ימים רבים והי

להם לרופא :

ותהי המגפה בלונבארדיא ולכל פנות

אישליאה וימות עם רב וגם ארת

הזאבים שלח ייבם : ויאכלו את הנשי ואת הילדים

בשר ואת עוברי דרך ולא היה מידם מציל ותהי

המגפה גם בלירמח מקום מושבי ואצלת מתוכה

ואשב תחת אחד השיחים עד מלאת ארבעים יום :

ואפול

חלק שני קסז

ואפול שמה למשכב עד כפשע ביני ובין המות :
ואזעק אל יי' ויענני ממעון קדשו : על כן אמרתי
אורך יי' בכל לבב בסוד ישירים וערה ולשמך
אזמר :

ויראו שרי צבאות הקיסר כי לא יכלו להם
שרי המלך זה שלש פעמים וישימו
את לבם ללכת צרפת להלחם עמו שם : וגם דוכוס
בורבון הלך אתם ויהי להם לעיני' : וגם מאינגלמירה
ומספרד אמרו להלחם עם צרפת בימים ההם :

וההרים בשנת ארבעה ועשרים וחמש מאות ואלף
ויצורו על מארסיליא והימים ימו בכורי ענבים :

ויוצלה רינצו מצירי מידם ולא עשו מאומה בימים
ההם : ויאסוף פראנצ'סקו המלך אנשי חיל לרוב
וילך לקראתם ויעלו מעליה וישבו לאיטאליא
בחפזון דרך שפת הים ויעבור פראנצ'סקו לפניהם
בדרך אחרת ויבא כאשר ידאה הנשר מילאנה
וילכדנה בחדש אוטובר ויהי שמעו בכל הארץ
ואנשי הקיסר נסו מפניו ויתחלקו בלודי קרימונח
ופאויאה . כי אמרו ילאו הצרפתים להלחם בערים
הבצורות ההנה ובין כך יבואו האשכנזים לעזרה :
ותבאנה ספינות המלך בגבולי ג'נובה וילכדו ארז
סאוונה ואת ואר'אזי בימים ההם :

ויתחזקו וישיבו את אנשי הקיסר בפאויאה ואנטוניא
 לייב על הצבא בימים ההם : וילך
 פראנצסקו המלך על פאויאה בשמנה עשר יום
 1524 אוטוברי בשנת ארבעה ועשרים וחמש מאות ואלף
 ויחזק עליהם סביב וישפכו איה סוללות ויפלו חומותיה
 ארצה : ותבא פאויאה במצור ותהום כל העיר כי
 נפל פחד הצרפתים עליהם : ותתי המלחמת חזקה
 ביניהם בעת ההיא ויפלו מהם עם רב : ופאויאה
 סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא : ויאכלו בה כל
 מזמאה מחוסר כל בימים ההם : וילחמו אליה דבר
 יום ביומו ולא יכלו לה : ויאמר המלך נשבה פת עה
 תום הלחם : וימותו ברעב :
 ומארקיו סאלוצי בסאוונה בימים ההם :
 וישלח כשלשת אלפים איש אל
 ווארזי אשר בנבול גינובה וישבו שם : ויהי היום
 וישלח שמה גאנטוניאטו אדורנו דוכוס גינובה
 ארבעת אלפי איש בחמש עשר ספינות משוטטורת
 ורון אונמונקאדה שר צבא הקיסר בראשם ויעלו
 היבשה בין ווארזי ובין סואנה : ויחנו על העיר
 ויצו רון אונמו ויכו חומותיה באילים המננחים אשר
 בספינות ולא עשה מאומה כי התחזקו בתוכה :
 ותבאנה ספינות המלך לוואראזי בעת ההיא וספינו
 גינובה נסונו אחור בחרפה : ויעברו רון אונמו
 והאנשים

חלק שני קסח

והאנשים אשר אתו מעבר לוֹאֲרָאוּ כִּי יִרְאוּ לַנֶּפֶשׁ:
וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל שַׁפַּת הַיָּם • וַתִּקְרַבְנָה סַפִּינֹת הַמֶּלֶךְ •
וַיַּעֲלוּ מֵעַל הָעֵיר • וַיִּבְחָרוּ אַנְשֵׁי הַחֵיל אֲשֶׁר בְּוֹרְאוֹ
אֶת גִּינְאָמֵי קוֹרְסוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ • וַיֵּצְאוּ מֵהָעֵיר
וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם: וַיִּנְגְּפוּ אַנְשֵׁי רוֹן אֹנּוּ מִפְּנֵיהֶם
וַיִּנּוּסוּ לַנֶּפֶשׁ: וְגַם אַנְשֵׁי סַפִּינֹת הַמֶּלֶךְ מִלֹּא אֶת
יָדָם וַיִּדּוּ אֶבֶן בָּם בַּסֶּלְעִי בַעֲזוּבָרָם וַיִּפְּלוּ מֵהֶם כַּחֲמֵשׁ
מֵאוֹת אִישׁ: וְרוֹן אֹנּוּ וְהַשְּׂרִים אֲשֶׁר אֶתוֹ נִתְּפְשׂוּ
חַיִּים וַיִּתְּנוּ אוֹתָם בַּמֶּשְׁמֶר • וַתִּבְאֵנָה סַפִּינֹת הַמֶּלֶךְ
עַל נִינּוּבָה וַיִּלְכְּדוּ סַפִּינָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר הִיתָה שָׁם •
וַתְּהוֹם כָּל הָעֵיר עֲלֵיהֶם:

וּפְאֹיָאָה סוֹנֶרֶת וּמְסוֹנֶר וַיִּלְחֲמוּ הַצְּרַפְתִּי עֲלֵיהֶם
וַיִּפְּלוּ רַבִּים חֲלָלִים אֶרְצָה דְּבַר יוֹם
בְּיוֹמוֹ: וַיְדַבֵּר אַנְטוֹנִיָאוּ לְיוֹאֵל עַל לֵב יוֹשְׁבֵי הָעֵיר
וַתְּחִי רוּחַם בְּדַבְּרוֹ אֲלֵיהֶם: וַיְהִי בְּיוֹם הָעֵשׂוּרִי
לְחָדָשׁ זֵינָאֵר בְּשַׁנַּת חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים מֵאוֹת וְאַלְפֵי: 1525
וַיֵּצְאוּ צְבָאוֹת הַקִּיסָר מֵהָעֵיר • וַיִּפְּלוּ עַל הַצְּרַפְתִּים
אֲשֶׁר עַל הָאֵלִים הַמִּנְנָחִים פְּתָאוֹם וַיְכּוּם לְפִי חֶרֶב •
וּשְׁנַיִם נִתְּפְסוּ חַיִּים וַיְכִיאוּם הָעֵיר: וּבִשְׁבַעַת וְעֶשְׂרִים
יוֹם לְחָדָשׁ בֵּא הוֹכוּס בּוֹרְבוֹן לְלוּדִי וְעִמּוֹ שֶׁשָׁה עֶשֶׂר
אֶף אֲשֶׁכְּנֻזִים מִלוּמְדֵי מִלְחָמָה וַיִּתְּחַבְּרוּ עִם הַסַּפְרָדִי
וְהָאִיטָאֲלָקִיִּים אֲשֶׁר שָׁם וַיְהִיו לְאַחֲרִים בִּידּוֹ: וַיִּשְׁלַח
הַמֶּלֶךְ אַנְשֵׁי חֵיל וְהָאֵלִים הַמִּנְנָחִים בֵּין לוּדִי וּבֵין

פֹּאיוֹאֵה לְשִׁמּוֹר הַדָּרֶךְ : וַיֵּצֵאוּ וַיֵּאֲסֹפוּ כָּל אַנְשֵׁי הַחֵיל
 וַיֵּשְׁבוּ יְהָדִיו : וְאַנְשֵׁי הַקִּיסָר נָסְעוּ מִלוּדֵי וַיֵּלְכוּ בַדָּרֶךְ
 מִלְּאָן וַיִּשְׁלַח גַּם שֹׁמֵה הַמֶּלֶךְ לִקְרֹאתָם : וַיְהִי
 מִמַּחֲרַת וַיֵּצֵא מֵאֲרָקִיו פִּישְׁקָאֲרַת עַל הַנְּטֹו אַנְטֹוֹלֹו
 וַיִּסְנְרוּהוּ בִּירוֹ בְּיוֹם הַהוּא :

וּבְיוֹם הָרֵאשׁוֹן לְחָדָשׁ פִּיבְרָאֲרוּ כֹּאוּ כָּל
 צְבָאוֹת הַקִּיסָר בְּנִבּוּלֵי פֹאיוֹאֵה
 וַיַּחֲנוּ שָׁם : וַיֵּשְׁבוּ אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ עַל מִשְׁמַרְתָּם יוֹמָם
 וּלְיָלֵהּ . וַיִּתְקְעוּ בַתּוֹפִים וּבַחֲצוֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה
 וַיִּשְׁמַע לְמַרְחֹוק קוֹלָם : וַיֵּצֵאוּ אֵלֵיהֶם יוֹשְׁבֵי הָעִיר
 דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ : וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיִּקְרְבוּ עוֹד אַנְשֵׁי
 הַקִּיסָר הָעִירָה וַיִּשְׁלַחוּ מִלְּאֲכִים אֶל אַנְטֹוֹנִיָּאוּ לִיְבֵה
 וַיִּשְׂמַח כָּל עַם הָאָרֶץ וַיְהַפֵּךְ אֶבְלָם לְשִׂשׁוֹן : וַיִּקְרְבוּ
 עוֹד בֵּיר רִמָּה וּכְאֵפִים אִמָּה בִּינֵיהֶם וּבֵין הָעִיר וַיַּחֲרֹ
 לְמֶלֶךְ מְאֹד : וַיֵּצֵאוּ הַמֶּלֶךְ וַיִּתְחַזְּקוּ סְבִיב סְבִיב וַיַּעֲמְדוּ
 עַל מִשְׁמַרְתָּם מִפְּחַד בְּלִילוֹת : וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
 לְחָדָשׁ פִּיבְרָאֲרוּ וַיִּשְׁמְעוּ שְׂרֵי הַקִּיסָר כִּי אִפְסָ עֶפְרַיִם
 הַשְּׂרִיפָה בְּעִיר וַיִּשְׁלַחוּ אַרְבַּעַיִם אִישׁ רוֹכְבֵי הַרְכָּשׁ
 וַיּוֹלִיכוּ אֹתָם עֶפְרַיִם הַשְּׂרִיפָה לְרוֹב אִישׁ שִׁקּוֹ . וַיַּעֲבְרוּ
 בְּמַחֲנֵה הָאוֹיֵב בְּתוֹךְ וַיִּבְּאוּ הָעִירָה וַיִּשְׂמַח אַנְטֹוֹנִיָּאוּ
 לִיְבֵה מְאֹד . וַיְהִי מִמַּחֲרַת וַיֵּצֵאוּ וַיַּעֲלוּ הָאֱלֹוִים עַל
 הַמֶּנְדַּל וַיִּכּוּ בָהֶם בְּמַחֲנֵה הַשּׁוּיָצָאֵרִי וַיִּפְּלוּ מֵהֶם עִם
 רֹב . וַיִּשְׁמְעוּ אַנְשֵׁי הַקִּיסָר וַיִּתְקְעוּ בַחֲצוֹצְרוֹת וַיִּתְּנוּ

אוֹת

חלק שני קסט

אות מלחמה: וירוצו פרשי הקיסר ויצאו לקראתם
 פרשי המלך ויכו בהם ויסוגו הספרדים אחור:
 וירוצו לקראת שלש מאות בורגונוני לובשי שריון
 וינוסו הצרפתי ויצעקו בקול גדול: ויתנו אש אנשי
 המחנה בעשרה אלים המנגחים וידו אבן במ ויפלו
 מהבורגונוני רבים ארצה והנשארים נסו לקולם
 וישבו לאהליהם בהרפה והמלחמה שקטה:
 עשר יום לחדש פיברארו באו **זבשבעה**
 מאנשי הצבא אשר לרינצו
 אורטונו בסאבונה ויצאו אליהם אנשי הדוכוס
 פראנצישקו ספורצה אשר באליסאנדריאח:
 וינגפו מפניהם וינוסו ולת נשארו שנים יחד ויחר
 למלך מאד:
זיאמר מארקיו פישקארה ארדה נא במחנה
 הצרפתים האלה ואראה מה יהיו
 חלומתם וילך באישון לילה ושלש מאורז איש
 ספרדים ואיטלקיים עמו: ויפול אל מקום תאים ויכו
 השומרים לפי חרב וישליכו האילים ארצה: ויצו
 עוד וישליכום אל תוך החפירות וישבו בשמחה:
 ויקומו הצרפתי משנתם וילחמו אתם ויפלו מהם
 חללים ארצה וחשר אשר על האילים המנגחים
 נתפש חי: וישבו לאהליהם ויהיו המתים במנפת
 חמש מאת איש: ויהי לצרפתים להרפה:

דברי הימים

ובשלושה

ועשרים יום לחדש נתנו צבאות

הקיסר אורת מלחמה : וישמח

אנמוניאו ליווא ויערוך את אנשי החיל אשר אתו

וישבו על משמרתם ביום ההוא :

בארבעה ועשרים יום לחדש פיטריו

ויהי

בשנת חמש ועשרים וחמש מאות ואף

1525

בחצי הלילה ויבואו צבאות הקיסר ויחצו את העם

שלושה ראשים : ויפילו את חומת הברקו אשר

חיל המלך שם איש עברו ויבואו ביד רמה ויתנו אות

מלחמה : בלילה ההוא נרדה שינת המלך ויצו

ויחלקו ארץ צבאתיו ארבעה ראשים : ויערכו שם

מלחמה במחומה רכה ויפול עם רב מהצרפתים

בבוא כשואה פחדים פתאום ולא מצאו אנשי

החיל ידיהם :

אנמוניאו ליווא ויצא גם הוא ויפול

וישמע

עליהם פתאום - וינוסו רוכבי

הסוסים ואיש רגלי מפניו כי נפל פחדו עליהם :

ויקרב עוד אנמוניאו ליווא : ותהי המלחמה חזקה

ביניהם כל הלילה ותבקע הארץ בקולם : חבוקר

אור ואנשי המלך אזרו חילו והספרדים נסוגו אחור

ויקחו הצרפתים מידם את האלים המנגחים בחזקה :

היום ההוא היה חושך ענן וערפל מפני תמרות עשן

חסוללות עד כמעט לא הכיר איש את אחיו :

וירא

חלק שני קע

וירא מארְקִיז פּישְקָאָרָה שֶׁר צבֵא חֲקִיסֵר אַתְּ
העֵם כִּי פִרְוֵעַ חוּא : וּשְׁלַח אֶל דּוּכּוּס
בּוֹרְבוֹן לֵאמֹר בָּאוּ בָנִים עִד מִשְׁבֵּר וְכַה אֵין לִלְיָדָה :
וְעַתָּה דַבֵּר נָא עַל לֵב הָעַם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ : וְאֵעֲשֶׂה
כֵּן גַּם אֲנִי וְנִלְחַמְתָּ בְּצַרְפְּתִים הָאֵלֶּה וְיֵצֵא שׁוֹמְעֵנוּ בְּכָל
הָאָרֶץ • כִּי זֶה הַיּוֹם שֶׁקְּוִינֵוּהוּ מִצֵּאֲנוּ רֵאִינוּ : וְיַעֲשׂוּ כֵּן
וְיַעֲרֹכוּ שֵׁם מִלְחָמָה וְהִמְאָרְקִיז עֵבֶר לִפְנֵיהֶם : וְיִלְחֹם
בְּגוֹיִם הָחֵם וְיִפְלוּ לִפְנֵי חֲלָלִים אֶרְצָה : וְגַם מֵאֲרִקִּיז
דִּיל וּוְאֵסְמוּ מִלֵּא אֶת יָדוֹ וְכֹאפֵס וְתַחוּ נַחֲשֹׁבוּ לוֹ •
וַיְכּוּ בָהֶם מִכַּחַרְבָּה : וְיִרְאוּהָ שׁוֹוִיֲצָאֵרִי כִּי כִלְתַח
אַלִּיחֵם הִרְעָה : וְיִתְנוּ עוֹרָף וַיְנוֹסוּ מִפְּנֵיהֶם :
וְהָאִימְלָקִיִּים וְהָאֲשַׁכְּנִזִּים נִשְׂאָרוּ בִשְׁחִיתוֹתָם : וְיִפְלוּ
חֲלָלִים אֶרְצָה :

אז הִלְמוּ עִקְבֵי סוֹס וְיַעֲרֹכוּ גַם הַפְּרָשִׁים
מִלְחָמָה וְתִרְעֵשׂ הָאָרֶץ לְקוֹלָם :
וְיִתְנוּ שְׂרֵי צַבָּאוֹרַת הַקִּיסֵר חֲמֵשׁ מֵאוֹרַת אִישׁ רַגְלִי
נֹשְׂאֵי סוֹלָלוֹת בֵּין הַפְּרָשִׁים בְּעֶרְמָה : וַיְהִי בַהֲלַחְמָם
וַיִּשְׁפְּכוּ הַסּוֹלָלוֹת בְּפִרְשֵׁי הַצַּרְפְּתִים פְּתָאוּם • וְיִפְלוּ
מִתַּם רַבִּי וְהַנְּשֹׂאֵרִי בְּרַחוּ לַנֶּפֶשׁ כִּי יִרְאוּ פֶן תִּרְבֶּקֶם
הִרְעָה : וְגַם מִשְׁנַח הַקִּיסֵר וְדוּכּוּס בּוֹרְבוֹן מִלֵּאוּ אֶת
יָדָם בְּעַת הַחַיָּא : וְיִלְחֲמוּ גַם הַמֶּלֶךְ גַּם שְׂרֵי בְּיוֹם
הַחַוָּגָה וְיִפְלוּ כָל גְּבוּרָיו לִפְנֵי חֲלָלִים אֶרְצָה וְיִרוּץ
הַמֶּלֶךְ וְחֲרָבוֹ שְׁלוֹפָה בִּידוֹ וַיִּךְ אֶת שֶׁר הָאֲשַׁכְּנִזִּים

כ ב ב 22 ii

דברי הימים

ויפול שדוד ארצה וגם מארקיז פישקרה הוכח כפנו
ובבטנו ובשוק • ובכל זאת לא שב אפו • ודבר על
לב אנשיו ויערכו מערכותם וינגפו הצרפתו לפניהם
דינוסו ויכו את סוס המלך פראנצישקו ויפול ארצה
ויתפשוהו ויסגר ביד משנה הקיסר בעת ההיא :

וגם מלך נאוו ארה ושרים רבים ונכבדים אשר אתם
נתפסו במלחמה ההיא : ורבים הוכו לפי חרב ויהיו
כדומן על פני השדה וכעמיר אחר הקוצר ואין
מאסף • והיו בהלחמם וירא מונסנייור לאנטון כי
ברע הם ויצא מן המחנה וארבע מאות פרשים עמו:
וינוסו וילכו למטעיהם צרפתה • ויבאו צבאורת
הקיסר במחנה המלך על החללים ויכוזו ביה רבת:
ויבאו העירה בשמחה :

ושמחה :

וימותו מאנשי הקיסר ביום ההוא • שר

הפרשים ושמנה מאות איש ומחיל

המלך נפלו במגפה ההיא האיטלקיים והאשכנזים

ואלף וחמש מאות שויצארי וחמש מאות נפלו בנהר

טיון בבהרם וימותו : וגם שרים רבים ונכבדים

צרפתים נפלו במגפה ההיא : מספר המתים שמנת

אלפים איש • לא נחה כדבר הזה בשערי פאווואה

מאז היתה לנו : ויתנו שר צרפת פדיון נפשם

המרבה והממעים וישבו אל ארצם : וילך משנת

הקיסר

חלק שני קע א

הקיסר ודוכוס בורבון והשרים אשר אתם וישתחוו
למלך התפוס הזה אפים ארצה: וידברו על לבו
וינתוהו לאמר אל יחר בעיניך המלך כי המלהמה
לאלדים היא ומי יאמר אליו מה תעשה: וישלוף
דוכוס ברבון את חרבו ויתנה ביד המלך ויכרע על
ברכיו ויאמר: אנא שאנא לפשע עבדך כי חטאתי
לארונך חטאה גדולה ועתה אם תכלה סלה כגדול
חסדך ואם אין הרגני נא הרגני כי בן מורת אני כי
הרימותי ידי בארונך במלך: ויאמר המלך מני יצא
הדבר ואתה לא חטאת כי עבדת את אדוניך הקיסר
בכל כחך רק מרוב ענותנותך דברת עד הנה קום
היה לבן חיל: וכדבר הזה קנה בורבון שם טוב עם
מלטים ויועצי ארץ כאשר בתלחמו ביום קרב
בגבורים וייקד שמו מאד:

ויזליכו שרי הקיסר את המלך אל פיצניטון
וישימו עליו משמר: בן עשרים
ושנים שנים מלך ופראנציסקו ובעשר שנים הראה
כחו וגבורתו ונעימותו אמנם לא יכול עמוד בפני
גבורת גבהות הקיסר קארלו הגדול הזה ומלך
שקוציאא אשר היה אתו ברח אל בית המזחן
ויחבא ויאמר אליו הם כי מלך אנכי: ואעשה עמך
חסד כי תציל את נפשי ממות: ויקום עליו המזחן
ויכתו נפש ויטמנתו בחול: ויודע הדבר אל שרי

דברי הימים

הקיסר ויתלוהו על העץ ועל קדקרו חמסו ירד • כי
מי ישלח ידו במלך ונקח : ויביאו משנה הקיסר
והשרי אשר אתו את המלך בדבר הקיסר זינבאתה
בחדש מאיו וישלחוהו באוניות אל ספרד ויתנוהו
במבצר מאדריד וישימו עליו משמר • וישב שם ימי
אחדים :

וצבאות הקיסר אשר באימליאה הלכו אל
פיאמונמי וילכדו את מונקאליר •
ואת קארמאניולה ואת ראקונים ואת סאלוצי :
ויברח המארקיו מפניהם וישב במצודות רואיל :
ולולי זואן לואיז אחיו אשר עמד בפרץ • לאנשאר
בערים ההם אבן על אבן : וישבו בהן ימים רבים :
וימאן אנדריאה די אוריאה ללכת אל ספרד
עם המלך • וילך אל רומה ויעשהו

קלימינמו האפיפיאור שר צבאו :
ויהי לימי ויתן הקיסר קארלו למלך פראנצישקו
את ליאונורה אחותו לאשה • ויכרתו ברית
שניהם : ויתן לו המלך את שני בניו לערבון לאמר
אותם תמית אם אעבור לך ארץ חברית הזת וארץ
האלה הזאת לרעה :

וישלה הקיסר למלך שמונה פרדים ומרכבת
אחת מנחה • ויקבלם המלך וישמח
בלבו : ויהי לשמונת הימים ויסע הקיסר ממולידו
ויפגע

חלק שני קעב

ויפגע במלך אצל מאד'ריר • ויחבקהו ויפול על
צואריו וישקהו ויתעלצו באהבים • ויפצור במלך
מאד וילך לימון הקיסר ויבואו אל המצודה ותרעש
הארץ לקול האוילים המנגחים : וישבו לאכול
לחם וישמחו יחדיו בעת ההיא : והי ביום השלישי
וילכו שני המלכים האלה לאיל' וישק'אש • כי שם
אחות הקיסר וישמח כל העם מאד : והי ממחרת
ויתקע המלך פראנצישקו את כפה ויתנוה לו לאשת
לעיני העמ' והשר' ויאחבה ויעשו משתה גדול לכל
באי שער עירם שלשה ימים • והשתיה כדת אין
אונם כי כן יסד המלך :

ויסע המלך לשוב א' ארצו צרפתה ביום
הרביעי • והקיסר הלך עמו לשלחו
ויתפרדו איש מעל אחיו • והקיסר שב למקומו :
וילך המלך לפונמי ראביאה • אשר על שפת הים •
וימצאו שם אוניה קטנה אשר חכינו להעבירו :
וירד המלך באוניה • ויעלו גם בניו באוניה אחרת
מהעבר השני ויסעו : והי בהיות האוניות בתוך
ויקומו שני בניו וישתחוו אפי' ארצה וישק להם ויבכו
ותלכנה הספינות לדרכן : ויעל המלך היבשה
וירכב על סוס וילך לבאי'ונה אשר בנאבארה ביום
ההוא : ושני בניו הלכו לאיל' וישק'אש • וישתחוו
אל אחות הקיסר אשת אביהם ותקבלם בשמחה

ותאהבם מאד : וישבו שדי צבאות הקיסר את פראנצ'ישקו
 שפורצה בכסא הדוכסות במילאן
 ותכון מלכותו ימים אחדים :
 1526 ויהי בשנת שש ועשרים וחמש מאות ואלף
 ויאסוף סולטאן סוליימאן אנשי חיל
 וילך לאונגאריאה בעם כבד וביד הזקה : ולא נחשבו
 האונגארי למאומה בימים ההם : כי לא שרצו
 לאדיסלאו המלך את לבו למלחמה : ולא נסו בימי
 לודוביקו להלחם ויגבה לבם ולא להועיל : ויאסור
 לודוביקו המלך את רכבו ואת עמו לקח עמו :
 ויהיו פקודיהם ארבעה ועשרי אף : וילכו למונצ'יאן
 אשר על שפת הנהר דנוביאן ויחננו שם על המים :
 ויחפזו לודוביקו להלחם בטרם בנת הוואיבודת
 ממראנשיל וואניאה עם אנשי הצבא אשר אתו : כי
 הסית אותו פאולו טומוריאן הגמון קולוצינסי כומר
 האן פראנצ'ישקו כי נכסף להלחם עם התוגרמי בעת
 ההיא : ויהי בהיותם בין בודה ובין ביל גראדו
 וישאו עיניהם ויראו והנת המחנה הראשון אשר
 לסוליימאן בא ואין כושל במחניו : ויהי פקודיהם
 עשרים אף פרשי כלם אחוזי חרב מלומדי מלחמה
 ויהוצו בשדה ויתחלקו לארבעה ראשים : המשת
 אלפים ורוצון עד הצחרים : וחמשת אלפים חליפות

חלק שני קעג

עד בא השמש : וחמשת אלפים עד חצי הלילה •
וחמשת אלפים עד אור היום : ולא נתנו לאונגארי
מרנוע כל היום : ויקוצן האונגארי מפניהם • ולא
יכלו לשתות ממימי הנהר אשר על שמאם • ויחפרו
להם בורות לשאוב מים להשקות את העדה וארצ
בעירם :

ושולטאן סוליימאן הקריב ויהי פקודיהם
מאתים אף פרשים ואישרנלך
ויטו אהליהם מנגד :

ויערוך פאולו טומוריאן אשר על פיהו ישק
חמלך את אנשי הצבא ואת האילן
המננחים : ואת האנשים אשר לא נסו לחלחם הניח
לשמור העגלות והכלים ויתחזקו שם : ואת חמלך
שם בתוך המחנה השני : ואלף פרשים מלומדי
מלחמה הניח שם לעוזרו ולשומרו : ויהי בכט
לחדש אנושטן • ויבאו התונרמים ויתנו אש באילים
המננחים פעמים ולא מת ממחנה האונגרי גם אחד •
כי עברו אבני האילים עליהם ותעבורנה את המחנה
וגם האונגארי נתנו אש באילים ויפלו מהתונרמים
עם רב : ויקרבו התונרמים ויערבו שם מלחמה
ויפלו רבים חללים ארצה : וילכו התונרמי לחלחם
בשומרי הכלים וישלח שם פאולו טומוריאן את אף
הפרשים אשר שם על חמלך למשמר : וינגף חיל

דברי הימים

האונגארי מפני התונרמי ואת פאולו טומוריאן ואת
הנמון אסטריגוניאה וואראדינו ושרים רבי ונכבדים
מטראנסילואניאה הכו התונרמים לפי חרב ביום
ההוא : וירא לודוביקו המלך כי כלתה גם אליו
הרעה וינס מפניהם ויפול בטיהיון תחת הסוס ולא
היה לו מושיע וימות : והאשכנזים והבוהמים הוכו
לפי חרב ביום ההוא : והסוסים הנשארים ברחו
לנפשם לא הביטו אחריה כי יראו פן תדבקם הרעה:
ויאמר סוליימאן בערת ההיגמאתים
אלף איש האנשים אשר ברנלי
היום הזה ואיך מלאם לבם להלחם עמדי : ותתי
חתרת אלדים על יושבי בודה ויצאו מהעיר וינוסו
לנפשם : והיהודים נשארו בתוך העיר ויזעקו אל
י' וישמע מהיכלו קולם : וסוליימאן לא ידע מאומה
ויקרב העירה : ויצאו אליו ראשי העדה ויתנפלו
לפני רנליו ויתנו העיר בידו ויבא העירה : ולבני
ישראל לא רץ איש את לשונו ולא לוקח מכל אשר
להם שרוך נעל ביום ההוא : וישם סוליימאן עינו
עליהם וישלחם באוניות אל ארצו וישבו שם עד
היום הזה : ושני צלמי הנחשת אשר עשה חרש
חכם למלך מאט'אן לקח סוליימאן וישלחם אל
קושטאנט'ינופולי עיר מלכותו וישם אותם ברחוב
העיר : וישם סוליימאן בבודה משמר ויחזקת
וישוב

חלק שני קעד

וישוב אל ארצו : ונס את פיאטרה ואראדנו
ושירימא לא לקח בשנה ההיא :

ויפגע פראנצ'סקו ספורצה דוכוס מילאן

בקיטר ויכרות ברית עם קלימנטי

האפיפיאור ועם בעלי ויניציאה גם פראנצ'סקו מלך
צרפת נלות אתם היה זרוע להם סלה : וצבאור

האפיפיאור קלימנטי בפארמה בעת ההיא :

ופראנצ'סקו דוכוס אורבינו שר צבא ויניציאה

חולק צבאותיו אל ויר'ונה בחדש מאיו וישבו שם

בשנת שש ועשרים חמש מאות ואלף : § 26

וישמעו אנמוניאו ליוואזמארקיו דיל ואסטו

שרי צבאות הקיטר זיאספו גם הם

את שרי החיילים אשר נפוצו בפיאמנטי ויבואו

בחפזון מילאנו וישבו שם :

דיקומו כל עם הארץ מקצה ויסגרו הדלתות

ויצעקו בקול גדול דוכוס דוכוס ותבקע

הארץ לקולם : ויראו האשכנזים ויאספוגם הם

ויערכו אתם מלחמה והעיר מילאן נבוכה וידו אנשי

העיר אבן במ בעד החלונות ויכו האשכנזים מכת

רבה : וילהמו עם האשכנזים והספרדים כל הלילה

ולמחרתו ער הצהרים דיתקעו הפעמונים אשר

בבתי תפלותם ותבקע הארץ לקולם : וירא הדוכוס

כי כלתה אליו הרעה וינוסו אל המצודה הוגה

דברי הימים

והשרים אשר אתו :

וירוצו - אנטוניאו מאריאה קריבילו ופראנציסקו
וויסקונטי ברחובות קריה וידברו על לב

אנשי העיר : וילכו נפשם בכפס כל היום ההוא
זיאמרו אליהם אל נא אתי תרעו למה תשומם העיר
הזאת : וגם אנטוניאו ליוואומארק'ז דיל ואסטו
מלאו את ידם בעת ההיא ותשקוט הארץ : ויפלו
רבים מיושבי העיר במנפה ההיא : ובתים מלאים
כל טוב נתנו לשלל וידל מילאן מאד :

ויצורו צבאות הקיסר על המצודה ותחי
סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא :

ויקחו את כל ערי הדוכסות לאנשארו ביד הדוכס
כי אם מצודת קרימונה ומצודת מילאן בעת ההיא :
אז נדברו שרי צבאות האפיפיאור קלימינטי
איש אל רעהו ודוכס אורבינו שר צבא

ויניציאני נסע מווירונה ררך הנהר אויו ויהיו לאחדים
בעת תהיא : וילך מאלה מיסטה באיון ואלפים איש
רגלי ואלף פרשים עמו : ויחן על לודי ויסגירנה
לודוביקו ויסטארין והוא מצובי העיר בידו ויתנות
לשלל בעת תהיא : ויהי לימים עוד שמונה ויבואו
צבאות האפיפיאור וצבאות ויניציאני ויחננו במריניאן
ויסעו משם וילכו מילאנו : ויצורו עליה וישפכו איה
סוללה ותבא העיר במצור :

ובכל

חלק שני קעה

ובכל זאת לא שב אף צבאות הקיסר מעל המצודה. ותחי להם המלחמה מבית

ומחוץ והעיר מילאן נבוכה :

ויבא דוכוס כורבון משנת הקיסר אל גינובת

כאשר יראה הנשר באוניו בעת ההיא

וארבע מאות איש עמו וילך לוויניכני ויעבור הנהר

מזין באישון הלילה והמארקז יצא לקראתו ויבואו

מילאנו ביד רמה: ויהי כבואו וידבר על לב אנשי

העיר השוממה ההיא ותחי רוחם בדברו אליהם :

ואנשי הקיסר אזרו חיל וישליכו אבני גדולו במחנה

האויבים ויפול פחדו עליהם ויעלו מעל העיר וישבו

למאריניאן : והרעב כבר במצודה בעת ההיא :

ויועדו הדוכוס פראנצ'סקו והשרים אשר אתו

ויתנו את המצודה לשרי צבאות הקיסר

מחוסר כל וילכו לדרךם חפשים: וילך פראנצ'סקו

הדוכוס למחנה בעלי הברית אשר על נהר אמברת

ויבא באוהל דוכוס אורבינו ויועדו שם: והקוראדינו

שר צבא הקיסר בקרימונה ואלפי וחמש מאות איש

אשכנזים ואלף איטלקיים עמו בעת ההיא :

עודם באמרה ומארקז שלוצי ופידריקו

גונזאנה מכתולו באו שמח מצרפת

ביר חזקה ויהנו לאחיהם ויחנו שם: ויסעו משם וילכו

לקרימונה ויקראו אליה לשלום ולא אבו שמוע :

דברי הימים

ויצורו האשכנזים אשר בתוכה על המצודה: ויעשו
אנשי המצודה הפירות סביב וישימו בתוכן משמר:
ויהי באישון לילה ויבואו האשכנזי אל קרבנה שפי
ויכו בשומרים מכה רבה: והנשאים ברחו לנפשם:
ויעדו שרי צבאו הברית והדוכוס פראנצ'ישקו עבר
קאשאן: ויהן על העיר עם צבאות ויניצי'אני סביב:
ויקראוהו לשלום ויקשו את עורפם ולא אבו שמוע
וישימו ארבעים אילים המננחים סביב ויכו חומותיה
ותבקע הארץ לקולם: ובמרס יכיר איש את רעהו
הכו חומותיה שנית ותירעש הארץ: וישלה אליהם
קוראדינו לאמר כרתו לנו ברית: והסגרתו עיר
ומלוואה: ויכרתו להם ברית וילכו לדרכם: ויבאו
הדוכוס אל המצודה ויתן בתוכה משמר בעת ההיא
ויסעו צבאות ויניצי'אני מקרימונה וילכו אל טורמילן
כי שם צבאות בעלי הברית בעת ההיא:

1526 ובששה עשר יום לחדש אנוסטו בשנת ששה

ועשרים וחמש מאות ואף באו שבעת
עשר ספינות המלך פראנצ'ישקו וילכדו את סאוונה
ויתחברו עם ארבע עשרה ספינות ויניצי'אני ושש
ספינות האפיפיאור: ויצורו על ג'ינובה ותהי סוגרת
ומסוגר אין יוצא ואי בא דרך הים ותדל ג'ינובה מאד
ושלשים אף אשכנזי שלח הקיסר לאימליאח
בעזר דוכוס בורטון משנהו ומאתים

סוסים

חלק שני קעו

סוסים וניאורניאו פראנקישפיר בראשם : ויראו
בעלי ויניציאח וישימו בעריהם משמר : ואנשי
האפיפיאור הלכו אל פארמה בעת ההיא וישבו שם
וחיל מארקיו שאלוצי נשארו על נהר אדה ורוכוס
אורבנו והשרי אשר ברנליו עברו את הנהר : וילכו
לקראת האשכנזים בנבול מאנטואה וילחמו אתם
בברנו פורטי מן בקר עד ערב : וילכו לנוכירנו
ליתן להם דוכוס פירארה צידה : ואילים המננחים
ויחנו שם : וישכימו בבקור וישבו לקראתם : ויורו
המורי ויכו את יואנין דמידיצי על שוק הימי ויוליכוחו
למנטואה וימות שם : ויסגו בעלי הברית אחור :
והאשכנזים עברו באוסטיאה הנהר פוא : וילכו
לפיארניצולה : ויחנו בנבולי פארמה בעת ההיא :
בשנה החיא בחדש יוניאו נקהלו הקולוניסי
ובראשם חשמן קולונה ודון אונו
מונקארה וילכו אל עריהם ויאספו נסחיל נס פרשי
להלחם באפיפיאור : וירא קלימינטי ויאסוף נס
הוא כששת אלפי איש והקונטי אנגווילארה
אורסינו בראשם ויביאם העירה רומה וישבו שם
כחדש ימים : וידבר וויספיסיאנו קולונה על לב
האפיפיאור בערמה לאמר : כל בית קולונה ודון
אונו מונקארה איך אדוננו לעבדים : ועתה אתירא
מחאנשים אשר ברנלנו : כי לערי המלכות נשלחם

דברי הימים

חי נפשך אדני : ויאמר קלימנימי גם אני אשלח את
אנשי המלחמה האלה כי יהיה הרבר הזה : ויצא
מעם פניו וישלחם אל ערי המלכו ויאמן קלימנימי
וישלח גם הוא את אנשיו וישבו איש לביתו :

ויאמרו הקולונישי זה ערש לשחוק ויחפזו ויבואו
בשערי רומה בבוקר בבוקר ויבואו העירה : וילכו
אל הבירה אשר קלימנימי שם ויתנוה לשלל :

ויברח קלימנימי א מצודת האנט אנגילו ויסגר שם :
וידבר עם אגו מונקאדה ויאמר להעביר את אנשי
החיל אשר לו בלונבארדיה ויעלו מעליו וחמלחמה
שקטה : וירא קלימנימי כי היתה הרוחה ויאסוף
אנשי חיל שנית וישלחם בערי הקולוניסי וישלחם
באש וישחיתו כל הלקה טובה : ויאספו גם הם
אנשי חיל וילכו בערי הכמה ויכוזו ביזה רבה : ותתי
המלחמה חזקה ביניהם בעת ההיא :

בימים ההם יצאו צבאות הקיסר אשר עם דוכוס
בורטן מפאזיא וילכו לפלאסינצי ולא
יכלו לה וילכו לבורגו בעל דונן ויתנוהו לשלל :
ויתחברו עם האשכנזים אשר ברנלי גיאורגיא
פראנקשפיר וילכו לבולוניא ולא יכלו לה כי
מארקוז שאלוצי ובעלי הברי היו בתוכ בעת ההיא :
ויעבור חיל בורטן ויתן להם את פלורנציני
לשלל וילכו למגרל האנטו פיטרו

ולבאניא

חלק שני קעז

ולבֹּאֲנִיָּא קְאוּוֹאֵלוּ וּלְקוּדְוִינִיּוּלָהּ וּלְבְרוּיִנְיָלָהּ
וּיְתַנּוּם לְשַׁלְלֵי וְאֵת מִלְדְּוִלָה שְׂרָפוּ בְּאֵשׁ וְלֹא
הָיָה מִיָּרֵם מוֹשִׁיעַ : בְּיָמִים תְּהִים הֵלְכוּ צְבֹאוֹת
קְלִימִינְטִי בְּעֵרֵי הַקּוֹלוֹנִיסִי וּיְלַכְדוּם וּיְבוֹזוּ בִּיזֵה רַבָּה :
וּיְלַךְ הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר בְּנֶאֱפֹלִי וּיְתַנְפַּל לִפְנֵי הַגְּלִי
בְּעֵרְמָה שְׁנִית לֵאמֹר : שְׁלֵם הַקִּיסָר אֶתְךָ וְעַם שְׂאֵר
מַלְכֵי הָעַרְלִים : כִּי נִכְסַף לְחַלְחֵם בְּשׁוֹנְאֵי דְתִינוּ
וְעַתָּה אֲדַנְנוּ הַסֵּר מֵעֵרֵי הַמַּלְכוּת רַק אֵת הַמּוֹת הַזֶּה :
וַיֵּאמֶן לְדַבְּרוֹ וַיִּשְׁלַח לְקִרְבָּתָא אֶרֶץ שְׂרֵי צְבֹאוֹתָיו
וַיִּשׁוּבוּ רִינְצוֹ אֹרְסִינוּ וְאוֹרְאַצִּיּוֹ בְּאִיּוֹן רוֹמָאֵתָהּ .
וְתִשְׁקוּט הָאָרֶץ :

וְאֵל בְּעֵלֵי פְלוֹרִינְצִיָּאָה כָּתַב קְלִימִינְטִי לֵאמֹר
שְׁלֵם הַקִּיסָר אֶתְנוּ וְעַתָּה הִלּוּ לְמִשְׁנֵי אֲשֶׁר
לוֹ מֵאֲתִים אֵלַי דּוֹקְאֵמִי יֵהִיוּ בְּעִזְרַתוֹ כְּאֲשֶׁר תִּשְׁנֵי
יָדְכֶם כִּי אֲחִי הוּא : וּיְלַךְ הַמִּשְׁנָה אֶל פְּלוֹרִינְצִיָּאָתָהּ
וַיַּעֲשׂוּ כְּכֹל אֲשֶׁר כָּתַב וַיִּטְמַעְלִיהֶם וּיְלַךְ לְדַרְכוֹ :
וְחִיל בּוֹרְבֹן הֵלְכוּ לְמַסְעִיָּהֶם וַיַּעֲבְרוּ הַהָרִים
וְתִקְצַר נֶפֶשׁ הָעַם בְּרֶדֶךְ וַיֵּלְכוּ לְאַרְיִצּוֹ
אֲשֶׁר בְּמוֹשְׁקָאֵנָה וַיַּחֲנוּ שָׁם : וַיִּפְנְעוּ בְּחִיל הַמִּשְׁנָה
הַבָּאִים מֵרוֹמָהּ וַיִּכְבְּדוּהָ מְאֹד וַיִּצִּיל חֵיתוֹ מִשְׁחַתָּה :
כִּי קָמוּ עֲלָיו אֲנָשָׁיו וַיִּצִּילָהוּ בּוֹרְבֹן מִיָּדָם בְּעַת
הַחַיָּא : וַיּוֹעֲדוּ יַחְדָּיו וּיְלַךְ הַמִּשְׁנָה בְּגִבּוּלֵי סִיאֵנְתָהּ
וַיִּשֶׁב שָׁם יָמִים אַחֲדִים :

דברי הימים

ועשרים

ושתים ספינות גדולות באו

מספרד ועליהן אנשי חיל לרוב

ויכינו אנשי גִּיבֹבָה אוניות ללכת לקראתם : ויהי

היום ותבאנה על גִּיבֹבָה בהיות ספינות בעלי הברית

עליה ויצא אליהם אנדרִיָּאָה די אורִיָּאָה עם שש

ספינותיו וישפוך אליהן סוללות : ותרד אהת מחן

במצולות כמו אבן והנשארות ברחו למו כי נבחלו

מפניו : והרעב כבד בגִּיבֹבָה בעת ההיא :

ובשמנה ועשרים יום לחדש אפרִיל בשנת

שבע ועשרים וחמש מאות ואלף :

1527

קמו יושבי פלורִינציָאָה כל העם מקצה : וילכדו את

הבירה ויפרקו את עול המיִדִּיָּצִי מעליהם : וחל

בורבון קרוב איהם מאד : וישוכו איפולִיטוֹ די מיִדִּיָּצִי

וחשמן קורטִינָה מראות שרי צבאות הברית החונים

במגרשי העיר סביב : וילכו אל הבירה וישבעו

לבלתי שלוח ידם במורדים ויתנו הבירה בידם :

ולא אבה בורבון ללכת שמה מפני חיל בעלי הברית

הקרובים אליו : ויסע מהר וארִגִּיָּאוֹ וילך בארבעה

ימים בשערי רומָה : ולא ידע כי רפאים שם :

וילכו שרי צבאות הברית אחריו בדרך אחרת

ולא להועיל : ובורבון עבר לפניהם :

ויחן על העיר סביב : ויערוך מחנהו בבִּילִ ווידִיר :

וידבר על לב אנשי המלחמה : ויאמר אליהם הנד

הוגר

חלק שני קעה

הונד לי שאמות בהלחמי על עיר רבתי עם יומי יודע
 אם לעת כזאת הנעתי הנה : ויהי מה האלדים הטוב
 בעיניו יעשה : כי אם הגוף ירד לעפר הנפש תשוב אל
 האלדים אשר נתנה : וממנה ישאר שם עולם אשר
 לא יכרת : וילינו שם בלילה ההוא : ותדר שינתו
 מעיניו כל הלילה עד נכון היום : וילך לראורה
 צבאותיו כי לבו כלב הארי :

ii 27

ויהי ביום ראשון של שבועות רפ"ז לפק הוא היום
 הששי לחדש מאיו שנת שב"ע ועשרי וחמש
 מאות ואלף : ויקרב בודבון העירה לבוש שריון
 קשקשים לראות החומות : ויורו המורים ויכוחו
 בצדו ויפול ארצה : ויצו את עבדיו לאמר חסירוני
 מן המסילה והשליכו בגד עלי פן ירך לב הבא עלי
 ועמד : ויעשו לו עבדיו כאשר צום וימות : וכאשר
 הוסר מהמסילה עבר כל עם הצבא ויקרבו העירה
 וילחמו אליה בחזקה : ויהי חושך ענן וערפל בערת
 ההיא וילחמו האנשים אשר בתוכה וימלאו את ידם
 ותרעש הארץ לקול האילים המננחים : ויצעקו
 שרי צבאות הקיסר וידברו על לב אנשי המלחמה
 וילחמו סביב לה וישמע למרחוק אנקת בני תמותה
 וימות עם רב בעת ההיא : ויתקעו בחצוצרות ובתופים
 ותבקע הארץ לקולם : ויפילו החומות ויבואו
 האשכנזים העירה : ויפלו שרים רבים נכבדי ארץ

דברי הימים

בעת ההיא • ויבואו גם הספרדים ויצעקו בקול גדול
חרב חרב : וינסו הרומיים מפניהם ויפלו בחוצות
זרמסוס בסוסי וימותו : וירימו שלשלאות המצודה
בעת ההיא : וימות שם עם רב : ויתקבצו אנשים
מלומדי מלחמה בפונטו סיסמו לשמור פן יעברו
הספרדים • והנס כמאתים איש רוכבים בסוסים :
ויכו בספרדים • ויפלו מהם רבים ארצה • ותשומם
העיר ומונמי יורדאנו וקצת מונמי פיאורי שלחו באש
והעיר רומה נבוכה : וינסו שנים חשמנים ורינצו
אורטינו ואוראציאו אל המצודה • ויתן קלימינמו
את רינצו בראש העם וישימו שומרים סביב :
ותנתן רומה לשלל ונשסו הבתים והנשים
נשכבו ותצא העיר בגולה • ורוב
הכומרים נכרתו מן העיר : ואת הכומרות ענו עשו
דרי בתוליהן • ואת כל אשר להם בזזו : ויתנו
את הבירה אשר לאפיפיאור ואת כל במות הקדשים
לשלל • ויוציאו מהן כלי כסף וכלי זהב ופסל ומסכה
לרוב : ואת עצמות הקדשים השליכו בטיט חוצות :
וילעינו את החשמני ואת הכומרים וילבשו בנדיהם
וילכו ברחובות קריה ולחרף ולגדף • כי כטומאת
הנדה חיתה דרכם בעיני האשכנזים הלומראני החם
ותדל רומה מאד :

וגם היהודים שהיו שם נתנו לשלל וימותו גם

מהם

הלך שני קעט

מהם במנפה ההיא ותעל שועתם השמימה :
וירא קלימ'נמו כי אין מושיע לו ויוא לדבר
אל משנה הקיסר ויבא העירה : וישבעו
לבלתי הרע איש להעהו בימים ההם : ולא אבו
הספרדי לשלוח את המשנה : וידבר עמו קאטינארו
וישא מאתו חמש מאות אף מגינים ואת כל הכומרים
ואנשי החיל אשר אתו שם : ויאמר קלימ'נמו
אדברה באזניהם ואשובה וילך מאתו : וידבר באזני
האנשים ההם ויאמרו נמותה הפעם : וכיר הפוחזים
האלה לא נפול :

אז נרדה פלור'נציא ויבקשו לשלוח יד במידיצי
כיסר צל האפיפיאור מעליהם : ויאמרו
לאיפול'טו ולחשמן קורטונה עיניכם הרואות מי
כלתה הרעה ועתה פרקו עולכם מעל יושבי הארץ
ושבו איש לביתו : ויעשו כן ויכרתו עמחם ברירת
ויאמרו להשיב את המצודות בעת ההיא : וילכו
המידיצי לפיזה ולא אבו לתת את המצודות וישימו
בתוכן משמר : וינפשו ללוקה באישון הלילה
וישבו שם ימים אחדים : ותשוב פלור'נציא
כבראשון וישימו יועציה כבתחלה ויתנו השומרי
את המצודות בידם בכסף מלא וילכו לדרכם :
וידבר קלימ'נמו אל הקאטינארו : ויאמר לתת
לספרדים ולאשכנזים ארבע מאות

דברי הימים

אלף מנינים ושנים עשר איש מהקרובים איו לערבון
וישבע לשבת באחת מהערים אשר ירצה הקיסר
ויעשוכן : ויבואו הספרדים אל המצודה וישמו
דגליהם על החומות : ואנשי החיל הנשארים יצאו
ומתוך העיר התיא השוממה וילכו לדרכם : ורבים
מהספרדים החם השבים אל ארצם מלאים כל טוב
לקח אנדר'יאה דאוריה בלב ימי ויקח מהם חון רב :
ותהי מגפה גדולה ברומ'ה וסביבותיה : ובכל
הטוסק'אנה : ובפלור'ניציאה וסביבותיה

מתו חמשים אלף נפש אדם במגפה ההיא :

בימים ההם הלך אלפונסו דוכוס פיר'ארה
ביר חזקה ויחן על מור'ינה וילכדנה
וגם לר'יו הלך ויתנו העיר בידו ותהינה לו למס
עובד עד היום :

וירא פראנצ'יסקו מלך צרפת כי מת בור'בון
ויכבד את לבו מאד : ויכרות ברית עם
בעלי ויניציאה ועם מלך אינ'לטירה ועם פראנצ'יסקו
שפור'צה כי חרה אפם על הגעשה ברומ'ה : ויאמרו
הבה נתחכמה לו : וישלח חיל גדול לאיט'אליאה
בשנה ההיא ולוט'ריק על הצבא בימים ההם :
ויבואו אל הבוסקו אשר בפראסקיא וכאף אשכנזים
בתוכה בעת ההיא : ויצורו עליה וישפכו אליה
סוללות יומם ולילה וילכדוה ותאשכנזים שולחו

חופשים

חלק שני קפ

חופשים : רק כלי מלהמתם בזו : ויתנו העיר לשלל
וישרפוה באש ותצא נמנה כל הדבר בעת ההיא :
וילכו לאליסנדריא ויצורו נם עליה וילכדוה
ויתנוה לפראנצסקו ספורצה הדוכוס
וילכו לדרכם :

והרעב כבר בנינובה בשנה ההיא : כי צרו
עליה ספינות בעלי הברית ותמכר
סאה סולת בנינובה וסביבותיה שמנה מנינים זחב
וימותו מהם ברעב : וישלחו ארבעה אוניות לשמור
ההולכים לשבור בר : וירדפו אחריהן בקורסיקה
ויחפרו האנשים א היבשה וינסו : ושתיים מהאוניות
שולחו באש : ואנדריאה די אוריאה שר צבא המלך
בעת ההיא : וישלח אנטוניאו אדורנו הדוכוס
לפורטו פין אנשי חיל ויהזקוהו וישבו שם : ותלכנה
שמה ספינות המלך : וישלח דוכוס בנינובה גם הוא
את אנושטינו שפינולה שר צבאו שם : ויערכו שם
מלחמה : וינפּו הצרפתי מפניהם : ותקונטי פיליפינו
די אוריאה נתפש חי ויביאוהו העירה :

וילכו הצרפתים בגבולי בנינובה : וישלח
הדוכוס ויבא את אנושטינו וארת
אנשיו העירה ולא נשאר בפורטו פין מהם איש וימס
לבב אנשי הספינות שנשארו שם והיו למים :
וילך עליהן אנדריאה די אוריאה כדוב שכתל :

דברי הימים

וינוסו שבע חמשומטות מפניו ורוח עברה ותשיבם
 אחור : ויצעקו השבויים בקול גדול ולא שמעו
 קול נוגש : ויעלו אל היבשה וינוסו והאוניות
 המשוטטו נשארו בשחיתותם : וגם חספינו הגדולות
 אשר בפורטו פין נתנו לשלל בעת ההיא :

ויראו אנטוניאטו הרוכוס ויושבי העיר כי כלתח
 אליהם הרעה : וישלחו אל לוטרק לאמר
 כרות עמנו ברית ונעברך ויאמר לעשות ככל אשר
 שאלו רק סאוונח לא אבה להשיב אליהם : וישבו
 האנשים ולא אבו לתת העיר אליו עוד :

וילך צ'זר פראנוסו נ'נוב'אתה ושלש מאות איש
 עמו : וישאל את העיר בשם המלך : ולא
 השיבו אליו דבר : וציסאר הקריב וישב בהאנטו
 פידרו ארינה : ויבקשו לתופשו בערמה בעת ההיא
 ויצאו אליו אנוסט'ינו ספינולה : והמארט'ינינו
 באישון לילה : ויקחו אחד מאנשיו : ויניד להם כל
 אשר שאלו כי ירא לנפשו : וילכו ויתפשו את
 בוראס'ינו שר הצבא ואת אנשיו : הבוקר אור וירדו
 בתחתית ההר : ויחצו את העם לשני ראשיכ : וילכו
 חצים בררך המלך : וחצים ירדו על שפת הים :

ואמרו לא ימלט מידנו איש : וכשאויל נבלעם חיים-
 דיתחזק ציסאר בספינ גדולה : אשר הית שם ביבשת
 ניפול עליהם וינגפו מפניו וינוסו : ואנוסט'ינו
 איספינולה

חלק שני קפא

אִם פִּינֹלָה וְהַמְרִינָנוּ נַתְפֹּשׁ חַי וְצִיָּאָר פְּרָאָנוּסוּ
הַקְרִיב וּצִאוּ לְקִרְאָתוֹ הַסְפָּרְדִי וּיִנְפּוּ גַם הֵם וּיְנוּסוּ׃
וּיִסְנְרוּ דְלִתּוֹת הָעִיר וּיִמַּסּ לֵב הָאֲדוּרְנִי וְיִהְיֶה לְמִים׃
וּיֹאמְרוּ לְתַרְתּוֹת הָעִיר בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וּיִשְׁלַחוּ לוֹ אֶרֶץ
הַקּוֹנֵטִי פִּילִיפִינוּ הַתְּפוּשׁ וּיְבִיאֵם הָעִירָה׃

וּיִרְכַּב אֲנִיָּנוּ אֹהֲדוּכּוֹס וּוִילְךָ אַ הַמְצוּדָה וְהַקּוֹנֵטִי
פִּילִיפִינוּ הוֹלֵךְ עִמּוֹ לְשַׁלְּחוֹ׃ וּיִשְׁלַח אֶרֶץ
הַקּוֹנֵטִי פִּילִפִינוּ הָעִירָה׃ וְלֹא לִקַּח מֵאִישׁ מֵאוֹמֵת
בְּעַת הַהִיא׃ רַק הַבִּירָה לְבִרָה הִיתָה לְשַׁלֵּל׃

וְיִהְיֶה לְיָמִים עוֹד שֶׁשָּׁה וּיְבֵא טִי אֲדוּרוֹ טִרִי אֲוֹלְצִיָּאוּ
בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְיִהְיֶה לְהַסְרֵהָ לְרוּעָה׃ וְתַחֲיֵי גִינּוּבָה
לְמֶלֶךְ שְׁנָה תְּמִימָה׃ וְלְתַקּוּפַת הַשְּׁנָה מִרְדּוֹ׃ כִּי בְנֵי
זְנוּנִים הֵמָּה׃ וְלְצִיָּסָר פְּרָאָנוּשׁוּ נַתְנוּ וּיֹשְׁבֵי הָעִיר
מִתְנֹת וְשֹׁכְרֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּרַגְלֵי וּיִשׁוּב לְדַרְכּוֹ׃
וּיִשְׁלַח הַמֶּלֶךְ לְאַנְדְרִיָּאָה דְאֹרְיָאָה בְּחַדְשׁ
אֲנוּסְטוֹ אֶת רַבִּיר הַזּוֹחֵב׃ וּיִקְבְּלוּ
וְיַעֲשׂוּ לְכָל מֵאֵהָבֵי מִשְׁתָּה׃

וּוִילְךָ רִינְצוּ מְצִירֵי בְּאוֹנוֹת צִרְפָּת׃ אֶל
סְאֲרִינְיָאָה הָאִי אֲשֶׁר לְקִיסְר וּוִילְכְרוּ
אֶת סְאֲרֵי׃ וּיֹאכְלוּ אֲנָשֵׁי הַמְּלַחְמָה מִטּוֹב הָאָרֶץ
הַשְּׂמֵנָה הַחַיִּית לְצִבּוֹת בְּטָן׃ וְתַחֲיֵי בְּהֵם הַמְּנַפֵּחַ
וּיִמּוֹת עֵם רַב׃

וּוִילְךָ לְוִטְרִיק שֶׁר צִבְאָה הַמֶּלֶךְ לְבִיָּאָה גְרָאָסוּ

דברי הימים

ויסוב ויעבור וילך לפאֹוִיאה ויהן עליה סביב :
 ולודובֶּקוּ בִּיל זֹוִיכֹו בתוכה בשם הקיסר בעת ההיא
 וישא לוֹטְרִיק מבעלי וינצִיֵּאָה אנשי חיל ואת האילים
 המננחים : ויעשו ככל אשר שאל : ויכו חומותיה
 סביב ותרעיש הארץ לקולם : ויפילום ארצה ויערכו
 אליה מלחמה ויבואו העירה ביד הזקה ויפלו רבים
 ארצה : ויתנוה לשלל והנשים נשכבו ותלכנה שבי
 לפני צר : ותצא מפאֹוִיאה כל הדרה בעת ההיא :
 ובתים רבים שולחו באש וישחיתו כל חלקה טובה :
 אז נתן אודִיֵּט די פֹּוִיִּים הוא לוֹטְרִיק את נקמת חמלך
 בפאֹוִיֵּאָה אשר נפל שמה ביד אויב : ותהי גם היא
 למשיסה ולא היה לה מושיע ותעל שועתם השמימֶֿה
 ויתנוה ביד הדוכוס פראֹנְצִישְקו אישפורֶצה כי כן
 התנו ביניהם : רק מילאֵן לבדה נשארה ביד הקיסר
 ואנטֹוִניאו די ליווא לרועה בתוכה בעת ההיא :
 וישא לוֹטְרִיק רגליו בחדש פיבראֶרו בשנת
 שִׁמְנֵה ועשרים וחמש מאות ואלף וילך
 אל מלכֹוֶרֶת נאפֹוִלי ויעבור את הנחר טרוֹנְטֹו
 ותפשענה אקווילֶה ובנותיה בקיסר בעת ההיא :
 ושרי הקיסר אחור נזורו עם האשכנזים יתר הפליטה
 הבאים מרוֹמָה : וילכו ללוֹצִיֶּרֶה ויהי מספרם ארבע
 עשר אלף : ולוטְרִיק וצבאות בעלי הכרית הגיעו
 לטְרוֹוִיה וילחמו שם : ויסעו צבאות הקיסר מטְרוֹוִיה
 באישון

חלק שני קפב

באישון הלילה : ויבאו לנאפוליות חזקו שם :
ולומריק הלך למילפיה וילחמו אליה וילכדה : ויכר
יושביה לפי חרב בעת ההיא : והפרינצ'פו ברח א
המצודה : ויהי לימים ויצא אל הצרפתים ויכרתו לו
ברית ויעבוד את המלך עד יום מותו :

דילכו לומריק וכל אנפיו לנאפוליו ויהי מספרם
ששים אלף . ויצורו עליה ימים רבים :

דיחזקו צבאות הקיסר את נאפוליו יומם ולילה :
והפרינצ'פי מאוראנני בראשם בעת ההיא : ותתי
המלחמה חזקה עליהם ורבים נאספו אל המצודות
כי נפל פחד הצרפתים עליהם . ויאכלו אנשי הצבא
את חלב הארץ . וירחצו רגלי סוסיהם ביין בימים
ההם : ולא נודע שבע הארץ ההיא אחרי כן מפני
הרעב כי כבוד הוא מאד : ויתום היין בבית האשכנז
ולשאר אנשי הצבא היה יין במושבותם : וילונו
האשכנזים לאמר מה נשתה : ויבקשו שרי הצבא
זיתנו להם מאשר מצאו ויסירות לונותם : וילונו עוד
זיתנו אל בית אל ארקון אשר על הצבא לשלל .

וחמשה עשר מעבדיו הכו לפי חרב : ויברח אל ארקון
בעד החלון והעיר נבוכה : וייראו שרי הצבא וידברו
על לבם . ויתנו להם כסף וחמתם שככה : והספרדים
והאיטלקיים נטו שכמם לסבול . והרעב כבד
בארץ : ויצאו דרך שנים ימים . ויבאו מכל אשר

דברי הימים

נוצאו וישיבו את נפשם : ויצאו עוד ויקחו את כל
אשר להנמוך מילפי ולסוחרים הבאים אל המחנה
וישובו העירה : ויצאו עוד דרך יום וילכו לאנולינו
וימצאו את ההנמוך וארנ אנשיו אוכלים ושותים
ויתפסום חיים : ואת כל אשר בעיר בזזו : ויעשו
סולמות וילכו לפוזו ריאל : ויפלו מהם כמאתי איש
ושני שרי צבאותם : וישובו הנשאים בחרפה :

ושתי אוניות המלך באו אל שפת הים ויוציאו
חביות קטנות מלאות כסף לתת לאנשי
הצבא : ולא נודע הבא אל קרבנה : ויצאו הספרדים
וילחמו אתם ותהי צעקה גדולה בעיר : והאיטלקיים
לא ידעו מאומה : וימות עם רב : ויחלק עליהם
לילה וישובו הנשאים העירה : ולא חיתה קריה
אשר שגבה מחצרפתים מכל חבל המלכות ההוא :
בלתו נאפולי לבריה וקצת הערים הבצורות נשארו
ביד הקיסר בעת ההיא :

גם על נאפולי הלכו אוניות ויניציאני : ואוניות
חמלך ושבע אוניו אשר לאנדריאה דוריאנה
שר צבאו לבלתי תת אליה יוצא זבא : ויהי מספרם
ארבעים ושתים : ויצורו עליה ממזרח וממערב ולא
היה שלום ליוצא ולבא בעת ההיא :

ויצאו נערי החיילים בחדש החמישי לשלול
שלל : ומתאשבנזו הלכו אתם לשלחם

ויפוצו

חלק שני קפג

דיפוצו בכרמים לאכול ולא נמצאו שנים יחד: ויפלו
עליהם הצרפתים פתאום: ויכו מהם לפי חרב מאה
איש: וינוסו הנשארים מפניהם: והנערים שבו
העירה מבוהלים ורחופים ויצעקו: ויצאו לעזרתם:
דימות עם רב ביום ההוא: ועשרה מהצרפתי נתפשו
חיים ובחמשה ועשרים יום לחדש החמישי הוא חדש
יוליאן באו כל ספינות בעלי הברית: ותקרבנה אל
המצודה: וידו אנשי המצודה אבן כס ונס הם מלאו
את ידם: ויהי כבוא השמש ותשובנה אל מקומם
הראשון: ויעשו כן שנית ולא נתנו להביא צידה
והרעב כבד:

ויאמר דון אוגו המשנה עד מתי תהיינה לנו
האוניות ההנה למוקש: וירק ארצ
חניכיו שבע מאות איש ויורידם הימה בשש האוניות
המשוטטות: ושתי פושטי וספינות אחרות: וירד
גם הוא ומארקיו וואשטו ואשקאניאו קולונגה ושרים
רבים ונכבדים עמהם: וילכו לקראתם: וידבר על
לב אנשיו לאמר ננתקה ארצ מוסרותימו ונשלה
הספרדים האסורים אתם חופשים: יצא שמענו בכל
הארץ: ואנדריאנה דוריאנה בנינובה בעת ההיא:
וישמע הקונטי פיליפין אשר על שבע ספינו אנדריאנה
דיאוריאנה את שמע דון אוגו ושאל מלוטיק שלש
מאות איש שופכי סוללות וביאם אליו: ויהי כבואם
אל

דברי הימים

אל הספינות ויראו הצופים את ספינות המשנה
ויאמר הקונטי אל אנשיו חזק ונתחזק בעד עמינו
ובעד אנדריאה דאוריאה אדננו למה ישכל משבע
ספינות יום אחד וישב פיליפינו תחת ההר אשר
אצל שאלירנו על משמרתו בעת ההיא ויהי לפנות
ערב ויאמר דון אֹנוֹ אנוסה מפניהם ויצאו אלינו
ונשוכה עליהם ונראה מה יהיו חלומותם ויעשו כן
וישלח פיליפינו שלשה מספינותיו החוצה ויאמר
אליהם התיצבו וראו את ישועת יי ויהי בחלמם
עמנו תפלו עליהם פתאום ויי אתנו כל תראום וגם
מהתונרמים האסורים אותו הוציא ממסנר ויתן לחם
כלים משחיתים והיו בעזרתו ביום ההוא

ותפול עליהם ספינת דון אֹנוֹ בראשונה
בחצוצרו וקול שופר ויהרד כל העם
מאד ויאמר המאָרקִיזתנו אש באילים ראשונה
ולא אבה דון אֹנוֹ ויתן פיליפינו ראשונה וימיתו
כארבעים איש אנשי חיל הרודים בעם והספינת
חשבה להשבר ויצו דון אֹנוֹ ויתנו אש ולא עשו
מאומה כי ישבו אנשי פיליפינו בשפל האוניה עד
עבור הזעם ותקרבנה אשה אל אחותה ויערכו
שם מלחמה אשר לא נהיתה כמוה וישמע קולם
למרחוק ותרעש הים ותיבשה לקול בני תמותה
ותבאנה השלשה אשר שלח פיליפינו החוצה

כאשר

חלק שני קפר

כאשר יראה הנשר על האוניה אשר דון אוגו
והשרים עליה: ויתנו אש באילים ויפילו התורן ארצה
וימותו כל הנמצאים תחתיו והאוניה נבוכה: ויכו את
דון אוגו בזרוע ובשוק ויפול בתחתית האוניה ויפלו
רבים עליו אשר הכו הסוללות בהלחמם וירמסוהו
וימות: ויפול הדגל וילכדוהו אנשי האוניה אשר
פיליפין עליה: וילחמו התונרמים כאריות בערת
ההיא: ותהי המלחמה חזקה ביניהם ארבעה שעות
וימות עם רב: ותנה עליהם הרוח ותקרבנה האוניות
אשה אל אחותה: ויקחו התונרמים אחת מהאוניות
אשר לקחו הספרדים מהם בראשונה: ושאר אוניות
פיליפין לקחו עוד שתיים מספינותיו אשר לקחו
הספרדים בחרבם במרס בא עליהם השלשה אשר
שלח פיליפין החוצה: ושתיים מאוניות דון אוגו
טובעו בים סוף: ושתיים ברחו לנפשם בראותם כי
כלתה אליהם הרעה: ושתיים נלכדו בשחיתורת
פיליפין: ויתר האוניות אשר אתם נפוצו אחת הנה
ואחרת הנה וינוסו לנפשם: והמארקוז דיל ואסטמו
ואסקאניאו קולונה ושרים רבים ונכבדים אשר אתם
נתפשו חיים: וישמחו הצרפתים מאד מפני שרי
הקיסר קבצו פרוד בעת ההיא:

וידבר אלארקון על לב צבאותיו וינהלם
בלחם ימים רבים במתק לשונו

דברי הימים

והרעב כבר בעיר : רק מהצרפתים באו העירה
בימים ההם וישלחו לשרי מנחה : וגם נציבי ויניציאני
שלחו דבר יום ביומו א' החשמנים אשר נתנו לקיסר
ברומי לעירבון די מחיתם פן ימותו ברעב :

וישאל לומריק שר צבא המלך את התפוסים
ולא רצה פיליפינו להסגירם אליו

ויביאם ג'נובאתה אל אדוניו ויחר למלך מאד :

ויחרוש המלך על אנדריאה דוריאא רעה

ויודע איו הדבר וישב על משמרתו

וידברו מארקיו ואסטו והשרים אשר אתו על לב

אנדריאה דוריאא ויפתוהו ויוכלו לו לבוא לשרת

את הקיסר אדוניחם : וישב במגדל לידיסו עד תום

ימי הברית אשר כרת עם המלך : וישלח אל הקיסר

ויקבלהו ויעשהו שר צבאו : ויחר לצרפתים מאד

וידברו על לבו ולא אבה שמוע וילך מאתם בשלום

ויתן לו הקיסר ארת הוכסורת מילפי אשר העביר

מהפרינציפי ויהיו לו עד היום :

עודם צרים על נאפולי והשר קאמילו אורסינ

והשרים אשר אתו חלכו על מונפרדוניא

ביר הזקה ויחנו עליה סביב : ועשרי וחמשה דוגיאות

חלכו גם עליה ויכו חומותיה מצפון ומים ולא עשו

מאומה כי התחזקו מאד : ויצילות אואיסיאן פירניס

והאנשים אשר אתו מירס וישבו אחרו בהרפת :

ויהי

חלק שני קפה

ויהי כי סר צל אנדריאה די אוריאה מעליהם
ויבואו באי מועד אל נאפולי כתמול
שלשום ויהי לצרפתים לפוקה :

בימים ההם לקחו אנטוניאו ליווה והחיל אשר
אתו את פאויאה ועוד הדוכוס פרנציסקו
ספורצה בעורמה ויתנוה לשלל ותהי לתם ימים
מספר :

וישלה הקיסר חיל גדול מאשכנז בעזר
אנטוניאו ליווה אשר במילאן ובעזר

יתר אנשיו אשר נשארו לו בנאפולי ודוכוס
בראנסואיק בראשם : ועמהם אנטוניאומו אדורנו
דוכוס גינובה ויצורו על לודי וישפכו אליה סוללה
ארבעה ימים ותרעש הארץ לקולם : ויצילות

אלישנדרו נונזאנה והשרים אשר אתו מידם וישבו
אל ארצם : ולא נשארו מהם עם אנטוניאו ליווה
דק כארבעאפי איש וישבו למאריניאן וישבו שם :

ויוסף עוד פראנציסקו המלך שלוח שרים
רבים ונכבדים ומונשיניור האן פולו

בראשם ועמהם חיל גדול מאד פרשים ואיש רגלי :
וילכו עוד פלאזינציאה ויעברו את הנהר פוא וילכו
למאריניאן : ויצאו משם שרי צבאות הקיסר וישבו

מהם שבי וילכו מילאנה : ויסעו הצרפתים אחריהם
ויקרבו העירה בעוד כבדת ארץ והימים ימי בכורי

ענבים ולא קרבן אליה עוה : וישם אנטוניאו מליווא
בשובו מהאנטו אנגילו משמר :

בעת התיא חלך אנדריאה דוריאה עם
ספינותיו לאיסקייה ויולך עמו
השרים אשר תפש פיליפינו : וילחמו דבר יום ביומו
עם אוניו בעליו ויניציאה ויכברוהו שרי הקיסר מאד :
וספינות המלך אחור מזרו עד גינובה הגיעו
כי נפל פחדו עליהם : וגם אוניות
ויניציאה הלכו אל ארצם :

ותהי חמנפה במחנת חצרפתים עד כלה וימותו
נפוחים כנודות וגם מונטיניור לוטר'יק שר
הצבא ומארקיו שאלוצי בן אחותו מתו במנפה ההיא
מהיום החוא וחלאה ירדה יד חצרפתים במלכורת
נאפולי ממה ממה : וילכו לאחור ולא לפנים : ויצאו
אהם אנשי הקיסר ויכוס ויכתום עד אבוד הנשארים
ואת מונטיניור די ואל'ימון הרגו בחרב ופידרו
נאבארו ההורס ורבים אשר אתו נתפשו חיים : ולא
נשארו מכל חמחנה העצום ההוא כי אם כאפים איש
ויקחו מידם את סוכה ואת בינוינטו : ואת נוצירה
ואת נולה : ואת קאפואה וישבו תחתם : ותהי
חמלחמה חזקה ביניהם בין בארליטה ובין טראני
ימים אחדים : ויצו הפרינציפודי אוראנגי שר צבא
הקיסר : וילכו ויחנו על מאנופולי ויכו הומותיה
ולא

הלך שני קפו

ולא יכלו לה: כי הצילוה רינצו אורסנו וקאמילו
אוהסנו והפרינציפי ממילפי בעוצם ידם ועלו מעליה
וישובו לדרכם: ויהי לימים עוד ויסנירו בעלי
וינציאה אל הקיסר את מאנופולי ואת טראני
זאת בארליטה ותהיינה אליו ערי המלכות עד

תיום הזה:

ויראו מונסנייור סאן פולו שר צבא
המלך ושרי צבאות ווינציאני אשר
אתם בלונטרדיאה כי נס אנטוניאו ליווא שר צבא
הקיסר מפניהם וכי נסוג אחור מילאנו וילכו ויחנו
על האנטו אנגילו ותבא העיר במצור וילך יואן
מינאלרו אשר על הצבא לראות אנה ישימו האילי
זיורו המורים מעל החומה ויכוהו וימות ויחר אפס
וישימו האילים ויכו חומותיה וילכדוה וכל הנמצא
נדקר בחרב בעת ההיא:

ויסעו משם וילכו על פאזויאה ויצורו עליה ויכו
חומותי ותבקע הארץ לקולם וילכדוה ביד
חזקה ותהי לשלל גם בפעם ההיא והקונטי
לודוביקו ביל זויוסו ותשרים ואנשי החיל אשר אתו
נאספו אל המצודה ותהי להם נפשם לשלל ויראו
כי אין לאל ידם ויתנו גם את המצודה בידם וילכו
לדרכם חופשים:

וישימו מונסנייור סאן פולו ובעלי הכרית

דברי הימים

אשר אתו את אניכאל פיצנאדרו שר צבא הדוכוס
פראנצ'ישקו ספורצה בתוכה לשומרה בשם הדוכוס
ארונו בעת ההיא :

וישוב אנדר'יאה דוריא'ה שר צבא הים אשר
לקיסר א ביתו נינובאתה בשנים עשר

1528

יום לחדש שיטימ'רו : בשנת שמנה ועשרים וחמש
מאות ואלף ושלש עשרה אוניות משוטמות עמו :
ויקח ארבעה ספינות מהמשוטמות אשר למלך כי
שתים הניחו שמה הצרפתים בחפזם : ושתים לקח
בחוף הים בדרך שאוונה ויהי להם לאויב ולאבן
מכשול כל הימים :

וידבר על לב אנשי נינובה ותפשע נינובה
למלך בעת ההיא : ותהי הנהגת העיר
אל מיוחסיה וזקניה ויהי אנדר'יאה דוריא'ה להם
למושל :

אז נחשכו ככבי נשפי של אנטוניאטו אדורנו
הדוכוס וישכב עם אבותיו והוא כמיל'אן
בעוד הצרפתים ובעלי הכרית צרים עליה : ובנים
לא היו לו כי אם בנות ובן אשה זונה : ותהי נינובה
חפשית ברצון הקיסר רק שמו נקרא עליה ויסורו
למשמעתו כל הימים בימים ההם אין שר וארון
בנינובה כי אם עצת הזקנים ואישתחת נופנו ישב
בקטן כנרול נשמעו ופרה ודוב תרעינה יחדיו :

הלך שני ק פ ז

והפך לבב האן פולו וחסרים אשר אתו אל
 גינבֹת אחרי הכותו את פאויאה ויאסור
 את רכבו ואת עמו לקח עמו וישם אל המדבר פניו
 ואנשי גינבֹת יסרו חזקו חומותיה מבירת ומחוז
 ויאספו גם הם אנשי חיל בתוך העיר ויחפזו להקריב
 את האילים המננחים אל המצודה אשר הצרפתים
 שם מרם בואו ויכו חומותיה יומם ולילה ולא זעו
 מפניהם כי חזקה היא מאד

2521

וישמע סאן פולו שר צבא המלך כי נאספו
 בתוכה אנשי חיל וישב הרחק חמשה
 מילין ולא קרב העירה עוד ויאמר בלבו לא אוכל
 עוד לכבוש הגוי הגדול הזה והאנשים אשר ברגלי
 מתי מספר ומזי רעב וירדו נשמים יום או יומי ומתו
 וישוב אחור הוא וכל העם אשר אתו ללונברדיאח
 ביום השלישי בששה לחדש אוטוברי בשנת שמנה
 ועשרים וחמש מאות ואלף ויצאו עליהם הפרזים על
 ראשי ההרים ועל הנבעות ויזנבו כל הנחשלים
 אחריהם עד בלותם אותם ויכו בהם בלי חמלה
 והי לצרפתים לחרפה

1528

אז שלחו יועצי גינבֹת את אנשי הצבא אשר אתם
 באניות המשוטטות אל סאונה ויצורו עליה
 כי היא לברה נשארה ביר הצרפתים בעת ההיא היא
 סאונה אשר מעולם היתה לשכים בעיניה להתרבות

אליחמשרה ויפרקו את עול אנשי גִּינוּבָה מעליהם
 בעזר המלך על כן פשעו אנשי גִּינוּבָה במלך ויפנו
 אליו עורף ולא פנים : ויכו חומותיה עד רדת
 וילכדוה : ואת חומותיה ומגדליה ודלתותיה לארץ
 הפילו וינצלו ארת סאֹונה וישימות למס עובר עד
 היום : ואנשי סאֹונה רעים וחטאים לִי מאד :
 וילכו הצרפתים אשר בתוכה לדרכם חופשים ביום
 החמישי בתשעה ועשרים יום להדש אוטוברי שנת
 שִׁמְנָה ועשרים וחמש מאות ואלף : וישימו אנשי
 גִּינוּבָה בתוכה משמר :

1528

ויהי לימים עוד שבעה ויראו הצרפתי אשר
 במצודת גִּינוּבָה כי כלתה אליהם הרעה
 מאת יושבי העיר ויצאו איהם ויסגרו המצודה בידם
 ותהי להם נפשם לשלל : ויפילו אנשי גִּינוּבָה ארת
 חומות המצודה ארצה בעת ההיא ותהי תל עולם
 עד היום הזה :

וישובו עוד הצרפתים והנם כאלפים איש
 וילכו עד שערי גִּינוּבָה כאשר ידאה
 הנשר בטרם ישמע קולם : וכמעט נתפש אנדרִיאה
 דוריאָה כי לא האמין עד בואם : ויברח בתוך העיר
 כי ביתו אצל החומה ודלתות העיר סגרו : וינצלו את
 ביתו לא השאירו עוללות בעת ההיא : עודם נלחמו
 פתח השער וספינורת הגיעו מספרד נושאות אנשי

חיל

חלק שני קפה

חיל ויהיו לחם לעינים :

וישבו הצרפתים ללונבארדיאה כי זראו

מפניהם וישבו באיסאנרדיאה ונבוי

ובנותיה ימים רבים : וירדפו הספרדים אשר באו

מספרד אחריהם וישבו בכומטאיו ושאר אבאלי כל

ימי הסתיו ההוא : ויהי בחדש האביב וילכו ארחות

עקלקלות מילאנה בעזראנטוניאו ליווה וישבו שם :

בימים ההם בשנת תשע ועשרים וחמש

מאות ואלף : נאספו עוד צבאורת

חמלך והויניציאני ודוכוס פראנצישקו בתחלת קציר

שעורים : ויקומו ללכת מילאנו : ויחץ סאן פולו

שר צבא חמלך את העם אשר ברגליו לשתי מחנות

וילך לפניו הקונטי גווירז ראנגון שר צבא הראשון

ויסע האנטו פולו עם האילים באחרונה : וילך

בכבודות ותסר אופן האיל הנדול : זהקונטי לאידע

מאומה : וישימוריוח בין עדר ובין עדר : ויצא איהם

אנטוניאו ליווה עם אנשי הצבא אשר אתו וירדוף

אחריהם כל הלילה וישונם אצל אנדריאנו : ויאמר

זה עת לשחוק כי נבהלו מפני :

ויפלו עליהם פתאום ויכוסם ויכתום ומונסיניור

סאן פולו נתפשהי ויוליכוהו מילאנו

ואנשיו הוכו לפי חרב : ואת כל קנינם : ואת האילים

המנגחים בזוו : וישמע הקונטי גווירז ויסר אל

פֹּאֲוִיָּאָה הוּא וְכֹל הָעַם אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהַרְוֹכּוֹס מֵאֹרֶב בִּינוֹ
שֶׁר צָבָא בְּעַלְיוֹ וַיִּנְצִיָּאָה הַלֵּךְ לְקִאֲטָאן וַיִּתְחַזְקוּ שָׁם׃
וּלְמֵאֲרָקִיז שְׂאֵלֻצִי שֶׁלֶּשָׁה אַחִים שָׁם הָאֶחָד
יֹאֲן לֹוֹאִיז וְשֵׁם הַשֵּׁנִי פִּרְאֲנִצִּישְׁקוֹ
מוֹנְסִינִיֹּור וְשֵׁם הַשְּׁלִישִׁי נְבִרְיָאֵל וַיֵּט יֹאֲן לֹוֹאִיז
אַחַר הַקִּיסָר וְתֹאסְרָהּוּ אִמּוֹ בַּחַוּתוֹ כִּרְוֹאִיל וְתֵשֶׁם
עַלְיוֹ מִשְׁמֵר וַיְהִי כִּשְׁמוֹעַ אֲנָשֵׁי שְׂאֵלֻצִי כִּי מֵת
אֲחִיו וַיִּרְצֹוּהוּ מִן חֲבוּרָה נִימְלִיכּוּהוּ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ׃
וַיְהִי אֲךָ יֵצֵא יֵצֵא שָׁם וַיֵּשֶׁם אֶת אִמּוֹ בְּבוּר אֲשֶׁר יֵשֵׁב
שָׁם וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתָה וַיִּפְדוּ הָעַם אֶת אִמּוֹ וַתִּשׁוּב־אֵ עֲרִי
הַנְּאֻשְׁקֹנִיָּא וְאֵל אֶרֶץ מוֹלְרֵתָה׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
לְקִרְוֹא לִיִּוְאָן לֹוֹאִיז וְאֲחִיו פִּרְאֲנִצִּישְׁקוֹ שֶׁר צָבָא
הַמֶּלֶךְ בְּאַסְטִי בַיָּמִים הָהֵם׃ וַיֵּלֶךְ יֹאֲן לֹוֹאִיז צִרְפַּתָּה
לְבַטַח וַיֹּאסְרָהּוּ הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁם עַלְיוֹ מִשְׁמֵר וְאֶרְוַחְתּוֹ
אֶרְוַחַת תַּמִּיד נִתְּנָה לוֹ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ רֶבֶר וּוֹס בְּיוֹמוֹ׃
וַיֵּלֶךְ פִּרְאֲנִצִּישְׁקוֹ אֲחִיו לְשִׁלּוּצִי וַיִּסְנְרוּ הַדְּלֵת בְּעֵדוֹ
וְלֹא יִכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלוֹם׃ וַיִּצּוּ וַיִּכּוּ חוֹמּוֹתֶיהָ וְלֹא
שָׁמְעוּ אֵלָיו בְּלִתִּי אִם בְּצֵאת אֲחִיו הַנְּדוּל לְחַפְשֵׁי׃
וַיֵּצֵא יֹאֲן לֹוֹאִיז הַכּוֹמֵר לְחַפְשֵׁי וַיִּקְבְּלוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר
אֶת פִּרְאֲנִצִּישְׁקוֹ עֲלֵיהֶם לְשֶׁר׃
וַיֵּלֶךְ אַנְדֵּרְיָאָה דֹרְיָאָה אֵל סַפְרָד עִם סַפִּינּוֹתָיו
הַמְּשׁוּטָטוֹת לְהִשְׁתַּחֲוֹת אֶל הַקִּיסָר וּלְהַכִּיָּאוֹ
לְאִיטָאֲלִית׃ וַיִּכְבְּרָהּוּ הַקִּיסָר וְהַשְּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃

חלק שני קפט

ויהי בחדש החמישי וילכו צבאורת בעלי גִּינוֹבָה
וצבאו הקיסר על נובי אשר בקצ' גבול גִּינוֹבָה
וארצ' תחשב: ויהי פקודיהם כששת אפי איש ובתוכה
כחמש מאות איש בשם המלך בעת ההיא: ויקרבו
אליה אילי הנחשת: וייראו אנשי העיר מאוד: ויראו
יושביה כי כלתה אליהם הרעה: ויצאו איהם לשלום
ויכרתו להם ברית בשלשה עשר יום לחדש אב
ותהי נובי לאנשי גִּינוֹבָה עד היום הזה. גם אנשי
מורטונה פחדו פחד ויקראו להם לשלום. וישמו
בתוכה אנשי חיל בשם הקיסר בעת ההיא:

בימים

התם אנדר'יאה דאורי'אה יושב בשער

הקיסר בבארצ'לונה אשר במלבורג

קאמאלוניא: ויאהבתו הקיסר מאד: וירד הזמה עמו

באונות עם כל שריו ועבדיו לבא לאיטאליה ועשה

אפים איש עמו: ויבאו בגבולי גִּינוֹבָה בחדש הששי

בשנת תשע ועשרים וחמש מאות ואלף: וישבו

בסאוונה ימים אחדים: ויעשו אנשי גִּינוֹבָה גשר

גדול בים חמישים אמה ארכו וחמש עשרה רחבו:

ויכסוהו בנדים לבנים ירוקים אדומים: ובראש

הגשר דמות שער גדול מצויר מעשה חושב: ויעשו

כן בשתי רחובות העיר לא נעשה כזה בגִּינוֹבָה מאז

היתה לגוי: עשר יום לחדש אנוסטמו הגיעו גִּינוֹבָתה

דבשנים

וקולות אילי הברזל והנחשת הרעישו ארץ ומלואת
 ויעל עשנם השמימה : ויכס את עין השמש ויאסוף
 ננהו כל היום ההוא ותבקע הארץ לקולם . ויעל
 הקיסר קארלו בן פיליפו בן מאנסימיליאנו על הנשד
 ויקבלוהו שרי העיר וזקניה . ויכבדוהו מאד והעיר
 נִיְנֹבָה צהלה ושמחה . ויבואו עמו אל הבירה .
 וישב שם ימים אחדים :

ויעשו שלום הקיסר והמלך פראנציסקו ומלך
 אינללאטורה ומלך אוננאריאה ומלך
 פורטגאל . והאפיפיאור . ויכרתו ברית ביניהם :
 ביום הששי בחמשה לחדש אנושטו כרתו ברית
 השלום . וביום השבת בשמנה ועשרים יום לחדש
 אנושטו נודע הדבר . והרת נתנה בנינובה כחצוצרו
 וקול שופר . וישמח כל עם הארץ והמדינה שקטה :
 פתשגן התנאים כי נתן קארלו הקיסר את ליאונורה
 אחותו לאשה א פראנציסקו מלך צרפת ואת דוכסות
 בורגוניא למחר ומתן : והיה הכן הבכור אשר תלד
 דוכס בורגוניא ולזרעו ולדורותיו : ואם לא תלד
 האשה בן זכר תשוב הבורגוניא אל הקיסר אחרי
 מותה ושב לאחוזתו : והמלך פראנציסקו נתן אל
 הקיסר כל משפטי המלוכה אשר לו על דוכסות
 מילאן ועל מלכות נאפולי . וכסף וזהב לרוב אך כי
 ישיב הקיסר את שני בניו א מלכותו צרפתת : ויתר
 פרטי

חלק שני ק צ

פרמי התנאים הלא הם כתובי על ספר דברי הימים
למלכי רומי :

ויבאו רבים משרי אימליאה ג'ינובא להשתחות
לפני הקיסר : וישא את פניהם ויכבדם

וידבר על לבם : וינחמו מעצבון ידיהם ומשוממות
הארץ אשר כסו פניה חרולים תחת היותה כנן יי :

בפני מהומת המלחמות אשר היו בה עד היום הזה :

גם זקני פלורינוציאה שלחו אנשים חכמים
וידועים לחתנפל לפני רגליו ולבקש

מלפניו על נפשם כי נטו אחרי המלך : ואל מנחתם
לא שעה וישלחם מלפניו בחרפה וישובו א ארצם :

ותלך אחות הקיסר צרפתה ושני בני המלך
עמה : וילכו לפאריז ויצאו המלך

והשרים לקראתם וחקיר פאריז צהלה ושמחה :

ויראם המלך וישמח בלבם וירוז לקראתם וישק
להם ויחבק להם : ויבא את אשתו האוהלה ותשא

חן וחסד לפניו וישם כתר מלכות בראשה וימליכה
על כל ערי מלכותו ויאחבה מאד : ויעשה המלך

משתה גדול לכל שריו ועבדיו ארז משתה יום
חתונתו ויתן משאת כיר המלך : וישמח כל עם

הארץ וישחקו הנערים וירצו בכוסים לא נעשה כזה
בפאריז עד היום :
ויסע הקיסר מנינובה ביום השני בשלשי יום

דברי הימים

לחדש אנוסמו וילך לפלאזינציא אשר בלונברדיאה
וישב שם שנים חדשים: ואת שרי צבאתיו שלח על
פִּאוּזִיָּאָה ויצורו עליה ימים מספר: ויסגירותו יושבו
חֵעוּר בידם ויכרתו להם ברית: ולא שת פראנציסקו
ספורצֶה הדוכוס לבוגם לזאת: כי תמו בעליו
ויניציאה את לבבו כי עם קשי עורף הם ולא תשלים
עם הקיסר: והוא בקרימונה בעת ההיא:
שמח שלח המלך פראנציסקו דאנוולים את
משנתו להשתחוּוּ לפניו וכל טוב אדניו
בירו: ונס רכב גם פרשים באו עמו ויכבדו
הקיסר מאד: וידבר עם הקיסר על אודות הברית
אשר כרתו: ויתן לו את הכסף אשר הביא כאשר
התנו ביניהם: ומחפרשים אשר אתו הניח עם
הקיסר: וישוב אל אדניו צרפתת: ויגר לו את דברי
הקיסר וישמח המלך מאד:
ויסע סוליימאן ללכת להלחם בוויאינה בעם
כבר וביד חזקה בשנה ההיא: והיו
פקודיהם מאתים וחמשים אלף איש פרשים ואיש
דגלי: ושמנה מאות ענלות האילים עמהם ולגמלים
אין מספר: ויגדל מחנהו מאד: וישמע פירדיננדו את
הקיסר ויירא מאד: וישם בתוכה כעשרים אלף איש
ומאה אילי הנחשת ראו המחומה: ושלוש מאורת
קטנים: ועפר השריפת הרוב: וישרוף מנרשיה
עכיב

חלק שני ק צא

סביב וכל בית טוב לארץ הפיל :
ויחפזו סוליימאן ללכת בטרם הקבץ עמים רבים
וירוצו לפניו כשלשים אף איש אשר נדבם
לבם ללכת אתו בצע כסף לא לקחו: וילכו עד הנהר
אינו ואלינו וישרפו הבתים ויפילו המדרגות וכל
הנמצא הכו לפי הרב ויקחו את השבי ואת המלקוח
וישובו אל המחנה : ויצאו אליה אנשי ויאניה ויפלו
לפניהם חללים ארצה לרבו הסוללות : ולא יכלו
עמוד וימות שר צבאם וישובו הנשארים העירה
בחרפה ורבים נתפשו חיים בעת ההיא : וילבשום
התונרמו שני וישלחום העירה לדבר על לבם לאמר
אל יסית אתכם פירדינאנדו כי לא יעצור כח לפני
החיל הגדול הזה : ועתה המו אזנכם : והמו שכמכם
לסכול ארץ עול סוליימאן וטוב ארצכם תאכלו -
זאם תמאנו ומריתם הרב תאכלו כי פי יי רבר : ולא
שגעו אנשי ויאניה ולא חשיבו אליהם רבר : ויעמדו
על משמרתם כתמול שלשום :
ויצר סוליימאן על אלטה בורגה : בבואו
וילכדה ושלש מאות איש בואימים
בתוכה : וילכו גם הם שבי לפני צר בעת חתיה :
גם מהם שלח העירה לרבר על לבם : ולצא אבו
שמוע : ויבא גם הוא ויתר המחנות ולא שת לכו אל
שאר הערי אשר אחריו כי נחפז לבא ויקרב העירה :

דברי הימים

ותשאר גם העיר פוטוניאה אחריו ונתוכת

כשלשת אלפי איש בואימים ותהי

לצנינים בצדי ספינותיו בעת ההיא : ויהי כבואן

מלאות אילי הנחושת וישליכו מהן במצולות הנהר

ומהן לקחו ותהי לתוגרמים לפוקה :

ויהי כבוא סולימאן אל המחנה ותרעש הארץ

לקול האילים והסוללות ויחנו בטגרשי

העיר סביב : ותבוא ויאניה במצור בששה ועשרים

יום לחדש שימימרי ולא יכלו הערלים לעצור כח

על החומה סביב מפני חמת חמציק :

ויתחלקו התוגרמים סביב לה לחמשה ראשים

ויחיו אוחליהם ארבעים אף ולא היה

שלום ליוצא ולבא דרך שלשת ימים בעת ההיא :

כי צדו התוגרמים צעדס מלכת :

ויקריבו אליה אילי הנחשת סביב ויכו חומותיה

לא נתנו פונה אליהם : וילחמו אליה

דבר יום ביומו ויקרבו אל החומות : וידו אבן במ

ויפלו רבים חללים ארצה וישבו הנשאים אחור

בחרפה וימותו בימים ההם עם רב :

ויהי בארבעה עשר יום לחדש אוטוברי ויצו

סולימאן וילחמו עליה סביב : ויקרבו אל החומה

הנופלת ויצעקו בקול גדול וישפכו אליה סוללות

וישמע קולם למרחוק : ויהי קול האילים והסוללות

הולך

חלק שני קצב

חולך וחזק מאד ותרעש הארץ ומלואה ותעל עשנם
השמימה : גם אנשי העיר מלאו את ידם וישפכו
עליהם סוללות ויפילו מהם חללים ארצה . ויחרד
כל המהנה ויתנו עורף ויסוגו הנשאר אהור בחרפה
ויחר לסוליימאן מאד ויצו לאמר כל השב א תמחנה
יפול בחרב . ועתה לכו העירה שובו לסבלותיכם :
ולא שמעו אליו מקוצר רוח ויאמרו נמותח הפעם
מחרב התונרמים ומסוללות הערלים לא נפילה :
אז ידעו התונרמים כי לא כמלחמת פרס וארם
ומצרים מלחמת אשכנז : ולא ראו כמות בלתי היום
ויעלו מעליה בחרפה וישבו אל המחנה : ויפקד עם
רב ביום ההוא :

בלילה : התוא נדרה שנת סוליימאן . ויועץ עם
חכמיו שריו וישברו את המצודות אשר
בנו . וימיתו המוכים והחולים אשר אברה תקותם
ויניחו הסוסים הפסחים ויעלו מעל העיר ויחלקו את
העם לשלשה ראשי וילכו לדרכם : המחנה הראשון
הלך דרך אסטריגוניה והשני דרך בושנינה והשלישי
דרך גראנגנו . וישבו אל ארצם . ויכרות סוליימאן
עם הואיבודה יואנים שר הטראנסילואני ברית
ויושיבוהו על כנו ותשקוט חארץ :
בימים : ההם אסף פירדינאנדו כמאה אף איש
אשכנזים ובואימי ומוראבי . להלחם

בתורן וישמעכי הלך לדרכו ויתעצב פירדינאנוד
 וישלחם מאתו ויבא העירה ויקבלוהו אנשי ויאִינת
 בשמחה :

וילך הקיסר א בולוניא אשר בלונבארדיאה
 בחמשה לחדש נובימרי בשנת חמשת
 אלפים ומאתים ותשעים : נס האפיפיאור קלימֵנטי
 ממיריצי הלך שמה ויקבלום שרי בולוניא בשמחה
 ויכבדום מאד : וישתחו איש אל אחיו וישאלו איש
 לרעהו לשלום ויתעלצו באהבים בימים ההם :
 וימתיקו גם שניה סוד יהדיו וידור הקיסר א קלימֵנטי
 להשיבו זאת אנשי משפחתו בפלורֵינציה כבראשונֵ
 וישמח האפיפיאור מאד :

וישלחו אנשים לצבא על פלורֵינציה כי הקשו
 את עורפסו ויצורו עליה ימים רבים
 ויחזקו בעלי פלורֵינציה את העיר סביב ותהי להם
 הלילה למשמר והיום למלאכה ויהי מאלה מישֵׁמת
 באיוון אליהם לראש ויביאו העירה כשמנה אלף
 איטאלייקים ויתחזקו מאד : והאנשים אשר צבאו
 על פלורֵינציה היו כחמשה עשר אף ויהי הפרינֵציפי
 מאורֵאנני עליהם לראש : ויתקבצו ראשונה אצל
 אישפֵילו ו לחמו אליה וימות יואן דורֵכינו שר
 צבא הספרדים ויצילנה השר ליאון מידם בפעם
 החיא :

ויהי

חלק שני קצב

ויהי לימים ויתנו העיר בידם ויכרתו להם ברית וילכו הם וקנינם חופשים: וילחמו אנשי הקיסר על קורטונה ויתנו גם הם את העיר בידם וילכו לרחכם: גם ויצונתנה בידם ולא חלו בהידים ויכרתו להם ברית:

וזקרב הפדינציפדי אוראנני שר הצבא העיר ותבא העיר במצור: גם חיל האפיפיאור חנו בסקארפאריאה ולא היה שלום ליוצא ולבא בעת ההיא: וילחמו על פלורניציאה חמשה עשר יום דבר יום ביומו:

וישימו בעלי פלורניציאה בפראמו ופיסמויה אנשי חיל ויחזקו הערים חתם וישבו על משמרתם ימים רבים:

וילך פראנציסקו ספורצה דוכוס מילאן להרזנפל לפני הקיסר בחיורתו בבולוניה וישא את פניו וישיבתו אל כנו הראשון:

ויתן אל הקיסר תשע מאות אלף דינרי זהב ולונבארדיאה שקטה: אך תעריך את הארץ לתת את הזהב על פי הקיסר איש כערכו ננשא את הכסף ואת הזהב את עמי הארץ לתת לקיסר: ותרל לונבארדיאה מאד:

אז השלימו בעלי ויניציאה עם הקיסר והדת נתנה בוניציאה בעת ההיא: וירא אחד

דברי הימים

מסרתי תונר סוליימאן בני השלימו וישוב אל
אדוני תונרמה ויגד לו את הנעשה באיטאליאח
ויחר לתונר מאד :

1539 וּבשנת ה' אפים ד'ן לפק היא שנת שלשים
וחמש מאות ואלף : היתה יד יי

בנינובה לחומס ולאבדם ויצת אש בנינובה ותאכל
בלילה אחר עשתי עשר ספינות המשוטטו לא נודע
המבעיר ותחום כל העיר ופניהם קבצו פרוד : ליל
תמרורים הוא להם : הלילה ההוא ליל יום ג' כב
פיברארו : ויחרדו השרים מאד :

ובארבעה ועשרים יום לחדש פיברארו נוערו
האפיפיאור והגמוניו שריו לב יחרו
בבולוניה אשר בלונבארדיאה ואין מחריד :

וישימו כתר הקיסרות בראש קארלו בן פיליפו בן
מאנשימיליאנו כמשפטם בכמת האן פיטרוניאו
באשר אותה נפשו ויכברוהו האפיפיאור ושרי
איטאליאה וספרד ואשכנז ביום ההוא מאד : ויצאו
מהכמה שמחים וטובי לב ויעזר הקיסר אל
האפיפיאור לרכוב ויואל ללכת לפניו ברנל וימאן
האפיפיאור וירכב גם הוא וילכו שניה יחדו ברחובו
קריה : ולכומרים ולשרים ההולכים אחריהם הנכור
בכורתו והצעיר כצעירתו אין מספר : וילכו לפני
הקיסר מארקיו מונפיראטו ובידו שרביט חזק
ורוכס

חלק שני ק צד

ודוכוס אור' בינו וחרבו שלופה בידו ודוכוס בא' בירת
ובידו הכדור ודוכוס שא' בו יא' וילכו אחריהם
שני חשמנים ועמהם אמתחות מלאות מטבעות זהב
וכסף וישליכום בעוברם בשוקים וברחובות וישמח
כל עם הארץ : וישבו איש לביתו * ויהי בתניע
חקיסר אל רחוב העיר ויתנו אש באילים וישפכו
הסוללות ותבקע הארץ לקולם : ויבא הביתח
וישבאו לכול לחם ויעשו משתה גדול מאד : ואת
הנותר בבשר ובלחם השליכו בעד החלונות וישמח
כל העם ויאמרו יחי הקיסר לעולם :

ולולי רחמי יי' כי לא תמו במעט נתנו

תיחודי לשלל ביום ההוא : כי פצו אנשי

הקיסר פיהם שרקו ויחרקו שן עליהם ויצילם יי' :

וישבו הקיסר והאפיפיאור בבול' וניא ימים

מספר * ויאמר הקיסר לעשות את

אליס אנדרו די מיד' צי דוכוס פלור' ינצ' אה * ויתפרדו

איש מעל אחיו : וישבו האפיפיאור לרומה * והקיסר

הלך למאנטואה וישב שם ימים רבים :

ויכברו פי' דריקו גונזא' גה מארק' ו מאנטואה

וישא חן בעיני הקיסר ויעשהו דוכוס

מאנטואה בעת ההיא : ויתקעו בחצוצרות ברהובות

קרית ויקראו בקול גדול ככה יעשה לאיש אשר

הקיסר חפץ ביקרו והעיר מאנטואה צהלח ושמחה :

כח ב 25 ii

ויסע **הקיסר ממאנְטוּאָה** וילך לאשכנז
 וישב ברינְשָׁבוּרְק ימים אחדים :
 וילכו שמה גם אחיו פִּירְדֵינְאֵנְרו מלך אונגָאָרִיָאָה
 ואחותם מרים אשרת המלך הראשון אשר נטבע
 בבורחו מפני התוגרמים : וישתחוו לו ויקראו איש
 לרעהו לשלום ויבואו האוחלה : וינחמם וידבר על
 לבם ויאמר אליהם אל תיראו וישמחו וחדיו בעת
 ההיא : שמה המתיקו סוד נועדו לב יחדיו על התוגר
 אשר נלחם באונגָאָרִיָאָה בימים ההם :
וישוב סולֵיִמָאן בוד חזקה ויצר על ויאִינח
 וישפכו אליה סוללות ותפול החומת
 תחתיה וכתוכה אנשי חיל לרוב : ויהי היום ויתן
 יי מוהך בלב התוגרמים : ויניחו חורבות החומת
 כאשר היא וישבו אל ארצם :
וישלח המלך פראנְצֵיִשְׁקו אחת עשר אוניות
 משוטטות בדבר הקיסר נִינּוּבָאָתָהָ א
 יד אנדֵרִיָאָה דוריאָה שר צבאו : וישלחו הקיסר
 לאפריקָה כי פרקו אנשי אֶלְנִיר בעזר באֶרְכַּח רוֹסֶח
 עול הקיסר מעליהם בעת ההיא : וכשלשת אלפי
 איש חלכו אתו ותחינה האוניות עשרים ותשעה :
וילכו אל צירֶצִילִי והעיר עיר פרוצה
 לחוף ימים תשכון : וימצאו שמת
 מהאוניות אשר לישמעאלים : ויקחו מחז תשעת
 והנשארות

חלק שני קצה

והנשואות טבעו בים : כי לא יכלו להוציאן החוצה :
והאנשים אשר בתוכן והעבדים ברחו העירה במרם
בואם כי הכירום : ויקרבו העירה וילכדוה ביד
חזקה : ואנשי העיר ברחו לנפשם : חצים ברחו אל
המצודה : וחצים הרה נסו : לא נשארו בה כי אם
העבדים אשר בבית הכור : ויריצום אנשי אנדריאה
דוריאָה ויביאום אל האוניות הפשים : ויהי לעת ערב
ולא עמרו האוניות על עמדן מפני חמת האילי אשר
במצודה : והצאנה החוצה : והאנשים הנשואים
בעיר נפוצו ברחובותיה לשלול שלל : ולא נמצאו
שנים יחד : ויתנו אנשי המצודות אות וירדו ההגרים
מנקיקי הסלעים : ויצאו אנשי המצודה גם הם ויפלו
עליהם ויכוס לפי חרב : לא נשאר מהם איש : ויהי
המתים במגפה ההיא כששים ושלש מאות איש :
ומהנצבים עליהם מתו כשמונת ראשים בעת ההיא :
ושליכו הנשואים כלי מלחמתם : וילכו על פני
המים כאלף אמה עד בואם אל האוניות ויחרדו
אנדריאה דוריאָה מאד : ויחפו ללכת אל ספרד :
ואל יועצי גִּינוֹבָה שלח לעזרה : ויחר אפם על
השמועה הרעה הזאת :
וישמע בארבה רוסה את אשר עשה אדים
לאנדריאָה דוריאָה : ויאמר אצא
נא אליו הדרך ואשכיר חצים מדם : כי רעה נגד
כה ג 25 III

דברי הימים

פניתם : וירק את חניכיו וירדוף אחריו ולא מצאו
 ויבא בימי פרובינציאה בעת ההיא : וישא עיניו וירא
 וחנה שתי אוניות גדולות באורת אשר שלחו בעלי
 ג'ינובה . ועליהן כשלש מאות איש ובר ולחם וכלי
 מלחמה ועפר השרפה לרוב : וילך בארבה רוסת
 לקראתן ויפגשם כרוב שכול . ויפיל עליהן כלי זעמו
 ותפול האחת במצולות כמו אבן : ויערוך את השנית
 מלחמה וילכרנה . ויקח את השבי ואת המלקוח
 וישוב אל ג'ירה בשמחה : ואנדריאה דוריא נדחף
 לביתו מר וזעף ולא נשמע בואו וישלח את אוניות
 המלך צרפתה וישובו הצרפתים איש לביתו :

ופלורניציאה סוגרת ומסוגרת אין יוצא

ואין בא : ויצאו את העיר

להלחם באויביהם כפעם בפעם ויפלו רבים חללים
 ארצה במלחמה ההיא : וישמע הפרינציפי די אוראנזי
 כי לאסטרה אשר על שפת ארנו ביד הפיאורינמיני
 ובתוכה אנשי מלחמה : ויצום פראנציסקו פירונו
 לאמר שבו פה לבלתי תת מביאי צידה אל המחנה
 וישלח שני שרי צבאות הספרדים להלחם עליה

וילכו ויעלו על החומות כמעט רנע . ויכום ויכתום
 שומרי החומות וידו אבן בס : וילחמו עד בא השמש
 ויעלו מעליה וישבו החתם : גם מפלורניציאה שלחו
 שנה אנשי חיל לעזרתם בעת ההיא : ויהי באשמורת

הבוקר

חלק שני קצו

הבוקר וישובו הספרדים אל החומה ויאמרו תנו לנו העיר ותחיו ולא תמותו ויאמרו אנשי הצבא כי נתן העיר בידכם והלכנו חפשים ויאמרו כן נעשת ויפתחו השער ויבואו הספרדים העירה ויקחו את שרי הצבא ואת אנשיהם הכו לפי חרב ויהי ממחרת ויתקעו בחצוצרות כי באו אנשי הצבא אשר שולחו מפלורניציאה ויראו הספרדי ויתחזקו בתוכה ויוגד אליהם לאמר נלכרה העיר וגם חכו את אנשי הצבא לפי חרב ויתעצבו האנשים וישובו איש למקומו :

וישלח האפיפיאור גם הוא את איסאנדרו ויטילו ואת אנשיו לשמור הדרך כי עמד שם הכומר מפארפה והיה כל עובר והכהו נפש והקול נשמע בפלורניציאה ויתנו לב לצאת על הנשארים במחנה פתאום ויצא סמיפאנו קולונה באישון לילה ויקח את השומר ויפול עליהם פתאום ויכת בהם מכה רבה ויחרד כל העם ויקומו משינתם ויתנו אות מלחמה וילכו שרי הצבא אל הפרינציפי וישלחם אחד הנה ואחד הנה אל אשר היה שמת הרעש הלכו האנשים וישבו על משמרתם וישם שמיפאנו קולונה שופכי הסוללות על משמרתם ויקחו המעברים ותתחזק המלחמה בעת ההיא וירא מאריאו אורטינו כי כתרו אנשי הקיסר ארז

סמיפֹּאנו קולונתה ויתן אש בשני האילים כאשר צוה
 ויצאו אוֹמָאֵבִיאנו סיניוֹרִילו והשרים אשר אתו
 לעזרתו ותתחזק המלחמה וישמע קולם למרחוק
וירא הפרינציפי וירון גם הוא וחרבו שלופה
 בידו וילחמו מקצה חמחנה קצתו
 וימות עם רב ותרעש הארץ לקול בני תמותה
 וירא מאלֹאֲמִיסמה כי מלאו האנשים אשר יצאו את
 העיר את ידם ויתקע בשופר וישמעו האנשים וישבו
 העירה בחכמה ויתמה הפרינציפי מאד ויצו ויחזקו
 מחנתו סביב פִּן יצאו אליהם עוד :

ויהי היום ויחז אירקולים ראֲנָנון שר צבֹא
 פלורִינְצִיאה על פיצאֹולי ובתוך חמשים
 פרשים ויהי בהלחמם ויבאו תאדון פִּירו ואף וחמש
 מאות איש לעזרתם ויקרבו העירה ויתקעו בתופים
 ויריעו בחצוצרות התרועת ויחרד ארקוליש ויעל
 מעל העיר וירדוף פִּירו אחריהם וישימו עליו
 מארב ויפלו עליו פתאום וימות עם רב ופִּירו נס
 ברגליו למגדל פיאורינִטִינו ושלשה עשרי צבאותיו
 נתפשו חיים והקול נשמע בפיאורינְצִאה וישמחו כל
 עם הארץ וילכו שנים משרי צבאותם להזק החומות
 ויורו המורים ויורידום בדם שאולה ויהפך שמחתם
 לאבל בעת ההיא ויקברום בכתונותם ויכבדום

מאד :

בעת

חלק שני קצו

בעת היא בחרו בעלי פלורניציאה במאטיסטה
ותנו לו הדגל הגדול. ויהי איהם לראש

ולשמן: בימים ההם אבד ושבר הארון ויטילו את
הכומר מפארפה תחת מגדל מונטיקו ויתנו העיר
בידו: וירדוף אחריו וילחמו שנית: וישלימו ביניהם
זלא שב הכומר להלחם עוד:

וישמע פירו כי אנשי פלורניציאה בפורקולי
וילך שמה: ויצאו אליו ויפלו לפניו:

ועשרים וחמשה איש נתפשו חיים: ויאמרו שלחנו
חפשים ונשלחה חמשה ועשרים איש מאשר ביד
אירקוליש ראנגון תחתינו: ויטב בעיניו ויעשו כן:

ויהי ממחרת וישבו פירו להלחם בפאלאיא
ויפלו אנשיו הללים ארצה. ופירו

וחנשארם ברחו לנפשם וישבו אל המחנה:
ויצאו אנשי פלורניציאה לחשוב עצים:

ויפול הפרינציפי עליהם פתאום:
ויערכו שם מלחמה וימות עם רב: וינוסו חוטבי

העצים: וישבו הנשארם העירה:
ויאספו בעלי פלורניציאה ארבעת אלפים

איש מלומדי מלחמה מיושבי העיר
ויחי סטיאפנו קולונה עליהם לראש: ויבא הנמוך

פאינצה לרבר עם מאלטיסטה בשם האפיפיאור
בימים ההם: ויהי מדי בואו ויקנאו בו בעלי

ויצאו אליו

דברי הימים

פלוריןצ'יאה ויאמרו אליו מדוע' בנא אליך האיש
הודיענו את שיחו : ויאמר אליהם להשלים אתנו
בא האיש אל תיראו וירע בעיניהם ולא במחו
במאלה מיסטה שר צבאם עוד : ויירא גם הוא ולא
הלך מהיום ההוא וחלאת אל הכירה כי ירא לנפשו :
וילך לשבת נעבר הנחר בפתח רומי מננד למחנה
ויהי השער ההוא ושלשה שערים הקרובים איו בידו
עד יום גלות הארץ : ולא יצא מאלח מיסטה להלחם
כל הימים ההם לאמר יראתי פן יקראני אסון והייתי
לעיר לפוקה : וילך בשרירות לבו ולא פנה א דברו
השרים בימים ההם :

וילך

אליס אנדרו ויטילו להשיב את ערי
חמלכורת תחרת המידיצי ויפגע
בבולטורה לעת ערב : ויאמר אליהם תנו גם אתם
את העיר הזאת ביד המידיצי : כאשר עשו שאר
הערים אשר עברתי שם וטוב ארצכם תאכלו :
וישיבו אליו דבר לאמר טוב מותנו על החומות
מעוברנו אל אחד מסוחרי העיר : וכל הפרזים
בתוכה בערת התיא מלבד אנשי המלחמה -
ופראנצ'ישקו קורסו עליהם לראש : וידבר אתם
קשות : וישוב ויעבור וילך את סאן דאלמאציאו
וילכוד הערים ההם : ויבא גם פאכריציאו מאראמאו
ויחננו שנית על וולטורה : ויסגרו העיר בידם :
ופראנצ'ישקו

חלק שני קצח

וּפְרָאנְצִישְׁקוּ נֶאֱסָף אֶל הַמְצוּדָה • וַיֵּשֶׁב בְּתוֹכָהּ עַד
תּוֹס הַלֶּחֶם :

וַיִּכְתּוֹב אֶל בְּעָלֵי פְלֹרִינְצִיָּאָה • וַיֹּאמֶר נִיקּוּלוֹ

סְטְרוֹצִיָּאוֹ אֲתִירָאוּ זֹאנִי אֲךָ וְעֵבְרַתִּי

בְּתוֹךְ הַמַּחְנֶה • וְאִשִּׁיבָה הָעִיר אִיכֶם : וַיִּמָּט בְּעֵינֵיהֶם

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֶךְ לֶךְ לְאִימְפּוֹלִי • וְאִשֶּׁר יֹאמֶר אֵלֶיךָ

פְּרָאנְצִישְׁקוּ פִּירוֹנֹו תַעֲשֶׂה רַק חֲזוֹק וְאִמָּץ :

נִיקּוּלוֹ סְטְרוֹצִיָּאוֹ זַחֲמַשׁ מֵאוֹת אִישׁ

וַיִּסְעוּ

אֲשֶׁר בְּרָגְלוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וְעִמָּהֶם

בְּלִי מְלָהֵמָה וְעַפְר הַשְּׂרִיפָה לְרֹוב וַיֵּלְכוּ לְדַרְכָם :

וַיִּשְׁמְעוּ שׁוֹמְרֵי הַמַּחְנֶה • וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל גְּרוֹל וַיַּחֲפְזוּ

נִיקּוּלוֹ לִלְכֹת וַיַּעֲבֹר אֶת הַמַּחְנֶה : וַיֵּלֶךְ לְדַרְכּוֹ •

וַיַּעֲבֹר אֶת הַנְּהַר כְּאוֹר הַבּוֹקֶר : וַיִּפְגַּע כְּשֶׁלֶשֶׁת

אִפֵּי אִישׁ וּמֵאֵתִים סוֹסִים הַהוֹלְכִים לְקִרְאָתוֹ • וַיַּעֲרֹכוּ

שֵׁם מְלָחְמָה • שׁוֹפְכוֹ הַסּוֹלְלוֹת : וְתַעֲלֵ עֵשָׂנָם

הַשְּׂמִימָה • וְקוֹלָם נִשְׁמַע לְמֵרְחוֹק : וַיַּעֲלוּ אַנְשֵׁי

סְטְרוֹצִיָּאוֹ הַהֵרָה • וַיִּמְצְאוּ מֵאֲרֵב • וַיִּלְחֲמוּ עִמָּהֶם :

וַיִּפְּלוּ רַבִּים הַלָּיִם אֶרְצָה • וּשְׁנַיִם מִשְׂרֵי צְבָאוֹתָיו

מָתוּ בַּמִּנְפָה הַהִיא : זֶה נִשְׂאָרִים בְּרַחוּ לָמוּ וַיִּרְדְּפוּם

עַד אֵינְפּוֹלִי • וַיִּצְא פִּירוֹנֹו לְקִרְאָתָם : וַיִּירָאוּ הַסְּפָרְדִים

וַיִּשׁוּבוּ אַחֲרָיִם וַיִּצַל אֶת נִיקּוּלוֹ מִיָּדָם וַיִּשׁוּבֵ לְאֵינְפּוֹלִי

וַיִּשֶׁם בְּתוֹכָהּ מִשְׁמֵר : וַיִּסְעוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ

לְלוּלְטֵירָה • וַיִּלְחֲמוּ אֵלֶיהָ וַיִּתְנוּחַ בִּידוֹ וַיַּהֲזִקָהּ • וַיִּשֶׁם

דברי הימים

בתוכה אנשי חיל ויתן את שכרם :
פירונו מאד ויקנאו בו אנשי החיל ויהי
שומעו בכל הארץ : וכל הימים אשר
עמד באימפולו שלח צאן ובקר וצידה העירה
פלורניציאת וישבור קודקוד אויביהם ויקח הערים
מידם ביד חזקה :

ויהי כי כבד הרעב ויצאו עוד מפלורניציאת
באשמורת הבוקר להלחם באנשי החיל
וילכו הספרדים לקראתם ויערכו שם מלחמה וימות
עם רב ביום ההוא :

ויאמר משנה חקיסר נרפים הם נרפים ועתה
נלכה נגד על אימפולו ובולטירת
ונבקיעם אלינו : תכבד המלחמה עליהם ואל ישעו
בשתי הערים האלו אשר בהן חסיה נפשם עוד :
וישלח את אליס אנדררו וויטילו ואת משרי
צבאות הספרדים על אימפולו :

וילחמו אליה וילכדוה ותהי לשלל בעת ההיא : גם
לבולטירה הלכו האנשי ויכו חומותיה ותרעש הארץ
לקולם : וילך פראנציסקו קורטו לעזרתם ויעלו
מעליה : וימות פראנציסקו במלחמה ההיא : ויצאו
עוד מפלורניציאת בהתעטף נפשם מחוסר כל ויפלו
אל מקום האשכנזים : ויכו מהם לפי חרב כחמש
מאות איש : וימאן מאלה טיטמת שר צבאם להלחם
בימים

חלק שני ק צ ט

בימים החם וייראו בעלי פלורניציאה מאד :
וישלחו לקרוא אל פראנציסקו פירונו
וישא את רגליו ללכת וכשלשרת
איש רגליו ומאה סוסים עמו : וילך דרך פישטויא
לאמר יאספו אלי אוחבי העיר ונלכה : ויעבור
למגדל בעל מארצילו : ולא היו ההרריים בעוזריו
כי הלכו שמה האויבים וישומו שם משמר : וילכו
לדרכם והמטר נתך עליו ועל אנפיו כל היום ההוא :
וישמע הפרינציפי מאוראנו וילך לקראתו
ותשע אלפי איש רגליו וכל פרשי
חמחמה עמו : וגם לפאבריציו מאראמאו שלח
לאמר צא גם אתה אליהם . ולא יזכר שם עוד :
וישמעו בעלי פירנציאה כי הלך הפרינציפי לקראת
ויאמרו למאלה טיסטה צא גם אתה על הנשאים
אולי יתנם תאלהם בידך . ולא אבה שמוע איהם :
וידי בהיותם בדרך ויפגע פראנציסקו פירונו
במבקשי נפשו ויערוך אתם מלחמה
ויפלו הראשונים לפניו חללים ארצה : ויהי כמעט
רנע : ויפלו גם הפרינציפי ותסוסי והעם אשר ברגליו
עליהם ויערוך אתם מלחמה ויפול הפרינציפי שרוד
ארצה במלחמה ההיא : ותטוש המלחמה : ויכו גם
את פראנציסקו פירונו ויעוף : ויסגר ביד מאראמאו
בעת ההיא : ויצו וישסעוהו ביום ההוא על אשר תלח

דברי הימים

אחד מעבדי מאראמאון תוקע התוף • וכן לא יעשה
ויפלו אנשי פירונגו לפי חרב ביום ההוא • והנשארים
נתפשו • ויתעצבו בעלי פלורניציאה מאד •
ויחררו גם אנשי הקיסר במות שר צבאם •
ויבחרו ברוך פיראנטו גונזאנה
תחתיו ויהי אליהם לראש • גם ביום ההוא בהיותם
כואבים חלו בעלי פלורניציאה אל מאלה טיסקטה
לצאת אליהם ולא אבה שמוע ויהי להם לשטן •
ויהי היום ויאמר אליהם אתם ראיחם כי כבר
הרעה • ועתה תנו את העיר ביד השרים
האלה ונחיה ולא נמות • ויאמרו לאכי נצא ונלחמנו
והאדים הטוב בעיניו יעשה • או נשלח מאנשי הצבא
אשר ברגליך והקל מעלינו • והנשארים יחיו בנותר
וימאן להלחם • וגם מהאנשים אשר אתו לא אבה
לשלוח החוצה • ויהי להם למוקש • ויאמר אליהם
אתם ידעתם כי בכל כחי הצלתי את העיר הזאת עד
היום הזה גדול שמי בנוים • ועתה כי אשלח מאנשי
אשר ברגלי ונשארתי מתי מספר וילכדוה ויתנוה
לשלל אן אוליק חרפתי • הלא טוב צאתי עם כל
אנשי הצבא אשר ברגלי ולא יקרא עוד שמי עליכם
ואתם כטוב בעיניכם תעשו • וישמעו את שיחו וישלחו
לו שנים אנשים לאמר כדברך כן נעשה • ועתה קומו
צאו מתוך העיר גם אתה גם האנשים אשר ברגליך
ונתחזקה

ונתחזקה בעד עמינו ובעד ערי אלדינו כי אין מחסור
לאל להושיע ברב או במעט : ויחר אפו מאד ויקח
את המאכלת ויד את האחד פעמים וחוא בן שבעים
שנה והעיר פלורניציאה נבוכה :

ויקחו איש כלי מלחמתו ויחפז גם הוא ויקח
את מעבר הנהר ארנו וימרוד בבעלי
פלורניציאה ביד רמה : ויסב את אילי הנחשת אשר
על החומות אל העיר וישב על משמרתו : ואליהם
שלח לאמר הכו עצה למען תשכילו את אשר תעשו
פן אפתח העיר ונסגרתם ביד אויב :

וייראו האנשים מאד בראותם כי נוסף גם הוא
על שונאיהם ויאמרו לו בטוב בעיניך
עשה כי בידך הכל ונחיה ולא נמות וחמתו שככת:
וישלחו אנשים אל אנשי החיל ויברתו לחם ברית :
ומחאפיאור היה כל אלה עם מאלה טישטח וחוא
הסב את לבו אחורנית :

פתשגן חברית שתשאר העיר עם יועציה
ושופטיה כאשר היא אך כי ישיבו
למיחיצי את אשר להם והם ישאו פני האנשים אשר
הרימו יד עליהם : לא יפילו משערת ראשם ארצה
והקיסר יתן להם חוקים ומשפטים ויורם את הדרך
אשר ילכו בה והם יתנו אל שרי הצבא שמונים אלף
מנינים ואיש על מקומו יבא בשלום : ויבאו פקיד

דברי הימים

האפיפיאור ושדי הצבג העירה בשמנה לחדש
אנושמו בשנת שלשים וחמש מאות ואלף וחדר
נתנה ותשקוט הארץ :

ויהי כבואם העירה ויעברו חוק הפירו אר
בריתם ויעשו בעיר כרצונם ויורידו
ששה מראשי העיר בדם שאולה : ורבים הושמו
בבור תחתית : ומאה וחמשים איש שלחו החוצה
וידיחום מעל ארמם : ורבים ברחו למו בראותם
כי כלתה אליהם הרעה : ואת כל העם בזזו ותעל
שועת העיר השמימה :

ויהי לימים עוד ויכרות פקיד הקיסר בריר
עם המידיצי וימליכו את אליסאנדרו
קרוב האפיפיאור להוכוס על העיר ותהי פלורניציה
למס עובר בעת ההיא : ויהי איסאנדרו עושה משפט
וצדקה בארץ ונבון דעת רק לא היה גדולי העיר עמו
ולא ידעו רברו לשלום :

ובהדש השמיני בששה לחדש הממיר י
על רומה וסביבותיה מנת כוסם :

וארובות השמים נפתחו : וביום השביעי נבקעו
מעינות תהום רבה : ומי המכול היו על הארץ :
וינברו המים וירבו מאד על הארץ ויבא הנהר מיברו
העירה : כחצי הלילה בליל השבת : והעיר נבוכה :
ויגדל טיברו הלוק ונגדל וישמוף שמוף ובתים מלאים

כל טוב

חלק שני רא

כל טוב לארץ הפיל: ויתמלאו בתי העיר רפשוטים
 ואת הבמה אשר לספרדים ברחוב נאננה כמעט
 הפיל: ויתנעשו חומותיה כי חרה לו: וחמים גברו
 ויכוסו כל הסמנים אשר הניעו שמה חמים מימי קדם
 ועשר זרתות מלעלה גברו: לא נהיתה כזאת מיום
 הוסדה ועד עתה: וילכו באוניות ברחובות קריה:
 כי גברו חמים בחלק מהכתים עד העליח השנית
 וימכרו ליושבים עליהן צידה: ותהי צעקה גדולה
 ברומת בלילה ההוא ולמחרתו אשר כמוה לא
 נהיתה ביום שבות זרים חילה: כי גדלה המכת
 הזאת מאד מאד: וימותו משטף המים הזדונים
 כשלשת אלפים נפש אדם ובהמה רבה: ומספר
 הבתים אשר הפילו חמים ארבע מאות וליין ולשמן
 ולחטח ולקמח ולבגדים אשר שטפו אין מספר:
 וביום העשירי לחדש הוא היום השני נחרסו ברחוב
 יוֹלִיאָה כשלשים בתים: ובליל עשתי עשר יום
 לחדש שנת שלשים וחמש מאות ואף נהרסח בירת
 איאוסִיבִיאו אשר קנה בעשרת אלפים דוקאטו
 וימותו איאוסִיבִיאו וכארבעי נפש אדם עמו תחתיה
 בלילה ההוא: עליה לבניכם ספרו ובניכם
 לבניהם וכניהם לדור אחר: כי יתר הדבר הגדול
 אכלה חרב בורֶבון ויתר חרב בורֶבון אכל הרעב
 ויתר הרעב אכלו חמים הזדונים צדיק הוא י: ותדל

1530

דברי הימים

רומה מאוד בימים ההם : ומבני ישראל לא מתו
בחמלת יי עליהם כאשר הוגד לי כי אם זקנה אחת
והיתה מנוחתה כבוד אצבע אלדים היא :

גם בפיאנדרה כלה יי חמתו בשנת ה אפים
רצא וימטיר עליהם גשם שוטף אשר לא
נחיה כמוהו : צפו מים על ראשם אמרתי נגזרו :

1530

ויפלו מתם עם רב ביום השני לחדש נובימרי :
ולבהמות אין מספר :

כימים ההם היה רעש גדול בליסבונה אשר
בפורטוגאל ויחרד כל העם וייראו
יראה גדולה ויאמרו כלנו מתים :

אז שלחו יועצי גינובה מלאכים א פראנצישקו
מלך צרפת לקרא לשלום ולהתנפל לפני
רנליו על המרד אשר מרדו בו ויקשה את לבו ולא

נשא את פניהם : וישבו בפאריז ימים מספר : וישבו
א גינובה בחדש הרביעי בשנת אחר ושלישים וחמש
מאות ואלף : ואת כל סוחרי גינובה בשובם כלה

1531

גרש גרש מלך צרפת מארצו :

בשנה ההיא בא תוגר אחד איש בליעל
וידבר על לב הנראן מאישטרו
מרודו ואחיו לאמר קומו ונעלה למודון ונבקיענה

אלינו כי טובה הארץ מאד : ואתם מחשים אל
תעצלו ללכת : ואת חמנדל אתן בידכם כבואכם
תבואו

חלק שני רב

תבואו אֵל עִם שׁוֹקֵט וּבֹטֵחַ - וְאוֹתָהּ נָתַן לָכֶם הָאָדָמָה
 לְמַה תִּתְמַחְמְחוּ - וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּשְׁמְעוּ לְקוֹל הָאִישׁ -
 וַיִּשְׁלַחוּ שְׂמָה אוֹנִיָּה נוֹשֵׂאת יֵין - וּבַת־חַתִּית הָאוֹנִיָּה
 כְּשִׁמוֹנִים אִישׁ - וַתֵּבֵא הָאוֹנִיָּה בַחֹף מוֹדֹן לְבַטֵּחַ -
 וְשֵׁשׁ אוֹנִיּוֹת אֲשֶׁר לָהֶם הַמְשׁוֹטְטוֹת הוֹלְכוֹת אַחֲרֶיהָ
 וְאִישׁ לֹא יָדָעוּ בּוֹאֵן - וַיַּעֲלוּ עֲלֶיהָ מֵהַתּוֹנְרָמִים שׁוֹמְרֵי
 הָעִיר - וַיֹּאמְרוּ בְּשִׁנְעוֹן כִּי הִתְנַבְּאוּ וְלֹא יִסְפוּ - חֵישׁ
 פֶּה כְּלָבִים נוֹצְרִים - וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי כְנִים אֲנַחְנוּ -
 וְהָאוֹנִיָּה נוֹשֵׂאת יֵין כֹּאֲשֶׁר תּוֹכֵל שֵׁאת וְחִבִּיטוּ וּרְאוּ -
 וַיִּתְּנוּ לָהֶם לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר אוֹתָהּ נֶפֶשׁ -
 וַיִּיטֵב לָבֶם בֵּינָם וַיִּשְׁכְּרוּ עִמָּהֶם בַּעַת הַהִיא - חֵיִן עוֹדְנוּ
 בְּגִרוֹנֵם - וְחֵאִישׁ אֲשֶׁר דָּבַר אֹתָם הִכָּה אֶרֶץ נָצִיב
 הַתּוֹנְרָמִים אֲשֶׁר בְּמִצּוֹדָה נֶפֶשׁ - וַיִּתֵּן אוֹת - וַיִּצְאוּ
 חֲאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּאוֹנִיָּה קָלִים כְּנִמְרֵי וּמֵאֲרִיּוֹת גְּבֵרוֹ -
 וַיִּכּוּ אֶת שׁוֹמְרֵי הַשַּׁעַר לְפִי חֶרֶב - וַיִּבְאוּ הָעִירָה מוֹדֹן
 עַל עִם שׁוֹקֵט וּבֹטֵחַ כֹּאֲשֶׁר דָּבַר אֱלֹהִים - וַיִּכּוּ אֶת
 הַנְּמִצָּאִים בְּשׁוֹקִים וּבְרַחוּבוֹת לְפִי חֶרֶב - וְאֵת נְשֵׂיהֶם
 וְאֵת טַפָּם וְאֵת כָּל חֵילָם בְּזָזוּ - וְלֹא הָיָה מִיָּדָם מִצִּיל -
 כִּי נִבְחָלוּ מִפְּנֵיהֶם - וּבַהֲעֵלוֹת מִשָּׂאת עֵשֶׂן הַבַּתִּים
 אֲשֶׁר שָׂרְפוּ בְּאֵשׁ - בָּאוּ הַסְּפִינּוֹת הַמְשׁוֹטְטוֹת גַּם הֵן
 הִרְחֹקוֹת כְּעֵשֶׂר מִלִּין כֹּאֲשֶׁר יֵדָאֵת חֲנֹשֶׁר - וַיַּעֲלוּ
 הָעִירָה כְּמֵאֲתִים אִישׁ - וַיִּמְלְאוּ גַם הֵם אֶת יָדָם חֶרֶב
 אֲכָלָה בֶּשֶׂר וְחִצֵּיהֶם מִדָּם נִשְׁכְּרוּ - וּבְכֹה שִׁלְחוּ אֶת

דברי הימים

ידם : ורבים מיושבי העיר נסו לקולם מנוסת חרב
לא עמדו : כילא ידעו מאין באה אליהם הרעה
הנדולה הזאת : ורבים נאספו אל הכירה אשר
באמצע העיר ודלתותיה נחושת ויתחזקו שם ותהי
להם נפשם לשלל : ויהי לעת ערב ויאספו כאלפים
תונרמים רוכבי הסוסים : ויבואו גם הם העירה באף
ובחימה וברעש גדול : ותבקע הארץ לקולם : וינוסו
הערלים מפניהם ויאספו אל האוניות עם השלל
והמלקוח : לא נפקדו מהם כי אם כעשרים וחמשה
איש : והשבויים אשר לא הכילו האוניות הכו לפי
הרב : וישבו אל מאלטה : אשר נתן להם הקיסר
אחרי גלותם מהרדו לשבת : ויחר אף סוליימאן
עליהם : ועל הנלוים אליהם מאד : ומבני ישראל לא
נלכד גם אחד : כי בהשמע קולם הרה נסו : ותהי
אליהם נפשם לשלל : ואת חילם רק את כל קנינם
בזוז אנשי מדרו כי צוררים הם לחם :

ותמות **אלוסיס** מסאבוייא אם המלך בשבעה
עשר יום לחדש אוטוברי : בשנת אחר
ושלשים וחמש מאות ואלף : ותקבר בפארז מחוז
לעיר : ויבד עליה המלך ויכבדה מאד :
וואל סוליימאן לשוב להלחם בוואינה : ויצו
אל זאי שר צבאו בים ותצאנה ספינותיו
מחוף קושטאנט נופולי ביום השני לחדש מאיו בשנת
שתים

חלק שני רב

1532

שתיים ושלשים וחמש מאות ואף : בשמחה ובשירים ותופים וחצוצרות חתרועה . ותבקע הארץ לקול האילים חמננחים : ויהי מספרן חמשים משוטטות דקות וששים עבות . ותלכנה אל עבר קורפו כי כן צוחלו המלך . וימצאו שם את יתר המשוטטות ותתיינה לאחרים בידו :

ומלאכים שלח איו השופי מלך פרס וידברו אתו בשש' לחדש ואברהים באשה הלך עמם לשלחם :

וילכו אל הבמה בעשירי לחדש וישלמו פרים שפתם ויברכו את הדגל הנדול הוגל דגל מחומד . וישאווה אל הבירה בשמחה ובשירים ובשלשת אלף גיניצ'ארי ושרים רבים ונכבדים תוגרמים נמצאים שם בעת ההיא :

דיסעו מקושטאנטינופולי רבים מאנשי הצבא בשני עשר יום בו . וישאו אתם בענלות מאה ועשרים אילי הנהושת ועפר השריפה לרוב ואבני קלע : ובחמשה עשר יום בו נסעו שמנת אפים גיניצ'ארי משומרי המלך . וילכו אל המהנה : ובששה עשר יום בו נסעו ארבע מאו' עבדי המלך קנין כספו רוכבים בסוסים . המלוובשים בנדי משי מרוקמים כסף וחניתותיהם בידם . וחמשים ענלות מכוסורת שני הולכות אתריחם : וארבעה סוסי לאחת ועליהן

דברי הימים

מחפלאנשים אשר למלך בבית הנשים • וכסף וזהב
לרוב : וארבעת אפים פרשים הולכים עמם לשלחם
וילכו גם אל המחנה :

ובשבעה עשר יום בו נסע סוליימאן כאור

הבוקר • וארבעת אפים ניניצארי

רצים לפניו : ואחריהם ארבע מאות נמלים נושאים

אוהלים • ומאתים סוסים מכוסים בגדי משי ואבן

יקרה לרוב : ואפים פרשים הולכים אחריהם והדגל

הגדול בתוך מרוקם מרגליות לא נראה כמוהו בכל

חארץ : ומאה נערים משרתי המלך נסעו אחריהם

רוכבים בסוסים יפים למראה המלוכשים בגדי זהב

ואיש חניתו בידו • ושערם על כתפם וכובעים

אדומים בראשם • וזר הזהב עליהם סביב : ושנים

עשר מהם נושאים כובעי נחשת מכוסים אבן יקרה

והאחרון נשא הכובע מרוקם אבני טובות דבר נפלא

כי עשאוהו סוחר ויניציאה ויקנהו אברהם באשה

במאת וארבעי אף דוקאטי ויתנהו לסוליימאן מנחת :

ואחריהם אף איש רגלי מלוכשים בגדי משי

כזוהר הרקיע ומגבעורת הזהב

ונוצות לבנות בראשם • וקשתותיהם על צדם •

ובתוכם סוליימאן המלך : והוא לבוש בגדי שני

מרוקם זהב כמשפט דמשק • וחרבו אשר על ירכו

והמאכלת שוים כל הזן יקר : והמצנפת אשר על

חלק שני רד

ראשו מכוסה היאמנטי • והוא רוכב על סוס ועליו
אבן יקרה לרוב : וארבעה מרואי פניו אחריו ויועציו
שריו • וכאלפים איש תוגרמים כלם אנשים • ולא
נשמע קולם • וילכו למסעיהם אל המחנה :
ויבאו לאנדרינופולי בארעבה ועשרו יום לחדש
בשמחה ובטוב לבב וישבו שם תשעי ימים
שמה דברו עם המלך מלאכי פירדינאנרו מלך
אונגאריאה • וכברום מאד • וישבו אל ארצם :
גם מלאכי הסופי דברו אתו שנית • וישבו
אל ארצם • ותוגרמים שלח המלך עמם
לשלחם וכברם מאד :

ויסע סוליימאן ביום השני לחדש ג'וניאו וילך
בארבעה ימים לסופיאה ויחנו שם :
ויאמרו אליו מלאכי ויניציאה שלחנו ארננו תמלך כי
לא יתיה תפארתנו ללכת אתך בדרך אשר אתה
חולך • כי כמונו הם ערלים : וישלח מאתו
וישוכו אל ארצם : ויסעו מסופיאה וילכו
דרך שלשת ימים עד ניצי הגיעו • וישבו שם ימים
אחדים : ויאמר לסוליימאן הנה הואיבורה
מטראנשילבאניאה בא אליך • וישלח לקראתו את
זינזינו באשה ושרים רבים ונכבדים ואלפים פרשים
ויכבדוהו מאד : ויבא הואיבורה וישתחו לסוליימאן
ארצה • ויברכתו וילך מאתו בשלום • ויסעו מניצי

דברי הימים

וילכו עד טוֹש אשר אצל בֵּיל נרארו ויחנו שם :
 ויבא סולוימאן אל בֵּיל נרארו בארבעה ועשרים
 לחדש יוניאו ויקבלוהו בשמחה : ודמות שערים
 עשו ברחובות קריה וישמח כל עם הארץ מאד :
 ויסעו כל אנשי הצבא וילכו קדמת בודה ונס
 אברהים באשה הלך אחריהם ושלשים אף פרשים
 עמו : אחריהם נסע המלך והשרים והעם אשר אתו
 וילכו גם הם לבודה : ויחנו שם : וישלח המלך ביום
 השני לחדש יוליאן את אליאוראנטי גאלזאאה אל
 מלך פולוניאח לכרות ברית עמו כי שמע את שמע
 הקיסר קארלו ולא נעשה עמו דבר : גם אל
 טארטאריאה שלח להשכיר שלשים אלף פרשים :
 ולא אבו שמוע : ומספר אנשי החיל אשר חולך
 סולוימאן עמו שלש מאות אלף איש ושלשים אלף
 נושא סבל עובדי האדמה : וגם מכל לשונות הערלי
 הלכו אתו כשמונת אפים איש ובתוכם ארבע מאות
 איטלקיים כלם אנשים ויאחבם מאד :

וישמע הקיסר וילך לראמיסכונה ויאסוף גם
 חיל גם פרשים באיטאליאה ואשכנז :

וילך דרך הנהר דינוביאו באוניות ער לינין וישב
 שם ימים אחרים : ויסע משם וילך דרך הנהר אל
 ויאיינה טרם בואם וידבר עם אחיו מלך אונגארות
 וילך גם שמה אנמוניאו ליווא ושאר שרי החיל

ויתחזקו

חלק שני רה

ויתחזקו שם : ויאספו כל אנשי המלחמה ויפרחו
מחנתו מאד : ויחנו בו יאִינת וסביבותיה בימים ההם
ויהיו בעזרתו רוב שרי איטליאָה ואשכנז והאפפיאור
שהוניצאני זמלך צרפרת לא היו לקיסר לעזרת
במלחמתהיא :

אז חכין אנרִיאת דורִיאה בדבר הקיסר וורדי
חיס באוניורת להלחם באוניות סולוימאן
אשר בימי יון להשיבו מאונגאריאה כי נפל פחדו
עליהם : ותהי נד יי בנינובה בעת ההיא : ויצת אש
בעפר השריפה אשר אצל חבירה ויפלו הכתי אשר
סביבותיה ותהום כל העיר עליהן : וימותו תתיהן
כעשרים וחמשה נפש אדם מלבר המוכי ביום ההוא
הוא היום השלישי בשני לחדש יוליאור רצב ויתמחו
אנשי העיר מאד : לא נודע המבעיר :

ויסע אנרִיאת דורִיאה בדבר הקיסר
והאפפיאור מגינובה עם כל
ספינותיו בסוף החדש החמישי : וילך אל צייליאה
לשאת את אנשי הצבא אשר השכירו שם ללכת :
משם נסעו וילכו אל ארץ יון ויצורו על קורון אשר
בקצה גבול יון ימים אחדי : ויסגירוה התונרמי אשר
בתוכה בידו ביום הושענה דבה רצנ ויכרתו להם
כרית ולאנושעו בכרית כי אם הם לברם ומפס וכל
קנינם : והיהודים שהיו שם נתנו למשיסה בעת ההיא

דברי הימים

וילכו בעונות שבי לפני צר ולא היה להם מושיע
ויחלקם הצר הצורר הזה בין אנשי החיל כמעשה
ידיו השב לו יי :

גם אל פאטראס הלכו וילכרוה ויקחו ביוה
רבה ואילים המננחים לרוב : וגם
היהודים אשר היו שם קהל גדול הלכו שבי לפני צר
ביום ההוא : ומהם נפרדו בזאנטי והנשארים נמכרו
לעבדים ולשפחות : בציציליאה נאפולי וגינובה :
ובכל המקומו אשר חלכו שם : גם מהם פרו קתלות
איטאליאה בכסף מלא : וזכרה להם יי אלדי
לטובה וריבת ריבם :

גם אל לאוילונה הלכו האנשים החטאים
האלה לשלול שלל ויצאו אליה אנשו
העיר תוגרמים וערלים ויכוס לפי חרבי ויפלו שמה
כשלש מאות איש : והנשארים נאספו אל האוניות
ותהי להם נפשם לשלל אל נקמות יי :

וישמע סוליימאן את שמע הקיסר וכי נאספו
עמים רבים בוואינה וינחם וישוב אחור
ויתן א וויאונה עורף ולא פנים : והי בהיותם בטירה
נובה : ויאמר מיקאלוגילי באשה אל המלך : ילך נא
עברך בארצות הערלים האלה לשלול שלל ויאמר
אליו לך בשלום : וילך האיש וחמשה עשר אלף
פרשים עמו : וירוצו עד לינץ אשר מעבר וויאונה
וישחיתו

וישחיתו כל חלקה טובה : ויהי בשונם ויצאו איהם
 כאלפים פרשים אוננארי וקרובאמי וארבעת אפים
 אשכנזים וארבע מאות ספרדים שופכי סוללות •
 ויסגרו להם הדרך : ויפלו עליהם הספרדים ראשונה
 ויערכו אתם מלחמת : ויפלו מאה ספרדים וחמש
 מאות אשכנזים בעת ההיא ארצה : ותמוש המלחמת
 ויירא מיקאלונלי ויבחר לו מאתים פרשים : ויאמר
 אל אנשי המלחמה חזקו ואמצו אל תערצו מפניהם
 כי נתנם האלדים בידנו ואני ואנשי נלכה מעבר
 לנחר : ונשובח ונקחם בתוך ונלחמה עליהם פנים
 ואחור : ויעבור את הנחר וינוס מפניהם וישוב אל
 המחנה : וילחמו הנשארים עד בא השמש ויפלו
 רבים חללים ארצה : ורבים נתפשו ביום החוא :
וישוב סוליימאן תונרמה : כי לא יכול לשבת
 מפני הקרח הנורא אשר בארץ הצפון
 ובי שמע את שמע קורון ופאטרם :
זירא הקיסר כי הלך סוליימאן מעליו וישלח
 את אנשי הצבא איש לביתו : ובשוב
 הואיטאקיים אחור השחיתו התעיבו שרפו באש כל
 הערים אשר עברו בהן באשכנז • כי לא נתן להם
 כסף ונפשם מרה אליהם : וישלח הקיסר לדבר על
 לבם ולא אבו שמוע כי רעבים ומרי נפש היו ולא
 שמעו קול מורים :

דברי הימים

איש

יהודי דוד שמו בא מארץ מרחקי מהרו
 בשער מלך פורמֹנֶגָא בימי החס ויאמ
 אליו עברי אנכי. ואת אלדי השמי אני ירא. וישלחני
 אחי מלך היהודים אליך אדני המלך לעזרה: ועתה
 הית בעזרינו ונלכה להלחם בסולִימאן התוגר ונקח
 את חארץ הקדושה מידו: ויאמר אליו שלום בואך
 ועתה לך ואשלחך אל הכומר הגדול ודבר מה יניד
 אעשה: ויצא מאתו וישב בלישבונה ימים אהדים:
 ויאמינו האנוסים לרבריו. ויאמרו איש אל רעהו
 גואלנו הוא כי יי שלחהו. ויתקבצו אליו ויכבדוהו
 מאד: ויסע משם האיש ויעבור בספרד. ובכל
 המקומות אשר עבר שם נהרו אליו רבים מאשר
 נפוצו שם. ויהי להם לפוקח: ויעבור צרפתה וילך
 לאביניון: ויסע משם ויבא לאיטאליאה. ויעש
 דגלים מעשה חושב. ויכתוב עליהם ארת שמורת
 הקדש. ויאמינו אליו רבים בימים ההם: גם
 לבולוניא. פירִ ארה. ומאֶנְמוֹאָה בא האיש. ויאמר
 להוליק אתו בדבר מלכי הערלים את כל היהודים
 הנמצאים בתוכם אל מקומו ולארצו: וגם אל
 האפיפיאור דבר. וייראו בני ישראל מאד: ויהי
 כדברם אליו לאמר. ומה נעשה לנשינו היום. כי
 נלך כלנו למלחמת. ולבניהם אשר ילדו: ויאמר
 אליהם יש ויש בארצנו כתנה וכתנה רבות אל תירא

כי אין

חלק שני ר

כי אין מחסור ל"י להושיע: ומכתב ברה מלכו לאמר
אחי המלך שלחהו אי · נכתב ונחתם בטבעת המלך
ויהי היום ויגלה סודו ולא האמינו אליו עוד כי חקק

חקקי און :

ויצא חטר מפורטונאל · שלמה מולכו שמו

מנוע ישראל אשר נפוצו שם מימי

השמד: והוא נער את סופרי המלך בעת ההיא: ויהי
בראותו את האיש רוד וינע האלרים בלבו · וישב
אל י"י אלדי אבותינו · וימול בשר ערלתו: והוא לא
ידע מאומה בתורת י"י · ובכתבי הקודש בימים החם
ויהי בהמולו וי"י נתן חכמה לשלמה · ויחכם מכל
האדם כמעט רנע · ויתמהו עריו רבים · ויעבור
לאיטאליאת ויעוז פניו לדבר בתורת אלרינו נגד
מלכים · ולא הסתיר פניו מהם: וילך תונרמה ·

וישוב לרומה וידבר עם קלימניט ויט אליו חסד נגד
רצון כל יודעי דת ודין: ויתן לו רשות נכתב ונחתם
בשמו לשבת באשר ייטב בעיניו ובשם ישראל יכנת
ויחכם בחכמת הקבלה · ויוציא מפיו דברי הן כי רות
י"י דבר בו: ומלתו על לשונו תמיד: וגם דלה דלה
ממקור מעמקי הקבלה אמרי שפר ויכתבם על
הלוחות · ולא ראיתם ער הנח: וידרוש לרבים
בבולונוי ובשאר המקומות · וירוצו רבים אחריו
לשמוע בחכמתו ולנסותו בהרות · ויגד להם שלמה

דברי הימים

את כל דבריהם לא היה דבר נעלם ממנו אשר לא
הניד להם • ויראו את חכמת שלמה ויאמרו אמת
היה הדבר אשר שמענו עליך • וחוספת חכמה אל
השמועה אשר שמענו מאד • וילבשו עליו רבים
קנאה • ולא יכלו להחנול עליו רעה באיטאליאת
כי נחמד היה בעיני השרים • ויתחבר אל דוד • ויתנו
לאחדים בימים ההם :

ויכתוב שלמה אל סכמיו דברי שלום נאמת לאמר :

מדוי רברבי עמודי נולה • יודע דעת ומבינו
מדע טובי מראה לפני שוכן מעונת •
ואשר כח בהם לעמוד בהיכלא דמלכא קדישא •
קשורין בקשרא דשבעין אנפין דאילנא דחיי אוריתא
למהוי חומתא דשא וטורא עלאה וסחור דקרתא
חורבא • דנזכין למחזי בבנינה • ושלמא רבא על
כורסיה דמלכא משיחא • אנון זרעא דברוך אלהא
מן שמיא :

הטו אזנכם לשמוע דברי תולעת ולא איש
חומר מנוזע בני גלותנו שיצא מארץ
בעלי ריבנו ישב ביער ובמדבר במקום שמיר קוף
ודרדר • שם רעה ושם רבץ כי עזבוהו אביו ואמו •
הלך בחשכים ואין נונה לו פקיד בלילות על משכבו
איזה הדרך יחלק אור לדעת שחר מקומו מלשמור

ארחות

חלק שני רח

אורחות פרוץ • ללכת במענלות אל לדרוש ממנו
הכמה • ולשמוע דברי אמת • וישים על לבו דאנת
דיגון בכל עתותיו • להשיב נפשו מני שחרת לאור
באור החיים לחזק בימין אלוה • ולהשליך ממנו
שמה • בצרות לו ירים לו קול עד הראש ואמ' קדוש
לעשות סוכת שלום • כי טוב לחסורת ביי מבטוח
בנדיבים • כי הם תנינים ויאברו והוא לעולם יעמוד
ראו והאזינו זאת הבו גודל לאלרינו:

בחדש שנים עשר • בשנת כי שמעתי אמרים
נלכה חלוך לחלו את פני יי ולבקש את
יי צבאות • אכה גם אני בארמון זרים בקרתא גדולה
העתידה להיות שממה • וארצה לזפת בו ערת • בא
שם שליח ממעלתכם ובירו מגלת ספר • ויפרוש
אותה לפני • והיא מלאה דברים נעימים ורבים • והיו
בפי כרבש למתוק • בקראי בס בעיני שכלי ואמרת
להשיב מענה למעלתכם בקצת מה • כבר ידוע
אצל כבוד תורתכם • ענין המראה אשר כתבת
מעיר מוני שטיריאו למחרר יוסף טיטסה יצו • כי
בהיותי שם שאל ממני לתודיע לו נסיעתי מפורטונא
באיזה אופן היה • וכתבת לי הכל כפי דרכו ונדרתי
לכתוב גם כן כל העתיד לעבור עלי במלכות אדום
ובמראה ההוא • יראו מעלתכם כל מה שעבר עלי
מפורטונאל עד בואי אתונרמה לארץ אדום • אשר

דברי הימים

אני היום בה תפוש ביד מלך מלכי המלכים חקבת
 על יד עבדו אדני רוד בלתי רשות לעשות דבר
 חוץ ממה שיראוני מן השמים ועתה באתי להגיד
 למעלתכם קושט אמרי אמת : בהגיעי לאנקונה
 תכף סבבוני עדת מרעים וחלשינו עלי לפני החנמון
 באמרם איך שכנתי עם אהלי קדר ועתה אני שלום
 ושלח בערי והלכו עמי יהודים משם ומתוגרמח
 לראות איך יפול דבר ושאל ממני על הענין ואמרת
 לו אמת הגידו לך והשיב לי מה ראית על ככת
 וענית לו כי יי הוא האלדים הוא אמת ותורתו אמת
 ואין עוד ונתאלס כפנר מת : והאנשים אשר היו
 עמי חרדה גדולה נפלה עליהם ופטרני לשלום
 אך צוני שלא אדרוש לגוים נגד דתם ועם כל זה
 בכל פעם שחייתי דורשהו באי בבית הכנסת שרים
 וכומרים ועם רב וגם עשיתי וכוה עם הנמון אהר
 בשוק וזו היתה סבה שהוליכני עמו הדוכוס
 מאורבינו ובארצו הנחתי המשרתים שלי והלכתי
 דרך בוצרה אני לבדי ואין איש אתי כי כן צויתי :
 וביום החמישי לנסיעתי ראיתי במקום מרחוק אשר
 הוא לנו למכשול על כל חמאתינו אשר חמאנו ליי
 אלדינו ולא חלינו פויו לשוב מעונינו לשמוע בקולו
 ולהשכיל באמיתו ונשאתי עיני לשמים ובכיתי
 בכי גדול על עוני ועל עון בני עמנו ופתחתי פי נגד
 שערי

הלך שני רט

שערי דמעה ואמרתי יי' צבאות עד מתי אתה לא
 תרחם את ירושלם ואת ערי יהודה על כל הרעורר
 אשר עשו הנושאים בקרתם הזאת
 להצה לנו ולזרותנו מארצנו כי בחטאינו ובעונות
 אבותינו ירושלם ועמך להרפה לכל סביבותינו
 ועתה שמע אל דינו אל תפלת עכרך ואל תחנונו

להיות פתוחה האבן הקדושה : אבן אחרת
 אשר נחתה לפני כהניך הקדושים להלבישם צדק
 וישע להצמיח קרן למשיחך : תמחול נא עון ארצך
 ועון בניך בני בריתך אשר הנלית בין האומות :
 וזכור לנו הברית והחסד אשר נשבעת לאבותינו
 מימי קדם : והאר פניך אל מקדשך השמים למען
 ארני ולמען שמך הנקרא על עירך ועל עמך :
 אדין אני מדבר ומתפלל כדברים האלה : ועיני
 כמעין המתנבר : ועזבני כח ונשמה לא נשארה בי
 ונתחזקתי והתפללתי מנחת ערב בשד' קודם כניסת
 העיר : ובהגיעי לברכת גואל ישראל שמעתי קול
 מדבר באזני : והיא מהרבי שלי ויאמר אלי : והית
 ירשת שעיר אויביו : ובברכת מקבץ נדחי עמו
 ישראל שמעתי גם כן אותו הקול : ואמר וישראל
 עושה חיל : ובברכת מלך אוהב צדקה ומשפט :
 שמעתי לעת תמוט רגלם : ובברכת משען ומבטח

לצדיקים שמעתי ועל עבדיו יתנחם : ובברכת
 בונה ירושלים שמעתי לוי נקם ושלם : ובברכת
 מצמיח קרן ישועה שמעתי והיה אדום ירשה :
 ובסוף תפילתי נכנסתי בקרתא והלכתי בבית של
 בעל מחנה ונחתי לו הסוס והבגדים החמודים שלי
 ואמרתי לו יש לי בארץ הזאת אהובה אחרת אשר
 אהבתי אותה מימי עולם ושנים קדמוניות ונפשי
 קשורה בנפשה ואביה ואמה שמוה במסתרים ואי
 אפשר לי לדבר עמה אלץ כמתנכר בבגדי דלים
 החוזרים על הפתחים תבקשם לי ואלכה : ויעש כן
 הבעל מחנה : ולבשתי הבגדים והחזרתי זיו פני
 לשחור וקשרתי בגדי פשתים צואים מטונפים בשמן
 על רגלי : וקודר הלכתי נבוה וחדל אשים כאיש
 מכאובות וידוע חולי אשר אין בו מתום : ועברתי
 ברחובות העיר עד הנשר אשר על נהר טיבירו קרוב
 למבצר האפיפיאור : ששם הדלים והחולים וישבתי
 בתוכם כננוע מוכה אלדים שלשים יום : לחם
 חמודות לא אכלתי ובשר ויין לא בא אל פי : ויהי
 בסוף השלשים יום בעשירי להודש הנוים : שנים
 עשר הוא הודש אדר שנת ר"ן דברא הנער : כחצות
 לילה ותרדמה נפלה עלי : והנה הזקן אשר דאיתי
 בתחלה במראה בא אלי : ויאמר בני עתה באתי
 להבינד את אשר יקרה לעמים אשר אתה בקרבם :

בא עמי לחרבות ירושלם אשר היית שם בראשונה
 ויקחני והוליכני אל מקום שני ההרים אשר
 הם בארץ הצבי בין הר ציון וירושלם ובין צפת
 ודמשק שכבר ראיתי אותם בחזון מאז ודמותם
 על חותמי על שני הלמדים אשר בשמי ובכנזי כי
 מיום שראיתים שמתים על חותמי לאות ומאלה
 שני ההרי הימני אשר ממול צפת ודמשק הוא הקטן
 והשמאלי אשר ממול הר ציון וירושלם הוא הגדול
 ובהיותי שמה העמידני על רגלי על ראש ההר
 הימני ויאמר אלי שאנא עיניך אל מול ההר השמאי
 והגדת לי מה אתה רואה: ואומר רואה אני איש
 לבוש הבגדים לבנים אשר בידו המאזנים ועליו
 האיש הגדול ממנו לבוש בדים יותר לבני וחשובים
 אשר ראיתי בתחלה והאיש אשר בידו המאזנים
 הוא על ראש ההר ועליו האיש השני כאשר במראה
 הראשונה וכדברי עמו נתקרבו ההרים וישאר האיש
 הגדול בין הארץ ובין השמים ממעל לראשו:
 ולהיותי בהר הקטן גבהו רגלי האיש אשר על ראש
 ההר השמאלי עד היות ראשי בין ברכיו: ויאמר
 אלי הזקן פתח פיק ודברת אליו ושאל ממנו מה יהיה
 משפט האומה אשר לקחתך משם אמרתי לו איך
 יוכל עבד אדני לדבר עם אדני זה שאיני כדאי כי
 מה אני ומה חיי ומה פועל צדק ויושר ידי לבני

דברי הימים

בוראם • ואיכה נבר נאלח ומלוכלך בכל מיני ניעול
 ורוע פועל כמוני : אמנם רחמיו הרבים על כל
 יצוריו • ולא ישלם להם כמעשה ידיהם כי אל ארך
 אפים הוא ובעל הרחמים נקרא : אנא אדוני הנד
 נא לעבדך מתחמראות הגדולות והנוראות האלה •
 כי ידעתי כי אין נסתר מנגד עיני אדני • שראה הכל
 כתוב בספר אשר ביד האיש הדובר אלינו בהררי
 קדש : ויגדל נא חסד אדוני עלי להטיב חסדו עמי
 כמו שעשה מיום חברית עד עתה : ויען לי ויאמר
 דע בני כי העוף הגדול אשר ראית • הוא מראה
 על רעש ומבול • המבול יהיה בארץ הזאת ובארץ
 אחרת מצד צפון אפסי ארץ והרעש בארץ מולדתך •
 כאשר החיה למעלה מן הארץ יהיו המים על הבתים
 ונוצות החיה שנפלו ממנה על בלבול יושבי תבל
 הם בהם • ועל בלבול הבורחים מן הרעש והמבול
 והעוף הקטנה שנחה מלמעלה לחברתה • בא להגן
 על יושבי כל הארץ • לקיים חברית אשר נשבע
 אלהים מעבור מי נח • והנסים האלה יהיו לך לאות •
 ואל תעמוד במקום הזה והיה בעבור המבול תחזור
 פה : ובימים החמה יהיה הרעש במלכות פורטונאל
 ובהיות המבול ברומת יהיה גם כן בצפון והכרקים
 היורדים מן השמים שהבדילו בינך ובין העופות •
 מראים כי אחר המבול יראו שני ככבים גדולים

חלק שני ריב

אחד על המבצר שהיו שם העופות * והשני על
 המקום הגדול היושבת בחגוי סלע מרום שבתו
 והיה לכל ככב וכוכב זנב גדול מגוונא ארנונא והיו
 לעיני יושבי רומה ימים מספר * וכלם יתנבאו
 עליהם : והכוכב הנראה על המקום יורה
 ששם ילין בכי גדול על המקום * ועל כל עריה שהם
 במערבו של תוגרמה * כי יהיו ירשה מאויביו *
 והכוכב השני יורה שזאת
 לא תהיה עולמית אלא שישראל
 עושה חיל להיות לבוקר רינה * והפחד כי פחדת
 מחברקים * מראה כי בזמן שיראו שני הככבי לעיני
 חעם * עתיד לעבור פחד גדול עליך * כי יבקשו
 פושעי עמך לקחת את נפשך * אך אל תפחד כי לא
 יוכלו לך * ומאותו הזמן עד שבעה חדשים כי ימלאו
 לך שלשים שנה לקבל דרגין עלאין תריוחד *
 ללבוש בנדי שש * תחת אשר הערת למות נפשך :
 אז יהיה לך רשות ללכת אל המקום אשר ידעת :
 כי על זה העברתיך מארץ תוגרמה * ונס ידעת רעש
 מלכות פורטוגאל ומבול אשר בצפון על מה באים
 ועתה אני הולך לראות חלוף עפרון וחרום כי בהיות
 בעפרון עוף רץ יהיה מתנה נתונה לשוכני עפר לרנן
 על אילנא דחיי : ואז יכלו הנשמות שבגוף ורשעים
 עוד אינם לזלזל סביב ברברים העומדים ברומו של

דברי הימים

עולם · והמלך חִי וקִים יהיה חַי ורֵם · כרזא רואֵן
 דשמא קדישא · דהוא מקלא דבידו דיבקב לישען
 עלוי צדיקיא דעמא דקרא לון אדם · ואזיאמרו ברוך
 ייִ היום אשר נתן לרוד בן חכם · ההוא יומא יומא
 חדא דהוא יודע לוי · ובההוא יומא ממש · תנוח על
 מלכא משיחא · רוחא קדישא · רוח חכמה ובינה
 לא מלכיה על עמא רבא · למהוי לעדן רמשא נתור
 לאנהרא ליליא · לבתר יתערון מעפרא מתוי עלמא
 ויתחדש בקיזמא שלים · אין שטן ואין פנער ע
 וייִ הניח לעמו · ויהי כאשר כלה לדבר הזקן כדברים
 חאלה · ויקץ שלמה ויפרוש כפיו השמים · ויאמר
 ייִ אלדי ישראל · מודה אני לפניך שעשית עמדי
 חסד היום למען רחמך הרבים ולא כצדקי · ולמען
 חסדך ולא בזכותי · כי מה אני להודיעני דבר נכות
 אשר עליו שומר אא הכל על יד טובך הגדול לנמול
 לחייבים טובות שנמלתני היום לא כמעשה ידי · כי
 אם כצדקתך אל חי · כי ראיתי מה שראיתי ותנצל
 נפשי ברוך אתה ייִ הגומל לחייבים טובות ·
 ויהי בבוקר כעלות השחר הלכתי לבית בעל
 המחנה ולקחתי הבגדים שהנחתי שם ·
 ולהיותי רפה ידים וגופי חלש מאד דרשתי ארתי ייִ
 בלבבי להכיר איש מבני ישראל מבין הגוים ואתיצב
 על אם הדרך אשר שם מעבר אנשים רבים · ויתן לי
 ייִ כלבבי

חלק שני ריב

י' כלבבי ואקרא אל אחד מהעוברים ואכדילחו
 מותר העם ואשאל לו מה שמך ויאמר מנחם :
 ואומר אליו ישראל בניכם ויאמר יש : ומפני
 השיבו בשפה רפת חכרתי כי לא ישרי' המח ואומר
 איו הודיעני את שמותם וארע המזב : ונקבו בשמות
 מפיו ואבין בס' והנה במספר שמותם איש שמו
 יהודה בן הרב שבת זל שהכרתי תורתו זכור
 אבות ואמרת קרא אותואלי ויקראו ויבוא
 ואומר אליו אני עבד שלמה אשר שלחני על עסקי
 והוא נשאר בעיר פיסארו עם הדוכוס משם והנת
 אנכי חלש מאד מן הדרך על כן הביאני נאל בית
 אחר מבני ישראל ויאכילני לחם ולפתן לחשיב נפשי
 ויוליכני אל בירת הכנסרת וצוה אל אחד ממכירי
 לכבדני בכל כחו וידעו המלשינים מקום שבת
 והלשינו עליו אל המשפט וישימו שומרים על שערי
 העיר לתפשני ויעז כי האפיפיאור לא היה בארץ
 דלגתי שור חומרת העיר והלכתי לקראתו והסוס
 נשאר בעיר : ואחר אשר הכמיחני הלכתי אל בית
 הכנס' ביום השבת וצפיתי עד עת הוצאת ספר תורה
 כי לא תרנישו בתזרתי ועליתי לבימה ופתחתי
 לדרוש על פסוק ברוך הנבר אשר יבטח ב' וכן
 עשיתי מדי שבת בשבתו רבר יוס ביומו : וזה דרכי
 עד נסיעתי משם מפתח מי המבול כאשר צויתי :

דברי הימים

ובימים ההם שמעתי אומרים שבנא השר דוד
 לאיטאליאה וגם עליו עבר כוס ההלשנות מרשעי
 בני עמנו והיה בדעתי כי בראותי פניו יאלפיני בונה
 והיה חלוף הדברים כי הוא שאל ממני דאין אני
 מאמין בדבר אלא שהוא חכם גדול ומה שהונא
 אומר שאינו יודע תורה וחכמה הוא כדי לגנוב
 דעת הבריות וגם לראות איך אני מתנהג עמו
 ובהיות כוונתי כך אני תמיד אצלו כעבד לפני רבו
 ובהיותי בוניציאה שחלכתי שם לדבר עם בעל
 הרפוס להדפיס לי דברים נוראים ועמוקים מסתרי
 תורתנו הקדושה לזכות כל ההונה בס היה שם
 איש רופא והיה בעיני כאיש אמונים ושמו
 כמהר יעקב מאנטין והיה לוריב עם רופא אחד
 בן איש אפרתי ושמו כמהר ראליהו חלפן ורציתי
 לעשות שלום ביניהם ולא רצה והיה דעתו ללכת
 לרומה ולא הנחתיו באמרי לוכי קרוב יום אידם
 מימי המכול וחלף לעיר אחרת באמרו שאינו
 רוצה לעמוד בארץ עם אויביו ובראותו כי היה לי
 אהבה עם הרופא הנזכר נחפך עלי לאויב ובין כך
 המכול היח על ארץ רומה והיו אומרים לו מדוע
 אתה משלם רעה תחת טובה והשיב כי החכמה
 החיא כחכמה החרטומי ודבר עלי כמה וכמה דברים
 לפני השרר לקיים מאמר רזל כפא דחק נגרא כנויה

נשרף

חלק שני ד"ד

עשיתי לחרדלא : כי לולי עזרתה לי כמעט היו
עושים לי רעה : ועל ידי יהודים נתנו לי סם חמות
וגם מזה הצילניי : ואחר שנתרפאתי הלכתי
לרומה לראות הככבים ודמותם : וקודם בואם
חנתי הכל לאפיפאור ולקצת החשמנים מגדולי
החצר כתוב על ספר : וגם כתבתי למלך פורטוגאל
על דהאינבאס אהור שלו כי דברתי עמו בחדרו
ואחר שבא הרעש תמהו מאד ויאמאי האינבאס דור
ההוא אם היה יודע המלך קודם נסיעתך מפורטוגאל
שאתה כל כך חכם : היה נותן לך רשות להתנהג
באיחודת שתרצה : ובכל יום ויום הוא וכל עבדיו
חיו עושים לי כבוד גדול בביתו ולפני האפיפאור :
והחשמנים עשו להם כתות חבורות חבורות
בראותם הכבוד שעשה לי האפיפאור : ומהם
אומרים יהרג שהוא חייב מיתה : על שחיה מזולזל
המים שעכרו עליו בפורטוגאל : ומהם אומרים
אל יהרג שהוא חכם גדול והניד לנו העתידות
והיו מכבדים אותי בפני המון העם בדבריהם
ובפעולתם :

והקול נשמע מהחכם המובהק כמהר יעקב
מאנטין בוניציא ויאמר ליהודים
אשר היו שם : עתה אקום ואלכה לרומה להרוף
אתרי האיש יהודי אשר שמו שלמה לחרע לו עד

דברי הימים

אשר יחזור לסודו או ישרף באש • ויבא כמֵר יעקב
 מנטין לעיר רומֵה והלך בראשונֵ לבית האינבֵ שדור
 מפורטונֵאל ואמר לו למה אתה לא תקנא לכבוד
 המלך גֵאדונך על דבר זה האיש העומד בחצר
 האפיפיור שהיה סופר בבית המלך כאחד ממשרתיו
 ועתה הוא יהודי : • וישב לו האינבֵ שדור י אין זה
 דרכינו ולא יעשה כן במקומינו להיוֹ הילך רכיל
 מלשני בסתר ולא כן עמדי ויצא מעם פניו בחרי אף
 והלך לפני השופטים גדולי העיר יודעי דת ודין
 בקול קול יעקב והידים ידי וכוֹ ובכל מאמצי כחו •
 ויענו השופטים לאמור לא נוכל לעשות מאומה בלי
 עדים אם יש לאִידיך להביא עדים כל הפצִיך נשלים
 ויצא ושוב לבקש עדים מאנשי פֵורטונֵאל אשר
 נמצאו אז ברומֵה לדעת מאתם אם הם מכירים אותי
 וינעו ויצא עדים והביאם לבית דין • וכתבו שטנת
 עלי לחייבני במשפט ויקראוני לפניהם לדעת מאתי
 איך ומה היה הדבר ועל מה אני נשען להיות יהודי
 אחרי כי בימים הקדמונים הייתי לעם אחר • וגדולת
 מזאת כי אני דורש ברביֹ בעסקי הדת וכן לא יעשה
 ואז הראיתי לחם הבטחון מהאפיפיור כתוב וחתום
 איך הוא נותן לי כח ורשות לעשות כרצונו ואיש לא
 ימחה בידי : • ויקחו הבטחון מידי בחימה שפוכת
 וילכו לפני האפיפיור בחרי אף • ואמרו לו למת

תצא

תצא כזאת מלפניך : ואם אתה מעות משפט למה
 תשים אותנו שופטים : וישב אמריו להם גם אנכי
 ידעתי החשו : כי דבר סתר לי אליו : ולא שהדין כך
 אלא שהשעה צריכה לכך : והי כראות האיש כי לא
 יכול לי ויקח מראה הראשונה אשר שלחתיא כמִר
 יוסף טיטסק וההעתק ממנִ גנוב הוא אתו והעתיקה
 ללשון נוצרי והראה אותה לכמה השמנים למען
 יבושו ויכלמו מאשר סובל האפיפיאור נגד דתם
 עד כי תכלית הדברים מרוב מסיתים ומדיחים נתן
 האפיפיאור רשות אל שרי המשפט : לעשות כאשר
 הדין נותן יולי אמר אתה פה עמוד עמדי פן יפגעו בך
 האנשים המבקשים את נפשך : כי להיותי חס על
 כבודי אמרתי תפשוהו ותשרפוהו : כי אין מציל :
 והאלי תעלה למען רחמיו וחסדיו כי לא תמו הקרת
 לפניהם איש בצלמי כדמותי לכוש בנדים כבנדי
 ויתפשוהו בבהלה ובחפזון וישרפוהו באש : ויבאו
 ויגידו לבית האפיפיאור לאמר האיש אשר הפצרת
 ביקרו היה לשרפת אש : ואני הייתי חדר בחדר
 להחבא : ובבואי לפניו נבהל מראות : ויקרא לשר
 השופט : ויאמר מה המעשה הזה אשר עשית הנת
 פה אתנו רִשְׁלֵמָה : ואתה שרפת אחר תמורתו :
 ועתה מהר וכתוב במקום המשפט כי האיש הנשרף
 חרף ונדף וקלל מלכו ואדיו : ולא יודע כי בתמורת

דברי הימים

ר' שלמה נשרף פן יטעו העולם אחריו וימחרו
לעשות כן : אז אמרתי אל האפיפיאור כבר ראית
בעיניך הככבים כאשר הגדתי לך מראש ואתה
ידעת את אשר יקרה אותך כפי הוראת הככבים האלה
כי פה ילון בכי ולבוקר רנה שלחני נא כי אין לי
רשות לעמוד פה יותר על הנסיון : וישלחני לשלום
וארכב על סוס קל בלילה ועמי חבורה טובה
שלוחה מאתו : וכל הדברים אשר ספרתי אליכם
תכירו ותדעו שהם אמת מתוך כתב עדות מראשי
קהלות רומי והרבנים אשר אני שולח לכם :
ודברים רבים כהנה וכהנה מתלאות אשר מצאוני
נלאתי לכותבם כי לא יכולם ספר וגם לחסות על
חרפת בני עמינו לבלתי גלות חרפתם וקלונם על
כל התועבו אשר עשו אתי אולי תשמעו קצתם מפי
עוברי דרך : ועתה הנני יושב פה ומתערב בגליל
הלז לצפות עת וזמן אשר הבטיחני יי לעשות עמי
נפלאות כחפצו ורצונו ויהי עמדי וישמרני כאשר
עד כה עזרני וממנו יבוא עזרי להשלים כל אשר
עלי לעשות : כי עוד חזון למועד ועת לכל חפץ
עד שיניד הקב"ה כח מעשיו לעמו בודאי כי בודאי
בכח נעשו מעשה יי בכח עתים :

הראשון עת ללדת כשברא הקב"ה שמים
וארץ התעבר העולם וילד אדם

הראשון

הלך שני ריו

הראשון ויברכהו יי' ויניחהו בנגן ערן לשמור מצותיו
ועת למות כאשר לא שמר את אשר צוהו כי גורש
מנגן ערן והערה נפשו למות : **ועת לטעת**
כאשר ידע את חוה אשתו ופרו ורבו עד אשר היו
לעם רב : וחיו נטועים בעולם לבטח בתיהם שלום
מפחד : **ועת לעקור נטוע** : כד רבה רערת
האדם בארץ : וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל
היום : ועקר אותם מן העולם במי המבול :
עת להרוג : כשהיו כל הארץ שפה אחת : ויאמרו
איש אל רעהו הבה נבנה לנו עיר : ויפץ יי' אותם
על פני כל הארץ ונשכח כמת מלב : **ועת לרפוא**
כאשר בא אברהם אבינו והביא רפואה לעולם שהיו
חולים מחולי העז כמרא ואת הנפש אשר עשו בחרן
עת לפרוץ : כד בא עשו הרשע ועשה פרצה בזרע
קדש : והלך בדרך הנחש הקדמוני שעשה פרצה
בעולם : **ועת לבנות יכר בא יעקב להשלים**
בנין העולם ביב שבטים שבטיה : **עת לבכות**
במרגלים דכתיב ויבכו העם בלילה ההוא : והוקבע
בכיה לדורות ליל ט באב : **ועת לשחוק**
כשהיו ישראל במצרים ועבדו בס בפרך וירא יי' את
ענים ואת לחצם : רצה הקבת למהר הקץ : בזכות
האבות : ואמר להם תמעיטו אות אחד משמכם
וארלג את הקץ לבניכם : אמר אברהם אבינו

דברי הימים

לפניו רבונו של עולם : איך אעשה כך : אם נתת
 לי ההא להיות אב המון גוים : ואחזירנו לך אשאר
 כבראשונה : אמר יעקב אם אמעט יוד משמי
 ישאר עקב : אמר יצחק אמעט יוד ישאר שחוק :
 שבראשונה היה שמו ישחק בש"ן : ולגלות לנו זה
 הסוד : כתוב כך במקרא ד פעמים : לערות נאמנת
 שכך שמו בארבע כנפות הארץ : ואמר יצחק לפני
 הק"ב רבונו של עולם קח ממני הש"ן שבה נכלל
 מספר שמך באותיות את ב"ש : ותן לי צד"ק תחתית
 ויהיו ישראל בגלות מצרים רדו כיתרון הש"ן מן
 הצד"ק : ולא יותר : וכן היה בזכות יצחק : ועלו
 ישראל ממצרים לקבל התורה שהיתה משחקת
 לפניו תמיד : עת ספור : מלאכי שלום מר בכיון
 על חורבן הבית : ועת רקוד : כשנכנסו ישראל
 בארץ : ומה שהזכיר יציאת מצרים אחר דבר
 חמרגלים : וכניסת הארץ אחר החרבן : כדי להזכיר
 הפורענות תחלה : ואחר כך הטובת : כי כן הדרך
 בישראל : כברכת יצחק ולא כברכת בלעם אבל
 בראשונה קודם לידת אברהם אמר הטוב תחלה עת
 ללדת זכו : עת לחשליך אבנים : כאשר חשליך
 משמים ארץ תפארת ישראל : תשתפכנה אבני קדש
 בראש כל הוצות ויצאו ישראל בגלות : ועת
 כנוס אבנים : בעת מרדכי ואסתר לך כנוס כל
 היהודים

חלק שני רי

היהודים : עת לחבוק בזמן עזרא • כשעלו
 מבבל שנאמר ואקבצם אל הנהר וכו' • כי כן דרך
 חשבים לחבק איש את רעהו : ועת לרחוק
 מחבק • בזמן מלכי בית חשמונאי שנברה מלכות
 יון • וגזרו גזרות על בנות ישראל : עת לבקש
 חכמה • בזמן הלל הזקן • ור' עקיבא שבקשו מאת
 יו' למסור בידם שרו של תורה : ועת לאבד
 כי ירדו ישראל בגלות אדום • אז אברה התכמה
 מביניהם • ולגמול • מדה כנגד מדה דכתיב
 והאברתי חכמים מאדום : עת לשמור התורה
 באותו הגלות שכמה שמדות וכמה הריגות עברו
 על ישראל בגלות אדום ולא נשתכחה תורה מהם :
 ועת להשליך • כשלא יכלו לעמוד על הנסיון
 כראשונים בכבוד הצרות • והשליכו מעליהם עול
 המצות ויצאו מכלל בני ישראל : עת לקרוע
 אותם שעשו שמד קרעו התורה • והעתיקהו לכמת
 לשונות • והוציאוה למינות • ועל זה נאמ' תיראוני
 שאני שחרחורת ששופתני השמש בני אמי נחרו בי
 וכו' • ועת לתפור • כד' אתנייר אונקלוס וכמה גרים
 אחרים • ותרנם את התורה • ועשה תפירה לקריעות
 שעשו הרשעי' • ועל זה נאמר שחורה אני ונאווה בנות
 ירושלם כאחלי קדר • ר' ל' נאווה ויפה עם התרגום
 שנעשה בלשון קדר • שחמשמעות וחפירוש

דברי הימים

לבן ובהיר כיריעות שלמה : עת לחשות בומנא
דרונזא בעלמא כדאמר חבי כמעט רנע עד יעבור
זעם : ועת לדבר כד יתעד בעלמא עת רצון
שאז יפתחו שערי רחמים ויש לאדם לדבר ולשאול
צרכיו וי'מלא שאלתו : עת לאהוב ישראל
כשיפקוד אותם ו' בגלות זה כדאמר אהבתי אתכם
אמר ו' וכו' : ועת לשנוא לעשו מחמם אחיו יעקב
כדכתיב ואת עשו שנאתי : עת מלחמה כד
יאספו כל העמים לארץ הצבי כדכתיב ואספתי את
כל הגוים אל ירושלם למלחמה : ועת שלום
כשיצא ו' ונלחם בגוים וחוכיה לעמים רבים וכתתו
חרבותם לאתים וינלה לנו משיח בן דוד ודבר
שלום לגוים ומשלו מים עד ים וכו' ויתעורר עלינו
עת רצון ויתמו העתים אשר תחת הירח אשר להם
השתנות עתים לטובה ועתים לרעה כימי הלבנה :
וזהו שאמר ורוב שלום עד בלי ירח וירד מים עד ים
וכו' : ובה שלים כל אלה העתים שבהם רמוזים
מעשה הא' ירשו בית יעקב את מורשיהם ועל זה
נאמר כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים :
ועתה אנחנו בעת האהבה אשר יקיים בנו ו' אהבת
עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד : אמנם כי
ירא אנכי פן יגרום החטא חו' ופן יקראני אסון
במקום סכנת גרודי היות : אמרתי לחלות פני
היושבים

חלק שני ריה

היושבים בארץ הצבי שיתפללו עלי נגד בית קדשנו
ותפארתנו אשר הוא שער לעלות התפלה השמימה
ויבקשו מאת האל ית' יהיה תמיד עמדי ושמרני בכל
הדרך אשר אלך ויהיה לי עוזר וסונך בכל מקום :
כי עקר התפלה בארץ הקדש ושם היא מקובלת
ונחשבת לפני המקום יותר מתפלת המלאכים :

וחנה אנכי טנלה על זח סוד גדול רעו כי
המלאכי האומרים שירה לפני המקום
קולם בכנפים ועל זה כתיב ואשמע את קול כנפיהם
ועשה הקִבָּה שש כנפים לאחד ובהם ישבחותו ימי
השבוע בכל יום בכנף אחד ואומרים איש אל אחיו
שירו ליי' שיר חדש כי נפלאות עשה שבכל יום ויום
במעשה בראשית היו פעולות חדשות ובבא יום
שבת קדש אשר ברכו יי' וקדשו והוא יום גדול לפניו
אמרו מלאכי השרת רבונו של עולם במח ישבחוך
ביום השבת שתמו הכנפים ביום הששי והשיב
הקִבָּה מבנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק
ושבחוני עם בני שחם בארץ הקדושה והולכים
המלאכים ואומרים יחד עם ישראל יהי כבוד יי'
לעולם ישמח יי' במעשיו ואמר הקִבָּה רזו לי רזי
לי ואין לי רשות לגלות יותר אא כי אעֲפֹ שחדשים
לבקרים רבה מכלם שירת גוי צדיק שומר אמונים
ועל זה רבה אמונתך :

לא

אאריך עוד בפעם הזאת רק דעו כי מכל
 הטוב אשר הטיב יי עמדי והטבתי לכם
 להשמיעכם חדשות ונפלאות ואשלח הכתבים דרך
 ויניציאה על יד איש אמונים שמו מאשטרו איה רופא
 חתנו של מאשטרו קאלו רופא : וכן תעשו גם אתם
 לכתוב לי תמיד ולשלוח הכתבים לירו בוניציאה :
 ומפני כי רבים אומרי דברים של תוהו ועושי
 כתבים מזויפי ומשמיעי דברי אשר לא
 דברתי ולא צויתי ולא עלו על לבי לכן אזהיר
 אתכם כי לא תשימו לברק לכתבים הכתובי בידי
 וחתומים בשמי ובחותמי וזהו זה שלם משפט אמת
 ולא תשעו בדברי שקר רק בדברי אמרת אשר
 אשמיעכם תחזקו ויאמן לבבכם כל המיתלים ליי
 ברוך יי לעולם אמן ואמן :

ויואל

שלמה לדבר אל הקיסר על דבר
 האמונות באר היטב : וילך לדרכו
 בהיות הקיסר בראטי שבונה וידבר עמו שם : ויחזק
 לב הקיסר ולא שמע אליו מקוצר רוח ויצו
 ושימוהו בבור ואת השר דוד מרעהו ואת אנשיו
 וישבו שם ימים אחרים :

וירא

הקיסר אחרי שוב התונר מעליו כי היתה
 הרוחה ויסע מן המקום ההוא : וישוב
 לאיטליאה ויביאם אסורים בעגלו למאנטיאה וישם
 עליהם

חלק שני ריט

עליהם משמר: ויאמר הקיסר לחכמים כי כן דבר
המלך וימצאו בו חט משפט מות ויאמרו הוציא אותו
וישרף: ויהי היום וישימו דסן בלחיו ויוציאוהו
החוצה ותהום כל העיר עליו והאש לפניו בוערת:
ויאמר אחד משרי הקיסר הסירו הרסן מבין שניו כי
דבר לי אליו מאת המלך ויעשו כן: ויאמר אליו:
הקיסר שלחני אליך לאמר הלא אם תשוב מדרךך
שאת ויחייך ותחיה לפניו: ואם אין כלתה איך הרעה:
זלא קס ולא זע ממנו ויען ויאמר כקדוש כמלאך
אדים: על אשר התלכתי בדת ההוא לבי מר וזעף
ועתה כטוב בעיניכם תעשו: ונפשי תשוב אל בית
אביה כנעוריה כי טוב לה אז מעתה: וימלאו עליו
חימה וישליכוהו על העצים אשר על האש
ויקריבוהו עולה לוי כליל תקטר: וירח"ו את ריח
הניחח: ויאסוף נשמתו הטהורה ויהי אצלו אמון
משחקת לפניו בכל עת: ואת משרתיו הוציאו
מבית כלא וילכו לדרךם: לא נשאר בשחיתותם
כי אם השר הראובני מרעהו וישימו עליו משמר:
וילך הקיסר אל בולזניא ויוליכנו אתו בענלות
אסור ברחמים ויוליכוהו אל ספרד וישב שם ימים
רבים וימות בבית הסוהר:

ויאמינו רבים באיטאליאה בימים ההם כי
נצל ר' שלמה מולכו מיד מבקשי

דברי הימים

נפשו לספותה בחכמתו ודלא שלט נורא בנשמיה
ויש אשר העיד ונשבע בפני קהל ועדה שעמד
בביתו אחר השרפה שמנה ימים ומשם הלך לדרכו
ולא ראהו עוד אל אלדים יודע: ומייתן ואוכל
לכתוב הכנים דבריו אם אין באמת ובתמי על ספר:
ותהר אשתי בהיותנו בבוטאנו וימלאו ימיה
ללדת ותקש בלירתה: ואקרא עליה
אל יי ויענני ממעון קדשו: ויפתח את רחמה ותלד
בן בעשתי עשר יום לחדש שבט רצנ לפק ותעמוד
מלדת: ואומר הפעם אודה את אדני ואקרא שמו
יהודה וינרל הילד ויהי נושא חן בעיני כל רואיו:
וישוב אנדר'יאה דור'יאה צורר תיחודי עם כל
ספינותיו לאיטא'יאה בימים ההם:
ויהי כבואם וחנה אתם בתוך השבויים אשת
חיל מן העבריות אסתר שמה אשת ר' יעקב
חכהן ויאמר אליה השבאי הבה נא אבא אליך:
ותלך אחריו ותתכס ותפול מעל האוניה במצולות
ים ותמות במרס נודע אנה הלכה האשה ויתמהו
עליה מאד: אנא אל אלדי הרוחות השיבנה
ממצולות ים:
וירכב אנדר'יאה דור'יאה על סוס וילך לבולוניא
וישתחו אפים ארצה לפני הקיסר: וישב
שם ימים אחדים וישב אל ספינותיו ויבא
גינזבאתה

חלק שני רב

1533 ג'ינובאתה בחדש זינאר רצנ' בשנת שלש ושלשים
וחמש מאות ואלף בשמחה: ויבא אתו את שלל
הערים אשר הפך יי באפו: ובקורון הניח כאלף
וחמש מאות איש ספרדים אנשי מלחמה: ובר
ולחם ותירוש ויצהר: ועפר השריפה ואבני האילים
לרוב: וישבו שם ימים רבים: והעיר קורון עיר
בצורה: יעמדו בתוכה אחד למאה ומאה לאלף:
וילכדוה למורך לב התוגרמים היושבים בתוכה
בימים ההם:

וישלה סוליימאן כעשרת אלפים איש ויצורו
על קורון ימים רבים: גם ספינותיו
המשוטטות צרו עליה לבלתי תת שלום ליוצא ולבא
ותבא העיר במצור:

וישבו הקיסר קארלו והאפיפיאור בכולוניא
ימים אחדים: ויתעלצו באהבים בימים
ההם: ויאמרו איש אל רעהו עד מתי תהיה איטאליאה
לשממה כמהפכת זרים: הנה נתחכמה ונעשה
לה שם פן תהיה עוד למשיסה: ואיש את רעהו
יעזורו כי תקראנה מלחמה: ולא יוסיפו לדאבה
עוד: וייטב הדבר בעיניהם ובעיני שרי איטאליאה
ויכרתו ברית ביניהם: ויבואו בברית האפיפיאור
הקיסר: בעליוניציאה: ופראנציסקו דוכוס מילאן
ושאר שרי איטאליאה הקרובים והרחוקים: להיות

דברי הימים

שכם אחד לנתוש ולנתוז את כל חיל עם ומדינה •
הבאים להלחם באיטאליאה • איש לפי פקודיו יתן
המרבה והממעט : והרת נתנה בבולוניא בשמונת
ועשרים יום לחדש פיברארו • ואנטוניאו ליווא על
הצבא בימים ההם :

ומלאכים שלח פראנצישקו מלך צרפתה אל
הקיסר ועמהם שרים ונכבדים מאד •
וישאל מאתו מילאן ואת ג'נובה ואת סאוונה • ולא
שמע אליהם : ויתן להם זמן לבא גם הם בברית •
וילכו מאתו בשלום : וילך האחד אל פיברארה
וחשני שב צרפתה • ויגר למלך את כל הדברים
אשר עשו :

ויסע הקיסר מבולוניא בחדש האביב :
ויבא אל קרימונה עבר בפאויאת •
במילאן הפקיד כליו : וירא את הערים אשר היו
נסיבת תהפוכות רוב ערי איטאליאה • הקרובות
והרחוקות : וילך למסעיו ג'נובאתה בחדש השני
רצנ : וירד הימה באוניות וישם אל בארצילונה
פניו : ותבא גם אשתו המלכה שמה במרס בואם
ורוב שרי ספרד הביאה עמה בעת ההיא : ויעשו
בעלי בארצילונה • נשר גדול בים יפה מאד מאד :
ויהי היום בהגיע האוניות • ויצאו לקראתו ואיננו כי
בא העירה שלשת ימים מרס בואן • והם לא ידעו
מאומה

חלק שני רכא

מאומה • וישכב בחיק המלכה החדרת • ויתעלצו
באתבים • כי לחם סתרים ינעם :

בחדש התוא לקה יואן גיאור גיאור מארקין
מונפיראטו את ברת מלך נאפולי

אשר גרש פירדינאנרו מלך ספרד • בדבר הקיסר
לאשה : ותבא האשה אל קאטאל עיר מלכותו
בתופים ובמחולות • ותבקע הארץ לקול האילים
חמננחים וחצוצרות התרועע וישמח כל עם הארץ
מאד : ויהפך כמעט רגע ששונם לאבל כי קשרו
עבדיו עליו קשר בטרם בואו אליה וימות : וישאר
הארנות התוא אל הקיסר בימים ההם :

בשנה ההיא הלך גאליאטו פיקו שר

הקונקורדיא אשר בקצה גבול
מאנטואה אל מצודת המיראנדולה באישון הלילה
זילכדנה ואת שומריה הכה לפי חרב : וילך החדרת
אשר שם הארון פראנצישקו פיקו רודו ניוריתהו
בדם שאולה : ואת אחד מבניו • ותהי אליו
המיראנדולה ער היום הזה :

זקורון סונרת ומסונרת מפני חרב היונה :

וישלחו מלאכים אל הקיסר לעזרת
כי מחוץ שכלה חרב • ומחדרים עוללים שאו לחם
פורש אין לחם והרעב כבר : וישלה אנדר'יאח
דגרי'אה אחת מאונותיו לראות מה יעשה בת :

דברי הימים

ותלכנה ספינותיו הנשארו אחריה שפי עד ציצולואה
ותעמודנה על שפת הים :

ויבואו פראנצישקו מלך צרפת ואשתו ובניו

בחדש השלישי ל'און וישבו שם ימים

אחדים : ויסעו משם וילכו לאבניון והימים ימי

ביכורים : וישלח ספינותיו קדמת פ'זה לשאת את

אחות רוכוס פלורניציאה אשר לקח לבנו השני

לאשה : ותעבורנה על ג'נובה בתשע ועשר ל'חדש

הששי וישלחו להם בעלי ג'נוב מנח וילכו לדרכס :

ותלך האוניה אשר שלח אנדריא דוריאה אל

קורון ותשוב אחר בחד הרביעי בשנת

ש'לש ושלשים וחמש מאות ואלף : וירדפו אחריה

ספינות התוגר ולא השיגוה ויחר להם מאד : וילך

אנדריאה דוריאה לנאפולי בתחלת החדש החמישי

כי השיבו אליו לאמר קורון סוגרת ומסוגר ונפשם

קצה בלחם : וילך משם מיסינה ולא ארכו לו שם

הימים ויסע ממיסינה ביום השני לחדש אנוש'טו רצ'ג

ועשרים ושש אוניות משוטטו עמו : וספינות אחרות

גדולות נושאות אנשי חיל ובר ותירוש ויצהר וכלי

מלחמ' כאש יוכלון שאת : ויגיעו על קורון בשמונ'

לחדש : ושם ספינות התוגר עומדות על משמרתן

ויהי כשמוע שר צבא התוגר אה שמע אנדריאה

דוריא ויקרב עם ספינותיו אל היבש : ויהי מספרם

ששים

חלק שני רכב

שש' ושמונה קטנות עם גדולות ותעבורנה אנדר'יאה
דור'יאה לפניהם: וישליכו התונרמים עליהם מאבני
האילים המננחים לרוב ותדעש היסוהיבשה לקולם
ותעל עשנם השמימה: ולא זעו ספינות הערלים
מפניהם ולא השיבום דבר ותלכנה לדרכן ותקרבנה
העירה: ושתיים מהגדולות נשארו לבדנה בלב ים כי
אפס הרוח להדיחן העיר ויצאו איהן מאוניות התונר
וילכדו האחת בחוזקה זאת אנשית הכו לפי חרב: גם
על השנית הלכו התנרמי ויעלו עליה וירא אנדר'יאה
דור'יאה כי ברע הם ויצא עם ספינותיו כרוב שכול -
ויערוך אתם מלחמה ואת הספינו לקח מידם וכמאת
וחמשי תונרמי אשר עליהן מהם הכו לפי חרב ומחם
תפשו חיים בעת ההיא וספינות התונר אחור נזורו כי
נבהלו מפניהם וילכו א מקומם הראשון ויסעו משם
וילכו למזרון: ויפלו מאנשי אנדר'יאה דור'יאה
כמאתים איש במלחמה ההיא: גם מהתונרמים הכו
רבים לפי חרב: והנשארים נתפשו חיים:

ויצאו גם אנשי העיר בתוך הבאים: להלחם
באנשי התונר הצרים עליהם ביבשת:
זייראו התונרמים ויתנו עורף: ויניחו בנדים וכלים
זאתלים כאשר המה: וירדפו אחריהם: וישוסו את
מחניהם: ותשעה אילים אשר הניחו שם בתפוסם
לקחו: וישבו העירה בשמחה: ומקצה אנשי

דברי הימים

הצבנה אשר בקורון הביאו אנדריאה דוריאה
לאיטאליאה ומאשר הלכו אתו הניח תחתם :
גם מאנשי העיר וטפם מוזי הרעב הביא אתו וילכו
נעים ונרדים מבקשים לחם בציציליאה וקאלאבריאה
על אשר אמרו היאח היאח על עמי ישראל : והיו
גם הם לחרפה בגוים צדיק הוא י :

בחדש ההוא הוא חדש אלול רצנ באו אוניות
בארבה רוטה מלך אינר בימי פיונבינו
וימצאו שם שבע עשרה ספינות מגינובה וילכדום
וישרפום באש ותעל עשנם השמימה : והאנשי אשר
עליהן מהם ברחו מרם בואם . ומהם הכו לפי חרב
ומהם נתפשו חיים : וספינות אחרות היו שם ותצילם
מצודת פיאונבינו וילכו לדרכם :

ותלכנה שלש המשוטטות אשר לאנדריאה
דוריאה לשאר חבילות המשי
אשר לסוחרי גינובה ולוקה אחרי שובו : ויתנם
י בקאלאבריאה ביד מבקשי נפשם ביד שמונה
המשוטטות אשר לישמעאלים ויוליכום אל ארצם :
ורבים חללים הפילו הערלו בהלחמם ותשאר אחת
מהשמונה כסוכה בכרם במלחמה ההיא : ויריצוה
חשבוים אשר עליה וינוסו לנאפולי ותהי להם
נפשם לשלל :

ובארבה רוטה הלך לדרכו תוגרמה ויעשנו
סולימאן

חלק שני רכג

סוֹלֵימָאן הַתּוֹנֵר שֶׁר צָבֵאוֹ :

וְיוֹסֵף
עוֹד פֶּרֶאֲנָצִישְׁקוֹ מֶלֶךְ צִרְפַּת שְׁלוֹחַ
אוֹנוֹתָיו אֶל לִינּוֹרָנוֹ לְשֹׂאֵרֵי אֶרֶץ
הָאֶפְיָאוֹר קְלִימֵינְטִי אֲשֶׁר שָׁם בְּסוֹף הַחֲרָשָׁה הַשְּׁבִיעִי
רָצָד : וְתִלְכְּנָה וְתִבְוֹאֵנָה אֶל מֶאֶרְשִׁילִיא וְיָבֵא
הָאֶפְיָאוֹר הָעִירָה בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְחֹדֶשׁ אוֹטוֹבְרִי
וְתִבְקַע הָאֶרֶץ לְקוֹל הָאֵילִים הַמְּנַנְחִים : וְיָבֵא גַם
הַמֶּלֶךְ תְּעִירָה בְּיוֹם הַמַּחֲוֶרֶת וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְאֶפְיָאוֹר
אֶרְצָה וְיִשְׁקֶרְנְלוּ וְאֶרְכּוּבְתוּ וּפְיוּ • וְיִשְׁאַלּוּ אִישׁ
לְרַעְהוֹ לְשָׁלוֹם • וְיִלְכוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ : וְיִהְיֶה לְיָמִים
עוֹד וְתִבְוֹא גַם לִיאֹנוֹרָה הַמַּלְכָּה הָעִירָה בְּעַם כְּבֹד
וּבִיד חֹזֶקֶת : וְשְׁתֵּי בָנוֹת הַמֶּלֶךְ עִמָּה וְתִלְכְּנָה גַם
הֵן לְנֶשֶׁק רִנְלֵי הָאֶפְיָאוֹר וְיִבְרַכְסָן וְתִבְאֵנָה הַחֲדָרָה
וְיִשְׁבוּ שָׁם יָמִים אַחֲרָיִם וְיִדְבְּרוּ פָּנִים אֶל פָּנִים לֵאמֹר
עָבַר זֶר בִּינֵיהֶם • וְיִשְׁבוּ אִישׁ לְמִקְוֹמוֹ :

וְתִהְיֶה
רוֹמָה מַעֲרַת פְּרִיצִים עַד שׁוֹב קְלִימֵינְטִי
וְיִשְׁפְּכוּ בְּתוֹכָהּ דָּם נָקִי כִּי מֵת הַמִּשְׁנֵת
אֲשֶׁר הֵנִיחַ שָׁם : וְיִהְיוּ יוֹשְׁבֵיהָ כְּצֵאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם
רוּעָה בְּיָמִים הָהֵם • וְדַמִּים בְּדַמִּים נִנְעוּ :
וְיִשְׁלַחוּ בְּעֵלֵי גִינּוֹבָה מְלָאכִים אֶל פֶּרֶאֲנָצִישְׁקוֹ
הַמֶּלֶךְ בְּהִיּוֹתוֹ בְּמֶאֶרְשִׁילִיא • לְרֹאוֹת
אֲזוּלֵי יִתְעַשֶׂת לָהֶם כְּטוֹב לָבוֹ : וְיִחַר אַפּוֹ בָהֶם גַּם
בְּפַעַם הַזֹּאת • וְלֹא אָבָה שְׁמוּעָ אֲלֵיהֶם : וְיִשְׁבוּ

דברי הימים

יָנוּבָאָהָהּ בַּחֲרֻפָּה בַּחֲדָשׁ נוֹבְמָרִי הוּא הַחֲדָשׁ
הַתְּשִׁיעִי: רֹצֵד שְׁנַת אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְלָג: 1533

וַיְדַבֵּר אֲנוּשְׁטִין נְרֵאָנְדָה הַיְנוּבִיסִי בְּאֹזְנֵי הַמֶּלֶךְ
פְּרָאנְצִישְׁקוֹ לֵאמֹר אִם תֵּאָכַת אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ

לְעֵצְתִי תִבָּא עִם סְפִינּוֹתֶיךָ יָנוּבָאָתָהּ לִבְמַת וְאִישׁ לֹא
יִצִילֶנָה מִיָּדְךָ: כִּי יִשׁ לֵאלֹהֵי יָדֵי וְהִשְׁלַכְתִּי שְׁתֵּי סְפִינּוֹת
בְּמִצּוֹלוֹ פֶּתַח שַׁעַר הַחֹף אֲשֶׁר שָׁם הַמְּשׁוּמְטוֹת בֵּימֵי
הַחֹרֶף: וְלֹא יוּכְלוּן לְצֵאת הַחֹצֶצָה וְנִתְפָּשׂוּ חַיִּים
וְאֵל הָעִיר תִּבְּוֹא: זֵיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּטְּ אֵלָיו
חֶסֶד: וְכִסֶּף נָתַן לוֹ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר: וַיֹּדַע
הַדְּבָר בְּיָנוּבָה טָרַם בְּאוֹב שׁוֹבֵב אֵל בֵּיתוֹ שְׁמוֹהוּ בּוֹר
תַּחְתִּית: וַיֹּדֶה אֶת כָּל הָרַעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת
לַעֲמֹ וַיִּסִּירוּ אֶת רֵאשׁוֹ מֵעֲלָיו וַיִּשְׁסַעוּהוּ כְּשֶׁסַּע הַנָּדִי
וְעַל קַדְקֹדוֹ חֲמָסוֹ יָרַד: וְהָאֶפִּיפִיאוֹר קְלִימִינְטִי
שָׁב לְמִקּוֹמוֹ:

הַצְּרַפְתִּים בַּחֲדָשׁ זִינְאָר בְּשַׁנַּת אַרְבַּע
וְשָׁלְשִׁים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַלֶּף: אֹנִיָּה 1534 וַיִּקְחוּ

גְּדוּלָה בֵּאָה מִסְּפָרֵד נוֹשֵׂאת סְחוּרָה מֵאֲנָשִׁי גְּיָנוּבָה
עַל אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בַּמֶּלֶךְ לִזְנוֹת מֵאַחֲרָיו לְלִכְרַת אַחֲרֵי
שְׂרִירוֹת אַנְדְּרִיאָה דוֹרִיאָה וַיִּקְחוּ אֶת שְׁלָלָהּ וְהָאוֹנִיָּה
הִלְכָה לְדַרְכָּהּ: וּמִי הִיָּתָה כָּל אֱלֹהֵי עַל אֲשֶׁר חָרְעוּ
אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בַּמֶּלֶךְ חֲטָא אֶחָד מִשְׂרֵי סְפִינּוֹתָיו וַיִּמְצָא גַם

כִּי הוּא

חלק שני ריו

כי הוא גלה כל אשר זמם האיש הגיבויסי לעשותו:
ויצו המלך ויסירו ראשו מעליו: ויורידוהו בדם
שאולה: כן אורחות כל בוצע בצע ארת נפשם
אדוניהם יקח • ולא יזידון עוד:

ויצורו התוגרמים על קורון כל ימי הסתיו •

ולא הניחו להביא העירה כל דבר:

ויצאו הספרדים דבר יום ביומו לשלול שלל למרוף
טרף לנפשם: ויהי היום וילכו עד אנדרוסה: כי
נקראו בעורמה • וכאלפים תוגרמים בתוכה • והיא
רחוקה מקורון כשלשים מיל: וימצאו דלתותיה
פתוחות • ולא שמעו קול נוגש כי נחבאו בבתים
טרם בואם העירה • וישבו על משמרתם: ויהי
כבואם ויציתו אש בבתים הראשונים ויעל עשנם
השמימה • ותהום כל העיר עליהם: ותהי המלחמה
חזקה על הספרדים מבית ומחוץ • וימות שר צבאם
פתח השער ויפלו מהם ארצה כשמונים איש מלבד
המוכים אשר הוכו לרוב: גם מהתוגרמים אכלה
חרב • ונשרפו בבתים לרוב: ויתנו הספרדים
אות וישבו אחור: כי כלתה אליהם הרעה:
וירדפו התוגרמים אחריהם כשמונה עשר מיל •
וישובו מרים ונגפים אל קורון והנם כאלף איש:
ולא יכלו הערלים לשבת בקורון ולשלוח
שמה צידה כפעם בפעם • ויסגירוהו ביד

דברי הימים

התונרמים ברבר הקיסר בעת ההיא : ואנשי הצבא
אשר בתוכה ירדו הימה באוניות וישבו לאיטאליאה
והמלחמה שקטה .

וילך : דוכוס ווירטימבירג בשנה ההיא . ויקח
את כל הערים אשר לקח לו הקיסר
מאנסיטליאנו . מיד פירדינאנרו מלך אונגאריאח
ביד חזקה : ויפלו מאנשי פירדינאנרו כשנים עשר
אלף איש חללים ארצה במלחמה ההיא : ויתחזק
פירדינאנרו ללכת להלחם עליו : ויצאו לקראתו
השמן מאנאנציאה ודוכוס שאנשוניאה : ויאמרו
אליו עד מתי תאכל חרב וישלימו ביניהם : פתשגן
השלום . שילכו דוכוס ווירטימבירג . ולאנראביאו
מרעהו להתנפל לפני הקיסר ואחיו : והם ישאו
לחמאתם . ולחמאת כל הנלויים איהם . ולא ילמדו
עוד מלחמה : והערים אשר לקח . תחיינה לדוכוס
ולבניו אחריו הזכרים לדורותם : אך כי השב ישיב
למלך את האילי המננחי אשר לקח מירו באיספרוק
ושאר הערים : ושלא יפרוצו עוד האמונות החדשות
אשר ביניהם . ואיש על מקומו יבא בשלום .
ותשקוט הארץ :

ויצא : סוליימאן להלחם בסופי בשנה ההיא :
וישלח לפניו ארת אנרהים באשה
בחדש אנושטו ועמו חיל גדול מאד : וילך למסעיו
עיר מאברים

חלק שני רכה

עד טאָבריס הניע ויבא העירת: וישמע הסופי מלך
פרס והוא נלהם בכובעים הירוקים הקרובים אליו
בעת החיא: וישלח שמה את אחיו ושלשים אלף
פרשים עושי מלחמה בכח חיל. ויאמר אליו הית
לבן חיל: ואני אלך אל התוגר ונראה מה יהיו
הלומותיו: וישם אל טאָבריס פניו: ועמו שמונים
אלף חלוצי צבא: והמשת אלפים פרשים נופחים
באש שופכי סוללות: ושלש מאות עגלות האילים
המננחים: לא נראה כזה בפרס עד היום הזה:
וערכו שם מלחמה ויפלו רבים מהתוגרמים חללים
ארצה והנשארים אחר גזרו כי נבהלו מפניהם:
וירא סוליימאן כי הסניד יי מחנהו ביד אנשי מלך
פרס: וישוב אל ארצו מבלי חפץ בשנה ההיא:
ושאר פרטי המלחמה הלא הם כתובים על ספר
דברי הימים למלכי פרס ומדי:

אז שלח אנדריאה דוריאא שתי אוניות גדולות
אל ארץ המזרח לשלול שלל ולבז בז
כינטה אחרי הבצע זה משפטו כל חומים: ויתקבצו
אליו כל איש מצוק וכל איש אשר לו נושא: וכל
מר נפש ויהי עליהם לשר: והנס כארבע מאות איש
ותלכנה ותבאנה בחדש זינאר רצה בשנת חמש
ושלשים וחמש מאות ואלף: נושאת שבויים תוגרמי
וישמעאלים ובגדים וכלים אשר בזו: וזמותו מהם

לרוכ בדרך : בחרב וברעב : ומחשבוים אשר

עמהם :

ויתן הקיסר את קרישטירנה בת מלך ראציאה

בת אחותו : לפראנצישקו דוכוס מילאן

לאשה בשנה החיא : ותבא האשה מילאנה ביום

השלישי לחדש מאיו רצ'ר בשמחה ושירים ותוף

וכנור : ותבקע הארץ לקול התופים והמחולות

והצוצרות התרועה והאילים המננחים : ויבוא עמה

שרים רבים ונכבדים : ויצאו לקראתה אילי הארץ :

וישמחו כל העם מקצה לאמר זאת תנחמנו מעצבון

המהומות אשר עברו עלינו : לזאת יקרא גברת כי

בדבר הקיסר לוקחה אך עצמו ובשרו היא : לא

ילך עמה בקרי : ונקינו מעון :

ותבאנה כפינות המשוטטות אשר לאנדריאה

דוריא'ה משומ בימים : בסוף החדש

החמישי גינובאתה בשמחה : כינתן ה' בידם שלשת

מספינות הישמעאלים ועליהן כמאה וחמשי תונרמי

כלם אנשים : מלבד השבוים אשר אתם : וישמח

אנדריאה דאוריאה מאד : עוד זה מדבר וזה

באויהפך שמחתו לאבל כי הגידו לו לאמר נלכדה

הספינה אשר שלחת אל הקיסר : בשחיתורת

הישמעאלים : ואנשיה מתי מספר כי עלו מחם אל

היבשה ולא היה לה מושיע : ויהפך לבב אנדריאה

דוריא'ה

חלק שני רכו

דוה'אח • ופניו קבצו פרוד • כי התהיל לנפול
לפניהם • וי' ישחקלו :
ויצא • חאר'אדין הוג' בארבה רוש' בדבר
סול'מאן עם ספינותיו מחוף קושט'אנמי
בשנה היא : ויתי מספרם שמונים ושלש קטנות
עם גדולות • ותבאנה אל האי זאנטי אשר לוניצ'אני
ותעבורנה לימי איט'אליאה ביד רמה : ובק'אבריא
נתן • בידם את האנט'ה נות'טה • ורבים חל'וי הפילו
לא חמל עינם עליהם : ויקחו את השבי ואת המלקוח
ואת העיר שרפו באש ותעל עשנם השמימה : גם
היהודי שהיה שם נשבה בתוך הגולים : ובני ביתו
הוכו לפי חרב :
וימצאו • בציט'רארו שש ספינות משוטטות
חדשות וישרפון באש • והשומרים
מהם הוכו לפי חרב • ומהם הרח נסו ותהי להם
נפשם לשלל : גם את פ'ונדי ואת אישפר'ולונגו
ואת נאריליאנו נתן • בידם ויעשו להם כאשר עשו
בשאר הערים • ואת הכומרים הכו לפי חרב :
ומיטב הנשים והמ' וחילים כספם וזהבם שבו ויבזו
ולא היה לחם מושיע : ואת היהודים אשר בפ'ונדי
הגלו עמחם כי הכירום • ושללם ופדיון נפשם לקחו
וארבעה ספינות גדולות מצאו בדרך • ויחתרו
חמלחים ללכת א חיבשה ויניחון כאשר הן • כי יראו

לנפשם : ויבואו חתורגמים אל קרבנת והנת אין
 שם איש * ויקחו הטוב בעיניהם וישרפון באש וילכו
 לדרבם : אז נדרה קאלאברהיאה : יושבי נאפולי
 העיזו נבהלו מפניו יושבי מיסינה אלופי פאלירמו
 אחזמו רעד : נמוגו אנשי ימו גינובה נפל עליהם
 אימתה ופחד וינסו ואין רודף * כי נפל פחד בארבת
 רוטה עליהם : ויהי שומעו בכל הארץ :
 בתדש : החוא הוא חדש אלול רצד הזקו בעלי
 גינובה חומות העיר וישימו ארת אילי
 הנחשת סביב : ויצינו שומרים כל היום וכל הלילה
 כי האיש בארבת רוטה חולך וגדל ויהי שומעו בכל
 הארץ נפל פחדו עליהם : ויאמרו חבה נבנה לנו
 חומה בצורה ומגדלים סביב ונעשה לנו שם פן נפוז
 על פני כל הארץ ויעשו כן : ותבן גינובה מצור
 לה ותצבר כסף כעפר ויגבה לבם מאד :
 ובארבת רוטה נסע אפריקאתה * וילכוד את
 טונים כקחת איש בדל אוון וישב
 שם : ומולי חאסין המלך ושכיריה אשר היו בקרבת
 כענל מרבק * נסו יחדיו לא עמדו כיוס אידם בא
 עליהם עת פקודתם : וילך אל ארץ אחרת * ותחי
 המלחמה חזקה ביניהם בשנה החיא :
 ואנדהיאה דוריאה הלך אל מיסינה אחרי
 עוברו לראות מה ילד יום

חלק שני **רכז**

ויחפו וישוב נינוב־אתה לא ארכו לו שם הימים :
ויחלה האפיפיאור קלימ־ינמי וימות בששה

ועשרים יום לחדש סיט־ימרו ביום

הכסא רצה ויקברוהו בקברות האפיפיאורים :

ותלכנה אוניות המלך להוליך החשמנים לרומה

ויבחרו בחשמן פירניסי והוא רומ־י ויקר שמו פ־אולו

השלישי עד יום מותו : הוצא בנה את חומרת

פלאסיניצ־אתה הכצורה ויצב דלתיה וינשא מאד :

גם אלפ־ונשו דוכוס פיר־ארה סגר יומו ביום

האחרון לחדש אוט־וברי ויבכותו כל עם

הארץ ויקברוהו בקברות הדוכוסות ויבחרו

באיר־קוליש בנו חכבור : וירכיבוהו ברחוב העיר

ויקראו לפניו אברך וישמח כל עם הארץ ויהי

להם לרועה כל הימים :

ויתן את האנוסים הנסים מפורט־ונג לשבת

בארצו

ביום קראו שם קוממו : תקצוהו חומרת

ביום אבדו : יצא השם חומרת

העיר : יצא השם חומרת

העיר : יצא השם חומרת

העיר : יצא השם חומרת

וילך יירול־אמו לאסקימו א סול־ימאן התוגר

וישא חן בעיניו ויתנחו לו איב־ודה ומושל

דברי הימים

בכל הטראנסילואניאה וילך מאתו בשלום : ויהי
בשובו ויאסרחו הואיבודה יואני ויתן עליו משמר :
וישלח התוגר את לואיס גריטי איש ויניציאה כי גדול
לואיס בעיני התוגר : ושומעו הולך בכל המדינות
וינבה לבו מאד : וילך לואיס וישם את ציבאק
הנמון ואראנדינו בבית הסוחר : ויורידהו בדם
שאולה : ויחר לטראנסילואניאה מאד : ויקשרו
עליו קשר וימיתוהו : ואת האנשים החלכו אתו :
ויחר אף התוגר עליהם :

וישלח מולי האסין מלך טוניס מלאכים א
קארלו הקיסר לאמר : הושיעני
נא מפי בארבה רוטה : ומקרני התוגר הצילני
והסנרתי אליך עיר ומלואה : בארצי תבנה מבצר
באשר ייטב לך : והשגתי מאוצרותי בתוכו מאנשיך
שומרים : ושטך יקרא עלינו : והייתי לך לעבד
מעלה מנחה כל הימים : וייטב הרבר בעיניו : כי
ירא פן תצא אש מטוניס ותאכל את כל ערי הים
הקרובות והרחוקות : ויאסוף כשלשים אלף איש
עושי מלחמה בכח חיל ספרדים : איטלקיים
ואשכנזים : ואלפים סוסים : וכלי מלחמה : ועפר
חשריפה : ובר ולחם ומזון לרוב : ויורידם הימה
באוניות : בספרד : ואיטאליאה : ויתן לחם צידה
לדרך :

חלק שני רכה

גם מלך פורטוגאל מלא את ידו וישלח גם
הוא ספינות אל הקיסר ואנשי חיל ואין
בושל במחניו: ותהיינה הספינות אשר הלכו מספרד
שלש מאות קטנות עם גדולות: מלבד מאה ספינות
אשר הלכו מאיטליאה: לא נראה כזה בימי טונ'ים
מאז היתה לנו:

ובארבה רוסה שמר את הדבר כי הנד הונד
לו כל הנעשה באיטליאה וספרד
דבר יום ביומו: ויאסוף גם הוא גם חיל גם פרשים
ערביים לרוב: מלבד ששת אלפים תונרמים אנשי
חיל אשר הביא: ותהי להם הלילה למשמר והיום
למלאכה: ויהיו לו כששת אלפי איש שבויים.
עושים הפירות סביב: ויבן בגוליטה. מצור ודיק
מעשה חושב: לירוא באבנים וכחצים ובאילים
המננחים: ויצא שמו למרחוק: כי הפליא גם הוא
להעזר עד כי חזק:

ותצאנה ספינות הקיסר מנינובה ושאר ערי
איטליאה בתחלת חדש אפריל

1535 רצה בשנת חמ'ש ושלשים וחמש מאות ואלף:
ותלכנה אל סארדיניאה: ויהי המארקוז דיל ואטמו
להם לראש: וישבו שם עד בא הקיסר והתקצח
נפש העם בדרך: כי היס היה הולך וסוער: וילך
אנדר'יאה דוריאה אל בארצ'לונה להשתחות אל

דברי הימים

הקיסר וישב שם כחדש ימים · ער האסף כל יתר
האוניות ואנשי הצבא ההולכים אתם :

ותבאנה אוניות הישמעאלים בימי ג'ינובת

לראות את ערות הארץ · וישבו

שבי · וישבו אל ארצם : גם האיש לואים פריס'ינדה

אשר סבב הברית בין הקיסר ובין מלך מונים נלכד

בשחיתותם כי מכרוהו הישמעאלים התלכו אתו :

לבארבה רוטה · ויתן אותו במשמר :

ויבקשו רבים משרי פלור'ינציאה מאת הקיסר

אחריו מות קלימ'ינטי · להסיר עול

אליס'אנדרודי מיד'יצי מעליהם : אשר שפך דמם

כמים · וישתרר עליהם · אשר לא כדת הברית

אשר כרתו אתם : וגם מהקרובים אליו וממשפחתם

בקשו הדבר הזה · ולא יכלו דברו לשלום :

וילכו לדבר אל הקיסר בהיותו בבארצ'ילונה ·

ולבקש מלפניו על העיר אשר היתה למס ער היום

חוז : ויאמר אליהם · אלכה ואשובה ואשר ישים

האלדים בפי אותו אשמור לדבר : ויסע גם החשמן

איפול'יטו די מיד'יצי ללכת לדבר אל הקיסר ולבקש

מלפניו על עמו : והי בהיותו באיטרי ויחלה וימות :

כי השקוהו סם המות בדבר אליס'אנדרודי הדוכוס

על אשר מלאו לבו ללכת :

וירדו הקיסר ואנד'ריאה דור'יאה ומיטב שרי

חלק שני רכט

ספרד י אשר נדבם לבם ללכת • חימה באוניות •
בסוף החדש חשלישי : וילכו אל עבר סארד'ניא •
ויבואו לקאלייארי בשלשה עשר יום לחדש יוניא •
הוא החדש הרביעי : ומצאו שם ספינות איטאליאה
וילך המארקיו דיל ואסמו שר צבא הקיס' להשתחוו
לפניו ולדבר אתו שם : ותבקע הים והיבשת לקול
האילים המננחים וחצוצרות התרועע • וישמחו יחדיו
ביום החוא : ויסעו משם האנשים • וילכו לימי מוניס
בחמשה עשר בו • והקול נשמע במוניס ותרעש
הארץ • כי נפל פחד הקיסר עליהם :

וירכב בארבת רוטה ברחובות קריה • וידבר
על לב אנשי העיר ושרי צבאותיו • ותחי
דוחם : כי חכם היה ואיש גבור חיל • במלחמות הים
והיבשת : והוא בן ששים ושש שנים • ולא מח עינו
מראות בכל אלה • ותהיינה ראשות ממלכתו שתי
אוניות משוטמות • ויהי יי אתו : ויהי איש מצליח
ופרא אדם • ידו בכל ויד כל בו עד היום : כי נסוגו
אחור ככבי שמיו והוא לא ידע :

ובששה עשר יום לחדש בו עלו הקיסר
ואנשיו היבשה בפורתו פארית
ויטו אוחליהם במנדל המים אשר אצל הגוליתת •
ולא חרץ להם כלב את לשונו : ויאמרו לו נבוני
טוב לנו לחלחם בגוליתת בראשונת מלכת העירה •

דברי הימים

פן תהיה עלינו המלחמה פניכ ואחור : ויצורו עליה
כחדש ימים : ויצאו אליהם התונרמים והערביים
רוכבי חרכש יום יום קלים כנמרים ומארויות גברו :
וילחמו אתם דבר יום ביומו : ויעשו אנשי הקיסר
חפירות סביב ולא יכלו לעבוד איהם : כי צדו צעדס
מלכת : וישליכו התונרמים אשר בגול'יטה אבנים
צדולות למחנת הקיסר ואל ספינותיו : ביום ובלילה
כל הימים תהם : עד כי נלאו מלהשליך ולא השחיתו
מהם כי אם מעט מזער לפי רבוי הסוללות : לקוצר
ידיעתם : או כי משמים נלחמו שעו עיניהם מראות :
ויורידו אנשי הקיסר מהספינות אילים שבעים
ממיטב אילי הנחוש אשר הביאו אתם
ויבנו גם הם דיק אצל הגול'יטה : ויצורו עליה ותבא
הגול'יטה במצור :

ויצאו מהגול'יטה כשש מאות תונרמים כלם
אנשים בשלשה ועשרים יום לחדש
חרביעי : ויפלו אל המקום אשר נטה שם אהלו
הקונמי מסארנה : ואנשיו האיטלקיים אשר אתו :
ויכוס ויכתוס וינוסו מנוסת חרב : לא עמדו כי י'
הדפם : וישאר הקונמי וכששים איש עמו : וידיו לא
אסורות נפגשו : ויתעללו בו ויסירו ראשו מעליו :
וישאוהו אתם : וישבו אל המצור שמחים וטובי לב
עם דגל אחד אשר בזוו : ולא נפקדו מהם כי אם
מתי

חלק שני רל

מתי מספר ושנים נתפשו חיים :
ויזוסיפו עוד לצאת בחמשה ועשרים בו בצחורי
כחום היום : ויפלו אל מקום הספרדים
והנם ישנים יעפים גם צנאים ונפשם בהם תתעטף :
ויכו מהם כשש מאות איש לפי חרב : כי התוגרמים
עם חרף נפשו למות הוא : ויכו הספרדים בסנורים
בעת ההיא : מרוח הסערה וחול הים אשר הפריח
אל פניהם . ויתנו עורף ולא פנים ויפלו חללים
ארצה :

ויבא מולי חאסין מלך טונים אל המחנת
בשלשים יום בו וכשלש מאות איש
עמו : וישלח הקיסר לקראתו מיטב השרים החיו
שם : ויכבדוהו מאד : וישתחו אל הקיסר ארצה -
ויתחנן לו לאמר ירעתוך בשם ותוספת על השמועה
מאד : כי כמלאך אלדים כן אדני הקיסר ואין חפץ
למלך כמוך היום לכבוש ממלכתו ועיירות ובתים
כי אין לבות מלכי האדמה כמוני : יטו א משמעתיך
היום ויעבדוך : ואנכי לא אהיה כאחד מהם ללחך
עפר רגליך כל הימים : לכן לא אשאל ממך אדני
הקיסר ולא אנסה גדולה או קטנה רק אעבודך בתום
לבבי ואתה תעשה עמדי חסד כי כאיש נבורתו ויען
הקיסר ויאמר אל תירא ולבבך אל ירך : כי גם לי
לב מלך כמוך : כעמד עמי היום חזת : אטח אתך

דברי הימים

חסד ואשיבך על כנך · רק הכסא יגדל : ויוסף
עוד הקיסר דבר אליו טובות ודברים נחומים · כי
נכמרו רחמיו עליו : ויצא מעם פניו ויביאותו
האהלה אשר נטה לו הקיסר וישם עליו משמר :
וארוחתו ארוחת תמיד · נתנה לו מאת הקיסר · כל
ימי היותו שם : ויתן לו הקיסר כסף וזהב · ויחלקם
אל שלש מאות האיש אשר באו אתו :

ואל יתר אנשיו ושריו הערביים אשר לא נמו
אחריו שלח לאמר : אל יסית אתכם
באר"ב רוס"ה · בדברו סרה על הקיסר : כי לבו
שלם אתנו · אותי ישיב על כני · ואיש את אלריו
כרצונו ידרוש · כי כשתיה הדת אין אונם : כן יסר
הקיסר אתי ומוצא שפתיו לא ישנה · רק כסאו יגדל
ממני · ואיש על מקומו יבא בשלום :

ויפלו עוד התונרמים אל מקום הספרדים
ביום הרביעי לחדש יוליאן ויכו בהם
מכה רבה : ויקחו דגל אחד · וגם לואים מינדיים
שר צבאם הוכח לפי חרב : וירדפו אחריהם וישבו
אל הנוליטה · ותבקע הארץ לקול האילים אשר
השליכו בשוכם מטוב לבב : ויתלו את הדגל על
החומת וראשו פונה ארצה · ויהי לערלים לחרפת :
וישימו שרי הקיסר את האילים המננחים
סביב לנוליטה · בארבעה עשר יום
לחדש ·

חלק שני רלא

לחדש תחמישי: וישפכו אליה סוללה ויכו חומותיה
מחבוקר ועד הצהרים • ותבקע הארץ לקולם: גם
האוניות הנדולות והקטנות מלאו את ידם וידו אבן
בה ממזרח וממערב • ותרעש הים והיבשה ויתגעשו
חומותיה • ויעל משאת העשן השמימה: והשמש
אסף ננהו: גם התורגמים מלאו את ידם כפעם
בפעם ויכו גם הם בספינות מכה רבה: ומספינותיהם
השליכו גם הם אבני קלע לרוב • אל מחנה הערלים
וימות ביום ההוא עם רב:

ויצאו אנשי הקיסר מן המחנה • בטרם כלות
האילים להפיל ובטרם שמעם הצוצרות
התרועה: ויקרבו אל הגוליתה • קלים כנמרים •
ומאריות נברו: ויעלו חומותיה ויבקעוה • ולא היה
לתוגרמוי תקומה ויתנו עורף • כי נפל פחד הסוללות
עליהם: ויקרע סגור לבם • לא נלחמו כפעם בפעם
ויניחו הגוליתה כאשר היא • וינוסו אל מונים בחרפה
ויכו הערלים בעת ההיא כל הנחשלים אחריהם: לא
החיו כל נשמה: ויפלו מהתוגרמים כשש מאות איש
במנפה ההיא: גם מהערלים נלכדו בשחיתותם כי
בתחבולה נלחמו • ויתנו אש בעפר השרפה ותאכל
את אשר עלו ראשונה • ותעל באשם השמימה:

ויצא בארבה רוטח בתלחמם להיות לחם
לעזרה • ועשרת אלפים איש עמו:

דברי הימים

וירא כי ברחו אנשי הנוליטה אשר היו כשלשת אפי
איש וישוב העירה טונים ודלתות העיר סגרו
ויתחזקו שם: ושלש מאות אילי הנחושת הניחו שמה
התונרמים: ובגדים וכלים לרוב: ויהיו לאנשי
הקיסר בעת ההיא: ושמונים ושלש ספינות משוטטו
ולא הצליחו רובן למלאכה ויציתו מהן אש לא חמל
עינם עליהן: היום ההוא היה חושך לבארבה רוסת
כי נסוגו אחור כוכבי שמי: והוא לא ידע:

ויהי לימים עוד ששה והקיסר הקריב מחנתו
העירה וששה מהאילים המננחים:

וימצאו שם באר מים ויצא העם לשתו ולא הניחום
השוטרים פן יקראם אסון: ויצא לקראתם הארדין
הוא בארבה רוסת בעם כבד וביד חזקה: וילחם
עמהם עם אילי הנחושת ובהצים ובקשת ולא קרב
זה אל זה כל היום ההוא: ולא יכלו עמוד אנשי
בארבה רוסת לרבו הסוללות ויתנו עורף וישובו
אחור והעיר טונים נבוכה ושלשה מהאילים הניחו
שם בחפזם ויקחום הערלים ואת התונרמי הנשאר
שם הכו רוכבי הסוסים לפי חרב:

וילך שם הקיסר כי בא השמש ולא רדף אחריהם
כי עיפו ענה הדרך כחם קצה נפשם בצמא
ולולי נלחם בהם בארבה רוסת לא נשאר מהם שריד
ופליט: כי לא היה לערלים כח לעמוד על רגלם קצו
רובם

חלק שני רלב

רובם בחייהם: ומי היוכל אלה להביא על מונים
עת פקודתה: כילו נתכנו עלילות:
אדין בארבת רוסה רעיונותי יבתלוניה וארכבתיה
דא לדאנקשן: ויהי לפנות בוקר ויצא
לראות באנשי העיר והצבא: וארת אשר בלבם
לעשות: ולאשר על ביתו צוה לאמר התיצב והכן
לך את בנדי ואת כלי על הנמלים: כי לא ידעתי
מה ילד יום: ויהי אך יצא יצא ויתן יי מורד בלב
שומרי המצודה לאמר בורח הוא: ונחנו מה כי
נשאר לנפול ביד אויבינו: ולהיות ללעג וקלס
בארצות הערלים האלה מבקשירעתנו: ויצאו גם
הם לא עמרו: ויניחו את המצודה כאשר היא כי
יראו לנפשם: עודם בין החומות: ויקס יי לבארבת
רוסה את הרעה מתוך ביתו: וילך אחד מעבריו
והוא נוצרי שהמיר דתו: אל בית הסוהר: מקום
אשר הערלים אסירי ארוניו אסורים שם: וכדיחי
ברזל גרע: ויאמר לאסורים צאו חנרו כלי מלחמה
למה תתמהמהו ואחיכם אנשי הקיסר שורת שתו
השערה והשומרים ברחו למו והיו כלא היו:
ויוציאם מבית כלא: וילחמו עם התורגמים אשר
לא שמעו בקול אחיהם בעצים ובאבנים: כי לא
נמצא אתם מנן ורומח ויכריחום מפניהם: ודלתי
המצודה סגרו:

דברי הימים

ויעלו על החומות ויתנו אות ויקראו יהי הקיסר
וירימו נס על החומה : וירוץ בארבה
רוסה בשומעו את השמועה הרעה הזאת וידבר על
לבם ולא אבו שמוע ויחרפוהו מעל החומה וידו
אבן בו : ויאחה בזקנו בראותו כי מן שמים נלחמו
וכי המלהמה אליו מבית ומחוץ ויזעק זעקה גדולה
ומרה : ויצא מתוך העיר עם כל מהנחו ולא ידע
הקיסר כי בורח הוא : וילך למסעיו העירה טנה
ומשם הלך אל עיר מלכותו אלגיר אל חמש עשרה
ספינותיו אשר היו לו שם : וירדפו אחריו ספינות
הקיסר ולא מצאוהו : גם בעיר לא נמצא משתי
בקר כי נפל פחד הערלים עליהם וימלטו ההרה :
וישלח הקיסר מאנשיו אל המצודה והשכויים
יצאו ברכוש גדול : ושאר אנשי הצבא
העמיד עד חצי היום פתח שער העיר עד ראותו מה
יעשה בה : וינסו רבים מיושבי העיר דרך המדבר
בראותם כי כלתה איהם הרעה : וימותו רבים בצמא
ודבים חכו הרודפים אחריהם לפי חרב ולא נמלך
על איש ואשה : ויתן הקיסר ביום המר ההוא
הוא יום אחד ועשרים לחדש יוליאן את טונים העיר
לשלל : ויהלקו שללה בקרבה : וחנשים נשכבו
ותצא חצי העיר בנולה : ובבית תפלתם הרנו
האשכנזים ואבד כששת אלף נפש אדם טף ונשים
לא חמל

חלק שני רלב

לא חמל עינם עליהם כי אכזרים הם ותאכל הרבם
בשר וחציהם מדם נשכרו :

גם היהודים אשר חיו שם לרוב : מהם
ברחו המדברה ומהם הוכו ביום אף יי'
לפי חרב . ומהם הלכו שבי לפני צר : וימכרום
לעבדים ולשפחות בארבע כנפות הארץ ובנאפולי
ובג'נובה פרו הקהלות כמאה וחמשים נפש וזכרה
להם יי' אלרי למובה :

ותנתן הרת בטונים מטעם הקיסר . בשלשת
ועשרים בו לצאת כל אנשי החיל
החוצה . ויעשו כן : וימליך הקיסר את מולי האסיף
למלך כבראשונה . ויהי לו למס עובר כל הימים :
הגוליטה לבדה נתנה ביד הקיסר . וישב בתוכה
למשמר כאלפים ספרדים . אחוזי חרב מלומדי
מלחמה . וישבו שם :

ביום ההוא יצאו הערלים השבוים אשר היו
שם לרוב . ביד רמה : ומיושבי העיר
הלכו שבי לפני צר כהם וכתם . מלכד רבוי החללים
אשר נפלו מבית ומחוץ . ותעל זעקת העיר השמימת
ויצו המלך ויטהרו העיר . כי חוסמת היא לעובדים
מדם הלל ושביה : וימותו גם מאנשי הקיסר לרוב
מאד במלחמה ההיא : כי רבים אכלה חרב . ורבים
כלה הזמן . ברעב ובצמא ובתחלואים אשר לא

דברי הימים

יכלו להרפא :

ויסע משם הקיסר עם ספינותיו ויבא אל

מיסֵינה בשלשים יום לחהש אוטֹוברי :

ויצאו גדולי העיר לקראתו ויכבדוהו מאד : ויצאו

לקראתו כומריו המלכות ויביאוהו העירה ותרעש

הארץ לקול האילים המננחים : ויואל לשלוח את

אנדרֵיאה דורֵיאה לאפֵריקה עיר ואם בבארבֵאריאה

להשיבה אל מלך טֹונים . כי גבולה היא ומארצה

תחשב : וילך האישי ולא יכול עשות מאומה

לזעף הים והמונו וישוב אחר : וישלחו לאוטֵיקה

היא ביסֵירטה כי היא לבדה נשארה לבֵארבה רוסה

מכל חבל המלכות התוא . גם בן מלך טֹונים הלך

עליה בעם כבוד וביד חזקה : ויראו התונרמים כי

אינן לאל ידם להצילה . ויסנירוה ביד בן המלך כי

בו בחרו מתתם אותם ביד ערלי הבשר ההם וישובו

הנוצרים אל ארצם :

וינקום בֵארבה רוסֵה את נקמתו . בשובו

אלגֵירֵה ומשפטיו עשה : וילך על

האי מנורֵיקה . אל עם שוקט ובוטח בעורמה : והעם

אשר בקרבה יושבים לבטח וילכדנה ויחרם כל עיר

מתים : ומיטב הנשים והטף שבו ויבוזו ככל אשר

אותה נפשם . והשאר חכו לפי חרב . ולא היה לחם

מושיע : ויקחו את השבי ואת המלקוח . וילכו

לדרך

חלק שני ר לר

לדרגכם אלג'ר'ה וישבו שם : הרצים יצאו
רחופים אל הקיסר לאמר כדבר הזה עשה בארבת
רוט'ה ויחר אליו מאד : גם באנשי החיל השבים
לאיט'אליאה היתה יד יי לחומם ולאברם : וימותו
מהם רבים בספינות בתחלואים אשר חלה יי בהם
מחוסר כל : ושבע מאורת אשכנזים וכמאתים
איט'אלקיים צללו כעופרת במים אדירים : כי נחג
יי את הים ברוח קדים עזה : ויניעם כשכור ותכמתם
בלע : והאוניה נשברה : ולא נצלו מתם כי אם
כש'לשים איש : ומוטב האילים אשר לקחו בנו ל'יטח
היו בספינת ההיא : וירדו במצולות כמו אבן : בחדש
חשמיני הוא חדש מרחשון רצו לפ'ק :

בסוף החדש התוא חלה פראנצישקו ספורצת
דוכוס מ'לאן את חוליו אשר מת בו :
ויאסוף אל עמיו : ובו ספו תמו הספורצישקי ל'א
נשאר מהם יורש עצר : וישאר הארנות א הקיסר
בעת התיא :

ויסע הקיסר ממיסינה ויבא עם ספינותיו
לנאפולי בשלשים לחדש נוב'מרי :
ויצאו לקראתו שרי העיר ויכבדוהו ויביאוהו העירה
ותרעש הים והיבשת לקול האילים : והתופים
וחצוצרות התרועעה : ויבא אל המצודה וישמח כל
עם הארץ : ויקראו בקול גדול יחי הקיסר לעולם :

וילכו יצאה האנשים אשר גורשו מפלודי נציאה א
 הקיסר בעודו בנאפולי בחדש העשירי
 והנם כמאתים איש : ויזעקו לפני אהה על אשר
 עשה אליסאנדרו הדוכוס כי השתרר עליהם אשר
 לא כרת גם השתרר : את דמם שפך כמים : ויבן
 לו מצודה : ויגבה בלבבו לאמר : מי יורידני ארץ :
 וישאלו מאתו להשיב יועצי פלודי נציאה כבראשונה
 ושופטיה ככתהלה כאשר נדר לעשות : וילך גם
 אליסאנדרו הדוכוס שמה : ויתיצבו האנשים אשר
 להם הרוב לפני הקיסר : וידבר על לבם בעת ההיא
 ויאמר להשיבם איש אל נחלתו : אך כי יהיה הדוכוס
 עליהם לראש : ולא שמעו בקולו : ויאמרו הלדעת
 במה נעבוד את הדוכוס באנו הנה : כי תדבר אלינו
 כדברים האלה : ויראו כי אין בפי הקיסר כרצונם
 ויצאו מאתו וילכו לדרכם :
 וילך הדוכוס אליסאנדרו דימדיצי יום יום
 לחשתחוות לבת הקיסר ויתעלצו שם :
 היא האשה אשר נדר הקיסר לקלימניטו האפיפיאור
 לתת לאליסאנדרו לאשה :
 ויתננה אליו הקיסר לאשה בימים ההם :
 וישכב עמה : ויעש משתה גדול :
 יהי לימים עוד ויסע משם אליסאנדרו וישב אל
 ארצו בשמחה :

חלק שני רלה

ויהי שלום בין פראנצ'ישקו מלך צרפת ובין
בארבה רוטה ויכרתו ברית שניהם :
וישלח מלאכים אל פראנצ'ישקו ותישכנה ספינותיו
במארש'יליאה עד שובם : ולכו אל ארצם : מאג'ה
נסע האר'אדין תוגרמת ויקבלהו כוליימאן בשמחת
ויעשחו שה צבאו :

וסול'וימאן גדל את אברהים באש'ה היוני צורר
היהודים וינשאתו מעל כל השרים
אשר אתו : ויתנשא בלבבו לאמר אני אמלוך ויהיו
דבריו עם הקיסר : ויחרוש על אדוניו רעה : ויודע
הדבר ויגידו למלך אחרי שובו מהכות ארת'חיל
הסופ'י : ויבוקש הדבר וימצא : ויהר לשול'וימאן
מאד וחמתו בערה בו : ויצו המלך בחמשה עשר
יום לחדש ואדר רצ'ו : בשנת ש'ש שלשים וחמש
וחמש מאות ואלף : ויורידוהו בדם שאולה :
ליהודים היתה אודה ושמחה : כי צורר היה מבטן
ובקש לעקור את הכל : לוליי שהיה לנו : ומשמים
נלחמו לו ויפול ארצה צדיק הוא י :

1536

ותפשע ג'ניכ'רה ברוכוס שאב'ויה ובדרת
האפיפיאור נטו גם הם אח' הלוט'רי
כאשר עשו אנשי איבר'נה בעת ההיא : ויתצו את
בתי הקדשים אשר קטרו שמת חכומרים : כי קצת
נפשם בעבודה היא : וישלח עליה הרוכוס אנשים

דברי הימים

לצבא ויאספו גם הם אנשי חיל ויהיו שרי איבירנה
והמלך להם לעזרה : ויחלישו את אנשי הדוכוס לפי
חרב וישבו הנשארים לאיטאליאה בחרפה ויקחו
המלך ושרי איבירנה את כל ערי הדוכוס אשר לו
מעבר להרים בימים ההם :

ויאסוף עוד המלך חיל גדול פרשים ואיש רגלי
וישלחם לאיטאליאה בחדש האביב :

ויפול פחדו על כל העמים נמוגו מפניו כל יושבי
הארץ ומנסניויר דאניבאו ומונטי ואן שרי צבאותיו
בעת ההיא : ויקחו את כל ערי השאבויה מיד הדוכוס
כקחת איש ברל אוזן : גם את טורין עיר מלכותו
לקחו ויחזקו ותהי להם עד היום הזה : ויצא
לקראתם אנטוניאו ליווא שר צבא הקיסר ויחן על
הנהר דורה ואנשיו מתי מספר בימים ההם : והי
לימים עוד וישלחו לו כשמנת אפים אשכנים לעזרה
ויפרוץ מחנהו מאד :

מטורין הלכו הצרפתי עד וירצ'לי וישבו אחור

כי בקש האפיפיאור להשלים על יד
חשמן לור'ינה ויתמהמהו ולא עשה מאומה : וילכו
אחריהם שרי צבאות הקיסר ויחנו אצל טורין לצ
הרחיקו והנהר בתוך : וישבו שם ימים רבים :

וישמע הקיסר את שמע פראנצישקו המלך
ויסע גם הוא מנאפולי בחדש האביב

ויתקבצו

חלק שני רלו

ויתקבצו אליו שרים רבים ונכבדים ויבואו עד
שערי רומה ויחנו שם : ויחי ביום החמישי לחדש
אפריל ויבואו העירה : ותבקע הארץ לקול האילים
חמננחים : ויבואו עד רחוב העיר : והאפיפיאור
פאולו יושב על הכסא על מזוות היכל אלדיהם :
וירד האפיפיאור לקראתו וישתחו איז הקיסר ויואל
לישקרנלו : וישתחו גם פאולו ארצה ויחבקו :
ויבואו גם שניהם אל הבמה פנימה וישתחו לאדיתם
ויצאו החוצה : וילכו אל הבירה וישתחו איש לאחיו
ויסורו החדרה : וישב שם הקיסר ימים אחדים :
ויהי היום וירבה הקיסר דבר אל האפיפיאור וחשמנו
לאמר : אתם ראיתם את אשר עשיתי בטונ'ים כי
קנאתי בהוללים : והמלך הזה ימנעני מהסתפח
עוד במלחמת שונאי דתנו : כאשר היה עם לבני :
ישפוט אלדי בני זבינו היום : ויתן לאיש כדרכיו
וכפרים מעלליו : ועתה אלכה נא ואראה מה יהיו
חלומותיו : והאלדים הטוב בעיניו יעשה : ויכבדוהו
פאולו וחשמנו ויברכוהו וילך מאתם בשלום :
וילך למסעיו עד סיא'נה : ויבא העירה בשלשה
ועשרים לחדש השני הוא חדש אפריל :
ויכבדוהו שרי העיר מאד : ולא ארכו לו שם הימים :
ויסע משם וילך אל פלור'ינציאה בשמנה ועשרים בו
ויכבדוהו הדוכוס ויושבי העיר מאד ותהעש הארץ

דברי הימים

לקול האילים וחצוצרות התרועה : ויסע משם וילך
ללוקה . ויצאו לקראתו טובי העיר ויביאוהו העירה
בשמחה ביום השמיני לחדש מאיו . וישמח כל

העם מאד :

ויגרש אינר'יקו מלך אינלאטירה את אשתו

קאט'ריתה מאראגונה ויקח ארת אנה

בולוניא לו לאשה : ויהי כהיותם בגראמאזי בחדש

מאיו שמחים וטובי לב . ויעבור עליו רוח קנאה

וישנאה : וילך מאתם ללונדרים עיר מלכותו ויצו

ויתנו את אחיה ואת מרעהו במשמר וגם לנראמאזי

שלח לאמר : תנו אנה המלכה במשמר ויעשו כן :

ויהרד כל העם מאד : ויהי לימים עוד ויביאוהו

ללונדרים ויעלות אל המצודה ויתנו עליה משמר :

ויהי היום ויסורו ראשם מעליהם וימותו גם שלשתם

ביום אחד וחמת המלך שככה :

וישמע שר צבא המלך כי בא הקיסר . וירכס

על סוס וילך לדבר למלך וימצאהו

בליאון . וידבר עמו שם : ויסע משם המלך וילך

לאביניון וישב שם ימים רבים :

ויסע הקיסר מלוקה ביום העשירי לחדש מאיו

וילך למסעיו עד אסטמי עיר קצה פיאמונמי

וישב שם : ויאסוף גם חיל גם פרשים : ספרדים

ואשכנזים ואיטאלקיים . ויפרוץ מחנהו מאד ויצאו

השדה

חלק שני רלו

השדה : והצרפתים נאספו אל הערים הבצורות
כי לא יכלו עמוד לפניתם כי רבו מאד : ויצורו
אנשי הקיסר על טורין : וגם את חומות פושאן הכו
ימים רבים : שמה אשמי נועצו הקיסר ושריו ועל
מלך צרפת ברית יכרותו להלחם עמו בים וביבשת
ותלכנה ספינותיו אל עבר פרובינציאה : והימים
ימי בכורי ענבים :

ויקצפו רבים מאנשי טוניס במלכם וישלחו
להניד לתוגרמים להביאם העירה :
ויבואו האנשים ועמחם כאלפים ערביים שולפי חרב
ויהי כבואם והנה כארבע מאות ערביים מיושבי
חאהלים נטושים על פני השדה לפנות ערב ונשיהם
וטפם וכל קנינם אתם יושבים לבטח : ויקראו בקול
גדול ויפלו עליהם פתאום : וינוסו הערביים ההרה :
דיניהו את הנשים ואת הטף ואהלים כאשר חמה
ותהיינה שבי לפני צר : ותעל צעקתם השמימה :

ויהי באשמורת התכונה : ויאמרו איש אל רעהו אן
נוליד חרפתנו : ואיך נשא פנינו לעיני בני עמונו כיום
מחר : ועתה אל ירך לבינו נבחרת מות מחיים :
ונפלה אל המחנה הזה : ואם יחיינו האלרים נחית
ואם ימיתנו ומתנו : כי המלחמה לאדים היא : ויקומו
כלם כאיש אחד : וילכו בקצה המחנה והנם שמחים
יושבים לבטח : ויכוס ויכתום ויחלישום לפי חרב :

דברי הימים

ויקחו את כל השלל מידם : ואת ראשי חמתים
 במנפה הביאו העירה על הנמלים בשמחה : אז בנו
 בטונים מגדל ויהיו ראשיהם לאבן ופניהם החוצה
 לאות לבני מרי עד היום הזה : ואת האנשים שחיו
 בקושרים המית המלך ובתיהם לארץ הפיל : וישלח
 אל הקיסר אחד מעבדיו בהיותו באשטי וישאל
 ממנו אנשי חיל כי ירא לנפשו ולא שמעו בקולו
 מפני מלחמות איטאליאה וישוב העבד אל ארצו :
ויסב פראנציסקו מארקיו שאלוצי ארת
 לבו אחורנית ויתחזק בקיסר : וימס
 לב הצרפתים ויהי למים : ויאמרו הצרפתים נתנת
 ראש כי מכרנו הצר הלזה והיתח נפשנו לשלל :
 ויסגרו את פושאן אל הקיסר ויכרתו להם ברית :
 וילכו ומיטב הסוסים הניהו שמה כי כן התנו ביניהם :
ויבו הקיסר בעיניו לשלוח יד בטורין לבדה
 וישם א המדבר פניו ויעבור א פרובינציה
 בעם כבד וכיבד חזקה : גם על טורין השיג מאנשי
 צבאותיו והמארקיו ממארניואן שר צבאו ותהי
 המלחמה חזקה בפיאמונטי בשנה ההיא :
וילכו צבאות הקיסר אל נבולי פרובינציה
 וילחמו על אנטיבו ויפלו מהם ארצה
 כמאה וחמשים איש מלבד המוכים אשר היו לרוב :
 גם מאנשי הספינות אשר הסבו עליה דרך הים מתו
 במנפה

חלק שני דלח

במנפה ההיא : כי מלאו את ידם אנשי העיר זידו
אכן בם לא חמל עינם עליהם : ויהי לימים עוד
ויסגירוה אל אנשי הקיסר כי כלתה אליהם הרעה
ותהי להם נפשם לשלל :

ויצאו מאנשי הצבא אשר במורין אל עיר
קטנה הקרובה אליהם בשלשה
עשר יום לחדש יוליאן הוא החדש החמישי וימצאו
שם מאתים יונים רוכבי הדכש ויקחום כאיש
אחד פתאום ויריצום מתוך העיר ערומים ולא
יתבוששו :

ויעש המלך פראנציסקו את הקונמי גווידו
ראננון שר צבאו באימפליאה בימים
ההם : והקונמי גאליאומו פיקו ומונסניוור די טים
בתוך חמיראנדולה בשם המלך בעת ההיא : וילך
הקונמי יואן טומאסו בן פראנציסקו פיקו בשם
הקיסר בגבולי חמיראנדולה ושבע אלפי איש
וחמש מאות איש אשכנזים וחמש מאות איטלקיים
עמו : וישרפו מנדישו ועד קמה ועד כרם זית וישבו
שם ימים אהדים : ויסעו משם וילכו מורינה אשר
המארקיו ממארינייאן חונה שם ויפרוץ מחנתו מאד
וילך מארקו אנטוניאו די קושאן בדבר משנה
המלך לשאביליאן כי שמעו כי שם
אילי הנחשת אשר הניחו בפושאן ואלף וחמש

דברי הימים

מאות איש עמו : וילחמו אליה ולא יכלו לה : ויראו
והנה שם בית מלאה חניותות וכלי מלחמה : ויתנות
לשרפה מאכולת אש : וישלח המארקז ממאריניאן
אפים איש וישימו להם מארב : וחם לא ידעו מאומה
ויהי בשובם טוריה ויפלו עליה פתאום ויערכו אתם
מלחמה : ויפלו אנשי המארקז ממאריניאן לפני
אנשי המלך חללים ארצה . וגם מארקו שר הצבא
נפל שדוד במגפה ההיא : ויקחו אנשי המלך חמשה
רגלים ביום ההוא : וישבו טוריה אך לא בשמחה
כי נפל שר צבאם ארצה :

וילך חקיסר למסעיו עד אזאיש עיר זאם
בפרובינציאה ותקצר נפש העם בדרך
וימותו מאנשיו לאלפים ברעב ובצמא ובתחלואים :
ובחוסר כל : מעטים היו חללי חרב : ולא היתה
קריה אשר שגבה ממנו : כי נפל פחדו עליהם וינצלו
הערים וינוסו מרם בואם : לא נשאר מאומה כי אם
הערים החרבות : כי כן צוה להם מטעם המלך :
ויצא פראנציסקו המלך לקראתו בעם כבד
וביד חזקה : ויטו אחליהם מעבר לנחר
רינו : וישבו באביניון ונכוליה כחדש ימים :
ויחלה חבן הבכור אשר למלך : כי השקהו
כוס התרעלה אחד מעבדיו : וימות
ויאסוף אל עמיו ויבך אותו אביו : ויגדל הכאב מאד
מאנה

חלק שני רלט

טאמא הנחם נפשו : וימלך בדאלפינאטו אינריקז
אחיו השני תחתיו : ואת בן הכליעל אשר מלאו
לבו לעשות כן הורידו כרם שאולה :

גם אנטוניאו ליווא שר צבא הקיסר סגר את
יומו כהיותם באזיאיש ויתעצב הקיסר
מאד : כי כדבר איש האלדים היתה עצתו במלחמה
בימים החם :

ויקצפו הקונטידי אר'קו והקונטי די לינקאשטו
במלכם מלך אינגלאמירה . ויאספו
אנשי חיל ופרשים וילכו לקראתו : ויצא גם המלך
השרה ביד חזקה . ויערכו מלחמה בחדש אנושטו
הוא החדש הששי : וינפזו אנשי המלך ויפלו חללים
ארצה . והמלך גם ברנליו וישוב ללונדריס עיר
מלכותו בחרפה :

דיצודו אנשי הקיסר על מארסיליאה בהיותו
באזא'ים ויכלו בהבלימיהם בימי החם
באו אל המיראנדולה . הקונטי נווידו ראננון ואחד
משרי צרפת יומצאו שם את הארון קאזיינו נונזאנת
וציסאר פראנוסו : ויאספו אנשי חיל לרוב לבא
בעזרת המלך ויתנו את שכרם . ויסעו משם האנשים
ויבואו ער שערי ניונבה כאשר יראה הנשר ועמהם
כעשרת אלפים איש מלכד הפרשים : וילחמו
אליה בתשעה ועשרים יום לחדש אנושטו . בליל

דברי הימים

סם חמישי * ולא יכלו לה נכזבה תוחלתם :
כי סגרו דלתותיה חוקו חומותיה ובתוכה כשלשת
אפי איש רגלי אשכנזים ואיטלקיים ויצילוה מידם
בעת ההיא :

וירדפו אחריהם צבאות הקיסר להיות לגיבובת
לעזרה : וימס לבם ויתנו ראש ויעלו
מעליה : וישבו אחור : וילכו למסעיהם מורנית
ויעברו את הנהר טאנארו בארבעה לחדש סיטימרי
ותחזקיד אנשי המלך בפיאמונטי בימים ההם : ויהי
ממחרת וילכו לקארנייאן ויצו הקונטי נווידו וילחמו
אליה : וישפכו עליה סוללה : ויראו כי אין לאל ידם
להצילת : ויצאו אליהם לשלום : ויכרתו לחם ברית
וילכו לדרכם : וימצאו שם כשלשת אלפים סאות
קמה וישלחות מורנית וישמח כל עם הארץ כי רעבי
היו : ויסעו משם וילכו לקראמיניולה וילכדוה
וישבו שם :

ותן הקונטי נווידו לאנשי הצבא את שכרם
וילך פינארולה : וישלח מאנשיו אל קיר
ויבואו העירה בשלום : כי נפל פחדו עליהם :
וישלח את הארון ציזאר פראנוסו לראקונים ואלף
איש רגלי ומאתים פרשים עמו : ובתוכה ששה רגלי
איטלקיים בעת ההיא : וילחמו אליה באשמורת
הבוקר וילכדוה ביד חזקה : ויפלו רבים לפי הרב
ושרי

חלק שני רמ

ושרי הצבא נתפשו חיים : וישלח גם אל סאביליאן
וילכדוהו וישם בתוכה משמר : ולא יצאו איהם אנשי
הקיסר : כי מתי מספר היו : ויאספו אל הערים
הבצורות וידמו שם :

אז הלכו עבדי המלך עם שתים עשרה ספינותיו
אל ג'ירה ויתחברו עם שש ספינות בארבת
רוסה : כי שלם ביניהם : וילכו לאויצ'ה אי המלח
אשר לקיסר : וישוסו את ערי הפרזי וישרפון באש
ותנצל העיר מידם כי בצורה היא : ויסעו משם וילכו
למא'וריקה וישרפו גם שם עיר קמנה ואת כל הילם
וקנינם בזו : ולא היה להם מושיע : גם אל עבר
בארצ'ילונה הלכו האנשים : וישרפו שם עיר קמנה
וארץ שללה לקחו : ושתי אונות ספרד נלכדו
בשחיתותם ותהי האחת לתוגרמים כי חלק כחלק
יאכלו :

וישובו הקיסר ושריו מפרוב'נציאה מבלי

חפץ : כי נסוגו אחור ככבי שמוי :
ויהי מדי עוברם והנה מנרל גבוה בפתח עיני ובתוכו
כשנים עשר איש מעמי הארץ : ויחרפו את הקיסר
ואת אנשיו : וידו אבן בם : ויחר אף הקיסר ויצו
ויסובו אליהם : את האילים המנגחים : וילכדום
ויתלום בעץ לאות לבני מדי :

ויבא הקיסר ג'ינב'אתה בעשתי עשר יום

1536 לחדש אב ומוכרי רצו בשנת שש ושלישים וחמש
מאות ואלף וישב שם כחדשימים : ויתר פליטת
צבאותיו הנשארו מהרעב והצמא והתחלואי הרעים
אשר שלח בהם ה' עברו ההרים וילכו דרך ארביננה
אל עבר פיאמונטי : אל המקומו אשר צבאות המלך
חונים שם : ותהי המלחמה חזקה ביניהם בעת ההיא
בשבת הקיסר בנינובח הלכו צבאותיו על קיר ויכרו
חומותיה : ומקצתה לארץ הפילו : וישמע קולם
למרחוק : ולא מלאם לבם ללכת להלחם העירה
וישובו אהור בחרפה :

ואת חשמן טריאולציאו שלח האפיפיאור צרפתה
להשלים ביניהם ולא שמע המלך לקולו :
כי נפשו מרה לו על הקיסר : ולא שת לבו לדבריו
וישוב אל אדונו בחדש התשיעי :

ותהי המלחמה חזקה בפיקאדיאה בדבר
הקיסר : וראה המלך כל איש גבור
כל בן חיל וישלחם שמה לעזרה : ויחפו גם הוא
ללכת כי שות שתו אנשי הפיאנדרה בנבוליו ויהי
להם למושיע :

ובכל זאת לא שב אפו ועוד ירו נטויה באיטאליה
וישלח גם רכב גם פרשים וישבו בטורין
ונבוליה עד חדש האביב :

ויהי שלום בין המלך פראנציסקו ובין סוליימאן
התוגר

חלק שני רמא

התוגר ויכרתו ברירת שניהם וישלחו איש לרעהו
מנחה :

וירד הקיסר הימה באוניות בחמשה עשר יום
לחדש נובימרי ביום הרביעי • וילך לוא
ארצו : ושלוש מאוניותיו הגדולות צללו כעופרת •
וימות עליהן עם רב • מלבד הסוסים והפרדים אשר
היו לקיסר ושריו עליהן :

ויתן הקיסר את מונפיִראטו לדוכוס מאנמִואה
כילמארנִאריטה אשתו משפט הירושה :

ויסע מניִטובה בדבר הקיסר בשבעה עשר יום לחדש
התשיעי • הוא היום הששי • ללכת לקאזאל • כי
ראש המונפיִראטו היא • וילך למסעיו עד שאן
סאלבאטור • וילן שם בלילה ההוא : ואנשים שלה
לפניו להורות קאזאל • ויחנו שם : ויצא ויאן
גוליאִילמו ביאנדרו איש הבליעל ויקר את מונסִניור
די בוריִשר צבא המלך ויביאוהו קאזאל באישון
הלילה בשנים ועשרים בו : ותהום כל העיר עליהם
ויחנו את היהודים לשלל • ואנשי הדוכוס נתפשו •
רנע שודדו אהליהם :

וישמע המרקיז דיל ואשטו שר צבא הקיסר
ויחר אפו מאד • והוא עומד באשמי
בעת ההיא : ויאסוף מחנהו ויחפו ללכת קאשאן
ויבא אל המצודה : וישמעו הצרפתים ויבנו סביב

לה דיק ויתחזקו שם : ויצאו הספרדים מן המצודה
 וילחמו אתם בתוך העיר : ויפלו הצרפתים לפניהם
 לפי חרב : והעיר קאזאל נבוכה : ויסגירנה האדים
 בידם ויתנוה לשלל והאנשי והנשים נתפשו : נחפשו
 נבעו מצפוניהם ומעשים אשר לא יעשו עשו בתוכה
 ולא היה מידם מציל ביום אף יי : גם היהודים היו
 לשלל שנית : וילכו מהם שבי ויתנו פדיון נפשם :
 יתר הצרפתים אכלו הספרדים : ראה יי וחביטה למי
 עוללת כח : ויברח מונסיניור די בורי מפניהם :
 וירדפו אחריו ויתפשוהו חי : והנשאריו הלכו לדרכס
 לא הביטו אחריהם : פן תדבקם הרעה : והדוכוס
 בא העירה : ויהי להם לרועה : על אפם ועל חמתם
 עד היום הזה :

ויקנא לורניצו די מיריצי לארצו : ויחרוש על
 אליסאנדרו הדוכוס רעה כל חימים :
 והוא לא שונא לו ולא מבקש רעתו : וילכו שניהם
 יחדיו יום יום ויתעלצו באהבים : ויבטח בו הדוכוס
 ויאהבהו מאד : בימים ההם חשקה נפש הדוכוס
 באחת מנשי העיר : וילכו שניהם יחדיו באישון לילה
 וילכו בחוצות פלורניציאה כל הלילה : ויביאחו
 לורניצו די מיריצי אל ביתו : ויסר איסאנדרו החדרה
 לבטח : ויפשוט שריונו וישכב על המטה : וישלח
 לורניצו משרתיו החוצה ויבא החדרה : וישכ על
 המטה

חלק שני רמב

המטה: ויאמר הדוכוס האתה זה אחי לורינצו ויאמר
 אני: ויקרב הלום ויסר את מסך המטה: וידקרהו
 בחרב: ויאחוז הדוכוס המר הזה את אצבע לורינצו
 בשניו: ויעוף וימות: ויטמנתו לורינצו ויצא החוצה
 והדלת סגרה אחריו: וילך ויקרא בשערי נדובי העיר
 לאמר פרקתי את עול אליס אנדרו מעליכם: ולג
 שמעו אליו כי נפל תרדימה עליהם: וירא כי אין
 איש: וירא לנפשו וירכב על סוס ויצא דרך שער
 העיר: וילך לדרכו ויניציאה: כי לאשר על ביתו
 צוה הדוכוס לפני מותו לאמר ככל אשר יאמר לכם
 לורינצו תעשו כי אחי הוא: ויהי בראות אנשי הדוכוס
 כי בושש לבא וילכו אל הבירה לראורת אולי שב
 הכיתה בדרך אחרת: ולא מצאוהו ותצא נפשם:
 וישבו ביתה לורינצו בחפזון ויקראו ואי עונה ויפילו
 דלתותיה ארצה: ויבואו פנימח: והנה אין שם איש
 וקול אדם: וילכו החדרה: וימצאו את הדוכוס על
 המטה נופל מת: ויוציאוהו החוצה: ותהום כל העיר:
 וידבר לורינצו די מדיצי עם פיליפו סטרוציאו
 בויניציאה על דבר הדוכוס אשר הרג
 וישמח פיליפו ויכבדהו מאד: ויחפו פיליפו וירק
 את חניכיו: ויבא בולוניא: ויאסוף כאלפים איש
 מלבר האנשים אשר נדרשו מפלורינציאת: ויהי
 דוברטו בנו עליהם לראש: ונסחשמני פלורינציאה

נסעו מדומה ויאכפו גם הם אנשי חיל ויבואו עד
 קורטונה כי שם פיליפו ויחננו שם: ויראו אנשי
 פלורנציאה ויכתבו אל החשמנים לאמר כל אשר
 תאמרו אלינו נעשה: דקאל יבואו האנשים מרי
 הלבב העירה פן ישפכו בתוכה דם נקי: וייטב הרבר
 בעיניהם ויאמרו אל רוברטו סטרוציאו: וא הנלוים
 אליו שבו לכם פה עד בואינו העירה: ויעשו כן
 וילכו החשמנים העירה: ויכבדום מאד: וידברו
 אתם בערמה: ויבא אליס אנדרו וויטלו שר צבא
 הדוכוס המת העירה: ויתקבצו מאתביו ויבחרו
 בקוסמו די מדיצי לרועה: ואל החשמנים דברו
 לאמר ככל אשר ייטב בעיניכם נעשה: אך לא יבואו
 מרי הלבב העירה: למה ישפכו דם נקי:

יהי ליומים עוד שנים הוא היום השמיני לחדש

זינאר בשנת שבוע שלשים וחמש מאות

i 537

ואלף: וישוב אנדריאה דוריאנה מספרד וכאלפים

איש ספרדים עמו: וישמע את חנעשה בפלורנציאה

וישלחם שמה לשמור העיר בשם הקיסר: וימליכו

את קוזמו די מדיצי בן יואנין: עליהם לרוכוס

ותשקוט הארץ: ויראו החשמנים כי התלו בם

וישובו לדומה בחרפה: ופיליפו שטרוציאו ובנו

והאנשים מרי הלבב אשר אתם הלכו נעים ונדים

אנה ואנה:

ואליס אנדרו

הלך שני רמג

ואליס אנדרו וויטלוי הלך אל המצודה
וידבר עם הפקיד אשר שם
בערמה לאמר : בשם קוזמו הרוכוס והקיסר
שולחתי הנה ויקחנת מידו ביום ההוא ולאנתנה
לרוכוס :

וישלח הקנטי נווידו ראננון שר צבא המלך
אשר בפיאמונטי את אנטוניאו טוריוזאנו
על מצורת קאריו וכאלפים איש עמו : וישלח
המארקיו דיל וואשטונגם הוא את מארקיו שאלוצי
ואת אנשיו ויבואו גם שניהם העירה : ויערכו שם
מלחמה וגם אנשי המצודה נלחמו אתם : ותהי
המלחמה על הצרפתים פנים ואחור : ויפלו אנשי
אנטוניאו טוריוזאנו חללים ארצה כי נלחמו אתם
מבית ומחוץ ויתנו עורף כיי הדפס :

ויאסף עור אנטוניאו טוריוזאנו אנשי חיל וישוב
לקאריו ובתוכה כמאת ספרדים
אנשי מלהמה בעת החיא : ויקרבו אנשיו העירה
וילכדוה ויכו את כל אנשי המלחמה לפי חרב אז
אסף אנטוניאו את חרפתו :

ותהי מצודת קארמניולה לצרפתים בערת
החיא : וילכו עליו פראנצישקו מארקיו
סאלוצי וציזאר דנאפולי ויצורו עליה ימים אחרים
ויקרבו אל המצודה להקים אילי הנחושת ויורו

דברי הימים

המורים ויורידו את מארקיו שאלוצי בדם שאולה:
ויתר להם מאוד ויקימו האילים ויכו חומותיה עד
רדת וילחמו אליה וילכדוה: ואת שר הצבא אשר
בתוכה תלו על העץ. ויתר האנשים שולחו אל
האוניות לעברים הימה:

וישלח הקונטי נוידו ראנגון על בריקראשקו
כאלף וחמש איש. ושנים מתאילים
חמננחים: וילכו שם ויקראו להם לשלום ויכרתו
להם ברית. ויבואו העירה בחדש האביב: גם על
בארנים שלח הקונטי נוידו ראנגון וילכדוה וישימו
בתוכה משמר:

ותהי חמלחמה חזקה גם בנבולי הפיאנדרה
והפיקארדיאה בימים ההם: וישלח שם
חמלך את צבאותיו. והי מונסיניור סאן פולו עליהם
לראש: וילכדו את קונטיס ואת איליריס. וישימו
בתוכן משמר: וגם ארת חירין. נתן יי ביר המלך
בחדש אפריל. והיא בצורה מאד. ויכרתו להם
ברית: ויהיו למלך שם אלף פרשים ושבעת אלפים
אשכנזים ושמונה אלף איש משאר לשונות חגוים.
כל אלה אנשי מלחמה:

ויקחו אחרי כן מידו אנשי הקיסר את שאן פולו
העיר אשר על הגבול. וחמלחמה שקטה
כי השלימו ביניהם:

ויאסוף

חלק שני רמד

ויאסוף סולוימאן יורדי חים באוניות • ואנשי
מלחמה לרוב ויואל לעבוד לאימליא
בימים החם • ויפול פחדו על כל העמים וימס לבב
בעלי גיטובה • ויחזקו חומותיה סביב • גם בעלי
ויניציאה בחרו להם אנשי חיל • וישלחום בספינות
המשוטטות אקורפו • ויהי ירולאמו די פיזארו עליהם
לראש : גם לקאטרו שלחו אנשי חיל וספינות
המשוטטות ויבחרו ביואן ויטורי וישימוהו עליהם
לראש :

וישלח סולוימאן ספינותיו א הוילונה • ותעבורנ
לפני אוניות ויניציאה • ויקראו אליהן
לשלו ותלכנ לדרכם : ויבוא גם הוא שמה למסעיו
בעם כבר וביד חזקה • וישלח את אנשיו אל ארץ
הצימירה • ויערכו שם מלחמה • ויפלו מאנשיו רבים
חללים ארצה כי אנשי הצימירה אלבינסי חם הרריים
אנשי מלחמה וארצם מלאה מערות לא יכלו לחם •
וישובו אל הוילונה בחרפה :

ויעש אנדריאה דוריאה דגליו ומלבושו כתוגרמי
וכצרפתים לגנוב לב רואיו • וילך למיסינה
בחדש הרביעי רצו • ויסע ממיסינה עם אונו תאפינו
ומאלטה • בשבעה לחדש יוליאן • ובעשתי עשר בו
באו אוניות התוגר אל הוילונה והנס כשלש מאות
וחמישים ותלכנה לדרכם • וירדוף אחריהן לילה

דברי הימים

ויעבור אל הציפאלוניה וימצא עשר אוניות
מהנחשלות אחריהם בארבעה עשר יום לחדש
החמישי ועליהן בר ולחם ובגדים ובשמים וכשלש
מאות ערביים ותוגרמים מתי מספר ולא נלחמו
אתו כי נפל פחדו עליהם ויקחם ויעבירם אפינותיו
ואת הכפינות שרף באש אצל קורפו וילך לדרך
ויסוב ויעבור והנה שם חמישים אוניות משוטטות
מהתוגרמים ולא אמרו אליו מאומה כי לא ידעו
הדבר הזה ולא הוגר אליהם:

גם לאונגריאת שלח סוליימאן אנשי חיל ויצא שר
צבא פירדינאנדרו לקראתם ביד חזקה ויזורו
התוגרמי אחר וירדוף אחריהם קאציאניר שר הצבא
כארבעים מיל ויעבור את הנחר עם האילי המננחים
ויאמרו התוגרמים זה עת לשחוק כי נתנם האלהים
בידינו: ויתנו ראש וישבו אחר וינוסו הערלים
מפניהם ויניחו את האילים המננחים ויתנו
עורף ולא פנים שתו קובעת כוס המת יי כי בא עת
פקודתם ויפלו לפני אויביהם בחרב:

ויוסף עוד פראנציוסקו מלך צרפת לאסוף אנשי
חיל וישלחם לאיטליאה בנבולי אסמי
בחדש החמישי ויצא לקראתם המרקיס דיל ואסמו
וישבו תחתם במחנה ימים אחדים ולא קרב זה אל
זה בימים ההם:

וילונו

חלק שני רמה

וילנו חלק מהספרדים כחיותם בפוירין
על המארקין דיל וואשטו לאמרמה
נאכל : כסף אין נתן לעבדיך ולנו אין כל בלתי אם
צויתנו : טובים היו חללי חרב : למה נמות נגדך
ברעב : וימרו בו : ויתנו ראש ויצאו מן המחנה :
וחנם כאלפים איש כלם אנשים וילכו לוואלינצה :
וישבו שם כחדש ימים : וישלח לדבר על לבם
השכם ושלוח : ויתן את שכרם וישבו אל המחנה
ביום החמישי לחדש אנושטו וישבו הצרפתי אחור :
וילך ציטאר די נאפתי אשר צבא הקיסר אל
טורין באישון לילה בימים ההם בנפול
תרדמה על אנשים הלך טורינה : וכאלף וחמש
מאות איש עמו : ויעלו על החומת החיצונה כשודדי
לילה : ויכו השומרים : ואל העיר לא באו כי נשמע
קולם : ויקומו שומרי העיר וישפכו עליהם סוללות
ויגרשום וישבו אחור בחרפה :

ותבאנה חמש עשרה ספינות משוטטות נושאות
תונרמים מארץ המזרח בחדש התוא
חוא החדש החמישי : ויוגר לאנדריאה דוריאה :
וירדוף אחריהן לילה : בשלשים ושמנה משוטטות
ולא ראוהו כי הסיר הנרות : וישגם בימי קורפו :
ויצו לאנשיו וישבו תחתם ער שוב רוחם אליהם כי
ציפו : ויקומו משם והתנת התונרמים באים לקראתם

זיכרם אנדר'יאה דור'יאה והם לא הכירוהו כי בחשך
 ילכו : ויהי בסוף תאשמורת השלישית ויתקעו
 בחצוצרות ויתנו אות מלחמה : ויקראו בקול גדול
 ויתנו אש באילים ותעל עשנם תשמימה : ויאמרו
 התונרמים תמות נפשנו עמהם : וי' הטוב בעיניו
 יעשה כי המלחמה לאלדים היא ויערכו שם מלחמה
 ויפלו רובם לפי חרב . כי עם חרף נפשו למות הוא :
 גם מחערלים נפלו לרוב מאד לפי חרב במנפה
 חתיא : ויקח אנדר'יאה דור'יאה את מבחר האוניות
 ואשר לא הצליחו למלאכה השליך במצולות כמו
 אבן : ויסוב ויעבור וישוב אל מיסינה לרפאורת
 המוכים כי רבו במלחמה החייה :

בימים ההם בחיות המארק'יז דיל וואטמו שר
 צבא הקיסר באשטי הלכו הצרפתים
 על בושקה ויצורו עליה ובתוכה חמישים איש
 אנשי מלחמה : וילחמו אליה ולא יכלו לה ויפלו
 רבים ארצה וישובו אחור בהרפת : וישמע שר צבא
 המלך : ויסוב ויעבור וילך לאלבה עיר קצת
 מונפיראטו וילכדנה וישם בתוכה משמר :

ויאספו פיליפו סטרוציאו והאנשים אשר
 חדיחו מפלורניציאת אשר אתו
 במיראנרולה כשלשת אלפי איש . כי נכספו אל
 ארצם : ובבולוניא נאספו אתם כאלף איש כל את
 שולפי

חלק שני רמז

שולפי חרב : ויתמהמהו אנשי חמורא־נרולה ללכת
כי חמטיר יי עליהם כל היום ההוא וכל הלילה סגר
עליהם הדרך : ויחפו פיליפו ללכת עם הנמצאים
אתו כבולונייא טרם בואם כי נכסף אל ביתו :
ויעלו מהם כמאתים איש אל מונטי מירלו אל שדה
אחוזת בארטולומי וואלורי אחד מהשרים אשר אתו
כי גדול בארטולומי בעיני עם הארץ ויבואו רבים
מאנשי פלורניציאה לבקרו מהנמצאים שמה בשדה
אחוזתם : וגם מעמי הארץ התיא נלוו אליהם ויראו
יושבי פלורניציאה מאד וישמע הדוכוס קוזמו כי מתי
מספר היו ויאמר נצא איהם ונראה מה יהיו חלומתם :
ויצו ויצא אליסאנדרו וויטילו ותסוסים אשר ברגלי
לקראתם וד' אלפים איש ספרדים ואיטלקיים אתו :
וישמע פיטרו בן פיליפו סטרוציאו ויבא גם הוא אל
מונטי מירלו . ושמנה מאות איש רגלי וארבעים
פרשים עמו ויחנו שם : ואליסאנדרו וויטילו הקריב
ויפול עליה פתאום ויננף לפני אנשי סטרוציאו וישוב
אחור : ויהי ממחרת הוא היום הראשון לחדש
אנושטו . וישוב אליסאנדרו וויטילו ויחץ את העם
לשלושה ראשים : ויפול עליהם פתאום ויגנפו
אנשי סטרוציאו מפניו וינוסו בשבעה דרכים איש
לדרכו פנו כי יי הרפם : ורבים נאספו אל מונטו
סרלו ויתחזקו במצודה כי מונטי מירלו עיר פרוצת

דברי הימים

היא ויחדרו מאד : ויקרב אליסאנדרו אל המצודה
ודלתותיה שרף באש וילכדנה ביד חזקה : וירא
פיליפו שמרוציאו כי כלתה אליו הרעה : וכי חבאים
לעזרתו רחקו מנו : ויסגר ביד אליסאנדרו וויטילו
וישבע לו להציל חיתו משחת : ויוליכוחו אל
פלודינציאה ואת יתר האנשים אשר אתו שם : והי
כשעה הרא ויבואו האנשי אשר נאספו במיראנרולה
ודוברטו בן פיליפו שמרוציאו בראשם ויעלו ההרה :
וישמעו כי נתפש פיליפו ואנשיו וכי שולחו העירה :

וישובו אחור וילכו לדרכם :
ויהי לימים עוד ויקח הדוכוס קושמו את שומר
מצודת שער המשפט : וימצאו בו חטא
מות ויורידוהו בדם שאולה : וישימו האסורים בבית
הסוהר וייסרום ויתודו את חטאתם : ויורידו ארת
בארטולומיאו וואלורי ואת בנו ואת בן דודו ואחד
עשר איש והאנשים אשר ברנליהם בדם שאולה
באחד ועשרים יום להדש אנושמו : וחמת הדוכוס
שככה :

וישאר פיליפו ביד אליסאנדרו במצודה :
וישא את פניו וישבע לו להצילו
בתו פריון נפשו : ומתנות נתן אליו פיליפו דבר
יום ביומו בימים ההם : ויולד בן לאליסאנדרו
בתיותו פיליפו אסור במצודה : ויהי פיליפו בעל
בריתו

חלק שני רמז

בריתו ביום שמחת לבו : ועשתי עשר אלף דוקאמי
נתן אליו פיליפו בעד פדיון נפשו :
ויהי לימים עוד ויסגיר אליסאנדרו את המצודה
ביד הקיסר ויחר לקוסמו הדוכוס מאד :
וישאר שם פיליפו ולא זכר אליסאנדרו את בריתו
ויתן הקיסר לאליסאנדרו במלכות נאפולי ערים
לשבת : ויבקשו בני פיליפו להוציאו מיד הקיסר
ולא יכולו כי כתבו עליו מפלודינציאה אל הקיסר
שטנה דבר יום ביומו : וירא פיליפו כי ארכו לו
הימים בבית הסוהר ויאמר טוב מותי מהיי • וחי
היום וישלח את שני נעריו החוצה ויקח את המאכלת
ויתקעהו בנרונו וימות :

וישלח מונסיניור די דימירש שר צבא המלך
בעשרים יום לחדש אנושטו את ציסאר
פראנסו על קיראשקו וילכרנה ובתוכה כחמשים
איש אנשי מלחמה : ויסע שר צבא המלך מאלבת
וילך שם • ויסוב ויעבור וילך לבושקה • ויהן עליה
וישפכו אליה סוללה : ופילו חומותיה ארצה ויערכו
אליה מלחמה : עודם נלחמים והנה איש בא ויגד
לשר הצבא לאמר התיצב והכן לך כי הגיעו שנים
עשר אלף אשכנזים במחנה הקיסר ויפרוץ מחנהו
מאד והנס נוסעים לקראתך • ויחרד האיש ויעל
מעל העיר וילך לפינארול וישב שם :

דברי הימים

ויהי בהגיע האשכנזים במחנה המארקוז בהיותו
באשטוי ויגבה לבו מאד : ויסע משם וילך
על קיר ויחן עליה וישפכו איה סוללה ביום הראשון
בחמשה ועשרי יום לחדש אנושטו ותפלו חומותיה
ארצה : וילחמו אליה ותבקע העיר וכל הנמצא
נדקר בחרב : וחנשים נשכבו וימות ביום ההוא עם
רב : ורבים ירדו דרך החומות ויתנם יי ביד האשכנזי
האכזרים ההם • ולא חמל עינם על איש ועל אשת
ביום אף יי : ומשם נסעו וילכו המארקוז ואנשיו על
קיראשקו ובתוכה כאלפים איש וישפכו איה סוללת
ויפלו מאנשי הקיסר לרוב הללים ארצה במלחמת
ההיא : ויהי לימים עוד ויסגירוה אנשי המלך
פראנציסקו בידם ויכרתו להם ברית וישבו לארצם
גם לאלטה הלכו ויעשו כאשר עשו בקיראשקו •
ויסגירוה בידם ויכרתו להם ברית וילכו לדרכם :
וישם אל טורין ואל פינארול פניו ויקחו המנדל אשר
מעבר הנהר פוא : והאנשים אשר בתוכה שולחו
אסורים בזיקים הימה : וטורין סוגרת ומסוגרת אין
יוצא ואין בא : גם על מונקאליר הלכו הספרדים
בדבר המארקוז דיל וואטטו ביום השני לחדש
סיטימרי ויכו חומותיה וילכדוה ביד חזקה : ויתנו
העיר לשלל • ויבזזו ביזה רבה כה היתה המלחמת
בפיאמנטי ימים רבים :

ויהר

חלק שני רמח

ויחר אף סוליימאן על אשר עשה אנדריאח
דוריאח וישלח אחריו את בארבה רוטח
בשמונים משוטטות ולא מצאו וישוב מדלוק אחריו
וילך לארץ אוטר'אנמו ויוציא אל היבשה כשמונת
אלפים תוגרמים רוכבי הרכש ואיש רגלי לרוב
וימס לב יושבי הארץ ההיא והיה למים : וגם ערב
רב עלה אתם מאנשי הערים ההם אשר קאה הארץ
אותם : וילכו לקאסטרו ויצורו עליה וישפכו אליה
סוללה : ורוכבי הסוסים הלכו לשוט בארץ ויכו
דבים לפי חרב ויבזזו ביזה רבה : ויצאו אליהם אנשי
קאשטרו ויכרתו להם ברית : ויבואו התוגרמים
העירה ולא זכרו את בריתם ומוצא שפתם חללו
ויתנוה לשלל בעת החיא : ויואל האפיפיאור פאולו
להשלים בין הערלים בעת החיא : ויירא פן יבואו
התוגרמים לרומה ויקרא לבנו פידרו לואיו ויעשהו
שר צבאו : כי בנים היו לאפיפיאור הזה מאשתו אשר
מתה במרס נעשה כומר : ויבאתעירה ביד חזקה :
ויחזקו העיר סביב כינפל פחד בארבה רוטח עליהם
גם משנת הקיסר אשר בנאפולי השכיר אנשי חיל :

וישם בתוכה משמר :

וישוב בארבה רושה אל הוילונת ויבאיש את
ריח בעלי ויניציאה ויבא ארת דכתם
רעה לסוליימאן : ויחר אפו עליהם : ויתן אל לבו

דברי הימים

ה' כ"ז

להלחם בקורפו • ויעביר את צבאותיו אשר בארץ
 אוטרֹאנטו ויבואו אליו : וישמע את אשר עשו
 בקאָשטרו אשר לא כדת הברית ויחר אפו עליהם
 מאד : וישלח את השבויים הפשיט • ואת האנשים
 אשר הללו את בריתם : הוריד בדם שאולה :

וילך סוליימאן וכל העם אשר אתו ויעבור
 את הנהר ואיוֹסָה וילך אל הבאָשטִיאה

אשר מנגד לקורפו והים בתוך • ויט אהלו שם ויבא
 גם בארבה רוֹשֶׁה דרך הים אֶל קורפו בשבעה ועשרי
 יום לחדש אנוֹשֶׁמו • ויעלו אל היבשה • וישרפו
 הבתים וישחיתו כל חלקה טובה • ותבאנה יתר
 האוניות ואת הבתים אשר בשירֶפָה ופוטֶאמו שרפו
 באש ותעל עשנם השמימה :

ויעביר סוליימאן אל קורפו כעשרים וחמשה
 אָף איש באוניות ויחנו שם : וסוליימאן

לא עבר שמה וישלח את איֶאֶש באֶשה משנהו דבר
 יום ביומו ויצורו על קורפו סביב • וישליכו עליהם
 אבנים גדולות וישחיתו עם רב • ובתוך העיר שני
 נציבי וויניצֶאה ושש שרי הצבא וישבו על משמרתם
 וימלאו את ידם בימים ההם :

ויראו התוגרמי כי אין לאדם לקחתה ויורידו
 את אהליהם בארבעה עשר יום לחדש

השביעי : ויעלו מעליה ויעברו אל עבר הבאָשטִיאה
 וישבו

הלך שני רמט

וישובו ארצם : וסוליימאן הלך לקושטאנטינופול
עיר מלכותו וישב שם ימים רבים : וגם הספינות

הלכו לדרכם :

ויברח יירולימו די פיזארו שר צבא וויניציאני

מפני בארבה רוסה טרם בואו וידבר עם

יואן ויטורי שר הצבא במורטארה ויועדו שם : וילך

יירולימו להלחם בסקארדונה והיא רחוקה מהים

כעשר מילין ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה מן

הבוקר עד הצהרים : וילכדוה ביד חזקה ובתוכה

כושי גבור חיל ויורה אל השערה בסוללה ולא

יחמיא ויעש גדולות ביום החוא : ורבים חכו לפי

חרב כבואם העירה : ואת הכושי הרנו על הלליחם

ותעל צעקת העיר השמימה : ולא היה לה מושיע :

ויתנוה לשלל : ויצו יירולאמו ויפילו בתיה ארצח

ותתי תל עולם עד היום הזה : ויואן ויטורי הלך

לזארה וימצא שם את גבריאל שר הצבא ויועדו שם

וישלח שלשה משרי צבאות האוניות : את גבריאל :

וילכו להלחם אוברואצו בתשעה ועשרי יום לחדש

השביעי : ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה : וישרפו

מגרשי העיר ובתיה סביב : ויפלו רבים מהערלים

ארצה ויעלו מעליה בהרפה כי כבד הרעב : והי

בשוכם לזארה ויצאו אליהם התוגרמים הדרך

ויחלישום לפי חרב : והנשארין נתפשו חיים : וקברין

נם ברנליו וימלט עם מעט האנשים אשר אתו ויחזרו
 אף זיהולאמו דפיזארו עליו ויתפשחו בזארה ויטר
 ראשו מעליו ויורידהו בדם שאולה: ושלשה שרי
 הצבא ההלכו אתו לא ידע אוש את קבורת ער היום:
 אז נוערו לב יחדו להלחם בשולוימאן הקיסר
 והאפיפיאור ובעלי ויניציאה ויבחרו את
 פראנציסקו מריאה דוכוס אורבינו ואת אנדריאה
 דוריאה לשרי הצבא ביבשה ובים בעת ההיא:
 והרעב כבד בטורין ופינארול ויאכלו הסוסים
 והפרדים מחוסר כל מפני חמת המציק
 וישמע פראנציסקו המלך וירע בעיניו ויעברו
 לאיטאליאה הוא ובנו בעם כבד וביד הזקה בחדש
 השמיני רצח בשנת שבע ושלשים והמש מאות ואף
 ויעבור הנראן מאיטטרו לפניהם וישלח לפינארול
 אנשי חיל ובר ולחם ומזון וארבעה אילים תמננחים:
 ויברח ציסאר די נאפולי אשר שולח לשמור מעבר
 ההרים מפניהם ואנשיו חוכו לפי הרב נם
 המארקוז ואנשי החיל נסו לקולם ויעברו את נהר
 פה בהפזון אצל מונקאליר ויתחזקו שם: וירדפו
 פרשי המלך אחריהם ויכו בספרדים מכת הרב
 ויפלו מתם חללים רבים ארצה ביום ההוא:
 ויסעו משם אנשי הקיסר ויאספו אל ערי המבצר
 הלאחן קיר ואטמי וירצלי קאסאל:
 ואליסאנדריאה

1537

חלק שני

ר כ

ואליסאנדריאח. וידמו שם: ויצורו הצפרתים על
קִיד בחצי חדש נובימרי ולא עשו מאומה וישבו
אחור בחרפה:

וילונו עוד חלק מהספרדים על המאָרקיו לאמר
תנה את כספנו למה נמות ברעב. וידבר
על לבם ולא שמעו אליו מקוצר רוח. ויתן את
כספם וישבו אל המחנה:

ותאמרנה ליאונורה מלכת צרפת. ומלכת
אונגריאח האלמנה אשה אל אהותת

עד מתי תאכל חרב. ותדברנה על לב הקיסר
וחמלך וימלא פאָלו האפיפיאור את דבריהן.
וישמעו שני המלכים האלה לקולם וישלימו בעד
שלשת חדשים בחדש התשיעי. אז הלך המאָרקיו
דיל ואסמו להשתחוות למלך אל מונקאליר:

ויכבדוהו המלך ושריו מאד: וישתחו למלך ארצה
וילך מאתו בשלום. וישבו חמלך ובנו צרפתת
והמאָרקים שב למקומו.

ויסע מזארת. יואן במיסמה שר צבא ויניציאח
ושלש מאות איש ונמאה וחמשים רכבי
עמו: וילכו לאוסטְרוויצה כאשמורת הבוקר ויעלו
חוכותיה פתאום ויקראו בקול גדול. ויתנו אש
בבתים ותעל עשנם השמימה: ויקיצו התונרמים
משנתם ויצאו החוצה. ויכוס הערלים לפי חרב.

דברי הימים

וימותו מהם בחרב וכאש הגדולה כשבע מאות
איש בעת ההיא ומתערלים לאמתו כי אם שלשה
אשר הכו מחמצודה באבנים ויקחו את המלקוח
וישובו לזארה בשמחה : והיו המלקוח אשר
בוזו עם הצבא צאן ובקר שלשת אלפים ויגבה
לבם מאר : וארר לשבת בנינובה אני וביתי
בימים ההם :

ויאריכו עוד הקיסר והמלך ברית שלם בחדש
זינאר בשנת שְׁמֹנֶה ושלשים וחמש
יאלף : בעד שלשת ירחים : בדבר האפיפיאור
והמלכות הרחמניות התן ויחזקו את ערי הנבול
ותשקוט הארץ :

ותפתח הארץ כתנור בוערה את פיה בפוצולו
אשר אצל נאפולי בימים ההם וייראו
העמים מאר וינוסו יושביה מפני האש הגדולה
והאבנים המושלכות תמיד השמימה : והיו החום
והערפל ופיה הכבשן הולך וגדל עד למרחוק וימס
לבם והיו למים כי יחתו הגוים מהם ויסורו רבים אל
הערפל לראות ותאכלם האש הגדולה והנשארים
נסו לקולם כי יראו פן תדבקם הרעה : גם היס ראה
וינוס וסוף נחרב ויבש עד שלשה מילין : לרוב
האבנו היוצאת דבר יום ביומו עד הגל ההוא ועידה
תמצבה עד היום הזה אצבע אלדים היא :

ונאדין

חלק שני רנא

ונאדין אשר בהר דאלמציאה עיר בצורה
 ולבעליו ויניציאה בתוכה משמה זהות
 בבא התוגרמי ויתנו אות עד זארה פן יבואו עליהם
 פתאום : ויהי היום ויסגירנה הנציב ביד התוגרמים
 בארבעה עשר יום לחדש השני הוא חדש אבריל :
 ויגרשוהו מעליהם ויפול ביד ויניציאני ויסירו ראשו
 מעליו כן אורחות כל בוצע בצע
ויואל פאלו האפיפיאור להשלים בין המלך
 ובין הקיסר בימים ההם וישלח מלאכי
 אליהם לאמר לכו נגת נתראה פנים בניציאה אשר
 בפרובינציאה ונכרתה ברית בינותינו וייטב
 הדבר בעיניהם מאד : וילך אנדריאה דוריאאה אל
 בארצילונה וירד הקיסר הימה אחרי פסחם וילכו
 למסעיהם : והיו כבואם ויסעו מאיי הפומיצי ביום
 הראשון בחמשה לחדש מאי וילכו לדרכס : וישאו
 עיניהם והנה ספינות המלך פראנצישקו באורת
 מתוגרמה לקראתם : וירדפו אחריהן וישיגום ויקחו
 מהן ארבעה ויתנום לשלל בעת התיא : וישלחו את
 הספרדים ואת אנשי גינובה אשר בתוכן חופשים :
 וילכו לדרכס : ויצו הקיסר וישיבום אל המלך :
 ויתן להם ארבעת אלפים זהובים : הלא הוא להם
 כסות עינים בעד השלל אשר בזו אנשי האוניות
 איש לו : ויבואו הקיסר ושריו אל וילה פראנקת

דברי הימים

וישבו שם כחדשימים עד בנת המלך ושריו כי
התמתהו לבא: והאפיפיאור הקריב גם הוא א עבר
ניצת: כי נכסוף נכסף לחשלים בין המלכי האלה:
ויבא יועץ מלך מושקופיאה החונה קדמת
מארטאריאה גינובאתה בחדש השלישי
ובידו מנתח כי שלחו אדונו אל הקיסר להשתחוות
לו ולבקש מלפניו ללכת לחלחם בתוגרמים כי
צורריהם לחם וירד חימה ויתנהו יי ביד הישמעאים
בשבעה לחדש ויוליכוהו אל מארסליאה כי שלם
ביניהם: ויפרוהו שמה וישוב אל הקיסר וילך לו
אל ארצו:

וישמע חקיסר כי הניע פאולו אל כאוונת
וישלח שמה מאוניותיו להביאו איך
ויהי כבואו אל ווילה פראנקת ותצאנה יתר האוניות
לקראתו ויכבדוהו: ותרעש הים והיבשת לקול
האילים וחצוצרות התרועה: ויעל פאולו א היבשת
ויסר אל כמת האן פראנציסקו אשר חוץ לניצת
בסוף החדש השלישי: ויהי לימים עוד שנים וילך
אליו הקיסר וישתחו וישק רגלו ויחבקו וישאו איש
לרעהו לשלום: וירברו יחדיו ולא עבר זה ביניהם:
וישתחו איש לאחיו וילך הקיסר מאתו בשלום:
ויבוא המלך ואשתו וכניו בנבולי פרווינציאה
בעם כבד וביד חזקה: וישלח ארת

חשמן

חלק שני רנב

חשמן לורינת ואת הנראן מאיטמו לרבר אל
הקיסר : וגם הקיסר שלח אליו מלאכים : וידברו
אתם וישבו אל ארוניהם : ויבא המלך לניצה ביום
השני לחדש יוניאו : וישלח פאולו לקראתו ויבא
אליו : וישתחו וישקדנלו וישתחו גם פאולו אליו
ויכבדהו מאד : ויאמר אליו המלך אל יחר בעיני
ארוני אם הביאוך קורותי ומלחומתי הלום אשר לא
כדת : כי לא מלבינהיתה הדבר הלזה : וידבר
גם פאולו על לבו דברי שלום ואמת ויסורו החדרה
וידברו יחדיו עד בא השמש : וישתחו איש לרעהו
ויתפרדו איש מעל אחיו :

ותבא גם ליאונורה המלכה ושרותיה ונעורותיה
המלו בשות רקמה : ופורת למראה
ובריאות בשר וברגליהן תעכסנה : ותלך בשנים
עשר משוטטות לוולת פראנקה בעשתי עשר יום
לחדש הרביעי : ויעשו גשר גדול בים : ותבא עם
נעורותיה על הנשר : ויבא גם הקיסר אחיה לקראתה
ויחבקה : ויפול על צוארה וישקיה וישמחו שניהם
יחדיו : וירבו הבאים אחריהם וישבר הנשר תחתיהם
ויפלו גם שניהם וחשרים אתם המימה : ויעלום אנשי
האוניות אל היבשה ולא נפקד מהם איש : ותדבר
עם אחיה הקיסר כשלוש שעות : ותשתחו ארצה
ותלך מאתו בשלום : ותשוב לוולת נובת : כי שמה

דברי הימים

ישבו המלך והשרים בימים ההם :
ויהי לימים עוד וידברו שני המלכים האלה
איש אל רעהו ונס פאֹלו דבר על לבם
בעת החיא : ויאמרו אליהם שובו מדרככם הרעה
ולאישאנו אל גוי חרב כי עיני פליטת העהלים
עליכם . המרס תרעו כי אבדה אמונתנו : אותי
שכלו אנשי מאַרְטִין לוֹטְרִי גם מלך איננלאַטירה
נלוח אתם ויריחו רבים מאחרי כיום הזה ואין
איש שם על לב : גם התונר נלחם בויניציאה חיום
וממלכי הערלים אין איש אתם באו בניס עד משבר
וכח אין ללידה עלי היו כלנח : ויקשו את עורפם
מאנו שמוע אך אמרו לבלתי הלחם בפיאמונטי
ויתר ערי מלכותם עד עשר שנים : ואיש איש על
מקומו יבא בשלום ויכרתו ברית ביניהם בשמונה
עשר יום לחדש הרביעי בבמרת פראנציסקו בפני
פאֹלו והשרים אשר אתם וישמח כל העם מאד :
ותנתן הדת גלוי לכל העמים בכל ערי מלכותם
בימים ההם :

ויסעו משם ויבאו הקיסר וחאפיפואור אל ניֹובח
ביום השבת בשנים ועשרים יום לחדש
חרביעי ויצאו לקראתם זקני העיר ושופטיה
וכומריו וכל עם הארץ ותבקע הארץ לקול האילי
ותעל עשנם השמימה והעיר ניֹובח צהלה ושמחת
ויבאו

חלק שני רנב

ויבאו גם שניהם העירה בשמחה ותמלך פראנציסקו
שב למקומו :

בימים החם שבו יתר אוניות המלך מתונרמה
ותשקוט איטליאה ימים אחדים :

ויצורו התונרמים על נאפולי די רומאניאה
ועל מאלבאשיאה אשר לבעלי ויניציאת
במוריאה ימים רבים ותכאנה במצור וישלחו
שגח בעלי ויניציאה אנשי חיל וישימו בתוכן
משמר ובארבה רוסה יצא מימי קוסטאנטינופולי
וחמישים ומאה משוטטות עמו וציא אדיר וישלול
שלל באיי הים אשר לו ויניציאני בארציפילאנו והם
יונים ויגלם אל ארץ אחרת כיום הזה : ויזכור הקיסר
את בריתו אשר כרת עם פאולו ובעלי ויניציאה
להלחם בשוליימאן ויכינו בנינובה אוניות גדולות
ודתנו בהן אנשי חיל ותלכנה עם יתר אוניותיו אל
עבר צייליאה בדבר הקיסר בעת ההיא :

זיסע הקיסר מנינובה וילך לו עם ספינותיו דרך
ארצו ויפגעו בו מלאכי המלך ויאמרו לו

כה אמר אחיך פראנציסקו באנא לאקווי מורטי :
כי נכספתו ראות פניך כראות פני אלדים ותרצני
ובעבורך על מרשיליאה אל נא תמנע מבא העירה
כי נתונה היא לך וישב אליהם הקיסר תשואות חן
חן וישא את פניהם בעת ההיא ויעבור על

דברי הימים

מארסליאה ואל העיר לא בא כי נחפו ללכת :
ותצאנה עשרים אוניות המלך לקראתו וכברוהו
ותרעש הים לקול האילים המננחים ותלכנה עמו
עד איי הפומיצי ויחנו שם : וילכו רבים אל
מארסליאה ויקנו להם צידה : וישבו אל המחנה :
ויסעו משם וילכו הרחק לאני מודטי כברת
ארץ וישבו שם : ויצא הנראן קונדישטאבילי
לקראתו ויקרבו העירה : ותבקע הארץ לקול
האילים המננחים : ויצאו המלך והשרים אשר אתו
באוניה קטנה אל הקיסר ויצא לקראתו וישתחו איש
לרעהו וישבו בראש האוניה עד בא השמש : ויסר
המלך את טבעתו ויתנה ביד הקיסר : והקיסר נתן
דביד הזהב על צוארו : וידבר על לב המלך :
וישמחו יחדו ביום ההוא : וישוב המלך העירה :
וילכו הקיסר והשרים אשר אתו : אל בית המלך
העירה : בחמשה עשר יום לחדש יוליאו :
הוא החדש החמישי : ויצאו המלך והמלכה לקראתו
ויביאותו אל הבירה אשר חכין לו : ויזבח המלך צאן
ובקר ומרי לרוב : ויאכלו וישתו וישמחו עמו שם :
ומאנדריאה דוריאה שאל המלך ויבאו כפתן חרש
וישתחו למלך ארצה : ויאמר אליו המלך היה לבן
חיל : רק אל תעשה לידידי הקיסר כאשר עשיתה לי
על לא חמס באפי : ירא אלדים וישפוט : גם אל
האוניות

חלק שני רנד

האניות נתן המלך מתנות חמשה חביות יין לאחת
דשתי פרות ושנים עשר כבשים ואל הקיסר אמר
חנה ארצי לפניך עבור דהך ארצי כי לא ידים איש
דנלו ולא אבה שמוע ויפצרו בו המלך והמלכה
דילן שם בלילה ההוא ויתעלצו יתרו ויהי ממחרת
זינשק הקיסר את אחותו המלכה ואת המלך ואת
בניו וישתחו איש לרעהו ויתפרדו איש מעל אחיו
וישוב אל ספינותיו וילך לו אל ארצו :

והאפיפיאור שב לרומה ויבא תעירה בעשרים
וארבעה ימים לחדש החמישי

ואת בניו דיתר אנשיו אשר שלח דרך הים נתן לו
בית הישענאלים ויוליכום אל ארצם :

דילך מארקו גרימאני שר צבאו לקורפו בעשתי
עשר יום לחדש אנושטאו ואוניותיו שלשים

ושש וילך להלחם בפריבזה אשר בימי לארטת
ועלו אל היבשה ויורידו מהאניות שנים מהאילים

המננחים ויפלו עליהם התונרמים רוכבי הרכש
ויכו רבים לפי חרב וינגפו הערלים מפניהם וינוסו

לנפשם ויניחו את האילים המננחים וישבו אל
קורפו כחרפה :

ולא אחר אנדריאח דוריאח ויסע מנינוכה
בחמישים משומטות בשנים עשר יום

לחדש אנושטאו הואתחדש הששי וילך אל מיסונה

דברי הימים

וימצא את האוניות אשר שלח הקיסר ואת אנשי
הצבא ויחיו לאחדים בידו : ויסעו משם וילכו לימי
קורפו ביום החמישי לחדש שיטימרי הוא החדש
השביעי : ויהי ממחרת ויצאו לקראתו שר צבא
האפיפיאור ושר צבא בעלי וניציאה וכבדוהו מאד
וישובו אל קורפו יחדיו : ויסעו כלם כאש אחד
מקורפו בתשעה לחדש וילכו כשלשים מיל וישבו
שם : ותבאנה האוניות הגדולות אשר לאנדריאה
דוריהא בשנים ועשרים יום לחדש ויקחו להם
צידה ויתנו שרי צבאות בראש העם : ודון פיראנט
גונזאנה לראש לכל היוצאים א היבשה בעת ההיא :
וישמעו כי בא בארבה רוסה בימי לארטה ויוליכו
אחריהם את האוניות הגדולות וילכו לקראתו :

וישלח אנדריאה דוריהא לפניו חמש עשר משוטטות
לרנל וישלח אחריהם בארבה רוסה חמשה ועשרים
משוטטות : וירדפו אחריהן וינוסו הערלים וישיבו
אליו דבר :

ויאמרו להלחם בכארבה רוסה בשבעה ועשרי
לחדש וישלחו שם שתים מהמשוטטות
לרנל וישיבו אליהם דבר : ויצא בארבה רוסה
מהפריכות ביד חזקה : וילכו לקראתו אנדריאה
דוריהא ושני שרי הצבא קרוב אל היבשה להוציאו
החוצה אל המקום אשר האוניות הגדולות שם :
ותבאנה

חלק שני רנה

ותבאנה האוניה הגדולה אשר לבעלי וויניציאת
ושת' מאשר לאנד'ריאה דוריא'ה ויתנו אות מלחמ'
וישימו אש באילים ותעל עשנם השמימה : וי'נהג
ארז הים ברוח צפון עזת וכל חכמתם בלע וינועו
כשכור וינה הרוח ולא יכלו האוניות הגדולות אשר
בהן חסיה נפשם ללכת :

ויאמר בארבה רוסה זה עת לשהוק ויקרב
הלום וישפוך עליהן סוללות כל היו'

ההוא . וגם אנשי האוניות מלאו את ידם בעת ההיא
ויתן י' מורך בלב משנה הקיסר ובלב אנד'ריאה
דוריא'ה ושרי הצבא ולא היו להן לעזרה . ויתנו
עורף וישבו אל קורפו בחרפה : ובאוניות הגדולות
הנשארות שם נלחם בארבה רוסה מהם לקח' ושת'
שרף באש . והנמלטים מהשריפה נתפשו חיים :

וגם מהן שבו אחור כי לא יכלו אליהן התונרמים
לרבו האילים ואנשי החיל אשר עליהן יעמדו אחד
למאה ומאה לאלף : וגם מהמשוטטות הנחשלות
אחריהם לקח וירדוף אחריהם עד בא השמש . ויהי
לערלים לחרפה :

ולא זכרו אנשי ראג'זה את בריתם עם התונר
וישכחוהו : ויאמרו הבה נתחכמה פן
ילחכו אנשי בעלי הברית את כל סביבותינו . והיינו
למס עובר כל הימים : ויבחרו אנשים וישלחו

בירם מנחה: וישמו בפייהם דבר לאמר כה תאמרו
 אל המשנה ואל שרי הצבא: הנה העיר הזאת
 קאטמיל נובו אשר לתוגר בצדנו סותרית שרים וגם
 כסף וזהב הרבתה ובגדים לרוב: מלבד חמשים
 משאות כסף אשר לעושי מלאכת המלך הרודים
 בעם עושו ובואו שמה. ואכלתם את שללה ולא
 יהיה מידכם מציל: ואל שר הצבא אשר לתוגר
 בתוכה שלחו בעודמה השכם ושלוה לאמר: הנה
 עם יוצא מקורפו וחנה כסה ארת עין הים והם באים
 עליכם השכילו את אשר תעשו: ועתה נעצך צא
 השדה אתה ורוכבי הסוסים אשר ברגליך פן תספח
 בעיר ולא תתנם לעלות אל חיבשה וארת העיר
 תושיע: וישמע בקולם כי לא ידע כי בעודמה הם
 עושים ויצא החוצה: ואת הכסף שלה לפניו. ולא
 נשארו בעיר כי אם ארבע מאורת תוגרמים שולפי

ויעשו אנריאה דוריאה והמשנה וחשרים
 אשר ברגליהם מקורפו בחדש
 אוטוברי וילכו לימי קאטמיל וישבו במשוממו מנגד
 לקאטמיל נובו עד הכוקר. ויעלו אל חיבשה. ולא
 עמד שר הפרשים לפניהם וימלט ההרה: ויסוב
 העיר סביב וישפכו עליה סוללו וילכדו מגרשי העיר
 ביום ההוא: ויקימו חמשת אילים ביום השבת ויכו
 חומותיה

חלק שני רנו

הזמותיה עד רדת: וביום הראשון בשבעה ועשרים
לחרש באו העירה ביד הזקה: ויצורו על המצודה
אשר על הים: ויסגרות התוגרמים בידם ויכרתו
להם ברית: והמצודה אשר על העיר נתנה לדון
פיראנטי גונאנה ביום המתרת: ויכרות גם להם
ברית: לרוב זנוני אנשי ראנוסה הסנירו המצודות
כי שלחו אליהם כתבים מצד שר הפרשים לאמר
צאו אליהם לשלום והצלתם נפשיכם ממות: והוא
לא ידע מאומה ולא עלתה על לבו: גם אנשי ראנוסי
אשר בעיר קשרו קשר עם אחד מהנצבי על האיל
אשר בתוכה להשחיתם: ויבוקש הדבר וימצא
וישרפו אותו ואתהם באש וירדו שאולה: וישימו
שרי הערלים בתוך העיר כארבעת אפי איש ספרדים
וכלי מלחמה ויתחזקו מאד: ולא זכרו את בריתם
ומוצא שפתם חללו ויקחו את הנפש וארז הרכוש
ביום השלישי לחדש טבת רצט: ויגלו אל ארצם
וימכרום לעבדים ולשפחות בארבע כנפות הארץ:
זממיטב הנשים שלה אנדר'יאה דור'יאה אל הקיסר
מנחה וילבישום משי ותשבנה שם עד היום: גם
היהודי שהיה שם נלכדו בשחיתותם ויביאוהו
לאיט'אליאה ויפדה שם כפריון שביום גם לערלים
הושבי העיר הרעו מאד: וימרו את תיבתם:
ורבים המיתו בייסורים לתוציא מצפונתם:

דברי הימים

ותעל שועתם השמיכה :

וישובו שרי צבאות הקיסר לאיטליאה •
וימותו מהם בתחלואים עס רב • גם
בכפרדים השבים היתה יד יי' ותשבר האוניה אשר
תחתיהם בימי קאלאבריאה צללו כעופרת • לא
נשאר מהם גם אחד • גם מהבאים לציציליאה הרנו
יושבי מיסינה ואבר לרוב • כי נתנו את לבם לבא
העירה ביד חזקה ותהי המגפה באוניות אנדריאה
דוריאָה שתו גם הם כוס התרעלה • כן יאברו כל
אויביך יי' :

1539

וביום הראשון לחרש זינאר בשנת תשע ושלשים
וחמש מאות ואלף • בא מוראטו שר צבא
הסוסים אשר לסוליימאן על קסטיל נובו • ושלשה
שרי צבאות עמו ויביאו אתם ששה אילים המנגחים
ויקרבו העירה • ויצאו אליהם הספרדים בבואם •
ויפלו עליהם פתאום • ויכו רבים לפי חרב • וינוסו
התוגרמים מפניהם • ויניחו שמה האילים • ותהי
לנשארים נפשם לשלל • ויקחו הערלים את האילים
וישובו העירה בשמחה •

בימים ההם הלך סוליימאן ביד חזקה על
אונגאריאה ויחרימו כל מדרך כף
רגליהם : ואת מיטב הנשים והטף לקחו למו וישובו
בשמחה אל ארצם :

בשנה

בשנה החיא ביער אינ' יקו את הפסילים וארז
 מזבחות הקדשים נתן ואשריהם גרע :
 ולכומדו אשר במלכותו באיננלאמירה צוח שיקחו
 להם נשים ולאחיות שתתיינה לאנשים בעת ההיא :
 ובאשר המרו את דברו עשה שפטים . ורבים ברחו
 למו : וינלו מעל אדמתו : כי נטה אחרי לוט'ירו ויתי
 לכומרים לאויב כל הימים :

ותמות אשת הקיסר בהקשותה בלדתה ביום
 הראשון לחדש מאיו ויקברוה בקברות
 המלכים ויכבדוה מאד : ויוגר אל הקיסר כי מתח
 גם אמו והיא זקנה : וישא את קולו ויבך בכי גדול
 כי גדל הכאב : וילבשו הוא ושריו קדרות ופניהם
 קבצו פרוד :

ותלבנה אוניות הקיסר לקאכטיל נובו נושאות
 בר ולחם ומזון ואנשי חיל לתת תחת
 האנשים אשר קצה נפשם לשבת במצור ותשובנח
 אל ארצם :

ויצא בארבה רוכה הוא האראדין מימי
 קושטאנטינופולי בעם כבד וביד
 חזקה : ואוניותיו המשוטטות מאתים ויבא אל
 קאסטיל נובו בשבעה עשר יום להדש יוליאן הוג
 החדש החמישי : וגם ערב רב יצאו אתו ובראשם
 אדארגוט וציפוט ההולכים לשלול שלל בארצות

אויביהם : זה משפטם כל הימים : וילחמו אתם
 הספרדים דבר יום ביומו : ויקימו האילים סביב ויכו
 חומותיה : וידו בה כשלשה עשר אלף אבני חאילים
 ותרעש הים והיבשה : ויפילו חומותיה הבצורות
 וילחמו על העיר יום יום : וי' המטיר על קאסטיל
 נובו בליל היום השביעי לחדש אנושמו וארובות
 השמים נפתחו : ויאמרו התוגרמים זה עת לשחוק
 ויקרבו העירה בטרם יכיר איש ארת רעהו ויעלו על
 החומות : ויקומו הספרדים וילכו לקראתם ולא יכלו
 לתת האש באילי ובסוללות כי המטיר י' בעת ההיא
 וילחמו בחרבות זברמחים ולא יכלו עמוד לפניהם
 כי רבו התוגרמים מאד : ומהם לא מתו כי אם מתי
 מספר : ויסונו אחר וילחמו בשוקים וברחובות
 וינפפו לפני התוגרמים ויפלו לפניהם בחרב : וימותו
 כשלשת אלפי איש במנפה ההיא ושמונח מאות נפש
 אדם ילדים ונשים נתפשו חיים : ויבא האראדין
 העירה ויחזקה וישם בתוכה משמר : וימצאו שם
 את האילים אשר הניח שם אנדר' ריאה דוד' יאת : ויהי
 לערלים לחרפת :

וישלח : בארבת רוטה אל נציב בעלי ויניציאת
 אשר בקאטארו לאמר תנה לי ארת
 מצודרת ריסאנו אשר על ההר ויאמר לא אוכל
 לעשות מלבי הדבר הזה : וידבר בארבת רוטה
 על לב

חלק שני ר נח

על לב אנשי העיר ויפתם במתק לשונו : ויסנירוח
בידו בעשתי עשר יום לחרש ויחשב להם לחרפה :
וישלה נציב הקאטרו אליו מנחה : ולא שעה אל
מנחתו וישאל גם ארת קאטארו לאמר חמלחמה
והשלוס בידו :

ובחמשה עשר בו הלך חאר אדין עס כל תאונו
לקאטארו ויעלו אל היבשה וילכו
סביב לראות את ערות הארץ וישפכו עליה סוללות
ויסוגו התוגרמים אחור כינפל פחדם עליהם . ויהי
לעת ערב וישלה חאר אדין אל העיר לאמר : מכתב
שלח אלי סולוימאן לאמר : הרף מעליהם כי שלמ
בעלי ויניציאה אתנו : כרתי עמהם ברית . ועתה
שלם לכם אל תיראו : רק שלחו אחד מכם לדבר
עמי ואלכה לדרכי . ויאמרו הוצא את כל המחנות
הזה החוצה . וכאשר תאמר אלינו נעשה : ויהי
ממחרת ויצאו כלם החוצה ויעברו אל קאסטיל נוב
וישמחו וישבו הקאטארו מאד וישלחו את ירולאמו
ובידו מנחה ויקחנה מידו : וגם אל ירולאמו נתן
מתנות וילך מאתו בשלוס : וישאל מנציב ויניציאנו
את העיר זרפה : ויושביה כשבע מאות איש אנשי
מלחמה : ויאמר למה תדבר כה לעבדך ואנכי לא
כולתי לעשות מ'בי גדולה או קטנה : ויסע משם
בעשרים לחדש וילך לדרכו :

ויקרא יי' לרעב בכל מדינות איטליאה בשנת
החיא ווקשה הקיסר את לבו לבלתי תת
בר מציציליאה כי אם בתת שלשה מנינים בעד כל
סאלמה היא משא גמל לא נהיה כרבר הזה מאז
היתה לגוי וחרעב כבר בוויניציאה ויצעק העם
ללחם ויאמרו טוב לנו עבוד את סולוימאן ממותנו
ברעב וישלחו לו מלאכים ויתנו לו את נאפולי די
רומאניאה ואת מאלבאסיאה הנשארות לחם
במוריאה וכמה ככרי זהב ויכרות להם ברית
וילכו א' ארצו ויביאו בר ולחם ויחרא הקיסר מאד
ובשנת 1540 שין על האלף החמישי היא שנת ארבעים
וחמש מאות ואלף הלך הקיסר קארלו
דרך צרפת אל הפיאנדרה ואשכנו ויכברוהו המלך
ושריו מאד ובנינים גדולים מצופים מוזהבים עשה
המלך בערי מלכותו לקבלו לא נעשו כהם בצרפת
מאז היתה לגוי וישב עם המלך ימי מספר ויתעלצו
יחדיו וילך מאתו בשלם וגאנטי עיר ואם בגלילות
הפיאנדרה כלילת יופי אשר לא עובד בה ולא נשאה
עול מימי קדם ותהי החנהנה ביניהם עד היום ההוא
ויבקשו לתת יד אל המלך ולא שמע בקולם
ויגלה המלך כטוב לבו ביין סודם אל הקיסר ויחר
אליו מאד וישמור את הדבר וילך שמה ויכבד
עולו עליהם ויאסרם בשוטים ובעקרבים ויהרוג
במשמניהם

חלק שני רנט

במשמניהם ובחוריהם הכריע. ולא חמל עיני עליהם. ויבן מגדל בתוכה וישימם למס עובד. ויקוצו בחייהם ותעל שועתם השמימה. וינבה לבו מאד. ויהתל גם במלך ולא מלא את דברו אשר דבר אתו. ויחר למלך מאד.

וילך אנדריאה דוריאָה עם ספינותיו אל מיסינת בחדש מאי. הוא החדש השלישי. וספינות התונרמים הלכו בימי ספרד. ויקחו מהאניות הגדולות כאשר אותה נפשם. ולא היה מידם מציל גם בימי גיבוכה באו. ויקחו אוניה גדולה נושאת חמה בשלשים יום לחדש. וישלחוה אל ארצם. וקאפראיה עיר קטנה באי הים קרובה לקורסיקה וארצת תחשב. וילכו שמה ויצורו עליה וישפכו אליה סוללות. וילכדוה ביום החמישי לחדש יוניאו ויקחו את הנפש ואת הרכוש. גם לקורסיקה הלכו האנשים. ואדרגוט ראים שר צבאם. ואוניותיו המשוטטות עשתי עשרה ויקחו גם שמה כל אשר אותה נפשם ויבזזו ביזה רבה.

וישמע אנדריאה דוריאָה ארת שמע אד' ארגוט ויחר אפן ויחץ את אוניותיו לשתי מחנו ותבאנה אחת ועשרים מאוניותיו בימי קורסיקה כאשר יראה הנשר. ואד' ארגוט לא שמע מאומה כי הכביר ה' את אזניו. ויהי כטוב לבם בחלקם שלל

דברי הימים

על שפת הים רחם רחמתיים לראש גבר ותפולנת
עליהם פתאום ויתנו אות מלחמה: ויחפזו התוגרמים
לשוב א האוניות ולא יכולו כי כלתה אליהם הרעה:
ויניחו האוניות כאשר הן וינוכו א היבשה ותחי להם
נפשם לשלל: ושתים מהאוניות הנמצאות החוצה
ברחו למו וירדפו אחריהם: וישליכו הימה את
הנשים ואת הילדי אשר אתם בהפזם להקל מעליהם
ויצילו את נפשם: לא נלכדו בשחיתות הערלים כי
אם התשעה הנותרות: ואדאָרנוט שר הצבא נתפש
חי ושימו ברזל רגלו כאחר הריקים: ומהנשארים
באוניות אשר לא עלו אל היבשה נתפשו כמאח
איש בעת ההיא: ותבאנה אל גִּינוֹבָה העיר אשר אני
בתוכה עם כל חמלקוח בעשרים יום להדש יוניאָו
הוא החדש הרביעי: ואת תשע האוניות תביא
אחריהם ופניהן אחורנית: ואת דגליהם משכו בים
כחכלי השוא ויתנום לגדופים: ותבקע הארץ לקול
האילים וישמח כל עם הארץ: והעיר גִּינוֹבָה צהלח
ושמחה:

וימות דוכוס מאנמֹאה בחדש ההוא ויבחרו
בבנו הבכור תחתיו והוא נער: וישק
כל עמו על פי דודו החשמן ואמו מרגִרִימָה:
החדש ההוא יקחהו אופל כי בו נפקד בני
בכור יהושע זל בתשעה לחדש
ביום

חלק שני רם

כיום השלישי לחדש תמוז הוא החדש הרביעי :
בר'ינו הנהר אשר אצל הפיאבי בלכתו לרחוץ ידיו
לא אסורות ורגליו לא נחושתים נפגשו וכעופרת
במים הזדונים צללו ולא היה לו מושיע : על כן
אמרתי אל טל בפיאבי ואל מטר בנבולי פירארה
ושדי תרומות כי שם נפל חמד בחורים מי יתן מותי
אני תחתך בני בני : או לי אמי כי ילדתני ארור היום
אשר יולדתני בו לראות עמל וינון ויבלו באבלי ימי
למה לא מרחם אמורת ותחי לי אמי קברי ורחמח
הרת עולם : אוינא לי כי חטאתי גדל כים שבתי
מי ירפא לי : כי ארבעה עשר יום אחרי הניע אלי
השמועת הרעה הזאת מת גם אחיו יונק שדי אמו
כרוך ריין האמת : סוף דבר אימין או אשמאיל
את יי אלדי אירא ומצוותיו אשמור : והן יקטלני לו
אויחל ער בא חליפתי זאת נחמתי כי הוא יכאיב
ויחבש ואת נפשותם יצרור בצרור החיים :

אז שבר מלך טונים את אנרריאה דוריאה
ללכת להלחם בערי אשר הסית בארבה
רוסה ולא אבו שאת עולו כבראשונה מאנו שמוע
זילך למונסטיריאו בחמישים משומטורת וחמש
עשרת אוניות גדולות וכשבע אלפי איש ספרדים
ואיטלקיים עמו : וייראו אנשי העיר מאד וינסו
את הנשים ואת הטף ואת כל הרכוש : וישלחו איו

דברי הימים

שלשה אנשים לאמר הרף מעלינו וכל אשר תאמר
אלינו נעשה . רק את מלכנו לא נעבוד כי בליעל
הוא : וישלחם אל משנת הקיסר אשר עמו ויגער
בהם ולא שמע אליהם : ויאמר אליהם עבדו מלככם
וחיו כי כן יסד המלך . ואם אין כלתה אליכם הרעת
ויאמרו המלאכים אל משנת ציצ'ליאה תנה לנו זמן
ונשיבה שולחינו דבר ויתן המשנת בידם את צלוחית
השעות : היינו מרת עפר יורד בשעה אחת . ויאמר
אליהם קחו ולכו : והיה כתום הצלוחית אבן
עליכם כדוב שכול והכיתי אם על בנים : וילכו
האנשים העירה וינידו להם את דברי המשנת .
וייראו אנשי העיר מאד ויצאו את העיר וינוסו לנפשם
לא נשאר גם אחד : והיה כתום הצלוחית . וילכו
הערלים העירה ולא מצאו משתי בקיר : לא נשאר
שמה כי אם ארבעה זקנות אשר לא יכלו ללכת כי
כברו מזוקן : ויקחו את החמה ואת השעורה ואת
השמן ואת הפשתים אשר הניחו שמה אנשי העיר .
לא חשאיירו בה עוללות בעת ההיא : ויצאו אליהם
ישמעאלים רוכבי הסוסים . ויכו רבים מהערלים
לפי חרב : ומה ישמעאלים לא מתו כי אם מתי מספר
כי קלו סוסיהם מני ארנ . גם כי ירדפו אחריהם
לא ישונום :

וישמעו אנשי סוסה וינוסו גם הם מקמנם ועד
נרולם

גדולם : וישלחו שמה לרגל ולא מצאו משתין
 בקיר וישבו לאנדריא הדבר ולא הלך שמה : ואנשי
 אפריקה היא מתאדני נמו שכמם לסכול כי נפל פחד
 הערלים עליהם : ויסגירו העיר ביד המלך ויכרתו
 לחם ברית : ואפריקה עיר בצורה בדשין דפרזולא
 ולא נתנו מימי קדם לבא איה איש אשר לא מברית
 הוא : עד בא עת פקודתה לא בא אליה איש נכרי
 ותהי למס עובר בעת ההיא : וישש המלך בתוכח
 משמר : ויבא גם מלך טוניס אל הערים חחנה דרך
 היבשה ביד חוקה : ויבא לפני המשנה ואנדריאח
 דוריאח וישתחו ארצה ויכבדוהו מאד : ויתן להם
 מתנות ומנדנו וישבו א ארצם ותכון מלכותו מאד :
 זכשלת אלפי איש ספרדים הניחו שמה לחיות
 למלך לעזרה ולהשיב אליו את העיר
 המורדות כי כן צוה הקיסר : והקירואן עיר ואם
 בכארבאריאח ובתוכה הכהן הגדול הישמעאלי
 ולא נתנו לשבת יחודים בתוכה עד היום הזה : ויבא
 מלך טוניס להלחם בה : ויאסוף מחנהו וגם ארץ
 הספרדים לקח אתו וילכו שמה : ויצאו הישמעאליים
 לקראתו ביד חוקה : וגם מהישמעאליים אשר ביד
 בנו נתפכו לו לאויבים בעת ההיא : וירא המלך כי
 כלתה אליו הרעה : וישוב אחור מבלי חפץ
 והגלחמה שקטח :

ויצאו חתונרמי באוניות מאלנר בימים ההם
 לשלול שלל בארצות אויביהם וילכו
 אל גיבראלטאר ויתן יי אותם בידם ויקחו את כל
 שללה וישבו אלנר בשמחה: וישמעו התונרמים
 כי אין לאוניות הספרדי כח לעמוד לפניהם ויאמרו
 זה עת לשחוק נתנם האלדים בידנו: ויתנו ראש
 וישבו אל ספרד בחמש עשרה משוטטות ולא ידעו
 כי בא עת פקודתם ויילעגו למו: והקול נשמע
 בספרד ושימו גס הם על המשוטטו אנשי חיל וכלי
 מלחמה וילכו לקראתם:

ויקי ביום השני לחדש אומוברי בשנת ש
 לפק ויקרבו התונרמים ויערכו מלחמה
 חמש עשרה אוניות אל ששה עשר: ויהי בחלחמם
 וינוסו ארבעה מאוניות התונרמים ויתנו עורף
 והנשארים הוכו לפי חרב: ופלומחם אלף איש
 במנפה היא: ומהערלים הוכו לפי חרב כשלש
 מאות איש מלבד המוכים אשר היו לרוב מאד:
 ויקחו הנשארים את אוניות אנר ואת השלל וישבו
 אל ארצם: ויתנו תודה לאלדיהם:

בשנה החיא העיר יי את רוח סוליימאן מלך
 יון ופרס ויאמר להקים ארת חומות
 ירושלם עיר חקדש אשר בארץ יהודה: וישלח
 פקידים ויבנו חומותיה: ויציבו דלתותיה כבראשונה
 ומגדליה

חלק שני רסב

זמנדיה כבתהילה ויהי שומעו בכל הארץ פי
הגדיל לעשות : וגם את התעלה הביאו העירה פן
יצמא העם למים זוכרה לו אלרי לטובה :

בימים : ההם כשבת הקיסר בראטיסבונה כלה
גרש את היהודים ממלכות נאפולי ולא

זכר את בריתו : וישלחו שמה להתחנן לו ולבקש
מלפניו על נפשם : ולא חמל עליהם : וילכו אחינו
בית ישראל גולים הנה והנה : כצאן אשר אין להם
רועה : יראו ויחמול למען שמו הגדול : מהם הלכו
תונרמה : ומהם טבעו בים ומהם נשכו מהראנוסיו
רב החובל : ויוליכם אל מארש'ליא : ויאמר למלך
צרפת : ויחמול עליהם : ויוציאם מיד הצר הצורר
לחפשי חנם : וישלחם עם אוניותיו מזרחה : כי נתנם
האל לרחמים בעיניו : גם ברוך יהיה : והשר דון
שמואל אבר'אבניל וביתו באו פיר'ארה וישבו שם .

ויהי בשנת אחד וארבעים וחמש מאות ואלף : 1541
ותלכנה אוניות הקיסר אל ארץ ישמעאל להביא

הספרדים אשר הניחו שם בחדש מאיו
חואחדש השלישי : ויצאו אל היבשה בפאקס
העיר אשר באר'באריאח לשאוב מים : ויפלו עליהם
הערביים פתאום ויכו מהם מאתים איש לפני חרב :
וינוסו הנשארים מפניהם וילכו על פני חמים עד
האוניות ותהי אליהם נפשם לשלל : ויסעו משם

דברי הימים

בדבר המלך טוֹנִים וילכו על קאליביאה והיא עיר
קטנה וחומותיה בצורות : וישפכו אליה סוללות
ויכו חומותיה וילכדוה. ואת כל זכורה הכו לפי חרב
ויקחו את כל שללה ואת הנשים ואת הטף וישבו
אל ארצם : והעיר נתנה ביד מלך טוֹנִים אך לא
נשאר בתוכה משתיין בקיר :

ויחכם מארטיין לוֹטְרִי ואזן וחקר ותקן חבורים
ודברים הרבה על אמונתם ועל דברם

ויבאיש את דתי האפיפיאור ביושבו הארץ אשכנז
ולא הקימו עוד מסכה : ולא נתנו תודה לקדשים
כבראשונה : ויאשמו חלק לבם כי זה יאמר
לאפיפיאור אני וזה יקרא בשם לוֹטְרִי ובשמו יכנה :
והכומרים היו נסכה : כי נטו אחרי הבצע וילכו
אחרי שרירות לבם השחיתו דרכם על הארץ :

ויהי בחיות הקיסר בראטיסבונה ויאספו אליו
רוב שרי אשכנז וידברו אליו לאמר :

עד מתי אנחנו פוסכים על שתי הסעיפים : אם
האפיפיאור האלדים נלך אחריו : ואם מארטינו
נלך אחריו : ועתה נוכחה יחדיו : ונדעה מה לעשות
ולא יהיה עלינו אשם : וישבע אליהם לאמר בעוד
שלוש שנים אביא ארץ האפיפיאור וחשמנו ונבנו
הנה ונראה מה יהיו חלומותם : ויטב הדבר בעיניהם
ויאמינו אליו וילכו מאתו בשלום :

וימות

חלק שני רסג

וימות הואיבֹרדה אשר כרת ברית את סולוימן
ותשאר אשתו אחריו ובנה הקטן ויעל
עליהם פירדינאֹנרו אח הקיסר ביד חזקה : וגם על
בורֹאה נלחם פירדינאֹנרו אח הקיסר בשנה ההיא :
וישלחו אל סולוימָאן לאמר עלה הכורת עלינו ביד
רמה ואנחנו גם אדמתנו עבדים אליך כל הימים איך
משפט המלוכה : וישמע סולוימָאן וירק את חניכיו
וילך לקראתו וישבו הערלים אחר בחרפה : ויהי
לימים עוד ויקרבו שתי המחנות כמטחוי קשת :
ויערכו שם מלחמה ויפלו מהערלים כעשרים אלף
איש חללים ארצה במגפה ההיא : והנשארים אחר
נזורו וישבו אל ארצם בחרפה : ויצג התוגר מאנשינו
בבורֹאה והמלחמה שקמה : ותשק המראנשילואנית
על פי אשת הואיבֹרדה יואן ועל פי גיאורגיאנו אחיו
הכומר עד יגדל הילד ויחיו עבדים לסולוימָאן
מנישים אליו מנחה :

ויתחלחל הקיסר ויירא מאד : ויסע מאשכנז
ויבא מילאֹנה וישב שם ימים אחדי
ויבא גִינובֹאתה בחדש אלול ביום השבת ביום
השלישי לחדש סיטִמרי הוא החדש השביעי ויכבד
את עולו וישם מס על החטה היוצאת מציִיליאה
ותעל באשו השמימה ואבן מקיר תצעק :
ותרעב כל ארץ גִינובֹה ולולי פראנצִישקו מלך

דברי הימים

צרפת אשר נתן להם בר היו אוכלים ארת בניתם

בשנה החיא :

ויהי לימים עוד שמנה וילך הקיסר אל לוקה

לדבר את פאלו האפיפיאור אשר בנ

גם הוא שמה : וישלח שמה חמלך פראנצ'וסקו

מלאכים על רבר הארון ציסאר פראנוסו ואנטוניאו

דינקוני עבדיו אשר נחרגו היו ככלי אובד בנבולי

פאוואת : ולא נודע מה היה להם עד היום : ולא

אבה הקיסר לדבר אתם כי מאתו ומאת עבדיו הית

נסכה להומס ולאברס : ויחר למלך מאד וחמתו

בערה בו :

ויואל הקיסר להלחם באלניר ויאסוף אנשי

חול וציא אדיר לרוב וירד חימה בחדש

החוא הוא החדש השביעי : וגם מלך פורמזנל מלא

את ידו : כי לצנינים היתה בעיניהם : ויאמרו נכחידם

מנוי : ולא יזכר שמש עוד : ותהיינה האוניות כארבע

מאות : ויהי הקיסר אליהם לראש : וגם אנדריאת

דוריאח שר צבאו הלך עמו במלחמה ההיא ובשבע

ועשהים יום לחדש סיימר : בחדש תשרי שב נסעו

מנינובה קצת מהאוניות : ורוח עברה ותטהרם :

ותלבנה אחת הנת ואחת הנה : ויחוגו כשכור : ולא

ראו איש את אחיו כשלשת ימים : איש לדרכו פנו :

ותלכנה אל קורטיקה ביום השני לחדש אוטובר

לעת

חלק שני ר סד

לעת ערב וישבו שם : והקיסר הלך לפורטו וויקניו
זמשם לבוניפאציאו וישבו שם שנים ימים וילכו
לדרכס : ויסעו ממאזר'יקת האי אשר בספרד :
בשמנה עשר יום בו : ובשנים ועשרים יום בו הגיעו
אלג'ירה ביום השבת : וישאו עיניהם ויראו שלשת
אוניות משוטטות קטנות הולכות אלג'ירה : וירדפו
אחריהן : ותעבור האוניה הראשונה בחפז : על
אחת מהקטנות והאוניה ואנשיה טובעו בים סוף :
ותשכר גם השנית בחפזם באחד הסלעי והשלישית
הלכה לדרכה אלג'יר ותהי להם נפשם לשלל ותגד
באלג'יר את אשר מצאתם בדרך :

ויצאו אנשי הקיסר אל היבשה ביום חמחרת
ויבואו הערביים רוכבי הרכש וילחמו
אתם כל היום ההוא : ותבאנה אוניות ספרד לעת
ערב : ועליהן חיל גדול מלבד אנשי הצבא אשר
הוליך הקיסר אתו : וכלי מלחמה ובר ולחם ומזון
חביאו אתם : וסוסים לרוב מאד : זאבני האילים
המנגחים : ויהינן לעלות ההרה אשר אצל אלג'יר
וילכדוהו : וירוצו עד החומות : ויחנו על העיר סביב
וישפכו אליה סלילות : ותכא העיר במצור : ותתי
סוגרת ומסוגרת אין יוצא ואין בא : ויראו היהודים
אשר בתוכה יראה גדולה ויזעקו ותעל שועתם אל
תאלרים : ולא אבה השחיתם :

ההוא נרדה שנת המלך יי צבאות
 נימצא כתוב ואף גם זאת בהיותם
 בארץ אויביהם לא מאכתיס ואומר אך עמי המת
 בני לא ישקרו ואהי להם למושיע ויזכור להם כבדתי
 וינחם כרוב הכדיו : וירד יי בענן וילהם בעמי ההם
 כיום הלהמו ביום קרב : ולא שמע איש שפת רעהו
 כי בלל יי מחשבותם ויהרלו מהלהם על העיר :
 ויולך יי את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וינער
 בים ויהמו גליו ויתנעשו כי הרה לו : ויעל עשן באפו
 לפנות בוקר וינועו אנשי אוניות הקיסר כשכור
 והכמתם בלע : ותשברנה חמש עשרה מהמשומטות
 ושתיס מהגדולות ולאוניות הבינונית אין מספר : גם
 בנשירות היתה יד יי רבת וישברו התרנים וינוסו
 מעליהן כאלף איש אל האוניות הקרובות אליהם :
 ואשר ברחו אל היבשה הוכו לפי חרב כי רחוקים
 היו מאנשי החיל ולא היו להם לעזרה : וגם באנשי
 החיל אשר ביבשה היתה המנערת : ופיק ברכים
 והלהלה בכל מתני מפני הרוח והמטר אשר המטיר
 יי : ולא יכלו עמוד על רגליהם מקור ומרעב ומחוסר
 כל בעת ההיא וזתה צעקה גדולה בים וביבשה ביום
 החוא אשר כמוה לא נהיתה מאז היתה אלגיד לנוי :
 ויזרו אהור אנשי החיל להציל את אנשי האוניות
 מיד הערביים האכזרים ההם וימותו כהס רבים :

חלק שני סה

יהי רעש גדול בְּיָנוּבָה וּסְבִיבוֹתֶיהָ וּבְנִבּוּלֵי
מִלֵּאן בְּלֵילָה הַהוּא בְּרֹאשׁ הָאֲשֵׁמֹרֶת
הָרִאשׁוֹנָה : לֹא נִהְיָה כְרַעַשׁ הַהוּא בְּאַרְץ מְגוּרֵי מֵאֵן
הַיּוֹתֵי לְאִישׁ עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּתְנַעְשׂוּ הַחֹמוֹת וּפְעָרוֹ
פִּיהֶם לְבִלְי חוֹק וְתַפְלֵנָה הַמְדַרְגּוֹת וַיִּמַּסּ לִבְהֵעַם
וַיְהִי לְמִים וַיֹּאמְרוּ אֲצַבֵּעַ אֲלֵרִים חַיָּא :
וְתִשְׁבֵּר עוֹד בְּאַלְגִּיד אוֹנִית גְּדוּלָה בָּאָה
מִצִּיּוֹן לִיָּאָה נוֹשְׂאוֹת אֵילֵי הַמְנַנְתִּי
וְתִרְדַּד פְּלֵאִים בְּשִׁבְעָה וְעֶשְׂרֵי יוֹם בּוֹ צִלְלָה כְּעוֹפֶרֶת
וַיִּצְאוּ הַמַּלְחִים אֶל הַיִּבְשָׁה וַיִּצְלוּ אֶת נַפְשָׁם : וְתִרְדַּד
גַּם אוֹנִית אַחַת מִסְפָּרָד בְּמִצּוּלוֹ כְּמוֹ אֶבֶן בַּעַת הַחַיָּא
כִּי הָיָה הַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר עֲלֵיהֶם : וְעֲלִיָּה שְׂרִים רַבִּים
וְנִכְבָּדִים וְסוֹסִים וְכֹלֵי כֶסֶף וְכֹלֵי זָהָב וְשִׁמְלוֹת וְלֹא
נִצַּל מֵהֶם גַּם אֶחָד : אִו שֶׁרְפוּ הָעַרְבִיִּים אֶת הָאוֹנִיּוֹת
אֲשֶׁר הִשְׁלִיכוּ גְּלוֹי הַיָּם אֶל הַיִּבְשָׁה : וַיִּקְחוּ אֶת שִׁלֵּל
אוֹיְבֵיהֶם כְּאֲשֶׁר אוֹתָהּ נַפְשָׁם וְלֹא הָיָה מִיָּדָם מִצִּיּוֹן
בְּיוֹם אָף יי' : כִּי מִשְׁמַיִם נִלְחַמוּ אֶת אַנְשֵׁי הַקִּיסָר בַּיָּם
וּבִיבְשָׁה וְלֹא הָיָה לָהֶם תְּקוּמָה בְּיוֹם הַהוּא : וַיֹּאכְלוּ
אַנְשֵׁי הַקִּיסָר אֲשֶׁר בִּיבְשָׁה אֶת הַסּוֹסִים אֲשֶׁר אִתָּם
מִחוּסֵר כָּל בְּאַרְצוֹת אוֹיְבֵיהֶם בַּעַת הַחַיָּא : כִּי לֹא
יָכְלוּ אַנְשֵׁי הָאוֹנִיּוֹת הַנִּשְׂאָרוֹת לָתֵת לָהֶם צִדָּה כִּי
הַיָּם הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר וְגַם הֵן חֲשָׁבוּ לְהִשְׁבֵּר : וְתִלְכַּנְתּוּ
הָאוֹנִיּוֹת אֶקְאָפוּ מֵאַמְאָפוֹם לְהִנְצֵל מִזַּעַף הַיָּם וְחִמְמוֹנוּ
לִרְאָה 34

ותעמדת שם ימים אחדים :
 זילחמו הישמעאלים את אנשי הקיסר אשר
 ביבשה דבר יום ביומו ולא נתנו
 פנה אליהם ויראה הקיסר כי מן שמים נלחמו וכי
 אין לנשארם כח לעמוד על רגליהם כי כבד הרעב
 וייצר לו מאד : ויאמר בלבו עד מתי תהיה העיר
 הזאת אלינו למוקש : אלכה אל ארצי לעת כזאת
 ואשובה : ויצו ויזורו אנשי החיל אל המקום אשר
 האוניות שם : לראות אולי יתעשת האלרים
 וישתוק הם מזעפו : ויקחו מהן צידת כי כבד הרעב
 וימטיר יי על פניהם גשמי קללה וינהנם בכבדות
 ויקוצו בחייהם מקוצר רוח ומעבודה קשה : וגם בים
 היה סער גדול מהראשון והאוניות חשבו לחשבר
 ובשלשים יום לחדש אוטוברי שב באו כל
 האוניות יתר הפליטה אל המקום
 החוא : ויצו הקיסר לחרוג כל הסוכים הנשארים
 באוניות כאשר צוה ראשונה פן יצמא העם למים
 ויעשו כן : גם ביום ההוא טבעה אוניה גדולה
 מנאפולי צללה כעופרת : ולא נפקד ממנה איש :
 וביום הראשון לחדש נובמרי ירדו הימה באוניות
 כל אנשי החיל לשוב אל ארץ כפרד : אז
 הניע הן בירנארדין מינדוץ מספרר בעשתי עשרת
 משוטמות

משומטות ושמונה אוניות נושאות צידה וישיבו את
נפשם: ותבאנה עוד שתי אוניות ביום המחרת ותלך
האחת עד קרוב לאלג'יר וישפכו אלוה סוללות
ותשוב אחור:

למתיים בים וביבשה אין מספר כי יד יי' היתה בהם
לחומם ולאברם: וימטיר עליהם תמיד
המים המאררים בלכתם להלחם העירה ובשוכם
ויפלו מהם בחרב וברעב ובקור הנורא עם רב: אז
ישירו יושבי אלג'יר לאמר אשירה לוי כי גאה גאה
סוס ורוכבו רמה בים: כי אל דעות יי' ולו נתכנו
עלילות:

ויסעו משם ביום השלישי ותלכנה האוניות
אשה לדרכה: לאשר יהיה שמח הרוח
ללכת: ותשבר אחת מהן אצל אלג'יר ויצאו
אליהם הערביים לבלעם: וילחמו אתם ביד חזקה
ויצאו התוגרמים מהעיר ויצילום מידם והיו לחם
לעבדים עד היום: ויקחו הערביים והתוגרמים את
כל השלל ואת כלי הכסף והזהב הנשארו שמח ואת
חאילים המננחים: וישבו העירה בשמחה ויתנו
תורה לאלדים על כל אשר עשה לאנשי הקיסר
לעיניהם בעת ההיא:

והקיסר חלך לבונ'א'ה ותשכר שמה אונית
גדולה מאנשי ג'נובה ולא נפקד

ממנה איש: ויסע משם וילך עם האוניות חמש שנים
אל ארץ ספרד: והאוניות חגדולות באו אל עבר
איטליאה עם אנשי החיל: וינעש חים ויהמו גליו
עליהם וייראו האנשים יראה גדולה: ותלכנה אשת
לדרכה ויחגו וינועו כשכור וגם מהם טבעו בים
ויבדו היום שאולה:

ולא נודע דבר באיטליאה בימים הרבים ההם
מאוניות הקיסר כי חדלו הולכי אורחות
הים: וארא בחלומי והנה אוניה משוטטת מצופת
זהב ויפה עד מאד באה אל היבשה: וכראשה צלמא
דדחבא וקול חצוצרות התרועה בתוכה וירוצו רבי
אצלי לראות גם הם ולשמוע דבר מה יגידו: ויהי
כבואת ואי קול זולתי חולה אחר כסיר נפוח מושכב
עליה ואיש אחר מנהל אותה ואיקץ והנה חלום ואין
פותר אלי: ואז אמרתי הלא לאלהים פתרונים את
אשר האלהים עושה בקצות הארץ הגיד לעבדו:
ואומר אל מאהבי בעת ההיא לאמר: אין זה כי אם
מופת שישוב הקיסר מבלי חפץ ואוניותיו תשכלנה
כאשר שכלה נשים הרבו: ויתר אנשיו ישובו הנה
מזרעב ולחומי רשף: ואתם עדי כי דבר העדותי
בכם היום ויהי כן:

ותבאנה האוניות יתר הפליטה גינבה
בחדש העשירי ואנשי החיל אשר
עליהן

חלק שני רסז

עליהן היו מזי רעב : מושחת מאיש מראיהם ותארם :
מבני אדם : וילכו ברחובות קריה מבקשים לחם :
ערומים ולא יתבוששו . ואין כסות בקרה : וגם אחרי
בואם א ארץ נושבת היתה בם יד יי לאבדם וימותו
ויהיו כעמם : מהם עם רב : ויהיו כעמם

ויראו בעלי גינות כי נזורו אחר כוכבי הקיסר
וכי חסיר הזמן את עדין מעליו : וישלחו
מלאכים אל מלך צרפת להשתחורת לפניו ולדבר
אתו דברי שלום ואמת על כל הטובה אשר עשת
לתת להם בר : ולתתם ללכת בארצו : וישא אתו
פניהם וידבר על לבם לאמר : אם אתם חופשים נס
אני במובכם אשמח ואת ארצי תסחרו . וירק אלו
תהיו לקיסר לעזרה : ואם כה תעשו אהיה לכם למגן
וצנה : ולמחסה ולמסתור כל הימים :
ויהר לאנדריאח דוריאח ויתי בשובו וישב
בביתו אשר מחוץ לעיר ימים אחרים :
ולא אבה לדבר אתם עד שוב חרון אפו ויבא העיר :
ויבא גראן ווולת יועץ הקיסר גינות וישב
בבית אנדריאח דוריאח ימים רבים :
ויבא גם המארכיז דיל וואשטו המשנה לדבר אתם .
וישב שם ימים אחרים : ויחר אליהם על דבר
המלאכים אשר שולחו צרפתת וידברו אתם משפט
על הדבר תות : גם היתורים אשר בדוכסות מילאן

צאו אליו ויכרות להם בשם הקיסר ארונו ברירת
חדשה בעד שמנה שנים ויתנו אליו מנחה וישבו

אל ארצם: ויורד
הימה בשתי משוטטות וירדפו אתריהן

אוניות המלך ולא השיגום וישב אחור
וישב בנינובת עד אשר הכינו שש אוניות משוטטות

וילך לדרכו אל ארץ ספרד:

ובשנת 1543 שתיים וארבעים וחמש מאות ואלף היא
שנת שב: שלח סולוימאן צבאותיו אל

עבר בודואה להיות לאנשיו לעזרה: ונס פירדינאנדו
וערי אשכנז מלאו את ידם ויצאו לקראתם ביד חזקה

וישלחו אליו מאיטליאה מלחים יורדי הים להלחם
עמם באוניות על הנהר דנוביאו: פן יתנו לתונרמים

אשר בבודואה צידה ולא עשו מאומה כי באו אנשי
התונר העירה טרם בואם: וישימו בתוכה בר ולחם

ומזון לרוב: ושבעת אלפים תונרמים: ונמלים
כאשר אותה נפשם ויחר לערלים מאד: ולא עשו

חאשכנזי מאומה בשנה ההיא וישבו אחור בהרפת
כי הפליאו התונרמים להעזר ויחזקו חומותיה: ויתי

שומעם בכל הארץ:

ויאסוף מלך צרפת אנשי חיל וכלי מלחמה
ויבא בנבולי איטליאה בחחלת קציר

שעורים: ויחרד כל דוכסות מולאן מאד: וימס לב
העם

חלק שני רסח

העם ויהי למים: ואל ארץ המזרח שלח שלש
משוטטות לסולימאן לאמר צא נא גם אתה ונלחמ
בקיטר ונראת מה יהיו חלומותי: ולא אבה שמוע
אליו כוירא פן יקראנו אסון. ותשובנה אל ארצם
הזויתם סרה צרפתח: צא נא גם אתה ונלחמ

בשנה ההיא נשרפו ערים הרבה גדולו וקטנות
באשכנז ותעל עשנם השמימה. ולא
נודע המבעיר את הבעירה: ויעלילו על היהודים
ועל הרועים לאמר אתם עשיתם הדבר הרע הזה:
ויסרום ויענו את נפשם. ויודו את אשר לא עלתה
על לבם וישרפום באש:

אז חפשע בואימאה במלכה ובאלדיה נופני
חמת הלומיירו ויגרשו את היהודי ממדינת
בואימאה ומפראנה עיר חמלכות בימים ההם:
ויסעו משם בעגלות בחדש אדר שב לפק וילכו אל
פולוניאה וישבו שם: וימותו רבים בדרך ורבים
הוכו לפי הרב: ובפראנה ישבו היהודי ניום גלותם
מעל אדמתם עד חיום הזה: כי נהפכו להם לאויבים
לאמר הם היו בעוכרינו במלחמות התוגר ונוספו
על שונאינו ועתה יעלו מן הארץ ונראת מה יהיו
חלומותם:

ויאסוף אלדים חרפתם ותשרף אחרי צאתם
לינצה: והיא עיר גדולה כלילת יופי

משוש לכל הארץ. ולא נשארו בתוכה כעשרים
 בתים ותהיתל עולם ימים רבים:
 ויהי שנת השוב מלך פירינאנרו על כסאו
 הראשון ודבר טוב על היחודי להשיבם
 וישבו רבים אל ארצם ואל מולדתם ככתחילה:
 והיה רעש גדול בנבולי פלורניציאה בשנים עשר
 יום לחדש גוניאו הוא החדש הרביעי:
 ויראו כל עם הארץ מאד וינוסו רבים מפני הרעש
 כאשר עשו בימי עוזיהו מלך יהודה: ובנינים גדולים
 ועצומים ומגדלים לארץ הפיל וימות עם רב:
 ובסקארפאריה והיא עיר קטנה הקרובה לפיורינצה
 לא נשארו כי אם כעשרים בתים: ויתר העיר הפיל
 חרעש ותכלעם שאול חיים. אצבע אלדים היא לא
 נהיה כרעש הזה בנבולי פיורינצה מאז היתה לנו:
 גם במילאן היתה ידו בחדש יוליאו הוא
 החדש החמישי: ויצתו אש בעפר
 חשיפה בשער קומו ויפלו כעשרים בתים ארצה:
 ויהיו חמתיים במנפת מתי מספר וישאום בכתנותם
 ותהום כל העיר ויבכו את חשיפת אשר שרף י:
 מבנק הארץ זמירות שטענו כי גם בנאמוליא
 היה רעש גדול ואת העיר טירו לארץ
 הפיל: ולא נשארו מכל יושביה כי אם מתי מספר
 ובן חתונר לא היה שם כי יצא להלחם בסופי מלך
 פרס

חלק שני רסט

פרס ויצילנו"י מחרעש הנדול ההוא:
ולא א"ז מלך צרפת לבא לאיטאליאה וישם
אל פירפיניאן פניו: ויצורו עליה ימים
רבים וישפכו אליה סוללורת ולא עשו מאומה כי
התחזקו הספרדים מאד וישבו אל ארצם בחרפת:
ותהי המלחמה גם בגלילות הפיאנדרה בעת ההיא:
ויאסוף דוכוס קליבס כעשרים אלף איש: וילך
לתלחם באנווירסה ולא יכול לתלחם עליה וישוב
אחור: ויפגעו בו כארבעת אלפי איש אשר שולחו
לעזרתה: ויתלישם לפי חרב וישוב אל ארצו:
גם בנאבארה גלחמו עם הקיסר בשנה ההיא ולא
יכלו לו: וישבו אל ארצם בחרפה:
וילכו הצרפתים אשר בפיאמונטי א קיראסקו
באישון הלילה וילכדוה: בחמשת
ועשרים יום לחדש אנוסטו הוא החדש הששי: ואת
אנשי הצבא שלחו חופשים: ואת סוסיהם ואת כספם
ואת כל קנינם בזו: וילכו גם אל ווירואה ובתוכה
סטראדיוטי הוכבי הרכש: וילכדוה ויקחו את כל
קנינם וישלחום חפשים: וילכו גם לארדיסון וזיליאן
בלילה החוא: ויעשו לאנשי הצבא כאשר עשו
בוירואה ויהי לספרדים לחרפה: וגם לאלבת הלכו
האנשים ויעלו חומותיה כחאשים איש: וישמעו
שומרי החומות: ויצעקו בקול גדול: ויקיצו אנשי

הצבא ויושבי העיר משינתם : ויקומו כלם כאיש
 אחר ויפלו עליהם ולא יכלו הצרפתים לעמוד
 לפניהם : וישבו אחור והאנשים הנמהרים העלו
 חומותיה הוכו לפי חרב לא נשאר גם אחד :
 ותהי המלחמה חזקה בפיאמונטי בעת ההיא
 ויאסוף המאָרְקִיז דיל וואסְטו אנשי חיל
 וילך עם הספרדו על ווילה נובֶה דאסְטִי ויצורו עליה
 וישפכו אליה סוללה : ויכו חומותיה ויבאו העירה
 ויעשו בה כאשר אותה נפשם ולא היה מידם מושיע :
 וגם אל שאר הערים הקטנות אשר לצרפתים הלכו
 הספרדים ויתנום לשלל בעת ההיא : והצרפתים
 אשר למלך בפיאמונטי נאספו אל ערי המבצר וירמו
 שם כי כן צוה המלך עד שובו אל ביתו בשלום
 במלחמת פירֶנֶינִיאן : וכשלשת אפי איש אשכנזים
 שלחו אל ספרד באוניות לעזרה בעת ההיא ותשבר
 אחת מהאוניות בסארֶדִינִיאָה ויצאו האנשים אל
 היבשה וילכו לדרכס :
 ויעל ארבה כבר מאד באיטאליא בשנה
 ההיא : ויכס את עין כל הארץ ותחשך
 הארץ והשמש אסף נגהו וילך למסעיו עד מונפֶירֶאטו
 הגיע וינח במונקאָלבו ביום הששי לעת ערב ביום
 הראשון לחדש סִיטִימֶרִי שֶׁנֶהוא החדש השביעי :
 וילן שם כי בא השמש ויהי ממחרת וילכו במסילותם
 אל עבר

חלק שני רע

אל עבר פיאמונטי כעס עצום ערוך מלחמה : גם
בדרך נִינּוּבָה באו מהם לרוב מאוד : ולא התמהמתו
בדרך כי אם לאכל בצהרים : וילכו לדרכם :
ויהי כחיותם בפיאמונטי ויערכו שם מלחמה ביניהם
ויפלו רובם ארצה במלחמה ההיא והנשארים מתו
בימי החורף לא נשאר אחד זתעל באשם השמימה
עליה לבניכם כפרו כי לא נתיח כדבר הזה באיטליה
מאז היתה לגוי זיחתו הגוים מהם :
וכחמש מאות איש איטלקים מאשר למלך
הלכו אל מונבארצו : בימים ההם
זיתחזקו שם : וילך שם המארקיו דיל ואכטו : עם
האשכנזים והספרדי אשר אתו : ויצורו עליה וישפכו
אליה סוללת : ותבקע העיר בששה עשר יום לחדש
נובמבר הוא החדש התשיעי : ויבואו העיר ויחלישום
לפי חרב : לא נמלטו מחרב האשכנזים כי אם מתי
מספר : ואת פראשקארה שר צבא הולך המארקיו
לאליסנדריא וזרידהו בדם שאולה :
זיהפך אלף לאנגווילארה לקיסר לאויב
וילך עם ארבע אוניותיו המשוטטו אל
מלך צרפת ויעשהו שר צבאו : וילך בימי סארדיניא
לשלול שלל וימצא אונית מאנשי נִינּוּבָה ויקח את
הספרדים אשר עליהן וישם בסר רגלם : ואת אנשי
האניות לא עשה מאומה ויאכלו את חקם אשר נתן

דברי הימים

לחם המלך כי שלם ביניהם וילכו לדרךכם : וירדפו
אחרינו אוניות הקיטר ולא השינוהו וישונו למקומם :
ויוסף המלך שלוח פרשים ואישרנלי לאיטאליה
אחרי שובו מפירפניואן : וילכו בפיאמונטי

וילכדו את קאסטליון וישימו בתוכו משמר : וילכדו
גם אל קיר ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה בחדש
דיוצמרי בשנת שתים וארבעים וחמש מאות ואלף :

1542

הוא החדש העשירי : ובתוכה כאלף ספרדים ולא
חתו מפניהם כי אנשי מופת המה ויחזקו חומותיה
ויצילוה מידם : ויחדלו אורחות והולכי נתיבות
במונפיר אטו מפני חמת המציק בעת ההיא : כי צדה
הצרפתי צעדס מלכת וכל הנמצא נלכד בשחיתותם
ולא היה מידם מציל :

ויבא המארקוז דיל ואסטו לקאזאל כי ירא
פן תלכד ברשת זו טמנו : וישם בתוכה
משמר : וישב שם ימים אחרים עד שוב חמת
הצרפתים מעליהם וישוב אל המחנה :

ויהי המלחמה חזקה בין מלך אינגלאטירה
ומלך סקוציאח בשנה ההיא : ויהי היום
ויערכו מלחמה ויפלו כחמשים אלף איש הללים
ארצה במלחמה ההיא : וירבו החללים במחנה מלך
אינגלאטירה ובכל זאת לא שב אפו ויחזק ארת לבו
וינפו האיסקוציסו : עד כי מלך אינגלאטירת
הנריל

חלק שני דעא

הנריל לעשות :
בימים ההם וחיל פירדינאנרו צרים על פיטמא
אשר אצל בורואה מעבר הנחר
ובתוכה תונרמים : ויפילו נורלות לאמר מי יצא
ראשונה להלחם עליה : ויפול הנורל על האשכנזים
והאונגרי וילחמו אליה ביד הזקה ולא עשו מאומת
וישבו הנשארם בחרפה אל המחנה : כי התחזקו
התונרמים וילחמו אתם בחצים ובקשת וימות מהם
עם רב : ויקרבו האיטלקיים גם הם העירה ויעלו
חומותיה וילחמו בתוך העיר ודלתותיה פתחו ויפלו
עליהם התונרמים וילחמו אתם באילים ובחצים
ובחרבות ובמקל יד וברומח : ויכוס ויכתום עד
חרמת : וינוסו הנשארם החוצה כי יי הדפס ולא
נתן להם כח לעמוד לפני זרון התונרמים בעת ההיא :
ולא הלכו האשכנזים לעוזרם ויפלו חללים ארצת
כעמיר אחרי הקוצר ואין מאסף : וישבו הנשארם
לאיטאליאה והיו מספרם מעט מעט לא כביר כי
יד אלוה ננעה בם :
גם אנשי הצבא הוככי הרכש אשר שלח
סוליימאן נלחמו בפרשי פירדינאנרו
ביום ההוא להקל המלחמה מעל העיר : ויפלו רבים
חללים ארצת בעת ההיא והנשארם שבו לאהליהם
כי עיפת נפשם להורגים : ויעלו הערלים מעל העיר

דברי הימים

וישבו אחור בחרפה ותשקוט הארץ :
וילכו צבאות המלך על קוניה אשר בפיאמונמי
ויצורו עליה וישפכו אליה סוללה ויתחזקו
אנשי העיר ויעלו מעליה בתרפתה ועיר שקמה :
וישלח הקיסר את גראן ווילה שנית לאיטאליאה
ואת מרעהו ויבואו עם אנדריאה דוריאה
גינובה בחדש תעשירי : וילך גראן ווילה לאשכנז על
דבר העצה אשר נדר להם הקיסר : ומרעהו הלך
לרומה אל האפיפיאור וידברו אתו שם :
ויהי רעש גדול בקאנדליאה וסביבותיה בימים
ההם : גם בציציליאה היה רעש גדול
אשר לא נהיה כמוהו ויפלו בנינים גדולים ועצומים
ארצה : ובסאראנוזה וסביבותיה מוט התמוטטת
הארץ : וישם החרכה למים וימות עם רב עליה
לבניכם ספרו :
בימים ההם חמא הסופר הגדול במלך פראנציסקו
ויהיו דבריו עם הקיסר בדבר המלכה
אחותו : ויוגד למלך ויבוקש הדבר וימצא כי הוא
היה בעוכריו : וגם הוא הניא את לב העם מהלחם
כפירפנייאן בהניעם שמה : וישם אותו במשמר
וגם את המלכה הרחיק מעליו בימים ההם :
ויהי בימים הרבים ההם ויואל מחומד בן
עכראלה מלך טרימוסין לשכב את נשי

חלק שני רעב

אביו וינוסו מפניו וישב באלג'יר ימים רבים :
וימות עבדאלח וימליך עבד רחמן את בן המלך :
חקטן והוא בן בתו וישם כתר מלכות בראשו :
וישמע מחומד כי מת אביו ויבא עם התוגרמי אשר
באלג'יר העירה : ואחיו חקטן ברח מפניו לאוראן :
וישב שם : וילך עבד רחמן אבי אמו אל ארץ ספרד
וישתחו למלך ארצה ויבך ויתחנן לו וישא את פניו
בעת ההיא : ויכתוב אל חאלוף מארטין אשר
באוראן לאמר : האנשים האלה שלמים הם אתנו
ועתה לך אתם והושיבם בערי אחוזתם עם הספרדי
אשר אתך שם : וילך חאלוף מארטין אתם ויצאו
הערביים לקראתם וינפּו הספרדים ויפלו בטיברה
לפני אויביהם בחרב : ותנשאים ברחו לנפשם
וישובו עם המלך חקטן ועם אבי אמו אוראן
בחרפה : וישאל חאלוף מארטין מאתם את הכסף
אשר הוציא בדרך ולא השיגה ידם לתת איו מאומת
בעת ההיא : ויחר אפו בזקן ויסגירונו ביד מחומד
מלך טרימיסין : והמלך הנער נשאר אתו שם :
ויסרהו חמלך מחומד יום יום לדעת מצפוני הזחב
וימות ביד מבקשי נפשו תחת השבט : אז השלים
המלך מחומד עם מלך ספרד ויאמר להביא שמנת
אלפים זחובים מדי שנה בשנה אל גנזי המלך :
ונציבים שם מחומד בפתח אוראן לקחת המס מיד

דברי הימים

הערביים הבאים אוראן לתת למלך: **ולמולי**
מחומד אח שני ושמו חמד ויתן אותו

במשמר בית הסוהר ימים רבים:
ויקנא קאיד מאנצור לבן אחותו ויכתוב אל האוף
מארטין אשר באוראן לאמר: בא עם האנשי אשר
אתך אל טרימיסין ונס את המלך הנער אמור
להביא אתך ונתנה העיר בידך: וייטב הדבר בעיניו
ויאסוף כשנים עשר אלף איש ספרדים וילכו אל
טרימיסין ונס ערב רב מערביים עלה אתם וגם
המלך הנער הוליד עמו שם: ויראו אנשי העיר
וישלחו אנשים לקראתו ומפתחות העיר בידם:

ויקרבו הספרדי העירה ויברח המלך מחומד מפניהם
זיתנוה לשלל בעת ההיא: ומאנצור שבר דלתות
נחושה ויוציא חמד בן אחותו מבית כלא וינוסו גם
שניהם: מאנצור הלך עם המלך וחמד הלך בדרך
אחרת ותהי אליו נפשו לשלל: ולא ידע המלך כי
מאנצור הביא אליו את הרעה הזאת: וימליכו
הספרדים את הנער אשר אתם ויתנו לו את לוקין
הגינזבים לרועה וישבו אוראן:

וגם היהודים אשר היו שם לרוב נתנו לשלל
בעת ההיא: וימכרום לעבדי ולשפחות
בחדש אדר שנ לפק בארבע כנפות הארץ מהם נגל
בארדאן ומחס נגאלו בפיים ומחס הלכו שבי

לפני

חלק שני ר עב

לפני צר בארץ ספרד וימירו את כבודם בארצות
אויביהם : ראה יי והכיטה :
ויצא קאיד עישה אשר במוצט נאניה לקראת
המלך מחומד בבורחו מפני אחיו וכאפי
איש רצים לפניו : וישתחו למלך ארצה וידבר על
לבו וירכיבוהו על סוס ויוליכהו א בניראשית וישבו
שם : וילך האלוף מארטין להלחם במוצטינאנים
בעת ההיא : וינצל קאיד עישה את העיר מוויגראן
ויאסוף את כל אנשיה ויביאם אל מוצטינאנים
ויתחזקו שם : ויבואו הספרדים אל מוויגראן והנת
אין שם איש וקול אדם : ויתמהו האנשים מאד :
ומלאכים שלח קאיד עישה א המשנה אשר באלגיר
לאמר : צאנא והלחם בערלים האלה והסגרת
אליך עיר ומלואה : וייטב הדבר בעיניו וישלח ביד
קאיד מחומד חמשה משוטמות ויכו בספרדים אשר
במוזיגראן מכה רבה וגם הקאיד עישה יצא לקראת
ותהי המלחמה עליהם מים ומיבשה וישבו הספרדי
אחור : ויצא גם קאיד מאנצור אשר עם המלך מחומד
השדה ביד חזקה : וישב בין מחנה קאיד עישה ובין
מחנת הערלים ולא קרב זה אל זה כל הלילה :
ויואל עישה להלחם ולא שמע אליו מאנצור כי איש
תהפוכות הוא : וא האלוף מארטין שלח לאמר לך
מעמנו כי כלתת אליך הרעה : וינוסו הערלים כל
ל ח 35 א

דברי הימים

הלילה וישפכו עליהם אנשי המשוטמות סוללות
ויפלו רבים ארצה : ויניחו האילים המננחים בחפזם
לא הביטו אחריהם וישבו אוראן בחרפה :
או נתנה מוצטאנים ביד התונרמי ביד מחומד
ותהי להם עד היום :

וילך קאיד עישה וישתחו למלך מחומד ארצה
ומתנורת נתן אל הערביים וילכו אל
טרימיסין וילכדוה וישימו בתוכה משמר : וינוס
המלך הנער מפניהם וישב בפּים ימים רבים : ולוקין
הגינבים נתפס חי וישימו עליו משמר :

ויירא קאיד מאנצור לנפשו וינוס מעם ארוני
וילך לאוראן : וישלח ויבא את חמד
בן אחותו אח המלך מחומד לאוראן וישבו שניהם
יחדיו באוראן :

וילך המשנה אשר באלגיר להלחם בטרימיסין
ויתנו לו כסף וזהב לרוב : ואת לוקין
הגינבים לשוב מעליהם ויעתר להם וישבו אלגיר :
ויוסף המלך פראנצסקו שלוח אוניותיו תונרמה
אל סוליימאן התונר להביא את בארכה
רוסה עמם להיורת בעוזריו ויכבדם סוליימאן עד
מאד ויתן להם את כל אשר שאלו :

ויבקשו הספרדים לבא טורין בעורמה בחדש
אדר של לפק היא שנת שלשה
וארבעים

חלק שני רעד

וארבעים וחמש מאות ואלף: ויכינו שש ענלות
מצופות תבן ובתוכן אנשי חיל וכלי קרב וישלחום
לטורין כפעם בפעם למכור התבן: ויבואו העירה
והאורב הולך אחריהם. ויצאו האנשים בהיותם
בשער העיר. וילחמו בשומרים ויכו מהם פתאום
לפי חרב. כי במחו באורב: ויתמהמה האורב לבא
ואנשי העיר אנשי טורין נסבו פתח השער. ותהום
כל העיר עליהם: וילחמו אתם ואת דלת הברזל
סגרו וישארו רובם החוצה וינוסו לנפשם: וגם
מהנשארים פנימה יצאו מתחת לשער. ואשר לא
נחפו לברוח הוכו לפי חרב בעת ההיא: וישבו
חספרדים אחור לא עמדו כי יי הדפס רק איסאנדרו
מאיו איש מילאן נשאר בעיר וילך ברחובותיה כארי
נוהם וחרבו שלופה בידו וכל העם מקצה נסבו עליו
כתרוהו מנוחה הדריכוהו וילכד בשחיתותם:
החדש הוא יהי גלמוד במספר ירחים אל יבא
כי בשמונה לחדש בנאו שלשה בני
בליעל בפיאוי אשר בנכול פירארה ביתה משה
חכהן גיסי: לבטח בעת הצהרים בהיותו החוצה
באו בני הבליעל הביתה והדלת סגרו: ויכו את חנה
אשתו ואת יהודית בתו. ואת שמואל ואת שם טוב
בניו לפי חרב. לא חמל עינם עליהם: וגם את שמואל
הצרפתי המשרת חרנו על חלליהם. ובביזה שלחו

דברי הימים

את ידם ולא היה מירם מציל: יום שמה ושערו רוח
היום ההוא יקבותו אוררי יום לבי לבי על חלליהם
ויהי מה באלדים אהל לדבר וחסד ומשפט אשירה:
אל אלדי אתחנן: ויבך משה בן הרב אברהם
חכהן וכל בית אביו את ההפיכה אשר הפך יי:
וישאום בכתנותם ויקברום בכולוניא ויחרד כל
העם מאד וישאו את קולם ויבכו:

ויהי לימים עוד וישימו אחד מהאנשים ההם
בבית חסוהר: ויצו הדוכוס וימררוהו
בצבתות ברחובות פירארה ויסירו את ראשו
מעליו וחמת הדוכוס שככה:

ודוכוס גילדיר הוא דוכוס קליביים בעל ברית
מלך צרפת בעת ההיא: ותאסוף
מאר'אה היא מרים אחות הקיסר אנשי חיל להלחם
בו ויצא גם הוא לקראתה ביד הזקה: ויערכו
מלחמה בנבולי הפיאנדרה בתשעה עשר יום לחדש
ניסן ביום השבת: וינפפו פרשי הדוכוס מפניהם
בראשונה ויפלו רבים חללים ארצה וינוסו הנשארי
לא יכלו עמוד מפני חמת האילים והסוללות אשר
שופכו עליהם וימלאו האנשים אשר אתו רגלי את
ידם ויכו באנשי המלכה מכת חרב: ויקחו מירם
את האילים המננחים ויבואו במחנה הדוכוס בערת
ההיא בתיותם נלחמים כארבעת אלפי איש רגלי
ואלף

הלך שני רעה

ואלף סוסים לעזרה ויהיו לחם לעינים : וינפּו אנשי
המלכה מפניהם ויתנו עורף . וירדפו אחריהם ויפלו
רבים ארצה במלחמה ההיא : והנשארים תרה נמו
ותהי לחם נפשם לשלל רק תנחשלים אחריה נתפסו
חיים : וישבו מדלוק אחריהם וישוּו את מחניהם
ויקה הדוכוס את האילים המננחים וילך לו א ארצו :
וישמע הקיסר את שמע אחותו ויואל לבא אל
איטאליאה וילך אנדריאה דוריאה
להביאו בעת ההיא : וישמע פאולו האפיפיאור ויואל
דבר אתו וישם אל לונבא רדיאה פניו ויבא פירארה
ויכבדוהו הדוכוס ושריו וארוחתו ארוח תמיד נתנה
לו מעם הדוכוס כל הימים אשר ישבו שנה הוּגַת
והנמוניו וילכו מאתו בשלום : וישב פאולו בערים
ההם ימים רבים :

ויגד באלגיר לאמר ירד הקיסר הימה ויאמרו
זה עת לשחוק כי נקה מתנחשלים אחריו
ותלכנה אוניות אלגיר אלימיספרד . ויתן יי בידם
אוניה אחת גדולה וארבעת קמנות ויוליכום אלגיר
בשמחה : ויצו הקיסר וירדפו אחריהם ולא מצאום
וישבו הרודפים אחר :

ויבא הקיסר גינובא בחמשה ועשרים יום לחדש
מאיו שג לפקזתבקע הארץ לקול האילים
חמננחים : וילכו שמה רבים משרי איטאליאה לדבר

דברי הימים

אתו וישא את פניהם בעת ההיא : ויסע משם ביום
השני לחרש יוניאו ביום השבת וילך למסעיו א עבר
פאויאה כי נחפו ללכת :

דיואל מלך טוניס הישמעאי לבא להשתחוות
אל הקיסר בבואו לינוכה וירד גם הוא
חימה באוניות בעת ההיא : ויבא אל פאלירמו אשר
בציציליאה ויכבדוהו שרי העיר והמשנה אשר שם
מאד : ולא איץ לבא מפני אוניות המלך פראנציסקו
וישוב אחור לנאפולי ויכבדוהו שרי העיר מאד :
וישב שם ימים רבים ויצו ויעש לו משומטות לשוב
אל ארצו :

דישמעון הספרדים אשר בפיאמונטי כי פקד
חמלך את חילו לשלוח להם כספם
ויצאו השרה ביד חזקה : ויצאו הצרפתים לקראתם
ויחלישום לפי חרב : וציסאר די נאפולי גם כרגלו
הוא ותנשאים אשר אתו : ויפלו רבים בתוך הנחר
דורה : בחפזם כי כלתה אליהם הרעה : וישונו
הצרפתים מדלוק אחריהם וילכו לטורין בשמתת :
והקיסר עומד בקרימונה בעת ההיא :

וניצ'ה עיר גדולה על שפת הים במחוז פרוינצה
ותהי לרוכוס סאבויה עד היום הזה : וישלח
השר אשר על המצודה אל שרי אוניורת המלך
בעורמת לאמר : עושו ובואו אלי ואת המצודה אתו
בידכם

חלק שני רעו

צידכם למה תתמהמו : ויאמינו לו וישלחו ארבעת
אוניות משוטטות נושאות אנשי חיל בימי ניצֵה בעת
ההיא : ואל אנדרִיאה דורִיאה שלח לאמר : כזאת
עשיתי בא אל תאחר כינתנם האלדים בידנו : ולא
אחר אנדרִיאה דורִיאה וילך עם עשרים אוניות ויחץ
אותן לשתי מחנות : ויצו את הראשון לאמר לכו
אל עבר מערב אחר תשובו ונתפשם חיים בתוך
ויעשו כן : ויהי לפנות בוקר בשבעה עשר יום לחדש
הרביעי : וישאו הצרפתים ארץ עיניהם אל עבר
מארסִיליאה והנה אוניות באות : ולא חתו מפניהם
כי לא ידעו כי כלתה אליהם הרעה : ותקרבת
האוניות ויכירום : ויאמרו קשר קשר מכרנו הצורר
חזה : ויחפזו לברוח : וילכו אל חוף אנטיִבו ויעלו א
חיבשה : ויניחו האוניות כאשר הן : וירדפו אחריהם
ויקחום כקחת איש בדל אוזן : ומהצרפתים לא נלכד
בשחיתותם כי אם השר מאטִאן : אשר הוכה בירכו
ולא איִן לכרות : וחצי השבויים הניחו הצרפתים
בחפזם ויביאום גִינִובָה : ויחר לאנשי ניצֵה מאד :
אז בא בארְבֵה רוֹסָה שר צבא סולִימאן בימי
קאלאברִיאה ומאה וחמשים משוטטות עמו
ואין כושל במחניו : וישרפו את רִיזו הפונה מיִסִינָה :
ויקחו את שללה : ויחתו הערלים מהם : הרצים
וצאודחופים ויבואו גִינִובָה בתשעה עשר יום לחדש

דברי הימים

הרביעי ויראו יראה גדולה: ויחזקו העיר ויביאו
בתוכה אנשי חיל כי נפל פחדו עליהם: ובארבת
רוסה הקריב בדבר המלך פראנציסקו ויבא בימי
פרוב נציא ויהי שומעו בכל הארץ: ולא הרעו
לאנשי גיבוה כי כן צוה המלך כי שלום ביניהם:
ואנדריאה דוריאה הלך אל ספרד בדבר

הקיסר כי ירצו פנילכו שמח
בטרם יודע להכותם אם על בנים:

בשנה ההיא בלכת סוליימאן להלחם בויאונה
נלחום נלחם באימפרינוניאה ותבא

העיר במצור: וישפכו אליה סוללות ויכו חומותיה
ותבקע העיר ויכו את כל זכורה לפי הרב: וגם

מהתונרמים נפלו רבים ארצה במלחמה ההיא:
ויסוב ויעבור לאלבה ריאל וילחם גם עליה ול

היה לה מושיע: ויעשו גם שמה כאשר עשו
באימפרינוניאה רק מהנשים והטף השאירו עוללות

כי חמל עליהם: ואלבה ריאל עיר ואם באונגאריאה
לפנים ובה יתנו כתר המלוכה בראש מלכם ביום

המשח אותו: ותפול כהיום ביד אויב כי לא שלם
עונם ער הנח אל רעות יולו נתכנו עלילות:

וספינה גדולה שלח סוליימאן קדמת אלגיר
ושבע מאות תונרמים בתוכה שולפי

חרב: ויפגעו בה כומרי מאלטה תושבים בדרודים
לפנים

חלק שני דעו

לפנים וילכדות ויליכות אל ארצם: ורבים הוכו לפי
חרב במלחמה ההיא:

ויסע הקיסר מקרימונה וילך לבושי וילך

גם שמה פֶּאֱלוּ האפיפיאור וידבר אתו
שם: ולא עשה הקיסר מאומה מכל אשר שאל

ויתפרדו איש מעל אחיו: וילך גם שמה דוכוס
פלורנציאה ויבקש מאתו את המצודות: ויתנם

הקיסר בירו: ויסע משם הקיסר וילך אל טרינטו
לא איתר ללכת כי שמע את שמע אחותו:

ויאסוף דוכוס קליב'ים אנשי מלחמה שנית
ותצא מאריאה המלכה לקראתו

בעם כבד וביד חזקה ויהי היום ויערכו שם מלחמה
וינפּו אנשי הדוכוס ויפלו רבים ארצה: והנשארים

ברחו למו ויניחו האילים תמננחים כי נחפזו לברוח
ותהי המלחמה חזקה בנבולי הפיאנדרה בימי ההם:

ואנדישאנו עיר קטנה בנבולי פיאמונטי
וחזמותיה בצורות: ולא באו

בה אנשי חיל וישכו על משמרתם עד היום הזה:
ויראו כי נחפז הקיסר לדרכו: ולא פנה אל מלחמות

פיאמונטי ויראו מאד: וימס לבבם ויהו למים:
ויאמרו עתה ילחנו הצרפתיים ארת כל סביבותינו

ונמות ברעב: עד מתי תהיה אלינו המלחמה הזאת
למוקש: ויהי בחדש החמשי הוא חדש אב ויתנו יד

דברי הימים

אל הצרפתים ויביאום העירה כי נפל פחדם עליהם:
וישמעו הספרדים וילכו שמה ויצורו עליה וישפכו
אליה סוללות: ולא חתו מפניהם כי עיר קטנה היא
וחומותיה בצורות: ויהי בהלחמם ויאספו הצרפתים
ויבואו כאשר ידאח הנשר: ויפלו עליהם פתאום:
ויסוגו הספרדים מפניהם אחור ויפלו רבים הללים
ארצה: והנשארים ברחו לנפשם: ויבואו הצרפתים
העירה: וישימו בתוכה משמר: ותהי לצנינים בצרו
אנשי הקיסר בעת ההיא: ויהי לימים עוד וישבו
עליה וילכדוה: ואת כל זכורה חכו לפי חרב לא
השאירו עוללות:

ותבאנה

אוניות סוליימאן ואוניות המלך
פראנצ'סקו בחוף ווילה פראנקה
ביום החמישי לחדש אנוס'טו ותעמוד' על שפת הים
ויעלו הצרפתים והתוגרמים אל היבשה: וינוסו
אנשי העיר ולא חסו על כליהם: כי נחפזו לברות:
ויבואו העירה ויקחו את כל שללה ואת העיר שרפו
באש: ותעל עשנה השמימה: והנחשלים נלכדו
בשחיתותם ביום ההוא: ולא היה מידם מציל:
ויסעו משם כל אנשי הצבא: ויחנו על ניצ'ה ויכו
חומותיה ימים רבים: וילחמו אליה יום יום: ותבא
העיר במצור: ולא היה לה מושיע ויקוצו בחייהם:
ויראו אנשי העיר כי כלתת' איהם הרעה: ויאמרו טוב
לנו

חלק שני רעה

לנו עבוד את המלך ממותנו בדבר או בחרב :
ויבחרו בנאשפאר קאים וישלחוהו אל שרי הצבא
לקרא להם לשלום : וישאו שרי המלך את פני
חאישויכברוהו ויכרתו להם ברית : ונתתן העיר
בידם ביום החמישי בשלשה ועשרים יום לחדש
אנוסמו בשנת שלשה וארבעים וחמש מאות ואלף :
וישימו בתוכה משמר : ויאמרו אליו שרי המלך
שבת אתנו והיטבנו לך - כי טוב לך עבוד מלכנו
מעבוד את הרוכוס ואת בנו מזי הרעב ההם : כי
מלכנו דבר דבר טוב על איש נבון וחכם כמוך חיום
דהייתה לנו לעינים : וימותו ברוב לקחם : ויש אזנו
אליהם : ויעבוד את המלך מהיום ההוא ותלאת
ויחר לאנשי הרוכוס מאד : ויתנו לו שתיים ערים
מהקרובות לניצה : וינשאוהו לרעתו מאד : ויהי
כבואם הערה ויקריבו התונרמים ועבדי המלך את
הסוללות והאילים אל המצודה : ויכו חומותיה
ימים רבים :

ויאספו רוכוס סאבויה ומארקין דיל וואסמו
משנה הקיסר כעשרת אלפים איש
מלכד חסוסים : וילכו שמה להצילה מידם :
בחדש החוא בא אנרריאה דורריאה מספרד ושלשים
משוטטות עמו : ויבואו אתו כאלף וחמש מאות
ספרדים : וישלחם גם הוא שמה בעזר הרוכוס

דברי הימים

כאשר צוה מאת הקיסר ירָה :
וישמע בארְבַּח רוֹסָה וישמעו שרי המלך
וישובו אל האוניות בתשעה לחדש
סיטימרי : הוא יום עשתי עשר לחדש תשרי שָׁד
ויעלו מעל העיר : וילכו אל עבר פרובינציאה וישב
שם בארְבַּה רוֹסָה עד החדש האביב וימותו מאנשיו
בתהלואים עם רב כימים ההם :

וינהג יי את הים ברוח קדים עזה : ותשברנה
ארבעה מהאוניות אשר שלח אנדריאח
דוריאח אצל ווילה פראַנקה בששה עשר יום לחדש
תשרי וימותו מהם כשמונים איש :

וילכו המארכיז ואנשיו אל ניצָה וידבר על לב
אנשי העיר וישם בתוכה אנשי חיל :

ויתחזקו שם : ויהי בשובו ויצר על מונדיבי וישפוך
אליה סוללות : ויתן יי מורך בלבבם : ויצאו
אליו לשלום : ויכרות להם ברית : וישם בתוכה
משמר :

וגאֶשפאר קאים הלך על איטָה אשר על ההר
וכאלפים תונרמים עמו : וידבר
על לב אנשי העיר לאמר : הלא טוב תתכם העיר
בידנו : מהיותכם חרפה בנוים : ועתה צאו אלי וטוב
ארצכם תאכלו : ואם אין דעו כירעה נגד פניכם :

ויצאו אליו אנשי העיר : ויתנו העיר בידו ויכרות להם
ברית

חלק שני רעט

ברית : וישב את התונרמים אחר • ויותר גאשפאר
ושנים עשר איש עמו • כי האמין להם : והיה לימים
עוד ויקשרו עליו אנשי העיר קשר • ויסגירותו ביד
הדוכוס • וישם עליו משמר : ויצו הדוכוס ויסירו
ראשו מעליו • כיכן ימלאו ימי המורדים • על כן
אמרתי הוי המרבה לא לו :

והקיסר הקריב אל גלילות הפיאנדרה ויעש
לו רכב ופרשים וכשלשים אף איש
רצים לפניו ותצא אחותו מאריאה לקראתו ויחבקו
ותפול על צואריו וישקהו ותתחנן אליו מאד : ויאמר
אליה הקיסר אל תראי • הלא טוב אני איך משבעה
בנים : ותתנחם האשה ויבואו חביתה • וישמחו
יחדיו בעת ההיא :

וילחמו צבאות הקיסר וצבאות מאריאה בדוכוס
קליבים ואנשיו • ויאכפו אנשי הדוכוס א
ערי המבצר כי נבהלו מפניהם ויחנו צבאות הקיסר
על דורה ויצורו עליה וישפכו אליה סוללות :

וילכדוה בארבעה ועשרים יום לחדש אנוסטו • ואת 43
כל זכורה חכו לפי חרב : והנשים נשכבו ותצאנה
בגולה • ואת העיר שרפו באש • ותעל עשנים
השמימה : ויהי חתת אלדים בכל הערים הבצורות
אשר סביבותיה ויאמרו טוב לנו עבוד את הקיסר
בזהותינו חרפה בנוים : ותעננה אל הקיסר שלום •

דברי הימים

ותפתחנה לו • וימשול במכמני הזהב : ויהי שומע
בכל הארץ :

ויאמרו שרי אשכנז אל הדוכוס עד מתי תהיינת
תמלחמות האלה למוקש : צאנא אל
הקיסר כי איש חסד הוא • חמרס תדע כי אכרת
הארץ הזאת והיה עליך אשם : וישמע אליהם וילך
אליו וישתחו ארצה ויאמר חמאתי שאנא את עוני
כבודל חסדך כי כאיש נבורתו : וישא הקיסר פני
הדוכוס וידבר על לבו וישיבהו על כנו הראשון :

אך שליש מלכותו לקח מידו וילך מאתו בשלום :
ויואל הקיסר לתלחם בערי המלך פראנציסקו
וישם אל פיקארדיאה פניו בעת ההיא :
ותתלחל צרפת מאד • ויצא המלך לקראתו בעם
כבוד וביר חזקה :

ויהי בהיות מלך מונים בנאפולי ויתנשא בנו
לאמר אני אמלוד • ויהרוג את הנציב
אשר במצודה • אשר הניח שם אביו : והמשנה
ושנים מעברי אביו ואחיו ברחו אל הנוליטה אשר
שם הספרדים ויצילו את נפשם : וידבר על לב אנשי
העיר לאמר • אבי בעון בצעו מת באיטאליאה ואני
ראשית אונו לי משפט המלוכה : ועתה אל תעצבו
כי מיי היו כל אלה ומי יאמר אליו מה תעשה : אני
אהיה לכם לאב • ואתם תהיו לי לבנים רק הכסא
אנדל

חלק שני רפ

אנדל מכם יקרא שמי עליכם : וחיב בנרשנו את
הערלים אשר בנוליטה נעבוד את אלדינו שכס
אחר : ואיש על מקומו יבא בשלום : וייטבודברו
בעיניהם וימליכוהו עליהם : ויאמרו יחי המלך :
זהדת נתנה בטונים מטעם המלך : לבלתי הרע
למאיש ועד אשה והעיר שקטה : וישמח כל עם
הארץ מאד : ובאשמורת תבוקר הפרו חוק עברו
ברית וילחמו בנוליטה : ותבא הנוליטה במצור :
ויכתוב נציב הנוליטה אל המלך אשר בנאפולי ואל
משנה הקיסר את כל הדברים האלה ויחדד המלך
מאד : וחמתו בערה בו :

ויכתוב אל נדולי העיר לאמר : עודני חי וככחי
אז בחיותי עמכם כחי עתה לעבוד את
אלדי : כמוני כמוכם היום הזה : ועתה אם נכסוף
נכספתם אל בני : למה עכרתם אותי לאמר : חמיר
המלך בארצות הערלים : כבודו בלא יועיל : אל
אלדי אתחנן וכרית כל שפתי חלקות : וישיב לאיש
כדרכיו וכפרי מעלליו : וישיבו אליו דבר לאמר
באיבא ארננו חמלך בשלום : והאיש אשר ימרה
את פיך : ולא ישמע את דבריך יומת : אך השמר
לך מהביאך מהערלים הנה כי קצה בס נפשנו :

אויבינו הם מלידה מבטן ומחריון :
ולא שמע אליהם כי ירא את נפשו ולא האמין

דברי הימים

להם: וישכור בנאפולי כשלשת אפי איש הנלי וירד
חימה באוניות בחדש אוטוברי שד לפק וילך לו אל
ארצו: ויעלו אל היבשה אצל הגוליטה בשמה
ובטוב לבב: ויט אהלו מחלאה למגדל הגוליטה:
וישב שם: ויצאו אליו הערביים וישתחוו לפניו
ארצה: וישאלו אליו לשלום: ויאמר שלום:
ויספר אליהם את כל כבודו בנאפולי: ואת הבריות
אשר כרת עם משנה הקיסר: וישמחו עמו שם:
ויאמרו אליו באיבא אדוננו המלך העירה בשלום
כעת מחר: אך אל תביא עמך את הערלים האלה:
כי נפשנו מרה עליהם: על כל הרעורת אשר הרעו
אותנו מיום דעתנו אותם: והוא לן כלילה ההוא
בגוליטה עם נציב הקיסר ויאכלו וישכרו עמו:
ויטב לבם ביין:

הבוקר אור ולא שרת המלך לבו לדברי
הישמעאלים וישם אל מונים פניו
הוא והערלים אשר אתו: גם באוניות הקטנות הוריד
מאנשי החיל: ומהאילים המננחים וילכו לדרכם
הלוך ונסוע הננכה: המלך ואנשיו ואנשי הצבא
הלכו ביבשה: והאוניות הקטנות מנגד דרך הים
ויקרבו העירה: וייראו אנשי העיר מאד: ורעדה
אחותם חיל כיולירה: ויאמרו כלנו מתים כי
כברנו ביד אויבנו שנית: והעיר מונים נבוכה:
וידבר

הלך שני ר פא

וידבר בן המלך על לבם שנית לאמר: הלא
 זה דברי אשר דברתי אליכם תמול
 שלשום. המר המיר אבי הבליעל הזה כבודו בלא
 יועיל: וגם מבניכם ומבנותיכם יקח ומושל
 במכמניכם ובחוריכם יכריע: ולא יהיה לכם לפניו
 תקומה: כי מכרנו ביד אויבינו ירא יי וישפוט: ועתה
 הלא טוב להלחם בעד עמינו ובעד ערי אלדינו: עם
 הערלים האלה פן יתעללו בנו והיינו הרפה בגוים:
 נצאה נא אליהם השדה ונלחמה אתם. ויי הטוב
 בעיניו יעשה כי המלחמה לאלדים היא: אז נרדה
 טונים יושבי קארטאני העיזו ויצאו השדה ויערכו
 שם מלחמה ותבקע הארץ לקולם. ויתן יי מורד
 בלב מחנה המלך ויסוגו אחור ויפלו בעמק הגוליתת
 וחעמק מלא מים וחמר על כל גדותיו: וגם המלך
 ורוכבי הסוסים אשר אתו ברחו שמה וירדפו
 אחריהם וישיגום כי לא יכלו לברוח: ויכו רבים לפי
 חרב. וחמלך וחסוכן אשר אתו והיהודי אשר על
 מלאכת המלך נתפשו חיים: ואת שר הצבא אשר
 הביא אתו הרנו בהרב ויסירו ראשו מעליו וישלחהו
 העירה: ויתר הפליטה הלכו אל הגוליתת. בים
 וביבשה: ויהיו המתים במגפה כאלפים ושלוש
 מאות איש: ומהישמעאלים לא מתו כי אם מתי

מספר:

לו א 36 i

דברי הימים

ויביאו את המלך העירה ותהום כל העיר
 עליו לאמר בן מות הוא : ויצא בנו
 לקראתו וירד מעל הסוס וירכיבתו כי נכמרו רחמיו
 עליו ויוליכותו אל המצודה וישימו עליו משמר :
 ולא אבה בנו להמיתו רק את עינו עורר להסיר
 תלונתם מעליו ויכלכל את שיבתו שם : ויהי
 לימים עורר ויאמר אל בנו לא תכון אתה ומלכותך
 כי אם בהוציאך את הסוכן ואת היהודי מבית כלא :
 ועל פיהם תישק ביתינו כי באמונה הם עושים :
 וישמע בקול אביו ויריצום מן הבור וישבו איש אל
 אחוזתו כאשר בתחילה ותשקוט הארץ : ויאמר
 עוד אל בנו אתה ידעת את אשר עשו לנו התונרמים
 מעודי עד היום הזה : ועתה בני שמע בקולי לא
 תאבה ולא תשמע אליהם : כי אנשי דמים ומרמה
 המה וכאשר עשו לי יעשולך ולא יהיה לך מידם
 מושיע : אם כן איפה יהיו נא דבריך ארת הקיסר
 ואת אנשיו כי אנשי מופת המה ותכון מלכותך מאד :
 וישמע אל אביו גם בדבר הזה וישלח אל נציב
 הגוליטה לאמר כרות עמנו ברית :
 ויבואו נא אנשיך העירה ויסחרו אותה : ואנשי ילכו
 שמה לבטח והיינו לעם אחד : כי כעמי כעמך
 היום ואחיה א הקיסר לעבד מעלה מנחה כל הימו :
 וישב אליו דבר לאמר לא עלי תלונותיכם
 אודיעת

הלך שני רפב

אודיעה נא אל הקיסר את כל אלה · וכאשר ישיב
אלי אעשה :

וישלח אנדר' ריאה דור'יאה אוניותיו א סאר' דינאה
עם הספרדים אשר הביא וניחום שם ·
ויקחו בשובם אוניה משוטטת וכששים תונרמי עליה
ויביאוה ג' ינוב'ה בשמח' : ויוסף עוד שלוח שמנה עשר
משוטטות קור' סיקה לראות הימצאון שמה תונרמי'
וימצאו וייראו מפניהם וישבו אחור כי מלא בארבה
רוט'ה את ידו לשלוח גם הוא כהנה וכהנה : גם אל
קאטאלוניאה שלח ויתן יי' בידם את רוט'ים וארת
פאלאמוס שרפו באש ואוניה גדולה משוטט' מצאו
שמה · ויקחוה ויוליכוה אל ארצם : ויהי בשובם
וימצאו עוד אוניה גדולה וילכדוה · ויאכלו את שלל
אויביהם בעת ההיא :

בימים ההם כהלחם הקיסר בצרפת · הלך
פראנצ'סקו אח דוכוס פיר' ארה · לחפור
את הארץ לתור למחנה הקיסר מנוחה : וישימו
הצרפתים אורב ויצאו אליהם הדרך ויתפשוש חיים :
ויוליכו אותם למלך · וישמח בלבו · וישם עליהם
משמר :

ויהי כהלחם הקיסר בלאנדר' יסי העיר הכצורת
אשר למלך על הנבול ויצא המלך לקראתו
ביר חזקה : ויתחלחל הקיסר ויירא ויאסוף אלינו

דברי הימים

מחנהו וישב על משמרתו : ופראנצ'סקו הקריב
וישם בתוכה אנשי חיל וכל אשר אותה נפשו
וישוב אחור : וירא הקיסר כי אין לאל ידו ויעל מעל
העיר ותשקוט הארץ וימותו מאנשי הקיסר במלחמ'
ההיא עם רב :

אז שלחו בעלי ג'נובה מלאכים אל מלך צרפת
למצא חן בעיניו : וישבו אחור מבלי חפץ
להיותם פוסחים על שתי הסעיפים כי דורת הפוכות
המה :

וילך המארק'ז דיל ואסמו אחרי רדת חומות
מונ'יבי וילחם בקאר'יניאן וילכדנה :
וישם בתוכה אנשי חיל ויתחזקו שם : וישלח המלך
מאנשי צבאותיו לאיט'אליאה : וינוסו אנשי הקיסר
מפניהם : ויניחו את קריסינ'טין כאשר היא : כי יראו
לנפשם : גם על סאן ג'רמ'אן הלכו האנשי וילכדוה
ואת שאר הערים אשר סביבותיהן וויר'צילי ומ'רינו
וקאסאל נשארו לברנה סגורות ומסוגרות ויפליאו
הצרפתים לעשות צדו צעדן מלכת : גם לקאר'יניאן
הלכו אנשי המלך : ואת הנשר אשר אצל העיר
לארץ הפילו ביד רמה : ויריבו עליה אנשי הקיסר
ולא יכלו עמוד וישבו העירה ודלתותיה סגרו ותבא
העיר במצור : ובתוכה כשלשת אפי איש אשכנזים
וספרדים ראשי אלפי הקיסר המה : וקאר'יניאן
קרובה

חלק שני רפג

קרובה לטורין מאד על כן באה אליה הצרה הזאת:
וישלחו אל המארקיוז לאמר הן גוענו אברנו אס
לא תבא אלינו לעזרה: כי נאדות היין התבקעו
ושלמותינו ונעלינו בלו ונפשנו קצה בלחם היבש
הזה אשר היה נקורים: ועתה נפשנו יבשה אין
כל בלתי אס נותנו למה נמות ברעב:
איש מבארנים בימים ההם ויבא פוסאנו
ויאמר אל האלוף פידרו די פורטו נציב
הקיסר מה תתן לי כי אתן את בארנים בידך:
ויטבו רבריו בעיני האיש ויאמר אליו מה הערבון
אשר תתן או במה ארע כי אירשנה: ויאמר האיש
את אשתיו ואת בני אתן בידכם אותם תמית אס
לא אעשה כיום הזה: וישמע השר ויאמר איו חזק
ואמץ והיה לבן חיל והיה הטוב אשר יטיב עמנו
הקיסר וחיטבנו לך וילך מאתו בשלום וישלחם
אליו: וישלח השר העירה בארנים חמישים איש
באישון הלילה ויביאם האיש העירה בטח ויאמר
שימולחם: ואל נציב המלך אשר בפינארול שלח
לאמר ככה עשיתי הבה נתחכמה להם ונתפשם
חיים: וישלח גם הוא אנשי חיל ויבואו העירה בלם
ופלו עליהם פתאום: והאנשים אשר באו מפוסאן
לא ידעו ולא יבינו בחשכה התהלכו וברשת זו
טמנו נלכדה רגלם: ויתפשו חיים כמעט רגע

וישימו אותם בכור ויתנו עליהם משמר: ואל האיש
 אשר בראשם: ואשר נציב פוסאן נשען עליו: צוה
 בעת ההיא לאמר: כתוב אל אדונך באנו וגם
 ירשנו כדבר האיש: ועתה בא גם אתה כעת מחר
 וגם את פינארול נקח: כי נמוגו מפנינו: ויעש האיש
 כאשר צווה כי ירא לנפשו: ולא איחר השר אשר
 בפוסאן ללכת גם הוא העיר כדבר האיש ויבא העיר
 ויתפשוהו הי ויתר אנשיו אשר נשאררו החוצה: הוכו
 לפי חרב בעת ההיא: כי אל פינארול שלחו שנית
 וישימו להם אורב: ויצאו עליהם פתאום ויחלישום
 לפי חרב: ויהיו המתים במגפה ההיא כמאתים איש
 ויהי לספרדים לחרפה: ויאמר האיש אל נציב פוסאן
 הבא את אשתי ואת בניהנה: ותחיה ולא תמורת
 ויכתוב פוסאן ויביאום אליו:

ויזכור המארקין דיל וואכטו את קארניניאן:
 זאת אשר נגזר עליה: ויאסוף אנשיו
 חיל: וענלות נושאות ברולחם: וכלי מלחמה:
 וישם אל פינארול פניו בחדש האביב: וילך למסעיו
 עד ציריסולה ויחנו שם הוא והאנשים אשר אתו:
 ויהי בארבעה ועשרים יום לחדש אבריל
 בשנת או"ב בע וארבעי וחמש מאות ואף
 ביום השביעי ליום חגנו הוא היום השני לפסח ויצאו
 המארקין ואנשיו מהעיר לא הרחיקו: וישאו עיניהם
 והנת

חלק שני רפר

והנה הצרפתים באים לקראתם כעם עצום ערוך
מלחמה : ושר צבא המלך הקריב ויערוך אתם
מלחמה אשר כמות לא נהיתה מאז היתה פי אמונטי
לגוי כי זכה לוי צבאות בציריכולה בעת ההיא :
ויפלו מאנשי הקיסר כששה עשר אלף איש חללים
ארצה ומאנשי המלך כששת אלפי איש במנפה
ההיא : וינוסו המארקיו ויתר הפליטה הנשארת
מחרב הצרפתים כמפני חרב ויעזבו את סוסיהם
ואת כספם ואת כל קנינם בחפזם ותהי להם נפשם
לשלל : וגם את הענלות הניחו שמה וישבו לאסטי
בחרפה : וירדוף אחריהם מונשיניור די מירמיס שר
צבא הפרשים הרחק מן המחנה ויתפשוהו חי
ויוליכוהו למולאן ושימו עליו משמר : אנשי
הצבא אשר למלך בזזו איש לו : ויקחו את השלל
ואת השבי ואת המלקוח אשר הניחו אנשי המארקיו
בחפזם וישבו לאהליהם ויתנו תודה לאלדים :
ומהאשכנים אשר במחנה המארקיו נתפשו כאלף
איש וישלחום אל ארצם הפשים ואחיהם מתו
במנפה ההיא כארבעה עשר אלף איש ושר צבאם
נתפשו חי ושימו עליו משמר : והספרדים נפלו
רובם בחרב והם כשלשת אלפי איש : וכששמאות
איש נתפשו חיים : רק באיטלקיים לא היתה יד
בעת ההיא ולא נפקדו מהם כי אם מעטי ויעלו חחרה

דברי הימים

ויברחו לנפשם : אז ידע המארקיו כי חמלחמה
לאלדים היא ויתעצב אל לבו מאד : ויצאו הפרזים
אחריהם ויכו רבים מהנשאים לפי חרב ויוזבו כל
הנחשלים אחריהם * לא השאירו עוללות :

ושאן דאמאן הקרובה לאסמי עיר קטנת
וחומותיה בצורות וגבול מונפירה

תחשב : ויצורו עליה הצרפתים ויכו חומותיה
ויסגירוה בידם ויכרתו לחם ברית : ויתנו לשרי
הצבא כשנים עשר אלף זהובים * ובכיוה לא שלחו
את ידם : גם א שאר ערי מונפיראטו הלכו הצרפתים
וילכדום * לא היתה קריה אשר שנבתחם כי אם
קאשאל * ומרין כי בצורות הנה * ולא עבר זר
בתוכן עד היום הזה :

והמארקיו נדחף מלאן * ויאסוף אנשי חיל
כי נפל פחד הצרפתים עליו * וימס
לב העם ויהי למים :

בימים ההם נאספו במיראנדולח כשנים עשר
אלף איש בשם המלך * ויהי פיטרו
סמרוצ'או בן פיליפו עליהם לראש : ויסעו משם
וילכו אל פיאזינצ'ה * כי שלום בין המלך ובין פאולו
האפיפיאור בימים ההם : ויבואו קדמת לונבארדיאה
ולא נתנם המארקיו עכור בגבולו * וישו מעליו
בראותם מלחמה וילכו אורחות עקלקלות ותקצר
נפש

חלק שני דפה

גפש העם בדרך מחוסר כל. ויחפזו לעבור ההרים
כי כבוד הרעב: וקארינייאן סוגרת ומסוגרת אין
יוצא ואין בא:

והקיסר: עודנו נלחם בנבוליהפיאנדרה בימים
ההם: ויצורו צבאותיו על לוצ'נבורג

העיר אשר לקח לו המלך ויכו חומותיה סביב
וישפכו אליה סוללות: ויצאו אליהם לשלום ותנתן
העיר ביד דון פיראנטי נונזאנה שר הצבא. ביום
השני לחדש יוניאו הוא החדש הרביעי: ויניחו שמת
אנשי המלך את האילים חמנחים: וילכו לדרכם
וזה תחלת צרפת מאד:

גם מלך אינגלאטירה נחפך למלך לאויב בימים
ההם: וילחם במלך סקוצ'יאה בעל ברית
המלך. ויקח מערי מלכותו ויתחזקו שם: גם
בצרפת נלחום נלחם עם המלך. כאשר אותחנפשו
לרשת משכנות לא לו:

ויבא פיטרו שטרוצ'יאו בנבולי סאראכאלי
אשר אצל טארטונה ביום הרביעי
לחדש יוניאו והנה המארקיו לקראתו בעם כבוד וביד
תזקה. ויחץ את העם אשר אתו: ויעברו אנשי
הסטרוציאו את הנהר סקריביאה ביד רמה: ויהנו
לעלות. ואנשי המארקיו אחור נזורו. כי נבטלו
מפניהם: ורבים מתמחנה הראשון נסו לקולם.

דברי הימים

וישליכו כלי מלחמתם ארצה ותהי נפשם לשלל :
ויטו אנשי חסמרוצ'או אחרי הבצע : ויהי כהקריב
המחנה השני אשר למארקוז ונכשלים אזרו חיל :
וירדפו אחריה ורוכבי הרכש אשר למארקוז הקריבו
וילחמו אתם בחזקה : וינוסו אנשי חסמרוצ'או
בשבעה דרכים כי כלתה אליהם הרעה : וישליכו
גם הם כלי מלחמתם : ויניחו את הבגדים אשר
ברגליהם כאשר עשו אנשי המארקוז וינוסו לנפשם
אז הלמו עקבי סוס מדהרות אנשי המלחמה וישבו
מדלוק אחריהם : ויקחו אנשי המארקוז את כל
הכלים אשר הניחו שם בחפזם : ויתנו תודה לאדים
וגם הפרוים מלאו את ידם : ויפשיטו את הבורחים :
וילכו לדרכם ערומים ולא יתבששו : כי בא ערת
פקודתם : ויהיו המתים בכל אלה כמאה ועשרים
איש : ורבים נתפשו חיים משרי החיל : ויתנו
אותם במשמר :

ופיטרו הרחיב צעדיו ולא מעדו קרסוליו ביום
ההוא : ויברח כל היום ההוא וכל
הלילה הוא ומאתים איש אשר אתו אשר רכבו על
הסוסים : ולא חביט אחריו עד בא אל ארץ נושבת
בגבול פיאמונמי כי ירא לנפשו :

וישב בארבה רוטה בטולון ימים רבים :
וישלחו לו מאלגיר עשרים משומטות
ויפגעו

חלק שני דפו

דיפנעו בשלשה אוניות גדולות • נושאות בר ולחם
ובנדים וילכדום וישלחום א' ארצם : אז הוציא מכור
הכחול את התנודמים אשר באוניות המלך • לא
חש איר בהן עוללות : זימותו רבים מאנשיו בארץ
ההיא • מפני המים הרעים והאוויר • ומפני הקרח
הנורא : ויתעצב בלבבו מאד • ויאמר אלכה
ואשובה אל ארצי • פן אראה ברע אשר ימצא ארץ
עמי : ולעבדי המלך לא נלה סודו • ולא ידע איש
עשתנות לבו עד היום :

ויהי אך יצא יצא בארבה רוסה מימי פרוכיניציאה
וייראו בעלי גינוב' ממנו מאד : ויחזקו העיר
דיביאו בתוכה אנשי חיל ויקימו את האילים המננחים
אז נרדה גינוב' ויושבי בנותיה העיזו ויאספו אל ערי
המבצר • והנשארים הרה נסו כי נבהלו מפניו :
ובארבה רוסה הקריב זיעכור בימי גינוב' בחדש
מאיו שר הוא החדש השלישי : ויקחו על סאוונת
אוניה גדולה באה מספרד • ויורידו את רב החובל
ברם שאולח • כי נפשו מרת עליהם : וישלח אליו
אנדר'יאה רור'יאה שר צבא הקיסר • מזמרת הארץ
מנחה : ויביאו עבדי אנדר'יאה רור'יאה את המנחה
אשר בידם לפניו וישתחוו לו ארצה : וישאל להם
לשלום • ויאמר השלום לאחי ארונכם הזקן אשר
אמרתם : ויאמרו שלום לעכרך לארוננו וישלחנו

דברי הימים

למצוא חן בעיני אדוני ויקדו וישתחוו : ויקח ארז
 חמנחה מידם . ויצו וינצלו את האוניה אשר לקחו
 ויתננה לאיש אשר הביא את המנחה . וישוב אל
 אדוניו בשמחה וגם לאנדריאה דוריאא שלח בארבה
 דוסה בשמים וקנמון בשם מנחה בעת ההיא :
 ומאנשיו באו העירה גינוכה . ויקנו כל אשר אותה
 נפשם ואין מחריד : וינאלו רבים מהתונרמים אשר
 לאנדריאה דוריאא . וגם את אדרנוט הוציאו מבית
 כלא . ויתן פריון נפשו וילך אתם וישבו א אדוניחם
 והוא עבר לפניחם אל פיאונינו . וישב שם ימים
 אחרים : ולא חרעו בנבולי גינוכה למקטן ועד גדול
 כי כן צוה המלך פראנצישקו כי שלום ביניהם : וילך
 למסעיו . הלוך ונסוע מזרחה כאשר צוה : וילחם
 בפורטו אירקולים ובטאלאמון : אשר בימי סיאנית
 ויתנם יי בידו בחדש יוניאו הוא החדש הרביעי :
 וישרפם באש ויקח ארת הנפש וארת הרכוש לא
 השאיר עוללות ויחי שמעו בכל הארץ : גם אנשי
 זיליו שתו קובעת כוס חמת יי . נתנו גם חם ביד
 מבקשי נפשם בעת ההיא : ובמלכות נאפולי שטף
 ועבר . ואת פרוניטה שרפו באש וילכו לדרכם :
 ויראו אנשי הקיסר אשר בקאריניאן כי אין
 לאלידם ויסנידוה ביד שרי המלך
 זידרו לבלתי הלחם מלחמות הקיסר . עד מלאות
 ששה

חלק שני רפז

ששה חדשים ויצאו מתוכה ויכרתו להם ברית :
וילכו הם וקנינם וכל בהמתם חופשים אל עבר
קרימונה וישבו שם ימים אחדים : ולא זכרו את
בריתם כי דור תחפוכות המת : ומוצא שפתם
חללו :

ולחשמן פירארה בעל ברית המלך על שפת
פוא עיר קטנה ושמה ברוסילו וילכו
אליה ווצאי קאריניאן באוניות בלם ביום הראשון
לחדש יוניאו ויקחו מנרשיה ולימים עוד שלשת
נבקעה העיר ויתנוה לשלל ולא היה לה מושיע :
ועברי המלך הלכו באוניות בימי ספרד וימצאו
שם אוניה גדולה באה לגינובת וסוהרית
שרים כנעניה נכברי ארץ : וילחמו אליה כל היום
וכל הלילה וילכדוה ויוליכוה אל ארצם : ולא מתו
מאשר באוניה כי אם ארבעה אנשי במלחמה החיאו
והנשארים ברזל באה רגלם ענו בכבל נפשם :
אז הלך בארבה רוטה וילחם בליפולי האי
הקטנה אשר אצל צייליאה ולא היה לה
מושיע : וישפכו אליה סוללה וילכדוה ויקחו את
הנפש ואת הרכוש : ולא תשאירו בתוכה משתיק
בקיר : ותעל שועת העיר השמימה : גם בקאלאברית
נפוליאה הגדיל לעשות ויקח האם על חבנים
ויוליכם בשבי : ויהי מספר תשבויים ששה עשר אף :

דברי הימים

והקיסר נסע צרפתה וילחם בליגנני ויתנו העיר
בירו ויכרות ליושבת ברית : גם על
סאנדיסי הלכו להלחם ויפלו רבים חללים ארצה
במלחמה ההיא : כי מלא המלך את ידו ויצא
לקראתם ביד חזקה ויהי לעיר למושיע : וגם
מאנשי הצבא אשר באיטאליאה העביר צרפתה
ויתר אנשיו אשר בפיאמונמי נאספו אל ערי המבצר
בעת ההיא : אז לקחו אנשי הקיסר מהערים הקטנות
אשר לקחו הצרפתים כאשר אותה נפשם וישלל
הערים בזו :

וגם מלך אינלאטירה נלחם בבולוניא אשר
למלך על שפת הים וילכדנה וישם בתוכה
כשבע אלפי איש ויתחזקו שם :
ויוסף עוד השמרוציאו עכור א המיראנדולה
ויאסוף אנשי חיל בעזר האפיפיאור
פאולו כי שלום ביניהם : וישם אל ערי מילאן פניו
ויצאו אנשי המארקיו לקראתו ויט מעליהם : ויביאם
אורחות עקלקלות דרך הנחר טארו : ותקצר נפש
העם בדרך מחוסר כל : וישלח אל בעלי גינובה
לאמר אעברה בארצכם בדרך המלך ביום הרביעי
לחדש אנושטי הוא החדש הששי : ויתנום עכור
בנבולם כאשר שאלו וילכו לדרכם : ויזנבו הפרזים
את הנחשלים אחריהם : וכל אשר להם בזו :

וידע

הלך שני רפה

וידע הדבר ויצו זקני העיר ויצאו השוטרים וישבו
שמלותם וכלי מלחמתם וישלחום אל ביתם :
וירדפו אחריהם שבע מאות ספרדי אשר באו באוניו
ולא עשו מאומה וישבו אחור : ופיטרו סטרוציאו
הלך לדרכו דרך ההרים מפני רוכבי הרכש אשר
שלח המארקוז לקראתו בערבה כי אמר ירדו אלינו
מפני הרעב ונתפשם חיים : ויבואו אל ערי מונפראטו
בשלום רק הנחשלים נשארו אחריהם כעמיר אחרי
הקוצר ואין מאסף : וילחם באלבה וישפוך איה
סוללות ותנתן העיר בידו בשלשה עשר יום לחדש
אנושטו ויהי שומעו בכל הארץ :

ושתים עשרה אוניות הישמעאלים באו בימי
ג'נובז בעת ההיא : וילכו אל סאן
אישיפאנו בסוף האשמורת התיכונה ויקחו את
כל שללה ושלשים נפש אדם וילכו לדרכם .
וירדפו אנשי אוניות אנדר'יאה דור'יאה אחריהם ולא
השיגום וישבו אל ביתם : והאוניות אשר שלח
א קורטיקה להצילה מיד שוסיה לקחו שתיים מאוניות
התוגרמים אשר נמצאו שם : ותרד האחת במצולות
צללה כעופרת לרוב הערלים אשר עלו עליה .
וימותו מהשבויים כשנים עשר איש ואחיהם יצאו
להפשי חנם : וישלחום אל ארצם וכרשת זו
טמנו התוגרמים נלכדה רגלים וישבו תחתם :

דברי הימים

ויוסף עוד הקיסר להלחם בסאנדיסי ותנתן
העיר בידו בשבעה עשר יום לחדש
אנושמו : הוא החדש הששי : ואנשי הצבא שולחו
חופשים . וילכו לצרפת . ויחר למלך מאד :
ולא היה שלום במונפיראטו ליוצא ולבא בעת
החיא מפני חיל הצרפתים אשר צדו
צעדם מלכת ותכאנה העירם במצור : ויכרתו
שרי המלך עם שרי הקיסר ברית שלום בעד חדש
ימים . ותשקוט הארץ : ומיו היה כי לולי הכרית
חזה נתנו ביד המלך וירצילו . טרינו . קיר וקאזאל
מחוסר כל בימים ההם :

ותלכנה אוניורת הקיסר על אנמויבו אשר
בפרובינציאה . וילחמו אליה ולא
יכלולה . ויפלו מהאנשים אשר עליהן כהמשים
איש חללים ארצה בעת החיא : ויכרתו ברית שלום
המלך והקיסר גם בצרפת וישמע אנדריאה דוריאת
וישיבם לגינובה . ותשקוט הארץ : והדת נתנה
בגינובה ביום אחד ועשרים לחדש שרי שה וישמת
כל עם הארץ . ויתנו תורה לאלדים :
וישיבו כל הערים אשר נלכדו בפיאנדרת
פיאמונמי ומונפירא . כאשר היו
ברבר אתם האפיפיאור בניצה ביום הכרית . את
אשר לקיסר לקיסר . ואת אשר למלך למלך :
והמלחמה

חלק שני ר פט

והמלחמה שקמה בין הקיסר ובין המלך :
דוכוס אורליאנסי הוגה הבן השלישי
אשר למלך וחשמן לור'נה להשתחוות
לפני הקיסר בהיותו בברוסילים בשנים ועשרים יום
לחדש אוטוברי : הוא החדש השמיני : וגם ליאונורה
אחותו המלכה הלכה אתם ויצא לקראתם וישתחוו
לו : וישאלו איש לרעהו לשלום : ויבוא העירה :
ותשתחו נם אחותו ותחבקו . ותאמר השלום אחי
ויאמר שלום : ויקבלם הקיסר בשמחה ובטוב לבב
וידבר על לבם . ויאכלו וישתו . וישמחו יחדיו ימים
מספר וישבו לדרכס :

אינדריקו מלך אינגלאטירה לא כרת אתם
ברית . ועודנו מחזיק בבלוניא . ויחזקה
וישם בתוכה משמר : וילך עליה הבן השני אשר
למלך ביר חזקה בים וביבשה . ולא יכלו לה בחורף
החוא . כי עיר בצורה היא :
ויהי שלום בין קארלו הקיסר ובין המלך
פראנצ'סקו . ויכרתו ברית שניהם :

פתשגן הברית להנתן בת פירדינאנדו אח הקיסר א
חבן השלישי אשר למלך . ואת מילאן ואת בנותיה
למוהר ומתן . לחם ולזרעם אחריהם : אך כי
תשובנה הערים החם אל הקיסר אשר יהיה בימים
חם . אם לא יוליד מכלים בארץ יושב על כסאו

דברי הימים

אחריו יורש עצר : וייטב הדבר בעיני המלך וגם
את כל ערו הסאבויה אמר להשיב א הדוכוס בקחת
בנו את האשה הזאת : ובעיני בנו השני היושב על
כסאו רע ותשקוט הארץ בשנה ההיא :

וישביר המלך אונורת ואנשי חיל בנינובה
בחדש האביב בשנ' חמשה וארבעי

1545

וחמש מאות ואלף : ונס מהחיל אשר בפיאמונטי
העביר צרפתה ללכת להלחם באיננלאטירה : כי
נפשו מרה עליהם עודם במארס'ליאה ויאמר למלך
נטו וושבי גאבריאראס ומירינדווערי הפרזי אשר
בפרובינצה לאמונת לוטרי ולמלך אין שוה להניחם
זיחר למלך וישלח עליהם מאנשי החיל ויתחזקו
אנשי גאבריאראס ותבא העיר במצור : ויכו
חומותיה עד רדת ובצוק העתים ותבקע העיר .

ויבואו אנשי החיל העירה ביד רמה : ואת יושביה
הכו לפי חרב גם בחור גם בתולה יונק עם איש
שיבה : ולא היה ביום אף יי שריד ופליט ותעל
צעקת העיר השמימה : וכמאתים נפש אדם נחבאו
במערה ויציתו אש על פיה וימותו כולם שמח
לאנשאר גם אחד : ואת ראשי עם הארץ הוליכו
אתם וימרו את חייהם וישרפום חיים לא חמל עינם
עליהם : ויאמרו אך זה היום שקוינוהו נפשנו
תשוב אל האלדים ונושנו אל העפר : וגם
בנשאים

חלק שני רצ

בנשאים אשר לא נמצאו שם היתה יד יי' להומם •
ויפלו ביד מבקשי נפשם • ולא נמלטו מהם כי אם
מותי מספר • ויושבי מירינדרו ברחו למו • עד עבור
הזעם • מאנו להלחם • ותהי לחם נפשם לשלל •
ונס מאנשי הצבא נפלו רבים בחרב במלחמה חתיה
ויקחו הנשאים את שלל העיר ואת כל רכוש •
וילכו לדרכם •

ותלכנה אוניות המלך אשר במארסיליאת
למסעיהן עד בואנ' בימי בירמאניה
בחדש מאיו ש"ה הוא החדש השלישי • ולא עצרו כח
לפני אוניות האינג'ליסי • כי אין לאוניות הקלור
חמשוטטות כח לעמוד בימים חזדונים ההם • ויקחו
מהן אנשי אוניות אינג'לאטירה כאשר אותה נפשם
בעת ההיא • ובולוניא סוגרת ומסוגרת מפני
הצרפתים אין יוצא ואין בא •

ויבא אדארגוט בעשרה משוטטות • לימי
איטאליאה • בשנה ההיא • וילכו
לקורטיקה ויעלו אל היבשה בקאפו קורטו בחדש
תמוז הוא החדש הרביעי • ויקחו את השבי ואת
חמלקוח • ואת הבתים שרפו באש • וילכו לדרכם
ובימי ג'ינובה אנה האלדים לידם אוניה באה מארץ
המזרח • ושתי אוניות אחרות וילכדום וישלחום אל
ארצם • וימצאו עוד אוניה וישרפוח בלב ימים

דברי הימים

בהלחמם : ותעל עשנה השמימה . ויהי שומעו בכל
 הארץ : ואדראָנט הקריב . ויבואו באישון ליל יום
 רביעי על מונטֵי רוסו . ויסובו העיר בטרם נשמע
 קולם . בשמנה לחדש יוליאן הוא החדש החמישי :
 כשמוע אנשי העיר ויחזיקו איש יד רעהו . הצייים
 החזיקו ברמחים . וחצייים הבריהו את הנשים ואת
 הטף . ותהי נפשם לשלל : ולא נשארו בשחיתותם
 כי אם הנחשלים אשר התמתחו לברוח : ויקחום
 ובביזה שלחו את ידם ולא השאירו עוללות : ויציתו
 אש בקצה העיר וילכו לדרךכם : גם בקורנינה העיר
 הקטנה עשו כאשר עשו במונטֵי רוסו ויקחו גם שמה
 בגדים וכלים ונפש אדם תשעה : אז נבהלו אנשי
 גִּינוֹבָה : ויאמרו איש אל אחיו . אבל אשמים אנחנו
 בשלחנו את הצר הצורר הזה מידנו : צדיק הוא יי :
 וילך אדאָרנט למסעיו ובקאטֵאלוניה שטף ועבר :
 ושתי ערי הפרזי נתן לשלל . וילך לדרך אלֵגִיר :
 וירדפו אחריו אוניות אנטוניהו דורֵיאה : ובשובם
 ויפגעו בקורסֵיקה שתי משוטטות קטנות מישמעאים
 וילכדום : וישימו ברזל רגלם : ויקחו עוד אונה
 אחרת בימי פיאונבֵינו ויוליכוחו אל נאפֵולי כי שם
 ביתו :

ותמות מלכת ספרד אשת פיליפו בן הקיסר
 אחרי לדתה בן זכר בחדש יוליאן :
 ויתאבלו

חלק שני רצא

ויתאבלו עליה ימים רבים :

ובחדש סיון בשנת ש"ה פוזרה ישראל • חשב

י' להשחירת גלורת ירושלים אשר

בסאלוניקי • ויד' י' בעם מגפה גדולה מאד • וילכו

נעים ונדים מעיר אל עיר • מפני פחד י' ומהדר נאונו

בקומו לערוץ הארץ • ונס שמה לא הונח להם •

ויבא הפליט ויאמר אש אלדים נשקע בסאלוניקי •

ותאכל יסודותיה • כי אש יצאה מבית אברהם

קאטאלאן הבשם בליל היום השני • ביום הרביעי

לחדש אב הוא החדש החמישי • ותאכל כשמנת אף

בתים כמעט רגע • וכמאתים נפש אדם • ותעל

צעקת העיר השמימה • אוי לעינים אשר ראו שמנה

עשר בתי תפלתנו ותפארתנו • וספרי תורתנו

ומאמיני דתנו • לשריפה מאכולת אש • ולא היה

לאל ידם להושיע • שוכבו לארץ חוצות נער וזקן

נשמו בחוצות • האמונים עלי תולע הכקו אשפתות

ערומים ולא יתבששו ביום אף י' • ויהי בהשמע

בערי הפרזי דבר המלך י' רתת ואכל גדול ליהודים

שק ואפר יוצע לרבים • רעדה אחותם ופלצות ביום

המר הוא • ופיק ברכים • וחלחלה בכל מותנים

ופניהם קבצו פרוד • ברוך דיין האמת • ויבכו בני

ישראל את השריפה אשר שרף י' • ונס אחרי כן

היתה מגפה רבה בעם • עד כי נלאו הקוברים

דברי הימים

והסופדים והמקוננות חדלו • ולא עצרו כח בעת
החיא • וידל ישראל מאד: • וישימו התוגרמים את
הבשם המבכיר בבית הסוהר ויחלה ויסגור יומו שם:
ויוסף המשנה אשר באלג'יר להלחם במחומר
מלך טרימיסין שנית: • וישכב מחומר
עם אבותיו • וילך גם המשנה בדרך כל הארץ •
וחמלחמה שקמה: • וישוב קא'יד עיש'ה אחרי מורת
מחומר העירה וימליכו את מאנצ'ור רוד המלך וישב
על כסא המלכים: • וישמע קא'יד מאנצ'ור אשר
באור'אן כי מת המלך • ויאסוף אנשי חיל וילך עם
חמר בן אחותו על טרימיסין וילכדנה: • וישחטו את
קא'יד עיש'ה ואת בנו • ואת כל זרע המלוכה:
וישלח בארבה רוסה אחרי מות משנהו את
בנו אלג'יר בשנים עשר משוטטות
ואלפים תוגרמים: • והקול נשמע באיטאליאה • ויחן
אנדריאה דוריאא אוניותיו לשלשה ראשים:
וישלחם אנה ואנה • איש לדרכו פנו • לראות אולי
יוכלו להלחם בו • ולא מצאוהו: • ותלכנה אוניות
ספרדא טאבארקה האי אשר ממנה יקחו יורדי הים
עצי האלמונים • ויסעו משם מפני רעש הים והמונו •
ביום השני לחדש יוליאן • הוא החדש החמישי: •
ויהי ממחרת ויעבור גם הוא על טאבארקה • וילך
למסעיו אלג'יר עיר מלכותו • ואין כושל במחניו:
ותי

חלק שני רצב

והי כשבתו על כסא מלכותו ויאסוף אנשי
חיל וילך על טרימ'סין וילכדנה :
וינסו קא'ר מאנצ'ור וחמ'ר המלך בן אחותו ובני
חניד והיהודי אשר היו אתם להציל נפשותם ממות :
ויעברו דרך דיב'רו ויתפשם מולי עמ'ר ויתנם בבית
חסוהר : וישבו שם ימים רבים . וידרו לתת בכסף
פדיון נפשם מאה אלף : וישלחו את מאנצ'ור לקחת
הכסף וחמשה עשר איש עמו : ויצאו איהם הערביים
ויתפשו חיים . ויאמרו להרוג את האנשים אשר
הלכו אתו . ולא אבה מאנצ'ור השחיתם בעת ההיא :
ויכתוב מאנצ'ור אל עמ'ר מרורות על הנבלה אשר
עשה אתם : וילך מאנצ'ור לאור'אן ויתקבצו אליו
הערביים וילך אל טרימ'סין וילכדנה ואת התוגרמים
הכה לפי חרב :

וישוב עוד מלך אלג'יר וילחם בטרימ'סין
וילכדנה : וילחם גם באור'אן אשר
לספרדים ימים רבים . ותבא העיר במצור : ויצורו
עליה ימים רבים ולא יכלו לה . וישבו אל ארצם :
בימים ההם הצרפתים צרים על בולוניא :
ויצאו צבאות אינגלאטירה מקא'לים
ביום הרביעי לחדש ס'טימ'רי הוא החדש השביעי :
וישלחו אל בולוניא לאמר צאו גם אתם . ונלחמת
בצרפתים פנים ואחור : ויעשו כן ותהי המלחמה

דברי הימים

חזקה על הצרפתים בעת ההיא : אז הלמו עקבי
סוס : מדהרות אבירי צרפת : ויננפו האינל'ים
מפניהם : ויפלו רבים ארצה בעת ההיא : וירדפו
אחריהם ויכתום עד קאל'ים : ונס את היוצאים
מבולוניא תכו לפי חרב : וינוסו הנשארים העירה
וירדפו אחריהם עד החומות : ויפלו רבים ארצה
ביום ההוא ותכא בולוניא במצור : ויבנו הצרפתים
עליה דיק : ויחזקוהו מאד : וישימו שם כשלשת
אלפי איש : ויהיו לצנינים בצדיהם : עד דרת
חומותיה :

ובתשעה לחדש סיטימרי שו חלה הבן
השלישי אשר למלך וישכב
עם אבותיו : ויבך אותו אביו : ויתאבל על בנו ימים
רבים : ותשאר מילאן אל הקיסר : עד היום הזה :
אז שלח המלך אנשי חיל : אל ערי פיאמנטי :
ויתחזקו שם :

ותהי המלחמה חזקה באשכנו על המחזיקים
בלוט'ירו בעת ההיא : וישלח האפיפיאור
כסף לתת לאנשי המלחמה ולא ידע כי משמים
נלחמו ויישחק לו : ויערכו שם מלחמה : ויגברו
הלוט'ירי ויצילו את ארצם ותשקוט הארץ :
אז פרה הקיסר את פיאסינצת : ואת פארמת
מאת חכומרים : ויתנם אל פירו לוא'ים
בן

חלק שני רצב

בן האפיפיאור וישימחו לרוכוס עליהם : ויבא אל
קרבתה ויחדש חוקים ומשפטים וימס לב העם
ויחיל למים כי הכביד עולו עליהם : והאיש פירו
לואים חכם גדול מאד ויהי שומעו בכל הארץ :
ויחל לבנות את חומות הערי ואת המצודות ויחזקם
וינבט לבו מאד :

וישוב אדראגוט מאלגיר בחדש נובימרי ועשר
משוטטות עמו : וילך לקורסיקה ויהי
שומעו בכל הארץ כי הנדיל לעשות : ויקח מערי
הפרזי הקרובות אל הים את השבי ואת חמלקוח
כאשר אותה נפשו ולא היה מירו מציל : וגם אל
הרחוקות היו שבות לבטח : הלכו התונרמים ויקחו
כל אשר מצאו וישבו אל האוניות וילכו לדרכם :
ותצא אש בקאסטיל נובי המצודה אשר בנאפולי
ותאכל את עפר השרפה ויתנעשו חומותיה
נתפולנה ארצה לא נודע המבעיר : וימותו כחמשים
נפש אדם במגפה ההיא מלבד המוכים ותהום כל
העיר ויאמרו אצבע אלהים היא :

וישב המארקוז דיל ואסטו עם אבותיו ביום

השני לחדש השני בשנת ששה 1546

וארבעים וחמש מאות ואלף : וישלח הקיסר את
דון פיראנטי גונזאנה למילאן תחתיו ויקבלוהו שרי
העיר בשמחה ויהילתם לרועת : וישמח כל עם

דברי הימים

חארץ באכרזן המארקוז כי הכביר עולו עליהם :

בימים ההם השלים פראנצ'סקו מלך צרפת

עם אינר'יקו מלך אינגלאטירה ויכרתו

ברית שניהם: והדת נתנה בפארים בשלשה עשר

יום לחדש יוניאו הוא החדש הרביעי: זבת יולדת

לאינר'יקו בן המלך פרנצ'סקו ויהי מלך אינגלאטירה

אליה לאב: וישלח משנהו צרפתה תחתיו ויכבההו

מאר: וישמחו יחדיו בעת ההיא: ובולוניא עודנה

ביד מלך אינגלאטירה עד מלא מלך צרפת ארץ

אשר נדרר לעשות ביום חברית:

ובארבה רוסה זקן בא בימים: ויצו את

ביתו כי נטה למות: וישלח

רבים מהעבדים אשר אתו חופשים וישובו אל ארצם

ולננזי סול'ימאן התוגר הביא כסף וזהב לרוב אשר

לקח בארצות הערלים: וישכב עם אבותיו:

וימלוך בנו תחתיו באלג'יר ובכל בנותיה: ותכון

מלכותו מאד:

ויצא עאלי מאלג'יר לשלול שלל בארץ ספרד

ותשברנה המשמאותיו נגד הסלעים

באי הקרובה לאיויצה: וישאר אך עאלי ושתי

אוניות משוטטות: ויהיו יתר עבדיו חפשים בעת

ההיא וישוכו אל ארצם: ויהי בשובו אלג'יר ויפגע

אונה גדולה נושאת בר וילכדנה: ויוליכנה אל ארצו:

וידברו

חלק שני דצד

וידברו שרי אשכנז אל הקיסר יום יום על
דבר העצה אשר נדר לעשות על
אמונתם • ולא שמע אליהם: ויאמר אליהם • קשר
הקיסר עם האפיפיאור קשר • וגם את האנשים אשר
אל העצה מאתכם יורידו ברם שאולה • ויחר אפם
מאד וחמתם בערה בם: ויאמרו נתנה ראש ונשובה
מאחריו • כי לא יאות כתר הקיסרות • לאיש אשר
כמוהו • ויכרתו ביניהם ברית:

ויהיו בקושרים בעלי ארנינינה ובעלי אנושמת
ובעלי אולמו ובעלי מונסטיריאנימי וחשמן
קולוניתי ומלך ראציאה • ודוכוס סאנסוניאה • ודוכוס
ווירטימבירני • וישימו את לאנרראביאו ואת דוכוס
סאנסוניאה עליהם לראשי הצבא: ויאספו גם חיל
גם פרשים לתלחם בקיסר • ויצאו לקראתו ביד
חזקה: ויתהלחל הקיסר מאד • וישלח לאיטאליאה
לעזרה: ותהי המלחמה חזקה באשכנז בעת ההיא:
וימלא פאלוהאפיפיאור את ידו ביום ההוא
וישלח סוס ורכב ואישרנלי כי ירצה
את נפשו: והקונטיאליסאנדרו וויטיליו • שר צבא
האפיפיאור בעת ההיא: וגם דוכוס פלורינציאה מלא
את ידו ביום ההוא: ויחפזו לעבור התרים • ויגבה
לב אליסאנדרו שר הצבא מאד • ויקומו אנשיו
ויחרגוהו • ויפול שרוד באחד תריקים: וילכו אנשי

דברי הימים

הצבא למסעיהם עד בואם אל המקום אשר הקיפה
ירה חונה שם ותקצר נפש העם בדרך כי כסף אין
נתן ועושו ובואו אומרים להם ויצעקו ללחם
ויבא אדרֹאנוט עם אוניותיו בימי גִּינוּבָה
באישון הלילה דרך מבוא השמש
בששה ועשרים יום לחדש אב הוא החדש
החמישי וילך אל הליננאִלִיָא והיא עיר קטנה
מערי הפרזי היושבים לבטח ויפלו עליהם פתאום
וישב ממנה מאתים ושלשים נפש אדם ויבוזו ביקח
רבה וכתאן שטיפֹאנו לקח ארבעה עשר נפש
וכתאן לורִינצו נטה קו וישב גם שם כשלושים ושתים
נפשות וילך לו לדרכו ובשמנה ועשרים יום
לחדש לקח אוניה גדולה באה מספרד וישלחנה אל
ארצו והיו לימים עוד מזער ויקח אוניה גדולת
מלאה בנדרים וכלים וישם עליה כעשרים תונרמים
וארבעה עשר ממבחר הנשים אשר לקח וישלחנה
דרך ארצו ויפגעו בה סוחרי אראִסי העיר הקרובה
אל הליננאִלִיָא השרודה וילכדוה ויביאוה אל
ביתם ותצאנה הנשים ההמה לחפשי חנם כיום
ההוא יי מוריש ומעשיר וילך משם אדרֹאנוט
ויעבור בימי סאלירֶנו בחדש אול הוא החדש הששי
וישב מערי הפרוזות כשש מאות נפש אדם ויבוזו
בזה רבה וילכו לדרכם

ויהי

חלק שני רצה

ויהי בשבעה ועשרים יום לחדש אנוסמו בכסא
ליום חגנו בשנת שלש מאות ושבעה :

ולאננרביאו שר צבא אשכנז ודוכוס שאנשנויאו
חקריבו מחניהם אל המקום אשר הקיסר חונה שם :

וישבו שם על אפו ועל חמתו ימים מספר וידו אבן
בו לאין מספר עם האילים המננחים ואלא קס

הקיסר ולא זע מפניהם ויתחזק וישב על משמרתו
וימלא גם הוא את ידו ויפלו רבים ארצה בעת ההיא :

ולא אבה הקיסר להלחם עמהם כי ירא את נפשו
ויש שכמו לסכול עד לא יעצרו אויביו כח לשברת

בשדה מפני הקרח הנורא כי בתחבולות תעשה
מלחמה ויהי כאשר דמה כן היה ואנשי לאננראביאו

נשאלו איש לאהלו כי לא קמה בהם עוד רוח
לשבת בשדה וידל מחנהו מאד :

אז השלימו רוב ערי אשכנז עם הקיסר כי
נלאו נשא : וישו שכמום לסכול ויאמרו

חמאנו ויעתר אליהם : ויבא אל הערים ההם בטח
ואין כושל במחניו : ויפרוץ לרוב :

ויהי כי זקן אננראיה דוריאיה וישם את זאניטין
דוריאיה על אוניותיו וינשאוהו מאד :

וינכה בלבבו וישם בזהב כסלו ויהי לרוב זרנו
דראון לכל בשר : ויהי היום ויפגע זאניטין בארבע

אוניות האפיפיאור פאולו ויקחם ויביאם לגינובת

דברי הימים

בדבר אדוניו ובעיני שרי העיר רע: וינערו בו
וישלחם אל ארצם. ופאלו שמר את הדבר:

וליואן לואיז הקונטי דיל פיאישקו אשת יפת
תואר וטובת מראה ושמה ליאונורה:

ויאחבת זאניטין ותדבק בה נפשו. וידבר על לבה
יום יום באהבתו אותה: ויודע הדבר ליואן לואיז
ויקנא לאשתו וינחם על זאניטין להורגו כי קנאת
חמת נכר ומייעמוד לפני קנאה:

ידי לימים עוד וימסור האפיפיאור ארז

אוניותיו ליואן לואיז וינשאהו ויעשהו

שר צבאו: ויואן לואיז איש נבור ציד ונחמד למראה

וישאו רוב אנשי העיר את עיניהם אליו: ויאחבוהו

מאחבת נשים כי ציד בפיו נופת תמופנה שפתותיו

וילבש זאניטין עליו קנאה: ויודע הדבר ליואן

לואיז וירע בעיניו ויחרוש על זאניטין ועל אדוניו

מתיום ההוא והלאה כלבו רעה: וידבר אליהם

שלום כל הימים: כי לאב היה לו אנדריאה דוריא

ולאחיו מיום מות אביהם:

ויתחתנו יחדיו בעת ההיא ויתן זאניטין את

אחותו לאח אשת יואן לואיז לאשת

בחדש העשירי: ויאכלו וישתו יחדיו ולבם כל עמם

כן אורחות כל בוצע בצע:

איש יהודי שלמה בן שמואל שמו ובנו משת

היו

חלק שני רצו

היו אסורים באוניות תחת יד זאניטין בימים ההם :
וארר להצילו מידו ביום הרביעי . בתשעה ועשרים
יום לחרש העשירי : ויתנו אלי את הזקן בדבר אדוניו
כאשר צוה . בתתי תונר אחר תחתיו נפש תחרת
נפש : ויאמר אלי זאניטין בעת ההיא לא אתן את
הנער כי אם בתתך אלי שלשה תונרמים תחתיו או
דמי מכרם : ואומר אל נא אדוני כי אזלת יד
ויאמר אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה :
ואומר כן דברת אך הביטת אדוני וראה כי סוף דבר
הזהובים זבובים ושקר הם לתשועה : ויבז בעיניו
בנאון חמדו וישחק . ויאמר לא ידעת להוצאה נעשו
ואת הנער לא אשלח : ולא שת לבו לדברי
ויוציאו את הזקן נכור הברזל . וישאר הנער שמח
ובוכה וישא עיניו השמימה ויראה יי וירע בעיניו
וישפוך על זאניטין אפו . ויבא כסופה אידו :
בימים ההם הביא הקונטי יואן לואיז אחרת
מאוניותיו המשוטטות לגינבה .
ומאתים איש לשים עליה . ולאיש לא גלה סודו :
ויאמרו אנרדיאה דוריאה וזאניטין מה קול העם הזה
באזני ויען הקונטי בעורמה לשלחם אל ארץ המזרח
לשלל שלל בארצות אויבינו הביאותים הנה .
ויאמינו לדבריו וישבו לבטח : ולא ידע זאניטין
כי בא יומו . וכי חרש הקונטי עליהם רעה : וילך

דברי הימים

עוד יואן לואיז לבית אנדריאה דוריאה כפעם בפעם
ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך יבא נגא ארוני
וזאניטין אל המשתה אשר אעשה להם מחר ויאמר
אבוא בני : ויהלח אנדריאה דוריאה ולא הלכו שם
ויכתבו אנשים אל אנדריאה דוריאה לאמר השמר
לך ממשפחת הפיאישקי ויפג לבו כי לא האמין
להם : ויאמר מי יוכל ממשפחת הפיאישקי עשות
גדולה או קטנה כי אם הקונטי והוא בני אין זה כי
אם רוע לב הולכי רכיל יכרת י כל שפתי הלקות :
עודם מדברים והנה יואן לואיז בחצר כי ראפן יגלה
סודו ויבא פנימה לרגל ויגנוב את לבבם : וידבר
אליהם לשלום וינשק לבני זאניטין וילך
מאתם בשלום :

ויאמר הקונטי בלבו עת לעשות לי יד ושם
אריק הרבי תורישמו ירי : וילך
אל בתי מאהביו וריעיו ויאמר אליהם אתי תאכלון
הלילה ויאספו אליו הביתה ויושם לפניהם לאכול
וישמחו יחדיו בעת ההיא : ולפתח ביתו הציב
שומרים לאמר אל יצא איש החוצה ואיש לא ידע
מאומה מכל אשר יזם לעשות : ויהי כטוב לבם
ויאמר אליהם הקונטי יואן לואיז אתם ריעי ידעתם
את זאניטין ואת שיחו ואיככה מתנשא לאמר אני
אכולך : ועתה לכו ונחרנהו ונגם את שומרי פתח
שערי

חלק שני

ר צ ז

שערי העיר נכה לפי חרב נבלעם כשאויל חיים : ואת
העיר נקח לנו • ועל פיהם תשק • רק הכסא אנדל
אהיה לכם לנגיד : ויאמרו הן לו יהי כדברך : ושנים
אשר מאנו ללכת אתם נשארו הביתה וישם עליהם
משמר • ותפצורנה אמי ואשתו מאד להעבירו
מרעתו • ותשאנה קולן ותבכנה • ולא אבה שמוע
איהן : ויצאו מפתח ביתו הוא ומאהביו ריעיו והמאתי
איש אשר היו אתו • ויחץ את העם לשני מחנות :

וילך המחנה האחד עם אחיו אל שערי העיר וימצאו
את השומרים שוכבים לבטח אוהבים לנוס • ויפלו
עליהם פתאום • ויקחו שערי העיר מידם : והמחנה
השני הלך אתו אל המקום אשר עשרים אוניות
אנדריאה דוריאן שם לבטח : וגם את האוניה אשר
הביא העירה בעורמה • שלח שמה • ותהי המלחמה
על עשרים האוניות בים וביבשה : ויאמר לאסורים
צאו ויחרדו אנשי האוניות מאד • וישמע קולם
למרחוק : ושומרי האוניות נסו לקולם כי מתי מספר
היו • לכיליות זאניטין אשר היה נסכת כל אלה • וזה
החילם לעשות : והקול נשמע בית אנדריאה דוריאן
וירוץ זאניטין אל קול ההומה פתח שער העיר ויקרא
בקול גדול : ויצאו אליו אנשי הקונטי ויכוחו נפש •
ותהי נבלתו כרומן על האדמה עד הצוהרים ואין
מאסף : ואנדריאה ובני זאניטין הקטנים נסו לקולם

כי אמרו פן תבלענו הארץ: וירכב על סוס ויעוף:
 ערום ויחף לא הביט אחריו: כי לא ירע מאין באח
 עליהם: הרעה הגדולה הזאת: ויהי בלכת יואן
 לואיז הנמחר הזה אל האוניות באישון הלילה:
 והוא מלוכש שריון קשקשים וכבע נחשת בראשו:
 וינערו קרסוליו ויפול הימה: ויעוף וימות ולא היה
 לו מושיע: מפני הצעקה הגדולה אשר חיתה שם:
 ותשכל מנשים אמו: בעת ההיא: וישמעו עמים
 שברם כי גבור בגבור כשלו: יחדיו נפלו זאנטיין
 והקנטי ביום ההוא: הוא היום השלישי לחדש זינאר
 בשנת שבעה וארבעים וחמש מאות ואלף:

1547

וילכו אחי יואן לואיז ועמים רבים אשר נלוו
 אליהם ברחובות קריה: ויקראו בקול
 גדול יחיעם הארץ: ויקראו דרור לכל יושבית:
 בעת ההיא: ויאמרו לקחת את הבירה אשר שם
 הישיש ויחרדו בעלי העיר מאד: וילכו שמה וישאנה
 מאתם מטעם הקונטי וישיבו אליהם יבוא יואן לואיז
 ואשר יאמר אלינו נעשה: כי נפל פחדו עליהם: ולא
 ידעו כי בא יומן: הניע עת פקודתו:
 ונצלו דלת העם את אוניות אנדריא דוריאח
 בעת ההיא: לא השאירו עוללות:
 ויצאו השבוים לחפשי: הערלים ברחו דרך היבשה
 וכמאתים תוגרמים לקחו אחת מהאוניות ההן ויחפזו
 לברוח

חלק שני רצה

לברוח דרך ארצם לא הביטו אחריהם : וירדפו
אחריהם שתי אוניות ספרד ולא השיגום : וישבו
העירה :

ויהי בהיות הבוקר ותעבור הרנה בעיר לאמר
נמבע הקונטי ואיננו : אשר המה לרשת
משכנות לא לו : ויאספו רבים מאשר נלוו אליהם
הביתה כי יראו לנפשם : ויאמר אל אחיו לאמר
אחיכם הגדול אשר אמרתם בצלו נחיה בחטאו מת :
ואתם צאו העיר הברו נושאי כלי מלחמה פן תדבק
גם אתכם הרעה . למה תשכל אמכם גם שלשתכם
יום אחד : ויאמרו לא נצא כי אם בסלוח אותנו
בעלי העיר : ואת כל הנלוים אלינו : לבלתי הפיל
משערת ראשנו ארצה : ובמה יודע איפה הלך
בתם אלינו פתשנן הברית נכתב ונחתם : כי דבר
אשר נכתב ואשר נחתם אין להשיב : ויעשו בעלי
העיר ככל אשר שאלו : כי נבהלו מפניהם : ויצאו
מן העיר וילכו אל מצודת מונטוויו : ויתאבלו על
אחיהם כהמר על הבכור ימים רבים :

אז הושבו השוערים והשומרים בפתחי העיר
כבראשונה ותשקוט הארץ : ויעבירו קול
מעם הישיש וזקני העיר לאמר : השיבו הבגדים
והכלים אשר לקחתם באוניות וגם את העבדי אשר
נחאו בבתים ויעשו כן :

ביום החוא ברח היהודי השני אל ביתי ואטמנתו
 ואשלחתי לחפשי אז אמרתי אל דעות יי
 ולו נתכנו עלילות : הלא זה דברי אשר דברתי אל
 זאנטיין לאמר כי הזהובים שקר הם לתשועה :
 והנער היהודי נתפס שנירז אצל אליס אנדריאה כי
 הכירוהו ואתן עבר אחר תחתיו להצילו מידם :
 והקונטי תמר והנמחר הזה גם קבורה לא
 היתה לו כי לא אבת אנדריאה
 דוריאה ויעלוהו להכירו וישליכוהו שנית חימה
 וישב שם עד עולם : ויבכו רוב מכיריו ארז יואן
 לואיז ואת יופי תוארו ומתק לשונו ימים רבים לא
 אבו להנחם ויקוננו עליו רבים :

ויצעק אנדריאה דוריאה צעקה גדולה ומרה
 לאמר בני גדלתי ורוממתי והם פשעו
 בי ירא יי וישפוט : ויקומו מאהביו לנחמו וימאן
 להנחם כי נפשו מרה לו על כל אשר נעשה מאד :
 ויאמרא זקני העיר מדוע עשיתם הרבר הזה לסלוח
 את האנשים החטאים האלה אשר היו בעוכרינו
 ואשר דמו להשתרר עלינו ולתת אותנו בוד
 מבקשי נפשנו ביד דלת העם כיום הזה ולמה
 תכירו פנים במשפט לא תנורו מפניהם כי המשפט
 לאלדים הוא ועתה נכחידם מגוי ולא יזכר שמם
 עוד ועל קודקודם חמסם ירד : ואם אין מחוני נא
 מספרכם

חלק שני רצט

מספרכם אשר כתבתם : ואפנה עלימין או על שמאל
 העידותי בכס היום : ועל פתשגן כתב חברית אשר
 בידם לא תשימו לבכם : כי על אנשי דמים כאלה
 היום יאמרו המושלים : עת לטעת ועת לעקור נמוע :
 וייראו : זקני העיר מפניו : וישיבו אליו לאמר :
 האף כי דבר אשר נכתב ואשר נחתם
 אין להשיב : ככל אשר תצונו נעשה : ואל כל אשר
 תשלחנו נלך : לא נסור ימין ושמאל : וידברו על
 לבו דברים נחומים : וילך אל ביתו אבל וחפוי ראש
 ויאבל על זאניטין ומים רבים : וזאניטין היה נסבת
 כל אלה כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא
 רשע :

וישכב אינה'יקו מלך אינגלאמירה עם אכותיו
 ויחנמו אותו הרופאים : וישם בארון
 בקברות המלכים : וימלוך בנו איה'וארדו תחתיו :
 והוא בן עשתי עשר שנים : וישימו כתר מלכות
 בראשו :

ויהי בחדש האביב הוא חדש מארצו : ויעברו
 בעלי גינובה חקם הפרו את בריתם :
 וישלחו בדבר אנדר'יאה דור'יאה אנשי חיל : אל ערי
 ידאן לוא'י אשר בהר וילכדום : כי נמוגו כל יושבי
 הארץ מפניהם : רק מצודות מונט'ויו נשארה בידם
 כי בצורה היא : וישבו בה מהיום ההוא והלאה :

בראותם כי כלתה אליהם הרעה : גם דון פיראנטי
 צונזאנה משנה הקיסר מלא את ידו . ויקח גם הוא
 את שאר הערים הקרובות איו . וישם בתוכן משמר
 גם על מצורת קאריס'או אשר בהר שלח אנשי חיל
 ושלשה אילים המננחים : ויכו חומותיה ימים רבים
 ולא קמה רוח אנשי המצודה מפניהם ויסנרוח בידם
 ותהי להם נפשם לשלל גם פִירו לואיז בן האפיפיאור
 דוכוס פלאזינציאה . לקח מעריהם בעת החיאלול
 היה להם מושיע : ופילו בעלי גינובה את בית יואן
 לראיז ארצה ותתי תל עולם עד היום . גם על מצורת
 מונטיוויו שלחו בעלי גינובה כאלף ומאתים איש .
 ועשרים ותשעה אילים המננחים : ואבני ברזל ועפר
 השריפה לרוב . ויצרו עליה ימים רבים :
 וישכב פראנצישקו מלך צרפת עם אבותיו
 ביום השני לחדש אפריל ויקברוהו
 בקברות המלכים ויתאבלו עליו ימים רבים : וימלוך
 אינר'יקו בנו השני תחתיו וישימו כתר מלכות
 בראשו ויכון מלכותו מאד : ואינר'יקו
 המלך נבחר חיל . ידו בכל ויד כל בו ועל פני שרי
 צרפת ישכון : ויהי שומעו בכל הארץ :
 ויאסוף עוד דוכוס סאנסוניאה ולאנדר'אביו
 אנשי חיל לחלחם בקיסר . ויצא
 הקיסר לקראתם בעם כבד וביד חזקה : ויחנו על
 שפת

חלק שני ש

שפת הנהר דנוב'או : והנהר מלא על כל גדותיו
בינותם : ויחלק לב שרי אשכנז חציים נמו אחרי
לאנגראב'ו ויעמדו מרחוק וחציים היו אחרי הדוכוס
והדוכוס הקריב מחנתו בארבעה ועשרים יום לחדש
השני ויצא לראות באיבי הנהר וכשלשת אלפי איש
עמו : והנהר מלא על כל גדותיו . וילכו גם אנשי
הקיסר לראות על שפת הנהר : וימצאו מנוח לכף
רגלם ויעברוהו : ולא נודע אל הדוכוס מאומה : כי
החוקים היו מן המחנה : ויהי בהיותם בשדה ויפלו
עליו פתאום : ויכו את אנשיו ואת בנו לפי הרב .
והדוכוס נלכד בשחיתותם בעת ההיא : ויביאוהו אל
הקיסר וידבר אתו משפט . ויאמר להכותו נפש
כאחד הריקים : ויבך הדוכוס ויתחנן לו : ויתנפל
לפני רגליו : וינחם הקיסר על הרעה אשר דבר
לעשות : וישם עליו משמר : גם דוכוס לאנגראב'או
השלים עם הקיסר בעת ההיא : ויכנע אל הקיסר
ויבקש מלפניו על נפשו ויתפשהו וישם עליו משמר :
אז נבהלו שרי אשכנז ויכנעו לפני הקיסר : לא קמח
באיש עוד רוח מפניו ותשקוט הארץ :

ויואל משנה הקיסר אשר בנאפולי לחדש
חוקים ומשפטים אשר לא טובים
נגד האנוסים כאשר בספרד . ולא אבו יושבי העיר
מאנו שמוע אליו : ויחר אפו בהם וחמתו בערה בו :

דברי הימים

ויצילו שלשה מבחורי העיר איש אחד מיד השומרים ויצו המשנה ויתפשו

ויתנו אותם במשמר : וישפוך חמתו עליהם וישחטום כנריים ברחוב המצודה בשלשה ועשרים לחדש גא' ולא היה להם מושיע : ותהום כל העיר עליהם וירוצו למצודה ואיש כלי מלחמתו בידו ולא עשו מאומה ביום ההוא : ויהי ממחרת וילכו אל הפר'נציפו מביז'ניאנו ואנשים מבני העיר וירכיבוהו ברחובותיה : לראות את אשר בלב עם הארץ וכחמש מאות איש עמו : וילכו משער לשער ולא היה פוצת'פה ומצפצף : כי דברו האנשים החם על לב אנשי העיר וחמתם שככה : וישבו איש לביתו והמשנה נדהף אל המצודה כי שם ביתו בעת החיא :

ובחמשה ועשרים בו מרדו במשנה מקטנם ועד גדולם ויתיעצו לבלתי שמוע אליו וישמע המשנה את קול הקריה חומה : ויסגר במצודה מהיום ההוא והלאה כי ירא את נפשו : וישלחו יושבי נאפולי מלאכים אל הקיסר לאמר הן נוענו אבדנו חסר מעלינו את המשנה הבליעל שופך הדמים הזה : כי עברך אנחנו ועבדנוך עד בא חליפתנו אך חסר מעלינו את חמות הזאת : ויצינו אנשי העיר שומרים ויתחזקו בעיר וישבו על משמרתם

הלך שני שא

ששמרתם ימים רבים: והמצודה כונרת ומסונרת
אין יוצא ואין בא:

וישמע אנדר'יאה דור'יאה את הדבר הרע הזה
ויחרד חרדה גדולה * ואנשיו צרים על
מונט'ויו * עם אנשי בעלי ג'ינובה בעת ההיא: וירק
את חניכיו וישלח אוניות שמה * ועליהם ספרד'י מתי
מספר * ויניהום מחוץ לעיר אצל המצודה אשר
המשנה שם: ויהי תיום ויתגודרו שכרי נאפולי עם
הספרדים כמשפטם * וינפוח הספרדים ויפלו לפניהם
לחרב: ויקחו יושבי העיר שללם * לא השאירו
עוללות: וישפכו עליהם אנשי המצודה סוללות
ואבני קלע * בעזר יתר הספרדים הנשארים וישבו
אנשי העיר אחר * ותשקוט הארץ: וישבו איש על
דגלו על משמרתם עד שוב האנשים אשר שולחו א
הקיסר יר'ה בעת ההיא:

ויכו את מצודת מונט'ויו ימים רבים ולא עשו
מאומה כי הזקת היא מאר * ויתן יי מורד
בלב הארון יירונימו את יואן לואיז ובלב האנשים
אשר אתו שם: ויאמרו הן נוענו אבדנו קצה נפישנו
במצודה הזאת * ואין איש שם על לב לבא אלינו
לעזרה: ונחנו מה אם כח אבנים כחנו אם בשרנו
נחוש * כי נוכל לעמוד עוד * לפני החיל הזה: הבת
נרדה ונסגיר בידם המצודה * ויצילו נפשותינו ממות

דברי הימים

ויחלק לבם ויאשמו · ולא קמה בהם עוד רוח ·
ונאראַבִּינְמָה הבליעל אשר יִירוֹנִימוֹ נשען עליו היה
נסיבה כי תכבו שרי החיל בסתר את לבו אחורנית
ויהי להם לשטן :

וישלחנו יִירוֹנִימוֹ שר המצודה אל שרי החיל

ביום התשיעי לחדש יוניאֵו הוֹגֵה
החדש החמישי : וידבר אתם לאמר את המצודה
נתן בידכם · והיו נפשותינו אלינו לשלל · ולא עשו
מאומה ביום ההוא : ואנדרִיאָה דורִיאָה היה נסבת
כי נפשו מרה עליהם · ויאמר זה עת לשחוק ואנקמה
מאויבי : וישוב נאראַבִּינְמָה הבליעל אל אדוניו ·
וידבר אליו את אשר בדה מלבו בעת ההיא : ויוסף
מורד בלבבו ובלב האנשים אשר היו שם · וינע
לבבו ולבב עמו כנוע עצי יער מפני רוח · ויאמרו
כולנו מתים : ויהי ממחרת ויקרא יִירוֹנִימוֹ הנמהר
הזה בקול גדול אל שרי החיל מעל החומה : ויאמרו
אליהם עושו ובואו והסגרת את המצודה אל בעלי
צִינוֹבָה וכאשר ייטב בעיניהם יעשו כי אנשי מופֵת
המה : ולא ידעו כי נפשו מבקשים לצפותה · כאשר
עשו היום הזה :

וישמעו שרי החיל ויעלו אל המצודה ואנוֹסֵטִין
ספינולָה על הצבא בעת ההיא : ויבא א
המצודה וחרבו שלופה בירגו · ויצא הקֹנַטִי יִירוֹנִימוֹ
לקראתו

חלק שני ש ב

לקראתו ויחבקו ויפול על צואריו ויבך כי הסיוח
ותחבולות הזמן את עדיו מעליו: וידבר אנוסטיין
שר החיל על לבו לאמר: אין כל חדש תחת השמש
כי עת רקוד ועת ספור: ובגורת עירין פתנמא:
כנאס אל המצודה וישלחו את השכירים חופשים
זאת ירונימו הנמחר ואת יתר אנשיו שמו במשמר
כי לא פורש מה יעשה להם: ויתמחו כל שרי החיל
על חזק המצודה: זמורד לבב האנשים ההיו אתו:
ויאמרו מאת יי היתה זאת כי המלחמה לאדים היא:
ובעל ברית אלריו היה אנוסטיין אל הקונטי ירונימו
הנמחר הזה: ולא זכר את בריתו וישכחחו:
ויקח דומיניגו דוריאן ארבעה אנשים מאוחבי
ירונימו ומעבדיו וישחטם כנדיים לעיני
חשמש ועוד דוגמיה: וינערו בו שרי החיל ולא
בתנהו עשות עוד באשר היה עם לבבו הרע בער
החיא: מיתר האנשים שלחו אסורים אל האונות
המשוטטות וישבו שם עד היום הזה: ואת הקונטי
ירונימו ושנים מהקרובים איו שמו במשמר: וימררו
את חייהם בייסורים לא חמל עינם עליהם: ויהי
לימים עוד ויסירו ראשם מעליהם בתוך המצודה לא
נעשה כאכזריות הזה באיטאליא מאז היתה לנו:
זאת חובות המצודה הפילו ארצה: ואת נאראבינמח
כלה גרש גרשו אותו בעלי גינוכח מעל אדמתם:

דברי הימים

ויוסף עוד אנדר'יאה דור'יאה שלוח אוניותיו
 לנאפולי . זכאלפים ספרדים עליהן :
 מהיום שהוא ותלאת . חשבו הספרדים לנקום נקמת
 אחיהם מאת אנשי העיר . כי נפשם מרה עליהם :
 ויהי היום וילכו בשוקים הקרובים אליהם ויבקשו
 לשלוח יד בבתי העיר : ויצאו אליהם יושבי נאפולי
 כפעם בפעם . וידו אבן במ אנשי המצודה . וישפכו
 עליהם סוללות . ולא יכלו עמוד לפניהם : ויפלו
 רבים חללים ארצה . והנשארים נזורו אחור כחרפת
 וילחמו הספרדים עמם תשעה ימים . ולא היה לאנשי
 העיר תקומה לפניהם כי המגדל נלחם להם בסוללו
 ואבני קלע . וימות עם רב : אז נתנו לשלל בתים
 רבים מלאים כל טוב . והעיר נאפולי נבוכה : וארבע
 מאות בתים שרפו הספרדי . ויעשו את נקמת אחיהם
 בעת ההיא : ותהי מהומת יי רבה בעיר . וינוסו רבים
 מראשי עם הארץ . בראותם כי כלתה איהם הרעה :
 ויותר העם כצאן אשר אין להם רועה ולא קמה בהם
 עוד רוח לעמוד . לפני זרזן הספרדים : ויפלו ביד
 מבקשי נפשם ביד הספרדים . ויעשו בהם כרצונם
 והנשים נשכבו ותעל צעקת העיר השמימה . ולא
 היה לה מושיע : ולא שמע הקיסר בקולם להעביר
 את המשנה . והיו לצנינים בצדיהם כל הימים :
 ויקח מאתם כל כלי המלחמה ואילי הנחשת . ותדל

העיר

חלק שני

שב

העיר מאד ותשמע חרפתם בכל הארץ :
בימים ההם בנה פירו לואיז את המצודה אשר
בפלאסינציאה ובעיני שרי העיר רע :
ויחיו דבריהם עם דון פיראנטי נונזאנה ויקשרו עליו
קשר להמתו ויודע אליו הדבר ולא שת לבו גם
לזאת וישב לאכול לחם ויבואו אליו הביתה ביום
השבת ביום העשירי לחדש סיטימר ויכותו נפש
וישמטוהו בעד החלון : ויתעללו בו יושבי העיר
וירמסוהו כטיט חוצות ותחי נבלתו כדומן על פני
השדה ימים אחרים : ותהי ביתו אליהם לשלל
דק דלת העם השמח לאיד בזו את כל האוכל אשר
הכין לשים במצודה : ואנשיו נחבאו הנה וזנה איש
לדרכו פנו ותהי להם נפשם לשלל : הרצים יצאו
רחופים בעת ההיא וילכו למילאן : ודון פיראנטי
נונזאנה הקריב ויבא העירה ביום השני בשנים עשר
יום לחדש : ויתנו העיר בידו בשם הקיסר ויכרות
להם ברית : וגם מכלי הכסף אשר בזו נתנו חלקו
מלבד אילי הנחשת אשר הכין פירו לואיז לרוב מאד
לשים במצודה : וירא דון פיראנטי נונזאנה ארץ
נבלתו ויאמר קברוהו כי בן האפיפיאור הוא :
וישמע פאולו אביו את כל אשר קרהו ויצעק צעקה
נדולה ומרה ויאכל על בנו ימים רבי : ויאסוף אנשי
חיל וישלחם אל פארמה : ותאדון אוטאביו חותן

הברי הימים

הקיסר * בן פירו לואיז המת על הצבא בעת ההיא:
ויאסוף דון פיראנט גם הוא אנשי חיל וישלחם

אל פלאסינציאה וישבו על משמרתם
ימים רבים : ולא עצבו הקיסר לאמר מדוע ככת
עשיתה : כי נפשו מרה לו על פירו לואיז על אשר
היה עם יואן לואיז הפיאישקי במרד ושיבו לו גמולו
בראשו :

ולא היה לבב האפיפיאור שלם עם הקיסר
מהיום ההוא והלאה : ותהיין כל
מחשבותיו לרע עליו כל היום : ומלאכי מות
שלח להמית את דון פיראנט פעמים : ולא יוכלו לו
כי נודע הדבר : אך נגד הקיסר לא עשת מאומה *
כי מצליח דרכו הוא :

בימים ההם כרתו ברית שלום סוליימאן
התונר * והקיסר בים וביבשה *

ותשקוט הארץ חמש שנים : וארארנוט לא אבה
להיות בברית עם הערלים * כי נפשו מרה עליהם :
וילך לשלול שלל ולבז בז בארצות הערלי כתמול
שלשום * ויגרשהו סוליימאן מעל אדמתו :

ובששה עשר יום לחדש אוטוברי בשנת
שלש מאות ושמונת פור התפוררה

ארץ מוט התמוטטה הארץ בככר מונטי מאליו אצל
שאביניון : ויכוסו הבתים * ועצי האנוז הנבוהים *

ותשחת

חלק שני ש ד

ותשחת כל חלקה טובה : לא נהיה כרבר הוח
בארץ ההיא מאז היתה לנוי אצבע אלדים היא :
ויבא אה השופי א קושמאנמינופולי להתנפל
לפני סוליימאן ולהתחנן לו ולבקש
מלפניו על נפשו : ויזעק לפניו אהה הושיע המלך
כי הכלימני אחי ויגרשני מארצי ומארץ מולדתי :
וישא סוליימאן פניו ויכבדהו וידבר על לבו כי
נכמרו רחמיו עליו ויתן לו מתנות ומנדנות כיד
המלך : ויאמר אליו אל תירא ולבכך אליך כי
לא אעזבך עד אשר אם השיבותיך על כנך רק חזק
ואמץ : וישתחו לפני סוליימאן ארצה ויברכהו ויצא
מאתו ויסר אל הבית אשר הכין לו וישב שם
ימים אחדים :

ויהי בהניע עת חזמיר בהראות הנצנים בארץ
ויאסור סוליימאן את רכבו ואת עמו לקח
עמו : וישם אל ארץ השופי מלך פרס פניו בשנת
שמונה וארבעים וחמש מאות ואלף : ויצא השופי
לקראתו ביד חזקה ותהי המלחמה חזקה ביניהם
בשנה ההיא : וישבו שם סוליימאן ושרי צבאותיו
וחילו ימים רבים : ויתר פרטי המלחמה ההיא הלא
הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי פרס ומדי :
ויתן הקיסר את בתו למאנשימיליאנו בן אחיו
לאשה וישלחהו למילאני ויסע משם

1548

דברי הימים

ויבא לנִינְוָה בחדש יוֹלִיאָהוא החדש החמישי :
ויכבדוהו שרי העיר מאד וירד הימה באוניות ללכת
ארץ ספרד : ואנדרִיאה דורִיאה שר צבא הקיסר
הלך עמו לשלחו :

ויבא אינְרִיקו מלך צרפת אל פִיאֶמוֹנִי
ושרים רבים ונכבדים עמו : ויבא
למֹורִין ביום הששי בעשתי עשר יום לחדש אנושֶׁמו
הוא החדש הששי : ויקבלוהו שרי פִיאֶמוֹנִי בשמחת
ובטוב לבב : ויכבדוהו איש כמתנת ידו . ויקראו
יחי המלך . ותבקע הארץ לקולם : וילך משם
לראות את כל ערי הככר : אשר לקח לו אביו :
וייראו שרי הקיסר מפניו וישלחו אנשי חיל אל ערי
הגבול כי לא ידעו מה ילד יום :

ויבא אירקוֹלי דוכוס פירֶאֶרַח למֹורִין וישתחו
למלך ארצה : וישאלו איש לרעהו
לשלום ויבואו האהלה : ויכבדוהו המלך מאד
וישמחו יחדיו בעת ההיא : וישב שם ימים אחדים :
וישתחו למלך ארצה ויברכחו וילך מאתו בשלום :
ויהי היום וילך המלך אל מונְרִיבִי לראות את
הבנינים אשר צוה לעשות וישב לאכול
לחם : ויבא הפליט ויאמר אליו אהה אדוני המלך
כי מרדח בורִיֶאוס וכל הנאטֶקוֹניֶאח על כי הכביר
שר צבאך עולו עליהם : ויהרגוהו : ואנשיו ברחו
למו

חלק שני ש ה

למו • ואבואה להגיד לך : ויחרד אינר'יקו מאד
וירכב על סוס • וישוב אל ארצו צרפתה בחפזון :
ויעש באנשי המורדים שפטים ויורידם בדם שאולה
לאחמל עליהם : וישמעו הנשואים וייראו מאד
וימס לבבם ויהי למים • ותכון מלכותו מאד :
ויתן אינר'יקו את היהודים הסוחרים אשר
במאנטואה • ללכת בערי מלכותו בעת
החיא : וילכו אל שער המלך וישתחו לפניו ארצת
וישא את פניהם • והנחה עשה לחם כיר אלדינו
הטובה עליו • וילכו מאתו בשלום • כי איש
אמונים הוא :

ויבא אדראגוט בחדש ההוא בימי נאפולי
לשלול שלל ולבוז בז : וישא עיניו וירא
ותנה דוניאה אחת מאשר לכומרים אשר במאלמת
באה ממארס'יליאה ועליה כומרים רבים ונכברים
וכסף וזהב לרוב : וילך עליה כדוב שכול • ויתננה
האלדים בידו : וגם מערי הפרזי • יושב הארץ היא
לקח כחמשים נפש אדם • וילך לו אל ארצו • וישוב
עוד ויקח מהאוניות הגדולות כאשר אותה נפשו •
ולא היה מידו מציל : ויחתו הנשואות מפניו וישלחו
לו המלחים מנחה • ויכרות להם ברית שלום
וילכו לדרכם :

וירד פיליפו בן הקיסר הימה באוניות אנדר'יאה

דברי הימים

דור־יאה ברוֹסִים אשר בקאט־לוניא בימים ההם :
ויבא לִגְיוֹבָה בארבעה ועשרים יום לחדש כסליו
בשנת שלש מאות ותשעה : ויכבדוהו שרי העיר
מאד : וישב בבית אנד־ריאה דור־יאה שר צבאו ימים
אחדים : ויבואו שרים רבים ונכבדים להשתחוורת
לפניו ולא קם ולא זע מפניהם : וימלאו עליו בחדרי
לבות־חימה : וילך משם למיל־אן ויקבלוהו שרי
העיר בשמחה : וישתחוו לפניו ארצה : וינישו לפניו
מנחה : גם כל ערי הדוכסות מלאו את ידם איש
כמתנת ידו בעת ההיא : וישם אֵל המדבר פניו ללכת
לאשכנז : לראות את פני הקיסר אביו :

על ההרים אשא בכי ונהי כי טוב קויתי ויבא
רע : ויהי לאבל כנורו : קויתי לשלום
ואין : אל הלקה חמד בחורים : בהפקד פרי בטני
בר נדרי : צדיק הוא יי : מדוע קדמוני ברכים לראות
עמל ואון יום ילדתני אמי אֵל יהי ברוך : חמסי על זמני
הרע הזה אשר הביאני לימים ולשני אין לי חפץ בהם
כי מה חפצי עוד אחרי זה הצער : וחצי תלאורת
קורותיו שות שתו השער : הכוני פצעוני וימררוני :
הביא בכליותי בני אשפתו ויפרפרוני : לא נתנוני
בלעי רוקי : ויבלו בהבל ימי : לבי המר והנמהר
כיס הזומח : ועיני ננרה ולא תדמה : בערב אלין בכי
ולבוקר קינה : ואבל כבנות יענה : מניתן ראשי
מים

חלק שני שו

מים ועיני מקור דמעה • כי לא טובה השמועה :
גור אריה יהודה הכהן בני • אשר אמרנו בצלו
נחיה • בעוונתינו כרע רבץ ואיננו • כי לקח
אותו אלדים : בליל היום הששי בתשעה ועשרים
לחדש שבט • בשנת שלש מאות ותשעה : וילך לו
למנוחות • ואותנו עזב לאנחות • ברוך דיין האמת :
הלילה ההוא יהי גלמוד • כי בו שודד ביתי פתאום •
רנע שודדו יריעותי • כי קדר שמושי • נפלה עמרת
ראשי • נזורו אחור כוכבי שמי • מי האמין לשמועתי
גדל הכאב מאד : רע עלי המעשה ואין מנחם •
מארזאב בחכמה נטע באצבע אדים כי עלה הכורת
עליו • והוא בן שבע עשרה שנה • אוי לעינים שכך
ראו : זאת אשיב אל לבי המר והנמחר • כי מקור
חיים הכין לו בוראנו • בחם נוכל להנחם • בהשאר
לנפשותינו תשועת עולמים בבית המלך : אחלי
לא הרוחות לכל בשר יצרור נפשו הטהורה בצרור
החיים • והיתה מנוחתו כבוד : ואותי המר והנמחר
ואת עצבות הרוח אשתי פאלומה • ירחם וינחם
וויטיב אחריתנו מראשיתנו למען שמו הגדול • כי בו
חסיה נפשי • על כן אוהיל לו :

וירק אנדריאה דוריאה את חניכיו • בדבר
הקיסר בשנה ההיא • ויורידם חימה

באוניו בחדש אפריל ביום השני לפסחם בשנת תשע 549

דברי הימים

וארבעים וחמש מאות ואלף: וילך כל חקיץ אנה
ואנה לבקש את אדאֲרָנוֹט ואת אנשיו: כי עלתה
רעתם לפניו:

וביום הראשון לחדש מאִיו נלחום נלחום
אדאֲרָנוֹט בשתי אוניות גדולות מאנשי
גִינוֹבָה וילכדם בירחוקה: ויוסף עוד ויקח אוניות
אחרות כאשר אותה נפשו: לא היתה אוניה אשר
שנבה ממנו: את הכל נתן האלדים בירו: ולא
מצאו אנדרִיאה דורִיאה בכל אלה: ולא ידע מקומו
וישוב העירה:

בחדש ההוא היה הרעש בגבולי גִינוֹבָה:
ובווינִטִימיליִיא נחרסו בתי הכמרים
וזבִדִיאן נחרסו בתים ששה ומגדל גבוה וימותו
שבעה נפש אדם תחת האבנים בעת ההיא: גם
בארבִינָה היה הרעש ויפלו מחבנינים ארצה: ולא
נפקד מהם איש:

וישוב אדראֲנוֹט בימי גִינוֹבָה כאשר ידאת
הנשר ויעלו אל היבשה: וילכו על
עם שוקט ובוטח על ראפֶּאלו ביום הרביעי לחדש
יוליאן: בסוף האשמורת השלישית ואיש לא ידע
בואם: וישב ממנה שבו ובביזה שלחו את ידם
כאשר אותה נפשם: ולא היה לה מושיע: וילכו
לדרכס בירמת: ויחיל אנדרִיאה דורִיאה לחרפת
וילענו

הלך שני שז

וילענו עליו רבים : וירדוף אחר אדארנוט כל הקיץ
ההוא ולא מצאו : וישוב מדלוק אחריו לנינוטה .
ואדארנוט שב למקומו :

וישכב האפיפיאור פאולו עם אבותיו בתשעת
לחדש נובימרי בשנת שלש מאות
ועשרה : וישלח אינריקו מלך צרפת לרומה כל
החשמנים אשר אתו : ויהי מריבה ביניהם ובין חשמני
הקיסר . וישבו שם ימים רבים : ויבחרו בחשמן
מונטי : ויקרא שמו יוליאן השלישי עד יום מותו :
הרצים יצאו דחופים מרומה כחדש פיברארו בשנת
המשים וחמש מאות ואלף וישמחו כל הנוצרים
מאד :

אז בנה הקיסר קארלו את חומות מילאן
הבצורות אשר אין ערוך אליהם וגם את
ברקי הומור פאויאה חזק ויבן לה מגדלים סביב
ויחזקם עד כי הפליא לעשות :

בימים הרביט החם ויקומו שני אנשים בני
איש אחד בארצות הערב אנשי חיל
ושם עירם דארעה ואביהם זקן בא בימים : שם
הראשון חמר ושם השני מחמר ויקראו לו שאריף
עד היום הזה : ויתנשאו האנשים לאמר ממשפתת
מחומר הנביא אנחנו ויתקבצו אליהם אנשים ריקים
וילכו הלוך בארצות הערב ויפרוץ מחניהם מאד :

34
כדי

דברי הימים

איש יחודי היה בארצות החם • מסעוד מצליח
 בן גואשאש שמו • ויאמר אל השארף
 שמעני אדני ואגידה לך ארת אשר יקרא באחרית
 הימים : אראנו עתה אשורנו קרוב • שיקומו שני
 אחים וימלכו על העיר תיצי • ומשם יפוצו זרועותם
 בכל ארצות הערב • וימשלו במכמני הזהב : ויטבו
 דבריו בעיניו • וילכו ויחנו על תיצי וילכדוה • וישימו
 בתוכה משמר : ושתיס חנה הערים אשר שמותן
 תיצי בארצות הערב : וילכו גם על השנית וילכדוה
 דיבנו חומותיה סביב • ויחי שמעם בכל הארץ :
 דיבנו גם את מארודאנמי היא סוץ • ויגדלו האנשים
 מאד • ובכל אשר פנו הצליחו • כאשר דבר איהם :
ויולד בן אל השארף והוא הצעיר • ואחר
 יולד גם א חמד אחיו : ויגדלו הנערים
 ויהיו אנשי מלחמה המה ואבותם כל הימים :
ויקרבו ימי אביהם למות • ויצו את שני בניו
 לאמר : אנכי הולך בדרך כל הארץ
 וחזקתם והייתם לאנשים : ועתה זה חסדכם אשר
 תעשו עמדי אל תרנזו על המלוכה : והיה זה משפט
 המלוכה • האיש אשר יהיה מבניכם גדול בשנים
 ימלוך אחריכם • והאיש אשר ימרה את פיהו יומת :
 ויאמרו הן לו יהיה כדברך : וישכב הזקן עם אבותיו
 ויקברוהו בניו ויבכוהו • ותכון מלכותם מאד • ויהי
 לימים

חלק שני שח

ימים עור ויעבר חמך חוק אביהם הפר את בריתו
ויאסוף אנשי חיל וילחם באחיו וינגף מפניו
ויתפשוהו חי בעת ההיא : וישאר בנו ויברחא ארץ
אחרת מפני דודו ויחרוש על השאריף רעה : ויאמר
השאריף עתה ילך בן אחי אל הספרדים ונוסף גם
הוא על שונאינו והיה לצנינים בצדיכל הימים :
ועתה אתחכמה לו פן ירבה ואוציא את אחי מכירת
כלא ונראה מה יהיו חלומותיו :

אז הוציא את חמך אחיו מן הכור ודבר על
לבו ויכרתו שניהם ברית : וילך חמך
בנו ויצילהו מרעתו והמלחמה שקמה : ויעבור עוד
חמך את בריתו וילחם עם אחיו שנית : וינגף גם
בפעם ההיא לפני השאריף והוא ובנו נתפשו חיים :
ויבקש השאריף להורידם שאולה ותתחנן אמו
לפני רגליו עליהם ותכך ויעתר אליה בעת ההיא :
ויתן להם שארית ומחיה בארץ וישבו בקצי ערי
מלכותו עד היום הזה :

וילך השאריף הלוך וגדל עד כי גדל מאד וימלוך
גם על העיר מארואיקוש ויקרא מלך
מארואיקוש עד היום הזה אחר נלחם במלך פורטוגל
ויקח מידו הערים אשר לקח מיד הישמעאים : ויפלו
הפורטוגלישי לפניו חללים ארצה וירמסם כמיס
חוצות באשר י" אתו וכל אשר הוא עושה י" מצליח :

דברי הימים

גם במלך פִּיס נלחם פעמים שלש ויקח אות

כל ארצו מידו ויחן גם על העיר הגדולה

פִּיס וילכדנה ויהי שומעו בכל הארץ : גם במלך

בִּלְיִש דִּילָה גוֹמֵרָה נלחם השֹׁאֲרִיף ויקח ארצו כל

ארצו מידו : ויברח המלך מפניו א ספרד ויתחנן

אל המשנה אשר לקיסר ואל שריו : ויתנולו מתנות

וישלחוהו אל הקיסר העומד בפִּיאֲנֵרָה בימים ההם :

ויבא המלך הישמעאלי חזה לִגְיִנוּבָה בשלשה

ועשרים יום לחדש זינֵאֵר בשנת חמשים

וחמש מאות ואלף : וילך למסעיו אל הקיסר

ויתנפל לפני רגליו וידבר הקיסר על לבו וישב

אתו ימים מספר :

ותהי חמלחמה בין הספרדים אשר בגוֹלִיטָה

ובין מלך טוֹנִים דבר יום ביומו : וילכו

הספרדים בערי הפרזי הקרובות איהם לשלול שלל

זה משפטם כל הימים : וישימו הספרדים מארב

ויודע הדבר למלך וישם עליהם משמר : ויפלו

עליהם פתאום ויפלו מהספרדים ברשת זו טמנו

כשליש מאות איש בעת ההיא : וחנשארים ברחו

למו ותהי נפשם לשלל : ויאמר המלך עד מתי

תהיינת המלחמות אלינו למוקש : אשלחתי אל הקיסר

מנחה אולי ישא פני : וישלח אליו מלאכים ובידם

מנחה אריות וסוסים ועופות ויבאו לִגְיִנוּבָה בחדש

פִּבְרָאֵרו

חלק שני ש ט

פיבלארו בשנה ההיא: וידע אל הקיסר זיכתוב
לאמר לא תבואו לראות פני כי לא אקח מידכם
מנחת: וימכרו הסוסים בנינובה וישבו אל
ארצם:

זבשבעה עשר יום בו הלך אד'ארנוט פתע
פתאום לאפר'יקה העיר הכצורה
וילכדנה וישם בתוכה משמר: וייראו שרי הנוצרים
פן תהיה להם למוקש וחמתם בערה במ:

ויקה לו דוכוס מאנטואה את בת פירד'ינאנדו
אחי הקיסר לאשה ויאחבה ותבנה
העירה בתופים ובמחולות בשנה ההיא: ותקח אמו
מארנאריטה את קבורת היהודים ותתנם א חכמרים
להרחיב את גבולם: ויצעקו היהודים ואין מושיע
דיוציאו ושינו עפר מקבורתם: ויהי לימים עוד מזער
ויחלה הדוכוס בנה הראשון וימות: וימלוך אחיו
תחתיו:

ויבא איש יהודי לשבת בנינובה חיים שמו
ויקנאו בו בעלי מלאכתו כל הימים:
ויבואו ארבעה אנשים עכרים אל ביתו ויעש
להם משתה וגם את הנויות הביאו אתם אל המשתה
ויחוננו כשכור: וילכו בשרירות לבם ויבאישוני
ביושבי הארץ בעת ההיא: ויהי לתקופת השנה
ויבאר זרחיה הלוי בן אחותי לשבת בנינובה:

דברי הימים

ויקנאו גם בנו הרופאים ולא יכלו דבר אלינו
לשלוש : וידברו באזני שרי העיר : ובאזני כומר
סאן דומינינו הדורש בימים ההם - ויהי ביום השני
לחג המצות בחיותו על העמוד וידבר על היהודים
רעה : וישמעו שלשה מהשרים אשר שם והם בעלי
ברית הרופאים : וילכו אל הכירה בחפזון : וידברו
באזני יתר השרים ארץ דברי הכומר : ושנים
מתרופאים היו בעצה ההיא : ולא יכול הישיש לעמוד
בפרץ כירבו המדברים רעה בעת ההיא : ביום ההוא
הוא היום השני לחדש אפריל גורשנו מחכתפת
בנחלתם : והדת נתנה בחצוצרות וקול שופר כאשר
עשו בימי אבי : ואצא מתוכה ביום הנ' לחדש יוניאו
ויתנני יי' בחן אנשי וולטאביאו כי שם ביתי לפנים
וישלחו אנשי אל בעלי גינוכה ויתנוני לשבת בתוכם
ויתנו את שכרי מתיום ההוא והלאה : הלא מזערה
היא ותחי נפשי : ישתכח שם יי' על כל הטובה אשר
גמלני : ולאשר נרשוני ישלם אל חיקם שבעתים
אמן ואמן :

ויכרות אירוארדו מלך אינגלאטירה ברית
עם מלך צרפת ויתן לו את בולוניא
וישם אינריקו המלך בתוכה משמר : ויתן גם הוא
למלך אינגלאטירה את הכסף אשר נדר : ותשקוט
הארץ :

חֶלֶךְ אַנְדְּרִיָּאָה דוֹרְיָאָה עִם אוֹנוּתָיו אֵל
 אֶרֶץ יִשְׁמַעְאֵל וַיִּלְכּוּד אֶת מוֹנִיסְטִירִיאַן
 וְהַתּוֹנְרָמִים אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם הֹכְחוּ לְפִי חֶרֶב וְגַם מֵהָעַם
 אֲשֶׁר אֵתוּ נִפְלוּ בְּחֶרֶב בַּעַת הַהִיא :
 מִשָּׁם וַיֵּחֶן עַל אֶפְרָיקָה הַעִיר הַבְּצוּרָה •
 וַיִּצְוּ עָלֶיהָ יָמִים רַבִּים : וַהֲיוּ אַנְשֵׁי
 הַקִּירוֹאֵן בְּעִזְרָתוֹ : וַיִּתְּנוּ לוֹ צִדְדָה כִּי צוֹרְרִים הָיִים
 לַתּוֹנְרָמִים : מְלִידָה מִבֶּטֶן וּמַחֲרִיזִין : וַיִּשְׁלַח אֵל
 צִיצִילִיָּאָה וְנֶאֱפוּלִי לְהַבִּיאַ אַנְשֵׁי חֵיל וְאֵילֵי הַנְּחוּשֶׁת
 כִּי בְצוּרָה הִיא : וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ אַנְשֵׁי שָׁם :
 וַתֵּבֵא הָעִיר בְּמִצּוֹר בִּשְׁבַע וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֲדָשׁ יוֹנָיָא
 וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלֶיהָ סוּלָלוֹת : וַיִּקְרְבוּ לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְלֹא
 יָכְלוּ לָהּ : כִּי הִתְחַזְּקוּ אַנְשֵׁי הָעִיר : וַיִּכּוּם בְּסוּלָלוֹת
 וְהַנְּשָׂאִים אַחֹר נִזְוְרוּ : כִּי יִרְאוּ פָּן תְּדַבְּקֵם הָרַעַת :
 וַיִּשְׁפְּכוּ עוֹד אֵלֶיהָ סוּלָלוֹת : וַיִּכּוּ חוֹמוֹתֶיהָ : וַיֹּאמְרוּ
 לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ בְּאַרְבַּעַת וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֲדָשׁ יוֹלִיָּא
 הוּא הַחֲדָשׁ הַחֲמוּשִׁי : וַיּוֹגֵד לְאַדְרָגוֹט וַיֹּאסוּף גַּם
 הוּא אַנְשֵׁי חֵיל : כֹּאֲשֶׁר הִשִּׁיגָה יָדוֹ : וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ •
 בְּהִלָּחֵם הָעֵרְלִים הָעִירָה : וּמֵלֶאֱתִי יָדֵי אַחֲרֵיהֶם •
 וְאֵת הָעִיר אֲצִיל מִיָּדָם : וְלֹא עָשׂוּ הַנוֹצְרִים מְאוּמָה
 וַיִּצְאוּ רַבִּים מִן הַמַּחֲנֶה וַיִּפְגְּשׁוּ אֶת אֲדָרְגוֹט כְּדוֹב שְׂכוּל
 וַיַּעֲרוֹךְ אֶתֶם מִלְחָמָה וַיִּפְּלוּ רַבִּים אֶרְצָה : וְאַדְרָגוֹט
 שָׁב לְמִקְוֵמוֹ : וַיִּשְׁלַח עוֹד אַנְדְּרִיָּאָה דוֹרְיָאָה שְׁמוֹנֶה

דברי הימים

אוניות לאימליאה לעזרה : ויחי בשובם • ויקרבו
להלהם עליה בים וביבשה : וחבקע העיר ביום
השמיני לחדש שיטמרי בסוף החדש הששי : ויתנוה
לשלל והנשים נשכבו • ותלכנה שבי לפני צר • ולא
היה שריד ופליט ביום אף יי : וגם היהודים אשר
נמצאו שם • הלכו שבי לפני צר בעת ההיא :

והאנשים אשר בתוכה מהם הוכו לפי חרב • ומהם
היו לבז • טובים היו חללי חרב : וימותו מהערלים
מהיום הראשון עד היום הזה • כארבעת אלפי איש
במלחמה ההיא : וישם המשנה אשר בציציליאה •
ואנדריאה דוריאה בתוכה משמר • וילכו לדרךם :

ויהי לימים עוד וישלחו שמה שלשה אוניות •
נושאות בר ולחם • ועפר השריפה ויפגשם
אדארגוט כדוב שכול • וישרפם באש וילך לדרך •
גם זעף חים וחמון גליו נלחמו באוניות אנדריאה
דוריאה ותשברנה רוב המשוטמות ותקצר
נפש העם בדרך : וישוב לנינובה בחמשה עשר יום
לחדש נובימרי הוא החדש התשיעי :

ויהי שלום בין אינריקו מלך צרפת ובין אוטאביו
בן פירו לואיז דוכוס פארמה בעת ההיא :
ויסגיר פארמה ביד המלך בחדש מארצו בשנת אחר
וחמשים וחמש מאות ואלף : ויכרתו ברית שניהם
וירימו דגלי תמלך על החומות : ויחד לשרי הקיסר
וישלחו

חלק שני שיא

וישלחו לפי־אסינצה אנשי חיל. כי יראו פן תצא אש
מפ־ארמה ותאכל יסודותיה :

ויהי בחדש האביב וירק אנד־ריאה דור־יאה את
חניכיו וילך לנאפ־ולי. ויאמרו לו הלא

אד־ארגוט בני־לבי רדה אליו אל תעמוד : ויהפו
ללכת ויסגור בעדו אך לא קרב איו כי לא יכול לבא
עם אוניותיו בנחל : ויתחזק אד־ארגוט על שפת הים

ויבן מצור וישם בתוכו משמר : וישפכו סוללות אל
אוניות הערלים יום יום ותשבנה מנגד : וישבו שם
ימים רבים :

וַיִּנְוֹבֶה לַעֲזֹרָה : וירא כי לא יכול לו וידבר עם שִׁךְ
הנִילְבִי הישמע אליו לאמר תן לי הנפש והרכוש קח
לך : ועם הקיסר אעשה שיטיב אליך כל הימים :

אך כי תסגיר אלינו את הבליעל הזה ואת אנשיו :

ואם אין רע כי בלתה גם אליכם הרעה העידותי
בכם היום : ויתן אד־ארגוט את לבו לברוח ויפן

אחור וחנה הארץ כלה מישור : ויהי השִׁךְ בעוזריו
ויחפרו עד הים ותלכנה מי הים עד המקום אשר

אוניותיו שם : ויעבירם בנחל אשר חפר ולא ידע
אנד־ריאה דור־יאה מאומה : ויצא אד־ארגוט ביד רמת

וישמע אנד־ריאה דור־יאה ויפלו פניו וירדוף אחריו
שני ימים ושני לילות ולא מצאו : ואד־ארגוט הלך

לדרכו וחנה אוניה גדולה נושאת בר באת

דברי הימים

מציצ'ל יאה ואוניה משוטטת ועליהן כסף וזהב לרוב
הולכות לאפ'קה : ופגשם כדוב שכול וילכדם
ביד חוקה וילך לו לדרכו :

וימרוד ג'אור'ג'יאו הכומר את הווא'יבודה
מטרא'נסילוואניאה בתוגר בימים

ההם : ויהיו דבריו עם פירדינ'אנדרו את הקיסר
ויהר לסול'יימאן מאר : וירק את חניכיו וילך שמה
ביד חוקה ויפלו הטרא'נסילוואני לפניו חללים ארצח
בעת ההיא :

ויקשרו שרים רבי' קשר על בעלי ג'ינו'בה בדבר
הקיסר : ויבוקש הדבר וימצא ויגרשום
מעל אדמתם : וישוב אנר'ריאה דור'יאה לג'ינו'בה
בתשעה עשר יום לחדש מא'יו הוא החדש השלישי :
ובראש חדש סיון ש'יא לפ'ק העיר י' את רוח
אחד מנדיבי עם אלרי אברהם נודע

בשערים שמו כמ'ר טוביה פוא'ה יזי'א : טוביה שמו
וטובים נזעשו : כי מלכד מה שהטיב ומטיב מארת
אשר חננו י' עם בריותיו עוד לא נתקררה דעתו עד
אשר ירביץ לקח טוב היא התורה התמימה בישראל
והקים מלאכת הדפוס בס'וניטה מקום דירתו אשר
תחת ממשלת הארון ויספ'סיאן גונז'א'נה קול'ונה י'רה
אשר משם תצא תורה לכל ישראל : לצ'ימוש
הדפסת ספרי התורה לשמח משם עד יבא לציון גוא'

חלק שני שיב

וזתה כי כל מעשה שהוא לשם שמים סופו להתקיים
זלא יבטלנו זר ומתנאל : וכל שער עמו יודע כי
לשם שמים נתכוון בכל מאודו זכור לו יי לטובת
ולזרעו ויכסה הארץ הודו :

וישלחו שרי הקיסר אנשים לצבא על פארמת
בחדש יוניאו במרם קציר החטים
וישחיתו כל חלקה טובה : ותהי המלחמה חזקה
ביניהם - וימותו רבים בחרב ובתחלואים במלהמת
ההיא : אכן לא קרבו העירה כי בצורה היא ואנשות
מלומדי מלחמה וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק :
ויצורו על קאשטיל גילפו וילכדוהו ואת חומות
קולורנה הבצורות הפילו ארצה ותבקע הארץ
לקול האילים המנגנים : ובצוק העתים ויסנירות
אנשי הצבא בידם ויכרתו להם ברית : אז תבא
פארמה במצור ובצוק העתי שלח הדוכוס חצי העם
בנולה כל חגר חגר בתוכה אשר לא נולד שם
ויעש דון פיראנטי עמהם חסד וישלחם לנפשם וילכו
לנור באשר מצאו :

ויבאו פיליפו בן הקיסר ומאנס'מיליאנו בן
דודו מאשכנו לג'נובה בחדש יוניאו
וישבו שם ימים אחדים וירדו היטה באוניות וילכו
אל ארץ ספרד :
וישלח משנה הקיסר את חמשומטות אשר

דברי הימים

בנאפולי נושאו בר ואנשי מלחמה לאפריקה בחדש
החמישי : ויהי בהיותם בדרך וירעש הים ויהמו
גליו . ותרדנה חמש אוניות מנינובה ושלשת
מציציליאה . במצולות כמו אבן . והנשארות הלכו
לדרך ותקצר נפש העם בדרך :

ויאסוף האפיפיאור יוליאנו גם הוא אנשי חיל :
וישלחם על המיראנרולה אשר ביד
המלך . ויצרו עליה ימים רבים : ויבנו עליה מצודות
וישבו בתוכן . ותבא העיר במצור :

וישלח אינריקו המלך לנינובה לאמר אעברה
בארצכם להיות לאנשי אשר בפארמת
ובמיראנרולה הקרובה אליה לעזרה : וגם אחת
מערי חים שאל . להביא אוניות התונר : ולא אבו
שמוע אליו וישוב אל ארצו :

ותלכנה אוניות סוליימאן אל ציציליאה .
בחדש החמישי : וישפכו אנשי
אנושטה עליהם סוללות . ויחר אפם ויכו חומותיה
ויעשוה תל עולם :

וקהי בהיותם במיסינה וישלח נציב הקיסר אנשים
לדבר אתם : וישאל שר הצבא מאתם את
אפריקה . כאשר נדר אליהם השר אשר שלח
הקיסר אל ארוניו : ויאמרו לא נוכל לעשות הדבר
הזה : וגם אנחנו לא שמענו בלתי חיום : ויביאו
את

חלק שני שיב

את הברית אשר כרת אתם ויקראו באזניהם :
 ויאמרו תנה לנו זמן המשה עשר ימים ונכתוב אל
 הקיסר : ויחר אפם ויאמרו לֹא לסכתנו נשבר
 השלום כי אם לסכתכם כי אין בפיכם נכונה :
 וישא האיש הספרדי הראוני נא את האוניות הנדולות
 וילך עמו אדארנוט על גאליאון בארבה רוסה ויראו
 בו אילים המננחים לרוב ואבני ברזל וששים אילים
 גדולים להפיל החומות ושלשוי בינוניים והגניציארי
 אשר עליו אנשי מלחמה ומספרם אלף : וילכו
 לראות את האוניה השנית והנה היא מלאה סלים
 וכלי ברזל לחפור את הארץ : וארבעת אלפים
 כסאות הסוסים : ועל השלישית עצים גדולים
 לעשות דיקמעשה חושב לא נראה כמוהו לתואר :
 ומספר אנשי הצבא חמשה עשר אלף מלבד אנשי
 המלחמה אשר על האוניות : עודם מדברים ופיטרו
 משרת המשנה הגיע ובירו מכתב מאת אדוניו
 לאמר לא אוכל להשיב אפדיקה עד בא דבר הקיסר
 כי ננבים באו אליה שודדי לילה המורדו בסוליימאן
 ולא לקחה הקיסר מידו : ויקח הספרדי את המכתב
 וילך עם פיטרו אל שר הצבא : ויקרא את שבעה
 יועציו ויקראו המכתב באזניהם : ויאמרו לֹא
 נוכל לעמוד חמשה עשר יום עד בא דבר הקיסר :
 כי סוליימאן צוה עלינו לאמר אם לא ישלח אליכם

דברי הימים

המשנה אשר בציציליאה · את מפתחות אפריקה
בבואכם למיטינה · לכו לדרכם להלחם עליה ·
זלהפר את חוק הברית · וידבר פִּטְרוּ בשם אדניו
וינערו בו בחרון אפס כי הכירוהו · ויאמרו לו מי
הביאך הלום · לדבר אל שר הצבא · הלא עבדינו
אתה · ויקחו את המכתב ויאמרו כבא איש להסניד
את אפריקה בידנו · יבא אלינו לבטח · ולא נעבור
הברית · וידבר הספרדי עם אדֹאֲרֹנוֹט בפני שר
הצבא קשות לאמר · אתה הרעותה להפר הברית
ורא אדו וישפוט · ויקללהו אדֹאֲרֹנוֹט ויברח הספרדי
מעם פניו · כי ירא לנפשו · ומספר המשומטורת
הגדולות מאה ושבע · והקטנות עשרים ושלוש ·
והאוניות הגדולות שלשה ·

ויסעו משם התוגרמים בלילה הוא וילכו
למאֲלֵטָה ויעלו אל היבשה · ויצאו
אליהם הכומרים ויכו בהם מכה רבה · ויסעו משם
זילכו לארנוזה וילכדוה · בארבעה ועשרים יום
לחדש יוליאו · ויקחו את כל שללה · לא השאירו
עוללות · וילכו שבי לפני צר · כשלשת אלפים
נפשות בעת ההיא · ומאה וחמשים כומרים חוכו
לפי חרב · והכתים נשרפו באש · ותעל עשנם
השמימה · ויסעו משם וילכו לטרפולי אשר
ביד הכומרים בימים החם · ויסנירוה הצרפתים
אשר

חלק שני שיר

אשר בתוכה בידם • וילכו לדרכם הפשיים •
והאיטלקיים והספרדים הלכו שבי לפני צר בחדש
אנושטמו הוא החדש הששי :

ויסע אנדר'יאה דור'יאה בחדש אנושטמו ללכת
אל ספרד להביא את בת הקיסר :

ולא מלאו לבו לעבור כי ירא מאוניות המלך וישוב
אל וויל'ה פראנק'ה ויכתוב אל ג'נובה לעזרתו :

ויאסוף אנשי חיל ויורידם הימה באוניות • וישוב אל
ביתו • כי ירא מאוניות התונרמים • ויהי לימים עוד
ויתחזק וילך לדרכו :

ויסיפו עוד אנשי התונר להלח' במראנסילוואני
ויואן באטי'שטה קאשטאלדו על הצבא

בעת ההיא : ויערוך אתם מלחמה בחדש תשרי •
ויפלו רבים מהתונרמים חללים ארצה : ויהפך לבב

הכומר ג'אור'יניאו להתונרמים • ויודע הדבר וילכו
אליו הקאשטאלדו ושרי הצבא בטח • ויורידוהו

בדם שאולה :

ויעברו הצרפתים ברית השלום • בליל היום
הששי ברביעי לחדש תשרי הוא היום

הרביעי לחדש סיימרי • בשנת שיב לפק' • וילכו
בלטאסאן דאמ'יאן וילכדוה • וישימו בתוכה משמר :

ויסעו משם וילכו על קיר וישפכו אליה סוללה :

ויתנו העיר בידם ויכרתו להם ברית • ויבואו העירה

וישמו בתוכה משמר: ויעברו את הנהר הורה וילכו
 לקאלוסי: ויחפז דון פיראנטי לשלוח הספרדים
 לקראתם: וישבו הצרפתים אחור בחרפה:
 ותלכנה אוניות המלך לבארצילונה וירימו
 דגלי הקיסר: ויראום אנשי העיר
 מרחוק: ויאמרו אנדריאה דוריאה הוא: ותבא אוניה
 משושטות לקראתם ועליה שרים רבים ונכבדים
 וילכרוה: ושבעת אוניות גדולות נושאות בנדים
 וסוסים לקחו שמה: וישבו אל ארצם: וישלח שמה
 אנדריאה דוריאה אוניה קטנה לרגל וילכרוה
 הצרפתים ויליכוה אתם:
 ושני אנשים אחים מסיאינה באו לגור במילאן
 וישבו שם ימים אחרים: ויתאו תאוה
 להסגיר את מבצר מילאן ביד המלך ויהיו דבריהם
 עם אחד מעבדי הקאסטילאן ויחתרו בקיר החומה
 לילה ולילה אין רואה: ויהי היום ויכתבו למלך
 וישלח שם כחמשים איש מבחוריו ויבואו למילאן:
 ויתחבאו בחוצות העיר אחד הנה ואחד הנה עד בא
 הערב: השמש בא ויתנו אות ויתקבצו כלם אל
 בית ניאורגואו הטניס: ויהי בחצות הלילה וילכו אל
 המקום: ויהי בהיותם במחתרת וישמעו את השומר
 הסובבים במבצר מדברים איש אל רעהו: ויתני
 מורך בלבבם: וישבו אחור וינוסו לנפשם בשבעת
 דרכים

חלק שני שמו

דרכים : השמש יצא על הארץ וידע הדבר וירדפו
אחריהם ויתפשו מהם ארבעה אנשי בגבולי ווג'רת
וישלחום למיל'אן בכבלי ברזל : וגם את גיאורג'או
איש סיא'ינה : ואת העבד אשר בקש לשלוח יד
באדונו לקחו ויעשו בהם שפטים וישמעו כל העם
ויראו :

ויקומו רבים מאנשי הצבא אשר על פארמת
ויבואו אל פיאמונטי וילחמו בנושאן :
ויתנו העיר בידם ויכו האשכנזים את יושבי העיר
לפי חרב : ויבואו הצרפתים אקאשטיל דיל דיאבלו
אשר אצל מונקאלבו ויתחזקו שם : וילכו עליהם
אנשי הקיסר וילחמו עמם ויסגירוהו בידם וילכו
לדרכם חפשים : וחילי האפיפיאור עודנו על
המידאנדולה בעת ההיא :

ובחדש אומ'וברי נשרפו ערים גדולות
בבואימ'אה ויעלילו עוד על היהודי
לאמר אתם עשיתם הדבר הרע הזה : ויבוקש
הדבר וימצאו היהודים נקיים כיו' עזרם ברוך הוא
וברוך שמו לעד :

ובתשעה עשר יום בולקחו חמש עשרה אוניות
המלך : שמונה עשר אוניות גדולות
נושאות בנדים וסוסים וכלי כסף : מאת הספרדים
הבאים עם בת הקיסר בויל'ה פראנקת : וישובו

דברי הימים

אל ארצם : גם בימי בריטאניאה לקחו אנשי המלך
מאוניות הספרדים הון עתק ולא היה שלום ליוצא
ולבא בעת ההיא :

ויבא אנדריאה דוריאח גינוכה עם מאנסמיליאנו
מלך בואימיה ועם אשתו בת הקיסר :

וימותו בדרך מחולאים באוניותיו עם רב : ויסעו
מגינכה בארבעה ועשרים יום לחדש כסליו ויעברו
בבולטאביאו וילכו למסעיהם למילאן : ויביאו
עמם פיל אחד לא נראה כמותו בבולטאביאו מאז
היתה לגוי : ויסעו ממילאן וילכו למסעיהם אל ארץ
אשכנז :

ויצורו הצרפתים על לאנצי אשר אצל טורין
בחדש נובמרי וילכדוה וישימו
בתוכה משמר :

ויצורו גם על וולפיאן בחדש העשירי ויצילוה
צבאות הקיסר מידם ואת העיר שאוצי
אשר בככר קאלוסי שרף דון פיראנמי באש וילכו
יושביה נעים ונדים בארץ נכריה : ויהי המונפיראטו
למשיסה ביד דון פיראנמי ויצעקו ואין מושיע
בשנה ההיא :

וידי בחדש ההוא והנה אוניה גדולה באה מספרד
ועליה אנשי חיל והיא מאנשי גינוכה .
ותצאנה אליה שלשת מאוניות המלך וילכדוה :
וימצאו

חלק שני שיו

וימצאו בה כשלים אלה זהובים זהב ושלשים אף
בכסף ויוליכוה אל ארצם :

ויהי בשנת שתים וחמשים וחמש מאות ואף : 1552

וילכו הצרפתים אשר בפיאמונטי .

לקוסטיליולו באישון הלילה בעשירי לחדש זינאר
וימצאו הספרדים יושבים לבטח : ויעלו חומותיה

פתאום וילכדוה ויקחו את הספרדים ואת כל
קנינם : וכמאה סוסים לקחו מאת הספרדים בעת

החיא :

ויאסוף עוד סוליימאן אנשי חיל להלחם

באונגאריאח וילכו עד שופיאה העיר

וישבו שם עד החדש האביב :

ויקשרו רבים משרי אשכנז על הקיסר קשר :

ויכרתו ברית עם אינריקו מלך צרפת :

וישימו הצלם הלבן עליהם לאות : ואלה שמות

השרים אשר נקבו בשמות : הדוכוס מאוריציאו

אחד : הדוכוס אנדריאופו אחיו אחד : בן יואן

פירדיקו בן דוכוס שאנשוניאה אחד : אלבירטו

מארקו בראנדיבורג אחד : דוכוס פלוסאלפין

אחד : דוכוס לינבירג בן לאנגראביאו

אחד : מארקו מלומאנה אחד : אלוף לונבורג

אחד : אלוף מאנפליט אחד : ובנו אחד : ושני

אלופי לוצימבורג : כל אלה חברו להלחם בקיסר

דברי הימים

1552

החדש השני שנת שנים וחמשים וחמש מאות ואף :
וידברו הצרפתים אשר במונדי'בי אל הספרדים

גם הם בעורמה : כאשר עשו אנשי
קיראשקו ויאמינו לדבריהם וילכו שמה : ויבואו
העירה כחמשים איש בטח : ויכוס אנשי העיר לפי
חרב : ולא חמל עינם עליהם : והנשארים החוצה
ברחו לנפשם : וישבו אל עריהם :

והמירא גדולה סוגרת ומסוגרת מפני חיל
יוליאן האפיפיאור בערת

ההיא : ויצאו שכירה באחד ועשרים יום להרש
ניסן כליל היום הששי : ויפלו עליהם פתאום ויכו
רבים לפי חרב וגם יואן במישטה די מונטי נפל שדוד
ארצה במלחמה ההיא : אז השלים האפיפיאור
עם המלך : ויכרתו שניהם ברית : ויעלו צבאותיו
מעליה ויצאו אנשי העיר : ויפלו את המצודות ארצה
ויביאו העצים העירה : ובר ולחם ומזון : ומכל אשר
יחיה האדם הביאו העירה כעת ההיא :

ויצורו הצרפתים אשר בפיאמונט על פולניצו
וילכדוה ולא החיו כל נשמה : וילכו
הספרדים גם הם על ריביאשקו : והיא העיר הקטנת
הקרובה לאטמי : וחמשים צרפתים בתוכה וילכדוה
גם הם : ויכו כל זכורה לפי חרב : ואת הנשים
ואת הטף :

וילכו

חלק שני שיח

וילכו הצרפתי על קיראשקו בשלשה ועשרים יום להרש אפריל הוא החדש השני :

ויפילו את הנשר אשר על הנחרטאני באילים וישמע קולם למרחוק : וידו אבן במ אנשי קיראשקו יומותו ארבעה אנשים בעת ההיא וגם את המוחנות שרפו באש וישבו אל המחנה ותבא העיר במצור :

וילך דון פיראנטי לקראתם ביד חזקה ויסעו הצרפתים מברח ויניחו בתוכה משמר

וילכו שמה אנשי דון פיראנטי וילכדוה ביד חזקה : ושם אתו הבן הכבוד אשר להוכוס סאביה ויצו ויתלו שלשים איש מיושבי העיר נגד השמש כי נפשו מרה עליהם :

בימים ההם בא סאלה ראז מארץ המזרח בשנים עשר משושטות : ויקח שתי אוניות מראנוסה ואוניה גדולה מנינובה בחדש השלישי ויוליכם אלג'יר :

וילך דון פיראנטי עד סאלוצי וינצלוה אנשי העיר מרס בואו לא הניחו בה עוללות ויבא העירה וישב שם ימים אחדים והצרפתים נאספו אל ערי המבצר בערת ההיא : וילך דון פיראנטי ויצר על דירוני אשר בנבול סאלוצי וילכדנה בתחלת קציר שעורים : ומשול בערי

דברי הימים

וישנא המשנה אשר בנאפולי את הפרינציפי
משאלירנו בלבבו ויצו עליו אנשי
בליעל להמיתו : ויהי היום וישפכו אליו סוללה
ויפול הסוס תחתיו ולא אנה האלדים לידם בעת
ההיא : ויעלה חמתו באפו וירכב על סוס קל וילך
אל ארץ אשכנז : וישפוך שיחו לפני הקיסר ולא
שת לבו לדבריו וגם את כל אשר לו במלכות
נאפולי לקחו מידו בימים ההם : ויקום הפרינציפי
בחרו אף וילך לצרפת וישתחו למלך ארצה
ויכבדהו המלך מאד : ויאמרו להלחם בנאפולי כי
גדל הפרינציפי בעיני העמים והשרים בארץ ההיא :
ותבאנה מאה ועשר אוניות סולוימאן התונר
בימי איטאליאה בעזרת אינריקו
המלך בחדש החמישי : ואת פרוניטה שרפו באש
והיו שמעם בכל הארץ : ויראו בעלי גינובה מאד
וישימו בכל עריהם משמר : ותעמדנה הספינות
אצל נאפולי ולא קרבו העירה : ויראו מפניהם כל
יושבי הארץ ההיא וינוסו לנפשם : והבאשת
מרומאניאה ואדארגוט על הצבא בימים ההם :
ושלשה מאוניות אינריקו היו אתם לנחותם הדרך
בעת ההיא :
וסיאניה עיר גדולה באיטאליאה ותשק על פי
זקניה כל הימים : ויחלק לבם ויאשמו
ויביאו

חלק שני ש ב

את שרי הקיסר העירה ושימו הספרדים בתוכה
למשמר : ותהי דרכם כטומאת הנדה בעיניהם
וישנאו אותם ולא יכלו דבר אתם לשלום : והי
בשמעם את שמע אדֹאֲרְנוּט : ויאמרו אנציב הקיסר
אשר אתם במרמה : עתה ילחכה התונרמים האה
את כל סביבותינו : ומה נעשה לערים אשר על
שפת הים : הבה נתחכמה טרם בואם : ונשלחה
שם ומעמי הארץ אשר אתנו : פן תהיינה לשריפה :
ויאמר כטוב בעיניכם תעשו : ויאספו כשמונת אפֹי
איש רגלי : ויאמרו עוד אליו תנה להם כלי מלחמה
וישמע לקולם : ויאמרו עוד ואיך ילכו האנשים
האלה אשר לאנסו כצאן אשר אין להם רועה :
שלח נא מהספרדים אשר אתך עממם : והיו להם
לעינים : וישלחם וירגזו בדרך : ויוכנו הספרדים
לפי הרב לא נשאר גם אחר : וישובו כל אנשי
המלחמה העירה ותהום כל העיר : ויברח הנציב
והנשארים אתו אל המצודה והדלרת סגרו :
ואנשי העיר נסבו על המצודה : ותהי סוגרת
ומסוגרת אין יוצא ואין בא : והי לימים עוד ויתנו
הספרדים את המצודה בידם מחוסר כל : וילכו
לדרכם ותשקוט הארץ :
ויטו בעלי סיאֵינה אחרי אינרִיקו המלך ויכרתו
ברית ביניהם : והקול נשמע בלונבֹארדיאה

דברי הימים

וייראו שרי הקיכר מאד :

ויסע

אנדר־יאה דור־יאה מִגִּינוֹבָה בִּשְׁנַיִם
וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יוֹלִיאוּ בְּאַרְבַּעִים
מִשׁוֹטְמוֹת לֵהוּיֹת לְנַאֲפֹלִי לְעֹזְרָה וְכִשְׁלֹשֶׁת אַפִּים
אִישׁ אֲשַׁכְנִזִים עִמּוֹ : וַיְהִי בִּהְיוֹתָם אֵצֶל הָאִי פּוֹנְצָה
וַיֵּצְאוּ אֵלָיו אֹנִיּוֹת הַתּוֹנְרָמִים כַּחצוֹת הַלַּיְלָה וַיִּזְכִּירֵם
וַיִּירָא וַיֵּצֵר לוֹ וַיֵּשׁוּב אַחֹר : וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם כָּל
הַלַּיְלָה עַד חֲצֵי הַיּוֹם הַמַּחֲרַת הוּא הַחֲמִישִׁי לַחֹדֶשׁ
אֲגוֹשְׁטוֹ : וַיִּנּוֹסוּ הַנוֹצְרִים בִּשְׁבַעַת דְּרָכִים מִפְּנֵיהֶם
כִּי כִלְתָה אֲלֵיהֶם הָרַעָה : וַיִּקְחוּ הַתּוֹנְרָמִים שֶׁבַע
אֹנִיּוֹת כַּקַּחַת אִישׁ בְּדֹל אֹזֶן בַּעַת הַנְּמַהֲרֵת הַהִיא
וַיֵּשׁוּבוּ לְדָרְכָם : וַיֵּשׁוּב אַנְדְּרִיֹּאֵה דוֹר־יֹאֵה לְגִינוֹבָה
בַּלַּיְלָה עֶשְׂתֵּי עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ מֵרֹעַפָּה וְלֹא יָדַע אִישׁ
בּוֹאוֹ כִּי־נִחְפוּ לְבְרוּחַ וּפְנֵיו קִבְּצוּ פְּרוּד : וְכִאֲרַבַּע
מֵאוֹת אֲשַׁכְנִזִים נִלְכְּדוּ בַּעַת הַהִיא מִלְּבַד הַשְּׂרִים
וְהַסּוֹחְרִים וְחַמְלָהִים וְאֲנָשֵׁי הַצְּבָא אֲשֶׁר הָיוּ עֲלֵיהֶן :
וְכִמְאֵה אֶף זֶהוּבִים לִקְחוֹ הַתּוֹנְרָמִים מִלְּבַד הַכְּנָרִים
וְהַכְּלִים אֲשֶׁר הָיוּ שֵׁם לְרֹב וַיְהִי לְנוֹצְרִים לְחַרְפָּה :
וַיֵּשׁוּבוּ הַתּוֹנְרָמִים שְׂמֵחִים וּטְוִבֵי לֵב וַיֵּשׁוּבוּ בַיּוֹם
נַאֲפֹלִי לְרֹאוֹת הַתְּבֵאנָה אֹנִיּוֹת צִרְפָּת לְמוֹעֵד אֲשֶׁר
דּוֹבַר אֲלֵיהֶם :

בַּיּוֹם הַהֵם נִלְחָמוּ הַצִּרְפָּתִים אֲשֶׁר בְּפִיאֲמוֹנֵי
עַל־דִּירוֹנִי וַיִּפְּלוּ מֵהֶם כֶּשֶׁשׁ מֵאוֹת

אִישׁ

הלך שני ש בא

איש חללים ארצה במלחמה ההיא : וישפכו אליה
 סוללה וילכדוה : ואת כל זכורה הוכו לפי חרב :
 ואת שר הצבא תלו : ויסעו משם ויצורו על בוסקה
 ובתוכה פשש מאות איש שולפי חרב : ויקימו עליה
 עשרים וחמשה אילים ויכו הומותיה : ותבא העיר
 במצור : ובצוק העתים ויסנירוה בידם : וישימו
 בתוכה משמר : ויסעו משם שרי המלך ויצורו על
 וולפִיאן : ולא היה שלום ליוצא ולבא בימים ההם :
 ויחזקו הצרפתים את סאן מארטין הקרוב לוולפִיאן
 וישבו בתוכה ויהיו לצנינים בצדי יושבי וולפִיאן :
בימים ההם נלחום נלחום סוליימאן
 במראנסִילוואניאה אשר בנארץ
 אונגאריאה : ויחתו הנוצרים מאד : וילך יואן
 באטישטה קאשטאלדו לקראתם וכשמנת אלפים
 איש : וירא כי לא יכול ויסרא אחת מערי הארץ
 ההיא : ויתחזק שם : וילכו שמה צבאות סוליימאן
 וישפכו עליו סוללה : ויצורו עליו ימים רבים :
 וילך ספורצה פאלוויסין להצילו מידם וכחמשה אף
 איש רגלי איטלקיים עמו : מלבד האונגארי רוכבי
 הרכש : אשר היו אתו כאלפים איש : ולא היה להם
 צידה ויוגד לתונרמים ויעלו קצתם מעל יואן
 באטישטה : ויבואו לקראתם ביד הזקה : ויהי
 בתשעה לחדש אנוסטו : וישאו הנוצרים את עיניהם

זחנה תונרמים באים : ויראו האנשים מאד ויחנרו
 כלי מלחמתם : וחתונר הקריב וילחמו האונגרי עם
 המחנה הראשון כל הבוקר ביד חזקה : וישאו עיניהם
 ויראו וזחנה המחנה השני נוסע לקראתם ויחרדו
 האונגארי מאד ויתנו עורף וינוסו לנפשם : אז הלמו
 עקבי סוס מדהרות דהרות אביריהם וילחמו עם
 האיטאלקיים ויחלישום לפי חרב : ויפלו מהנוצרים
 כארבעת אלפים איש ארצה והנשארים נלכרו
 בשחיתותם וגם השר ספור צח ושרים רבים ונכבדים
 נלכרו בעת ההיא : גם מהתונרמים נפלו רבים
 הללים ארצה במלחמה ההיא : וישבו התונרמים
 מדלוק אחריהם וישוסו את מחניהם : ויצא יואן
 באטיסטה קאסטארו בסור מעליו התונרמי החוצה
 ויך בנשארים סביבותיו צריו מכת רבה ויעזוב העיר
 כאשר היא וילך לנפשו : ויהי רוב המראנסילואניאה
 לתונרמים עד חיום :

ותבאנה אוניות אלגיר וישרפו בפאלאמוש
 אשר בקאטאלוניאה בתיים רבים
 וישחיתו כל חלקה טובה : ותלכנה עם אוניות
 אינדיקו המלך לקורטיקה ויקחו משם בכסף לחם
 צידה וילכו לדרכם מזרחה : ויראו שרי אוניות
 סוליימאן התונר . אשר בימי נאפולי : כי אחרו
 אוניות המלך לבא למועד אשר דברו אתם : ויסעו
 משם

חלק שני ש ב ב

משם בשנים ועשרים יום ולחדש אנוסמו • וילכו
 למסעיהם : והיו לשנים ימים • ותבאנה אוניות
 המלך ולא מצאום ויחר להם מאד : וילכו גם הם
 מזרחה ומצאום בקורפו • וילכו עמם לשלחם :
 ויאמ' למשנה הקיסר אשר בנאפולי הלא ידעת למח
 באו אוניות התוגר ואוניו' אינר'יקו לשוט בימי נאפולי
 השמר לך ושמור נפשך מאד • כי קשרו עליך רבים
 מיושבי העיר ויתנו יד לפרינציפוס מפאלירנו להביאו
 עם צבאות אינר'יקו העירה כיום הזה : ויחרד המשנה
 ויבקש וימצא והנה אמת נכון הדבר ויתפוש כשלשי
 איש מפריצי העם ויורידם בדם שאולה • והנשארים
 ברחו למו : והיו כראות הצרפתי' כי נכזבה תוחלתם
 ויסעו משם וילכו ותשבנה אוניות המלך עם אוניות
 סוליימאן בארץ המזרח ימים רבים :

ואלה המלכים אשר מלכו לבית אוטומאן
 עד היום הזה : וימלוך אוטומאן בן
 זיה ושם עירו שיבאשטה • וימות אוטומאן וימלוך
 תחתיו אורקאנה : וימות אורקאנה וימלוך תחתיו
 אמוראט : וימות אמוראט • וימלוך תחתיו
 באיאזיט : וימות באיאזיט • וימלוך תחתיו קירי
 ג'ליבי : וימות קירי ג'ליבי • וימלוך תחתיו
 מהומ'ט : וימות מהומ'ט • וימלוך תחתיו אמוראט :
 וימות אמוראט • וימלוך תחתיו מהומ'ט : וימות

דברי הימים

מהומים וימלך תחתיו באיזים : וימות באיזים
וימלך תחתיו סלים : וימות סלים וימלך תחתיו
סוליימאן הוא סוליימאן אשר לכד את רודו ואת
מלכות אוננאריאה : ואשר בנה את חומות ירושלם
תובב : ותמלך סוליימאן הלזה איש חיל רב פעלים
חכם כמלאך אלדים : ויהי משה המון היהודי אליו
לרופא כל הימים :

ויסע אנריאה דוריאה שנית בחדש ההוא
עם האשכנזים ויתר הפליטה ושלשים
משוטטות עמו : וילך לנאפולי וישם בתוכה משמר
וישב שם ימים אחדים :

וילכו כומרי מאלטה היושבי ראשונה ברודו
בעשר אוניו בימי בארבאריאה לשלול
שלל בארצות אויביהם : ויעלו אל היבשה כארבע
מאות איש וילכו א שתיים ערים אל עם שוקט ובוטח
ווקחו את הנפש ואת הרכוש ישמעאלים ויהודים
אשר בתוכן וילכו : ויהי בשובם שמחים וטובי לב
והאיש משה הישמעאלי הולך לאי הנילבי וכשלשת
אפי וחמש מאות איש רנלי וחמש מאות פרשי ערביי
עמו : והאיש משה לא ידע מכל אה וילך למסעיו :
ויקר מקרהו חלקת השרה אשר הערלים תאה שם :
וישא עיניו וירא והנם נטושים על פני השרה עם כל
השבי והמלקוח ויכירם ויחר אליו מאד : ויפגשם

כדוב

חלק שני ש כ ג

כרוב שכול ויערוך אתם מלחמה • וינוסו אלף
מתשבוים מיד הנוצרים בעת ההיא : ויראו אנשי
האוניות את אחיהם כי ברע הם • ויוסיפו עוד לצאת
כמאה וחמשים איש • והפריאור מקאפואה בן פוליפו
סמרוציאו בראשם וילחמו עוד : ויפלו מהערביים
כחמש מאות איש חללים ארצה והנשארים נזורו
אחור כי נבהלו מפניהם וינוסו : ומהנוצרים מתו
כמאתים וחמשים איש • והנשארים שבו עם יתר
השבוים אשר נשארו בידם אל האוניות וידמו שם :
וששים וששה כומרים מתו במגפה ההיא :

ויהי לימים עוד ויצאו כפעם בפעם בנבולי
התוגר ויקר מקריהם בספינ גדולה באת
מסאלוניקי ועליה כמו שבעים יהודים • וילחמו בת
ויקחנה ויבוזו את הנפש ואת הרכוש וישבו מאלמה :
וישלחו העניים האלה והמרודים א נדיבי עמנו אשר
בכל מדינה ומדינה לקבץ פדיון נפשם • ויאספו כמו
עשרת אלפים זהובים • ויתנום לשבאים כופר
נפשותיהם :

ואנשי הצבא אשר לאינריקו המלך בפיאמונט
הלכו על וולפיאן ביום השני לחדש
אוטוברי שיג • ויחנו בסאן מארטין הקרוב אליה 355 I
ויבנו שם מצודה בצורה מאד וישבו בה : וירקדון
פיראנטי שר צבא הקיסר את צבאותיו וילך שמה

דברי הימים

וּלְפִיאַן לְהַצִּילָה מִיַּד אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ וּלְתַרְתַּת בְּתוּכַת
צִידָה: וַיִּקְרַב אֶל הַמְצוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ הַצְרַפְתִּים
בְּסֶאֱן מֵאֲרֻטָּיִן: וַיִּצְוּרוּ עָלֶיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלֶיהָ סוּלָלֶת
וַתִּבֵּא בַמְצוּר: וַיִּצְאוּ אַנְשִׁים מִן הַמְּקוֹם וַיֹּאמְרוּ דוֹן
פִּירָאֲנִי אִם לְשָׁלוֹם יִצְאוּ תַפְשׁוֹם חַיִּים: וְאִם
לְמַלְחָמָה יִצְאוּ חַיִּים תַפְשׁוֹם: וַיִּלְכְּדוּם וַיֹּאמְרוּ אִיחָם
הֲרֵאוּנוּ אֶת עֵרֹת הָעִיר וְנַעֲשֶׂה עִמָּכֶם חֶסֶד: וַיִּגְלוּ
אֶת עֵרֹתָהּ: וַיִּשְׁפְּכוּ אֵלֶיהָ סוּלָלָה וַתְּפוּל הַחֹמָת
תַּחְתֶּיהָ אֲשֶׁר הִיחָה מִרְפֵּשׁ וּמֵיט וַיִּלְכְּדוּהָ בַעֲשׂוּרֵי
לְחָדָשׁ נוֹבִימָרִי הוּא הַחֹדֶשׁ הַתְּשׁוּעִי: וַיְכּוּ רַבִּים
לְפִי חֶרֶב וְאֵת שָׂרֵי צְבָאָם תָּלוּ: בְּדַמֵּי שָׂרֵי צְבָאָה אֲשֶׁר
תָּלוּ הַצְרַפְתִּים בְּדוֹרוֹנִי: וְעַל אֲשֶׁר חָרַף אֶת מַעֲרֻכֹת
דוֹן פִּירָאֲנִי מֵעַל הַחֹמָת: וַיִּשְׁיִמוּ בּוֹלְפִיאַן צִידָה
כְּאֲשֶׁר אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ:

וּבְאֵלְבָת אִישׁ גִּינוֹבִים בְּשֵׁם הַקִּיסָר מִמִּשְׁפַּחַת
הַפּוֹרְנָאֲרִי: וְשִׁמּוֹ יוֹאֵן בְּאִמִּישְׁטָה
וְכִשְׁלֵשׁ נוֹאֹרַת אִישׁ עִמּוֹ: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יוֹ
וַיִּשְׁנֹאוּהוּ וַיֹּשְׁבֵי הָעִיר וְלֹא יָכְלוּ דַבְּרוּ לְשָׁלוֹם:
וַיִּלְכוּ שֵׁם צְבָאוֹת הַמֶּלֶךְ בְּלֵיל אַרְבַּעַת עָשָׂר לְחָדָשׁ
הַתְּשׁוּעִי כְּשׁוֹדְדֵי לַיְלָה: וְלֹא יָדַע אִישׁ בּוֹאֵם וַיַּעֲלוּ
חֹמֹתֶיהָ בְּלֵילַח הַחֹא בְּסוּף הָאֲשִׁמּוֹרַת הַתִּיכּוֹנָה:
וַיְכּוּ אֶת הַצּוֹפֵת נֶפֶשׁ וַיִּרְצוּ אֶשְׁעָרֵי הָעִיר וַיּוֹרִישׁוּ אֶת
הָאֲנָשִׁי אֲשֶׁר שָׁם וַיִּקְרְאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל וַתְּהוֹם כָּל הָעִיר
עֲלֵיהֶם

חלק שני

שכר

עליהם: ויחרד יואן באטיסטה חרדה גדולה ויחנור
כלי מלחמתו ויצא אליהם כדוב שכול ויכוחו הכה
ופצוץ ויתפשוהו חי ויבזוז זרים יגיעו בעת ההיא ורבי
מאנשיו חוכו לפי חרב והנשארים נתנו עורף וינוסו
לנפשם: וגם הסוחרים והיהודים אשר היו שם
נתנו לשלל כמעט רגע שודרו ורועותם כלילה ההוא
ותהי העיר לשרי המלך ויחזקוה וישימו בתוכה
משמר: ויזנר לדון פיראנטי והוא עדיין כוולפיאן
ויחר אליו מאד:

וישלח אלדים רוח רעה בין אינריקו המלך
ובין המארקיו אלבירטו ויבנוד גם
חונת במלך וילך מאתו אל הקיסר ויעש לו הקיסר
שלום ויכרות אליו ברית ויפרוץ מחנה הקיסר מאד
ויקשה יי ארת לבו וילך להלחם במיט העיר אשר
בנבול לור'ינה ויצר עליה ימים רבים: ובנשך לקח
הקיסר כסף וזהב לרוב להלחם בצרפת בימי ההם:
ותהי המלחמה חזקה במיט ובפיקארדיאה
וישחיתו צבאות מרים המלכה אחות
הקיסר כל חלקה טובה וארת כל ערי הפרזי שלחו
באש וגם את אידין העיר אשר אצל פיר'ונה לקחו:
וירק המלך אינריקו את חניכיו וישלחם וילכו
למסעיהם עד אידין הניעו ויצורו עליה וישפכו אליה
סוללה: ובצוק העתים ויסגירוהו אנשי המלכה

דברי הימים

בִּידָם בָּאֲרֵבָעָה וְעֵשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ חֲעֻשִׁירִי :
וַיִּשְׁלַחֻם לְדַרְכֵם חֲפָשִׁים : וַתְּחִי לַמֶּלֶךְ אִינְרִיקוּ עַד
הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּמְלֹאוּ צַבָאוֹת הַמֶּלֶךְ גַּם הֵם אֶת יָדָם
בְּעַרְי הַפִּיאֲנֹדֶרֶת אֲשֶׁר לַמְּרִים תַּמְלֵכָה וַתַּעַל שׁוֹעַת
חֲאֲרָץ הַשׁוֹמֵמַת הַחַיָּא הַשְּׁמִיקָה :

בִּימִים הָהֵם וְצַבָאוֹת הַקִּיסָר צָרִים עַל מַיִם
וַיְהִי פְקוּדֵיהֶם כַּמָּאָה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף :
וַיִּשְׁפְּכוּ אִיהָ סוּלָלָה וַיִּפְּלוּ חוֹמוֹתֶיהָ תַּבְצוּרוֹת אֲרֻצָּה
וַתִּרְעַשׂ הָאֲרָץ לְקוֹל תְּאִילִים הַמְּנַנְחִים : וּבַתּוֹכָהּ
כַּעֲשַׂרֶּת אַפִּי אִישׁ וּמוֹנֵסִינִיּוֹר דִּי נִישָׁת עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ
וַיִּצְאוּ אֲלֵיהֶם מִן הָעִיר דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ וַיַּעֲרֹכוּ אֹתָם
מִלְחָמָה וַיִּשׁוּבוּ תְּצִירָהּ וְלֹא חָלוּ הַצַּרְפָּתִים מִפְּנֵיהֶם
וַיַּחְזְקוּהָ וַיִּבְנוּ חוֹמָה שְׁנֵית פְּנִימָה : וַיְהִי שְׁמַעֵם בְּכָל
הָאֲרָץ : וַיִּקְוְצוּ אַנְשֵׁי הַקִּיסָר בַּחַיָּיָהּ מִפְּנֵי הַקִּרְחָה
חֲנוּרָא וְחֲרַעֲבָ כַּכֹּד בַּמַּחְנֶה וַיִּמּוּתוּ מֵהֵם כְּשֵׁלֶשִׁים
אֶלֶף אִישׁ : וְגַם בְּסוֹסֵי יָדֵי הוּיָהּ וַיִּמּוּתוּ גַם חָם
מִקּוֹר וּמַחוּסָר כָּל כְּשֵׁלֶשֶׁת אֶלֶף וַיִּבְנֶה הַקִּיסָר אֶל
הַמַּחְנֶה וַיִּצְעְקוּ הַנְּשֹׂאֲרִים אֲלָיו אַתָּה : וַיִּצְוּ וַיַּעֲלוּ
מֵעֲלֵיהָ בְּשִׁמְנֶה וְעֵשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ דִּי צִימָר וַיִּסּוּגוּ
אַחֲרָיָה : וַיִּאֲסְפוּ אֶל עַרְי הַמְּבַצָּר אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ
וַיִּדְמוּ שָׁם :

וְדוֹן פִּירָאֲטָ שֶׁר צַבָא הַקִּיסָר נִסְעָ לְלַכְתָּ לְאַבְחָה
בַּתִּשְׁעָה עֶשְׂרִי יוֹם לַחֹדֶשׁ דִּי צִימָר וְכַעֲשַׂרֶּת
אֶלֶף

חלק שני שכה

אלפי איש עמו : וגם האילים חוציא לחוליק שם
דינחם בדרך ויסב את העם דרך סאן דאמיאן ויחן
עליה וישפוך עליה סוללה ושמנת עשר אילים הקימו
עליה סביב ופילו חומותיה ארצה : ותרעש הארץ
לקולם : וכאלפים אבני ברזל השליכו עליה ולא
חלו מפניהם ויתחזקו עוד : וגם מאלבה שולחו
שמה כמאתים איש לובשי שריון לעזרתה ויבואו
העירה ביד רמה : ויחר לרון פיראנטי מאד : וירא
כילא יכול לה ויצו ויחפרו תחתיה ויחפרו גם הם
פנימה : ויקחו אחד מהאנשים אשר שם וישאלחו
שר העיר את דברי דון פיראנטי ואת שיהו : וינד
לו האיש על פי הדברים אשר שא מאתו : ויתחנן לו
ויחמול עליו שר העיר ויתנו לו בצע כסף וישלחתו
לדרכו : ויצאו אליהם אנשי העיר דבר יום ביומו
פתאום ויכו מהם לפי חרב : ויקוצו אנשי דון פיראנטי
מפניהם ומפני הקרת הנורא : וילאו משבת שם ויעלו
מעליה בששה עשר יום לחרש זינארו בחרפה : וגם
צידה הניחו שמה בחפזם : ויצאו אנשי העיר וישאות
העירה ויתנו תורה לאלדים : וכחמש מאות איש
מתו במחנה דון פיראנט במלחמתה היא :

ויהי בנוסעם וירדפו אחריהם אנשי אלבה ואנשי
ווילה נובה ואנשי הציסטרנה ואנשי סאן
דאמיאן ויזנבו כל הנחשלים אחריהם : וישונו

דברי הימים

לאסטי וידמו שם : ויכנע אלדים בימים החם את
חילי הקיסר מפני חילי המלך : ויאספו אל ערי

המבצר ויתחזקו שם :

ומשנה הקיסר נסע מנאפולי ללכת להלחם
בבעלי סיאנה ויהי בהיותו בליגורנו

ויסנור יומו וימות ויושם בארון :

ויבקש בירנארדין די צירי שר צבא דון פיראנט
להסנירו אל שרי המלך ויודע הדבר

ויתפשוהו ויתנו אותו במשמר : ויברח בירנארדין
מאתם וימותו השומרים תחתיו נפש תחת נפש :

וילך בירנארדין אל מחנה המלך ויבוזו זרים וניעו
בעת ההיא :

ומאסין מצודה בצורה מאד בפיאמונטי ויאמרו
אנשוה אל שרי המלך בערמח כרתו

לנו ברית ואת המצודה נתן בידכם והיינו לעם אחד
וישמעו לקולם ויאספו כחמשת אלפי איש רגליא

עמק קאלוסי ביום אחד ועשרים לחדש מארצו בעם
עצום ערוך מלחמה : ויהי בהיותם בשדה והנת

כלבים רצים אחר ארנברת אחרת ותברח מפניהם
ותעבור בתוך העם ותתום כל המחנה : ויתן יי

מורך כלבכם וינוסו ואין רודף ולא נמצאו שנים יחד
ויהי כשוב רוחם וישבו איש למקומו נכלמים :

וינחש שר הצבא לאמר אין זה כי אם אות אלדי כי
ברעה

חלק שני שבו

צרעה יצאנו ממקומנו היום למות בשדה מאסין :
זיתמה ויודע לו כי בערמה דברו אנשי מאסין :
זיתן אות וישובו אחור וילכו כל הלילה עד שובם
איש לביתו :

זתהי המלחמה חזקה בנבולי סיאונה בעת
ההיא : וילכו על מונט' צילי וישלחו

שם בעלי סיאונה אנשי חיל ויכו בספרדי מכה רבה :
ויפלו עליהם רוכבי הסוסים אשר לקיסר . ואנשי

סיאונה נזורו העירה : ותבא מונט' צילי במצור
ויצורו עליה אנשי הקיסר סביב ויכו חומותיה עד

רדת : ויסנירנה יואן באט'יסטח מקאסטילו איש
בולוניא שר הצבא בידם וישלחום חופשים רק את

חילם בזו : ובחמשה עשר יום לחדש ניסן הלכו
האשכנזים אשר אתם לשלול שלל . ויצא אליהם

קורנ'ליאו בינטי' בולייא אשר בגרוס'טו זיורו המורי'
ויכו את אחיו : זיאמר קורנ'ליאו שר הצבא חרב

חרב : זיכו מהם לפי חרב כשבע מאות איש :
וירא כי לא מת אחיו . זיאמר עד מתי תאכל חרב

תפשו את הנשארים חיים ויעשו כן : וביום אחר
ועשרים בו הלכו הספרדים על מונט' אלצינו . ויכו

חומותיה ולא זעו מפניהם . כי בצורה היא מאד :
ויקרכו האיט'לקיים לעלות העירה ויתחבאו אנשי

העיר בערמה ולא נשמע קולם ויבואו גם הספרדים

דברי הימים

אחריהם ויבקשו לעלות כי אמרו נתנה האלדים
בידינו ויקנאו בם האיטלקיים ותתיחרב איש באחיו
וישמע קולם למרחוק : ויראו אנשי העיר ויצאו נם
מהם ההוצה ויכו בספרדים מכה רבה : והנשארים
אחור נזורו בראותם כי כלתה אליהם הרעה : וישלח
האפיפיאור יוליאן די מונטי מלאכים אל הקיסר לבקש
מלפניו על שלום עמו : וגם לצרפת שלח מלאכים
בעת ההיא : ויואל הקיסר ויכרות לבעלי סיאנה
ברית שלום והאפיפיאור ערב ביניהם וישלח הקיסר
את גדודיו אשר שם אל מלכות נאפולי לשמור את
כל חבל הים מפני אוניו צרפת אשר יצאו עם אונות
חתונ' למשחית במקומו ההם והיו שמעם בכל הארץ :
ובחדש האביב בעת צאת המלכים וירק הקיסר
ארץ הניכיו וישם אל צרפת פניו בדרך
פיקארדיאה ויחן על טירואנה ויצר עליה ימי מספר :
ויך את חומותיה ויעשה לה חפירות מתחרת לחומת :
ותפול החומה תחתיה : וביום אחד ועשרים לחדש
יוניאו הובקעה העיר : ויבואו אנשי הקיסר אל קרבה
וכל הנמצא נדקר בחרב לא אחיו כל נשמה : ויצו
הקיסר לעשותה תל עולם : לא תבנה : רק בן
הקונטיסטאבלי שר צבא המלך עם עשרה אנשים
מכחוריו נתפשו חיים : ואת כל הילם בזו : וישמח
הקיסר מאד ויעבור על ארץ ויצר עליה ויך חומותיה
וילכדה

חלק שני שבו

וילכדה ויעש לה כאשר עשה למירואנה : שם נפל
שרוד הדוכוס אוראצ'יאו וכל נכוריו נתפסו חיים :
ויבך אותו אחיו דוכוס פארמה : משם נסע הקיסר
וישם אל פאדים פניו : אז נבהלו אלופי צרפת אילי
פיקארדיא אחזמו רעד . נמונו כל יושב פאר'ים :
וידבר המלך על לבם וישלח אל השויצ'ארי לעזרה
ויאסוף אנשי חיל לרוב מאד . ויצא לקראת הקיסר
בעם כבד וביד חזקה :

בימים ההם והדוכוס מאוריציאו והמארקים
אבירטו בביתם אחרי שולחם הקיסר
מעליו : ותהי מריבה ביניהם ויאספו אנשי חיל : ויהיו
פקודי הדוכוס כעשרים אלף רגלי . ושלשת אלפים
פרשים : וחיל המארקים כשש עשר אלף רגלי
וארבעת אלפים פרשים : ויערכו מלחמה ביניהם
והרעש הארץ לקולם ויפלו מהם כחמש עשרה אף
איש . ותנבר יד אנשי הדוכוס ויתפשו את אלבירטו
חי : ויורו המורים ויכו את מאוריציאו ויתעלף וימות :
ויהי בתתבתלם . ויכרה אלבירטו מאתם וישוב אל
מקומו ולא רצו והמלחמה שקמה :

בשנה ההיא בחדש יוניאו נפלה אש מן השמי
במגדל הנבוה אשר בקרימונה ותאכל
בעצים אשר הפעמונים נשעני על ידם ובחנות אשר
בתחתית המגדל : ותלהט שם לילה ויום ולא יכלו

דברי הימים

לכבותו ולא במים רבים ויאמרו אצבע אלדו היא :
ויאמר זקן אחד ויקחו נא אש זרה ויתנו על האש הזת
והיו לאחדים אחר יועילו המים לכבותו : ויעשו כן
ויכבה האש : אז אמרו טובה חכמה מנבורת ויתנו
תודה לאלדים :

353 ובסוף
חדש אנוש'טו הקריב המלך את מחנהו
למחנה הקיסר הרחק כמטחוי קשרת
ולא אבה הקיסר לבוא עם המלך ליום קרב וישב
על משמרתו בתוך חפירו העפר אשר עשה למחנהו
סביב : ויצא המשחית משני המחנות ויערכו מלחמת
ותנבר יד אנשי הקיסר ויצא גם האורב אשר לקיסר
ויפילו ממחנה המלך חללים כעשרת אלפי איש :
ומאנשי הקיסר לא נפקדו כי אם מעט כי בתחבולו
ינחנו וייראו המלך ואנשיו וינועו ויעמדו מרחוק :
ולא רדף הקיסר אחריו כי התהיל החורף ונשם היה
על הארץ ימים רבים : ויאסוף אל ערי הנבול וישב
שם : וגם המלך נאסף אל מבצריו ותשקוט הארץ :
בימים ההם אין מלך באינגלאטירה כי מרת
אודוארדו מלכם ותשאר המלוכה
ביד אחותו בת אביו ואותו קברו בקברות המלכים :
ותבאנה ספינות סוליימאן עם ספינות המלך
אינריקו נושאים אנשי מלחמה אשר
היו למלך בס' אינה וכלי קרב לרוב ויפלו פתאום על

האי

חלק שני ש כ ח

חאי קורט'יקה אשר תחת ממשלת ג'ינובה: ויקחו את
כל ערי הכנר ואת כל מבצריה כקחת איש ברל און
רק מצורת קאלבו לברה נשאר לג'ינוביסי והצרפתי
כתרוה ותשב במצור ומצוק ימים רבי' ויאספו בעלי
ג'ינובה אנשי חיל וספינות לרוב ללכת בעזרתה
להצילה מיד שוסייה: ויחי הקיסר ודוכוס פלורניציאה
בעזרם ויעצמו מאד:

ובימים ההם נתגייר כומר אחד מאחי סאן

פראנציסקו קורניליאו שמו

ממונטאלצינו ויכרות בשר ערלתו לעבוד ארת' יי'
אלדינו: ורוח לבשה אותו וישם פניו כחלמיש
לרוש ברבים ברחובות קרית רומי נגד דתם ונגד
משיחם ויתפשוהו וישרפוהו באש:

אז הלשינו פריצי עמינו אל האפיפיאור יוליאן

השלישי כי יש מקומות בתלמוד מדברים

נגד דתם: ויכתוב ספרים בכל גלילות איטאליאה

ויצו לשרוף באש את כל ספרי התלמוד: והדת

נתנה ברומי ובבולוניאה ובויניציאה נעשת השרפה

בחדש מרחשון שיד בעוה ראה יי' והביטה: ובשאר

גלילות איטאליאה נקבצו היהודים ויגזרו צומורת

וילבשו שקים ויצעקו אל יי' בצר להם. ויארך

להם אפו כי חפץ חסד הוא:

ותהי המלחמ' בפיאמונטי ובקורט'יקה בעת תהיא:

אמר יוסף הכהן המחבר עד הנה עורמו ו' לכתוב
ספר זכרונות הלזו ותהי הסלמתו בסוף חדש
חשון שנת ו'ה' עתידות למו' ו' וזכנו לכתוב ספרים
אחרים עד אין קץ ולחזות במועם היכלנו
ובבנין ביתנו בירושלם אכ"ר:

על יד קורניליו אדיל קינד

